

НИКӘЛА КӘЫЦНИА

Афымтақаа реизга

Ажәохәтәи атом

Ажәеинраалақаа

Акәа
Аңхәынтшәкәтыжырта
2018

ББК 84 (5 Абх) 6-5

Кә 94

Кәйтһня, Н. Ғ.

Кә 94 Ағымтақәә реизга. Ажәохәтәи атом:
ажәеинраалақәә / Никәала Кәйтһня. –
Ақәа : Аңхәынтшәкәтыжырта, 2018. –
607 д.

Ари аусумта CC0 1.0 ала иарбоуп.

Алицензия ахәылаа шәәхәәпшырц азы шәтал:

<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.ru>

© Кәйтһня, Н. Ғ., 2018

© Аңхәынтшәкәтыжырта, 2018

* * *

Бысхаштызшәа гәарартцама, былахь
Бзейтымхуа сара сахь бааңшуеит.
Сара уахь сагоит, хәара атәылахь,
Саaikәагъежьюеит уа, сгәы ааилашуеит.

Бысхаштызшәа рхәама, исывагылоу
Сыңсы ғызхуа анлакәха, ишәашәа.
Урт рыбз схьысуеит, ртәы сылоуп,
Садыргарц иағғәышьоуп агәыпжәа.

Исхәо нафыр, исхәон раха шсымам,
Сшатәу, ҕа дунеи ссирк сшазынхаз.
Сахьымназац ңара быкоуп, зәыр дыңсыма,
Изейқәузеи былахь бара абас?

2010

АБАҖАЗЫ

(Агәаанагара)

Ари аңсҗазаарагъ ус инхеит ихәмарган:
Убақаны уааңәыртцуеит зны, ушуафыз...
Абақа издыргылт Баграт, деиҗарган.
Мәа дук аҕны ҳаикәшәазшәагъы ҳнейоыст.

Саашәеит апоет санынаигәыдыңшыла.
– Баграт иакәу ура ари, Едрат?!

Дабажәгеи, схәеит, сшанхашә саатғылан, –
Сара избахъаз, издыруаз Баграт?!

2010

* * *

Иеиҕагылоу – еинышәашъагъ змам роуп –
Ұыңъа ауаа рыпсқәа са исхоуп.
Азә дшеишеиуеит – дыздыскылало амроуп –
Егы длашьцоуп, дпырхагоуп, дагьсагоуп.

Азәы ипсы антихуа, ианрыхтнитцо
Икәша-мыкәша игылоу, данрыхъзо,
Егы азәы дихәарц агәашә дтыцуам,
Иузеилкаауам, дынтыцыргы, дахъцо.

Азәы убас дразуп, убас дгәыбзыгуп,
Укәа дтоутцап, унеины уас дқаутцап.
Унырхоуп иааигәа, ухъчоуп уара, уғыхуп,
Уицны уаф дахъымназац уцап.

Егы башак иакәзаап, уиқәымгәыгын,
Анцәа идырп шәышнеиуа ихы итәшәо.
Амч макъана уахъгы арахъгы иныхым,
Уахъгы арахъгы иҕоуп узыцәшәо.

Уаасыдгыл уаргы, иаңаагалап уафрала,
Илоу ацәгъамыцәгъарақәа хшып.
Цьаргы дхашътуам, ддәықәларгы дыбналан,
Хара хәхъ, дуафәхтәыр, даагъежып.

2010

* * *

Ауахәмаф икәгылоу цәашькәак реипш,
Абылра ҳафуп уажә ҳаххаза.
Еилазџоит ара агәыргъарей агәәкрей,
Ҳама ицоит, ҳагәыцак, ҳлахьынтца.

Иабантәауеи уи, анаџс ҳабаго?
Ҳаазалымтцуа ҳалазар аңхыз?
Анцәа иҶаңхьа ишьтаҳтахьеит инаган,
Ҳазлашоу зегь – ҳара ҳхьаа, ҳцәыз...

Ауаа ирымбаз уи, Ҳазшаз ибароуп,
Иаҳзаairтып еакалаза адунеигь.
Итымңсаазарц маңк агәы аңсы ашьароуп,
Иңсеивгаган иаҳзыкларц ҳматанеип.

Ҳазцагылоу ажәџан ду уахәамоуп,
Уи ацака ҳаркыми ҳцәашьқәаны.
Ихы изҶымхуа азә аныха дамоуп,
Дныхачаңоуп еазә ара, цаны.

Ҳара ҳуаап, аамтак ҳаибанаркыназ
Ҳаххаза абылра ҳшафу ҳамџасп...
Ах, инцәозаап ара Ҷҳәарас исымаз,
Сцәашьгьы нак инықәзытып, аф аст!
2010

АПХЬАџ ИАХЬ

Уаха аасмоузахызшәа уаҳа,
Харантә угылан уаныңшуа,
Саргәатеиуеит иҳабжьаҳаз,
Иҳабжьашәышәуа аңша.

Зны-зынла, хьзы амазаму,
Инақасыргаанза уи сыбжьы,
Ицоит нақза акы иаман,
Иналазлоит уахь ашәшы.

Сызнавыҳәҳәом зны, ибаагәароуп,
Исыцәтапыртәаз цхауп.
Сааласыроуп, ҳаибабароуп,
Исхәазгыы ыкоуп, иуахау?

Иҳабжыаҳа-ҳабжыагылаз,
Рыгәқәа ыызфаахьоу зәырфы,
Ицахьазшәа збап инкылаз,
Изнымкыло ицәыртт уафы.

Хьзысгыы иамоу шыыцрагәышыоуп,
Уафы изыттымжәазт аңашә,
Ишықац икоуп, икагәышыоуп –
Агәашә илатәоуп алажә...

2010

АФЫЖӘРА ИАКӘЫЦЫЗ

Афыжәра сақәытхьейт. Ицәгьамызт афыжәрагь,
Аха саамта цейт – иазырхоуп.
Ихыстран сыкам шыта сара ужәрак,
Сцоит, схы даеаңара ихоуп.

Итыблааит, аҕакарха, зны сышьхәа,
Асаба игылаз тәахьейт сахьаауаз.
Ижәбартамзар, – мшынк ихызлахьейт сышхәа,
Ишәмаҳазар, – ибжьазт сара суаз.

Афьжәра сакәйтцхьейт. Ахыдара-афьжәра
Саргәйбзыгырц иафыхуп сынцәйтцак.
Ихутхьейт хәа укараха уужәрагь,
Сқышә иаакәнакуейт иааган атцәйтцак.

Цәйтцазма, сара иныскылоз цатхьын,
Зны-зынла, азыхәашь санзаалоз.
Сызфыз... Ацсуара ззырхәоз иара акәхын,
Сышәара иааиуаз ацатхь сананаалоз.

Атцәца итаһазар калап уара ифым зегь,
Уи итаһейт иузтымго ихәам зегь.
Иара афь хәа икоугы фымзаап,
Исхәогь изуагь шака исыхәтамзеи!

Дафәзәушәа уи ахатца сизхәйтцуйт,
Анцәа идырааит, схәойт, дахьагазгы.
Сара арахь, ауаа рахь, сымфыхытцуйт,
Уи акәхап, схәойт, амшкәа еилзыргазгы.

Афьжәра сакәйтцхьейт. Сымцәйжәфәкәа еитцыхуп,
Икейкейуа ишпацкьоу сыхшыфгы!
Дәы иатцәак цсаатәха саныхуп,
Ацхәахә агароуп са сөыфгы!
2010

* * *

Убла иамбаша абазар – итырхып,
Убз иамхәаша ахәазар – иуфырхып.
Удырдагәап – иумахаша уурхазар.
Урейтцартәып ушнейуа – уреихазар.

Иаарытдхыр урт зеггы шшыцуа,
Иеилукаап иахьатѣкѣагы ушызуа.
Уеурдагѣар, укалар угѣыбзыгза,
Егъухъзом, иудыруз, егъухъзом.

Аха исмаѣаша шсаѣац исаѣахуеит,
Атѣахышѣа саѣѣшѣом, исѣѣахуеит.
Сыбз сѣы итѣагылом – еихнахуеит.
Ихѣам, сыбла иамбаша абахуеит.

Иац ааста сызлаѣаз сеицѣартѣын,
Исеитѣаз зынза сааиеитѣартѣын,
Санырѣьарц ишааиуаз агѣашѣа,
Иаарыхъзан, иагеит урт згашаз.
2010

САЖѢЫМТѢЧЕХА

Сшѣыдхалар ѣѣа сшѣоит, цаны,
Сажѣымтѣчеха схы цаны.
Иѣкарѣдома, ируама цас,
Итѣыкѣѣамѣ, мшѣан, зынзас, –

Иахѣеилатѣоу, аа, аф аст, –
Рыхѣѣа мѣацшѣа зыхѣѣа цаз...
Сшѣыдхалар ѣѣа сшѣоит, цаны,
Сажѣымтѣчеха схы цаны.
2010

* * *

Акреизызгеит сара сахѣауаз:
Схы сахѣон есна, иахѣауаз.

Исзымдыруа уатцэтәи амшггы сшахьзо,
Сааит сахьааиша – гатә сымам сахьцо.
2010

СҖАРА ХЬААГО

СҖара сазхьаацәо сҖаасхеит – сажәызаап.
Уажәы-уажә иаасгәалашәоит убас еипш хтысқәак,
Иахьа акәзар ианыкоу, уешьы утахызар,
Ухы узрылархәышам – аусқәа җеа усқәоуп.

Халашьа сымоума, җеак акәым, сахьхалоз
Сара усқан, ахәыц хага – атә иахаз соуп.
Ақды сақәтәан амшын саныххалаз
Егьырт ажәабжь еитцыхқәа ирцәынхаз ауп.

Идәықәлахьан дәығбак сыф сшахьынхалаз,
Акы аасыгымхеит сатцашәарц – схыдан.
Исыздыруам заа изқәхшәоз ихалаз,
Еиқәкышья җамамкәа җалан ақыта.

Сызламгаз уара идыр Кәыдры азиас,
Иахьа хәынтә сныруан, сеиҗааруан.
Иҗазшәа сықан ашәарта злабзиаз –
Илеихашәы ихәлаанза сыхәмаруан.

Ахәмарра ахьзын, изеипшыз еибашьрамыз,
Иахҗеибакхьан иагараанггы аҗәада.
Қәпароушәа акы җафын, хжьарамыз,
Иаасгәалашәақәахьеит уртқәа иахьадагы.

Хәымцала лакәу, Иарноу сыздыруам, –
Икоуп афьыҗагы – Иарнагы Хәымцалагы, –

Рыжьқәа рыҕааха имҕакәа ағыруак,
Рылтцлақәа ҳармазцаакәа ҳхалон.

Амҕәышәқәа лаҳашьтуан уаҕа акатахәа,
Хәеины ҳахықәтәаз убар – ушәарын.
Ханлалбаа, зны ихартан ажәйтәзатәи рахәа,
Халахәмаруан, дахгәаларшәо Шьрын.

Хәымцала лхатца иакәзу уи, Иарна
Дылхатцазу, цқьа исзаагом схәҕы,
Ишкьатәу ҳирбахуан уа Царна, –
Агәыла, абырг, ҳақәкьакьа иеы.

Агәарабжьара ҳабжьалт хәылбычехакгы,
Ахы цәҕамыз, санас – сымцанарст.
Царна дгәаан, ишьтицаахт еихакгы,
Сканажын, са сыдоуп уи шааз.

Иац иҕаз иахьа исхаштхьейт. Саахәыцқәар,
Сәара ахтысқәа еишьталан иаацәыртцп.
Итцсыршәшәарц еҕсыгым шьоук рыцқәа,
Саанызкыло шьоук смоур – саҕызп...

Хагароу, еырхагароу иацу уи аамта –
Аеуреипш уажәра умжәаны ицаз?
Цьара инхейт уи сықәлацәа ирхәамтан,
Сара исхәамтазааит урт ирцәынхаз.

Аха, иабаҕоу, дсыцымхраар ҕызак,
Гәәҕак ҕаңхьа сҕанагалахт, сызтысуам...

Сѣара сазхьаацѣо сѣаасхеит – сажѣызаап,
Уажѣ-уажѣ иаасгѣалашѣоит
убас еицш хтысқѣак...

2010

* * *

Избаз саргѣырғьон, исхызгаз згѣырѣеит.
Аңсѣазаара саршѣтит, сышнеиуаз сарѣеит...
Иага схѣаз, иага зуз, иага зѣыз,
Сыкан, сыкоуп, саанхеит сыштѣѣыз.

2010

* * *

Ашѣ анныдхала агѣарахѣа,
Аиаша аавахеит аатѣра.

2010

* * *

Ахѣса ириааиуа хатѣа дыкан,
Ахацѣа зтѣызымтѣуагы – цхѣыс.

2010

* * *

Хара арахь заа хѣацѣазар акѣхап, –
Иахзыцшымыз шыоук хѣылеит хѣрѣахымкѣа.
Ашкол аштѣа хѣрѣалеит ихѣѣхѣаан,
Аѣѣѣѣа кан, хѣѣырѣалт аѣѣа хымкѣа.

Иахмахауаз бызшѣак анхѣадыргала,
Хнеиѣѣш-ааиѣѣшуа хѣанхеит. Еилымгак,
Дѣагыланы ашѣа рзихѣеит галаа,
Дрыцхѣхѣа дахьгылаз, ихамкѣа, ишѣымкѣа.

Уи деилымган дҕарцеит илахэмаруаз,
Иазхэалоз «Уқәлан ма укәашанда...»
Рхы ахынахаз еихеит афара уа,
Ацара рымцаргы, ма ирызшанда.

Аҕны ишыҕоу рдыруа, атәымуаа
Рқышә иқәыркыз абызшә анрыцмааи.
Шьоук аган иавазан игәрымуа,
Шьоукгы уи атцыхәала еилыцма;

Хаала-мчыла цытк изынаскыама,
Сара издыруа: ишыҕамызгы царта,
Шьоук анцоз арантәи, уеилагама,
Ацара цала рхәан, апарта

Сахынахадыртәаз стәан сееидыцсала,
Ицо сфаасхеит нбанқәак, ажәакәак.
Нцәара зқәым цхыз баацсык салан,
Саныҕеидас иааидкыло цәахәакәак.

Аха уи ацсышәала акәын, дадраа.
Изыҕуан, исхәалон ғырхәала.
Исымарехәо дааиуан хгәыла Бадрагь,
Рацәак ихы шазымцозгы, жәеинраалак.

«Хара хтәыла, – рымшын, – хара хтәыла...»
Сара сыцсы златарцахыз ацсышәан.
Хрыцхахан, аамта ауаргыала хантәалан,
Хагыабанзаказ хара абри ханышәан!

Хара арахь заа хаацәазар акәхап,
Шьяцхәак хафашәеит, цәгыа харгәакуа.

Шьоуку рзыхәа иахьа ари лакәхап,
«Пхыз баацсуп!» – схәоит сахьаларшәу Аҕәа.

Хақәымшәо ханхама арантә ацашьа?
Сышлаз, атахызар шәынтә сышлаз,
Сара ишәсырбап, иаажәг, атцара атцашьа,
Аңсшәа иахьа абранза иаанагаз!

2010

* * *

Цъара дырехәоуп, цъара дырцъоуп,
Дыргәыбзыгуп, дхыхуп, дагырчоуп.
Зегь иҭоуп, зегь имхуп уи нас,
Ари адгьыл аамтала иатаз.

2010

АҕАЗЫКАТЦАРА

Рәазыкарцоит ачара. Тәаха рымам.
Азә аҭада дыҭуеит, азә лада.
Иахьзарыма, ирзурыма, иңхашьарыма, –
Ахы иакәгәыгуа изцәыртцру аҭнаҭа?

Аихаб акы дашьҭоуп, ирманшәалоит,
Аитцбы ихала идырны цъара дцоит.
Аус дукәа дырҭеуп азә ажәала,
Агәыла баша дгылам, шәкы дрыхьзоит.

Ғазыкатцароуп иҕоу. Амш хәарчаруеит,
Аха, аҕазыкатцо, уатцәы иааихыккоит.
Зегь рыла хайқәшәазароуп, чароуп
Иаауа рхәан, аңықәреи рлагоит.

Аѡы ыѡоуп, азы ыѡоуп, арахѡ рымоуп,
Анцѡа иѡнытѡ, ауаа рыгым – аишѡа хиап.
Иазыѡатцѡуп ачара ду зегь рыла,
Ахѡа ахашѡоит ацарахѡа акѡалап.

«Ишѡатцѡара аѡѡаа гылоушѡа, ианѡытцѡѡо
Хааилагьежып, хааилауагырп хѡагылан.
Уѡазыѡатцѡамкѡа, даѡеак акѡым, уазхѡыцхѡоу,
Иара ацсратцѡѡагь ишуаѡѡоу узаѡылом.
2010

* * *

Шѡара ишѡтѡыз аамѡа саргьы истѡымызт:
Шѡаналазсоз, сара сагон схѡаѡены.
Сара стѡымын усѡан, сара стѡымызт,
Сышьѡан зны шыацракаѡ сырѡены.

Исхагылаз ажѡѡан ашѡшьы ахахѡан,
Апша иаман иатѡан уахь цѡаѡѡак.
Анцѡа сихѡар стѡахын снапѡѡа рахѡан,
Ахаѡѡахѡа аѡѡаирхарц уи кѡѡак.

Адгьыл шыѡан сара сеипѡш иѡѡажѡкны,
Аарѡѡара уи агѡы еиѡѡѡажѡон.
Санаатѡѡоз зегьы рзыхѡа мап кны,
Амш саршѡон, иааиуаз атѡх саршѡон.

Ари адгьыл иахнагоз ахьѡѡѡѡа
Исызхымго хьѡаны исыцрахѡн.
Иѡѡѡахьѡаз ахѡѡа зегь ѡыц исаахѡн, –
Лапшык, харантѡ иаасыѡѡѡѡѡѡѡѡн, сеиѡѡѡѡархѡн.

САРА АИБАШЬРА АШЬҒАХЬ СЫРШЫТ

Аибашьра сшалаз, сшеикәхаз машәыршәә,
Сыбжа шсымнахыз уи, еибашьрак,
Шәаргы ижәдыруеит, иамазам дыршьагь,
Еиґаґәашьагь амамзаап, мап, сахьцалак.

Иара шсышьтоу, ихьамтцуа, игыгшәыгха,
Ишацрашу ашьа шацрашыц
Зны, ишәыхьыз шәзымдыруа шәықәхар,
Шәааи, ари ажәабжь ҳарґыцп.

Иаґтахха-иаґтахымха, уи ҳацуп,
Ишыґнахра иґнаххьеит сыґсы.
Исыздыруам сыґоу сыбжьазу,
Сшәылагылоу сааи иахьазы;

Сара иґоу соуп, сыжәбаргы сшәымбаргы,
Псра зқәым соуп сара, иагышьу.
Срылагылоуп еилыршьааз аргы,
Сара сзыҳәан шшьыжыыц ишьыжьуп.

Сара абри адгьыл иақәхәашаз хатцоуп, –
Икаҳаз, игылаз, уахьымцаша ицаз.
Сара исзышьтымхша аидара сатцоуп,
Сара саауеит сшаац, хатцатас.

Амца санзалц, ианеикәсырха стәыла,
Амцәыжәәқәа сыман афныґа сгьежыт.
Схы шьґыхны ажәәан сатцапшуа сгылан.
Убасқан аґәґәәхәа инасгәйдцан сыршыт.

Сеанаасыртынчуаз, санаатөоз хәа иңшызшәа,
Ашара адәы ианаакәлоз рычеза,
Сгәагс ирымааз, идыр уара иңызжәаз,
Иааҗахыртәеит абра слахынца.

Сара сабцъар аннышьтаста аеныцәкъя,
Икылатәан хык садыргеит.
Сыбзиа акәын, иабардыруаз сыцәгъя,
Аха иаахәит, иаахәзеит адунеи.

Сара сыршьит игәйдтан даныршыуаз
Воронов Иура, агәымшәа, сашъя,
Еилкаашъя амоума, иамоума дыршъя
Хазнылаҳаз хнеин җаңхъя ашъя.

Уафытәыҗса сизеикәмырхеит срылцаан, –
Иааилагылоу уа зегъ шанха, –
Сара сыршьит җамара Шьякрыл-ңха
Даныршыуаз. «Лара деикәшәырха,

Сара сызгаша аазар, сагазаант,
Лара деикәшәырха!» – шысхәоз сынкацәт.
Хәаазаа җазныкгы ихәазаант,
Аңаҗгы иаахықәыххт аҗацә.

Ишашьтаз иашьтазаап, атыша
Иагахъазшәа сықан, еиҗах,
Аа, иахъяацәыркъаз! Аңсышъя сыңсышъаз,
Исыцрымзаауа рҗанаархах арахъ.

Иҗызцәа ицтан, зегъ рыла деибытан,
Аргама дысзыркит җадажәк.

Ифы иаатшәаз, иааиҗахыз зеггы иҗан
Даажәгоит, даажәг, даггысҗашәк,

Иасхәаран иҗои уи, ахарамхәыц,
Зеггы җины, зегь аазхәарц иаауа!
Акы дамыргәаҗыц ахатца, дагьамхәыц,
Суаѡуп хәа дрылоуп ауаа.

Уи иакәхап, ишьҗагылақәоу ракәхап
Ирылгаз аибашьра иалҗны иаауаз.
Аамҗа цар, артқәа зегь лакәхап,
Артқәа зегь ирхылҗып ауаз,

Ашәа, ажәа – инымҗәазо ажәабжь,
Еиҗахәашьа змам аҗоурых.
Сара сзыхәан дѡагылан җәзә дҗәажәап,
Даатәап җәзәггы иҗаз аных.

Сарггы араҗа сыҗәазшәа сҗахан,
Абар, уҗшы, арахь саагьежыт,
Сиааизшәагь збахуеит аҗсҗәаха,
Сара аибашьра ашьҗахь сыршыт.

Аҗәаҗәеиҗш аамҗа схагылан аеырхәан,
Иснархәарц аҗахымхоу уи суаз,
Сыршыт сара Гал, расамыжда аңҗырхуаз,
Иқәҗны иҗаз рыҗезаны ианаауаз.

Иансыҗхьоз шьҗа уеырҗынҗны уаатәа хәа,
Иныжьны сҗәнаасха зны ҳар,
Сара Ткәарчал исеихсит аҗәкәахәа,
Самҗахаит снеин Лашькьындар.

Схьатцыр ртаххазар акәһап ихьамтцаз,
Ишыстахыз наӕ-ааӕ хайӕаӕшырц,
Аенышыбыжьон Аӕа исгәыдыртцеит амца,
Икылатәаз, анышә дагазшәа, дсыцәдырзт.

Акгы злымшоз араӕа агарада,
Зыӕхзашала абазк зызмырхаз,
Сара сыршыит ус, еибашьрада,
Бжеихан агәӕарагь смоу сзыхдырӕаз.

Сара сыршыит саӕхьа исыргылаз,
Зӕаазхаз исхьымзо-исыхьзо.
Рыцсӕа тырхуашәа ицәыртцыз атәылаз,
Уи ахьзала... Иахьымаара ицо!
2010

САРА АРАТӘЗАМ

Еишькларыжьуа қыдқәамзаргьы, иқыдқәоушәа,
Иӕыбаса иргоит иназаахо,
Аатцра дшавац давоуп тыӕ имоушәа,
Иоузаргьы, араӕа индмырхо.

Ргәы кыдгылеит еишьталаз еизашшуа,
Аха урт еизашшуеит, зегьы рӕыц.
Иаауеит, излауала, инеибажуа,
Изӕыц иаӕуп, уара, изӕыц!

Матцура дук имоуп хәа, ихьынхалан,
Иматц уа дааргахуеит ӕадажәк.
Дыцӕаццо уи дзыхьчозгьы дхалан,
Днаган наӕ ӕара дыӕнашәк!

Иахъа иузтаз уатә арахъ иуѣихуеит,
Дузылымго даалахашт уи ушә.
Ахәакәа реипш, ана шьоук ҕыҕыхуеит,
Иатцахаанза анкьатәи рыѡнышә...

Арт срыцны арахъ сыкәнамгалеит,
Срыцынггы арантә ҕьарггы сызцом.
Сара аратәзам, сыказам, сыбналеит,
Амарҕьа, сара арака сынхазом!
2010

* * *

Шәитәызар хәа сыкоуп шәзыргәыбзығыз,
Дарбан уи, шәзыргәыбзығыз? Зәырѡы зжъаз!..
Исзеилкаауам сара абарт ирыхьыз,
Иаалаган, изжъаз дҕазтаз ешьас!

Угәы иахәаша ихәоит игәы ианамхәогь,
Ажәакәакггы убас еипш иҕышәшәоит,
Иухәо ҕьушьоит уахькарыжьуа уамхәан...
Ус ушнеиуа, улашәхар хәа сшәоит.

Уагьирдагәеит уи, уаазыргәыбзығыз:
Иааѡуам уара иумыхәо лымхәтаск.
Уреигәырҕьо умшқәа баша иныхыз,
Уаазадымгылт уаха ихадаз.

Иҕалон укәша-мыкәша акы убарггы,
Аха убас уарѡашьеит узлахаз,
Адунеи гәыбзығны ухы иҕаңарггы,
Уаҕа утәаз!
2010

СҖЫРХАҘО

Адгьыл тбаатыцә ду санамкуа,
Ианызбо ажәџан лаҕәзашәә,
Сеилацсоушәә, арахь сеилацсамкәә,
Пҕхьаҕа сҕынаскоит цасшәә:

Сымџа сахьамгац сагароуп,
Сназароуп иахьыҕам назашьа!
Ахара ицәыртцуа сакароуп
Ааигәә ианархагало сцашьа:

Дубар думдыруеи ихьамцуа,
Ишнеиуа икаҳаргьы игыло...
Исҕәцеиуа саагыларгьы амца,
Уатцәтәи ашара сапылоит.

Издыруеит: иҕоу Иахьа акәзам,
Иааиран иҕоуп Уатцәгьы.
Сымџасып сымџа схы ақәцан,
Сырхынҳәра илшом азәгьы!

Снеиуеит сажәымкәә, сегьҕамкәә,
Шәгәы ишәнамтан баша сымџасшәә,
Адгьыл тбаатыцә ду санамкуа,
Ианызбогь ажәџан лаҕәзашәә.

2010

* * *

Амџақәә зегь Римҕа ицоит хәә баша
Ирхәазма – рхы аназхаз, ианрыпхьоз Рим?
Дзынҕьаша азәгьы издыруам, дзынҕаша,
Аха дниеуеит, днилааит, егьаурым.

Дарблаҕыаргы имѡа, деитананылап,
Ибжьоузеи Римынзагы – ароуп.
Дымѡахымҕыар инеин аҕхыа игылаз,
Аус злоу аанѡасрада ацароуп.

Ацароуп! Мѡакы иануп еивасны
Иахынтѡаауа зхаштыз, царта змам.
Сееидыцсала саргы стѡар ауазма,
Сѣынасхеит – смеихар сгѡы иауам.

Ихѡатѡу сымхѡаргы сгѡы иауама,
Иахырахаша, иахырмахаша, сахыхызо...
Римҕа ицозар акѡап ари амѡагы,
Издыруанда сара схата сахыцо!
2010

* * *

Зыцсра иахаанхаз ѡыцѡа еивагылан
Цсрак ахь инеиуан шыбжышытахык.
Ацсѡа рархѡашѡа руит шыоук рцылан,
Ирыхьзар ртахымшѡа иаиуан ирышьтаз.

Дара неиуан ишнеиц, еивагылан,
Еилкаашыа амамкѡа аѡыцѡагы зызхѡыцуаз.
Ус руазѡк даацѡажѡеит даатгылан,
Иааизыцшшѡа хтыыстак ианхытыуаз:

– Ацсѡа гылан иааит хѡа иахпылар?
Хара атѡыуатѡкѡа хакѡлан хѡацо?!
– Урҕѡатц, – ихѡеит, интѡеит ркѡакѡылах,
Иааимдаати, иҕоуп ихѡацугь...

Иааџеишьазар ҕалап уи иаҳаз уа,
Иааиирҳаз, иаҳаз дамыргәаҕуа:
– Уара аҕсы дтәыуа ухы уаасуа,
Сара схоуп истәыуо уаҕагь...

2010

* * *

Деихбаалан дынхейт, рхәеит, игыычыз,
Дузыңшымкәа шәыкгы уман умҕахыт,
Иссируп ара ирзыз, ара ирҕыз,
Арыжәтә хәа ицәыртцагь уназхәыц.

Зәырҕы рзыхәа араҕа акгы ҕыцым,
Ац хырҕаҕыа иахьухәаңшуа амытцмыҕь.
Сара иахьа сеигәырҕоит уи, сахыцым
Аҕыч иахь имҕахытца аҕыч.

2010

* * *

Саазқәылаз сгәы кыдгылацәан сыҕоу,
Сшааиуаз уи иаҳа итәҕацәахоу,
Иахцәытсхьоу хынхәны рҕаархоит аҕныҕа,
Иубахьоу, уара, асгы уаҳахьоу?!

Ааиразгы имааиуа, ицаргы изымцо,
Урт сыбла ихгылоуп рытсқәа ташәа.
Срышьтоуп сышрышьтац, уаҳа саархьымзо,
Схы сацәажәоит, сгәы аардашәа.

Сҕаасхоит аҕныҕа, схы сықәыжь, скахәыцуа,
Пшьаала саахытцеит арахь ахәада.

Аха, ассир, ахьацшра сзаҕэытцуам,
Снарылацшра ҕыысшыоит еиҕа.
2010

* * *

Имазаргы ауеит шыта – имамзаргы,
Зегы изеицшша, ахара дыцшуа,
Иааигәалашәоит дшаслоз зны азаргы, –
Данақәтәаз, данаццалоз ацша.

Иеанааиртынч, дааихтыгәлар иқәлак,
Дицхәмаруа днытцатәон ашәшыра.
Ишеицәажәоз ицон арантәи иқәла,
Илҕахәаша ицаанза наҕ ахшыра.

Агәаҕа итысуан. Уахь иантанагала,
Инарылагылон уатәи дача хтысқәак.
ҕычцәазу, шыоукгы цон ибналан,
Ара уи агәаҕа ду иантысуаз.

Иааргәалашәон амҕан хәсеи хацәеи,
Ишзаламтыз акраамта еимакыкгы.
Акы ааибакит рацхьа, акы иахацәеит,
Иааилауатырт рааигәа ҕәышгы арныггы.

Иалацәажәон ахәмарцәа, инарымҕатә,
Абаз кыдҕьан амаат андырхауаз;
Агарта анырмоуз нас ирымаз,
Абзиа ма ацәҕьа анрахауаз.

Ихы даназаанха ашыбжышытахь,
Ихшара ахынеимҕыжәааз дааргәатеиқәеит.

Иҗамыз, аха усгыы ишьтаз
Шьоук агәашә антыт җара игәеитеит.

Идыруан атх дшалахоз ихала,
Дрытаңшуа дшаатәоз етәакәк.
Иҗам акы тынч иеадихалон,
Ицаз азәы дишьтан, аха дааг!

Ашта итытыз зегь уаха иааизаргы,
Анкьеипш урт дызрейгәыргьом рацәак...
Имазаргы аует шьта – имамзаргы,
Изхоит иаңхьа инкашәаргы цәак.
2010

* * *

Узхарафан, узхаражәны,
Уқьаф тазза, амра уашәны,
Ухы умышьуа, угәы умышьуа,
Ухафь дузаамго игәыгьуа,
Амш иааиз иалагәаҗуа,
Акы аакәмыгәгәазо уҗәаҗәа,
Уамтакаәашало мцыкгы,
Иузкамтәо лагырзыкгы...
Ауаа ирылзаахьоу, убзам,
Уцәахәа цәахәам, иаңсам.
2010

* * *

Зны-зынла аамтақәа зегь иреицәазшәа,
Сгәы иснаҗоит ҳаамта, ҳазлашәаз.
Аеырхәаны игылан абға ңцәазшәа,
Иубон ҳаргы ҳахәда шыхнажәаз.

Иаланагзоит шаххәоз иаламзашаз,
Иахадид-ахамацәысуан, иагыбгон:
Ағаанахон ҳақәызәзәан ҳазгашаз,
Ажәџан азлагареипш илагон.

Иага ааургы, адгыл хшьапқәа акуамызт,
Ихашьклагьежьюа ихашьтазан ацша, –
Аамта ахыцшацәгъа, – игамыз,
Иагыгазамызт ҳамџа ҳахьыпшуа.

Хара ҳаамта! Уи ҳара иахтәымызт,
Ирхәашьын, ицон итыкәкәаны.
Хаграқәа тағахәан, – ҳартәымызт, –
Цхьақа цъара ҳнеиуан ҳааигәаны.

Иказ уара идыр, ҳагьахьзырпшыда
Уахь цъара ҳазынак – ҳаццакуан.
Иафәтәан иара, аамта, ашәыта,
Иаман уафь имыхәозгьы закәанк.

Хақәызгоз иара акәу, даеак акәу,
Хаман ицон ишцац еипш – ҳаилшьаауа.
Ари цхьызу, уара, ари лакәу,
Ижәдыруама цъаханымынтә сшаауа.

Иахьа қьафла икоу, иалахәмаруа,
Ари амш! Шәалатхацъ – ишәтәуп.
Аха сышьта ихуп исықәмақаруа
Сара саамта, уи батәуп.

Уи цатәуп, иқәтцо-иқәхуа
Иахәацшлатәуп, иаархатәуп амхәыр.

Сахьцалакгы амуеи сара агәықәха,
Аха шәа шәабацо, уи хынхәыр?!

2010

* * *

Аңсшәа сфырхырц иалаган, изуамызт,
Сқышә иқәкын цасгы, сахьцалак.
Схәыңын, сыхбыңын, сфамыз,
Сгәырғьон са стәы ианагалак.

Лакәкаф, жәабжькаф, ажәеинраалаф,
Аңсышәала сгәы сырдан,
Сцеит сыбналан зны аамтала,
«Аишьцәа Карамазоваа» сыртан.

2010

АРА АКӘЫМЗАР...

Ара акәымзар, җаңыара санааломызт,
Схы агартә соурымызт – сымцхәын.
Аңла еитасхар, шәыр са сзыхәа ифаломызт,
Иартамызт уа са сиарта – гәын.

Ара акәымзар, иааиуаз амш мшызма,
Иаахаҳарын атцх қататас.
Иаастахыз зегь сыртаргы – ҳаипшызма,
Дара нхон, сара сықан цас.

Сара аамта згон сзаламгыло,
Уаҳа цшаашыа сзамто сахьцарыз,
Егысыламкәа, араҳь зегьы-зегь сылан,
Акгы сахьымзо, иқан сзыхьзарыз.

Абри акәымзар, сара сашәа ашәамызт,
Уи иалыџуа зәәазхоз гәынқыыбжын.
Шәарта ахыыказамызгы сыршәамыз,
Сыблақәа шааңшуазгы сшыын.

Сшыын – дгыыл камлеит сахьамардашаз,
Санамардагы, – иаргыжьп ублахатц, –
Зегы ирбеит быжьра-быжьтәа сшагашаз,
Сгәы икәымиааит уақа уаха шыац.
2010

* * *

Қаца анимам – амееи! – иқатцоу зегь
Ацәағәа рхышыуеит, хәынцәак илаижьуеит.
Иухәозар изухәаша иказоузеи,
Аха, думбазшәа, аганахьшәа дынужьуеит.

Уи иара иухуам, зынза иухуам,
Духьынхалан ухьаирцшуеит уажәы-уажә.
Уара узаџсыз шықоу акгы ухом,
Иагьуздыруам уахьаахьаңшуа изууа.

Ишқабзияз убла дамбар уаха,
Уцар иңаужьша нақ иңажьны!
Дузұпырымгар – иагаңбара ұлтақап,
Ицап инауысны аамтагы, уажны.

Ажәакала, уи дышьтәуп игәйдтан:
Утазырхо дтарха, рхәеит, ихақхап.
Уара хара удзам, хара удзам...
Аха џаңхьа, ишықауцац, уагхап, –

Убла хуѡап, ажѡакгы имоукышам.
Уѣынауѡап, иумазатѣкъам иаѡа.
Аѡа ухыѡшыло ус инѡап атыша,
Уагызыѡарым уаѡа даѡа хаѡагы.

* * *

Днеины даѡаатѡаз аевкалиптѡла ду амѡан,
Иаауази иѡози дрылаѡшуа даѡаатѡаз,
Ибеит ари аѡалакъ аѡѡааѡа дырѡамѡо,
Иааизѡѡырѡыхт ихѡешѡа иѡаз ихѡааѡагы.

Шьоуку урышьѡагылан уѡшыз уара азыѡѡраз,
Уаанѡоит уаѡуа ааугаанѡа ѡыѡда.
Ани аѡеадабагы ихифѡзаргы еигыин аужѡра,
Диѡырхыраан иа иеиѡшу насыѡѡдак.

Ара, иааѡѡлаанѡа иаѡьеилоу еилыѡо,
Мыѡѡѡарала маѡара ахныѡѡгара иашьѡо,
Уаѡымаара шыѡоу наѡ ѡара иуѡоит,
Ма, уаанаѡшааѡшны – анкъатѡи шѡашѡахь!

Изаѡѡѡа ауаа рыѡѡѡара иалоу аѡаѡа
Ихы даѡѡажѡо иѡѡаиѡоит, деиѡѡшѡамшѡа.
Араѡхь иидыруаз шьоук ааиуан, иабаѡеи?
Лаѡштѡашѡарашѡа ак иоуу иара, мшѡан?

Дыѡамшѡа зибоз уара идыр уаѡ гѡыразк:
«Ирылѡѡѡуп арт ауаа уаѡѡыѡѡѡа! Иаѡѡѡѡѡа!..»
Дрымбазшѡа ѡартѡаѡуоу, дырѡашѡу дыздыруаз,
Инаскѡа-ааскъеит. Иѡамзааит ргѡы аѡѡѡа!

Ишьѡахх араѡхь аѡѡаанаѡеит бѡѡыкгы,
Дгылан дандѡыѡѡа: «Аѡѡѡахь! Аѡѡѡахь!»

Абри шихыз дынхеит җа мчыбжьыкгы,
Аха җаныла уи наарак даҗауан.

Зык ааигарц иашьтихрын иеирыз...
Аха иабаҗоу уи аирызгы, ухэыцыр,
Уаф дахьахым ифны ауаа шнеирыз...
Еиҗзар, ааигәхәит, дзышьталаз даҗәытыр?

Аха игәы иамуит, иамуцәҗеит, иаму,
Ихан дагеит уахь, иаб гәәҗ ифныжә ахь.
Дымцеиҗәи! Дахьнеиуа агәшәтәҗәыгы җаму...
Уабацо, умцозар ушиашоу анышә ахь!

Усгы акәзааит, акәзааит, нас, усгы,
Аха уатәи анышәгы җа нышәуп.
Адацкәа пытәтәазшәа ибеит уи дызкызгы.
Изнышәатәзамыз баша ианышәоуп!

Илымҗа иштәуаз кәарақәак рышьтыбжь,
Ааигәа ахьхәхәа ишиацәажәоз зыхьқәак,
Иҗамгы ыҗоушәа дгәәҗуа дышрышьтәз,
Даакылсит афныҗа уи акгы имыхькәа.

Акгы имыхькәа, ихьша зегь ихьны,
Дкарауараха, деиқәышла, дыхцәышаа.
Дынкахәазшәа ара амтан даагәыҗны,
Дынхықәыххылазшәа уаҗа атыша.

Ицсы ааивтахеит, иаавигеит иаразнак,
Ашта дықәыцшуа уаҗа дахьаатәаз,
Ихәдацәа иаатцамгыларгы руазшәа, –
Даадыргәәҗит ахатәа ихьаақәа.

Ана акы еилажбын, анафс еак еилахан...
Дааргәәҗит анхара – җааҗажәын.
Абраҗа иааилгеит, илымшо уаха,
Даагәылахеит аамта, даражәын.

Ифаихҗьон уи азнаказ амца,
Акы дканажьуан амахә еиҗш дамжәан.
Аха дтәан уеизгы ахатца ара амтцан,
Арантә ацара игәы итазамшәа.
2010

* * *

Днадыртәан матцура дук итан,
Дрыҗхьазогы иалагахт уаф дырс.
Аколнхарақәа аныҗаз зны, думоур ида,
Джауцар жалон уи бригадирс.
2010

ДЫШҖАЧЧОЗ УИ ЗНЫ! ДЫШҖАҖӘЫУОЗ, РЫЦХА!

I

ДышҖаччоз, дышҖачча! Адунеи зегь иахыфуа,
Лыччаҗшь каҗсон ахьеиҗш иҗыпны.
Ашьхақәа еигәныфуан, архақәа еигәныфуан,
Адгьыл иахаҗыруаз шәан уи аены.

Аееитцыхра иалагон илаҗцәаз абҗа,
Ишьапы даақәгыларц даҗын изҗажжәаз.
Аччаҗшь аафуан харантә, уи азақәхап,
Абна иахылаз шәарахк змыршәаз.

Сышътнахит уи сара, амтәыжәфақәа снатан,
Иснарбеит иааиз амш лаша убас,
Сықәнамгалацшәа арахь ас иахьада,
Пхыз хаан, лакәын сызлаз.

Дышпаччоз, дышпачча! Уңсуазар – улшьуамызт,
Умтарсны урылпаан улгон узлашәаз.
Зегьы дыртәын, дырзеипшын, драхәшьамыз,
Дарбан уи лааигәа ахааназ иажәуаз!

II

Дышпәтәыуаз, рыцха, анафс, ианылзаму,
Ишпәтнахуаз лгәы ғызкааз лыпсы!
Идәықәлеит изхытцран нас саргыы саман
Уи лгәырәацәғьа – имшымхеит са сзы.

Ажәфан агәы кыдхны, аетәа ркынза
Ишиашаз уи лыхәхәабжь нафзар қалап.
Асыпсақәа еикәахаит ашьхақәа рымцан,
Ишәазызан ахра иафәкьейт ақәасаб.

Лмыткәмабжь нафит уи Нхытци Аахытци,
Лгәы итажьыз мтарсны идәықәлеит ақша.
Дышпәтәыуоз, рыцха! Иархагейт, иархәыцит
Уи илыхтысуаз. Ғымт илзыпшуан.

Амфа иқәхеит имчыдаха лыччапшь,
Иахәәет иаразнак, лгәырәа анахьза.
Уи агәырәа зхытцраха ихычәан
Ауаа ирылатәон... Стәан җмырқәаца.

Сара среиуан уи лыччацшь ихнахыз,
Зыцсы танатцаз, лгәырѡацәгъа иашьыз.
Җалашъа амазар, ашьтахъка снахоит,
Сапылан амѡақәа скуеит илзыцшыз.

Аха сымчыдоуп, сгылоуп схы стәымшәа,
Снахьыцшуеит ицаз, уи гъежью.
Исыздыруам сахьыҕоу, иагъзымшо, –
Лыччабжь сылсу, лыхәхәабжь сашью.

* * *

Дарбан цошьтаныҕәгаѡк изыцшымыз,
Салам шәҕәык дарбан измауц...
Уи аамта, рхәеит, шәара ишәымаз,
Иҕам хара хзыхәан, иҕам, изт.

Аҕацхәа еицәажәо ақалақь ианалоу,–
Мобильниккәоуп иҕоу, нас, шыта, –
«Иарбан салам шәҕәу ианаало
Ари аамта!» – сархәахуеит еиҕа.

Сархәыцқәахъеит иҕоу, иагъымцымзаап
Ирхәало – аамта даҕа аамтоуп.
Аха са сзы рацәазакгы мтызаап,
Ицаз аҕны сыҕоуп, уи саҕоуп.

Избоит, избоит сара уи шысиаиуа,
Саамтанарсуеит, исыхнарцуам ҕыт.
Хцошьтаныҕәгаѡ, аа, арахъ дахъаиуа,
Салам шәҕәык иман бара бҕнытә!

2010

* * *

Дкәапза дыками, – ихартцом, –
Мла дакуам уи, хьта даакуам:
Акридыржәуам, акрифарцом,
Ишә иафарцеит абарқәам.
2010

* * *

Сара исхаштит наӀ исхасмырштышаз, –
Ахьз хәамыз уи ара, имазаз, –
Схы шытыхны ахара сзыпшышам
Иаасгәаламшәар, аха иааг, аф аст!

ИӀам, иӀам уи, исхасмырштышаз,
Ицеит дггыли жәџани ирыбжъаз.
Ихарацәазар акәхап, снахьыпшышам,
Илызбаауам сапхьа цъара ашьац.

Ажәџан иатцаршәума ипӀта кәашха,
Схы сџахан баша уахь сыпшуеит.
Сниазаап исоуаанзагь ажәха,
Сара уи аасгәаламшәар, сашшуеит.

Саахықәхалан сыӀоуп уажә атыша,
Исхасмырштышаз сыцрыхоит сахьцалак.
Сгәы агахьеит арахь исхасырштышаз,
Испырызгарц сгәаӀуеит, аха иааг!..
2010

ЕИЦӘАЖӘАРАК

– Хани ҳаби ырыхынхәыхзар, рыцхақәа,
Ассир хзыӀамлатцәӀьоз, хаас!

– Адырѡаены, инартартѡаны акѡыцѡаѡа
Иаагарын иахѡааз!

2010

* * *

Саргѡы ѡьаргѡы сѡѡамызшѡа, самѡѡахѡушѡа
Ари аѡѡазаара, баша шѡхы шѡымжѡан.
Ажѡара акѡзар, сѡхѡраѡагѡы ѡѡушѡа
Схѡа сѡхы зѡѡалоит сара, сашѡа.

Дали Гали роума сара исыѡаз,
Са снахѡхѡѡар амуазма Аѡсны?
Хѡыс мѡаѡымст Ватерлоогѡы сара сыда,
Ельба иеикѡшѡаз саргѡы срылан зны.

Сталинград сѡхѡчеит, Берлингѡы сажѡѡан...
Сѡѡан, сѡѡоуп, сѡамларгѡы аурым.
Сабананамгаѡ!.. Ихашѡымѡа, ихашѡѡа,
Иааргѡз акѡѡба саѡылахѡан Арзрум.

2010

* * *

Уазѡѡшны уаатѡеит атуз,
Гѡѡѡрак аѡуп ус амаѡа.
Уалѡроуп, иуулак, аус.
Уманшѡаламхар – уабаѡо?!

Иѡам, иааиуам сара стуз.
Сзѡдѡѡалоу усгѡы маѡам.
Аус иамоуп сара сус.
Сманшѡаламхар – сабаѡо?!

2010

* * *

Рөһргәашә инасывс-аасывсуан рызегь:
Даара ирҗахын ирҗахыз җастар.
Аха сара иахьырхәо сызцарызеи,
Сзыхнымхәыргы ауазар уахь сцар!

Ирыхәашан уи, сара исмыхәоз, –
Ирнагарын зык урт, даҗа зык.
Сақәдыртәошә рхәахуан снаган җыхәак,
Пырхагакгы смоурашә бзанцык!

Исаҗәамыз хамҗак сыдыргалон,
Исанаршьон иаарлас «Ахьз-аҗша».
Сахьырзаамго, сәахьсыртәахәуа ргәалан,
Иааиуан изысҗампшуа, инасҗапшуа.

Сара издыруан урт аҗеи шырхымыз,
Уатҗәызны ишсыздыргылоз ашьацхәа.
Иаасзыпшит мызкы, җымыз, хымыз,
Иааиуан нас шықәсыкгы акгы мхәа.

Даақәгьежәаргы алшон хагак ишьхәа,
Иҗыыба иҗакны дааиуан иҗацкәым,
Санҗамлаза снеины уаха рышхәа,
Иҗалар хәа сшәон сара иакәымк.

Иаацәырцын шыоукгы аргама иаамақарқәеит,
Даара ирҗахын ирҗахыз җастар.
Иабастахыз уатҗә исхарартҗои исҗаркуеи...
Сзырхынхәуадаз иахьцатәымыз сцар?!
2010

* * *

Ашәа шылзиҳәоз, –
Дышхаараз, дышгьамаз, –
Иаалықәшәан...
Итцозеи, дыкам, дымџаст.
Зегь реиңш,
 аамта азиас дагама,
Агәы дыхцаны,
 иахаштны дшашәаз!

Аха ишааџыц иааџуеит иахьанза
Уи ашәа,
 еиқәтәашья амоуа бзантцы.
Иахья акы данашьюа, данаргәамцуа,
Иааиасны
 иапхья иаагылоит Иацы.

Уи иареи лареи иртәыз аамтамыз,
Уи насың лашан, уи лахьынтдан.
Иапхьяҕа ишьтаз итәымызт, ихәтамызт,
Аха иааилгеит,
 амџан ихьзан.

Итцозеи!.. Аамта ацашья ацашьоуп –
Ипыруеит –
 уи уашьтаз, уахьзом.
Иузырхынхәуа егьыкам – зегь башоуп,
Пшаашья змамгьы аңшаара узцом.

Аха усгьы,
 зны-зынла, пхызшәа
Илабџабоушәагь,
 зны-зынла, еиҕах,

Дшыкоу дымфасзан,
дшыкоу дицэызшә,
Пшьаала даафналоит арахь ауаҭах.

Ихаҕы иааигоит лныкәашьа, лтәашьа,
Лыччашьа... Цкы ссирк лышәны...
Аха ихаҕы дизаагом, дагыашьан,
Дгәамтцхамцуа, дажәны, дҭакәажәны.
2010

ИНЕИУА

Еинкәа-еинырроуп: ахьафсаф, ахьафсаф...
Сызжуа сжыха рымҭакәа изжып.
Испылаз сырпылап, исафсуа снаряфсып,
Исхьымзас сыхьзозар збап, саарзыпшып.
2010

* * *

Икәыбаса ицаанза Аамҭа иахзаргылаз,
Ахьшь еипш уи ишҭнаҭаанза иахзаагаз,
Даҕа мшыкгы схы сфәахан сапылап,
Салагәырҕап ҕа ҕытҕакгы, нас...

Настәи иалацәажәалап насшәа,
Ари адунеиажәгы ҕыцушәа ирбап,
Рлымхақәа нкыдҭан, ассир раҳазшәа,
Акгы ахьыҕам зегь ыкоушәа иҭшлап.

Иҭшлап агәыҕра дуззақәа рыман,
Иаагылап иахыхәхәо хыхәхәашьа змам.
Урт амалахәа ироуз рызхарыма,
Хара ирызгарыма, наҕ, ирызшам?

Ирызшоу, дара иртәу анварго,
Ианагәйлаңшуа ахәыцгы ейкәыршәа,
Ирзыкәгарым ирытәеҗо җаркәак.
Ирымамкәа инхаргы җашәа.

Зегь роуеит,
Ишнеиуа зегь роуеит,
Аңсҗазаара ссирми, итхаңп.
Уи дара раамтә ароуеит,
Уи дара ргәаҗракәа армаңп.

Аха арыцхара – Срыцхара! – рңылап,
Уи уаҗ дзаңәҗашам нас-насы:
Икәыбаса ицап Аамтә ирзаргылаз,
Ахышь еиңш уи ишьтнаңаап ирзаагаз.
2010

* * *

Икәлаша аныкәла ашьтахь
Иахтәахгәышьеит саб ишәакь.
Сеиыңсаауеит сныкәлар хаштә –
Сеадыскылоит икәм кәакьк.

«Иахьахамбо тышак иашәтар,
Иаха еиңын...» – лымшын сан.
Деитаныкәлоит, рыцха, аштә,
Хаҗны кеикеиуа иаалыңссан.

Ашәакь шытоуп иахьахамбаша,
Аха, избо уамашәа,
Иахьанзагы җарңашашоит,
Даҗазныкгы иткьарашәа.
2010

* * *

Ахәалыхәа асы ауазар – зынразар –
Апша асуазар шыжьаахыс итдәйтцәза,
Ахьта уакып, нас, ишқа! Иауазар,
Цьара уеаарцха, унымхан узатцәза.

Уаарыдыбзиалаха уфызцәа, шәнеидтәалар,
Атдәыцақәакгы жәжәыр, шәааибарцхап.
Асеицшха ари еиғыуп, сара стәала,
Умшгы убап җакалаза – ихаахап.

Ахьта! Ара уацәцап, ана уацәцазар,
Пхарак уара унашьтал уццакуа.
Уабацари зны удунеи тацәзазар, –
Атакарха ахьта уанакуа?!

2010

АҚӘРАХЬЫМЗА ИПАТРЕҖ АҢАЦХЬА

Исҗагьежьюа, исымхо
Иснархәо ашәам.
Сара шыта сыцкәынхом,
Уара ахаан уажәуам.

2010

ДЕНИС ЧАЧХАЛИА ИАХЬ ИСЗЫМЫШЬТЫЗ ШӘКӘЫК

I

Унытцаха уцеит уеиҗаадыххылан,
Җналаган, иахмоуит акы ахәаха.

Изит, сара шытақәак сырхылан,
Аха сцоит усггы җара сахан.

Игара сызгылахушәа уа аңшқа,
Сышытаһьқа иҗоузеи, сабеихо?
Исоуаанзагы уахь сара аһаңшха,
Исоуаанзагы уа җара анеиха

Аа, араһь рҗаархоит еишытагылан,
Иҗыцымкәа, усггы зеггы рҗыцшәа,
Иҗьаланы җара абна илаз,
Измыз, аха краамта иҗаз изшәа.

Еиҗахәашьа змам роуп, уҗахызар,
Еилазҗашәа иааиуа урт ахтысқәа.
Исзеилырга, уҗаанкыл, ууаҗызар,
Уара уеиңш, исымоуп сарггы усқәак.

Урт ааныжьны, истахы-истахымха,
Азыжь еиңш, сааины срылагылоуп.
Еилкаа инхаз ара, инымхаз,
Еилкаа иара иҗамггы сзаңыло!

II

Иарбан, уара, иҗан иҗамхазггы?
Иахгәаламшәо арбану, ибжьазыз?
Срытоуп сара инымхазггы инхазггы,
Уара иуңыртңны идәықәлазггы уаңыз.

Иугәаларшәеи, уаҗа, ҳаиқәлацәоушәа,
Җаешахталоз зиас дук хышхытәо.

Усқан сыхгы шпазбалоз сынцәоушә,
Исахьагь сымазамкәа уаха ицәо.

Ханалазгьы ықан атх қалхо,
Иахцәалазыз уара идыр, хаимдахуан.
Хнарынтәалон цтақәак хьы уарқалха,
Хацсы хшьон уиала, хгәы қардахуан.

Цстазаароу ыызу, уара, иҳалсуаз
Ара, Ақәа, ана Гәымста ахықәан?
Иҳазқархон, ада ҳмоур, мгьалсак,
Иахзеиқәдырхаз баашқәак ханырнықәуаз.

Хрыдтәалан иқам ықахызшә,
Қалашья змам қашьталон қахьцәыуо.
Ианубалак сара сыхәда хызжәаз,
Абна тоура уаалахон уууа.

III

Уара уакәу салызгаз сызлақаз,
Сара сакәу уқақанза ушьтызцааз?
Иансылымшоз ықан сара уақа,
Уа уоуп усқан, уаразәк, сааигәа избаз.

Абарт қашьха цагья дуқәа рымцан,
Арқашқәа хәаш-хәаша иахьтало,
Успылеит уара усқан, җенак, уцкәынзан,
Ари адгьыли ари ажәқәани урнаалан.

Цқа-цәрык сықәнагалазу сыздыруам,
Сыңсы акыр санаақәыңш, сааилашит.

Саауеигәырғеит, узбеит умаакыран,
Сыңсы ағыхра улшо снаухыпшит.

Дағын ағыстаак даины сыкәа дталарц,
Сахәитәырц аатцра даавагылт ңынышк.
Уанырба акәу урт анцаз ибналан,
Усыцәдырзыр – рышьтахька ихынхәышт.

Амцәыжәфақәа уоузаап, уаақәлаларгы
Уагалоит уахьааз акы ушьткәыцәаан.
Уара ара усзынкылом иага схәаргы,
Уака иштанчым здыруеит уара уцәа.

IV

Уара уатәуп уахьгы арахьгы, сәашьом,
Аха еиғу икоузеи уахьиз!
Ара уаныказамгы, издыруеит, иашан,
Ара ушыкоу указоуп, Денис.

Уаақәланда, ҳаиццарын, уара, ашьха,
Ҳаицталарын, цәсеипш, фағхьа зык.
Ҳнықәларын, – иухоит уахь, – Пақәашька,
Ейбаххәарын иашак, ңара мцык.

Саазырфын, Кәыдыртака итагәыргәыруеит,
Уара уагуп уахь, арахь, Денис.
Ға қалақь дук уалазит агәыр еипш,
Шьоук арака ҳғылан ҳшузыпшыз.

Сара ыыза дсымам иахьа, ақәла,
Ғыфракәак ирталан зегь аатәеит.

Уусқәа ааныжыны даҕазныкгы уаақалар,
Ҳналапшырын анкыатәи хдуней.

Иааласхарын иқәхаз иахьа сқәақәа,
Уарггы уқсы аавугон, анцәиныс.
Итыкка инхазшәа салагылоуп Ақәа,
Арахь мышқәак ушаақалара, Денис.
2010

* * *

Азыблара, ихәеит, иалаз сара сакәымкәа,
Сахәапшуеит, сеитәхәапшуеит сызлаз.
Илакәушәа иааиуеит, зынггы – илакәымшәа,
Ицъасшьоит, еитәцъасшьоит сызлааз.

Сара абарт зегь срылсны, егъкамлазшәа,
Зегь қалазшәа, аха исымбазшәа ма,
Ирзықамцеит сақхьа инеиуаз мқасшьа,
Уама сылшеит, иашатқъан, уама!

Агылаха смоуцкәа исышыклақалаз,
Санрыцәгыла, сахьырмышьтуаз санца,
Рееидкылан, ицәқәырқақәаха исқалон,
Исылгарц, сырхәыртәырц иансыхьза.

Амца саларыжын, салцит амца,
Азы сартан, изулакгы сырт.
Уара ицъашьала, ихәеит уи, инхьанза
Сызлахымқьац, сеақәсырқсы скәадыр.

Сажәеи сашәеи хазын, ихәеит, сыртәыртәуан, –
Сгәы анааца, иаразнак, – зышхәа сқаз.

Исымгеит, истахымхеит сара исыртоз,
Иагысымырцааит убаскан исыхэтаз.

Рышхәа нсыжыит атх еикәара сшалаз,
Сымцанарсит, сама ицеит цәкәырцак.
Цәгәа-цәыпхамшыараа рдуinei сазшамаз,
Икастцар стахуп сымшәакәа ртак.

Зтак катцамкәа иныжыу, наф ипхьаркыз,
Икан икамызшәа зны ихарбаз.
Акрызхәашаз зәырфы рыфәкәа еихаркыз,
Иаадыртәаз иацсамшәа урт абазк,

Уи аамталоуп. Амца иажәтцо амца,
Зәаазхаран икоу рсаркьал иасп.
Сара ицъасшьоит, илакәысшьоит иахьанза
Сахьааз, исзеитамхәо сызлааз.

Сызлаз, ихәеит, иалаз сара сакәымшәа...
2010

БЖЫК

Шәажәа салам, шәашәа салам,
Саауам, сцом сара афныка.
Стәом аганаф сееидыцсалан:
Цьаргыы сыкам, цьаргыы сыкам.
Аамта иагахьеит зегь сымцаан.
Исанахәоит: «Уалгеит, уалга!..»
Аха саацәыркьахуеит шәыпшымкәа, –
Схьаацәгьаха шәгәы саналкьо.
2010

* * *

Сыкәшамыкәша, Баңыгана Кәакәууа
Ифымтақәа реипш, еилыргашыак узрымто,
Ажәабжықәак еитәрхәон. Иааилахәлар, иуууа,
Абгақәа реипш, ирхәон урт нарымдан

Антытшәа игылаз.Сдырцәомызт, иаафуан
Еилахәа-еилаңашыза, итызшәоушәа, итызшәамшәа.
Аамта напыхьараңык ала ак афуан,
Иагон иахмырбакәа амшгы ак амжәан.

Амза аеатцәахуан аңтақәа аерылак,
Ацх неиуан амш иахнахәаазшәа,
Иахахәлан, иахабган зегь рыла,
Акы азымхәазшәа уиала, акы ахәазшәа.

Абхәа икәгәыңны икыдтәалаз амахә
Иеипшыи ашамтаз амза-ахцәышаа.
Ианааимыгга, ара зегь аргаман,
Иубартан итаҳазгы итыцызгы атыша.

Ацх изалцыз амш ду иатәызаап,
Адәқәа инарықәлеит хьаада, хьымзгыда.
Аха адунеиажә аңсы азмыртәызаап,
Ажәабжықәак рыман еиҥаалалт ақыта.
2010

СМИЗАР...

Амфакәа сшырныз скыдкьа-кыдңо,
Цьара сзымцо, мчыла цьара сцар,
Сахьнеилакгы иамуа, сгәы кыдбо...
Еиғзар қаларын, ихәеит, смизар.

Сышдыргәәҗуаз амҗан ахътеи амлеи,
Сус сахъымзо, иусымхо сахъзар,
Сгәы рахәтза шҗакы сызтамлеит...
Еиғъзар җаларын, ихәеит, смизар.

Исыпхейт хәа сыштәаз сани саби,
Псроуп, хҗәароуп иҗоу уаақәацар.
Иааишьа змоугъ сшаааиша сзымхасабит...
Еиғъзар җаларын, ихәеит, смизар.

Қаф уа адәы иқәуп шыоук ааизаргъ,
Зегъ ранахоит иахънеиуа, рыҗсы рзар.
Дсызнымхазшәа сыҗоуп сара җызагъ...
Еиғъзар җаларын, ихәеит, смизар.

Срылахаит убас еиҗш сара хҗысқәак,
Сфырхатцан срылууаа сызцар.
Исыҗамҗо ирыцуп даҗеа усқәак...
Сҗыҗан идыргылодаз смизар?!
2010

АЦӘАРҗАНХАЛА

Иҗзозеи, ихы дзахәом, дцәарҗанхалоуп,
Ажәҗан еиҗш, иқәығәғәоит аҗуан.
Ашә аҗынза днеиуазҗгы ма ихала!
Иҗбаҗбаза аҗенҗыргыы ааиртуан.

Днықәыҗшрын ашҗа, иуархалха
Аееиҗыхны ишьҗами, аа, ашьац
Иаҗәҗаҗара, амш агәы халалза
Иаргъежърын җазныкгыы иблахатц.

Аға ҫеиуоу, ашыац хыбла, ихаштит,
Ашәыр ҫалоу, имҫасхьоу иҫаланы?
Аха усгыы игәы ихойт аштәхь,
Игәгы акы ишҫаго иҫыблааны!

Хәыҫгы дыҫам иахьак, дугыы, ицәоу,
Идтәалаз иркаран инаскьоу,
Ағаха-ҫымтра зхыцтрак еиҫш ихыцәан,
Иҫсы штоу идыруейт, зегь акоуп.

Ибжыы иргартә дыҫазар акаҫхәа
Ирҫыхарын ицәазаргь, – иааҫсаз.
Ибойт нахьхы ажәван цыкка асы аҫуа,
Игәы дажъейт ишыҫихрашәа икаҫсаз.

Икаҫсейт, зегь каҫсейт иҫгәыхаа,
Үшацәгьак асуоу, икыдҫьалоит шәқәак.
Икаҫсацәҫьаз иара иоуп, аҫсыха
Имто арахь рҫаархейт ҫаастақәак.

Дрыцәшәаны дызгылом, – ихы дзахәом, –
Дара цар изымцо ихахейт.
Иҫацәҫьоу ибарцаз ҫардак днахан,
Хаала-мчыла дҫықәтәарц иҫаххейт.

Аха иамуит, дхьыдыҫорит иаразнак,
Иакуан, ицәон, еиҫакуан ацәашыы.
Иааилагьежьюан хҫысқәак дунеик иазнан,
Дазырҫыхомызт, дарҫыхон азә ибжыы.

Имаҳазар имаҳаз уи, иааҫуа,
Дартәейт лассы инаҫран иҫаз жәабжык.

Идыруан уатцэггы ажәџан асы шаџуаз,
Уи атцкар ишаатцлашоз ашәацшь.
2010

АџНЫКА

(Аибашьра ашьтахь)

Аенышыьбжьон, сықәнаку цәхәырак,
Сабаанагеи арахь, акгы ахыкам?!
Скъалазар акәхап, схынхәыроуп,
Схынхәыроуп иахьатцәкьа аџныка!

Сара артқәа иралаазоу сакәым,
Истәым, исымам, сырнышәом.
Сеоужьны арака атәара акәым,
Агылаха сымам ахышәаф.

Сгылоуп аратәымшәа, аратәшәа,
Избо закәызеи, сымфыхоу
Сышфыхара, амитә санақәшәа,
Агылаха сымам, ацшыхагь.

џнык сыџнахеит исмыргылаз,
Исыргылаз артахьеит аццышә,
Аха уи сара исцылоит,
Ишызбац, иахьырго сагьаццоит.

Икәыбаса ишьтарцарггы – игылоуп,
Аццышә иалцны иаацәыртцуеит.
Аџныка амџа санылоит,
Аџных даеазныкгы исыцәдырзуеит.

Гәшәгы җам уа, аҗны моу,
Машәыршәа инымхазеит цакгы.
Цшоуп сара исгәытаскуа исымоу,
Уа акгы аныкам зынзакгы.

Ухы утәызар, иашан, уашәароуп,
Уцароуп ак убла иахьамбо,
Аха избоит... Лацштцашәароуп...
Сгылоуп сахьаахо, сахьамцо.

Ауаагы... Сызлаҳаз закә уааузеи!
Иуртом урт акы аҳәаха.
Иухыңан ицоит, инауаҗсуеит,
Цанқәак наргалоит иахан.

Дәшәеит анкьатәи сыуак,
Дсаҗоуп исымазгы җызас.
Дламысдан дабастаху цсыуак,
Нак дысцырга ууаҗызар.

Анака еилоуп рәырхаган,
Аракагь уаҗра хәа егыкам.
Сара уаҗы сицырхагам,
Сцар стахуп сара аҗныка.

Сахьтаҳаз стажьума, стыгоу?
Снеирушь уахь, зегь ахьыказ?..
Ишәасхәо, җак акәым, җыршыгоуп,
Аҗны укан, уанеихо иҗныка!

2010

* * *

Иааиаанза ицеит ари аңхынғы, уашытаз,
Аталаха ҳмоуцәакәа ихышәашәеит амшын.
Сылаңш ихгылоу ахара сашытуам,
Сылаңш ихызлаз сызгәәтом, снаңшын.

Сиасра сыкоуп иҗырхыз ашәыр еиңш,
Сықәган ңшак сагарыма лассы?
Амаа шыску аңға уашәшәыра,
Иқәнаңсашт аҳәалыхәа асы.

Акы сазыңшуа стәан есаашарғы,
Ишңастахыз аамта аамласыр...
Аңхынра абакоу, иҗеит аңакарғы.
Җа ңхынракғы ааип, ңыушыт, сымңсыр.
2010

* * *

Тәылакаҗ ҳақан, иаҳзеиңшымакәа ҳтәыла,
Шәара шәалачо, салңсаар ауа,
Җабацо арантәи ҳайдгылан,
Еиғызцәашыа ҳамоума, ауаа!

Ауафра ҳәа акы ыҗамыз, ирзны,
Иумамзаргь ахьухәо ламыс,
Сеынашәывак-ашәывакуа, сцәырцны
Санаақәла – ңсроуп, анцәиныс.

Зегы ирыхо, араҳь акгы ҳамто,
Иғьычны иалатәоу змал,
Исыдыскылашам шәҳамта,
Иңҳасшьоит исоур шәмедал.

Ихьырвыруп, шəашəа сыхнахуам,
Шəажəа са сзыхəа иажəам.
Шəыхьз зху зегь сырнахоит,
Сгəы ишəыцəцəзгьы аауам.

Зык хайцталаны хзыруам, –
Еигьуп уи сықəхəан сагар.
Шəыкəашашьа сыкəашашьам, ижəдыруз,
Сара дысхəынтқарым шəхəынтқар.
2010

* * *

Бонапарт ихаан инцəар акəын артқəа,
Аха нцəашьак хəа рымамзаап арт.
Шакаф усқан ирылгаз ангəартə,
Анафстəикəа духадырштует уи, Бонапарт.

Европа амца анацралацəкьа, хамроуп
Икыдшəаран икəз – убас еибакит.
Цацхьа иааиуа закəи? Чингисханроуп.
Амца дырцəарц зегь уахь иццакит.

Агəхьаа икума ахара ду идлар,
Имоузеи харас «зус ду» иафьыз!
Аха угьы дфашьазеит Гитлер,
Изгəамтеит уи дышнеиуа изыцшыз.

Аамтə зегь анамчу, ианаршəтуа,
Хамгəыгуа, хшымгəыгзо харт,
‘Еа аамтəк мааинда, иухарштəуа
Гитлер, Чингисхан, Бонапарт!..
2010

* * *

Хаттак усгыы сеихэалон, сырхэыцуа:
«Иахьа шэынтэ уцсуазар – убзахом».
Ицьеишьон уи аскакгы зласхыцуа,
Иихэо сысмырхаргы – сацсахом.

Ацстазаараф: сгэы сагап сышнеиуа,
Ускак алазوما – исырхазар!
Саб сицоуп, абас сшыгэатеиуа,
Сара дача цытракгы сызцар.

Иихэоз сахауан, иагьсахауамызт,
Уи ахатца, сыуа, сызтахыз.
Исыртынчыр сара сгэы иауамызт,
Акрьказма исымамызгы хыс.

Ибар акэын сыбла иасмырмашаз,
Иамуит исысмырхашагь сысмырхар.
Иахьа – ус, уатэгы акы саргэашон,
Иалшон сгэы кадыць сагаргь.

Аха сааит иахьанза уи еибафо,
Сыцсы тнахуа – сашьрашэа сшашьра.
Сгэы каршэшэа ацшахэа санавоу,
Алакта сынтацшлоит ацсра.

Сшыкац, сара стэала, сыкагэышьоуп:
Сыцсуеит, сыбзахалоит иахьа шэынтэ.
Иара убриалагь сааиуоу, исызныжьуам,
Сфахазшэагы збалоит, сажэын.

2010

СААХЬАПШУА, САПХЬАКАГЪ СЫПШУА

Атоурых азыблара иалпаан сырѡахоит
Иахьатѣикѡа иреипшшѡа иѡоу ѡеа хтысѡаак.
Аамѡа изланарчыз маѡѡушѡа исырѡахуеит
Рлымѡа иѡамло сажѡаѡа ззысѡуа.

Еилаѡеиласуеит урт, еишьѡоуп изаѡѡаѡаѡа,
Ирхѡоит, еитархѡоит ирмаѡазгьы раѡазшѡа.
Иѡам ыѡоушѡа арахь шьѡук анаѡѡо,
Иѡоу аазылоит ѡеуреипш, ирхазшѡа.

Ахада игѡампѡаз иѡѡапарѡ аѡѡап,
Ирбар хѡа ишѡахуашѡа, адгьыл рѡеиуатѡ,
Ашышѡамсѡѡа реипш, – иахьынтѡаауа лакѡап, –
Иѡѡырѡѡа-ѡѡырасуа иѡѡлан ишнеиуа.

Зегь зымчу дымѡыѡаѡа дѡѡѡушѡа,
ѡитуам аѡраамѡа, дара дырзыпшущѡа.
Харантѡ дубартѡоуп уи еиѡѡырѡаз тѡѡушѡа,
Иара иѡынза узнеихьыргьы дшущѡѡ!

Уи имѡан аѡѡлара ус имарианда,
Иеибарыѡны уахь иаѡаѡ неирын!
Аха угьы шьѡук хиѡаѡѡан аанда
Уахь рѡадыркылоит, иѡамшѡа ѡеирак.

Илымѡа иѡѡшѡа гѡарартѡан иашьѡоуп,
Аѡѡа идыргар уи шиашѡу – дыпѡѡашан,
Азѡым, ѡыѡѡам зыѡѡазыпѡсаз иашѡа,
Ирымангьы инеиуеит уахь дара аиашѡа.

Ус ахъзуп инарго, ииашам, ииаша,
Иѡахан иркуп, хатак еипш ирчыми.
Исахъа рымамшѡа ишыкоугъы иашшуа,
Уртѣ иаареипшнишьалоит – дхѡыцым уи.

Илымха кыдѡан данаатѡа – иааиласкъеит,
Аха рѣынархеит ирхѡоз неитахѡо.
Аранѡа иааиаанѡа акыр икъаскъаскъеит,
Уажѡ ара иаатѡахит хѡаба хѡа.

Иурха хѡа изааргаз ауѣыцхыз,
Аха ихы назцеит, имахацшѡа.
Имѡабылгѡоз дрышьтуан ара ѣыцха
Аамѡала зѣыныцхъазкыз, ибжъазшѡа.

«Уи уатѡѡызны уахихѡаргъы амуеи,
Иахъа дудымгылазар...» – дараапкт, дѡагыло.
Ихѡдаѡъал хижѡар акѡзаарын амѡан,
Идымгылаз дызуста? Иѣагыло!

«Шѡѡа, – ихѡеит, – шыѡа шѡус шѡара ижѡдыруеит,
Сара избап егыртѣ, сара сускъѡа...»
Раѡхъа игылаз зыхѡашъкъѡак дрыруеит,
Анѡѡа идырааит анаѡс иѣыззикуа.

Иааицхыраан, икарѡеит анаѡстѡи пылхѡѡа,
Анаѡстѡи ахи атдыхѡеи еиларсын.
Ирзымгашаз баагѡара дук иадхон,
Шѡоукгъы рышьѡан иахъныкъѡлаз иѡхарсуа.

Ахаѡа игѡамѡхаз дамхын дахъамаз,
Къыдбажѡкъѡак наган имѡа ианыжьлан.

Ишарылоу, ижэзатәггы хьамызт
Ишьта ихылаз шыапыла, зны – нышыла.

Итадырбар ртахын дара азыхькәа,
Рөазыркит цець дук дтарыжьырц.
Игәы иахәарын иззыкартоз ихькәаз,
Иагьакәыркит ихала дынрыжьырц.

Уаә дахьыкам, дахьзымнеиуа ацәхәыраф...
Ацәыхацәыфара, агәафракәа нтәом.
Аха ицаз цазазом, ихынхәыроуп,
Икало икоу ааста еицәоуп.

Рыкеажьны шьоук шбылгьац ибылгьоит.
Аныха иамам ицәгьартәхьеит аус.
Аамта зылгаша ашагом, ирылгоит.
Дабакоу мышкы ахра зауз?

Атоурых азыблара иалпаан сырәахоит
Иахьатәикәа иреипшшәа икоу ахтысқәа.
Аамта изланарчыз матәоушәа исырәахуеит
Рлымха итамло сажәакәа ззыскуа.
2010

* * *

Ацстазаара алу хьанта сшатцаз
Сааит абранза, сгәашөымта, сгәашәта.
Схы абасырхо шыта, мшәан, сабацо?
Скәәдза саакәгылеит хашта.

Сызлагара лагон, итәазамызт...
Сызлааз мөакы саныңшылон.

Сзыхъызггы шыта иазхазами,
Исыцсахырц снейуеит шылак?!

2010

* * *

Ханыѳамггы

харт зегъ хаѳоушәа аабахуеит,
Хеазахкуеит ҟазашәа ахыѳам хҟазарц.
Хгәыгуеит,
ахәыцқәа реипш ххы хжбахуеит,
Хшықәнаго ххахыы иахзаамго аҟарз.

Иаххаштуеит

атцыхә еипш амшын ду хашхыршәлоу,
Хатцакны хшамам арантәи лацшык.
Адунеи хшахаштхьоу,
лапѳак еипш идыршәло
Акы хшеипшу хәхәларшәу мшык.

Усѳан, зәыцәахшәа аганахь игылоу,
Акгы иацсазамшәа харантә изхәацшуа,
Издырзом

ажәҟан тбаа дшатцасуа хыла,
Зеггы дшаххыхәхәо иақәтәоу ацша.

Гәашәак уи ирцыхуеит д-Абрыскылта,
Даманггы идәықәлоит ахара ихшыҟ,
Ибарггы итахым уи агәықәхақәа ахылта,
Ажәҟан датцапшуеит хыхь, деиладшыҟ.

Дгылоуп уи ара адгыл дазымкуа,
Дтәтәазшәа игәы инаҟало ѳарск.

Даңшәымамшәа шаабо,
ара даґьсасымкәа,
Дыкоуп ишыапы нықәирсра Марс!

Ускан ҳара ҳхәыцқәоушәа ҳхы ҳжәхуеит,
Ҳәезаҳкуеит ғазашәа ахыҕам ҳғазарц,
Ҳаныҕамғы

ҳарт зегь ҳақоушәа аабахуеит,
Ҳшықәнаго ҳхәхығы иаҳзаагом ағарз.
2010

* * *

Зегь абоит иахықәтәоу ашьха уарба,
Иара убриггы зегь азеипшны иңшуам,
Сара суағыми, сус зламггы арбан!
Зус аладашь уи, нас, сус злам?!

Зны саауеит, схынҳаны нақ сеиґамцо,
Даанымгылар сымға еиґа ңнышк.
Сғәы иґасыгзарц салаган иґамзо
Сеиґәнажәарц еґсыгым. Зны сашышт.
2010

* * *

Рызбахә имазан жәыргыґаа
Зуада зны сығназ ағыруак.
Жәыргыґт иара изыҳәа қыґан,
Иаланхозггы бзиа идыруан.

Избахә имазан игәыла,
Дығәхәааигошәа збон иғызак.
Ахаґа уақа дықан гәыла,
Аха ара дкақәхеит, аф исааит!

Дагъызнымхо, дагъызхымцәо,
Ауадақәа ирытныхуа ҕәрышьқәак,
Арахь ицааз шыоукгы имтәан,
Ара, Ақәа, дыҕагәышьян.

– Инықәыршәны уцар Жәыргытқа,
Угәы тынчхарын, – схәалахуан.
Даахықәтәалон дгәытқа-псытқа,
Иихәо иғамшәо дааилахахуан.

Нас аҕааирхон ахатца,
Ипхәысгы наҕ акы налаҳәан:
– Аңсны салтны уахь сабацо,
Аңсуаа ирытан амалаҳәа!
2010

* * *

Зны агазет даныртахьян, ианиааз,
Петрарка иеипш,
адада рқақя ихатцаны.
Иҕалеит уи азнаказ иаргәааз,
Иччақәазгы ыҕан ихтцаны.

Иара дтәан асценаҕны дарныгза,
Амшаңы кәтаҕь
идыркызшәа, дгәыргьатцәа.
Аамта иара итәыми, акгы игзам, –
Дизылбааңшит хыхьынтәи ус Анцәа.

Дыџнатәан икабинет цырцыруа
Аҕыч, дишьтарцало даҕа ҕычк.

Уск иатəмызт,
аха аус еицыруан,
Инеиуан үс ырытцкѣаанза рсапыць.

Шьюуки рзыхэан
ари калеит хамтан,
Ға шьюуких ирхысит имцаны...
Дхыцуамызт сара сыбла краамта,
Петрарка иеипш, адапа рқақья ихатаны.
2010

* * *

Изъыз сарфыхейт, исзымфыз сарцѳом,
Сшѳоит схъаакѳа ейтѳанцѳырт сыршьыр хѳа
Сыхѳамаруашѳа сааиуейт, аха сыхѳамарцѳом,
Салаѳам, салаѳоуп, салазѳоуп ирхѳо.

Исымамзар акәһап уаҥа шыта җеишыа,
Сықәтәазар акәһап сааины схәы акәаңра.
Рееишыа змоу исызрыңонда рееишыак,
Садтәалоуп икәңо, икәхуа хасабрак.

Ижоу даарак иаргэыргом сзапысыз,
Сцароуп исышъталан иааиуа сыхъзаанза.
Иацызны – сжьамыз – хаи, дзакэ арпысыз,
Иахъа агэгэхэа исытзтцо амца!

Уи иоума, җазәума, җак аума
Ианахалаз сымға – сзырхаго!
Игәйрәм гәйрәс ишьтысхуа сагоума,
Уи сара исмоуаит дырхагас!

Сыхәмаруашәа сааиуеит, аха сыхәмарцәом,
Салаҕам, сылаҕоуп, салазџоуп ирхәо.
Изџыз сарҕыхоит, исзымџыз сарцәом.
Сшәоит схәаакәа еиҕанцәыртц сыршыыр хәа.
2010

* * *

Анышә сазтөз иҕаз гәартон:
Анышә сартар – хыбжак роуан.
Ирманшәалон азәы итәартә,
Егы имџа иаҳа ироууан.

Сышыҕа ихын еихыыс еиҕысуа,
Иҕам-ианым еидыҳәхәало.
Азәы ихы ихнахуан изуа,
ҕәзәых исхәо иман гәалас.

Еиҳахозшәа рбар ирнаҕо,
Еицхырааны сартон тышак.
Иҕатцәҕьоу зынза ирызгәамҕо
Иаауан ирхаштны ишыҕсыша.

Кыр мазоума, зегь аргамоуп,
Изылгашаз усгыы ирылгоуп.
Анышә сазтөз анышә иамоуп,
Анышә хышәашәа, аа, агәылгоуп.
2010

* * *

Амра кыдшәан иҳалаҳарц егыагым,
Уаҳа ҳалшом – иҕсырмацгоуп аҕакар.
Сақәшаҳатуп, иашан, даҕеак акәым,
Аџадахьтәи аполиус ахь сыргар.

Абри амшын дуззатѣкыагы хышѣашѣом,
Акѣаракѣа тѣбахѣеит иштѣбара.
Иѣажѣкуеит, иамам адгыл иажѣуа,
Ашѣаѣыѣаѣ гылоуп ишбылра.

Арѣашкѣа рахь, ашьхаѣа, аѣаѣахь
Шьоук амѣа икѣуп ицѣакуа...
Укѣаркѣашьѣеиуа уара уахь уабавоу,
Изакѣызеи ахьтѣ уазыркуа?!

2010

* * *

Ажѣа бзиа сзызхѣо срылагылам,
Акраатѣуеит, уи сагьазыѣшым.
Ишысмоуа збоит араѣа ѣыла,
Иааиз ари амшггы мшым.

Амш мшым, иааиуа атѣхггы тѣхума, –
Икыдышѣшѣан идѣыкѣлап етѣакѣак.
Акыр азы уаѣытѣыѣса иѣахума,
Инеилааит иреишуа ара лаѣак.

Аѣѣѣазаара цоит аѣырманшѣало,
Иагу шагу – хьаас иѣатѣаны.
Напы разѣак, аа, етѣак рыншѣалан,
Срышьѣтит сара сыкѣа иѣатѣаны.

2010

БҢЫЦ ѦЕИЖЬК ИАНЫХУ ЦѢАХѢАКѢАК

«Бара боуп издыруа анышѣ сахьарѣаз,
Ирхѣо иашам, ируа мѣуп егьыртѣ.

Иҗаз акәзам зәһазхаз игәртәз,
Рацәак хәасгы ирымазам сыңсыр.

Егышыгмыз, – аа, сгәхәтәи сахымзеи! –
Анахысха самразакәа хәаак,
Сидхәлеит машәыршәа, сагыицәымцеит
Ари сдунеи иатәымыз гәтцәатхәак.

Ицыз иара иеиңшын, уафәа зламыз
Ишратәаз, излаҗаз ала ицәыртцт,
Иахзеилазгы шыта иахзеилазамызт,
Агыгшәыграхь ииаст – рычдырҗыцт.

Сааңаршыақәеит ашытахы, сангәартә,
Исңыыршыақәаз ыҗахуп сызбаз...
Бара боуп издыруа анышә сахьартәз,
Саңсамызшәа саныҗартәз абазк...»
2010

* * *

Ихы иамхабзиацәоуп даазқәылаз:
Иамгаран иагеит иара итәи.
Рыгәхәа мкыкәа идыза, игәыла,
Қаф уа даақәгылеит адәи.

Уи мшыбзиацәҗагы ихәахуам,
Иааихьзо, дназыхьзо
Аҗаф ааиҗхарганда ргәахәуа
Ақалақь далалан дахьцо.
2010

* * *

Ирхэо иахауеит уи, аңсра иафү:
«Далгахьеит, иңсың леига-феигазом...»
Иара дгэакуеит, иара игэы таңеуп,
Дадыңшыло ңыишыоит уа ңарда еикэатэак.

«Далтып, уара, даақэыртэа,» – ихэахуеит
Ихагылоу азэы ибжыы тагэафаза.
Изеихымхуа ифэы акы иахэахуеит,
Днаскьом, дагыаскьахуам иафазо.

Уи дыңсцаахауп. Ишпакамлеи иңэцашья!
Даныбзазгы давтагэыгэын иаатра.
Ифызак дышпаиеиңшу, икамхаша!
Дықэуп аңсра иафү игэы шыткэацра.

Дызфықэтэара ңымшьоз, аф асааит,
Цхыраарак иоур дафеа аңсыкгы,
Дааитанарст, дааилнашьааит иаразнак,
«Далгахьеит» анырхэа дафеазныкгы!»
2010

* * *

– Уара унеи, аңэгы лкажыны иузысшып,
Агэыла-азла удызгалап, уара унеи...
Хаибаурбеит ахьзуп уи, иуңысшыап,
Ифеыцхазшэа аабап хара хдунеи...

Иугэаларшэа, ажь хтаауан тагалан,
Аха феахуан, хақэын зны атэа.
Хаибарыфны лбаа азиас хталон,
Адэқэа хрықэын хафуа, хгэыргьатэа.

Амға уртеит уара араға уеыжәцән,
Зынгы уканажыт уи ағы.
Иргәалашәоит хҕаылацәа ухынтыжәза
Ашта ара уанықәыз хара хеы...

Сара иуңысыһап, ға ңоуыкы иуңырыһап,
Умашһан, умдһын, нас, хаибарбеи.
Уара унеи, аңағыы лкажһны иузысыһып,
Ағаыла-азла удызгалап, уара унеи...

Хааидтэалозшэа шызбоз лассы агаңхэа,
Иахьа, уацэы шысхэахуаз, аф сыст:
Дталагэышыеит сара сашта ашэацхэаф:
Дыкам, рхэеит, уаха исзыңшыз!
2010

* * *

Сышџеигәырџаз усгыы уааира!
Исзыџкалеит, иашан, ныхәан.
Изгазшәа саатәеит аиааира,
Ажәақәакгыы схәеит уа узыхәан.

Урт ажәәкәә ныхәәҕамыз,
Ршьамхы артарт изаҳашаз.
Угәы цқьамыз, зынза уҕамыз,
Уагьаакәгылеит уацны иашак.

Иануцныкѧа, аамѧа ануѧас,
Харакрыак ахь ушьѧнахуеит.
Ианхаларан збеит иануѧаз,
Иаѧахымыз зымѧа унахеит.

Абри иакәхарын анырхәа
Хара агәаҕкәа хаззыпшызгы,
Шьоук ааччахит аҕырҕырхәа,
Ифытҕахеит зыгәкәа шызгы.

Иудгылаз амҕа уртан,
Уззыпшым аҕынза уварган,
Ирмоут уаҕа унапы акырта,
Акьанҕеипш уанаакәтәа ухәмарган.

Иалацәажәатәума настәи,
Уаламцәажәазаргы ауама!
Агәы иастәын, ахы иастәын,
Ианындәыкәла зыхәашьк уаман!

Иазтарыда, схәыцуа сгылоуп,
Еилаужьыз еилыргашьак.
Ргәы ишҕалоу иҕн иуҕылоз
Уахьақәымшәо уара ацашьа!

Уқәызгалаз, ржьашьа уақәшәоу,
Урычхарц иаҕеуп иахьанза.
Узларыжьызгы ыҕоуп лакәшәа,
Уажәы-уажә ифалҕьоит амца.

Сышҕеигәырҕьаз усгыы уааира!

2010

* * *

Уҕоушәа, уҕамшәа – уҕан,
Ушьтыбжь мааҕуа – убзамшәа,
Уназгаз закәызеи атыҕааҕ,
Ирылоу, ирылзааз уара, мшәан?!

Пѣкаран адгьыл иахырцѣоу –
Игылаз каҳашт – инышѣап.
Уеибакыз ианушьѣоугь удырцѣарц,
Убылла укаѣсаанза уццышѣа!

2010

САБАЦѢА, РАБАЦѢА, РАБАЦѢА РѢЫНЗА

СабацѢа, рабацѢа, рабацѢа рѢынза,
Уаахѣыцыр, уѣшыр, рацѢакгьы бжѢазам.
Иѣѣоушьап, сгѣы иалоуп иѣаз сахьырхьымзо,
Иахьызбо исцѣыргазшѢа урт зегь мазак.

ИрхѢаз, ирзымхѢаз, ируз, ирзымуз
Аранза иаазазшѢа збан – еиѣхьыттеит.
Иабастаху схѢаргьы, мап, иаѣахым ус,
Иѣырыз зыхьѣак сырхаанхан, истеит.

Избеит, санааскѢа, ѣенак, урт азыхьѣа
Аамѣа иагазшѢа – иѣабазшѢа са сзы.
Адгьыл иѣазмыргылаша ргѣыхьѣа,
Саннѣѣла, иѣырхуа рѣаархеит сыѣсы.

СаахынхѢыр сѣаххеит сара царѣа
Ахьыѣам – сахьамышьѣ уа ажѢырт.
Срыцны анаа саѣалт уаса гѢартак,
Исышьѣоу изынсыжьырц, сышнеиуа сажѢыр.

УажѢазыхѢа сѣоуп, сара сымцагь
АгѢѢахѢа еиѣѢыхуп, сынтѢѣит – сыхьѣоуп.
СабацѢа, рабацѢа, рабацѢа рѢынза
Сназарц амѢа сыѣѢуп, сыхьѣоуп!

Рус ала, ражәала, сахънеилак, зегъ рыла,
Салаеырбаргъы сҭахуп исдыртаз.
Ҳанбеиҭырцыз? Срылоуп сышрылац,
Агәра згаргъы сҭахым ишсыцәцаз.

«Ари сара сами, – ихәахуеит Дарыкәа, –
Ухатҭахазаап, иацызны ухәычын...»
«Уаала, – ихәоит хатҭак даакылсын, – ашныка...
Умшәан, ари сара сами – Ҷычын...»

Исеигәыргъо ишгылоу Ҷычыни Дарыкәеи,
Дзышза ашҭа дааталоит Елҭан.
Сара уи сицны акырҭьара сныкәеит,
Дышлазаргъ, уи сара сеиха деилҭьан.

«Ухы аахтәаны ихагылами», – рхәахуеит,
Апацха идәылтны иааиуа хәсақәак.
Инасьхырыгзоит уртҭгы ажәа хаак,
Икартцоит, иааскьан, акы аҭак.

Санду лоуп руазәы. Аамҭа даражәын,
Кычырақәак лзамҭа ианхалт.
Аха уи макъанагъ дахкәажәын,
Дгылан лыхәда иакәыршо лшьял.

«Аетдысгъы шыҭа иетдысума, ирашьхеит,
Днакәыртәа ачкәын – ишьхәа аирбап...»
«Ари макъана дсабиуп, Ҥарашьхеит,
Дҭежәлап аеыжәтҭра ианақәиклак иаб...»

Ашҭаҭ ирымоушәа сыкоуп ачара,
Зылахь еиқәцәоугъы збоитеи, цсроу?

Адунеи дақәлахарц иақәикт Хапара,
Даакылсит арақа, иажәагы ироут.

Пхызу сызлаз, сапхьа даагылахт
Ауаа ирхаштхьаз ахатца – Мамсыр.
Уи ахаангы еиқәйтцомызт илахь.
Иага убап уара ус еицш, умцсыр.

Ианааинырҕьа, дықәлан дкәашахуеит
Ишьаппынтца дықәкьақыа, уцшы...
Еиднаҳәалазшәа нас ҕба шахақ,
Еижәибатца ауаа реартахуеит мшынк.

Сыбла ихгылоуп аҕба зааҕәрыло,
Арантәи избогь сызхами – схәәчып...
Ибаргәызеи урт ҳабацәа ирылам,
Ицсыхәозеи инымхазгы уа, дара рҕы!

Ҳабацәа, рабацәа, рабацәа рҕынза
Саман инеиуеит иахзеицшу бызшәак.
Издыруеит, ицәаран иҕазам сымцахә,
Иагысықәнакуам аамтәк сара ашәақь

Снеиуанатц бираҕтәс исыман
Жәларык еиқәзырхаз, ҳтәыла еиқәзырхаз...
2010

* * *

Аамтә псаатәушәа иаццо,
Иннамкыло қәак, ҕара ськ,
Дааиуеит сыцстазаара иаццо, –
Шықәсык инапшыуа ҕа шықәсык.

Азы-мшын ихыршәлоу атысхә еипш,
Иаҕыз уи акыр, иацәынхаз,
Ицяршәртә сымтәыжәақәа еитдысхуеит,
Сагәалапкоит жәәангә сара нас.

Ладеи өадеи ирыбжәамзоз,
Иццышәха ирныцсалаз мөақәак,
Исытцалтан ғыц ара амца
Былроуп сызлагылоу иахьак.

Сааңсарақәа арзуеит бызхәыцра,
Скаҳаргь саргылап, саҕьап.
Адгьыл сықәычәап зхытцран,
Рөашны бахәык сылбааҕьап.

Схәыцуеит: «Җазны ҳабаззо,
Җнаскәароуп анаөс, даҕа аңсык...»
Дааиуеит сыңсҗазаара иаццо, –
Шықәсык инаңшыуа ға шықәсык.
2010

СЫМӨА ИНАЦЦО

Инацыстцеит сымөа, исхарштны исхасырштышаз.
Рыхьз ацәағәа ахьысхәеит сызтәағәаз.
Иҕаз уахь, иамаз наҕ атыша
Сзыркәадара цыызшьаз – сзыргәғәаз.

Исхамышҗааит егьырт, исхасмырштыша,
Иаагылаз зны исыдтан зыжәөахыр.
Урт, са сеипш, ирдыруеит ишыңсыша,
Ирымоугь ныҳәоуп, рашҗа унҗаххыр.

Урт идыхааит адунеи агъама,
Азатѳара сацѳыргон сахьцалак.
Рааигѳа сѳамлазаргъы рганахь саман,
Сыѳхыз иалан... Лакѳын уртѳѳа, лакѳ!

Сымѳа цон инѳахауа, ишьѳыцуа,
Хѳык инхыѳ, иазнеиуан даѳа хѳык.
Зны избеит, сышлахъан еиѳш, сызуа,
Искит сахьынѳалангъы махѳык.

Сышрыхѳыцуаз иѳаз, иѳалашаз,
Ицаз, инсыжъыз, шѳа хынхѳышъа змам,
Аамѳа сара сымшѳѳа арашеит,
Саннариеит исатѳам, исыхѳѳам.

Исхасмыршѳышаз снарызхѳаѳшит саатгылан, –
Еилыргашъа змамыз гагаѳѳан.
Исхасыршѳышаз рахѳа ѳыхны исѳылон,
Сыбла атѳеиѳш ихыслартѳгы иааигѳан.

Саѳхъа дгылан шѳаѳѳаршѳа сыѳо исышьѳаз.
Иѳам-ианым зыршоз цѳгъахѳаѳык.
Идырзар хѳа ишѳахуеит ишьѳаз ишьѳа,
Иѳан дара убартѳгы даѳа ааѳык.

Дара дыртѳыон сгѳаѳ здыркыз ахатѳа,
Дхаккала ѳъара дыѳѳѳѳан ахѳаны.
Еиха-еигѳо шѳоукгъы ихѳы иатѳан,
Арѳ арахъ иааишьѳит иаѳѳаны.

Ргѳы иабейт ѳазныкгъы сымѳа ркызшѳа,
Сѳарыжьрашѳа, уаха иамуа, цейѳык.

Аха иҗалахт зеггы ргәы ааңызжәаз:
Ажәәдан сара истәымыз, сагъазцеит.

Иртаххарггы, прышьа рымазам, итцуазеи,
Рымтәыжәәқәа рҗәыдуп – ихәазалап.
Иахъа-уатцәы, избоит, цшак рзасуеит,
Даҗәак иамгаз уи иагар җалап.

Уажәазыхәа ара зегь аатгылеит,
Адгыл ду шыҗами еикәышышы.
Иарааңсеит исышыҗаз, – уаҳа рылам, –
Ажәәдан ахьтә иааџуа са сыбжы.

2010

* * *

җынчрак ыҗам аибашыра ашыҗахыҗ,
Агәқәа аатгәыргъан, иааитцағәҗеит.
Ихылахит зегь ак ашыҗа,
Иеихәо иааиуаз шыоук меихәеит.

Ихцәаз бааңсыла еибаргәамцуеит,
Русқәа гәартоит харашәа,
Иааиҗаркын анаҗа амца,
Ирбоит изнымхоҗ нхарашәа.

Абылџы алышәшәоит ақыҗа,
Уахь уназго амџа мџам.
Угәхъаа зкыда, сыгәхъаа зкыда,
Агә иқәхаз, акгы змам!

Сык леиаанза, изулакгы,
Исзыргылар збап ҳәа қәацәк,

Аңшәма, ишьтаңала лакгы,
Дыџуа дишьталт җабырҗаңак.

Уи, дынхарц игәы иҗазамшәа,
Диоуп иеаҗазан арыжәтә
Ауаа ықәтырцу ара, мшәан,
Иадыркыртә иахьнеиуагы рышә!

Уешыы уҗахызаргы уеыкнаҳан,
Цыхырааџ дыҗам, ухы уахә!
Уабацари уара уаҳа,
Дузыргылом уаб Җабахә!

Саргыы сгылоуп, саргыы сасуеит
џны ахыгылам иҗам шәык.
Азынра ааигәахәоит, ишҗазуеи,
Асы леир – ҳлеикәшәып!

Иқәыргеит, измоуша ңыла,
Сынхара. Мца еиқәзам.
Сҗаңкәымқәа ратңан сатҗагылоуп
Ари аҗәџан, ңа змазам.
2010

* * *

Абри аҗәџан бганы иҳаламҳарцаз
Иатҗагылоу среиуоуп. Егырахь,
Сҗартцарц иаҗуп, – сыхьз уаџы имаҳарцаз, –
Иагаџ иагаңыара ахшьырахь.
2010

ЗНЫ, САНҒАЗ...

Зны, санғаз, аңша санаццоз,
Зегғы збар сҕахны, исахар,
Сныкәашә есаaira инаццо,
Сназарц сдәықәлеит... Занзибар.

Сара уанза сзымназарзаргь,
Хара инхазаргь... Гондурас,
Икәлап акыр снаскьазар, –
Кәышраз уи, егыгазараз.

Уаф дыңшымкәа уа, сахънеиуаз,
Еилыргамкәа сызмыртәаз,
Мѡакы сшықәгылаз сгәәҕеиуа,
Кырынтә сакәшахъан Кавказ.

Зынғы, – иңьоушыап, уахь сабагаз, –
(Азәгы иҳәомызт: «Умѡахытц!)
Иаахәлаанза схала салан Краков,
Иаашанза Акәа салан цхыз.
2010

* * *

Атынчра иартцарыз слымха ба бахь ауп
Иахькыду уаха. Аеарҗсит адунеи.
Иҳабжъаз ацха ыҕами, иахъуеи,
Иаашар, уи сықәланы снеип.

Аха уеизгы мацк саашәазызоит,
Саатәоит ѡаңхъа сылахь еикәҗа.
Уаф ибартам мцак еиңш исыцоуп:
Иҳабжъаз ани ацха хымзар зынза!

Аха усгыы, идыр, бара бахь ауп
Амѡа сахыкѡу. Иаарласны снеип.
Абзиабара ыказар – иахьуеи,
Иахыцѡазар уи адунеи!
2010

* * *

Егъамлазшә,
сықәха сеиҭахынхәны саа моу...
Уахьгы арахьгы сырхаштхьеит зынза.
Исгәытцамзоз адгьыл сагәытцакны самоуп,
Самгаргы амуа, алахь еиқәтца.
2010

* * *

Сыпсы ахыоу ахсанармыжыа атөйлае,
 Псышыа сымам, пшышыаг сымам, мап,
 Нкылашыа сымамкөа сырнылап
 Сапхыа ишытоу амөаөа; сырпап

Урт сара сахъымназац. Атәыла
Сышъта ишхыпшыло ишанхашәә,
Иахъысхымзас ҕара аҗсра саҕылап,
Аҗстазаара абас саныхәнажәә.

Шөгәы сыртынчып ара тынчра змамыз,
Шыыцра җадың ишарәара иарәаз.
Сара араҗа ахаангы сыҗазамызт,
Шәызныз акәмызт са сызнызгы мөас.
2010

* * *

Уааизар – уҕаз, унхароуп,
Ахьажь ирҕоумтан умхы.
Уеицакыр – аамта иахароуп,
Уѡашьар – иавбала ухы.

Акгыы умоузеит мариала,
Иархаап уҕхзаша уҕатца.
Уаѡрала, амарѡа, уаѡрала.
Иааиуа, цатѡызаргыы уца.
2010

* * *

Уааҕсарақѡа зегь рышьтахь, шыта уаха
Ҕсааиҕакрак уазыҕшымкѡа арақа,
Иузымыргыло ихьыдыѡрны иахаз,
Узырхьымзо иахьанзагы узыргѡақауа;

Иқан, иагыыкамкѡа уахьымѡахытца,
Унаскьалап, уеилкаамкѡа уара ѡеила,
Иузымдыруа ҕсроу бзароу уызыхѡыца,
Абри адгыл уалыгѡѡа уахьнеиуа.
2010

* * *

Ишааиуаз мчыла иѣгыы еихаркыз,
Ақыта дналган дыртѡахыз,
Арахь дыштытца рдыруан уи дахьтаркыз,
Иҕшын даахынхѡып хѡа дызтахыз.

Ак мазан арақа, акы аргаман,
Ак аиаша ахьзын, даѡак – амц.

Ииаины уи дырпырыгар иуама!
Иґы еихаркыз – иқәґалоит ихәамц.
2010

* * *

Арығарахьтә иаиуеит сыззыңшымыз,
Арымарахь изит сыззыңшыз.
Исышьтымтца ықаз, шәара ишәымаз,
Саңхьа избо ґеиума – сардыст.

Избахьаз абацеи, избац ракәзам,
Урт ирхәоггы ируаггы сґахзам.
Хаґоуп, аха ҳахьыґоуггы аракәзам,
Иахґәахуа ааңшит – имазам.

Ирґиуа, иаархәо, излаґоу...
Иргаз, иахан иаарго...
Исыхәом акала, саргәаґуеит,
Сґәоуп сара абартқәа гәынго.

Ақәґара иастахьоу исылаз,
Сымчыдаха сықәхеит иахьак.
Хаґацәа ҳаныриааиггы ҳайдгылан,
Харзымиааиуа ҳанхеит ҳара хтәқәак!
2010

* * *

– Иудыруаз, сычкәын, – сыхәмарзом, –
Аб иажәа иаҳароуп аґа:
Ирхьхәхәо ихь хырсоит, амарґьа,
Узхьхәхәо ухьхәхәо дырба!
2010

АҘЪАРМЫКЪ АХЪ

Зегъ хнанагеит уахъ, аҗъармыкыахъ.

– Кыр нужьу, зегъ аахэан уаауоу?..

– Ача аасхэеит, сашьтоуп аҗьыка,
Ачеиҗьыка захьзугъ иара убриоуп!..

Инсыжъыз... Уи рымаз иззаахэо...

Исзыркит саб рыцха ихэ.

– Иахэааит, иахэа, зхы изахэо,

Иахааит изахогы руҗэ...

Хэаахэтроуп, еилыхароуп иҗоу.

Рацэак акгы рнамтеит иааргаз.

Дгэамтца дниеуеит аҗныҗа

Зҗықәреи амалахэа излагаз.

Еиларцэиуа ирзызуп хэа быстак

Ашыла дашьтоуп аҗхэыс.

Аламыс дашьтоуп ламысдак,

Иҗам хэа дгылоуп ламыс.

Ажъ ду җалан, уалыркэак

Ахьимаз шьоук дэықәлеит рдырк,

Иамоушэа рбан ак малыркэак,

Иахэаҗшуеит уа җа уалырк.

Рыхэқәа дууп, еиламзар –

Нас еилазоит, зегъ акоуп.

Ирҗаху роурц иабамцо,

Рымҗа аҗъармыкыахъ игоуп.

Ара азэы ифыза диңсахуеит,
Дыргеит ана азэ иңхэыс.
Шьюуки иузалмыршо рхэахуеит
Иазымхэыцкэа иақэырцо хэыс.

Иңсахран дыңам ицэаа
Хэаахэтфык – дзыдгылоу гафёуп,
Уи итиуеит уатэ афаа, –
Дынкахауа наарак дафёуп.

Ихэаахэтуеит. Абнақэа хыршыаан,
Мшыннырцэ ицоит ақыдқэа,
Ироуа рыхэара ңыршыоит,
Ирцэызуа еиқашэырха, абаақэа!..

Сартэом аңбармыкыа, саргылом:
Хэаахэтра зегь дэықэлеит ишшаз!
Шьюуки ирымтиуандаз атэыла,
Ишацу изыхшаз, ирыхшаз!
2010

АЛАКӘ, АИҢАЛАКӘ, КЫЫРШЫАЛ! (Авариант)

Амбакэа иахцэигоз крықахызма,
Иааидукуылар – цак иакуан.
Анааҥстэиқэа роуп иахысуа,
Иқазамшэа ара закэанк.

Изну қбаадк иагъаныңшылом.
Рхатэ закэанқэа наңцаны,
Аа, дахьнарцо уажэ шыапыла
Дара иреиғу драңцаны.

Ҳабла уамбароуп ҳаа уаҳа,
Днаскъаган иаахынҳәуеит.
Ишихыччо ртыша итаҳаз
Шьоукы аргама идырҳәуеит.

Идырҳәуеит измоуггы измамггы,
Иҥоуп ирхәыз, шьоукггы шьуп.
Закәанк иамкыз, хыкггы иамгаз
Иахънеилакггы русқәа еиңшьуп.

Срыцагылоуп саины рханқәа.
Дара рахь... Аҳәаа ҳабжьалт.
Адуinei сышқақәхеи самкуа,
Алакә, аиҥалакә, Кьыршьал!

Ацәхәы ҥыантаз, дггычуа, дггычуа,
Аҥәа дабжаха дыџхалт.
Азәггы дтәам ара дқыҥқыҥуа,
Алакә, аиҥалакә, Кьыршьал!

Аа-класск ирылгахьоу еилымгак,
Иаахәан имоуп х-дипломк.
Кридыруашәа, акггы еилымкаа,
Еиҳабыс дҥамлар ҥалом.

Азәггы дааиуеит иабхәа дитцас,
Дтагылан уи икәал.
Акггы имыхәагәышьеит иитцаз,
Алакә, аиҥалакә, Кьыршьал!

Еишьцәас иҥаибатцеит ианақәшәа,
Ұыҥа змахк ианҥанагал, –

Илакәымкәа ирбаз лакәшәа, –
Алакә, аиҫалакә, Кьыршьал!

Инықәсаанза хатца изымцаз
Даццагәышьеит ааигәа амал.
Иарбан, уара, шыҫа дызхьымзо,
Алакә, аиҫалакә, Кьыршьал!

Ирхәо рғашәом зхы згәы ақәым,
Иасуа игылоуп асаркьал.
Ари пхызым, ари лакәым,
Алакә, аиҫалакә, Кьыршьал!
2010

* * *

«Арахь уааи шыҫа, змоурахә мызша,
Ухахаза уқәхеит адәыхты...»
Бжьык ааскьоит уахазны хәык ихыҫшәа,
Иагьсанахәоит иҫам ак атәы.

Ицаз, аха уаҫа цашьа змам ауп.
Сгәы ырҫшаауа иаафыз, исаҳаз.
Иаразнак саазтәызтәыз акы самоуп,
Иузаҫарым еилкаашьагь сахьагаз.

Сара сакәшәа, сакәымшәа саацәырцуеит
Схәыҫра атәылаҫ. Сгылоуп сшанхашәа.
Ғәцәак ахысхьеит ари ҳашҫа цәырҫәан,
Аха сшагаҫ сагахуеит сара ашәа:

Дышҫеыжәыз ҳмардуан даҫалеит,
Ҫчарахь иааз еиқәымшәак деиханы.

Егысыгымхеит сшәаны наӳ сыбналарц,
Ифәнааиха җашта даатәххны.

Амардуан данлалбаа егымыхкәа
Рнапқәа изеинӳо шыоукгы уа иаагылт.
Анаџс иара дызғыз зынза имыхтәын,
Дҗагаха иеышыкылқәа дрынгыл.

Уи иоуп җашта шытазтазгы ицәыртәан,
Иацлабыз җамш зегь аадырхәит.
Сара схәычын, аха исыхь сыздырзом,
Ачара анааилга, дәқәак рахь сыццакит.

Геи шыхеи ааимсырӳеит җыкәабалла,
Схатәахаз җыышыан, ашытахьшәа.
Саашьтнаңаан, даҗеа дунеик салан,
Саалтцаргы җалап зны, саншәа:

Сахнаңааит аҗы ццышә, сымтанарсын,
Сама ишнеиуаз, уи ара ирҗау.
Акы сааннакылеит – сыжәџа нтарсын,
Сышхәычу еилыскаартә исызҗау.

«Даанышәкыл, иеишыеит змоурахә мызша!..»
Сара сан исхылыгзәз жәәқәан.
Аха схытцуан усгы са сахьхытцшәз.
Сцон сахьцәшәз, схынхәны саауан.

Бжык аауеит иахьанзагь хәык ихытцшәа,
Исанахәоит иҗам акы атәы.
«Арахь уаа шыта, змоурахә мызша,
Ухахаза уқәхеит адәыхты...»

2010

* * *

Схәаңхәаңуа иахъантәарак асы сылан.
Аңша асуа, еиҥасуа, сеилнаршәаан,
Ахьта сакит хәычы ҕадың бааңсыла,
Аха, издыруеит, дысзыңшыми сан.

Амца лзеикәуп уи сахъааиз агәгәахәа.
Сеоужь сахъаатәаз, аццышәқәа сәаңсан,
Дысхагьежью дааехагылт ак сахәо,
Ҷҕәаниаңҕа Серна, сара сан.

Уи лыңхареи хара хҕацха аңхареи
Сыңсы ҕарҕан, шыта ара сакуам.
Ҷаңҕа сыҕны сеигәйдҕара сҕароуп, –
Сан исалхәогь саҳауеит, isaҳауам.

«Ахьта улоуҕозаап, – лымшуп, – ахьта,
Шыта амшгы нҕәеит, абар, уаатәа...»
Сеиҕанҕҕоит сыҕуа сара ашҕа,
Асы ауеит, ишауц еиңш, икатәа.

Уи далызбаауеит сара сан иахъанзагь,
Сеиҕаахынхәуеит нас арахь, сааңсан.
«Амцахь! – лымшуп, – амцахь, амцахь!..»
Ҷҕәаниаңҕа Серна, сара сан.

Аңхынра ааин, адәы сагеит исыхан.
Кәыдры азиас хәыч гәартак хҕаңсан.
Арахь деихон, илымамызт аңшыха
Ҷҕәаниаңҕа Серна, сара сан.

Аңхынра цеит, иааит Ҷаңҕа ҕагалан,
Хашә иаалагылт ҕа зынрак ааскьан.

Адгьыл сықәын ахьзын, ажәѡан салан...
Чӳәаниаңха Серна, сара сан

Сахьцалакгы сышыта дхын дсызгәакуа,
Агәашә дылагыланы дааңшуан.
Сацәызрашәа дықан уи арака
Чӳәаниаңха Серна, сара сан...

Срыцхауп иахьа – анышәаза ҳабжьами,
Схы схәыцраха снейуеит быгькаңсан.
Ана архәара даавтрашәаггы сжьами
Чӳәаниаңха Серна, сара сан.
2010

БЗИА ИЗБО РЫГӘТАНЫ

Сажәа ажәами, сашәа ашәами,
Сеикәыршәами уа зегь рыла,
Акгы мцымкәа, зегь аргаман,
Насыңла сытәны санрылоу, –
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.

Ихәоу хәами, ихәанхәахым,
Игәырдысгам, ихытхәаам,
Ҳахьыкам ахь уафгы дахом,
Ҳалашара аркуп, итаам,
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.

Азәггы дхалазам ацәы ршуа,
Дыччоит иччо ухы угәрпхо,
Цәгьарак ықанггы сыздыршам,

Адгьыл дықәынгы исағоу, –
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.

Уацәтәи сеидара ласхароуп,
Иахьатәи ласцәоу газа.
Исымазам ҕьаргы хара,
Сҕыруа сацуп слахьынтца, –
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.

Сахьынтәаауа бзиа издыруеит,
Сгылар, сеигәырҕоит сахьцо.
Сахьынтытца азқәа срыруеит,
Сықәыргар хәа сымшәазо, –
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.

Иҕасташа зегь ҕатцоушәа,
Исымамшәагь зны ҕатца,
Схы зжяхуеит сыҕазоушәа,
Сыҕамызшәа ара зынза, –
Бзиа избо рыгәтаны
Санаатәало сгәы рданы.
2010

* * *

Ишҕарацәоу адунеиаҕе убҕа ҕызтәо!
Урт ухьзар, уабацо, унеикәышьшып.
Исфызцәамкәа ҕенак иаацәыртыр сфызцәа,
Иара убриакгы са исызхап – сашьып.

Амш збапи мшымкәа, сзаламгыло
Сықәхап, сыжәѡан аалаҕәзап.
Схы ахынахоу мѡакы санылап,
Атх сыхьзап, уи сагап, сазап.

Ишҕеилышәшәеи усгыы сара сѡызцәа,
Сышьтжәаны сабагеи схаҕагь цшак.
Ғынкылашья сывам, сгәы саҕысцәоу,
Ғәѡак сҕанаргьежьюеит иахьяк.

Иуазхәода игылаз амра ахькылаз,
Амш иацыз ахаара ахьыбжьяз.
Срымбазаргыы ҕалап сааигәа игылаз,
Азаза сықәыхәхә сыларшәуп ашьац.

Ицазгыы иара иааиуагь усс исымам,
Сықәыпшуеит зегь сзеипшшәа дәык.
Ирзысшақәар сҕахуп стәы-сымаа,
Аха иҕазамзар сара стәык?

Иззар урт сѡызцәа анысцәызуаз,
Исзаҕсамкәа инхазар иаҕсаны?
Снацш ааҕшуеит, аха сгәы зырҕыцра
Акгыы збом, сынтыцуюеит сааҕсаны.

Исмоуазаап сара араҕа цсшьара,
Схы ахынахоу, схы ахынахоу сласып.
Аха соунашьтуам сахьнеиуа хҕәарабжьяра,
Абрада цьаргыы иуоуам хәа насыц.

Шҕакы сҕанагалоит, хҕәылара акәзаап,
Хәыцқәак хәмаруа иқәуп уи, урыхьзап!

Калашья змам саиааишан, аха сахәом,
Сара амцхә сҭаххакит, анцәиныс.

2010

* * *

Уахьынхаша умамзар – удәықәыз,
Уахьыңсыша умамзар – уабацо?!

2010

* * *

Адгьыл сықәлан сҭаасхеит слашәхазшәа,
Сеырдагәашәагь саауеит, сеыргаза.
Иқацоу қацоуп, урт зегь азсырхазшәа
Саатәлоит сҭи снапи еикәтца.

Ирбоит шьоукгьы арақа сықазамшәа,
Сзыртаз азы сагазшәа сшагара.
Адуinei зысхьаауи, нас, сара, мшәан,
Изысцәымзи уи агәрагара?

Ажәфәан схагылам ахафьы азхымтуа,
Сатцагылоуп уи хара сыңшуа.
Еиҭаацәыртцуеит усқәак таха сымто,
Исышьтагьежьюагь аҭаанахоит аңша.

Уи сартәом, еакы сартәом, саргылом,
Ара сықоуп,

снеиуеит тәымңыара.

Адгьыл ду атдыхәан амш саңылоит, –
Сахьырдыруа,
сахьырзымдыруа ңыара.

2010

* * *

Иҳадызцалазеи, мшәан, ҳазпырхагагәышыада?
Аха ишааиуаз арт лахшақәаха,
Ицаамжәар амуит уаҳа рышьаҭа, –
Ианаацәыртц енак иҳаҭацәаха.

Хара арантә ибнало ҳақәзагәышьам,
Хцарггы царта ҳамазам җарггы.
Хнышәынттрақәа ахаанггы иҳазныжьуам,
Иацәшәо уаф дызбомеи аҗсраггы.

Итаҳазггы зымҗсуа уи азакәхап, –
(Саатәалоит срызхәыцуа абра, сажәын)
Шәынтә сыҗсны, – иара абриггы лакәхап, –
Сыҗсы зталаз сара араҭа шәынтә.
2010

* * *

Итацәуеит сара ара сахуҗаар,
Сҗамлар – сара сыда цәа аҳазам.
Сара истәу сара истәуп, сахумбаан,
Уара иутәу сашьтам, истәхзам.

Снасыҗдан сара араҭа, насыҗ сыман,
Сазымхо ари адггыл, сагъазхо:
Сынхоит сара стәылаҗкны саҗшәыман, –
Уҗсы ахьтоу мацарагъ ахьузхо.
2010

* * *

Ахьтаха, аҗша цәытцәы ааицрыхо,
Сыфны дыфнаҳаит уи уахык.
Дааҳалатәеит зегъ ҳарфыхан,
Арахь дааизшәа тахык.

Арахь дааит ашьапызатә,
Ацәыршаф, ацъныш, алахша.
Ажәак иқышә иқәкын «Сфыза»,
Иадгъежылон хашә аңша.

Ацгәыпсыцәҕьа уздәылгарымызт,
Ауаф иакәым, амца ибан,
Хара иҳаиттарашәа ирымаз,
Ипсы тхрәшәа даатәан.

Далацәажәон иказамыз,
Ихәатәымыз акы ихәон.
Сиҕахзамызт, дыстахзамызт
Уи, гәанылагы сыхәхәон.

Атх мфаст ауха итхымкәа,
Имацәысуан, идыдуан.
Ақәа алаган, иаахымкәеит,
Ашьтахышәа... ахахә ауан.

Хәцәахызма сасгы аңшәымагь!
Ашамтазшәа амш еилгеит.
Ифынеихеит ипсы иман
Ацъныш, иамкуаз адунеи.

Ашырхәа днахыңеит аанда,
Изасмыртыцкәа снеин агәашә.
Инеишьагы уафы ибанда
Арантә ианықәигоз иңсажә:

Ар ишьтазшәа атх далан,
Ианша, ибоу ихьзарашәа,

Дцон уи арантə дыбналан,
Дагьяахьяапшуамызт даншəа.

Нас наќ амѡаду днанызлеит
Ацъныш гəымха дгагаха.
Цъара дтəхəашоу ма дхызлоу,
Цқъа дсызгəағазом уаха.

Ишпастəху дшызра дызыр,
Сгəағ гəанылагь дархəашоит.
Аха, ицъоушьаша, сынтыцыр,
Игагатцəќьагь сахќьашоит.
2010

* * *

Зегь хара ихəхтысуа, хрылахəымшəа,
Хрылахəцəоушəа хашьтыбжь ргацəо,
Иахъынхалан иааиуа хəгəќəа рхымшəо,
Зны хамцхəушəа збазгьы харцəынцəо,

Хəеналажъуа хəкəша-мыкəша идыршо,
Мѡакы хəќəуп хəырќəышуа, хəыргаза.
Хəхьыцсуа хəздыруам, иагьхəздыршам,
Хəцсы ахьтоу аадыруа Анцəа хќатца!
2010

АПАТРИАРХ

Ихы итəхым Апатриарх: дəжəит баацсыла!
Ибаѡќəа аѣѣа рылго иѣааихоит.
Иаамтєи иарєи цєит инєидыцсыла,
Аха арахь ирымам ѡацхьа ѣааихак.

Реимак нымтэазозаап, уи дырфыцуеит,
Штыхшыа змамгы шытырхрашэа иатцоуп.
Апатриарх изыкамтэз дазхэыцуеит,
Икаитцарашэа днеиуеит иеырхатцан.

«Уаатэа, – рхэоит ишытоу, – уеуркареит...»
Урт арахь еиҥааскыхит ицэнымхо.
Анкеицш, шыоукгы баша ивакэаруеит,
Инеиларгы рҥахыми инаимхо.

Ирбоит ибла иамбоз уажэгы ишамбо,
Имч каҥсазаргь, иҥазшыа иҥазшыами,
Игэеиҥоит иамырцатэу шамцо
Дара рхалагь – уаха ҥсыхэа шамам.

Ирзеилкаауам дызмыртэо, дагызмыргыло,
Дызнеиуагы, ианиааз еицш, ҥхьаҥа иарх.
Иаамҥа цеит, уаха илам, уаха илам
Ҧаца змамшэа згэы изнаҥо Апатриарх.
2010

* * *

Сшыҥаз сыҥан, сзымцеит ҥазэ итэала,
Ицэҥьа, ибзиа, сацын сара стэык.
Аҥара скымкэа, сфызак сиехынтэалан,
Сахымсит сара амҫан дэык.

Скаҥазар – сара исхаран скаҥаит,
Сгылазар – ҫаҥхьа схала сгылт.
Схала сҥыцдит, изулак, сахьҥаҥаз,
Ацэҥьа сацэцеит, бзиаarak саҥылт.

Исмырхаз мцарсны исыдсымгалеит,
Исхахаз сыпхзашала ирхауп
Сыжэба хэа аштақэа сыртамлеит,
Сызларбо ааста хараза сеихауп

Ихагоу сибает снахэаахэуа, –
Ара ак хэахны, анака еакы зуа.
Истэу рыстоит, еазэы итэы сагыахэом,
Сара ус сыцсыр ауп саныцсуа.
2010

* * *

Уртахытэ́кьюушэа – аказы уртахызар,
Урымбацшэа иуафсуа даеазны,
Ахытаха иуқэырцаауа ухыза,
Урымцазаргыы еиғыршыахуа уцсы...

Шьоук ы́кахуп усгыы иумбаша,
Узцахамтэаша чаракае еишэак,
Иахьугалак ируа, ирхэо башан,
Дрыламкэа зхы зтэу еиқэшэак.

Шьоук нырцэаа ирыцуп, шьоук аарцэаа,
Зехьынцэара иубоит, цыаргыы иатэзам.
Иануцыло ацсшэа рхэоит икартэан,
Уцэа ухырхуеит, инықалар икказа.

Сышыта ихылан исыхьзеит – сыбналан,
Дысфеагыежыуа дсыдхалеит сызжыаз.
Сыхтакынгыы симахуп уажэ кыалак,
Укасымтар калахуам хэа ешыас.
2010

* * *

Иахьагь, пәсеипш, ажәван хәтәпшыхуеит,
Баргьы саргьы уахь апырра хәтахны.
Иахзымпшаац хашьтоуп – ак хәпшыхәуеит,
Хашьтанаттоит еак ара хәхны.

Аха адунеиаф хәкьак хәкәзом,
Уи хәкәпраарц хдәыкәлеит – еродромк.
Арахь, сыпшын, хара хара хәкәзам,
Хамтәыжәақәа хьантәхеит, изом.

Хаздырго хәхәым, ажәа хьантәми,
Иааургәаар – ахәхәгы хәдыргәп.
Хара хәхқәа зхоузеи цашьа ахьамам,
Ирцәахкыр анауа ара зегь мап!

Иахтәым амш анааи – хәзыргәыбзыгуам,
Иаххәхәлоит тыхқәакгы хәзмыршо.
Ихартәнда, хгәахәлоит, уара, аңсыха,
Хнаргоит амшқәеи атхқәеи хәикәыршо.

Аха убасқангы ажәван хәтәпшыхуеит,
Уажә акәушәа икаххаа ианхәзшаз.
Хзыкәгәыгуа аныказамгы хгәыгуеит,
Илапш хаа хәытәкны Хәзшаз.

2010

* * *

Сихәан – иңьейшьеит,
даргәааит саниацәха,
Дысгәылан – хәипыртит,
дысфәхан – симбеит.

Хабжьара ихыстап хәа
 салаган ацха,
Иамугәышьеит – схала саатәеит.

Алада дықан,
 усқәак дырғын уа,
Ааада дықан –
 хыхәак, еикәшәак.
Сицәызуа, дысцәызуа
 днеиуан ачынуаф,
Хаазаламцәажәзеит
 уаха бызшәак.

2010

АНЫХӘАХЬ

Ажәлар хытны амәақәа ирнылеит.
Аныхәа! Иарбан еигыу аныхәа!
Дәеакалашәа дихәаңшуа игәыла,
Ибжы иргоит ахатца уааңшы хәа.

Ахәса рыңшзара аңшзара анацла,
Иреиґырбо рґаархоит ахацәа.
Ауаа аштә иакуам, унеитатцла,
Уалахазшәа умгыланишь ацәа.

Хәыцқәак дрылагылан, дґахазшәа,
Даауеит арахь тәкәажәыкгы.
Илмахац ак иахьа илаҳазшәа,
Пґхәыск даадәылууааит шәыкгы.

Зңынтца аааза иңшыз уи лґыза
Дәеакалашәа ирбоит иахьа лңынтца.

Аныхәәхь инеиуа цәгъа ихы иҥахызаап,
Уәзахрашәа умбан иара иҥынза.

Абираҥ ду иаразнак идыркызшәа,
Раҥхәа даагылоит уа хыдак.
Ишлыхәапшуаз ипҥа дхыркәыкәышшәа,
Иахьа днаргоит хамтақәак лытан.

Аццак даатгылоит, иагхо дхысхысуеит,
Азәгъы дгылам дахыгылоугь ашышыхәа.
Исхәаша здыруа, сақәымшәо изуа,
Саргы амәа сықәуп аныхәахь.

Ныхәа змоугъы измамгъы срызхәыцуеит,
Снеиуеит испымлац сырпыло.
Иахьысзыпшым цъара сымәахыцуеит,
Гәаныла, сцап хәа снарылапш.

Аныхәаха нихәа ыҥамзаап уаҥа,
Иччо ирылаччо идәықәлаз,
Ихәом, аха иныпшуеит дышгәаҥуа,
Дааидыбзиалахарц дшашьтоугъы иқәлак.

Инеиҥампшзакәа амәақәа ирнысит,
Ишиашаз ауаа рыжәпара иналазт
Аныхәа зцәынтәаз ахатҗеи апхәыси,
Цәахышьақ нарзамтазо ргәала.

Иссируп иахьатәи амш, иңсыршьагоуп,
Ихааза амрагь пхоит зегъы рзыхәа...
Иабатәи нихәоу, иныхәам, ихжәагоуп,
Умцозар уара аныхәахьтә аныхәахь!

2010

* * *

Ирымтиуа хәа акрыкоушь иаазқәылаз?
Иаархәо еихәумашь, еитцоу?
Дынхоит агәыла диацлабны игәыла,
Дызфуггы... иргамоу, имазоу?

Дақәтәан уажәраанза машьынак хәархәаруа,
Дақәтәан даакылст уажә афьыц.
Ипқхәысгы хазы дызфүзеи? Дыхәмаруам,
Илышәтцаны ддәықәым илшәыц.

Леанеилалхәа – даацәырцит дақкәажәха,
Иаалхәеит уи... иаалбаз, дзыниаз.
Дыкоуп шәха еипшымшәа лышәха,
Жәык еипшым лхатца иааигаз

Иаахәан уажәааигәа. Уи аума,
Ҷык аарган Кабардантә,
Ицъаршьоит зеггы, иалакоуп аума,
ИахыҶхәоит, ақхәхә аган.

Аөнқәа ртиует, аханқәа дыргылоит,
Ахынтәхә рымырхит нас изырғаз.
Арахь иаақхьоу ахәатәаз игылом, –
Дақшәымахеит асас ирғаз.

Зегь ссирны иахьырбо зегь башан,
Ибар хәа сшәоит азә дины...
Уара иааухәаз хәа акрыкоума, стцаашан,
Уара амҶеи, уқсадгьыл җины?!

2010

ХАБЫЦЬ

Q-рык еибашуан, Хабыць дцэагэон.

Q-рык еибашуан, наĳ-ааĳ еидыцсылон,
Ашара изацымлаз шытан адэафы.
Арантэ санрылацшуа, – уаха ансылам, –
Икыркыруа амца иалцоит аеы.

Q-рык еибашуан уа, наĳ-ааĳ еиѳагылан,
Ишықәкъара иĳан дунеик асапыць,
Шаанза дѳагылан, ацэмаа аанкылан,
Ахэхэахэа дцэагэо днеиуан Хабыць.

Инахаран, нахъхы, цъара чаран,
Ара рхы ақәтцо игылан ацъынць.
Уахгъы ѳынгъы ицэажэоз абцъарын,
Дышнеиц дцэагэо днеиуан Хабыць.

Аамта мѳакы ианылан иабаци,
Ишықәкъарагъ иĳаз дунеик асапыць,
Аибашьра еилгашан, идыруан ахатца,
Ацэмаа зикызгъы идыруан Хабыць.
2010

АЛАҲА АМҢАН

Иĳалазеи усĳан уа, алаха амҗан,
Анаѳс уи амш лыцны дахьцалак?
Иѳалыхъеит иаразнак апыркьхэа амца,
Дахьаамҗагылаз дааилахан лаҳак.

Иара иакэын икэтэаз, дшааиуаз гэатан,
Ҙачкэым дакараһазшэа, иеырпсшэа.
Дамеилаһацызт ларгыы ас иахьада
Лаһа ҕадыц, илбаз уамашэа.

Лыхьз ихэан, дааччеит аҕырҕырхэа,
Дызхыччозгыы акгыы ыҕазамкэа, нас
Урт ҕаҕа иааидгылт, ирҕамшэо ирхэо,
Ирзымдыруа лаһазугыы арахь иаазгаз.

Настэи хаштшыа амазам иахьанзагы,
Настэи ҕа ихаздыруам, имазоуп.
Аха усгыы иаабо алаһа амҕан
Уназвысыр амуа лахьынцоуп.

Алаһагыы лаһазма уа, ицха хаан.
Лкышэ икэзытыз лаһазу, даҕаакзоу?
Ихамам ҕара анаҕс даҕаак ахэаха,
Алаһа амҕантэи мазазар – имазоуп!
2010

ХКЫДКЫЛАРҤАК СНАШЬҤАЗУА...

Хкыдкыларҕа анысмууза акэһап, сҕыза,
Анааша, аус ааруны сеиха-ҕы,
Сиарҕа саакэтэан, имырҕеизакэа схызагы,
Сышиашаз саакылсит, абар, уара уҕы.

Иубашт иаразнак ишыҕамыз сыцэа,
Сыхцэышааза, схи алганы ҕхык,
Бла иамбоз зык анысхыцэа,
Сихьынхалап ҕа сшеихаз ҕахык.

Аха исымамкәа урт, сызтахызгы,
Ашта саакәхан, ушка сеихеит.
Схәыцуан: дабаауго, даба, шытарнахысгы
Уназдыххыло... Стахык дыстаххеит!

Зны избон сара урт рацәафызшәа,
Даҕаакгы акәым, зхеипш сызтахыз.
Ханааҕалагь маҕ-маҕ хнейофызшәа,
Сахыцалакгы урт ракәын исхыз.

Сгәы итаҕсыр хәа сшәон сгәы иҕыхоз, –
Зегь анзало збомызт аҕаад, –
Самцаныхәо саагылалон ныхак,
Ицсҕыхган уи збон сара, дад.

Исыздыруам ажәалоу, ашәалоу
Сгәы зласырдоз, аха уи аарданы,
Сеиҕаакәгылон адгьыл сманшәалан,
Пәсеипш, иацеипш сгәы азтаны.

Иҕалаз уазтцаа, ихәа, изышытыда,
Сышнеишнеиуаз, хай, сгәы абас,
Сзаламгыло саакәхеит аҕыта,
Ус ауп адунеигь шытшәахаз.

Уи самкуа сҕанаасха, саашәаху,
Саанаҕшааҕшит, иззом, саауазырт.
Санаакәҕыаша, исыргылазеи, шәаху,
Сабоу?.. Шыта ишеихатәыз здырт.

Аха иабыкәу, сабеихо, сабеиха,
Сабацо зны арантә санцагы?

Исмоур ҳаа сшәеит ҷара анеихагъ,
Сзымцар ҳаа уахъ зынзагъы.

Акгъы ыкамшәа ара, зегъ ахьыказ,
Сыбла иабоз сахъашьуаз,
Сказцоз аара сгәамцхартә афныка,
Иашак сахъашьтаз, сахъжъаз

Зтыц алхра иашьтаз дыцьнышын,
Дуафызшәа... Дыцьнышын, дыцьныш!
Дауцәан, дкьафцәан, деикәахын, зны дхышын,
Афыфгъы ихышәшәахуан афыш.

Иаңхьака иааиаслон, ишьтахька игылан
Уи арахъ даазышьтыз деикәных.
Шьоук аирсхьан ана адамра хыла,
Даауан игарц шьоукгъы гъык.

Ацьныш, дыцьнышмыз, дьччахуан,
Дтынха духа данаахытц ашәхымс,
Илацш, ишызбоз, иаразнак, сгәы ахәуан,
Ажәак ауп иасхәазгъы уи: «Устахым!».

«Уца узтаху рахъ! санахәеит алацш –
Уца узтаху рахъ, уагъыз!!!
Сегьцарц сара арантәи сыбналан,
Амфә снангылахит фыц.

Схы збеит азныказ... схыдан.
Сфаңхьа ишьтаз сускәа еипхьыттеит.
Сцаауан сахьцоз: сызтахыда?
Сызтахызгъы ара уаф дсымбеит.

Амш ахьта иакызшәа еитдасуеит,
Сатцапшын, ажәәнан хәашьцәоуп.
Ушцакоу-сышцакоу... «Усгыи уаазцазеи?»
«Саадгылт усшәа... Саадгылт – хәишьцәоуп.

Аха, сеилукаап, хәицушәа хәицыхым
Уаргыи саргы. Иахтәу аамтам.
Амцәыжәәа зысташаз лымцәыжәәақәа еитдыхым,
Исхәозаргы арака иахәтам.

Уимоу, гәақрак дафәуп сара сеихагы,
Хәаха лыман сымбеит санаауаз.
Адгыи ақны хусқәа шәырчәеи хәа
Дматанеиуа еиталхәалоит уазк.

Сара суаз инымцәазо уазуп,
Сара исхәаран икоу зегь хәам.
Сызлааиуа ала сааилар ауазу
Иамуазу са сзынгыи еилкаам.

Аха ус, сызлааиуа ала, сцароуп,
Ауаа ирбап уи нас сахьаго.
Сара ара, уа уфәи, исымзароуп
Сықәзмыргыло адгыи, сызго.

Сааудгылеит уртқәа сыдражәны,
Аха, шьоук реицш, зегыи сзеицш,
Сызхарафан саатәар, сызхаражәны,
Иубарын еакалаза сзеицш.

Санахьынхало исусушәа исусзам,
Ианамсырцо цақьак хахә хәычык,

Иааилатэалоит иѳаѳкэыз-ѳаѳкэызза,
Ирыманггы убас еиѳш мчык.

Дара ртэала адунеи аадырхэыхуеит,
Аха уи аахэхьеит, уара, шэынтэ,
Ачхара хәур – ѳазныкгы иаахэыхуеит,
Сара уи сахьзарггы сҭахын.

Стәоуп иахьа акалашәа, исыгхан,
Ёкыдыларҭа смоуа, ихатҭа,
Аха, стәазар ааста сыгмыгха,
Уи еиҕны збоит хараза.

Сааит сара арахь, идырны макьана
Ишарку иѳымцәац цәашьык.
Аамҭалашәа инсыжыт зегь аганахь,
Исахарггы сҭахым даҕа бжык.

Арантәи сындәылҭдыр, иѳшу дҕаларыма?
Амҭа сшықәу ихәларггы ишап.
Снанагарггы гәыгырҭа ахьрымам,
Сызхынхалаша гәыгҭак сыѳшаап.
2010

* * *

Иҕаз, избахьаз, издыруаз ызны,
Ирхәоггы, ируаггы уаҕа исҭахымкәа,
Саауан сара хәы харкк схыҭҕны,
Ишысхьызсац исхьызсо қәа-хымкәак.

Сҭанагалеит схы сықәыжыны гәаҭак,
Кәаракггы сырит уа цҕа зхымыз.

Насшәа сахънеиуаз ажәѡан асы аѡуан,
Ускан дгъылггы жәѡанггы сҭахымызт.

Исҭахыз ызхъан, исаѡнагаз иацын,
Цәа рхамызт иааиуаз, испылоз.
Амѡа сырҭон ацәадақәа аахъаҭцын,
Аха сара акы сыннакылон.

Исхъынҳалон инсыжъыз, исмыхәоз,
Исыцрыхо мацарагъ сабацоз,
Ағәра скушәа саақалан ҕыхәак,
Ицәырҭцәо, гәаныла, снықәлахит дәазак.

Уи сара зныкггы, ѡынтәггы сахысхъан,
Сықәсхъан акырынтә ҕылагъ, шыапылагъ.
Нкылашъа змамыз аамҭакггы саҭысхъан,
Иаасмоузакәа уа цъара цыла.

Иҕаз, избахъаз, издыруаз цәгъазма
Урҭ рынкылашъа сақәымшәо, сақәшәо,
Сшааиуаз, афырҭын бааҭс ҳабжьасма, –
Зегъ ҕалеит, аиашами, лакәшәа, –

Сара истәыз рҕынархеит аҭахъ,
Сыблақәа шааҭшуаз иҭаҳаит атыша,
Изит, иззеит урҭ зегъ назаза,
Ахааназ уаҳа арахъ ихынҳәышам.

Сызхъынҳалаз ашаха цахазтәыз,
Ирахәыцпан саҭхъа икназҳаз,
Аамҭа, уара, сѡыза дсағазтәыз,
Исзууз зегъ сзуума цасхәа?

Издыруада ианыхтәыз аныхны
Арахь уаарыхарц акәзар ианыхтәым?
Аха са сышьтоутцитеи сгәыхны,
Сызхәартоузеи, рыцқа, схы аныстәым!

Издыруада мра гылозар сышьтахь,
Сгәы тырқсаазар баша – итәшәазшәа?
Сымшәаазшәа схыңшылахуеит сышьта,
Сзеитамцуагы саагылахуеит, сшәазшәа.

Снаңшааңшуеит, сцәа саатазызоит,
Иаадыды-мацәыст уақа исхыкшәа.
Ицәгыахеит нас жәван алакытца,
Уара еилкаа саргы исықәшәаз.

Сахыџора сзымдыруа дәышкәағыз саакәхеит,
Снархыңшит шьоук саңхьақа аф рысшәа...
Ак қхызхеит арақа, ак лакәхеит,
Избеит сара амшгы еилгарызшәа.
2010

* * *

– Иқазма ак рыхьшәа, ак рыгшәа,
Аха, игәеиҫоу Ҳазшаз,
Итәоуп урт сығәнақа рықәшәан,
Хәахаха рмоуа, аф аст.

Аф асит еивас имтадырсыз,
Ираҫаамыз, иртәымыз хьзык...
Инаган ңарк рхадырсит,
Ироуу еилкаа лағырзык.
2010

* * *

Сааңсазар акәһап, сызлалазгы ңхызһап.
Сыңәоушәә, сыңәамшәә... Сшәыхәашан, сшәырцә!
Лыткы ҕрачкәынза хҕәылацәә рызҕаб
Сылаңш лыхьзоит ңара азнырцә.

Аңша сақәтәами, иҕалогь здыруеит,
Хашта стууаар, иаразнак сыңрып;
Сара азиас сәалажыны сыруеит,
Исымангы шңазбо насың:

Аҕәара дықәуп ла дңарңалыкьха,
Сзышьтанагалаз сымтәыжәәқәә еитцых.
Дыгәхьааганы архақәә срықәһап,
Ңшак дысцәагар уи, ных, ных.

Сахьымцара иҕоузеи слыцны,
Аха дахьнеилак слыцәшәоит.
Сышлыхәәңшуа тлакаф дыбҕыцны,
Махәык далшәән дқашәоит.

Даҕьак даныстңан, даныцуеит,
Цәәхәәк лхачңоит дшәәхәаны.
Сышгәәҕуа, сышлышьтоу, дысцәызуеит,
Даауеит нас арахь деиханы.

Сынасың, схьаа, сара сгәытцха,
Уахь инхеит зегьы, азнырцә...
Сышәмырфыхан, салаз сыңхыз хаа,
Иауазар ҕәа ңытракгы сшәырцә!
2010

* * *

Иабаци, мшәан, иацызны исыцыз,
Исыцәнымхошәа сааигәара игылаз?
Исазхәода иахықәцыз-иахызыз?
Еимбғыжәаит ңшацәгьак нарылас.

Хыхәароуп иҕоу, рхәеит, хыхәара,
Ара аламыс карцама иқәцан?
Иафуп ана шьоук ахырхәара,
Зегьы-зегь ахьыртиуа иқәцан.

Идырцәгьарц рҕаархар сыңсышья,
Избом сара усқангы сыззо:
Дыҕоуп, зегьы сынрыжьыр, снызмыжьюа,
Скаҳар сзыргыло, сгыларгы исыццо.
2010

АВАРТӘА

Сан длеицәасшьомызт акала,
Сзаазаз, ихәеит, двартәан.
Дсывафуа ашта дталон,
Уи насыпла сгәы лыртәуан.

Сгәы сажьон сан длаҳәшьазшәа,
Иагьырхамыз дара ңсык.
Адәы сықәзан исызшазшәа,
Ааигәа иҕамшәа бааңсык.

Скарахоу хшеицыхәмаруаз,
Зны, сшылаиаз атәа,
Ғаалтит арахь иааруаз:
– Аңхәыс длеицәамхеит авартәа...

Ажәа самтасит иаразнак,
Исахар сҭаххеит еиҭа.
Иааилысымкааргы зүазма
Уи дызустаз, авартәа.

Авартәа сара сзаазаз лоуп,
Цсыс иахоу лоуп аџнаҭа.
Крыздыруазар исзыртцаз лоуп,
Зегы дреигьуп авартәа.

Изакәи, нас, сани саби
Анааизынхо, лгәы цшаауа,
Хасабшьа змам ак хасабуа,
Лхы шытымхзакәа дзаауа?

Сналышьталоит сыџуа, сыџуа,
Аагара даннеиуа зык.
Изакәызеи уи дзыртцәыуогь,
Исмырбакәа лағырзык?
2010

АХАТӘА

Стәоуп сара сықәланы саазшәа,
Сахьааиз сацшәымоушәа стәоуп.
Иҭало сеидру нас-насшәа,
Макьаназ иҭоу са стәоуп.

«Еи, уара, ацшәма» хәа ҕыртүам,
Иааиуеит, иаасыдтәалоит ус.
Тынч иаасзыцшуеит, зтәара сыртом,
Лыкџаџра иныкџацшуеит нас ацхәыс.

Ачеицъыка иадхалаз дадга,
Ухатцоуп, иара дмыццакыр.
Хзырцаажэо хэа икоу жьагы уаткоуп,
Нас, хашнеи-шнеиуа, хмеисыр.

«Ичеицъыка бзиан, акырынтэ
Хааины хтэахъан иара ифы.
Аха, агэаѳцэгыа, издыруан
Ацхъахэ шазымгозгы ичы:

Иаацэыртцхъан агэра измыркышаз,
Хазшазгы харак димыштит.
Идыруан ахатца дшыцсышаз...
Аѳнаѳа ззынижъыз дышэтит.

«Шэеигымыз!..» – ихэахуеит ахатца,
Избоит, иѳахымшэа, иѳахшэа.
Иаразнак ак алѳбоит сгэатца,
Иаразнак сагоит сагыыхэжэа.

«Шьоук рацхъа уаакылсит, удыруоу, –
Ихэахуеит анаѳс аеадажэ. –
Уаацшыр, арахъ шьоук уцэыруан,
Дадхалон гэылакгы аѳнашэ...»

Уи акэхеит, инықэсырсит сатэца,
Иратэан иааныскылт стачкэым.
Астол саахагылахын сқэацэза,
Саатэеит изур хэа иакэымк.

Сгэы саатэцаажэеит, саагэжэажэеит.
Дцакгы схы иастеит: – Утэа!..

Исымамшәа збон сара ажәа,
Сара, сара агәаҕ, ахатәа.
2010

АҔСНЫ САНЫҔАМ

АҔсны саныҕам акәзаргыҕы ҕалап, сгәы саҕысуа,
Сара АҔсны санаалало, гәаныла.
Уи ахьзалоуп исхәо шысхәо, уи ахьзалоуп изуагь
Шызуа сара, хара ицо мҕақәак сырнылан.

Сыҕоуп сара уа, ҳахьеигәныҕуа, ҳахьзымеигәныҕуа,
Жәытәи ҕатәи сызрылымцуа, сыгәжәажәо.
Сыҕоуп ашьхақәа аҕсуашәа ахьырхыҕуа,
Аҕлақәатәҕьагь
аҕсышәала
акы иахьалацәажәо.

2010

СҒЫНКЫЛО, СЫЦЦАКЦӘО...

Сыццакцәеит – сызхьымзашаз шыоуки
саарылагылан,
Схы ахьызгара смоуа саақәдырхеит адәы.
Арт рыкәмызт сара сғанаасхоз сыбла ихгылаз,
Арт ракәмызт исызтарангыҕы иҕаз ахәатәы.

Иныжьны саауаз ҕыышьон арт рҕызцәа,
Сзырццакуазгы, ианысгәытцас, есааира ихарахон.
Амш лаша зеалазыжьыз, абҕа ҕызцәоз
Сыблақәа инарҕырган, саҕхьаҕа снеихон.

Саауан арахь, сыңхыз иалаз адунеи ахь,
Шьап зықәкымсыц дгьылқәак аасыртуан.
Амра игылаз еакала исхашеишеиуа,
Сатцапшуан ажәџан тбаа атуан.

Исмоурашәа збахт цынгылак уаха,
Аха, рҕанаарха ицәырҕацәырас гагақәак,
Исзеилымкааит сара снейн сызлаҳаз,
Ахаеахәагы аҕаанахахт қәак.

Ацәхәыра сықәхоу, исмоуит хытцакырта,
Ауаа бналоу, дыкам сназхьыцшуа.
Гагақәак игагақәамкәа амџа сыртом,
Сышьтжәаны сагарц иаацәыртцт ацша.

Иааилгашт амш ааиласыргы, хәарада,
џацхәа амра аацәыртцп, ақәа аныхкәа,
Аха испырызгода сара арт, иахьадагь
Сзыртәахьаз, хгарта смоуа, схы еимлагәа.

Срылтцны саазшәа сыҕамыз, сырџашьан,
Урт сыхьзеит, иаагылеит иагьсапыс.
Издырт цхьаҕа сыцхақәа штәбгашаз,
Ишысмоуа сара цсгаха шытарнахыс.

Ус анакәа, сымџақәа ныртәамзаап,
Сымқәагь ныхым – иеидгылт исыцәшәаны.
Ари амш сымшқәагь иреицәамзаап,
Сгылам сара, знейцш, схы сгәы ахшәаны.

Аус ауит сгәеицхафыр, иаацсамыз,
Аха исытцаст, саргылт, сыцханацтеит.

Ахшыырахъ наӳ идӳыӳыстџан иаӳсамыз,
Иаӳсаз ахъ, иаӳсаз рахъгы сџеит.

Даӳа мшуп иахъа сџызланагалаз,
Исыцрасыз, сџызбылуа ӳа мџоуп.
Даӳазӳы исыршӳом ахаан исуалау,
Саӳӳуазаргы изӳӳыскыз – лахъынџоуп.

Уеизгы-уеизгы сара саӳхъаӳа исзынхазеи,
Сџџла абыӳӳӳа акакала иӳышӳшӳоит.
Инхазгы саахъаӳшаанџа имѳасуеит.
«Уаатӳар еиӳын... – сџахџӳак сдыршӳоит –

Даӳа хӳык узхалом, уаӳызхыџуам,
џыӳх ушыӳаз уӳазам сџнтӳа.
Иаххӳо уа иумахӳитеи, уаӳазхӳыџуам,
Ухӳжӳар алшоит, иазырха, уаатӳа...»

Сара стӳоуп, аха тӳашъа змам соуп,
Исзеиӳу сшашъџаз снадгылт исзеиџӳоу.
Уажӳ сџызхӳаӳшуа снап иџоу амсоуп,
Хъаасгы исымоуп саамџа ахъысџӳынџӳо.
2010

* * *

Сеитџалт сџштӳаз уахъа схы саамѳахо...
Уара уѳырџшъа зыӳамзеи, аӳъаад?!
Даӳа ѳаха шысхӳоз, даӳа хаха,
Саӳырџуеит шъџа сџџџџазаара наџ.

Иарбан иара, ухӳыџ, иснаџахызгы,
Сџзынџӳало, сџзѳырымџуа саауаз,

Аха апыртшыа сымам шытарнахысгы, –
Иаацэырызгеит ифыцза даеа уазк.

Сыштэац стэоуп сара схы сымѡахо,
Исылыпсаауа уажэы-уажэы сдак.
Исыцрыхо исыртѡм акы ахэаха,
Ирзеилкаауам схы зақэыстѡ цэахэак.
2010

* * *

Рхы ахыыртахым уаѡ дупылом дуцэнымхо.
Ицэоумшыан еикэыхышэашэа ашэ аадыртызар.
Даргы уаргы иаразнак шэааипшымхо,
‘Еырчча кайцаргы зѣаазхаз уѡызак.

Рхы ахыыртахым... Уи иамам цэахышыа.
Згэы кылтэоу дзуѣаччарым мчыла.
Иага ухэаргы, хэаак дузахыжыуам,
Деикэшэы духэацшуеит дгылан.

Ирымазагэышыам русқэагы рееишыа
Рхы ахыыртахым, иахэатэаз ирхабган.
Узнеиран укам шыыбжэаанза уахынеиша,
Амра ташэаанза уаацшышт ак хэсабқэан.

Рчара чарахом усгы ахаблан,
Рхы ртахымкэа аматц ахыруа.
Атацатцэкагы дабом хара хабла,
Гэаныла акэзаргы, иахэеилоу иуазыруа.

Идыруп, еилкаауп ахаангы ишызнымхо
Рхы ртахымкэа иахыыркыо аеага,

Рхы ахьыртахым уаџ дуңылом дуңәнымхо,
Иаахынхәуеит уртахзамкәа унаскыаган.

2010

АМЦ

Мцы ихәомызт уи даагылазарггы,
Аргама уңсы җнахуаз, уагыашьуаз,
Иџагылоз иага рурггы, иага рхәарггы,
Хаала-мчыла, иашан дызлаауаз.

Ихагылан уи дахьнеилакгы бираҗны,
Икәыршан баагәаран, цханы изхын.
Дхьамтит, дымчыдаха, цәгъа даргәаҗны,
Иңсы ыытшәаанза дацзарц иҗахын.

Дҗанатцеит зны ауаа дызрыламгыло,
Рымҗан уаха дзықәымло бзанцық,
Аха имџа уи деитананылон,
Имхәеит дандырџашьозгъ уаха мцык.

Идырбеит ихәда иахадыршәуаз шахан,
Ишьапы дықәҗбан дыларыжът хәынцәак.
Данџытыгәгәа, дцон аиашахь дахан,
Илаңш ихын, дизылбааңшуан Анцәа.

Дыңсхьоушәа дҗазтцазеи, нас, дыңсымкәа?
Данызҗьазеи мыц зымхәац атзамц?
Дҗанатцеит уи ахаан игәра рзымго,
Зны, знызатцәык, иамхахәахьаз амц.

2010

ҒАШӘА ЗМАМ

Иҕаитцаша Анцәа идырааит, даақәуцалар,
Ихгғы удишьылап ғашәа змам.
Дағазныкғы дзеитцалом, зны дааитцаларгь,
Утагәаны уцсы ҕихып уҳамам.

Еиғьми, уара, уи ааста... Иарбан уи ааста
Уара иузеиғьу, иара изеиғьу? Ихәыц.
Шәеитанылар бзиан зны мөахәастак,
Шәеицныкғаргғы Нхытц ара, Аахытц.

Еишәак шәзахатәозар – шәааибагашан,
Шәажәа еиқәшәар, шәусқәа нас еиқәшәап.
Аха иҕоуп шәфьыцағь шәзырқашашо,
Шәахазмыртәо, иага жәургғы, еишәак.

Зызхарафан иааиз, зызхаражәны
Иехаршалан уа дымтәар ауам,
Иехаршалан ахьзми, иеырзажәны,
Уи еилкаашьа изаҕом ғашәа змам.

Ицьоумшьазан уажәа акгғы ылнамдазар,
Иамуа усгғы уахьцалак иауам.
Убналан зегь зымчу шьоук рығба утазаргь,
Умҕаказакәа зны улбааидоит ғашәа змам.

2010

* * *

Уахагь амца еиқәыхуп сәаңхьа агәгәахәа,
Аңацхағь аццышәқәа сушәа икаҕсоит.
Дтәоуп саб инымтәо жәабжык еиҕахәо,
Сара ацәа сықәхауеит – сааҕсоит.

Аха саб иихәо, – жәабжъу, лакәу,
Сазызрыџуеит, исцәынтцәар хәа сшәашәа.
Иазышьтымхуа хара хкәаскыа асы ақәуп,
Уи сазхәыцуеит, мацкгыи саашәашәа.

Исымазам сара ара чәак аха,
Слымха кыдзоуп, сыгәгыи ытцны ицоит,
Лхылхәыцраха дтәами сангыи дхахо,
Уи лхыаақәак уахагыи илзоит.

Саб даатгылан цшәаала амца днатцоит,
Иааикәылоит уи иаразнак иххаза.
Ацсы ааталоит даҭеакала ацацха.
«Саб уажәабжъу ҭахумцәан, инагза...»

Снарыбжыцшуеит сара ус ашьхеи агеи.
Иабантәаауеи ихьшәашәаза ацша исысуа.
Сани саби ыкәазам, иабагеи?
Схала аҭеҭәа сыҭеҭәатәоуп схырсысуа.

Схала аҭеҭәа сыҭеҭәатәоуп сеикәышла.
2010

* * *

Мчы змоу шыоукы ирыртәазшәа дцаны
(Икәалап уи арахь ирзозар),
Сымцәыжәақәа ркәыдноуп, иркәыдзаны,
Сшалартцо урт ажәәан салартцозар.

Зегь мазоуп арака, аха аргама
Сыхьз уажәы-уажә иаакәыххлоит ркышә.
Анышә сартцозаргыи, – егыс ианаму, –
Бжьра-быжыцәа сартцит урт анышә.

Ирзымдыруа икәхааит раби рани,
Җаһатәы рмоуааит сара снафс,
Сырцәыбжъахеит – сабарго! – дгъыли жәфани,
Акы иамоуп итцацалогъ аф.

2010

* * *

Адәы сықәуп ажәфән сахьынхало,
Исытцууаан адгъыл ду анцо.
Саадырблом сара араҗа ихалоу,
Цәгъамзар бзиа ахаан иҗазымтцо.

Сагыцарын, нас, сара ажәфән сәалаз,
Аха иҗоуп снызкылогъ, аф аст:
Ацәыршәагақәа зегъ рызныжъны убналар,
Ишьтумхыр ауама ухгъы җас!

2010

АКЪАЛА

Схарахацшуеит – амфәду саныртцан,
Җеигъы схәыцуам – схы саназынха.
Исхәо, изуа, иҗастцо сыздырзом,
Сыуа дарбан? Дабасзыцшу саҗа?

Исыздыруам шыта ианугъы сылахь.
Исхагылоу ажәфән аагәыргәыр,
Исхамацәысуа сымфә снанылап,
Иаасылатцан аҗатцәыхәа гәырк.

Сныдхало, иацеипш, усда-хәысда,
Исырхәлап иахьакгъы сара ус.

Азэыр шэазтаауазар са сызустоу –
Саб иоуп ишэхагылоу еихабыс.

2010

* * *

Архэара иавкъан схы иасыз
Дарныгуп, дырѡашьоуп, уи джьоуп.
Иархэахыз сеидру, уи иаңыз
Дашьтам... Сызтакааз хапшьоуп.

Иоухэаран икоузеи, ианажьтэуп рыцха,
Дарныгуп, дырѡашьоуп, уи джьоуп.
Схы дазырсыз иоуп ицашатцэка ғыцха,
Аха дааг уи! Акыр хабжьоуп.

2010

* * *

Сапхьака икоуи сышьтахька инхази
Еидкылашьа рымам, издыруазаргь уи,
Сапхьака икоу. Издыруеит, аф асит,
Ихэыцуп, ихэыцзоуп, иакароуп азыркэи.

Сышьтахька инсыжьыз, саахар ауазар,
Исгэытцазо икам, лапшгы захьзом.
Уи ызбо – сышьта ихылан иаауазар?
Сапыларц, саахьахэны сазцом.

Икам иафьзоуп, иааигэазаргь ишэахуп,
Снаскьар – снакьыст – икабашт.
Аха усгы уи аеҳэафы стэахуп,
Сагэыдыпшыло исзымгазз баашк.

Сахьаатээз ара амца сыншыло,
Снатцхан, кәицк сәаткәацт,
Инсыжьыз, исурдсахыр икәло шылак,
Икәтәкьоу акәзар – уамаамта усымбац.

Сапыртхьоушәа исхәо башоума усқан,
Сыбла ихыслартә убас иааскьацәеит.
Исхаштит макьана ишсымоугьы усқәак.
Схы схаштит, сабакоу, сынтәеит.

Иакуа, ицәо, ицәо, еиҥакуа,
Снахьыңшит, сындәылцын, зыркәик.
Исзыкамто саакәхеит нас акы атак уа,
Схәычүшәа зыркәикгы сзашьтоу закәи.

Сымфасну? Саатгылоит. Сымфасит, сымфасит!
Зыгәра сзымгошәа икоу закәи?
Саңхьака икоу... Издыруеит, аф асит,
Ихәычуп, ихәычзоуп, иакароуп азыркәи.
2010

АГЛАДИАТОРЦӘА

Дабакаху уи, иахьатәи агладиатор!
Дхьтхәаамшәа шызбо, дхьтхәаашәа,
Сшазыңшзам, сыхшыф адырра снаҥар,
Уи арахь ифааихоит иеыхәжәа.

Ари арена ашәа ыкәшхьеит иагараан,
Атрибунакәа рыхәхәабжь еикәтәэзом.
Еидыңсылоит угьы фыңьа, ихәмаруам,
Аха арантә азәгы дхьатцны дцом.

Иеиҗахар җалом, ианаидыххыла,
Хык җаҗеыроуп ма гәык кылжәа игоуп.
Аҗсра зҗахым шыаи ибла ихылаз,
Аха җхыаҗа днеиуеит, зегь акоуп.

Акрьҗанда ма арт ауаа ирзеимакрыроу,
Арт ауаа, иахьатәиқәа, урзыҗшы,
Анкьа, анкьазеиҗш, еиҗеибарҗсыроуп,
Агәы иалҗьа, абла иҗнах җәыршы.

Зҗаҗа иалаччо урт еигәыдызҗада?
Атрибунаҗ дтәоуп уи, даашәыҗшаа!
Хьызла-җшала, аиааира зманы иҗада?
Ирхашәышәуа инзыжьзеи урт аҗша!

Иҗархоу дҗархоуп, инхазгыи дишьҗагылоуп,
Нас, исызҗоуп хәа саргыи агәаҗ, –
Аҗхыз бааҗс еиҗш, дзаламҗуа акы дшалоу, –
Иҗәду рәаәа иҗагыаихахуеит арахь.

Дзықәдыргәыҗ закәызеи, мшәан, иаиааиуа?..
Ғаҗхьа ажәәан, аа, ашьа аҗаҗәоуп.
Дигәыдызҗада уи иҗыларҗ иааиуа?
Атрибунаҗ ма кабинеткаҗ дтәоуп.
2010

* * *

Сара аәны сыҗамызт амҗахь иандыршәуаз,
Сышәкәы ссирқәа. Саақәызхыз амҗоуп.
Акгыи еиқәымхеит уа ускан машәыршәаҗ,
Иахьа уи шысхәо исхьаан ауп, саагәамҗноуп.

Сышәкәкәа ириааизаап сара ианысхьымза!
Еикәатәиуан ихәхәарц ртахызшәа абгьыцкәа,
Атуан иатцаст ацәыршәагакәа рымца
Уажә саргыи аасыцраст, ахтыскәа аасырҕыцкәан.

Адашма икәхауан сахьнеилакгыи исыцыз
Снап иагахьаз шәкәкәак, акрызхыцуаз.
Уатәызны срыпхьара цыисшьон иҕыцыз, –
Избаанза, срыхьзаанза, ишаазгаз исцәызуаз.

Рыпскәа талазшәа ипшуан ҕа дунеик ахь,
Ипшуан, игәакуан, исышьтан, аха алға
Анхабжьаха, ирдырызшәа неигак
Шысзымпшаауа, сцеит саргыи слалғаан

Амца насыкәкьашо ари амш сназлаҳаз.
Снахьыпшызшәа сыкоуп напшымтак.
Убриак, убри акзатәык сзеикәхазтгыи, уаха
Даҕеак стахымызт ҳазшаз инаимтан.

Уи рыхьчарц ртаххазшәа, шәкәы кәазкәак
Нықәыфрын, рыҕенақәрыжгышьеит – ибашан.
Еибакыз амца аангылар ауазма,
Напшымтагы шәкәгы ццышәха иагашан.

Амца иалқозшәа збон нас ацтекаа,
Хьетаа, шумераа цәыртцит еибархәхәо.
Зегь згәыцтак измаз библиотекан...
Ара сара исзымхәо нхагәышьоит, иабархәо.

Сжәытәи сҕатәи еиларсын арака,
Еилаблит, еилачыт, аццышә рхаҳаит.

Снаргоит сыңсы анеикәхагы сыргәәкуа,
Исыцрытцрангы иҗамзаап уаха.

Шәкәы мацаранда иблыз, уара, шәкәында,
Иццышәха сгәыҗрақәа ирықәхаз тҗаа рымам.
Снеиуеит иҗам хнырхәышәа сызрымтә,
Урт сказырштәа аамтәк җаларыма?!

Уи иахнарбап зегь ызу, зегь мызу.
Снапылар сҗахуп, иаур, сыццакы-ццак...
Дәы иатҗәак дықәлан, – уи ауп уажә иҗыцу, –
Дааскьоит арҗыск, шәкәы гәартәк игәытцәк.
2010

АИҚӘШӘРА

– Рыцҳаран, удыруоу, машәыршәа ҳаикәымшәаргы...
Уоухылахрыз сышыҗа – сара сҳарацәоуп.
Ухы сурбоит уажәы улахь еикәымшәа,
Аха слашәума – улахь еикәцәоуп.

Ишуҳәара, иҗоузеи улахь еикәызтә, –
Иугәамҗхә, угәы казыжәа абас?
– Ахала ицәыртцып арахь уара иуцәыззә,
Сзеигәыргәо – ушызбац, абас усзырбаз...

Саарлахҗыхуеит уи, сагоит җәа дунеик ахь,
Иаармариан, ирхынхәны ицаз аанагоит.
Уахь, уара уахьыҗоу ахь, неигас...
– Уахь анеира аҗахым, агәра згоит.

Араҗа избо, иснаало исаҳазгы
Җыасшьарым усгы, сгәы җнашьаарым.

– Исхәар стахуп иҳамам хәа харгы,
Аха зегь бзиоушәа, мап, узжьарым.

– Сара зышьта сыхгылоу аґыц ауп.
Хәартара аламызт ахаангы иажәыз.
– Ханыз – убри аґыц анахцәыз ауп,
Ихашәхалар калом, уара, иахшәыз!

– Уахь ала иубац абакоу, ипсахуп,
Иахшәуггы ґыцуп, иаххоуггы – аґыц.
Аха уртқәа аус ду иабахәо!
Зыґезымырґыцыз са соуп, уара, атцәхәыз!

Идырґыцт, аа, хыхь аихабыра,
Шьоук ықәырцан, иаакылст... урзыпшы:
Пхьака рхәан, хтарцеит ахшьыра,
Азы ххәан, хтарыжыт азыршы!..

– Хара хтәқәа ракәхарыма, урґашьоуп,
Дыблакьар калом хара хтәык!..
– Ус ауп хәа уеихәоит иаңыртыз аиаша,
Рцыхәа иақәтәан иаабжьалаз тәык.

– Атәцәа абаанагеи ианыкам ахратәра?!
– Рхатәгәаңхарала ана-ара иаацәыртцт.
Анышә иартеит урт абафхатәра,
Аламыс хәа акы ыкан, идырзт.

– Избан, уара, ирымоузеи гәақрас,
Абафхатәрагь амґа артар... – Уңшыз!..
Уаарыгәтылакны уалдыркьап ахра,
Иухадырштып узлаз закә мшыз!..

– Ирылыргозеи, ихәеи, уара, абартқәа?
Икыдызкьозеи, ихәеи, уара, цкьа...
– Ирылатәам баша инеины абардқәа,
Иаарылкьар – иргоит зеггы цкьа.

Ирнаҭо? Иарбан русура ирнаҭо!..
Изҕу абжеиханггы имазаз.
Инаган инаддыркуаггы хамтоуп,
Ифаргоггы малуп, еивас.

Уара уаҕарыжьуеит, сара саҕарыжьуеит
Икьамыз, иршоу ҕызшәак.
Икьамлаша уа ак калагәышьоит,
Итдыркьарггы ауеит зны ашәакь.

Мариала даныргоит рымҕа иангылаз, –
Уишьтаз, иеилкаа дахьагаз!
Иларшьуеит урт аргама ауаҕ илаз,
Дацсамкәа дкарцоит уатә абазк.

– Иеишьтану, уара, иахьанзагь еизашшуа?!
– Ус ауп – иаакәибахаанза рыхәтәы!
Азәы изыхәа азә бзиа изхәашам,
Аха ддырехәарггы ауеит ахтәцәы.

Иханггы дфаргар алшоит, ддырехәамоу,
Ицла иеибарку урт, Ицәа дызмам.
Иматанеиуа итагылт ауахәама
Хара хиаша иарга хәа – иауам.

– Исоухәо закәызеи!.. Исымбанда, исмаҳанда...
Ублақәа аахутыр – иумбар калазом.

– Абри аҗыза калатҗаызар җаанда,
Саартә скалазаргы – саазом.

– Убакоу, укамижътеи... Убази?
Уаар – укалароуп, умааргы убацо?
Ҳаицёызит, аиаша уасхёап, ҳаицёызит.
Ас убахоума! Усгы убази?

– Сыкоуп сара уа, зегь ахыкоу,
Аиҳарафык зны иахьагаз.
Иумдыруеи аашьа шыкам аоныка,
Аха псы қадыць тәом, ҧара, аф аст!

– Ассир ухэоит уара, уҕамкэа иууеи!..
Ианбыкэу, исхаштма, схи рымгахьеи..
Абнатоураҕ абгакэа уууеит,
Сҕыалан сахылоу сыхэракэа мҕьеит.

– Пхызхап сызлоу, ихәоу җабыргызар..
Асгы убахоу, уара, пхыз!..
– Идырҗылаз мөа бааҗс ианызар,
Ирҗыхатәуп, убригы уназхәыц.
2010

* * *

Еиқәыцәаак,
еиқәыхьшәашәа ишьтоу атәылаф,
Акгыз уазырцхом, иумыхәозар рыжәтәк.
Уи уазыцшуама аатцраф угылан,
Уца, унылаха үгәылацәа рышә.

Азәы имоур,
егы имоу жьагъ уаткоуп,
Ианамуза – ицшаап ѳцәыцәык.
Узхалаз уалыр қадыцък уадгоуп,
Уахъ уаха унарышьтуам уацәы.

Иахьоуп уара ара,
еиқәыхьшәашә ишьтоу атәылае,
Уеицъыңза уангылоу ахьта уакны.
Дразза, дгәыбзыгза ҟызак дупылом,
Дтәоуп уи иуадае ашә ихаркны.

Амш еилгагәышыяр,
арахь зны даадәылтцып,
Ахьта улеитцап уи, уизырҫхом.
Аҫсыхьшәәшәә ихы ахьигара издырзом,
Уара баша аказы дугәапхом.

Икәимырғылеит хәуу быстаки җәйдки,
Имам хәуу ма итәтәахны рыжәтәк?
Уи дыкоуп дшыҗац, дшыкоу дагыудкыл,
Уца, унылаха дача шьюук рышә.

Азэы иумтaн уахънеиуа гaыбгaнгы,
Укaркaшъеиуа, улахaны уанынхo;
Удхараны укaм, иудыруаз, ахаангы,
Рыжaтaла ада угaы ахърызмырдхo.
2010

* * *

Жаабжык еиҥархэоит инароушэа,
Лафк – укьатеиах пцэап...

Даарылагылт иаб диңоушәә,
Иеаарцъацъашәә Уасиаң.

Иан дааргәалашәеит: дышътазаап.
Иналазцааит, иааилацәкәын.
Ак рхәазаап, ак рымхәазаап,
Даадырәхәахит иаб Хәыхәын.

Ишырхәац алаф рхәахуеит,
Иара дгылан, уеилагап,
Изымдырзо дрылаччахуан
Рыуа дарбаныз уи иаб.
2010

* * *

Схагахозар – икоуп сзырхаго,
Скәышхозар – икоуп сзыркәышуа.
Схы ааларкәтәызар – акгы испырхагам,
Сәагылан схы ааласыркәышт уа.

Сагагәышьозар – иашак сагароуп,
Схы асҗаран сыҗам – имцызар.
Иантасыргыла – азлагара лагароуп,
Җаиццароуп хшеицу – хәицызар.

Уаргәажәоуп наҗ-наҗгы усашьазар,
Уахьыкоу сҗалоит – суҗаххазар,
Угәра агашьа сымам – сужьазар,
Суцәызит, идыр, сунаңхазар.
2010

* * *

Абзацәа рахь дыҕамижътеи краатцуеит,
Аха дѳацәѳацәуа дрылоуп, ихы шытыхны.
Аамта цәҕыак далиааит уи, даҕаазеит,
Игәеиҕаанза иаҕыхысит дгәыхны.

Деипшнатәит уи аамта, ипылан
Акәа дтанартәеит, даргәыбзыҕцәеит.
Ишыҕамызгы нас уи уалагыло,
Имырбазакәа, идәықәлеит пхәаҕа, дныхцәо.

Инаҕоз ааста имнахуан дырѳашьян,
Зымҕан дықәымлашаз даланажьюан.
Ибзиазоушәа инарбахуан иаашья,
Ицашья атәы ахәомызт, ибжъанажьюан.

Ихататәҕыаҕ дыззыпшымыз даҕәҕан,
Иааизыҕамцеит иахъанзагы хьатцшья
Зны дѳеины дықәтәан иеырзажәзан,
Нышык неигон насшәа ажәѳа натцшьюа.

Дахьаҕыоз дагон ацәқәырца хага,
Акәарахыы даршәлон уи қыдбажәҕас,
Иҕаз реипш иҕамгы ипырхаган,
Деилалгалон пхәыск дахьтәазгы дпашәза.

Иаауазшәа ибон арахь аҕсцәа гылан,
Изыхгомызт, урт ааскьар, иҕаркуаз.
Иуаа гәыразқәан урт ыканатц, зегьрыла,
Даарылахар, илгарын, дабаргоз!

«Иахыпсыз инхар – хаздыргәәҕеиуа!..
Акрыҕоушәа урт арахь ирзалоу...»

Уахь дықан уи, иара арахьггы деиуан,
Дабацарыз шыта җара дыбналан!

Иҗоуп иҗам иҗоу иаастаггы даныҗоу,
Избоит сара уи ихшыҗ азҗазшә.
Днанаган дшыҗоугь уажә атыҗәәҗ,
Дхахачахалоит ара зеггы дрызҗасшә.

Ииҗәо захауада, имам җеишак,
Дузеиҗамго дгылоуп җара дгәыжыны.
Нас, дыбзоу җышә, абзаҗә рахь деиҗеишохит.
Сара араҗа аҗсҗә срызныжыны.
2010

* * *

Исымҗатәны саадымгылазеит, сымҗасны
Сҗом: сынтыҗырггы – сеиҗаауеит.
Ажәак сҗәоит, ашәак сҗәоит иуазны,
Шьоук сырҗәыргьоит ара, шьоук сырҗәауеит.

Сеалазгалоит ишазыҗшымы шьоук реишак,
Сахынҗалоит снейны сара исусым.
Аха иарбан сара исусым, хҗеишак
Иназынгылаз амҗа иананысым!

Ихәоу анузнамго агәашә аҗынза,
Иуыу анумышәо, акгы анузалам,
Сзыҗәәтәом сгәышҗы аҗан сымҗа,
Ма исымбазшә, сызҗарым сыбналан.

Ладеи җадеи иахо рхы сырзархәом,
Ажәҗан еиҗш иахьырҗаххаз сарсым.

Ихэатэу ауп, ирасымхэаша расхэом,
Истэу ауп исымоу, акгы мцарсым.

Зегь сзеицшшэа сықәымтэац абартца,
Еибарцсразар – снейн сычыбжыасыжьюеит.
Акгы кастом адунеи сабарцаз,
Икастцазгы изтаху ирзынсыжьюеит.

Сгэы рзыцжэоит анака ицэыцагылоу, –
Ирхэо даеакуп арахь иаацэыртыр.
Анышэ сазто дсыхэаччо даасцылар, –
Сылацш уи еихагы иааирцарп.

Исымфатэны саадымгылазеит, сымфасны
Сцом: сынтыцыргы – сеицаауеит.
Ажэак схэоит, ашэак схэоит иуазны,
Шьюук сырғэырғоит ара, шьюук сырғэаауеит.
2010

* * *

Сара исхаштыз уара иугэалашэашам,
Уалагыламызтгы зны иухтысны.
Сара сзыцэшэо уара ахаан уацэшэашам,
Уақәымшэацзар уа уара иуусны.

Сара исылкыаз сылкыахьеит, ухаанми,
Адэы сықәуп, аа, уи сазымгазт.
Инхазозар акэхап ус, исхэаны,
Сапырцып хэа сыштэаз еиғанасымцаст.

Афеанахар чэак арахь, сахэызтэуа,
Исанахэарц цхыка сусқэа шбашоу,

Сеигәырғаны иааиз ҳақшы азхыстуам,
Ағара гангы сыкоуп ишсынпаша.

2010

* * *

Итшәоуп ари ауада, схы сзыфнакуам,
Арахь, арантә сара сымѡақәа гам:
Ашә адыркыма – садхоит атзамц.
Аамтагь стәымзаап – саргәамцит, саргәамц.

Ихәыцуп афынгы – са зыхәан итшәоуп,
Сзыфнымцуа, сзыфнамло сынхеит, уамашәоуп
Ишызбо аштагь – итбаам, итбаазам,
Сшааиуа уигы сакуам, имазам.

Аҳабла сыѡуа сшалаз сызхаит,
Исаҳаша, исмаҳаша арақа исаҳаит.
Аҳабла қытам, салцит лассы,
Аҳәалыхәа исықәнауа асы.

Ақыта салан, снеит ауаа рґы,
Ақыта салсит сақәтәан аґы.
Сара ақытаґ сышьхәақәагь хеит,
Сара исызхаит уа, иара хәыцхеит.

Ақыта анынсыжьюаз исцәызыр хәа сшәон,
Сацәызыр хәа сшәон – ҳаицәыззар қалон.
Аха сзаламгылт уи, зегь акоуп,
Сымѡа ақалақь шыкоу игоуп.

Ақалақь ныжьны сазцеит ґа қалақьк,
Анаѡстәи сашьтәлеит уантә сахьцалак.

Ицъасшьоз сышнеиуаз ацштэи нахыггон,
Сымѡа нцѡара ақәмызт, инеиуан, сагон.

Саанацшаацшын, стэыла тшәахеит,
Ахәаа сынхытцны снейуан, сеихеит
Даѡа тэылак ахь, саршанхон уи:
Иабаказ иахъанза, избаз закәи?!

Лашарак акуан, лашарак таауан...
Адгьыл сакәшан, сеиқәышла саауан.
Цшак иагахъан еицш уақа исзыцшыз
Хашта сааталеит ѡнак сара ус.

Хашта хәычымызт, ишьтан итбааза,
Схаѡа схәыцханы саацәырцт агаза.
Сахәацшуа сгылан ажәйтәтәи хәѡны,
Избаз аханқәа зегъы иреиханы.

2010

ЦШАХӘАЛА

Скъалазшәа схарахацшуеит сахънеиуа:
Краатцуеит саавамлеижьѡеи ацшахәа.
Сара сеицштәкәа ацәқәырцақәа гәәѡеиуа
Ақәара инықәхауеит. Сцоит акгъы мхәа.

Агәфьыгъ иаго хатцак, сидыру,
Данаасеихырхәагъ хзынеидтәалом.
Сгәы бжьысуп, арахь амш ссируп.
Саргәыбзыгьырц иаѡуп иара атәала.

Издыруа уаѡ давазамшәа ага,
Ара сықан, ара сыказамкәа,

Сыбла иамбо – избан? – агәазырхага,
Снеиуеит ус, адунеи ду самкуа.

Сзышьтоу сашьтагылазам – ибжъаззеит,
Ишамамгъы здыруеит уа хнырхәышә.
Сызлақақәаз уи, ибжъаыыз, иаццеит,
Саргъы сшыхысхысуаз сааңсагәышьеит.

Уажә сахънеиуа исымазам ццакыра,
Ани ахатца сиеиңшуп, згәы ґыгъуа.
Сыґенадысґарц аастаххеит маакырак,
Иґееимшәа збазшәа иахъа исыхъуа.

Иахъа исмыхъыр, уи уатцәызны исыхъшоуп,
Исґеиңшу акәхап уи, ислахъынґазар,
Арахъ сшаауа сара сымшқәа ныхшәоуп,
Иґкалап сахъымцашазгъы сґазар.

Аха салґцит нас сара сызлаҳаз,
Хаала-мчыла схы рцәызгеит усқәак.
Исылатцәґамкәа сыґам сара уаҳа,
Сшыґказ сыґамзаргъы, иашан, усґан.

Абаа хжәаны смаауазаргъы, саахъаңшын,
Уахъ цъара инсыжъқәеит сара имызша.
ґатцашъа аман иґазар уи абжа,
Даґеа хәқәакгъы саңхъаґа сырхыґшан.

Акалашәа ари амш салагылоуп:
Ауаа срылан – адунеи ґацәызшәа.
Ихаґыдақәоуп, – ассир, уара, – испыло,
Акы саалнахит сызлоу, исхамацәысшәа.

Сышьтаһыҕа сааһаһшит, сыһыз рхэазшэа,
Лҕаалхеит пхэыск, санылба, дыццакы-ццак.
Сцэа схыңсааит, уи артэаахэа дыхэхэазшэа,
Апшқа иеиңш сагон акы сагэытцак.

2010

* * *

Ауахэама асаркьалбыжь шаафьыц иаафьеит,
Дыррак хазто ыҕамшэа иарада,
Сгэатцаф ак аннахуеит уи, еак афьеит,
Сдэықэнагалоит зиас хагак саған.

Сыһыыжь иацуп, еиқэтэом, сымш иахытцаоит,
Сеанаасыртынч – игоит акаф-акафхэа.
Скараха, зны цэашыкгыы сцэытцаоит,
Сеиқэлымхаха сшазызыфьуа уи исеиэхэо.

Уи, цэгьей бзиеи ахаан еилазмышьфашьо,
Зхышыьаргэытца сакэыхшоу, сибартууп.
Исакараха ари адгьыл сықэирхашам,
Исмоуа сара уаха хгарта.

Саашэалоит, нас фэастуеит: егысыхьуам!..
Ажэфдан саатцагылоит снапқэа рахан.
Асаркьалбыжь гоит ишгац, еихсыгыуам,
Уи абра сара сгэы итцакнахауп.

2010

* * *

Иҕам азэы ател сизасуеит,
Сыбжьы иқэсыргоит сфагылан.
Иеирдсыма, мшэан, цас уи,
Дцатцэҕьоу наҕ дынкылаз?!

Изызбозеи иҫам дыҫан,
Сззыпшузеи ибжыи аагап хәә?
Уца, ухәоит, тынч афныҫа,
Иссырхауам бара исабхәөгь.

Иныдхалоит ашә аҫьефхәә,
Бжык егәагахуеит иҫахәәе.
Сззыпшуп ахатца исеиҳәо,
Сгәи иамыхәо уи, иагҫахәә.

Арахь, иара дыҫам, дызит,
Сизыпшызаап баша – дааиуам.
Зегь сшәеит, иззеит, срызхәыцит,
Аха, сшыи, схи сзаиааиуам.

Сцар, сеиҫаахынхәып афныҫа,
Снаиафсп арахь исыдхо.
Деиҫазбахуеит иҫам дыҫан,
Иҫоу дыҫамкәә санидхал.
2010

* * *

Крызбахьоу, крыздыруа рыхьзын.
Ауаа рҫәышуа еилатәан.
Шьҫа арызжәтә иашьыргыи егьрыхьзом, –
Идыртәанза иржәын атәан.

Иеибаныхәон, иеибарехәахуан,
Иеибажьахуан ианашьза.
Ирмышәазо атцх рхәахәан,
Адәи иаақәлақәеит шыжьжәза.

«Иаха иаажәуаз ын, удыруу...»
«Схы шҕааиҕәнажәеи абжъеи!..»
«Даҕсыуу, уара, дагыруу
Аҕшәма? Ҳаи, рацәа ҕаижъеит!..»

«Избан, уара?..» «Уаламцәажәан!
Иудырхуам уи, избан!..»
«Рашәа хаан, ибзиан ражәа....
Уа зегь бзиацәҕьазшәа збан...»

«Уанашы акәхап. Зыбла хәамыз
Ас еиҕш чара рымбац:
Ачашә еиҕәыхышәашә... иагьәамыз...
Фашьа узаҕомызт акәац...»

Абас ауп, ачараҕ адагь,
Еицырхәазом ҕьаргы ашәак.
Арахь, ыи ҕадыҕь рәаҕан,
Еицахатәоуп зегь еишәак.
2010

СҒҰЫ ИШҘАЛОУ

СҒҰы ишҘалоу сыздынцәалоз бналан,
Ҳацәахып хәа рәахьарҕаз ҕыѳрак.
Ҳзыцәшәозеи хәа рәазааигәартәын Алым,
Рәааиддырҕәҕәлт, иҕоу дыр ирхыѳран.

Урҕ арахь еибаѳо бнакы илан,
Усшәоуп уаас изшьоз ишынарылзааз.
Сара иҕаз аҕара сзымго сгылан,
Иҕьашьо, илакәшьо, сыбла кылцан.

Ирыларыжбыз ажыхәтоума ихызхыз?
Ажыхәта ахзын, аха уи жыхәтамызт.
Иаарҕагылеит иаины зны иҕызхыз,
Ирыхәтамызт, дара ус рыхәтамызт.

Иаҕацәшәазар акәһап усқан Алым,
Аҕанаанаха араһь зегь еилацало.
Иатцалан иаагылеит зынза ируалым,
Рҕаагынархеит есааира еитцала-еитцало.

Ижыақәахар хәа сшәеит, рлымха кыацәқәа
Хахаза рҕаадыркылеит тыџрак,
Уара узыхәан хәахшыып хәа иахьацәкыа,
Ишәартахар – иадкыан нак ишыџра.

Сгәы ишцалоу: ртыџраҕь урт азымтәахт,
Иахызымџеиша цакыа баапск ианаҕарцал,
Цәхәырак икәылт рымџаныфа рымтәан,
Уара идыр шыта урт ирҕартцо.

Мџакы икәуп урт асаба ргыло,
Иатцоушәа шырбо ихьантаза алу.
Иахтахы-иахтахым цыара хнарцылап...
Иараби, сгәы ишцалоу, сгәы ишцалоу!..
2010

* * *

Освенцим сықан. Итцозеи уиаахыс!
Икам, исаџсыз, исхаштыз рацәоуп,
Аха сара Освенцим исаахаз
Ахеицш исылкыан, уи амш еикәатцәоуп, –

Арантѐи сыбла ихгылоу ихымтѹа,
Саар саазмышьтѹа, сѹар сѹзымыштѹа.
Освенѹим иѹаблыз ирылтѹны изымѹѹо,
Уа ѹъара инхаз уаѹуп сара шыѹа.
2010

* * *

Ахѹдаѹѹа иаатѹаркѹыз ахѹызбеипѹш, аамѹа,
Лашара имырбакѹа, иѹсы антѹнахуаз,
Даагылон ѹѹъа аѹеизгаха амѹа,
ѹъшаала ахѹызбагѹ аганахъшѹа днахон.

Дагѹаагѹыбзыгѹан игѹы дахаѹнамжѹарѹ,
Иааирбахуазшѹа еигѹхазшѹа илеишѹа.
Днеиуан уи нас ара егѹѹамлазашѹа,
Иѹаѹѹѹѹоу еилимѹааѹшѹа ѹеишѹа.

Иѹалон уи аамѹа аихаѹѹѹа дырѹѹахар,
Гѹы азѹазма, дымшаѹаѹѹа дажѹжѹар,
Данааѹѹхоз идгылоз димамѹа уаѹа,
ѹызак, ѹынхак иеипѹш даѹѹгѹыгѹан Ажѹа.

Нкылашьа змамыз уи иннакылон,
Ихѹамыз хѹамыз иааидкылан иарала.
Дааиас, ибѹа еитѹыхны даагылон,
Иусѹѹагѹ убриала дыриааиуан мариала.

Аамѹа ѹура, аиѹѹымшѹа, ахага,
Еиѹѹкышьа змамшѹа убоз аѹѹѹы,
Иаѹахызшѹа уаѹа инамѹарѹ ѹырхага,
Днанагон ѹагѹа даѹѹыртѹа иѹы.

Иара иара шиакәыз аагәанатар усшә,
Еицашьа шрымам баны еихәлахон.
Ианаумыжьша цәгъара баацск иузшә,
Еивысшьа имоуа җара дааҗахон, –

Ахәдацәа итдаркыз ахәызбеипш, аамта,
Лашара имырбакәа, ицсы антнахуаз...
2010

* * *

Азмах еипш, абаскатәи җыязыба
Унартахауа, уааскьазар иахьанза,
Узымцозаргы атәыргыла унахыца,
Уааеҗәатәа, уааины арахь, амца.

Уара уеипш. абар уи ахьеыцәо,
Еикәутарц ахәа унылха-аалха,
Азә духагылоуп иеырхәашә – азыцәа!
Шьоук рацхьа дыштан дуархалха.

Уи иоума, җазә иоума, җакзоума
Җынч уаазмыртәаз уара аеҗәаҗ?
Уабацо, уабеихо, мацгы җацоума,
Уаатәандаз шәеицәажәо аҗацхәа.

Иубап уара ара зегь разушә,
Уара утәкәа рами, шыта уаарыхьазар...
Аха, мап, аццышә уқәхауа сушә,
Уусдаха ара узлатәозеи зынразаргы!

Унтыцыр, умариа роурашә рҗаархап,
Ахыдара иацны иаацәыртцауа гәаҗкәак.

Удәықәыргалап урт уаңхәака уархан,
Уахь иҕоуп иҕамбац азмахқәагы!

2010

* * *

Заа ҳаипыртыр, нас ҳаипылар амуаз,
Аамта акы инахон, акы азон.
Ҳажәымтыҕеҕа ихарзыз хнырхәышыа амам,
Сәзар ма уи сашьталаны сцон.

Уажә иныжбу ныжбуп җсраҕенынза,
Уажә иныху ныхзоуп – ирхәашоуп.
Ианааба акәхап уи шыта хшахымзо,
Иаармариан зегь захтаз аңшоуп.

Агәы цәҕьар, абз уазыргәыбзыгуам,
Уанҕаз еипш, иаразнак ахәра ҕом.
Ажәа бааҕсаз аҕсразы уҕсыхуам,
Укыднагаларгь, җсеипш узыпхьом.

Уоыза иҕны, иагаггы дуоызаз,
Путк аҕьыкы ицуфахьаз зны.
Дидуртәалом дааган шыта уас,
Лағырз аашам дықәзарггы дыҗсны.

Ухы иасыз диеиҕьуама угәы иасыз?!
Иузилоузеи, рыцха, угәы аницәца!
Шәахьааиҗыло думбазазшәа умоасыз, –
Унхар еиҕьу җьушьоит узатәза.

Иагао ргәы нсырхахьан җаса-җаса,
Иагао сгәы ндырхахьан санҕаз,

Аха аамта зиаск еипш иагазаап,
Хшеиџызцџац хайџызцџан хара нас.

Снаиаџсыр сџахуп егџкамлазасшџа
Иахџа сџыза гџыкџахак сџызнаџхаз.
Аха аџыстаак дџабџагылеит цасшџа,
Дынхеит сара сџызагџ дышсагаз.

Аамта хамам, иџам акы арџеиха,
Ихџоу хџоуп, иџаџоу џаџоуп.
Иахџааџшуа хазбо ирымам џеихак,
Иџьаршьџогџы: хџанеицџанымхџз иаџоуп.

Даџаакызар – сныџџарын џакала,
Аха сажџа сџроуцџеит, иазырхаз.
Ижџдыруаз, ахаангџы шыџа Никџала
Дивыџџабаран дыџам дызнаџхаз.

2010

УАЛҚААК СЫҚӘХЕИТ

Уалқџаак сықџџеит, уалқџаак, уалқџаак,
Уртџ иахџа акџмызџ ианшџџатџыз.
Сџџаџџа ишықџџыз саамџа салган,
Сааиуан уртџ сышрымаз тџыс.

Руалқџаа сықџџеит саби сани,
Уртџ ахаан шыџа исызшџџм.
Еипџхыџта сышыџџахџџа иџаџсами
Ирхџысыгџзџз, сагџахџџеит, хџаикџџџџџм.

Ашыџапы иџџлыргылџ Аџара
Акы дысзашџџџџџ дџџџџџа сан.

Дацагэышьоуп саб еидарак,
Аа дахьаатээзгы, даацсан.

Азлагарахь сара ацаха
Аха смоутеи, мшэан, сызфыз?
Цэахэакэак фырхэала рцахагь
Смоукэа сақэкьакьами хеыз.

Снарылафует ашақә иасуа
Адэқәа рахь шыжынатц иагаз.
Ампыл сашьтоуп сқәасқәасуа,
Цлакы сықәуп сара нас.

Кэыдры сдами сиатэахаанза,
Азыңсы схьыкэкэоит саатыц.
Ируа ныжны, ирхэо хамца,
Нап нарыласкуеит зегь фыц.

Сыгэрагаму, харахэ срыцым,
Зны иааизысцалоит цьмақэак.
Ара сыказам, сагьызым,
Сындэылцын, сыцэхалеит қэак.

Сфызцэак ықан, цшак нарыцас
Иагеит, инхеит урт ахьцаз.
Сааит руалқэакгы сышрыцаз
Сара абранза иахьа абас.

Иуал сыдхалахьеит сгэылак, –
Дцеит исшэаанза дыхтэаны.
Сааигэа игылаз шыоукгы гылам,
Исыдхалт рытатэ рацэаны.

Лҗылзымшыгҗышьеит са сзыхҗа,
Акгы лыгмызт уаха пхҗыск.
Уи лааираггы зны иныхҗан,
Лцара акҗын нас сызшыз.

Исмоузшҗа збеит ахьацшха,
Акгы сзыкамцоу атакс,
Исзыкалцаз абжа аиҗабжа
Сахьымзазеит – лара дааг!

Исцҗеизацҗеит урт ауалқҗа,
Сыцсы җызхуа, шҗашьа змам,
Скаларггы исыман малқҗак,
Урт нхозаапеи ишшҗам!

Ишҗатҗыз аушҗаху стҗылаз,
Уртггы еикҗылт – ирацҗацҗоуп.
Арахь сымҗа җыц сангылам,
Арантҗа исбарҗоуп – иныртҗоуп.

Ари схьааханы иахьакҗзам
Санаатҗазггы – аа, саражҗт.
Иаха санаҗахыз схы ақҗцан
Иасыркырггы ауан сыҗнашҗ.

Аха сыҗоуп, сааит иахьанза,
Сагыҗагылоуп саб икҗал:
Сызтҗом ахаанггы самыргҗамцуа
Арахь исықҗны азҗы иуал.

Скаакҗа ишықҗыз саамҗа салган
Сааргоит, срымоуп суалқҗа тҗыс...

Уалқәак сықәхеит, уалқәак, уалқәак,
Урт иахьа акәмыт ианшәатәыз!

2010

* * *

Сара иахьеипш исгәалашәоит
Саниз уи аамта, ихәеит,
Сираны саниз, ихәеит,
Смираны саниз, ихәеит.

Сара ари адгьыл саҭахын,
Исзыпшын, ихәеит,
Саргы сәагылеит, сааласын,
Сымшын, ихәеит.

Иаасыкәгәыҕит сызлагылаз,
Сыгәра ргеит, ихәеит.
Саарыгәтыларкит испылаз,
Иааихыккәит, ихәеит.

Убасканоуп, исгәалашәоит,
Сара саниз, ихәеит.
Убасканоуп, исгәалашәот,
Амца анырхыс, ихәеит,

Сышьта ихылан зәаазхаз
Урт агәыкәхақәа,
Нас акраамта, инеишьклахауа,
Сырхьааха исыдхақәоз.

Уацәы хәа урт исзааргоз
Даҭа мшын, ихәеит.

Исыцууаит сыдгылгы,
Саларыжт амшын, ихәеит.

Исдырдырит, иаилалақан,
Смираны сышиз, ихәеит.
Урытцазза угәалақаа,
Утәаны уңшыз, рхәеит.

Саңхьа игыла рҕынархан,
Исынҕа-сынҕеит, ихәеит.
Ирбеит иҕан рынарха,
Ртәы ылнаго рбеит, ихәеит.

Исхаштраны сыҕоума
Смираны саниз, ихәеит.
Исхаштрангы сыҕоума
Сираны сышиз, ихәеит.

Уацәгы амра гылахуеит,
Хара иахтәу мшыз, ихәеит.
Абна тоура илахаз
Иааирак уазыңшыз, ихәеит.

Хуааз, ихәеит, ххааз, ихәеит,
Уахь ала хаиңшыз, ихәеит.
Ххылца хара иаххаз, ихәеит,
Иңшу ҳарзыңшыз, ихәеит.

2010

ИРМАРАА

Сыңсҕазаара зырмариаз ба боуп, ихәеит, Ирма,
Дгылы жәфани ба брыбжызбааит бшанаха.

Бабаанагеи, иаацъасшьеит, Хазшаз бысирдырма,
Сара сахъ блалбааит, ажәѡан азы бшан аха.

Ишцастахыз, ацта кәашкәа бырныртәалан
Бназгалар, сыцс цъара иѡытшәаанза.
Баргъы саргъы аамтала пхыз хаак халан,
Хаатәаанза, хлалбаан, тәатцлак амцан.

Амтәыжәѡакәа хнарыцанакт хара уи атәатцла,
Инахәахәмарт ихъшәашәаза иааиуаз цшак.
Ихаакәакәараза сызгоз акы сацлан,
Ианааилахәла сханы етцәак сазцшуан.

Бара бакәзу, убри аетцәа акәзу, Ирма,
Сара сылацш зыдхалацәаз ауха?
Икәз ыкан, икалаша хәа акрыздырма,
Ҷа мцак сгәы иацралахъан санҶыха.

Хтәамызт ускан хнеины хә хәхәаатәаз,
Иахъааизалоз иахъанзагъ атәатцла ашәшьыраҶ.
Ицәырыргеит Ҷа мышқәак Ҷа хъаакәак,
Сара акраамтагъ сыкамызт схы здыруа.

Быхъз лыхъызтцада бара бѡыза Ирмагъ?
Исазхәода лара лахъ сгәы сзагазгъы?
Ҷенак сызмышаз згъыбаацск сцалан сырма,
Схы сықәыжъшәа аҶәара саакәтәоу насгъы.

Исзымдыруа сзынхазеи, мшәан, сахъагази
Исыхан еиҶа арахъ сахъаанагази.
Ицәхәыразма, ацслымз шытыхуа ацша асит,
Исымбазакәа саамтагъ цеит, имѡасит.

Ирма лахь саауан, ихәеит, егы Ирма
Анаҕа дныжыны, ысымазамкәа лныжышья.
Хаибадырма, мшәан, амҕан хзеибамдырма,
Даеазэггы саалыдхалт, д-Ирмаз ҕыысшыоу.

Сара дсыхәо, дара дрыхәо, ссирми,
Уи Ирмаараа дааины дрыбжагылахт.
Зеггы-зегь сара исхароуп, Ирма,
Абри басхәарц арахь сеиҕаадыххылахт.

Сара акгы смоут араҕа ирмариан,
Изырызгы сара соуп исцәызкәаз.
Усгы егысгы, сахьцалакгы, Ирмаара
Сара ысыцуп, ырылахеит сыҕхызкәагь.
2010

* * *

Уара иуархәаз уархәеит, аха иуархәаз
Иацугь ыҕоуп, иҕшаа, уашьҕазар аиаша,
Дцәажәошәа ҕаитцоит ажәала иҕархәаз,
Уара уи уизымгәаазан баша:
Иихәаз раҕахт зны, иамхәаз раҕаит,
Нас, иаалаган, иҕы ршәахаит!

Хәашья змам ихәарггы уҕахыхуп,
Хәашья змоу ианизамҕа хәашья!
Азә джьоуп ара, азэггы дхыхуп,
Еиҕшшәа иҕазарггы реилахәашья,
Иеидкылашәа иркушәа ауаа еилыхуп,
Еилыхароуп, зегь зҕыц иаҕыхуп.

Уара уҕызцәеи уқалацәеи иузырхәо
Иаҕа ииашоуп, иуаҕауа аастагь,

Аха уи еилкаашьас иамоузеи, иахырхәо
Дшахырхәо уархәома уи гәазтәз.
Убри азақәһап, уртғыы егыртғыы рцасшәа,
Уара узнеиуа акгыы умаҳазазшәа.
2010

* * *

Ашны сыфнахеит сара иахьа, адәахь иҕоу
Сзымдыруа, издырырцғыы сҕахымшәа.
Убла акы ххалацәар уахьныҕәо,
Иаарласны, идыруп, угәы ахымшәо.

Адәы сықәын сара, сыфны аастагь
Уахь сыҕазан – ауаа срылазамыз.
Харазак сазымгеит уахь игәастаз,
Акырцъара иахьцатәугғыы ицамызт.

Скарахазар акәһап, арахь исыхеит,
Исзыпшны ишьтоу ҳара ҳашҕахь.
Санаатәа, имҕыхацғыы ҕыхеит,
Рҕаархеит арахь сааира иашьҕахх.

Иеидысхәыцлақәахьаз снарыхан,
Снарылаҳаит рҕырҕыцны хтысқәак.
Снамцагылахт сматанеиуа ныхак,
Исхәар сара исзымхәаз усқан.

Уи анбыкәу, нас? Акраатцуеит,
Усгыы ихарацәам, цқьа сназхәыцын.
Ибжъазызшәа иҕан, аха аатцра
Иивазаарын, сахьцалакгыы исыцын.

Уажә арахь иаацәырцит сшазыпшымыз,
Сәаңхьа иаагылт изцаара дырган.
Сара истәымзаап, уара, шәара ишәымаз,
Сыжәга ари амш-азиас сырған!

Афны сыфнахеит ахьзуп, ара сыкам,
Сахьыкам икоу сахьыкоу инагәйдхалт.
Афнынтәи сцар сцахуп сара афныка,
Ицоит арахь ари саамтагы ықәхан.
2010

* * *

Зхы цаз рхы мцацшәа ианцәажәо, ианычәо,
Сызлакам салакоушәа шәахәо саагылом.
Сычәхамханда, амарца, шьоук рычәхәа,
Схы цаса иннакылоз иахьа иннакылом.

Изымбо збахуашәа сфынасар, сцахап
Сахьтамхац – змахзаргы, жразаргы.
Ма избарц. Истахым аргама счәхәп,
Еицми шәшыракаф сымала стәазар.

Сыканатц сыказ схытхәаамкәа – сыхжагам.
Аамта, сцәырга арахь – сцәахызар.
Макьана схы стәуп хәа сыкоуп, суаагам,
Исықәыстцарцгы сафым азәы ихыза.
2010

ЗФЫЗЦӘА ЗЦӘЫЗУА ИААИУА

Фызцәа гәартак сымазшәа збахуеит,
Сзықәгыгуаз, саңхьа исыргылозгы уан

Рышьта схылан иагацьара сахо
Сцахьан сара, иныжны саауан.

Сгәы рызхьаауа, исхәаша сзымхәа,
Ирыцфа-ирыцыжәны, сқаф җатданы.
Ссахьы имааицызт азәы саҗахым хәа,
Сеиҗанарыдтәалон уатәызны сцаны.

Хшааиуаз, иарбан ңшоу, уара, иасыз, –
Хаикәаргьежьюа, абгьыжә еиңш, хазкьаз?
Иахьа дысзыкам, дшысзыказ еиңш ңаса,
Сфызак, исзааигәаз, сеидру сзыхкьаз.

Ихабжьархәаз дықәнагеит ицыз
Арахь иааилоз, сныхәәҗа зкыз.
Исзеилкаауам убриггы дзысцәызыз,
Дахьынтәааз, дызлахыз, дзакәыз.

Ахҗатәи ихъз рыңсахит – атәыршаф.
Ара сырникьеит, анахь сырҗаижьт.
Дысзыңшаауам иҗатәкьоу здырша,
Арантә сықәтра сақәтәаны знышь.

Азәазәала амш иалазуан сфызцәа,
Имҗарсны иааиуаз атх исцәагон.
Иҗаз ишызбоз хәақәак ирхысцәон, –
Сара истәым дгьылк ахь иагон.

Зегь агазшәа уахь, акгьы ахьыкам,
Снаңш-ааңшуа срышьтоуп инхаз
Җытфьыкгы сырналлом, изыззои, хәизыкам,
Азәгьы сҗаитцеит ааигәа җас.

Сахьдалак, сара сөызцәа рҕы сыҕоуп, –
Зны иаасыдгылап, зныхгы сыржыап.
Аиҳараҕык ахыҕоу – Нарцәыҕа –
Мѡакы сықәуп, ма уа сгәы аңсы ашыап.
2010

АМЦА АЦРАЗЦО

Изырцәо рааста, хдунеи ршазар,
Еиҳауп, ихәеит, амца ацразцо
Хгылан баша ҳарзыңшуазар?
Уаргы ихоуцом, саргы ихастом...

Абзиа зуа ҕамҕар дасзом,
Сыжәба хәа дыхәхәарыма...
Сеиланагоит амца ацрызцо
Изырцәо хәа ахьз ахьрымоу!
2010

АҢОУРЫХ АҢНЫТӘ

Ахәынҕқар бзиа дыҕазар,
итәцәагь калароуп усшәа.
Иҕамлароуп ахәынҕқар итәцәа тәитәыхцәон.
Абри аилкаараз сыҕан усқәак узшәа,
Аха араҕа баша амчқәа ныхцәан.

Зегь еилкаан, арахь акымзарак еилкаамызт,
Зегь катцоушәа иахьаатәаз егькатцамызт.
Ахәынҕқар ихы итәын, деилагамызт,
Дшыҕац дыҕан атәгы – ихы иҕахзамызт.

Ахэынтқар иңәхыс илзырқьон аңшандага,
Дахынтыцуаз лыхәда иқәыз цыг-цәан,
Ицаркырц егърыгмызт атәцәа наган,
Рхыңхьазара есаaira иацлон атәитәыхцәа.
2010

* * *

Жәашықәса ирычәауагъ дубап, аха, аф исааит,
Жәамш ирызхымгогъ дыкоуп – агәықәха,
Актиор дызлабзиоу, дыхәмарны, акулисахь
Днавалоит, асцена дықәырцом иқәхәаан.

Асцена иазшам дуцәықәлар, дагьықәцуам,
Иааиваиргыло хәа икоугъ иазшам роуп.
Имазкуа дцәырцыр, харақәак идцан,
Ицаигаларц далагоит гәамрак.

Ианбанза? Иахьа акәхап, уацә акәхап, ицрызеи,
Асцена нижьыр акәхоит афыза,
Аха ахтысқәа утәаны узырзыпшузеи,
Иқалогъ уазхәода уақа, акулисаф!
2010

* * *

Смааит арахь исмыргәыбзыгъшаз ыргәабзыгуа,
Рмағра стымсит истахымыз рыкәа сҭалан.
Сааскьон арахь сымчқәа ныхуа, сыңсы ныхуа,
Уафы сиехьынтәаламкәа, са сҭәала.

Сыркәыкәызаргъ ңыашьатәым, нас, исыцрыхоз,
Сааицаркзаргъ сказыжьуаз схьыдхәан.

Ишаацсоуггы сгәы ауаа рахь исыхоит,
Шәыр-цакеицш сахыгылоу ара схьыдхәан.
2010

* * *

Алымха иагзаргь, агәы иахаша ахароуп,
Җымтзакәанггы хшеибадырло гәылоуп.
Хныҗынгылар, азы хытцзаргь ҳарроуп,
Иувагылоу дыбҗоуп – дҗызоуп, дгәылоуп...

Агәысакара иқәхаз азггы дзырзом,
Мҗакы данылазаргь – дабацо?..
Аштә, дыкәуп дгәәтеиуа, ихьуагь дырзам
Икәыбаса зцәа итацсоу ахатә.
2010

* * *

Ианырбогь ыҗоуп зны хшыҗ атахымшәа –
Рхы анырбо ақхьахә агахрашәа рҗыҗ.
Ускан, мчыла ианырго, ухы угәы ахымшәо,
Иубоит иатахымшәа ишиатәазггы хшыҗ.

Ахыда ивараҗ иааигазггы дхыдоуп,
Итаххар – диргылоит, диртәоит, длаиркәышт,
Ахыда зегь имоушәа аниба – зегь итоуп,
Зегь згаз шыта дабеитаху кәыш!

Избар стахым, истахым исахарггы
Урт рызбахә, ахаанггы зынзак.
Икоушәа ахьырбо ирымазам харггы,
Рышыта ихылан ицоит ла-газак.

Ғеилыргашы иақәшәом иҫашыан,
Газеи кәыши еилоуп еилашықк
Зегь ашытоушәа рхәахуеит аиаша,
Иаҫахымшәа уи азықәанғыи хшықк.
2010

АБИ АҢЕИ

Уңсы ҫалахт, сара сакәушәа иҫазҫаз,
Хгәарабжыара уахыабжыалаз
снауңылахт сңырыны.
Аамҫа шымҫашаз
здыруан абасза,
Уара уҫамкәа, лассы уаараны
Уҫазшәа, агәашәаҫ сшыңшыз исызҳаит
Аа, уажә уахыаиуа, убжыи аасаҳаит!

«Ғәымсҫа узырзар, умаакәа уабацоз!»
Уанызба,
схы абасғыи ааҫашәеит.
Иңыасшыаз, арахы еидаракғыи уаҫан,
Иумысҫаап уажәыҫҫәкыа – ҳаикәшәеит!
Аибашыра еилгеижыҫеи
итцозеи, мшәан, саб,
Уара ҫеа еибашырак ахығыи
уагазар калап.

Агәылацәа ирасҳәап –
ҫысҫып – иауам!
ҫысҫуашәагы сыҫоуп –
сыбжыи раҳауам.
Иааиртит, сшыңшын, азәи агәашә.
Ишуа гәашәығыи иадҳахуеит лажәи.

Ус хэыцгы дуггы сѣацхьа иааиваот,
Слымха аҕынза бжыы рацаагы ааот.

Сара саб иахь сшеихац, сеихон
Сацхьаҕа сыџуан – сахьгылаз сынхон.
Иеидара шытеитдан, иарггы дааласыхт.
Агэылацэа шэазшэа зназы рычедырцыхт,
Нас, дангэартэ, саб ихьз хэаны,
Пхьаҕа рѣынархахт дара зегь хэхэаны.

Сѣацхьа ишызбоз, цэқэырцак ааилашит,
Убасқан, саншэа акэхап, иаразнак саацшит.
Агэарабжыара ибжьамзаз сычхара хыт,
Ацэашыы инатэхэазшэа, иарцэеит сыцхыз.
Сышцаҕаз, сгэы тытцны ицазаргы ҕалап:
Уахыгы арахыгы уыҕамызт саб!
2010

* * *

Уеилазго – дырхаануп жэаџык ахэынтқарцэа!
Ҕэрыжэаа дрықэлоушэа ахатца ихы ибар,
Зынзагы ицьюушьян. Димдыруаз, икарцэан
Азэ ацсшэа шиеихэоз, даакылст ҕеа хэынтқарк.

Иҕеытхэаны даакэтэеит. Наунагза абраҕа
Дықэтэо цыишьазар ҕалап ахэынтқар,
Изгэамто иҕааихеит игэаҕуа дзыргэаҕуа,
Ажэақэакгы ихэалон даамақар.

Адгьыл дацэызит – ажэџан ду далан.
Дылбаархэан, иаақэлеит тынч ихы атыц.
Дцеит хэынтқаркгы арантэи дыбналан,
Уи дахьнеиуа, ма амџан, дыцсып:

Имариа усума, уштээз ухэынтқарха,
‘Енак, иаакылсны, азы дадыргар!
Дааргахъан атэымуафгы дархан,
Дырмоузшэа арака ахэынтқар.

Иаауан, ицон, харфыхан ма харцэан,
Хақэган, рхэон, ма хнырханы.
Имацфума жэафык ахэынтқарцэа!
Урт зегъ џеины итэан иханы.

Иара иус дафын – идыруамызт,
Зынгы игэы иатахызма идыруз!
Иара дыкан – дцомызт, даауамазыт,
Иара дшықац дынхон – ишауаз.

Ихаштит, дарбану апсшэа картэан
Изеихэалоз? Даахэ уажэ дубар!
Дырхаануп дырхаан жэафык ахэынтқарцэа,
Дызизнымхеи, аф асит, хэынтқарк!
2010

АБАРЦА ИҚӘТӘОУ

Ари амшгы акгы сзалам: ацэа сықэхан,
Иахъа аашазаргъ абартца сықәтәоуп схырсысуа,
Арахъ, сыбла даахгылалоит даины гәықэхак,
Исзымдыруа, цқба сақэымшэо шыта изызуа.

Уи зны сымџа ианаҳалахъаз қдыжэын,
Сышта дхын, снаихыфрыргы, атцэа ыршо.
Сиргәыбзыгырц ибжыы ааиргон: «Уааи,
хаинышәап...»
Хаинышәаргы, дабаказ ихәхъуа здыршаз.

Уақа ҳара еинышәашъа змаз уаамызт,
Амца ытцнаркъон уажәы-уажә ихабжъажьыз
Иамуа ахъамуа инхар акәын ус, иауамызт,
Икәмлаша, иаргы идыруан, иамахыз калашъас!

Исцәызхъаз сыңшаартә аамта сызтахыдаз
Аха еилкаамызт сышыта уи зыххалаз
Адуinei тацәхъан, иштацәыи еицш сқыта,
Абар уажә сааины абарта сыкәтәоуп схала.

Еиғын, схәыцуеит, сара атцәы сахазар,
Снаган салажъзаргы нақ сызлытцыз.
Еиғын сааигәа азә тыказар, дсағазаргъ,
Слышьтазуазаргъ, слыцзар зны исыцыз.
2010

АХТЫС

Иеилагъежъуа еилоуп ахтынрафы:
Дагеит, рхәеит, аҳакәажә хәыц ләы:
Аштаф даалеиџеикәап карымтаз
Иааигәырған илгәацхаз кәзтаз.
Днақәдыртәан аҳакәажә хәыц ләы,
Иеилагъежъуа иааилахеит ахтынрафы.

Дарбан, рхәахт, агәашәгы аазыртыз,
Инаихыңшызшәа иаакалеит арцыск.
Иаахъаңшаанза амџаду даган,
Ара икоу. Икәм иазтауан
Атрышә уас, утаххап ухәхәа,
Аеыкәаша неиуан ахәда тхәа.

Ишьапкәа хырҕьякья матцуоык,
Амҕадуахь ишьталеит пытѳык,
Аха иҕам аҕкәажә илыхьзо,
Еилкаашьягы рзатазом дахьцо;
Дәык дыкәууаан, дыкәсит дача дәык,
Ирбеит, иалыргеит лара лтәык!

«Аенышьыбжьон!.. Иҕахьзеи, шәааласы! –
Игәы икылахан дгылоуп азә иңсы, –
Ашәшьыраҕны иаатәаз афицар –
Изаазгалакгы жәбап уи сызихьзар!»
Игәаҕ дагоит агәашә аазыртыз,
Иаргы арантәи дназхьыңшыз арҕыск.

Аха уи дабаҕаз – дкабахьан,
Пшак итцасны ахара дцахьан.
Инеиуан апҕара-апҕарахәа аеы.
Еилагьежьюа еилан аҕтынраҕы.
Аҕкәажә илышьтаз цәҕьяк руан
Ларах, ирхыкны, ажәѳанаҕ дҕыруан.
2010

* * *

Еинҕья-еиныруа шьюук арахь иаацәыртцуеит,
Иуцәыхарахаз узааигәазтәуа хәыцрак уаналоу,
Шьюук рыекәа ирықтәтоуп хаштақәа цәыртцәо,
Шьюукгы тәоуп ус, ипзымдыруа иргәалоу.

Уаңхьяҕа иааиасыз убла данамбо,
Зәытцәахшәа иаатәаз думоуп длаңшықтәдн.
Хтысқәак атцәаҕьейиңш ухәыцра ианамҕо,
Баша уаатәоит ураа тынч, уеырчыгәзан.

Ақәылацәа ирзынрыжъыз тәылоушәа утәыла,
Иеимцәаны ианырго, уи уанархаго,
Ухы ахьурхо узымдыруа угылаз,
Длакәшьо, деиталакәшьо уаф нагак.

Икоу ибартам, икам даргәамтцуам,
Ихы зникъара изымдыруа ддәықәзам.
Уара угъежъы-хынхәуа уалахеит амца,
Иугәарц утахушәа арантәи зегъ ықәцан.

Ухы ахынахоу удәықәлан ианаму,
Аңнышцәа злааиуа, ирдыруа узымцо.
Угәааны уқәхәаша уцартә уеилагама!
Уаахынхәуеит уара –
арантә цъаргы изымцо.
2010

ИЗДЫРУАДА...

Издыруада, икамло егъыкам, мышкызны,
Ирымбац ҳакәны ҳаацәыртыргы ирбац...
Сааталахыр сара ашаҭа сарпысны,
Уара аамҭа уаргылар цәыргылак уахырҭан!

Ҳаикәнаршәар ма чаракаф аамҭа,
Еизаракаф иахнархәар ажәақәак...
Игәартарын иахьала ирызгәамҭо,
Икарцарын нас арахь шәафәқәак.

Ащи ажәеи сымакуа игылаз,
Изуагъ исхәагъ акашәа изымпхьазо
Изымдыруашәа дшыҕаз сахькылаз
Изеилымкаауа дшааҭшуаз сахьцо,

Ари уара уоума хәа дхьаңшып,
Даашанхеит, сцәахәақәак иаҳаны.
Иҕамыз, сгәазымтоз саңшаап,
Сызлақоугь сабап сеиҳаны.

Исыдтәалоу сҕәақәа тнас-насуеит,
Сыгәхьаагь икым уи уажәы.
Иара итәала, баша сқәасқәасуеит,
Улаңш заахашагь схам, иаггысшәым.

Дсацәхар ауеит, зынза симырцәажәаргь,
Даасызгәаар, сымџақәа икып,
Уаџ илымҳа итарыжьларым сажәа,
Шьақарзар, исыртаргьы кыңк...

Издыруада, иҕамло егьыҕам, мышкызны,
Ирымбац ҳакәны ҳаацәыртцыргьы ирбац...
2010

* * *

Узламгылаша асҕаамта урылагылар калозма,
Иумбаша асҕаамта уахәаңшлар ңсрамыз,
Утәаргьы ауазма иумычхаша иахьаңза ичҳаны!..
Сара адгьыл сықәхацәазар калап, иҳәеит.
2010

* * *

Анымха-хымцәа дсумтан уара гәылас,
Ауаџы дсызныжь, Ҳазшаз, дуаџны,
Атцх иалзит, умбо, зыџны зызмыргылаз,
Иқәрыблааит урт сара сыџны!
2010

* * *

Иухээз хээз – иахьа ирмахар, уатцэызны
Зеггы ирахашт, икалап иаршанхашагь.
Ари адгьыл уқэцыр уқэмацэысны,
Идыргылаз шээхк еицш укабашам.

Алашара агэы итацхар – ифыцэом,
Ифыцэаргьы, нас еицамлашашеи.
Цэқэырца дук еицш аамта анухыцэа,
Уааикэагьежны атцахь зны умцашеи.

Цэқэырца иамцэац шацхьа мшын дызхылом,
Азы зхыцэаз дхахэым – деихароуп!
Шэыешэырфеирц нак-аак шэааицыххылап,
Акрьказаргь арахь уара иухароу.

Ацстазаара цэгьами, хара здымда,
Аха инхаз уаамта уанариашо,
Арт ажэақэа умаз сара исымтан:
Биракк еицш ишытыхлатэуп Аиаша!
2010

ЕИЦЭАЖЭАРАК

«Схы зыхтныццо лхы сыхтнылцдом, уи моу,
Хьаас илоуам схы акэара итабаазаргьы,
Лара лзыхэа исымоуп сара исымоу,
Дызит – сызит уи, исхэаргьы, иззаргьы...»

«Избан, уара, угазахама, адунеиажэ
Фынтэ уатаауа цыушьома! Уцсыргьы,
Уи агэықэха унышэынтрафгы днеиуам,
Уара, арахь, уахылыцэнымхо ссирми...»

«Иҗастари, изуагы исхәогъ хәыцым,
Иңыашьатәызаргы, схымџаңгашьа схымџаңгашьоуп.
Схы зыхтнысто дыҗоуп, иахьа дсыцым,
Аха усгы лара дыҗоуп, иҗамхаша!..»
2010

* * *

Иажәны ичкәынхахьада, иины имҗсуа дарбан!
Ишыҗац иҗоуп адунеиажә, җыцрак алам,
Изхаҗежьюа сара соума, уара, суарбажә?!
Саҗбацо сара арахь сыбналан?

Ицаз сышьтоуп, ицаз иамам цәцашьа,
Иааиуеиңш уигы исыцранасуеит амца.
Аха ңхьаҗа цалатәуп, исымам тәашьа,
Ари амш цәҗәырҗак еиңш сыхнаџаанза.
2010

* * *

Сыңсы сгәы икылахо снарылахаит иахьатәиқәа,
Исышьташуа исышьтаз иацтәи амш сыңханацан,
Азә дтатәан, дгызмалза, днеины ара азә икәа,
Изхәо-изымхәо, иршо изнеигазгы мазан.

Сыңсы сшыап җастцеит араҗа, анахь санрылтқәа,
Шәшырак аҗы сгәы каршә саатәап җастцеит,
Аха исықәапеит аратәиқәа, араҗа рымтқәа,
Снапқәа җыо, урт снарылтны сцеит.

Схы нытаскит, сеихан, даҗа шәшырак,
Адгыл сныруа, скараха, снылаиеит ашыац,
Уа изысхалаз сеидру шыоук уазыруа
Иаадыргьежыт, сышнықәиаз еиңш, сыблахатц.

Штакы сҥалан, рыба самбеит уаҕа,
Шьюуки срыцлан, ихаз-хазхеит хбызшәа.
Зны сзыргәырғаз сьдхалан саргәаҕуан,
Царта смоуа адәы сықәын уамашәа.

Акгыы схәарц сағын ахәаха смоуа,
Иахан архаь иааргон акы ззар,
Исацсазамкәа саамта баша исроуан,
Сахьцашазгыы сьздыруамьзт
ари амш сыцханатцар.

2010

* * *

Хамцхәхеит ихәеит атәарауаф Бестужев-Лада,
Хақәзом, ихәеит, ари адгьыл асқауык,
Сара ихацхаз срызхәыцуа стәами Лата,
Митә хахьызшәагы збоит – сҕәыш, сарныг.

Шықәсқәак рышьтахь, имшуп атәарауаф,
Ххьыцхьазара иацлар ҕеа миллиардк,
Дачеак акәым, ара ахауагы хауам,
Изакаызеи излацәажәо, уара арт!

Ғеа шәышықәса рышьтахь, цқьа шәазхәыци,
Имшуп атәарауаф, ари хмиллиард
Шаҕа миллиард ацло; уара, хмызи,
Ихацла-хацло, ас мацара хцар!

Схы агәра сзымго, цейцшгыы сымазамшәа
Сшааиуа, сааигәа, аа, акьаасыбжь гоит.
Адунеиаҕ цьара шәартак ыҕазамшәа,
Исхагылоу ажәәангыы ааихыккоит.

2010

АКАҲАРА

Дқахагәышьеит. Дкамҳараны дқаҳаит
Ғылашыағыы изықамтцеит даннышьтас,
Инаиаџсит, игәхьаа мкыкәа уаҳа,
Агәымха ҳәа иахьанзағыы ишьтәз.

Акы уазхәыцуан амџан, кәыду, қашьу,
Дахьнықәкьаз... Ибоит ихы таңеушәа.,
Арахь, ажәџан датцаңшуа дахькажьу,
Игәы инаџоит аңырра даңеушәа.
2010

* * *

Исцәыңсыз шьоук ықоуп, исыргыларц
Салагаргы – исылшом: исцәыңсит,
Ицаз амш иахьа ґыц саңыларц
Сґынасом, еихьымзо сыңси-сыңи

Ицаз цеит, иқам ықам усғы, –
Инытабеит – зыхәашьқәак ирырт.
Игәнызгарым аамта исызнаузғы,
Анцәа иңьшьоуп, сықазам сыңсыртә.

Амала, иагоит сгәы акы иґыблаан,
Ажәџа саатдагылалоит аф сы:
Еиґаахгылоит иаины сара сыбла
Ицаз, иқам, ишыңсра исцәыңсыз.
2010

* * *

Данџаргоз аґыхацәа еибархәхәон,
Данлеиуаз ибналан иабаци?!

Дабаҕоу, избахэ абархэо
Зыхъзгы рхаштхьоу ахатца?!

Машэыршэа иҕалаз усын.
Уи иааира – ари иазыңшыдаз!
Мчылашэа наарак иаҕысын,
Ирѡашьан, ирцэан ақыта.

Ираҳаша рмаҳаит изаҳашаз
Ирбама избаша – илашэхоу?
Иаазыхаз зегь цэашан, иҳашан,
Иахаанхаз шэабази, цсы шэхоу?

Уажэ уи избахэ абархэо,
Зыхъзгы рхайштхьоу ахатца?..
Данѡаргоз ачыхацэа еибархэхэон,
Данлеиуаз ибналан иабацеи?!
2010

ҲААИУЕИТ УС...

Анкьа зны иаҳхэоз,
иаауаз зегь башан,
Иахьцатэым ауп
уажэ ҳақэлан ҳахьцо.
Ҳааиуеит ус, ихэеит,
ҳшааиц, еибамбаша,
Сара сызшьуа
иара иңсы иағанатцо.
2010

* * *

Избоит санызхуа наҕ цьаргы ишанымло, –
Царта рмоуа иаақэхашт иахьа исхысуа.

Исызхьаңшыргы ауеит – иаанхалар рымѡа,
Исышьталаргы арахъ еибархысхысуа.

Иахъа икоу уацѡы икалом, иалшоит
Иааиуа иқәхәан иахъатәикәа агаргы,
Аңсѡазаара ацла бгык еипш халшѡит,
Агәра угаргы уи, агәра умгаргы.

Зыхъз анымло ихъз аниѡоит мчыла,
Аха цәқәырѡа хагаы наӕ ианнахуеит.
Уи рхахъы ирзаагазом ижѡыло,
Ѧацхъа «Хара хтѡы иагоит!» рхәахуеит.

Ижѡылалоз, даргы саргы иахъынхазеи,
Иаахаласыр, аамѡа аңшацәгъа хәцкѡит
Инахаран аамѡа асаркьал иахъзасуеит,
Сара иахъала арѡаш хъшәашәа саатцкѡит.
2010

* * *

Уабаѡо агычцәа ирѡагылоу дангычуга!
Ирхәаз, иуахаз, еилукааз хамѡа,
Угәышпы аѡан уахъаатәаз уажә амѡа,
Абриак ауп иухәо: «Дышьтәызаапеи Чычуа!..»

Дѡарго, дѡарго, акырза данаѡарга,
Икәардә таата дахыкәтәаз дѡафкәызза,
Исахъақәа иман уи аыкгы зусзам.
Дѡазгазгы иѡаргазгы арака уеиларгап!

Адунаиаф шыѡа арыкоума изымхо,
Чычуа иакәым, дцъазшьало Чычуа,

Ирдыруеит хәа дыҕам дышгычуа, –
Ипсҕазаара ус иаха иласымхо.

Иимго арбан, иҕартыша иҕартышам,
Аласбеиҕш днарымтасуеит дыҕан, –
Зегы иҕыыбахь, иҕыыбахь, иҕыыбахь!
Амаҕгы адуггы мап изрыцәкышам.

Дкаҕбеиуп, арахь, уҕшыр, дагыкаҕбеизам:
Инариҕоит ана-ара акака,
Шьоук азикит, аа, лага-ѡагак,
Имыхәо ахыыҕоу душыуазаргы днеизом.

Дбашамашоума, рхәоит иара итәкәакгы,
Дахьтәоу жәларык инапы ианыҕшылоит,
Урт азәазәала арахь иааѡнашылоит,
Икаитҕоит зҕаара рацәа рҕакгы.

Иргәыҕыз зегь иахьанзагы игәыҕуеит
Илымшо акы ыҕоуггы зхәахда!
Ихы дмырхац макьанагы абахтахь,
Уи калашья амам хәа иҕшыхуеит...

Уабаци аҕычцәа ирҕагылоу дангычуа!
2010

* * *

Мап зыцәку дашьтам мап ацәкымшәа,
Иеырѡашьян, ддаҕеазәхазшәа дхалам,
Иргаз ргеит, иргазазаргы имжәан.
Ирхынхәырц дкәаклкәало дахьынхалам.

Иахыалацэажэо икоу ыкахымшэа,
Ицэыртцэахыз хык еипш ипшаауеит.
Иеакэыршан иыуп игэы зхымшэо,
Ииаша рфасны рзамфа җнаршаауеит.
2010

* * *

Сыкан икоу дшыкоу ахьрызгэамто,
Сеадкылашэа сгылан шыоуы рган,
Лафқэак рхэон урт хара иаахамдан,
Уаф дысхымкыашеит, хайфахазаргы – сгаган.

Макеахэара исзааиуаз сара исхыхэхэон,
Инеиааиуа, реыркэышны ишта итан.
Урт зынза имырфашьарц Анцаа сихэон,
Сзацэажэозгы рлымха ацаа җартэан.

Сырфызамызт, срағамызт – ари җамтан.
Сқаны слеиуан, нас сысны сауан.
Сыкан икоу дшыкоу ахьрызгэамто.
Сгэы аныццэа, срылцны арахь сауан.
2010

* * *

Зынза амац изирхеит, амацза,
Иршэны шахак ихадыршэт ахэылак.
Дзырцхашьашаз мариалаза даццан,
Анафс икоу изеилмырго дгылан.

Дахыаахыацшыз ибеит ишыта ихылаз,
Иагыеибархэхэоит урт, шыооуы еилартцоу,

Амца далаҳазшәа уи дахьгылаз,
Арахь шәмаан, имшын, амарҗа-амарҗа!
2010

* * *

Дызҗагылаз дызиааиран иҗаз мчымызт.
Дзатыцуамызт арахь ихышәтын иҗәхар.
Дара дуқәан, иара зынза дхәыңымыз,
Раңхәа дгылан иааузеитамгазоз гәықәхак.

Ахы алҗьомызт атыхәакцәа реибаркыра,
Иҗагылаз ирыхәаңшуан рыцқәа еихасуа,
Аамтала акәын уртқәа зегьы, идыруан,
Аха рышьта дхымлеит уи дқәасқәасуа.

Ухәычызар, хәыцтас уа уаатәанда,
Иарбан, рымшын, ухы зҳадушьыло!
Аха дшыҗац дыҗан уи аңанда,
Дцеит шырхәоз дааины даарҗагылон.

Шьоукгы, аган реатан, ақырқырхәа,
Инеихыччар цәгьа ирбомызт, ирҗыцуа
Изырхәац, дызлаҗам акы изырхәон
Иҳамуп, рхәон, даацәырҗьаргы иҗыцуа.

Дхәычызшәа рбон, – изҳахьан, дхәычымызт,
Аамталашәа дрымнан ус дынкылан.
Иацтәи амчгы иахьазы имчымызт,
Уи дааиуан дшаҗагылац даҗагылан.
2010

ИРАНАЖЬУА – ИРАНАМЫЖЬУА

Арантәи, аарлаҳәа, иигәасто мышқәак
Иаарылган, сналалоит сналазуа мшык,
Иаур хәа хшәон хара усқан ақәа,
Хцару хамцару хәа хәхыглаз хәңшын.

Ус, маң-маң, аңтақәа ааилытцуа,
Ажәџан аахтит, харгыи хәаласит,
Амџа хәқәлеит хәилабжьо хәизхәыцуа,
Хәибамырхаго, иҳәалон еиңш зны Сит.

Уи хара хгәыла иакәын, Набзоуаа
Драҳын, иқәын зегь рыла хәтыр,
Ишсоуа сзымдырзо дыррақәак соуан
Иара икнытә акыраамта, акыр.

Дцо-даауа азбахә иман баагәарак
Хқыта уахьналтцуа, ибжьамкәа рацәак,
Уи гылан ирхаштшәа. Иахытцуазаап даара,
Иатцакны иамоуггы иҳәон шә-мазак.

Дрылахәызшәа Сит кәыш хәтала
Хтысқәак дрылацәажәон убас,
Хәашья имамызт ажәабжьә еакала
Урт ирылахәыз, иказ збаз.

Изысхәо, идәықәлаз уахь ныкәара хәа
Саргыи снарыцлеит сласза, истәхны;
Сит исеиҳәахьаз ажәабжьқәа рахәо,
Сахьнеиуа избаран киаз сыхны.

Исгәлалашәоит, ҳаанхеит ҳара уақа ауа,
Пшәыма дызхымыз хыбракғы аабан.
Амц еикәәхцеит. Ҳатқ лахғыххан,
Ҳшычча-хәмаруаз икаххаа иршан.

Дхырсысуа дахьхалатәаз ҳдыза
Даакәтәалон ара дцәырхашәа
Ҳфызакғы, цәиккык, афы имысааит,
Даацәырқьалон бнауафык даауашәа.

Анааша, ҳөеиуан хыхь, абаагәарахь
Иахаштхьаз агәаларшәо нас шыжымтан,
Уи абаагәара, – ҳаргәырғьоу, ҳаркароу, –
Акыраамта ҳтагьежьюа ҳтан.

Ҳанлалбаа, ҳатан анкьатәи қәатцак,
Ҳархьынхалон иажәхьаз захәәқәак,
Иааңсаз азәгы днықәиеит адәаза, –
Арантәи дцарц итахымшәа рацәак.

Сааңсеит схатәгы, абастәқьа сзыркараз
Уара идыр, исытцааит сшыапқәа
Сыбла ихгьлан нахьхьи абаагәара,
Иалагархәагы сшәахуан ақәа.

Ҳдыза Ҳааитит: «Аҳа, ҳааццакыроуп!
Икыдхәәа амџа ақәа анҳахьза,
Ҳхы назцаҳкуа ҳауоугь сыздыруам...»
Урт ажәәқәа смаҳаит азага.

Саңхьақа инеиуаз сынқаҳауа срышьтан,
Сшыапқәа сытцаан – сааңшыр стаххеит,

Амѡа ианхалар хѡа ишѡахуазшѡа рышьта,
Сѡызцѡа саѡысны ишрылшаз еихеит.

Сара нымѡахыт снылаиеит тыраск,
Сыѡс маѡзак иааивызгап ѡастан,
Сыѡазтгы иѡалашазгь здыруаз,
Сѡатѡьон, ха, схѡыѡымыз, сгазан.

Снылаиахызшѡа итатаза сиартѡа,
Схы анныѡѡыста – аѡѡа сагеит.
Сышьтахьѡа иааиуа, ааидысхѡыцлеит, сгѡартѡа,
Сааигѡа-сигѡа аѡытѡжыгы мгеит.

Изхѡода шаѡаамѡа сияз сара уѡѡа,
Изымѡыхаз салазшѡагь сыѡахуп ѡхызк,
Сара уи аѡхыз аѡгы сгѡаѡуан, –
Издырит санѡыха, сзыниаз саназхѡыц.

Саанаѡш-ааѡшын, маѡкгы сагѡаашѡеит:
Сааигѡа дыѡан збом ѡсы зхоу,
Сахѡаашѡѡѡхаз сгѡы саѡѡѡѡѡѡеит:
«Сыззыѡшу заѡѡи, мшѡан, иазхоуп!

ѡхѡѡа!..» Снеиуан нас сыѡѡѡа,
Амѡа ианыршѡлан – арахь хазлаауаз,
Исызгомызт еидаракгы сыѡѡѡан,
Аха уигы нышьѡастѡеит нас.

Инеихѡазар аѡѡап сѡызцѡа ахьнеиша,
Раѡхѡѡа сѡазшѡа рѡѡу газараа,
Иѡалаз уѡѡ дазымхѡыѡит ѡеишѡа,
Иаѡын урт ишѡѡѡ аѡара.

Иааласуан ана исыхъзарызшә,
Икалап, аыггы иамта хасаб,
Пхъака рфынархазарггы итрысшә, –
Исыхъзатәкьошә рбазаргь калап.

Сара усқан, идырны сышкъалаз
Снеиуан амџа санууаа, сшәаны,
Ари атх схагахан салан,
Сыцсыргы калон сыхәжәаны.

Сшыџуаз мацара џе мџакы саннагалан,
Сцеит, сцазеит иахъцатәым
Сафшәар калон бгъыцк еипш тагалан,
Псцәахак сшынаихьыцшзггы зртәым.

Уи дааскъон арахъ дытрыс-трысуа
Дамкуашә, ацәашъеипш дакуашә
Искымеи лаба дуы сызлаисуа!
Сфы акит, сагъаатгылт саншәа.

...Узустада уака иааиуа?» – ааихыџит
Сара сеипш, даашәоу ихаҭаггы
Истаххеит снаипыркъар – сызмыџит
«Узустада?» – дцааит еиҭаггы.

Зцааракггы ара сарггы исымаз
Дышуаџыз анызба, сааилышшеит
Снаизцааит нас уи хыма:цсыма:
«Сабааихьоу, мшәан, сабакоу?» – сизыцшуеит.

Ианеиликаа ахатца иҭаз шыҭаз,
Ухәычызаап хәа кыр сааңашъашәа,

Иеазикит схы ирхарц аоныҥа,
Сыкны сагон сара араһь ашәә.

Саақәгьежит, имта ҕаак ахәаха,
Сышҕахыҥа сдәықәлахт сеиханы
Атқ-лашә иалган сара сымға абахоу?!
Снеиуан адунеи ду сағаны.

Снеиуан сөызцәа сахынрыжыыз ранамышьюа,
Атқ салазыргыы хьаас имкы...
Урт сөызцәа азәырфы ыкагәышьам,
Сара салагылоуп ҕа аамтакы.

Аха, усқан еипш, стәоуп илакәшьо:
Иахьатәиқәагь рымғахь иццакцәеит,
Усқан еипш, изуа, исхәо сақәшәом,
Скиносахьа асериакәакгы нцәеит.

Иахьанзагы, апарқьхәа амца схыжьюа,
Цәашьқәак сәаңхьа ицәалоит, иакуеит
Сахынрыжыыз ранажьюа, иранамыжьюа,
Сөызцәа рышьта схылан сыццакуеит.
2010

СААХЬАҘШНЫ

I

Иахьатәиқәак срынҥьан, иацтәиқәа рахь сниаст,
Урт срыцны сназарцаз уатдәынза.
Саман инеиуеит аңсҕазаара азиас,
Сылахь неикәтәо, зынҥы инеикәымта.

Сыбла ихызлахъаз ааины иаахгылан,
Иѳам дунеик сѳаѳхъа санналаѳш,
Сыѳба неиуан амшын ду ихылан,
Ихынхѳуан ицахъазгъы лзаакѳкѳала.

Иахъатѳикѳак рыката схахан,
Сшааиуаз, снарылѳѳарааит сыѳсызха.
Сара ак сылшоит хѳа сыѳамызт уаха,
Зегъ сылшоны збеит санырѳыѳха.

Гѳуп, уара, иѳоу шъамхысгъы,
Узцалар уи краамѳа имеѳѳажѳкѳа;
Иуоуа ѳеа дунеизаапеи хысгъы,
Урыѳѳцаны унаргозаргъ ажѳкѳа.

Дабанзеиѳу, дибанзаѳоу ахъча
Ахѳа илхо иааста – аѳѳѳыршаѳ!
Закѳ цѳарѳа татоузеи ахъча икѳахъча,
Уи иахъатѳикѳак ахаан ирыздыршам.

II

Ушьѳахъѳа ухъаѳшуеит иѳсыз данузымхо.
Дузгѳаѳар – дааины уаѳхъа даагылар –
Уаалахѳыхѳап, умшѳѳагъ ласымхо,
Уи дуѳны амѳа узанылар.

Дыѳамижъѳеи анбыкѳу, акраатѳуан,
Ари адгъыл зегъ рыла даныѳхъан,
Аха, абар, данаацѳыртѳ духъаазан,
Уи иѳны рѳѳаархеит изхъазгъ.

Урт шықац иқан, зны ишубац,
Ианааиқәшәа, лафқәакгы рхәахуан.
Ицаз аамта ацәыргылеипш уахыңан,
Уналагылт амш ғыц уаххаа.

Илакәми, иссирми, еиҥахәашья змам ауп, –
Ишцахъазгы,
ианаахынхә,
иҥыцхеит.

Иаха ихаахеит аҥстазаара агъама,
Арахь, уңшыр, иара уцәызхьеит!
2010

«Мшыбзиа» хәа заухәо данықам,
«Абзиала» хәа заухәо данумам,
Иханзаргы, уахънеиуа
уфны убоит уара ифныжәны.

Уахьыргатцәкьо узымдыруа
уара арт амџакәа урнума,
Игыланы арахь иааңшуа
укоу цьыршьо ижәны?!

Икыдхаео қәаршаџума,
ишухәара, хахәу илеиуа;
Азы ухыңшыло уаақәзырхазеи,
ацха хыму?
Анахь икоу анахь иқаз,
арахьтәиқәагь цқьа уреиуам,

Иааиуа дэыгбак уацалома,
иуцашьюузеи, ухы утахыму?

Ажәџан иалаго злакәызеи,
ухы ухнахуа абжыи гозар,
Ма ана акәараҭ,
иааикәымтәаз,
иҭагылоу злагароу?
Уа уахыгылоу уа лагароуп,
уи лагароуп – кралагозар,
Амшгыи еилгароуп!
2010

Пҭсҭазаара ҳазҭо
ҳазҭаңшуа, иаҳхалашо амроуп,
Амра кыдшәар –
уҭәағәап нас, улаҭап!
Ха ҳазмыхәо,
иаҳпырхагоу Нцәа дызмам роуп –
Иаңырахаз ари ҳамра –
урылсны уцап!

Тәашыагы умам,
адунеи зынза иаахәуазаргы,
Зегь рнычхан,
рааигәа – рымца уншуа.
Изаҳада,
сҭаауеит сара,
ара ухәхәазаргы, –
Иуҭәааны иухәаз
нак иагеит аңша.

Нцәа дызмам роуп
иахьа иѡашьазгы зырѡашьаз,
Рыбла хызѡаз,
аиаша мцушәа идзырбаз;
Цәгьак дыршырц
амѡа иқәзоу уахь зыѡекажьуа,
Арахь иахьааиуа
шә-цәак аргам а изхазырқаз.

Урт ахьыкоу
уаҳа акгы ыкам – гәамроуп,
Уара иумыхәо,
сара исмыхәо инхеит аус.
Сара сымѡа исзанымго
Нцәа дызмам роуп,
Сыңсы ғырхырц
саңхьа имгылар Нцәа дзауз.

2010

Уңсра зыңсы җанацо уанрылоу,
Урт рцасгы, иудыруаз, акгы ухьзом.

2010

Аңсҗазаара гәхыршәагоуп – уазхәыццәо уәанаауха,
Уашьтал иумпыццраан иандәықәла – иссирми!

2010

Ақалақь саланаргылом ақыта,
Исыхан сагоит иарахьы.

Схәыцуеит, иахъанзагъ сызкыдаз,
Сцап сара арантә игәағыны.

Исхаштхьоу, ииасхьоу ҳалоуп,
Ҳгәыргъо, иаргъы саргъы нас,
Арахъ инсыжъыз схьынҳалоуп,
Ақалақъ сыңхьоит сахъааз.

Зны амѡақәа ирнын ихәархәаруа
Автобуск – акраатцуеит, ирным,
Ахәыцқәа ҳаштағ ихәмаруам,
Ҳаѡнгъы уа уаѡ дахым.

Аха игылоуп уи шгылац,
Акәа сҗанаршәит, сабан,
Исхъаау – уаҳа дыспылом,
Дыҕам ара сара сан.

Дыҕазам сабгъы, иара моу
Сашьцәагъ цахъеит, ихынҳәуам.
Сабаҕоу, сабатәу, сабамоу,
Сабази саргъы ҳәа сҗаауам.

Сыҕоуп араҕагъы, уаҕагъ –
Уаҕагъ араҕагъ сатәым,
Сҗаргъы сааргъы сзыргәаҕуа:
Уаҕагъ араҕагъ – атәым.

Уаҕагъ араҕагъ саңшәымоу?
Уахъ еиңш, арагъ сатаххоу?
Сырхъымзо сышңанхеи, сажәыма?
Сгәы арахәыцқәа рххоуп.

Снеиаиуа ақалақ салуоп,
Салаиуоп атх еиқәышышы,
Ашамтазшәа, ацәа сахьалоу,
Игоит арбағьқәак рыбжьы.

2010

* * *

Ацъныши Анцәеи ахъеиҕагылоу,
Еинышәашьа ахьрымам агәаҕы,
Цәгъеи бзи́еи акакала инеицыло,
Еицаркуеит иаабац ахаҕы.

Иҕамлаша аныҕало игәныргоит,
Ирҕагылоит ахәаҕыхла изшыуа,
Ацқьареи аразреи иапыргоит,
Урт рзы икаҕәаргы зны ашыа.

2010

* * *

Иаххапыруан ҳаргы зны амаалықьцәа,
Ғаҕстазаара аҕысхә еицш иласын.
Иахҕамгылацызт иргылан уи агыгцәа,
Аду́неи ду ҳара ҳзы иразын.

Исхапыруа исхам сара амаалықьцәа,
Сымшқәаг збом аҕысхә еицш иласны.
Иаргылалозарг аҕстазаара агыгцәа,
Аду́неи ду збоит ишызбац – иразны.

2010

* * *

Агәнаҕа иатцоу, аха Ғазшаз иҕеихуа,
Улаба на́рсуа уахьцо амцгы уцым.

Абыртқал икылхтәуп уажәа анцыхәтәантәиха,
Анаџстәи абғыыц... уи уара иубғыыцым.

Иажәаны инхароуп уажәа ажәазар,
Уи мариала амџан ус уаниашам.
Иауан уаанзатәиқәа зеггы цжәазар,
Атыхәтәантәи абғыыц иану аниашам.
2010

ААМҢЕИ САРЕИ

Аамҗеи сареи ҳааин ҳаитааиҗагылахт:
Сгәааны уи сыбжыи ақәсыргоит: «Умцан!»
Акгыи аным ҳәа уаҳа уара улахь,
Сара исмыхәоз ала атак җатцан.

Атак җатцан зтак җатцамкәа инхазии
Зтак саҳахьази – зеггы ртак.
Саамта цазар – сытцлаггыи афы асит,
Саамта цазар – сцеит ауп, сахьцалак.

Адггыл самкуа сзықәыз уи азакәу,
Ажәџан сзахьынҳалоз уи азакә,
Исзыҗалаз җыцм, аха илакәуп,
Сара ссахьы исзаагом уи алакә:

Цашьа ыҗоума, уара, абрантә зегь ныжьны,
Исыуоуггыи исаҗоуггыи наҗ снарылц!
Исылгоггыи закәызеи, мшәан, сааилышьны,
Сара аамта абас санаҗагыл!

Хыдарахап – иаиааихьада, саахәыцуеит,
Ижәылан иааиуа аамта ацәқәырҗа.

Сзиасха ҫаҫха агәгәәхәа схыцуеит,
Зназы аамтагә ааҫгылоит, санаба...
2011

АИХАБЫ

Имҫакәашо игылоуп, шыок неин, ҳаихабы хәа.
Изғу иағым, дара ртәала, дуағагоуп.
Анык илыхшазшәа, иҫоушәа еибыхәан,
Аихабы изыркуа ажәак ауп, ажәак ауп:

Дшыбзиоу, дышкәышу уи, гха шимам...
Иуғасуеит, иеицлабны,
уажәы-уажәы иархәо.
Иаргы илымха иҫауа даршыма,
Даашәоит ирхәо иацугы рхәар хәа.

Иацу – ирымхәо, дызлаҫоу, дызлажью,
Дрылазмыргыло,
макьаназы ицәыргам,
Аҫыцьбареипш иаилсын, дышпашью!
Дызтаху иҫоу рдырыр – игәныргап.

Ахьта дакызшәа, зназы даақыцьқыцьуеит,
Дынхәытцалар шҫеитаххеи хызак!
Ихалатцәҫа днымхааит –
илгоит, дыргычуеит!..
Аитыбза иоуп аихабытцәҫа, аиаша утахызар.
2011

* * *

Адгыл агәы сықәгылан саауеижҫеи
Амбатә цуашәа сыҫоуп, ихатә.

Иазхоуп, нас, сѣааныскылар иауеи шыта,
Абра цыара саатѣапи ѳемирқѣаца.

Саауан сара снартахауа змахқѣак,
Асаба ргыло мѣақѣак сырнын.
Аптақѣа спырхагоуп хѣа сырнахон,
Амзаѣа маганак еипш искын.

Сырхамшѣалеит адгыл аѣтѣи сусқѣа,
Етѣақѣак схакнахан цѣашықѣаны.
Ак цызымкуаз амѣан, акгы цызкуаз,
Слеиуеит иахѣа скыдхаѣа, сқѣаны.
2011

* * *

Ибзиан смизаргы, аха саних,
Дгыли жѣѣани са сзы ианшаха,
Сыргар сѣахым сыззааиз саних,
Схаѣа сымѣасыр ма наѣ сыѣшаха.

Ибзиан, саамѣа цѣыкѣбарк еипш санажѣуа,
Сышыѣа ихыѣшылоз – сызхѣаамыз раѣѣак –
Адгыл санықѣым, иатѣаѣшлар ажѣѣан,
Абри иара иакѣзар калап хѣа етѣѣак.
2011

* * *

Ишѣахахѣи хара, хѣи, ас:
Хѣбаѣаху, шѣырк аипш хѣиаст!
Мшѣан, иаѣ акѣзамыз хѣанѣалаз!
Амахѣ хыдхѣа, аѣша иалаз,

Хшыҕалаз еиҥш, наҕ хаҕшәама?!
Иҕаҕаҕыоузеи, баша сшәама?!
Саныҕшылоит арантә амҕа,
Аҕаҕаҕшә еиҥш сара сзамҕа

Шәахәа хаазак аныҕхало.
Сәоушәа збахуеит уа, сахьҕалаз,
Сеиҕааҕаҕуеит насшәа: хаи, ас
Шҕаҕахыи, шәырк еиҥш хаиаст!
2011

* * *

Абасҕыи шихәалоз сгәалашәоит Чыла
(Уи сара зны, акраатцуеит, дысҕылан):
«Аҕыныш сиҕыртцар ҕалап сара мчыла.
Сыблаҕаа хҕазма – сааигәара дгылан!..»

Чыла, сгәыла, ииасхьоу Чыла,
Сара сыҕыныш дылахеит сышә.
Сиҕыртцын, арахь дыҕнаҕалоит мчыла,
Дсыздәылгом, усыцхраа, сыҕыныжә!
2011

* * *

Ғыстуан. Исхәаз раҕама, ирмаҕама?
Сынтыцуан. Арахь саахынхәуан.
Аҕны саатәон: «Уахь азәҕыи дҕамам...»
Сгәы сыхьуа ихәатәымызҕыи хәан.

Ғыстуан. Иҕыхар сҕахымыз – имҕыхеит.
Арт ара уаҕ дыҕам ҕасцеит.

Сахънеиз сара сара сакәмызт, сымеыгын,
Снапқәа скъан, снаряфсынгы сцеит.

Станагалан, скъалазу, гәафак,
Ғытуа сғаасхеит сыбжыи цахъаны.
Уахъ инафуам, арахъгы ак аафуам,
Сымфәхәаста сагоит лағъаны.

Ғыстуан ахәи санаақәгыла скәафза,
Анахъгы сыңшуа, арахъгы сааңшуа.
Сыбжыи сыхәлашәоу, иахъыстаху инафзом,
Исхагъежъуа,
исхашәишәуа идәықәуп аңша.

Сахъагалакгыи хәа – харагыи сыдзам –
Снеиуеит, ажәфәнгыи схоуп идыдуа.
Саатгылазар слымҳақәа нкыдтан,
Саргыи исышьтахуп арахъ сызғытуа.
2011

* * *

Ара сызтахыз зеггыи цсхьоушәа, срыцәтәымха
Саарылагылт сааины, ыхқәа неидкылан
Иахъеицәажәоз уа заманақәак еицәнымхо,
Аңсышәакгыи ааибаҳхәеит лаңшыла.

Иржуаз дбыргын. Дназарц шәкы рқынза
Рацәак игмызт. Ицхраақәан – иамуит:
Акраатцуан, иабақаз, ифьцәаахъан имца,
Идырны имаз – мап, изаңсам уи,

Дықоушәа, дықамшәа, дыргәагәо, гәырла,
Хәшәла мацара дахъаарго – иазхами!

Уңсы җазар – азқәа зегъы урырла,
Мап анакәха, уахь рхы хами

Псы зхоу зегы – уцароуп, умфасроуп...
 Арт еилагылоуп ирхаштны ишыцсыша.
 Рыблақәа шаапшуа аргамә иахцәыцсуаз роуп
 Ххықәзыргылазгы хнаган атыша:

Иргаз ргеит, иаанхазгыы иахоит,
Игьычцэоуп,
 атёыла еимызтцаэхьюу чынуаауп.
Шэкы рхэоит иумтазакэа акы ахэаха,
Аштá иқэцáн ишкоуцаша чынлоуп,

Аха ара цсроуп, дхашьарамхо,
Цсрамхо, изуццоу рахэо уанырлал.
Иадмырчо уаха егнымхоу иахьамхо.
Иаарыкэшэацэгьоит ртамтаз иахьгылоу.

Зтычхә рку ак ихь, иагәаҕуеит,
Ирмаҕаша ак раҕазшә, иаашәахуеит.
Ирыбжьоузеи хқытақәи Аҕәи,
Унарыбжьҕьоит иумоукәа акы абаха.

Анкьатәи ссѳыза, аарлахәа аґсышәак
Сазхәало, «хґеит» ихәахуеит лаґшыла.
«Иееим, иееим, шәагоит, уара, ижәуа», –
Сгәы сґацәажәо, рышґа схыґшылоит.

«Иуаахеит, аа, ҳаҷкэынцэа урыхэапш!» –
Ашта интытуан дааҳалапшит сгэылак.

Сарах, акгы иаасзамтазо психа,
Артгы срыцэтәымха, аганахышәа сгылан.
2011

* * *

Абзиа аңхәа убла ихгылоит ацәгәа,
Уанзрылымтцуа уңстазаара зрашо...
Аоны иргылоит ақалақь агәтацәкәа
Уи ахатца – лассы ихатцдалаша!

Изгоз зегь игахьеит, уи алоуп
Излаиргыло датцас уажә ионы.
Дзыцәгычыз ари даара иргәалоуп,
Иалартцоит ашшыңхыызкәагь оны.

Аха ицоит ишцац аоны еихаргыло,
Иалгарц рацәак рыгым уи ахан.
Иакәыршоу аанда рыхқәа кылак,
Иазыңшуеит хәыцқәакгы, иргәаңхан.

Даатгылан, ишцаббо хәа дцаахуеит, –
Ахан баны, – цхәыск илыцу цхәыск.
«Дыоңартәыуааит!.. Ауаагь икоу рзахуеит,
Даарызтамкит днаган, афы рмыст!..»

Дызма уи, хақалақь иахадыргылаз
Ишә унылагылар – «дыкам», – дубазом.
Дышцара дагыцааит уи нақ дагыкылаз
Аха, дақәымшәозар акәхап, дцом.

Днымхеи уигы – ас нхашәа абакоу
Умаауазар арахь шыоук хырцәаны!

Иалазозеи, цкъа уаахэыцыр, Акәа,
Хҕаумцан, Хазшаз сухәоит, хаицәаны!

Избар сҕахым, исахарггы ацәгъа,
Аха инхаз сара сымшқәа рашо,
Аҕны иргылоит ақалақь агәтатқәкыа
Иеицырдыруа агыыч – ихатцдалаша!

Ишцастахыз сынхозар сарггы абрака
Исыман, ауаа реицш, насып.
Сгәырҕа-гәырҕо сызлалсрызеи Акәа,
Ақәа кылыкәкәозар сыҕны ахыб!
2011

* * *

Ашықәс ҕыцуп, аамтагъ ҕыцхап,
Иааскьоит уззыпшымыз, изт уззыпшыз.
Ицаз уацхыа иахыынкахаз ҕыцха,
Дуцәыргазшәа уаақәхеит уцхәыс.

Зегъ зыргәаҕуа уарггы уанаргәаҕуа,
Уусқәа шәартам рацәак.
Ажәџан уатцапшуа угылаз арака,
Укәа иҕашәарггы уздыруам ецәак.
2011

* * *

Сырцәызыр хәа ишәон, сахытдакыз рылацш
Цъара снытшәар хәа ишәон, иахыаауаз.
Сыззашшәа анырбоз рацхыатқәкыа сгылан,
Ишысхәацггы исхәон сара суаз.

Иуазын, иашәан уи, имыткәман,
Сааиуан аккаҳәа илымакуа пхәыск.
Ахьта сакуан, зынғыы сыңсылмыткуан,
Аганахьшәа сдәықәын, исымамшәа уск.

Санзаломызт адгьыл кәымпыл ду,
Стагьежьюа сықәхон мацәазк.
Исзымдыруа сыжәџантәу сыдгьылтәу,
Нак-аак сыңшацәгьан срыбжьаст.

Амахә иалшәан идәықәлахьаз бгьыцмызт,
Сгьежьи-хынхәуа самамызт пшак.
Сызцымлаша сынкахәыцуа срыцмызт,
Симтәкәашомызт ахаангыы лахшак.

Сырбар каломызт усгыы сзымбашаз,
Сызбашаз сырбомызт зынзас.
Уара уазхәыцуа утәаз сахьагашаз,
Уара исзыруз еилкаа исыхьзас.
2011

УШЫҢСЫША ДЫРУА

Утанагалар зны, ушыңшым, атымитыша,
Адгьыл утцаан, ажәџан ааухагәгәар,
Уеитаназхәыц, ахарамхәыц, зны ушыңсыша,
Думоузакәа иаатцагылаша умахәар.

Агәаг укып ахағы азхымтуа иухаҳаз,
Узлагылоу амши атчи удыргәамтп.
Иумамшәа анубо ара нхашьяк уаҳа,
Иурхәашарашәагыы унагәйдлан тзамцк.

Узаламтца краамта ашәеикәа уалаз,
Ухаҕы икәмышәмаруа убап шәахәацк.
Угылан уазыцшла, иухарштца иугәалаз,
Ихагахан адә икәу амархәац.

Амархәац мархәацуп, ағәра аҕам уи,
Инадыххылоит уажәы-уажә ан.
Уаргыы адәы уаакәыххыт – уҕами,
Уаатгылахт уара нас, ушәан.

Узыршәаз уа, уцәа уаатазырзызаз,
Акы инаухнаҕаан, ҕаҕхәа адәы
Уаамтанарсит, амшгыы угәы арҕыцуа,
Аҕхыз еицш иузынхаз ауп уи атәы.

Нас унеиуан ажрақәа урхыууаа,
Амархәац ҕеыҕхан, ағәра наҕакуа,
Уҕыашыашәа иаацшуан арахь ахыуаа,
ҕырбаран – иагыыкам даҕаак уа.

Ус мацара уашьтуам, адәкәа урхыууаа,
Ҕынгылакгыы уамашәа зынза,
Ацстазаара ушьта ихуп иуыууа,
Акы ааскьоит, ирцәҕьо улахьынтца.

Иубоит уара уи макъана ихәмарган,
Иунамтарашәа, иухьзаргыы, кыыс.
Иуцасуа хтысқәак наҕ уабарго,
Иабыкәу уахь иаҕа уахьаҕахыз?

Уабанеихьоу? Уара шыта уарцысуп,
Иацтәи даҕаакымыз – ухәычын.

Гәарабжьарам, даҕа мѡоуп узнысуа,
Икауршәхьеит наҕ улаба-чын.

Зык урын, даҕа зык узыруам,
Улахеит ушнеиуаз ҕара алыкь.
Наҕ ахара асыҕсақәа цырцыруеит,
Уара змахк ухықәхалеит уажәыгь.

Уара уахь зынза ухы хазамызт,
Узызхәыцуаз, угәы иҕаз ҕакын.
Уҕхыз аҕғы узраҳаз ыҕазамызт,
Узацәымцо рытәак уаҕакын.

Псҕазааран уи, узҕашәаз арытәа.
Уеҕьала, ухатцоуп, шыта уацәца!..
Уаахынхәит иумаз зегь нарытан,
Адгьыл агәы уаақәгылт узацәза.

Бжьра-быжьтәа ицеит иувагылаз,
Инарыласны ишьтнакәыцәау пшак.
Ауаҕага, ихыдара анилас,
Изымдыруа дықәхоит дахьыпшуа.

Ладаггы уңшуан уара уааңшыназ,
Иаҕахыназ ҕадаггы уңшуан.
Акала уарггы сарггы хәипшыназ,
Алашара ахьыҕаз илашан.

Илашамзар илашоуп умхәацызт,
Ииашоушәа умбацызт хәахәакьыцък.
Умҕахҕьарым, уара уиаша уацыз,
Уагьаақәтәала ункахәыцуа хҕыцък.

Ухаҕ иааиуа иҕаз ауп, ихәыцым,
Узыниаз ауп ухәыцраҕы узыниаз.
Зык иагазшәа уҕоуп уара иуцым,
Узцым роуп ихәаауго, афаст.

Узцым, шыта ахаангы узцымло,
Удунеи ду иалыцсааз адеицш
Изааҕәрылеит рыҕбагы, мшын ихымлап,
Ублақәагы рызтыхларым атеицш.

Урт нхеит рыламыс ахьдырзыз,
Рызхара ахьырҕартцаз, иахьдырҕхәаз.
Урт иреицшу ауаа уаха имирцаз,
Уҕәҕәаз уара, амарца, уҕәҕәаз.

Утанагаларгы зны, ушыцшым, атымита,ша,
Адгыл уцзаан, ажәдан ааухаҕәҕәр,
Уеиҕаназхәыц мышкызны ушыцсыша,
Иаацагылогы дҕалап умахәар.

2011

* * *

Ашьха ухаларц уандәықәла,
Амшын урырц уанхыл,
Даацәыртцуеит увараҕ уқәлак,
Иқәхны игарц укәыкәыл.

Шыыцрала итәу адунеиаҕ,
Дуздыруам узшыуа, узымшыуа.
Урылцан ҕрацагы узнеиуам
Итыкәкәа илеиуа згәы ашьа.

Шьыцрала итәу адунеиәф...

2011

АҚДЫ

Ашәанцәагь арахь иааит, афы рысааит,
Җагаға тацәуазшәа рархәоу лассы.
Ахьта иакызааит, амлагь иакызааит,
Илазааит арака илхо асы...

Акәа иаалагылеит енак игыгшәыгқәан,
Рқатқақәа самкәа, бцъарла еикәных.
Шьоукы ирыццәан, шьоукыхгы ирыгқәан,
Амәадуқәа инарнылт еибаргыгк.

Инарыдгылеит ақәылацәа-рашьцәа,
Иршьыз дыршыит, ддырхәит идырхәыз.
Ирзеилажьюаз иагәтасны инеилажьюа,
Ибылуа, иццышәтәуа ицон уи нахыс.

Иагьнадгылеит ишнеиуаз шьыбжышьтахьк
Әнеихагыла дук, иамамкәа кыс.
Иәнагаламызт уахь азәгы ишьта,
Иштәцәуггы анцәиныс, анцәиныс!

Ашәанцәа гәыргъеит: ицеит ихазныжыны,
Ршьамхы реадыргазаап, ианшәа.
Азә дынхазаргь, уажәытәкьа дааилышыны
Днышьтахтдап хәа, изыниаз цъашьашәа,

Амардуан ду иағәаланы иәеиуан,
Инаңшааңшуа, рыгәгы рәанны.

Азэггы рыбжыы наикэдыргон «Еи!» хэа,
Аха иѣахан, идагэан аоны.

«Аа, уара, Шыыбга! Арака дынхозаап!» –
Иаагеит ус шэаныуак ибжыы.
Рыѣдырцсырц азы бжыыкгы азхазаап,
Иааилагылт уажэ тынч, еикэышышыы.

«Дызустада Шыыбга?..» «Дхамахэуп Шыыбга!
Дхамахэуп абга! Аа хахызааз!..»
«Игэгээзаргы уи азакэзаапей ибга
Зыгэгэоу», – рхэан, ишэ инас-наст,

Ашэ ааиртит ацшэма дшэа-зызо,
Дназѣацшызгы иаразнак дидырт.
«Избо дызуста, – ѣааитит уи, – Кытцоу?!
Хашыа ду Кытцо, изкэахцо хатыр!..

Бзиала шэаабейт, хасасцэа, шэѣаашэха!
Шэхарцхап – ахыта шэакызар калап...
Ацэыцакэак! Иаацэыргала башэхагь...»
Ипхэыс илахазар калап, аха, мап,

Илмахазаргь калап, уара: лѣылзеит!
Аха ѣазныкгы ианаага ибжыы,
Дыцхашыацхатцо ицшэма даацэыртцуеит,
Ирутар ишырфоггы лбеит алажыы.

Акѣаѣрахь ами илацшгы ахыршэуа,
Зегь рацхыаза, амла иакуа.
Ицэыртцит арака ирфоггы иржэуагь,
Иагьяаидтэалт цьаргы имыццакуа.

«Аусқәа шҕацо, ҳамахә ду Шыыбга?» –
Изхара анифа, дҕаауан ацәылдыз.
«Иҕкалеит, – иҳәеит Шыыбга, – ашыыҕка,
Ҳаиҕарыжыт, – иҳәеит, – наҕ-ааҕ, анцәиныс

Акәымзар, иуаҳахьоума, аҕәҕәахәа еиҕахысуа,
Иааиҕагылт аишыцәа!.. Ҳаишыцәами, ҳаишыцәа!
Ҳайдгылар, дарбан ҳкәахангы иаххысуа!
Ҳаҕуп игәы иамыхәаша Анцәа!..

Аусқәа шыҕоу анакәха, сыҕсымзар,
Иахьа ааста еиҕххошәа сыҕоуп уатцәы.
Ҳаинзыриааша уи амҕа ҳанымзар, –
Иҕацәит ари адгыл, тацәы!

Ҳаибарҕсуеит, уара, аишыцәа!..» «Уахнамҕаан,
Иазырха! – иҳәеит дахьтәаз ацәылдыз.
Акгыы ҳагзам, ҳнеихьеит ҳара амбаҕ,
Ҳампылгыы шҕашәаз, анцәаиныс!

Аҕсны аума иахьа-уатцәы иахзымго!
Ҳрылгоит наҕ инхаз ахыцҕыц!»
Даатәеит Кытцо дыҕсымкәа-дыбзамкәа.
«Иааихакы, уз, уара, уз!..»

Шыыбга ииҳәашаз акәын уажә Кытцо
Ииҳәоз, Шыыбга дтәан деиқәыҕсы.
«Акгыы ҳцәызуам, азәгыы дахцәызуам,
Ҳзылтцыр ҳара азынха асы», –

Ихәахын, иҕамыз амца дазхьаауа,
Илаҕш нахигеит тынч ауаҕьаҕ.

«Адәы ҳақәхеит ҳақәымшәа иаауа,
Икалаз ари ахьта ҳаргәәкт.

Мфымзар икоузеи, ҳназгозеи уанза, –
Дуздыруам унтыцыр узшыа.
Ҳафнаршәуп арақа ҳаипхызуа амца,
Ҳалацшуа икартәо ашә...»

«Хьта уаҳаркрым, уара, ҳамахә,
Абранза иаҳзаамго ҳакоума қдык!
Асқалафғы ишьтоуп ишәаҳама,
Иааган ишьтахтцап уахык...»

Ихәеит, ус егьыкаитцеит асас:
Ҷымшқа аатцаанзагы уи, уизыцшы,
Ақыд ду шытыхны ирзааигазаап,
Ихга ара дшышьтаз ашшы.

Дгәырғеит Шьыбга: рыцсрыманы инеилап,
Раштаф иааган ишьтарцеит ақды!
Уи ршьатәуп, ирзымхои, ирзеилаз,
Дадгылааит игәыла Мшәылды.

Уигы иеытәахшәа дтәоуп иахьа арақа,
Иеибашьуа дрылам, иаиааиз дитәуп.
Нак иааилгақәанда, уи ауп изыргәақуа
Шьыбгагы иаргы – гәыграла итәуп.

Уанза амца иеҳәатәазааит афыңагы,
Аңсы хьшәашәақәа – Шьыбгеи Мшәылди.
«Ҳара уа ҳдыртәазшәа зыжәбазеи ҳычан!» –
Рхәон ашьтахьшәа, араҳь ҳартиит!

Ихы злаҕиһри ашэанцэа рымахэ?
Ирхаштуам аштаҕ ишьтаз ақды.
Агэылацэа уи адагь хэатэ рымам.
«Мшэылды шэиазцаа, идыруеит Мшэылды,

Сымацара истэымызт, са сыдагь
Уи иацрыхоз дыкан – Мшэылды...»
Уи дыҕенахуа амбеит ақыта,
Ақалақь иахэон уи атэы.

Мацкгы шыта уи аахыс итцыма,
Дажэит Шыыбга, дкахаит Мшэылды.
Аха ихыкэласуеит ашэанцэа рымахэ,
Ирбоит иахышытац ишьтоушэагь ақды.
2011

* * *

Афы ахықэсуа днанагаргы, дхэытцалан,
Ипшаауеит уи тыпк иеахырпхо.
Дықэыргаанза уи арантэи итцалан,
Хнеилароуп хашнеилац – хаибарххо.

Дталахьоузеи – афстаа! – шакаф рышхэа,
Шакаф рыкэа дтатэахьоузеи днеи!
Аха азэгьы дааизықэымкьеит ишьхэа,
Иара итэушэа далoup адунеи.

Хшааиц хааиуеит – имазамкэа чхашыа,
Аха усгы аамтала, дычхашэа.
Аныжьразы хашытахька дынхажьуам,
Хапхьяка тыпк иоур ауашэа!
2011

РЫЦХАРОУП

Схагоу цыушьома, уара, схагоу,
Аха сгэы иауамеи исымхээр:
Са сгазахар – иамоузеи, иабашэпырхагоу,
Рыцхароуп ахэынтқар ду дгазахар.

Иватэоу иакэым ахь дларга-џаргап,
Иимхэаша урт цыара идырхэон.
Дидырбап дқыачақыушэа, дыхэмарган
Зхэатэы иахаша – уи ааиимырхап.

Дадгыларым днеины имызран изуа,
Иаңхыа ишытоу – ибатэу – ибарым.
Дрыладырцшрым жэларык итцашыцуа,
Иахыылбаатэу цшыаала дылбаарым.

Дафарцалап уи ахра иңсы имыршыакэа,
Уааласы рхэап амџан, дхэыржэап.
Шыафакгы днарышытрым нас дымжыакэа,
Дышнеиуагы иахышэатэым ддыршэап.

Ибарым цхыака имџа ахынагоу,
Даагыежырым уқэгылан ухэхэаргы...
Са сгазахар – иамоузеи, сабашэпырхагоу,
Рыцхароуп ахэынтқар ду дгазахар.

2011

* * *

Аламысдақэа аламыс иахыалацэажэо,
Уи дара ирбирақушэа иахыырку,
Исыртарц сахэом сара уака ажэа,
Срыцынгы сфынасом сахыырго.

Аламысдақәа аламыс иахьалацәажәо,
Ицәынхом ирылхәхәо ламысдак.
Уи изыркуеит иҟагыларгь, рашәа,
Икәа ихы ҟыхәхәонат, аҟыстаак.

Аламысдақәа аламыс иахьалацәажәо,
Изеиҟамцшуа, изеидымцуа еидыжьлоуп.
Ирызгәамҟо амал ду иахьаражәуа,
Иахан, ирцәынхазгы шырго гәыжьлоуп.

Аламысдақәа раҟхьаҟа удырғылом,
Ушьҟахьҟа инхар – шыаҟаршә узыруеит.
Срыҟашьыцуеит ламысдак дахьыргәылам,
Аха ус иахьыҟоугы сыздыруам.

Шьоукы срылцын, срыламшәар ауазма,
Ҷа шьоукы – урт аауан ҟәарала.
Рееибадыркуеит, иеибаҟшаауеит иаразнак,
Ирхәаз иадыргоит наҟахаралагь.
2011

* * *

Сахьынтәаауа убарц умхьаҟшын, улаҟш
Уанза иназарым – ихарацәоуп.
Сара ҟьаргы сыҟамызшәа сгылоуп,
Суаҟны, аха, иудыруаз, сагынцәоуп.

Исгәыҟакны искушәа ишызра изхьоу,
Аха имызран иҟоу иахьцалак,
Сара саауеит срылууаан ианыҟхьоу,
Сырнысны еималаз мҟақәак.

Сара саауеит – исфаһаз даасыцәшәароуп,
Дышьтыпраароуп – деипшхароуп аңсаатә.
Сара сгылоуп, сара сбаахыжәжәароуп,
Сыззеилымкааз шнеиуа исхыңсаап.

Сара сахъаиша сааихъеит, аха усгы
Макъана иагаңъара сымфыхыңп.
Исшышьтаңшуа сызтахымггы сызтахызггы,
Ана архәара сахънавало сырцәызп.

2011

* * *

Иургылаз афны ауасхыр уашәшәыроуп,
Иуцхраауаз
 уи аргылара иҥахымызтггы, сфыза.
Иҥаз шыҥаз аилкаараз уажәыроуп, –
Уеизггы-уеизггы уи аилкаара уҥахызар.

Уара утәқәа ракәымзааит иааз аранза
Рәырфашъашәа,
 зны-зынла – иуцәнымхо.
Ашҥа ацыхәаншәа уахъаатәаз, ара амцан,
Ғәысыкарак уаақәхеит урыцәтәымха.

Еиҥъзаарын, афы асааит, убла хфазар,
Иҥаз умбазар –
 ңыанат ушңацоз!
Ируаз ҕакын, ирхәоз ҕакын ңаса,
Аңхәыс дылхатцамацарамызт,
 ахатца дхатцан!

Иувагылаз зеггы урыхәаңшыхуан хацәан,
Уҕан, уеиламгазар,
ирхәаз хәазшәа.

Утәоуп уажәы уҕацкәымкәа ратцәан,
Узымгыло, акгыы хәахуа уазшәа.

Ишуцрасқәоз убон урт иахьанзагы,
Иахьа иубаз
уараапкып – уахьыржуа!
Укагәышьоуп, уи ауп зегь зыргәамцуа,
Еилагьежьюа иахьеилоу атәгыы здыршо.

Уажәоуп ианубаз – уфны ауасхыр уашәшәыроуп!
Аха уи иахьа илеилахазаргыы,
Хазшаз иузтеитәаз тыркәкәа иужәыроуп...
Икалап уара макьана хара уцаргыы.
2011

УУС

Ус мариа абаҕоу! Угәы аҕан, уҕсы аҕан
Уаҕызар, иутәызар, иуусзар уус,
Адунеиаҕ акгыы ыҕам иарада, –
Духаштып уҕхәыс!

Акгыы унаҕом иуусымшәа, иуусшәа
Уадхалар уус узазо...
Иааилиршазеи хәа шыоук ҕызжәаз –
Иуҕахны қыдқәак урхәазон.
2011

* * *

Исазтаауа дарбан? Дхатцоу дыпхэысу?
– Дыкам! – Аа ироуа атакс.
Дзызтаауа сара исусму исусу?
Исышытоуп, иттауеит сахьцалак.

Ател иасуеит уахазны –
Ацэаха иртом уафы!
Ижэны дыкоушэа ицэа азна,
Имжэыцу иахыала афы,

Ибжыы тахэаеза хатцак
Ғааитуеит – сара сызтахыз.
Лыбжыы аафуеит ҕара атцахтэ
Уахала измыцаэзо пхэыск.

Исазтаауа дарбан? Сызхамыштыц дарбан?
Схьаалгазар сан?
Дсызгэаҕуазар саб?
Ашамтаз иҕыхаз иацырхэоит арбаҕ:
– Дахымаара дцама?
– Дцазар ҕалап...

2011

«УААМА?..»

Иага дуеигэыргьеит хан рыцха!.. «Уаама?..
Сышлазеит, – лхэазар ҕалап, – сшузыпшыз...»
Уахар хэа дшэоу, иулыркыхуеит ак амаа,
Шьта илхэо рацэакгы дақэшэом апхэыс.

Узуан унтытыр, уршаҕыо, уаман
Ицон наҕ ахара, ахара, уск.

Днаухыпшыр, ашә ааимылпаауан: «Уаама?»
Илхаштуан, днахан ишьталтон дызфыз.

Атцхқәа дрыларшәын хан рыцха лхала,
Аамта ажәлеипш хазегь хакъан.
Дкарахагәышьеит ихынхәып хәа лыпхала
Агәашә дшылагылаз ҳа хан.

Уара уакәын арака инхажьыз апшәымас,
Уара уакәын ханхара иахзахыз.
Хан шаххәоз, уаргы уахцәажәыма,
Хафны акраамтагь дақәмызт апхәыс.

Уи данааигьы, атысхә еипш ушьтнахуан,
Уагон арантә иуцасуаз цшак.
Адунеи ду тацәызшәа даатәахуан,
Дшыпшыц, уи агәашә ахь дыпшуан.

Анацәа рыцхақәа! Рызегь еипшызаап,
Рыхшара ирызхаргы, инхоит ишхәыцқәаз.
Уахгы җынгы урт ирзыпшызаап,
Лассы афныка иаауаз, имаауаз.

Дыпшын хара хангы, дыпшушәа иахьанзагь,
Сыбла дыхгылоуп, агәашәаф. Даапсеит!
Аха датцоит дыканатц хамца,
Дгәакуеит: ана цъара аандагь капсеит.

Хафн иахыз, рацәакгы изахымлаз,
Дәыгбак дымцарсны ицон хараза.
Апхәыс бырг дзыцәом уахынла,
Адунеигьы тшәахеит шыта зынза.

Иқәхахьада, адунеи зегь ханытцуеит,
Мдыруп, аха уанза, афаст,
Пшак дагазшәа, хан рыцха дызуеит,
Дагьынхеит уахь, аңша дахьагаз.

Иҕам, шыта сазыпшым телеграммак,
Уаргы иһынхәуа уакәындаз, иааг!
Сымшқәа ирылыөуеит сан лажәа: «Уаама?»,
Иагьлымам уи илхәаша уаха ҕа ажәак.
2011

* * *

Пызараа, Таҕьараа, хы дамаҕьараа,
Ахаблаҕ иньжыны арахь санаауаз,
Арха сықәын, сапхьаҕа ҕьаҕьаран,
Сыҕан сахьнықәлогь, наҕ, зегь ауас.

Сахьнеиуаз уажәы-уажә сгәы насапысуан,
Сшьапқәа хырҕьаҕьа арахь саауашәа,
Сыөны сишьталар шқастахыз Пыза,
Арантә уи сихьзаргь ауашәа.

Амҕа дықәын Таҕьа дкәапқәапуа,
Дцон уи ашкол ахь, даауан.
Абартца дықәтәан Жәраб ак ҳасабуа,
Фаф ана ашәыр итаауан.

Иааины арахь сыбла иаахгьлон,
Снарыцлон са сөызцәак еиҕа.
Ҳаитцагьежыны ҳаикәөңон – ҳаидыпсылон,
Нас ҳақәла ҳцон ахәада.

Иабаздыруаз саңхьаҕа азыжь ду
Сшалашәоз – ҕстазааран уи.
Сапыртцуамызт сышьтахьҕа инсыжьуаз,
Сашьтан сыоуа азыркәи.

2011

* * *

Уафытәыҕса дыстахымшә
Сшааиуаз, жәларык сраганы,
Сбыднагалеит ауп еикәымшәак,
Уажә саатәазар зегь стахны.

Иҕалап агәықәха схазар,
Иутахымхашагь, сааих,
Снаиңырымшәо дыстаххазар
Сыкәчышь, имтаңсо аиҕ.

Иңхасырсыз шыоукы срыцны
Арахь сықәлан санаауа,
Срымцарыңсаргь урт срыцны,
Сызларзеиңгу збоит ауаа, –

Саатәазаргы схи сзамыхәо,
Сыфнахаргы схала сқәацә...
Дамцаныхәо азәгы сныха,
Сқышә иаакәикуеит имхатә.

2011

* * *

И. А.

Избазомызт сгәы зырмачуаз,
Сарпысмыз, зқәакгы срырт:

Сеы сақәтәоуп иґацьпацьуа,
Сахнамґындаз акәадыр!

Игәоутар иґоу шыґоу –
Адуinei хәашьуа зынґы.
Ара сыґан, ара сыґам,
Сґамлазар сґахуп ґыарґы.

Ахра сықәхап – саатґагылар,
Азы сґалар – сырцәагап.
Исымамкәа збазар ґыла,
Аамґаґ иґоу гәыннагап.

Хараза сшагаз иадыргоуп –
Схы збалахуеит схәыґны.
Сааґсахьазаап амґан, сбыргуп,
Сзыбґылом сывчаны.

Баасхагылоит бысхақьымха,
Зны баацәыртцуеит бсахәшьаны.
Сыґсґазаара ааласымхо, –
Сызлоу салгала сжьаны.

2011

АХАШҢҢА

Ссарґы, саарґы сґахымшәа,
Абжьазра санашьґаз еиґа,
Сыбла дыхгылан даахымшәо
Ахашґґа – Ах лаша иґґа.

Иаушаз ґас ианысзамуаз,
Иауазґы анхыґґыгаз еиґа,

Дангылан дааины ара амѡа
Аѡашпѡа – Аѡ лаша ипѡа.

Абашаз тариала санызуаз,
Иѡастарц санаѡызгы ѡемирѡа,
Уахь, лара лахь, сымѡахыѡуан
Аѡашпѡа – Аѡ лаша ипѡа.

Сѡызѡаак азыхѡашь санартѡз,
Даакѡылт арахь аеырѡа –
Иѡаз-ианыз зегьы збартаз
Аѡашпѡа – Аѡ лаша ипѡа.

Ашырѡа саакѡартѡеит лажѡа,
Мытѡмак еипш уи ансаѡа...
Уи дыѡан, уа сара дсашѡан,
Аѡашпѡа – Аѡ лаша ипѡа.
2011

* * *

Са соума сыѡазу сыѡамзу здырша,
Сышьѡахьѡа иааиуа раѡэзар, егьырт?
Сара усс иском шьѡуки идыршо,
Иагьсызрыѡамызт ахааназ ѡаѡыр.

Иѡамыз срылан, срылазу амѡан,
Сыѡамшѡа арахь шьѡук аапшуеит.
Урт раѡэзар, ара сыѡазар амуа,
Сазтарц иаѡу уажѡ апша?

Сахьааиуаз сара иѡазгы сыѡын,
Рыблаѡа хырѡан, срымбазшѡа ѡартѡн.

Акрахытцун ари, аха иґыцын,
Иахыала. Сықәха сымқала сцон.

Сааихьеит абранза, иахықәшәаша амца,
Амц ахьеихау – ҳтазырхо.
Аха стәаны схәыцуеит ара амцан,
Мыч рыманггы збахуеит инхо,

Иазымго иааиз аамта азыхәашь,
Иқамшәа иқоу агап, иархәзап.
Иақәтәаран иқада ҳақхыақа аґыхәа?
Иґежәтцхьеит нақ шьюук аақсан...

Са соума, нас, сықазу сықамзу здырша?!
2011

* * *

Сахыцалакгы ауашәа, сахыаалакгы,
Исыманы, исымамшәа ҳәатәы,
Иаақәымтцзакәа исышыклашуа лакгы,
Схыдаха сықәын сара адәы.

Ишқатахыз ани ала сыцхар!
Иаатгылон слаба иацәшәашәа.
Снаскыхьаны срылашәеит алыцәха,
Урт сара сагьыргон сеимыжәжәа,

Аха хысыбжык аафт ихарацәамкәа,
Ахызатә ахауаґ иаашәышәит...
Амқа сықәуп адунеи ду самкуа,
Сабақаху, сарггы шыта сажәит.

Аха срылашәазшәә җаңхъа алыцәхә,
Исышыклаңшуа иааиуашәагы лак,
Аҗаанахар уи арахъ исыцхарц,
Лабакгы скихуп сахьцалак.

2011

ҖЫЗАДА, ПЫЗАДА

Җыза дсымам, пыза дсымам,
Сааигәа дгылазам стынхак.
Еи, шәабакоу, зегъ шәыңсыма?
Ма даацәырцында саҗак.

Аха усгыы уаҗ дызбартам, –
Ихы цәыригом уаҗа,
Улаишыуазаргъ дааины уиарта, –
Анышә уеиҗозаргъ уаха.

Иҗтәымызгыы акы зҗызаап.
Ихәатәымыгыы акы схәоу,
Сшықәиагара дгылоуп сҗызак,
Иҗанааиха – уи дбынхәоуп;

Дузынкылом – уиҗагылаз,
Утаххап – уқәгылан ухәхәа,
Итихуеит дтасны ула,
Уалакнеихап уцәахәа.

Хәилзыргода, дыҗам пыза,
Хәаигәара дызбом аҗәыш.
Иуқәицаап уигыы ухыза –
Иҗагыло длаирҗәышт.

Сара уи дызбоитеи дхыдан,
Зегы дрымазаргь хадас;
Салтны сцароуп наӳ ақыта,
Дааларыжыыр шыоук игӳтас.

Имтагьежыуа уи днарытан
Срылууаа наӳ санцо,
Арахь зыбжыы аазыргарыда,
Иааирыда злаба зеанцо?

Ус уаӳ дыӳам, иӳамхаша
Арныгк дсабжыарц иӳахуп,
Иӳазцозеи, уара, иашак,
Аратӳикӳагь акы рхуп:

Иӳгыч-иӳӳыч, ирулакгы
Ирзыфаланда быстахык!
Исышьтамлааит сара лакгы,
Уаӳытӳыӳсагь дыстахым.

Ус уӳӳаргы, уаӳ данымкӳа,
Адунеиажӳ антӳацӳа,
Умра мгылап, уӳӳа хымкӳап,
Асы улаз узатӳа...

Ӳыза дсымам, цыза дсымам...

2011

* * *

Сгӳы антӳнафаауаз ахыбаара-аӳӳынап,
Ӳеишыа ахымаз цыара санаӳаӳуаз,
Сыцла зиаск ихгылан ихынаан,
Сыблахатц аргьежыуа салапшуан ӳаӳак.

Саазар саазмышьтда, сцозар сызкыдаз?
Саасрын, сымѡасрын арантѡи, сыѡсазар.
Аха амѡа снамѡеит ақыѡа
Ара сынхар аѡахушѡа, сыѡшуазар.

Амѡа снамѡеит – данымѡит иангылаз,
Снеира аѡахѡѡамкѡа иѡыхеит аѡабла.
Арѡыс саниазѡаа, раѡхьаза испылаз,
Акгыы ѡагмызт, иаѡѡибаххьан ѡабла.

Зыхьз иасѡѡаз лыхьз дархагоу,
Дѡыѡагылт, даашѡоу, ишьаппынѡа.
«Унаскьа, – ихѡеит уи, – усѡырхагоуп,
Неишьа умазам уахь, лара лкынза!

Акгыы узрылам аѡаблагь, ақыѡагь,
Уцароуп уахьааз ахь,
уажѡыѡѡѡьа – уахьааз ахь!..»
«Акгыы сызрылам, – сѡѡеит, – лара лыда...»
Ашьѡахьгыы исарѡѡон, дыѡагылан дѡѡаазаап.

Убри азы акѡхап, ахьѡбаара-аѡѡынап
Сгѡы ѡнаѡаауа, сзаваѡаз аатѡра.
Ахьѡа сакуан – иаразнак слаѡѡыма,
Ашоура сакыма – сыларшѡын шьаѡѡрак.

Иѡѡѡашѡон – изгылон ѡазѡ имра,
ѡазѡымѡуа гѡѡѡак ѡѡан ѡаѡбарѡаган.
Хьѡдаран иѡаз усѡаназ, ѡѡѡынран,
ѡаѡѡѡуа наарак ѡаѡан ѡаѡѡырѡаган.

Бара уи аамѡа бѡашѡхьѡума, сѡакѡѡѡ,
Сгѡы анѡнаѡаауаз ахьѡбаара-аѡѡынап?..
2011

* * *

Бы́кам. Бѡалашѡкѡ бцоу бара ажѡѡан,
Адгылаѣ, сгѡа́куеит – бышьта́кѡ анзам.
Изыбхымзазеи уа ҕара сажѡ,
Адуinei ааҕацѡит, зны арантѡи банца!

Амш санаргѡа́куа, аҕх санаргѡа́куа,
Исоуран сы́камшѡ ахаан акы аҕак,
Схы сыкѡѡе стѡоуп сара ара́ка,
Сақэзы́туа ақбаад ианыстҕаз цѡахѡак.
2011

* * *

Ишатцѡышатцѡуа сыѡны иѡнагьежьюаз амца
Сзырцѡом иахьянзагь, сзалцуам иахьянзагь.
Алѡа сахѡѡѣуа садхалеит ашѡ уа,
Избоит уи алѡа атуан зегьы шашѡуа.

Сышҕашѡоз и́коу сыбла иабар хѡа!
Сышѡ́кѡкѡ каҳауеит иалыѡр, еибархѡхѡ.
Сымчыдаха сгылоуп ара, зегь ахьызуа,
Иц́кьяны адашьяма иқѡжьюп сыбҕыцқѡа.

Иҕылшьяауеит сгѡылак дахьгылоу ала амгѡа:
«Уеиламган, амца уалцроуп, уеиламган!..
Ана далаблит дшашьтаз азѡ ишѡха...»
Сара хыхь ажѡѡан салоуп сыццышѡха.

Сы́коу ҕыыршьѡит башаза иааиз, –
Исыкѡ́кьяшо идѡықѡу, зхы изаиааиз.
Данамыхѡаза, азѡ лафқѡакгы иҳѡахуеит,
Уи сара сгѡы ахѡуеит, бааҕсылаза иахѡуеит.

Амца арцээрц акәу, аңша асын,
Уи еибакүеит, хбылуеит хаазыниазеи!..
Ишатәышатәуа сыфны ифнагьежьюам амца
Сзырцәом иахьанзагь, сзалцуам иахьанзагь.
2011

* * *

Сара издыруа апоетцәа иреихаз,
Агъара ихылан ицоз цәагәафык
Сицзар еигъны збон сара еиха,
Ицысфаргь, ицызжәыргь фык.

Дцон аанфасрада агъара дхылан,
Шәахәаран иагънытцак дызфыз,
Усгы иҳәон уажәы-уажә даатгылан:
–Узырфи, ашәа аҳәоит карматцыск...
2011

* * *

Иааиҭаху зегь имагәышьоуп,
Ихазы дыками, дынцәоуп,
Иеибарыфуа жәларык ишьтоуп,
Иара илахь кыр еикәцәоуп.

Зны, дышнеиуаз сапхьа дгылан,
Иааиргеит ибжы нароу:
– Дыкам скәыба иатцагыло,
Иҭоу, исыцу сызжуа роуп!..
2011

ДАҢА ДУНЕИКАҢ УНХАРЦ УҢАХЫЗАР...

Аамҭахап мфадук еиңш узнываз...
Крудырма усқан уи шхарацәаз,

Аха усгыы, знык уананыла,
Иреигъны иубаз наӕ иагъреицӕаз,

Хъатцшъа умазам. Уӕзаргъ умала,
Уахала ауӕу еипш, узбо уагъдырцъаз.
Даӕазӕ итӕы акӕым, унеилароуп умӕала,
Иауа, иамуа – цъара анс, цъара ас.

Иухаршт атцаа уӕӕкъан ушкахаз,
Иухыччоз ишыртӕым ахаангъы чараз.
Убла уи даумырбан уара уаха,
Уаазыкӕгылахъаз уцӕа зӕаӕаз.

Дшӕипцшъиуа ушьта дыхгъылан уахънеиуаз
Импсуа-ибзамхо итӕаз ӕакӕажӕык.
Уи уара акаӕа узызхауаз дреиуан,
Дылахан дыӕан, дзылымцуа, шӕык.

Ублаӕа хӕа, нас, иахъакгъы шӕнеифысаит,
Уааццакында, иӕалоит уӕахар...
Даӕа дунеикаӕ, унхарц уӕахызар, –
Аратӕи уалазмыргылоз ухаршт!
2011

* * *

Хзышьтаз, хазхъымзац хӕцхъа ишьтами, –
Азӕы ихала изышьтыхуам, изгом.
Ацышӕаратцӕкъа ханахысуа шыта ами,
Иааира хзымгар – хамшӕа еихыкком.

Абӕа снаӕоит, амч снаӕоит былацш,
Сацхъаӕа уи сзакуп цӕашъны.

Иааиуа амш сгәы арҗыцуа санаңыло,
Исахауа бжык ауп – ба быбжы.

Снаагоит сара уи амш антәамтаһь,
Ахықәахь – акгы ахыҕам ахь сагоит.
Аха бара араҕа бныжыуа сцамтаз,
Хырҗашья змам сазхәыцын – сеилагоит.

Аңстазаара збап җазныкгы ихәмарган,
Саҗыңсаауа, санымшәо ас бзантдык.
Ибықәыңсан, атыхәтәаны, банынаскьарго,
Сшыҕамгы, ахәхәыхәа лағырзык.

2011

* * *

Җыңья еиҗахан – Раҗеи Кәастеи –
Еибарҗсаанза ирыхъзеит..
Абга сңылан, амҗа анаста,
Самбазазшәа наҕ ицеит.

2011

КАДИХАН

Хъзык ануп ахаҳә ахышыҗоу,
Егьырҗқәа аныцын уи ианыз.
Урт, ианыцыз, таха сышәтом,
Сдәықәнагалоит сгәы саңыс.

Иҕалап уи дтыңха ссирны
Адәы дықәызтгы – анцәахша!
Аамта азиас хәашыы снырны
Уи слызхәыцуа иаасыршап.

Сылаңш дааташәоит илышьтаз
Зызхара дзымбаз арпыск.
Дабанзацеишь дышхыз лышьта,
Дигахъазтгы иара пхәысс?

Дахьцалакгы лыда цсыхәа
Имазамкәа уи дшаауаз,
Илызтазеи лара ацсыха,
Ацсы аҗазаара анауаз?

Аамта ианнатаз аннахуеит,
Аамта шцац ицоит, еихан.
Сахъахәаңшуа җаңхъа сгәы ахәуеит
Ахахә ианхалаз «Кадихан».

2011

* * *

Исырцсах мшқәаки цхқәаки – сдыргәаҗуеит,
Исзымхеит исутаз, – ицеит, исцәынтцәеит.
Иқәысхы маңым амған са сқәақәа,
Урт сара сымчи сылшареи ргацәеит.

Иргамә, ирыстеит, сымала саталт,
Иахышьтаз сахысны сымцеит игатәыз.
Ғәәәк сантысгы, наарак саҗазуан,
Санааңса, исхаштызшәа збон сахьатәыз.

Сахьтаҳаз сеилысзаргь, сыруан иахьыртәыз,
Исҗәтәоз иархәашьит акырынтә сыхшыә.
Аха цсахрада сықан сахьыртәыз,
Ғәзә ағәра исмыркит сара сеыә...

Исырцсах мшқәаки цхқәаки – сдыргәаҗуеит.
2011

* * *

Апстазаара иазкуп, иазшоуп зеггы-зегь, –
Уаазынио зегь, – аду, амаç.
Иеимырцәаз ран леипш узтәарызеи,
Угәы зцарызеи, Маңь!

Дубахьоу измам цъара лазарак,
Уеицәахар ҕалома зегь рыткыс!
Макъана уңсы ахьтоу амацарагь
Итнарцраароуп ура ухылца атцыс.
2011

* * *

Дхагахазшәа дарбан иччо испыло,
Адуinei ду изнаҭо ас агәахәа, –
Иаабжьасызшәа цшак асаба ргыло,
Ианааскьо сыңсы азфымхуа амш еилахәашь?!

Уи дзыргәырҕо сара избо уамашәоума,
Инаиртаз хыбжак ас дыхнаху?
Исызгәамто, зегь аныҕатцәкьоу уажәоума?
Азлагарақәа зегь лагозаап – аху, аху!

Ус иҕатцәкьаны, арахь зегь мазазар,
Инхарызу, иашан, зыкгы тамбо?
Ғәынқыбжьы смаҳатцәкьо слымҳа цазар,
Сынхазаапеи сыблагь уаҳа ак амбо!
2011

АМҢАН, ЦЪАРА...

Сыблақәа ирыгхоу, зны-зынла хамҥа
Ахьнагоу збом сара арантә, избазом.

Наарак хафалоит, уафысыргы ахьама,
Уафазаргы ахьама – ьаргы узцазом.

Издыруада игазар ажәдан ду ацахь,
Хантәалоушәа зызбо уи акәу уархалк.
Сылацш дгыли жәдани ирыбжьауа
Ишааиуа, цсаатәк еицш илталт.

Арахь иаацшуа ирзатом еилкаашьа,
Ирыздыруам ари закә мазоу, –
Исытасуа сеиташьтпаан сагашоу,
Сахьынкахаз сфәыбаса сцоу.

2011

* * *

Чхашьа змам аарнычхауа срылам,
Ирцәыскит инахә-аахәуа зегь мап.
Сахьынтәаауа здыруа сидыруеит зегьрыла,
Уи уатцәызны сахьнеиуагь ибап.

Сымәа сангылоуп, макьана инцәарыма,
Акырыкоуп мыч сызто, сзыргәгәаз.
Сара спремиақәа мтазырсыз ирымоуп,
Нак сырпыртцхьеит сыхьз зтәагәаз.

2011

* * *

– Ажәдан иунамтац шыта ианунамто,
Адгьыл ианунамырбо иунамырбац,
Узашьтоузеи арака даеа хамтак,
Изыргьежьюагь арбан ублахатц?

– Избазаргы ажәдан шыта егыснамто,
Адгьылгы иснамырбо иснамырбац.

Иахьатәи ари амш затцәыкгы җамтоуп,
Изыргьежьюагы уи аупеи сыблахатц!
2011

* * *

Исхыңан ицеит, инасгәйдцан сыршыызшәә,
Ицеит, рыштыахьҕа уаха иаахьамцш.
Избон сахышыҕаз ажәәан хәашыызшәә,
Ихәашыымоу, ибгазаргы ҕалап.

Аха сгәы аҕәышра сымахын уаҕа,
Избахуан цашәа рымамшәә ицаз.
Ара еиҕахәашәа змам санаргәаҕуаз
Изакаызеи урт уаҕа ирыхьаз?

Иааикәанаргыежыт, иаршәеит хьзы змамыз
Дара ццакуан, хьзы згаз, –
Исхыңан инеиуаз уахь, мәә ахьгамыз
Насшәә ишцаз еицш иҕәха иаауаз.

Ирҕахын иахьааиуаз сшыапашца
Иагәзыргы, ирыхьаз иахьнархәын.
Иааҕалоны ихыбажәо ашҕа,
Иаагәартәит: гәҕәалатцәҕа схәын.

Истцәахырц саҕыхын уа спызжәоз,
Арт хыдақәак ракәзаап ҕастәит.
Исхыңан ицеит, инасгәйдцан сыршыызшәә, –
Инасхыңан! – илҕахәаша ицеит.
2011

* * *

Саазықәнакыз иарбан цәхәыроу,
Аңслымз сықәнаңсоит аңша.

Ахәхәабжь аафует: «Ухынхәыроуп!..»
Арахь уаф дыкам сахьыңшуа.

Сузыңшаарым сышьта ухылар,
Сушәа асаба ихнафәхьейт.
Ишңастахыз сныдыххылар
Азәы лҕынзагь... Зегь цахьейт,

Инхәхьейт нахьхьиза, сышьтахь,
Саңхьаҕагьы сымфә мфам.
Уеаанкылишь, сара исышьтоу,
Усыхьзаанза сыхнафәп.

Аңслымз – аңша иханагало,
Аамта – ңшатлакәха исыхьзәз...
Ражәа салам, рашәа салам,
Ҙьаргьы сыҕазам ицаз.

Агәы сықәыршәуп ацәхәыра,
Аңслымз сықәнаңсоит аңша.
Ахәхәабжь аафует: «Ухынхәыроуп!..»
Арахь уаф дыкам сахьыңшуа.

Сықәызгаз рылаңш сңылоит,
Сфәтҕьейт ус уа, иахьсыхьзәз.
Скаҳан – сгылоит, скаҳан – сгылоит
Зегьы рцасгьы, зегьы рцас!
2011

ИСЫДЫРЦЕИТ СШЬАМХҚӘА АСЫРСЫРЦ

Адик Цәышба изкны

Исыдырцеит сшьамхқәа асырсырц –
Сызлашаз-сызлақаз сырзырц.
Сықәрыкшеит иаасыдыххылан,
Атызгы санырқеит хыла.
Скахан – сгылеит, сгылан – скаҳаит,
Сшьамхқәагы асмырсит уаҳа.

Даеазныкгы дхәааит дахыглаз
Агыгшәыг еиңш сара исылаз:
– Иутаңыстәоит, ушьамхқәа арс!..
Сара уа сыхиан сықәңарц,
Сшьамхқәа асмырсырц сақәыршыуазаргь,
Рхы ржьазаргь, ирымжьазаргь,

Даеа ңытрак уа иаасеиңшын,
Сдырхаган, алым сеиңшын,
Сғынасар, иааимысыжәжәашан,
Аха арақа сусқәа башан:

Даеазныкгы рқамчы схырқеит,
Даеазныкгы атзы санырқеит.

Исыдырцеит сшьамхқәа асырсырц –
Сызлашаз-сызлақаз сырзырц.
Рымч агарта рымазамкәа
Исғагылоуп, ңара иамкуа...
Изуазеи, мшәан, сшьамхқәа асырсуа!
Изуазеи, мшәан, сшьамхқәа асырсуа!

Ирҗаххар – ана сыкнархап,
Исархәарц еиҗанасархәап,
Иамузар – саадыргәыбзыгып,
Мчыла тышак ахь исыхан,
Исылахәмарп, цәык сахарцап,
Сыңсы җырхып, зны иҗартцап, –

Изуазеи, мшәан, сшәамхқәа асырсуа!
Азә дсырсуа, җазә дсырсуа,
Сынкарыжыит аҗәада сҗыхны,
Сыҗазамшәа наҗ саныхны,
Ирбоу исылгазшәа сыжны,
Нас иҗеит урт аагыҗыны.

Сыҗан насшәа сеиҗаацәыртцырц...
Исыдыртеит сшәамхқәа асырсырц.
2011

СШААИУАЗ...

Убас шьюуки саарылагылт иаша,
Даргы саргы хҗыыршью аҗар, –
Снарывалар – сахыршьяауа сиаша,
Снарафсыр – исыруа шьяпҗаршә.

Цсран сара арт ауаа санрылаз,
Исзымхәац акы сеиҗәнажәон...
Аха амра гылон иахыгылац,
Иахыҗашәацгы макъана иҗашәон.
2011

* * *

Аамҗа иаргәашаз, зызхара измыцәац,
Ифеиханы агылара злымшо аҗхәыс,

Дықәиоуп, рыцқа, лхәыцрақәа лхытцәан,
Илпыртцны ицазшәа зны дызтахыз.

Аштағ, итцозеи, шыта хәыч дыхәмарзом.
Инархылыгзон анкәа зны ара
Атцла иқәлаз: «Укахап, амарца!»,
Амца иқәлаз: «Харгәакуеит уаара...»

Ихацәахеит ачкәынцәа илпыртцыз,
Рхәычқәа ирхашәалом хатца илыцәцаз.
Пшаашәа амамкәа икоума илырзыз?
Цқәа арбаха лымам дзыхьзаз.

Ишааиуаз зегь леилахау лхамтаз,
Илзыргылом, диоуп деиқәышьшы.
Дыцәашәа-дыцәамшәа дшықәиоу, ашамтаз,
Иаагахуеит агәашә хәыч абжы.

«Даазар акәхап ачкәын», – аалгәахәуеит,
Арахь иаақәлало уи иоуп, аитцыбза.
Ашырхәа дзықәтәом – лыбжы налыргахуеит,
Атынчра аалхахауеит нас иууаза, –

Зықәра иаргәашаз, зызхара измыцәац,
Ифеиханы агылара злымшо аңхәыс.
2011

* * *

Ажәфәан иалаз ашьха уарба
Еихсыз уарбан, еихсыз уарбан?!
Нахьхы цъара аиџхаа ибжәхаит,
Сыблагь иамбеит иара уаха.

Ашьха уарба, хланцы италаз,
Са сзы ишалац ажәџан иалоуп.
2011

АИБАШЬРА АНЫКАЗ ИЧКӘЙН ДЫБНЕИТЦАН...

Иажәеинраалоу ажәабжь

Аибашьра аныказ ичкәйн дыбнеитцан,
Ицсы аавигеит, даатәеит, даалашан.
Иахьа агәашә аҗынза дызнеизом,
Даақәтәеит уажә кәардәык, дааилышшан.

Сапшәымоуп хәа инхара дахымыз,
Инимыжыт шыыбжьаанзагы иқәацә.
Изгәаҗомызт, ауаа дыртахымызт,
Дыбназцаз уа зца, аҗабырхацә.

«Сышә асыркуазма, – ихәахуан җыпныхәак
Иоур, – ида дсымам, сышәшы...»
Ус, ашта иаатәлеит, ирымоушәа ныхәак,
Еибашьцәа гәартәк шыыжык.

Хаҗацәа ракәын – идырит иаразнак.
Псышәак нарахәан, даагылт дааскәашәа.
Ижәны ишыказгы гәеитеит рцәа азы,
Иихәо иҗамшәо даарыдхалт, даншәа.

«Ацкәын дабакоу?» – «Ацкәын... Саратов...»
«Дабейбашьуеи?...» – «Саратов...» – ихәахит еиҗа.
«Ма дхагоуп, мамзаргы... аратәым...»
Уцкәын дабакоу? – дхәааит, – аҗада?!»

«Саратов, – имшын ацшәма, – Саратов...»
«Уа деибашьуама?!» – «Ицоит ацара...»

Азә дахыгыз, – «Аратәуп, аратәуп...»
Егы – «Иуқәшәоит уахь ацара...»

«Ишпа?! – иааңьейшьахт аңшәма дахыгыз. –
Иззы?» – «Ус, дахтахуп аказы...»
Ашьыбжьышьтахь илырххьан илаз,
Раңхьа дгылан дныласуа асы.

Ицәхашхауан, ихысуан уажәы-уажә,
Уажәы-уажә лхәы налырталон иан.
Асы днылахаит насшәа. Ихы итәыуан,
Акгы ахыҕам ахь, жәџан ахь дыңшуан.

«Реабартәахуеи шәеибашьцәа, хдырцәом,
Ак пыржәоит, амца ацрартцоит уаха?...»
«Исзымдыруа злашәасхәо, исыздырзом...»
«Аа, уара, дшыҕоу, аҕа:

Абригь хабашьра даҕыхуп, даҕымшәа!..»
Иңьейшьон забңьар харшала изкыз.
Нас, дишьырцгы рацәак итахымшәа,
Иаалырҕьан агәызхәа дхыст.

Асы дылажыны, хилгеит азәы хәа,
Ицеит иахымаара, иныласуа асы.
Мыширахап, иазгәартан рныхәа,
Зегь рзеиңшын урт уажәазы.

«Саратовҕа, иңкәын иахь, амџа
Дықәахтеит», – ихәеит арахь азә дааңшыны...
Ауха ихагылан амза гьамгьауа,
Даннаргоз ҳа хтәқәак цхагәаны.

Иңсы ахәага җан, иагыбеит ашамҗаз
Дшаднакылаз, данымпс, хәышҗаарак...
Дахьнықәлаз, – зегь арғыагәышьяхьеит аамҗа,
Аамҗа, арахь иааиз даҗа аамҗак.

Дынхеит, рхәеит, аҗкәын Саратов,
Дааигеит, рхәеит иаразнакгы пхәыс.
Бзиа дылбозшәагы дыкам аратәик,
Иаргы игәы шлызцахьазгы аҗадхәыс.

Даақәлазаап зны, аибашьра ашьҗахь,
Жәа җьбарақәакгы убас иҗаҗеит,
Шьыжык җшьяала дынҗырган урт ашҗа,
Дҗеит арантәи, дахьымаара дҗеит.

Аибашьра анықаз иҗкәын дыбнеитҗан,
Иңсы аавигеит – аҗшәма длашан.
Иахья агәашә аҗынза дызнеизом,
Даақәтәеит уажә қәардәык, дааилышшан.
2011

* * *

Зегь игәалашәон уи, дахьяаихьаз, дахьнеихьаз,
Җшәымара ахьиуаз зны, дахьсасыз;
Дахьеиҗәаз уажә ааста, дахьеиғьыз,
Дахьдырҗхашьаз, дшыбзас дахьыңсыз.

Игәалашәон дыззашшуаз, иара иззашуаз,
Игәы җызжәоз, ихәрақәа зырғаз...
Игәалаимыршәоз аky ықан икамхашаз:
Аҗсны шақантә, шақаҗьара иҗихьаз!
2011

* * *

Учча-ччо уаарылагылт ахьырпар,
Цъара гәалак умамшәа зынза.
Ус ауп уара ушыказоу уахьырбо,
Уааиуеит уара ус, уеыргаза.

Иумфарц уафуп уңсы ануфарцо,
Иумхәарц уафуп уара ихәатәым.
Укәафза уанаакәхало абартца,
Улалбаан уашьталом атәым.

Урыцхәхәа ахаангы урызгәаџом,
Ишыкоугы уеикәазырхәуа зқы;
Уафытәыџса имырбакәа ганкы уеаџан,
Уцәыуозаргы уцәыуоит уеитцакы.
2011

* * *

Аңсыха сыртар, сақәшәап аңсышьагь,
Ирҕеитәу срыхъзап, исырҕеип.
Сееикәаңсан ара сызтәагәышьом,
Сџагылан, иахьнеитәугы снейп.

Сара исусу – уи даеазә дахәом –
Снапала уаџцас икастцап.
Схы стәуп, иахьахатәым сахом,
Иахьцатәу сырмышьтуазаргы сцап.

Ирңшзатәу ыкоуп, исырңшзап,
Ишьтыхтәу схалагь ишьтысхп.
Сара азәгы арака сиҕырңшзам,
Сыңсы ахьтыхтәугы итысхп.

Аңсыха сыртар, исроурын
Сымшқәеи сытхқәеи неипшы;
Саамта насыпк еипш исоурын,
Иналыџлон уа са сыбжы.

Сбааш ашәикәәгәкәә анамхо,
Уахь иандыршәуа хахәкәак,
Ирбозаап сымпсуа, сыбзамхо,
Исылго, аа, аха, иааг,
Иушыуа Ҳазшазгы дишыуама,
Адгьыл иснамтар насып,
Ихалап ажәџан ахь саман
Ахәыц иахьынхалоу сыпсы...

Аңсыха сыртар...

2011

* * *

Сақәзуан уафьтәыџса имыхәо,
Наҕ-ааҕ исзаңсамхаша уск.
Аха усгы сақәымцит сөыхәа,
Аха усгы снейуан сраңыс.

Санаахынхәуаз адәы иатцәа цәырцәан,
Исфалашоз избац хафқәан.
Сара усқан сгазан – зеггы здырцәон,
Усхьысыр мцаны сеибакуан.

Сара усқан исыхьхьан исыхьшаз, –
Сатәын зычезырхагаз цәқәырпак.
Сақәымшәо сымч ду аныхшьа,
Иҕастарц сафьын зеггы ртак.

Иархагазгы ыказу сцашьа,
Исышклартцоз лапкъан, ихахэын.
Ихамашәа збоу еилазашьа,
Саарылагылт арахь, саахынхэын.

Аха сақәшәеит асаашьа:
Стәарггы сгыларггы руам!..
Ипыруа иамам хәазашьа,
Ихәазо ахаанггы ипыруам.
2011

* * *

Жәала исзымхәоз ак крымҗырума,
Мәәқәак схала санырныз,
Исгәйтцакны маза исымаз
Лахәит шыжык уи аңхәыс.

Сара сзыхәан цқьа имшацызт,
Амш ду аарла иааимыггон.
Игәастеит уи сымшггы дшацыз,
Лыгәра сзымго – лыгәра згом.

Сшьапқәа адгыл иқәмыркыысзо
Уи сахапыруашәа збан,
Акггы ықамызт уаха иззоз
Иааиуаз аамта сацәқәырқан.

Саамта-сымш иахацеиуан
Сқьо саман сара, атысхә.
Зны слеиуан, зны сәеиуан,
Дысцәызхьазшәа збон аңхәыс.

Аха дшыҕац сааигәа дыҕан,
Сымра ихышәтыз дашәахәан.
Лылацш сдәықәнагалт афныҕа,
Сымға нымтәацызт – сығәғәан.

Ах, уи алацш, лара лылацш,
Ишцасхылгалоз дшәаны.
Дысхын – хыбран дысхагылан.
Сара сцон сеиҕышәшәаны.

Даҕазныкгы данысхыымза –
Хаштра зқәымыз анылхашт.
Иҕыцәаанза шытазы сымцахә
Детцәаны сханы дынхашт.

Даныцрангы дыҕам сымға,
Иаасгәаларшәо уи ацхәыс.
Жәала исзымхәоз ак ҕрымҕырымуа
Мәақәак схала санырыыз.

2011

* * *

Уеилаҕежь, уеилахынхә, упры,
Азиасқәа иреиҕу Кәыдры.
Ухықәан исымоуп насып,
Сгәы злаҕукаазеи, Бзыц?

Срыбжыаҕежьуа Цсоуи Егри,
Насыпымзар, иахъзуи аригь!
Исыцхьан, схырхуеит еиҕа:
Рчеицыыка хиоуп Арыҕта.

Рчеиџыка хиоуп Лашькындар.
Иќалап уахьггы сагар.
Уахьггы егырахьггы сцап,
Аќсны зегь мышкалагь сахъзап.

Лакәу җхызу сызлоу,
Амшқәагь схызгалоит Ҷлоу.
Сышнеиуа амған саатәп,
Уара снаухыҗшылало, Дәаб.

Санаатәо сусқәа сдырктан,
Сыҗсеивгага аацәыртып – Аҗара.
Саазқәылаз, акы ыҕоу ихабжьоу,
Салзаашәа стәами Набжьоу.

Сығны аццышә ахахан, сцәахуп,
Аха сшахыцггы сахуп
Ак зыхьран иҕам бзантык,
Издыруа, анкьатәи ғнык.

Саагылоит сызнымшәоз санышә.
Абраҕа санамарда анышә
Иҗсхьоу зегь ирхалап рыҗсы,
Сара сзы затәык, дад, сара сзы.

Җашта ду стыҗып сыбжьны,
Арахь санаақәла сгыежьны.
Мышкы акәыз, уи сызсырхап,
Уа даҕазныкггы схәыҗхап.

Иҕам сҗызцәак срыхъзап,
Җаибарыҗуа зталара җцап.

Уеилагъежь, уеилахынхә, упры,
Азиасқәа иреигъу Кәыдры...

2011

* * *

Дзыкәшәаз еилкаа аҕазаара зтахымхо,
Дгазаханы акәым зҕеызшыуа иҕеизишыуа.
Аринахыс ари адгъыл аҕны изнымхо
Ухәан-схәан мацарам ишьтахьҕа инижьуа.

Ақсра изаиааиз ақсҕазаара иңылашт,
Адунеи ду дналаңшышт ҕакала.
Агәашә аҕынза ианымназогь улаңш,
Унеиуеит гәаныла ахра уағалан.

Насың иман уи ахра иағазыз –
Дыннамыжыт, гәыҕра дук ицын...
Ақсҕазаарағ иҕаз акгъы агым, акгъы ацым,
Хзықәдыршәаз иҕеыршыгоугъы ҕыцм.

2011

73

Схы сазыншәыжь, исымазам шәаха,
Саатәашт сгәы акы иҕнарқсаашәа.
Хынҕажәижәаха, хынҕажәижәаха!
Сықәра иахьакәзар ҕалап санаршәа.

Сазыңшызма саап хәа аранза,
Ғеишья ахыҕкам храны сағаңшуан.
Стәоушәа нахьхыи, ңыара, ара амҕан,
Мардуанк дағаланы дҕеиуашәагь сан.

Лгәы тынчуп данаатәо абарцаҕе,
Арахь, ашәшырахь, сара дысзыпшуа.
Даеазныкгы схәычушәа, сылбарцаз
Дцәыланы лҕаалхоит амра анкашуа.

– Ушдашлеи, – лхәахуеит, – уи сара ипсыша!
Агәашә унтыцын, уааҕалт ушланы!..
Уаакәнамгалозар арахь уара меышак,
Хаухаштузаап... – даатәоит дааигәаны.

– Смышлакәа, санхеит, имацума исхытца –
73! Са сзы ирацәацәоуп..
– Ухәычуп уара... – сан дынкахәыцуа
Саңхәа дтәоушәа збан – дхарацәоуп.

Уи дахаштырц иафуп адунеиажә,
Саргы арантәи сагоит сжә-жьо.
Зны сыцкәынзоушәа збахуеит сахънеиуа,
Саацәыртцуеит, смахәушәа, арахь сыпхашьо.

Нас иаасықәхазшәа збахуеит еидарак,
Исзышьтымхуа еидарак, аф аст, сажәзоу,
Схала сзымцошәа збоит азлагарахь,
Арахь макъана сабцъар еитцоуп,

Бнакы сылоуп макъана сшәарыцо,
Нахъхьи сласза наарак сафәоуп.
Тәамѡахә сывам, исзымгашагь срытцоуп,
Сыцкәынра агәы сывами – сфәоуп!

Изакәи, нас, уахынла сывмырцәо, –
Сывмыргылаз, стәан сывмыртәаз?

Сшааиуаз исымдыршазгъы здырцәоу,
Ҷак ыҕоу сара сзыргаз,

Ари аҗстазаара исзаламгъы сзалан
Шызбоз, убас ибгеит, еипхыттеит,
Еидкылашья амамшәа инхеит аламала,
Иснаҗахъаз маҗмызт, сгәы азмырдеит.

Ишҗарацәоу сыблақәа шааҗшуагъ исцәызуа!
Ирылагъежыт урт зегъы җшак.
Исыдтәалаз аганахъала ицәыцоуп,
Шьоукгъы асуа идәықәуп ашақә.

Раамҗа ааизар җалап иахъазыхәа,
Изцысуаз иахыҗо инықәлеит адәы.
Избоит иалазуа ыҕоушәа рныхәа,
Илашәқәахазшәа, иаган дара ртәы.

Са саарылаҗаит сықәра ду саҗан,
Рхы аарыхнахуа исхәо раҗар.
Саҗхъа иаагылаз издыруа хаҗан,
Днаган раҗхъа дургыларын җар.

Уажә ағьычхәоуп дшырдыруа ажәлар,
Аҗсымҗә, урт рмал даахахан,
Иеизынкылом, инцәааит, уара, ажәла,
Ханк иргылан, даҗуп даҗеа ханк...

Сара шәышықәса ныстыргъы ауазаап,
Саарыламхар җазго җаимтәаны.
Азә дҗар, арахъ җазә даауазаап,
Азәгъы арахъ дынхом дынцәаны.

Исызгәәтом амш шыта иснато,
Исыһамто збоит шәкы ртак.

Сһамлахьаз сара ас еицш иахьадагь,
Аха сапыларгы ауетеа аапынрак...

Схы сазыншәыжь, исымазам шәаха,
Саатәашт сгәы акы итнарцсаашә.
Хынџажәижәаха, хынџажәижәаха!
Сықәра иахьакәзар һалап санаршәа.
2011, март 13

* * *

Уара иуфо сара ахаангы илбааздом,
Сацхьа иаакәургылар – сагьакьысуам.
Зыцсы тоуто еиқәсырхарц ак астом,
Смахәарқәа цхьарцәа матц азызуам.

Узлааиуа иуеицшхаша анадупхьало,
Унапқәа акәыршан уанаатәо сызланымхо,
Уара удунеи акымзаракгы сзалам,
Хңеиџахаргы – ханхарым хәиџымхо.

Акәрышь иацсам уара ухы анахтнцто,
Уи зегьы иреиғшьан уалатхаџьуа,
Итатәымгы уеақәыжыны ианцто,
Иһоуто закәызеи? Сгәы зырмаџуа.

Узларгалаз уалцтран уһахума,
Узыцшу уцсы зыртәуа жьыхәтазар!
Иухагылоу уара иутәу хума,
Адуазы амац угәы ардазар!

Уара иуфо сара ахаангы илбааздом,
Сапхьа иаақәдыргылар – сагьакьысуам.
Зыңсы тоуто еикәсырхарц ак астам,
Смахәарқәа цхьартәа мат азызуам.
2011

* * *

Икалап сара сгәы цагахазар,
Сыруазыруа сдыртәазар ианыруа...
Уеивызго узацкәашом. Ухагамхазар.
Икоу шсоухәара, дад, Зегьыздыруа.

Иахьаинырфьалак иқәлақәо срылам,
Ашәакгы сызхәом истахымкәа.
Уи азакәхап, исымамкәа цыла,
Сызнеиуа итафахәа сымгәа.

Уаахәыц, сеилкаа, усашьазар,
Ихәатәу ауп, исхәо хатца.
Икоуп сара сымлашьуазар
Анеиғыу хара-хараза,

Исымцадыршәлак шьтыхуа, слахьыцәгьан
Схызар ааста шьоук рышьта.
Ускан еибышәхәала сыцәгьа, –
Аратәи нарцәыкагь снaryшьтуам.

Уеивызго узацкәашом. Ухагамхазар.
2011

ШЬРЫН ИГӘЫЛА

Сара изнымхаз, аха гәыла-цсыла
Ишыказ инхаз соуп, сшынхафыз.

Ағара ссыхгылаз уаха сылам,
Сашыызшәагы сыҕахуп афыз.

Сзышоит, иҕалаз уи акәһап,
Бжәеизаргы сахан изыжәрын.
Сахьрызгәамтә ужәракаҕ саақәхан,
Сыбжы наикәсыргалоит Шьрын.

Уи сара дысгәылазу, дысгәылоу,
Сааигәа дыҕоу дшыҕац, дхарахоу?
Ибжы ааиргаанза сқәацәза сгылоуп,
Саха имам сгәыла, деилахоуп.

Арахь данаацәыртцуа амра дашәны,
Дсыхәацшуеит акраамтә дшанхашәа.
Иаңхьа сгылоуп, аа, иахьа сицәажәан,
Иара дсеитцбуп – ихытцуеит хынфажәа.

Илахтәо закәызеи хәа саахәыцуеит
Иаргы саргы? Илахтәаз маазоу,
Исусымхаз уск наҕ саҕәытцуеит...
Лахьынцоуп ари, дад, лахьынцоуп!

Дсыхәацшуеит сгәыла дшанхашәа.
2011

* * *

Иҕаз еиҕахәашьа узаҕом уццышәхар –
Уалаблыр аамтә, уахзызо узлагылаз.
Узыкәгылоу адгьылгы усқан инышәһап,
Унықәипсап, уццышәми, угәылак.

Иалазыз, иалаблыз иутәымыз аамтә,
Уи акы знаҕаран иҕамыз уакәын.

Акгы унаџом аамџагъ ак амџа,
Ус ауп аусаџ, уи шыџоу, илакџым.

Иузырбазеи, нас, иауџоз џахџышџа,
Уеузырџынџуа, угџак-гџакџа уахџалаз?
Уангџартџа, уанааџџыртџ иахџанџа уџџахџышџа,
Иџамыџт уажџа рахџартџ идырџџалаз.

Иџаз, џалашџа змамыз, уархаџо,
Шџаџакгы уназмышџџуаз аџаџџа уадхон.
Уеџыдџџан уеумшыр ууам уара ахаџа,
Урахаџџа, сџџоит сара аранџџа, урахаџџа!

Аџша иаџома наџ иаџа сџџаргы?
Узџу зны илегенџаџа, илакџа,
Исџџаргы исымџџаргы, сыџџџаргы,
Уа аџаџџа уадхонит ушадџаџ.

2011

* * *

Алакџа ирџаз дрыџџахейт. Иааикџешан,
Имлашџуа иџамыз, дааимырыџџџейт иаразнаџ.
Ибаргџыз дыџсыр џџара ааикџешџан.
џсразма уи усџан, џсразма!

Ала ирџазгы диеиџым аџџа иаџаз,
Иааихаџылт дахџышыџџаз ихы дзамыхџо.
Уара еџџамлазшџа аџшаџџа уваџ,
Ма уаџџџаџџа унеила уахџ уеыхџа.

Ара иџкалейт ари аџыза, иумаџаџџџоу,
Иара џкалейт аџалараз, иумаџаџзарџ.
Агџра ргартџ ирзеиџџџџџџа иџаџџџоу,
Иуаџаз ажџабџџ акы аџымзарџ, иаџзарџ.

Анцәа идырааит зны уахьықәнакыша,
Ҷашәа умоуа уаҕа унхаргыы амуеи.
Леи хәеи ирцәынхаз уоуп, ушыпсыша
Уазхәыцуа уаныз цъара амѡа.

Уара утәқәа урцәынхар – насыпуп,
Упсы ҕырхзаргыы иудыреи атәымуаа.
Иухахаз ажәѡан птеикәатцәала ихыбуп,
Лажык фатәыс иуоузаргыы – фатәыми!
2011

ИНЫМХАЗЕИ УАҶА САРА СТӘЫК?!

Инымхазеи уаҕа сара стәык?!
Снықәлазтгыы, наҕ сынтыцны, дәык,
Сѡатцапшырын ажәѡан цыкказа,
Сҕахазшәагыы аазбарын газә.

Ашьхақәа сгылан снарзыпшыр,
Ишыҕамло здыррын схы зжыр.
Арѡашқәа рышьтыбжь саҳарын,
Шәарахқәак, сгәартар, ирҳарын,

Ахрақәа ирҕазрын ишәаны,
Сара ара санаатәо сгәы пжәаны.
Ажәѡанаҕ ишпахәмаруеи апсаатә!
Уажәы-уажәы снахәапшлоит асаат.

Ицахьеит, схәоит, саамта цацәахьеит.
Иааиҕагылеит иааин Иаци Иахьеи.
Иахьа иалшом иалсыршоз Иацы.
Исытатцәо збоит есааира азы.

Аха срызмыргылт ара сеантаск.
Саазалымтцау салоуп сызлахаз.
Сиеиғым ҳаа сыкоуп уеизгы тәык.
Инымхазеи уаха сара стәык?!

Ақбафура қбафурамшәа збан,
Иахьа хәлаанза кәымак сыфнатәан.
Иахьагы сыфнытцау – сыфнатәоуп,
Ақбаад исзанымтцаз ахәатәоуп

Сәазхәоз сара абрака. Хар
Сымамызт уажәраанза, иазсырхар,
Избоит, иаха еиғзаргы калап,
Аха исзыргылом цьаргы акәаң.

Уи уара иургылаанза Хазшаз.
Адуinei ду ссирын сызлаңшуаз
Зны, санғаз, ахра санағаз,
Зынзагы сазымхәыцуа сышғаз.

Сыкан краамта ус сызцарашәа.
Скәыма хәыч, сбахта, санташәа,
Санатцаха аамта хьанта ақды,
Исханарштит иахьыказ сара стәы.

Сара истәыз ыкан зеггы рғы,
Икәадырны игылан сара сғы.
Саннхәыххыз иаң акәмыз, уара, дәык...
Инымхазеи уаха сара стәык?!

2011

* * *

Сгәылеи сареи ихәбжьазоузеи, ассир!
Тәылакағ ханхоит, дунеик ҳаицалагылам

Арахь, илшоит иеаахырхәхәан сыхгьы днасыр,
Убас дысзааигәан дынхоит сара сгәыла.

Сгәы архынхәлоит икьатеиах цызтәо,
Акы иңырхаган дыказам сзырхаго.
Дцазшәа ибалоит шьоукы драңысцәан,
Унаизыңшыр, җаңхьа давоуп ага.

Дызтагылоу аамта ахыго имам,
Даататәалоит иаштаҗ тынч ашәшыра.
Ибжы иргалоит: – Ушаамҗахытра, Дима,
Хасран доминок... – Дахьцара издыруам.

Димеи иареи рыччабжь арахь иааҗуеит,
Цәыцақәакгьы еидыржәылеит, иеидхалан.
Сара схы италом слымха итаҗуа,
Сшыҗац еиңш сыкоуп җаңхьа схала.

Иагәыдыртцеит, имшуп, иеитцагычуа,
Иңьеишьо: ишңанхеи зегь еихбаалан!
Зхы изамыхәо тәоуп еицақыңьқыңьуа,
Ицар, уара, арантә наҗ ибналан!

Сара сакәу ңышьахуеит уи, сгәыла,
Ара иҗам, ашәеиқәатәҗыа иалоу
Сааигәа дзымааит сантәагьы сангылагь.
Иеилсыркаауагь иабатәи жәеинраалоу!
2011

* * *

Аңьнышцәа ирылахаз амаалықьцәа дрышьтоуп,
Дрыхьзар итаҳуп урт, иага ихаразаргь.
Анцәа идырааит уи ңара днарышьтуоу.
Их уахь ихоуп изамуазаргь, иауазаргь.

Иҗезниҗыара издыруам, дгәәҗ-гәәҗуеит,
Дкаҗауеит, дгылоит, днеихахуеит,
Аха ихатҗы кадыршәуам араҗа,
Дыхтәарц иҗахызарҗ, аа, дындырхахуеит.

Ивагылоит, ицнеиуеит, дышьтырхуеит,
Идырбоит дзаҗсазамҗы даҗсоушә.
Рхы дахьырзархәо дадырхәоит,
Уи иара изку аказоушә.

Дахьыҗоу ихаштырц ддыршашьоит,
Имырбакәа дыҗәырҗьоит ишьхә.
Уҗшыр, җытрак ашьтахь – уабашшуеи! –
Дааҗгылоит уигьы дыҗьнышха.

2011

КӘАҖЫНА ИАХЬ

Ауаа зегь уаау зҗушьазеи, Кәаҗына!
Угәы кылнамжәандаз уаазырхагаз.
Уарҗы, сара сеиҗш, ургәаҗыма,
Идыр, уи раҗәакҗы иуҗырхагам.

Идырҗылаз азнык азҗы уҗәа,
Ухы ахьугара умоуа уқәдырхазааит.
Иахьеи уатәи азыхәашь еиҗш иухытәап,
Аха иаанасҗароуп нас, аф асааит,

Интыкәкәароуп наҗ излартәаз рышхам,
Иҗалап уи рхатаҗәа агарҗы.
Изхыстәыз зегь шәнархыст ирышхан,
Зегь аками рыгәра угарҗы иумгарҗы.

Адунеи аахэыргы, шыта акгы шэзеилам,
Ианеилукаа иахьанза узыдхэалаз.
Шытарнахыс егъамлазшэа унеила,
Ункахэыцуа, ухала, ацшахэала.

Анцэа ицъшьоуп хэала наф уахьрылцыз,
Ухы ухнахуа убап зны уахьрылаз.
Акгы ифам, уара, мчыла ицэыртцыз,
Уаарыдхалар – уцон наф урылаз.

Ухы атыц икфъязшэагы збахда,
Рыгэхьаа умкын, иаваз наф атэы ыршо.
Афэара икэтэоу урыцасуа ашахмат,
Дыцшаала уеилызкааша, зхы здырша.

Дачазнык умфашьароуп, Кэагына,
Унеифацшыр, дубароуп узыцсахуа.
Унацэкьыс иафсам шыоуки ургэагыма?
Уи гэнугалар – шыта аус иабахэо?
2011

* * *

«Урыцца, – лхэеит, – нан, урыцца,
Уаала рхэазар арт ахьцо...»
Илдыруазеи сцар сышдырзуа,
Иахьакэым цъара ишсыхьзо.

Лхахьы илзаагазом сышхьыржэо, –
Сфызцэа рами, зыгэра лго.
Илдыруазеи исфартцо, исдыржэуа,
Зыгэра сзымго сыздырго.

Ракаратцэфъа анышэ ицан
Сышрыхэацшуа: фадхьа сан, –

«Урыцца, – лхэоит, – нан, урыцца,
Уаала рхэазар...» Цэгъа сааңсан,

Сдыркарахъан исывакэаруаз,
Зхазыхэан сызтахыз.
Рыгэкэагъ алакан, ихэмаруан,
Сыкэгарагъы рыман хыс.

Лгэы дажьон исзыразышэа,
Дырзыңшуан лхэыцкэа реиңш.
Сара сгылан ус, аф сысшэа,
Сназхэыцуа ҟаңхъа сңеиңш.

Сыхэда ашаха ахазыршэуаз
Сҟагэыбзыңцаахуан, иааскъан...
Изызжэызеи, мшэан, исдыржэуаз
Бхэатэы сзацныкэазеи, сан?!
2011

* * *

Сшэоит иаазкэылаз аиаша мцушэа
Рбо иалагазар хэа, аиаша-аиаша!
Иалацэажэоит иеицымгъы еицушэа
Иеицу шеицу батэызаргъы ирбашам.

Зыгэра узымго агэра ахьыргаз ссируп,
Ицеит зыгэра ргаша нак иаңырцны.
Изхыкэхалаз зиас хэашькэак ирруп,
Дара ртэыла, иумырзшагъы ырзны.

Ирулакгъы иадыргеит изышьтагэакуаз, –
Изцамлашаз ныжътэума хэа иацалт.
Рхы бзиа ирбацэеит арака,
Иушыуазаргъы иахьхьатцэугъы ихьатцуам.

Икәызгаран икоу иадыңсыло,
Рееибаркны рымц пхьақа ианнарго,
Избоит сара шыта уаха шылам,
Аңсҕазаара иахьанзагы ишыхәмаргаз.

Иуҕахы-иуҕахым абартқәа урызхәыцла,
Ухы бала узрахаз амца уалцо,
Иара амцагы зху амшын ихызло,
Уара зәыр уизгәатар аамта уалбаан.
2011

* * *

Сыңсы снамыршьеит ааңын, аңхын саркареит,
Ҙагалара аакылсын, иауам, самыртәеит.
Издыруада азынха избаргы лашарак.
Иазхоуп, уара, исхызгаз, уаасыхәаңши, сҕәеит.

Атыора сҕалан сыңәап сара амшә еиңш,
Ақыафура анакәха, изакәытәкьоугы здырп.
Аңша шыцырхоз амахә сагьнамшәеит –
Сыңәеит. Еиғзаргы сеидру смааңшыр.
2011

* * *

Укнызхрыдашь уңсы штоу укнархар?
Арахь уааргеит, иаххәап, харак удтан
Ма зынзагы ииашам ауаа ирархәаз, –
Уара хара удзам, хара удзам.

Аха усгы, уңсы штоу укнархар,
Укнызхуадашь, ус еиңш згәагырыда?
Икәмлац арақа ңыара ак калар хәа
Уара умшәан, иахьоужьу, лахыгы ахырытам,

Мчы змоу измам ахьрытцабылгьо,
Аиаша, абгъыжэ еипш, инаган амц ахьақэжью,
Иќамхаша иќалаз иахьрылго,
Ируз ахьрызгэамтэ, ирымхэаз иахьақэшью...

Уи абыкэу? Абри ажэѡан атцаќа.
Аѡ иахьытцарцало зхы иѡахаз.
Иадхоит уаќа иааќэымтцзакэа ацаќьа,
Аха изѡеиуам тцаќа ишытэууп еилаххаа.

«Ихы ыќэиганда, дцанда наќ аѡныќа,
Дцанда!» – рымшуп ана рыгэќэа рымќьан
Имшэазакэа иааин укнызхран иќаз.
Акгы ыќамзаап, аф аст, ашэара иахымќьаз!
2011

* * *

Баргьы саргьы Аќэа хзалтыр насшэа,
Хзынхалацэаз арт амѡаќэа хзырнытыр,
Хгэы цызтэаз хшыќам рымбазазшэа,
Хара хада агаѡахь интытыр;

Хааиѡамхалар машэыршэагьы уаха, –
Аипш цсшьара ыќангьы сыздыруам.
Исгэыдрыжылоз наќ атыша итахап,
Ишсышьтэуугьы арахь хэаќэакгы гэыруа.

Аќэа хзалтыр – ицќахап ахауа,
Иласхазшэа аабап хара хазтцазгьы.
Гэыхьгьы хауам хара, хыхьгьы хауам,
Хамтэыжэѡаќэа еитцахьып зегьы рцасгьы.

Исзеиҥны збап аҥара сныхылар,
Быңталарын барггы бутра кәакәо.
Зынза ҥакала иаабарын атәыла,–
Ишыҥаз еиңш, – иңсыршыаган, игәытгаган.

Ацәартаҥы сырғыларын ашәшыраҥ,
Сыцәарын, срызмырҥыхо хахаҥ.
Сан рыцҥа, излаҥало сыздыруам,
Даатәарын, анкы знеиңш, дхахо, –

Барггы сарггы Аҥәа хзалтыр насшә.
2011

* * *

Дәы иатцәам саңхыаҥа ишытоу, сахнықәлаз,
Снеиуеит гәаҥак сызтамло, сызтымцуа.
Снеихыңшит игәагәо зҥыназхаз сықәлак,
Сара сеиңшцәҥы имбзахо, имңсуа.

Сныҥәашә иацлозар акәхап, сыршәазар,
Сааласхап иаҥа хтыстак санхыцуа,
Аха сара уи акәым, ижәуазар,
Сеызласыжыуа, саахыаңшны ссызхәыцуа.

Уахь, сышыҥахыҥа, иреиҥу сцәынхазааит,
Ихынхәранггы иҥам срыхыцәыуар,
Аха уахь сара сылаңш сырхазааит,
Сылаңш даатцшәар иудыруеи сыуак,

Сҥызак... Иҥалап шыоук сызхыауа
Ихыңшылозаргь сышыҥа, сырцәызуа.
Аа, уара издыруа ахыаиуа,
Ара рҥыцшыа змам акы рҥыцуа!

Пхьаҕа хәа иабыкәу сахъеихоз,
Сааццакцәар – сахътаҳаз сызтымцуа!
Сахъзо сыҕанда ирееитәу арееиха,
Инеиҕаскрын уи цъара сымца.

Аха уи хжъароуп, исзаңсам ауп.
Сдәы иатцәа хыблаан иахъышьтоу
Акы сықәкны, самышьтуа самоуп,
Иаасыцрымцуа сахънеилакгы исышьтоуп.

Хәыцра тәылоуп сышьтахъҕа исыхо,
Саңхъа иаагылоит уи аесырдыршәа.
Сааңсахъеит, исутанда аңсыха,
Схәоит, аха испыршәом. Испыршәом.
2011

* * *

Ажәџан ахъ умцозар,
ауаа угәы рыхшәар, уабацо?
Ушьап адгъыл ианамкуа –
аҳауа уалакнаҳаз.
Абжъазрахъ идәықәлаз
шьыбжъазра ианыбжъаззо,
Уахъгы акгы ыҕам,
арахъгы акгы ыҕазам уаҳа.

Уқәзырхаз уазхәыцла
абас ухы утахымхо,
Зегъы ирыдта –
хара уафытәыџса идзам.
Ибзиан згәы цази уареи
абас шәыңшымхар,
Уеықәумганда – газароуп! –
ухы инагәыдцан.

Адунеиаф уара узыхәа
уаха ак җыцмыз,
Иажәыз иара адунеигы,
ихәарехаз,
Ицаз амшқәа
абоуго, мшәан, иуцмыз,
Урт арахь еиҗаакәымлаз,
имцарцаз,

Аха, уанаахьапш,
лҗакы иалубааит еишһылза,
Ижәпахаҳараза иҗан уи,
наҗ иагьатәахит.
Уара уаагылт уеиқәыхьшәашәа,
умчқәа улзаан,
Узрыламгылогь убеит унеины ахацәа.

Рақһа угылан, –
аамҗак ыҗан усгы, –
Рыгәқәа ааиҗамсырц
урыпхьон, ахахаиҳәа.
Изакаһызеи ушә-гәашә азыркызгы,
Еилкаашәа амам
узбахә ҳазхәо иҳаиҳәо.

Дарбан, уара,
җсраченинза абаакәа хызжәо,
Абираҗ шыҗыхны,
ус мацара инеиуа!
Иузырбазеи
умцхәны адгьыл уқәахызшәа,
Аха уара
зхы ззымдыруагы уреиуам.

Иааиз
 высшыа змам узацэцарыма?
Ацсра анакэха,
 цсышыа бзиак уашытоуп.
Адунеиажэ уаароуп усгы,
 иааиуа ирымаз,
Зегь ирзеицшу
 лассы изтало уаштоуп.

2011

* * *

Сцоит, ихэеит,
Сагынхоит, ихэеит, наунагза уака,
Арахь кататэ сымам – арахьтэикэа нтэеит.
Ишэхьаау схьаам, шэзыргэакуа саргэакуам,
Аракатэи усгы, иазхоуп, сархэацэеит.

Уи еигъзарггы сеидру – аихарафык срылоуп,
Исхаштыз, сызхаштыз срыниан, хаицэынхом.
Усшэа сгэы иснатоит: арака еисрыла,
Еикэцарыла акгы узгом – узынхом.

Иацуп – уалакоуп арака узлакоу,
Иуатэоу уатэоуп, иуатэам – утэым.
Ус уқэнагазар – иааусуагь уркэакэап,
Амала, утэымзар – аракагь утэым.

Зегь шэоуп, икапануп, икылхуп алыхэта,
Ацэгьей абзиеи, уцши, еилыргоуп.
Иааган иқэрыжьюам иқэхалоз ухэда,
Умѡа каххаа... уахымаара игоуп.

Исахарын, нас, уахынтэ зэыр даазар
Исзацсоу, исзацсам сахарын.

Аамта сатәыми, саццап сагазар,
Схы смыргәәкцәап – арахь сзаарым.

Сзаарым сара цсышьацәгъа ахьсымаз,
Насың ахьсымаз, енак иахьсызшаз.
Сахьанигаз, зегь реицш, сара сымѡа,
Зегь збо, зегь зымчу, зегь Җазшаз.

Сара исусуп анаѡстәи, аракеицш,
Хеикәырхаразар сызфыз – зегь сырфеицп.
Сцозтгы Аиаша шытыхны абирак еицш,
Агәра згоит, сыкоуп, сахьнеизггы смызп.

Аракатәи ала уа зегь ҳасабуп,
Зегь акакала ираархоуп амхәыр.
Сызлысыз аамта иаргылаз асабоуп,
Уи еикәтәарын, арахь саахынхәыр.

Аха схынхәышам: шәзыргәәкуа саргәәкуам,
Аракатәи ныжбуп, иазхоуп, сархәацәеит.
Сцоит, сагынхоит наунагза уака,
Арахь кататә сымам,
арахьтәиқәа нцәеит!

2011

ИЦАНЫ ИЗЫМАЗ СҖЫЗАК ИАХЬ

Икоузеи ҳәа уцаауеит, – уара усггы укыдхалт,
Угәы утасуеит, уахганы удыртәазшәа.
Стәоуп сарггы иахьа ара сфәитмитха,
Исымамкәа шыта ишәатәу зегь зласшәо.

Ашәаразы ишәатәуп, инақәцан акапанга,
Зегь капантәуп – еилкаатәуп ҳазлаҳаз.

Аха сара сажәит, адунеи дук шамкуаз,
Ашта стагьежьюа стахеит, цъара уаха

Аказыҳәан уафы сиҳәом, сымчқәа сылзаан.
Уара қыаф уа ақалақь ду уалоуп.
Адәы сықәумтқар мчыла нақь сындәылцан,
Стәагәышьоит иахьа хәлаанзагь схала.

Аха сыцкәынцәа ируам, – Аштахь, аштахь! –
Рымшуп, сааины саақәгылар абарца.
Салагеит акәымзар зегь схаштуа,
Слалбааломызт шәшьыракаф, снатәарцаз.

Ацша сақәтәап знык агәашә неимысцаар,
Ацша саццон ахара – сыҗеһыруан.
Схафы инымхеи, сгәафы инымхеи избаз,
Аха сажәуа саналага сырцырцуан

Сышьта ихылан иааскьаз – игәтыхан,
Ихьаан урт ара сара исыцзар.
Сдырхәацәон урт сара, саку аныха,
Иқалап урт срышьталан сагьыззар.

Ирзаауазеи уртқәа зегь – ицаз роуп.
Уара уызтцааз иахьа иқоу рами,
Иацтәи еицш, иахьатәигьы нақь имфасроуп,
Уалагылан уи еиҗахәашьа амам.

Зны-зынла, ихоуцдома, исхәо сфамшәо,
Сызлагылоу срылапшуеит – ихагахазшәа,
Иахьнеилакгьы мчыла ирзамжәо намжәо
Рфьинархоит нақь, ашақәгьы иасуа.

Еилыргашъа рымам рымци риашеи,
Сыбла хызфаргъ, иќатцѣкѣоу сымбакѣа! –
Иќѣызгаша ааин ианарѣашашо,
Иѣвашѣо сгылоуп: «Хѣи, ари хѣбаго?!»

Иубац акѣым иќоу, иубац ракѣым
Хѣыцггы дуггы, хѣсаггы хѣцѣагъ, раѣьал аау.
Амал иашѣтоуп – азѣггы икуам аѣага –
Даѣа уаатцѣкѣоуп иааилагылаз, даѣа уаауп.

Иќѣибагарц шѣта егърыгым еитѣашъыцны
Ѣасатѣиќѣак, хѣра хѣазцѣак – иеидыѣсылоит.
Чмазараны ирхырго ѣушыап, шызны,
Иаазеидымгылт уаха гѣыла, ѣсыла.

Азѣ днеины ркалт дантѣалеит аихѣбыра,
Дѣкарѣагѣышьѣеит азѣггы уаќа хчнызас.
Уѣанагалар аастѣ араќа ахшьырахъ,
Уа уахъыќоу уќаз уара, сѣыза.

Кахѣпрахеит иќоу сыкѣша-мыкѣша,
Истѣахым рацѣак уи салацѣаажѣаргъ,
Ари аѣыза ихѣагоу ахеиѣш иќѣшѣааит!
Ибзиагѣышьѣан исдырхѣар са сажѣа,

Аха иурѣахуама ара акы ахѣаха,
Иуѣаѣало иаацѣыртѣеит амѣ зырбзazo.
Сара ѣаса сыѣѣалон стѣахѣахаа,
Иахъа исхѣо сгѣаќуа ишсыршаз ауп.

Саазќѣылаз сеилалгоит сгѣыла ѣѣѣысггы.
(Уарггы зны, издыруѣеит, дугѣаѣхахуан.)
Ус луам, хѣыс луам уи усггы,
Илѣеит сыѣсы ааѣыхны ари ахахагъ:

Лышә илхо зҕыц иаҕуп – цара-аароуп.
Анышә даналырха лхатца, агәәк,
Агәылацәа зегь ирзынхаз лызгәаароуп,
Дәахан илкит, зегьы ирбартә, биракк.

Ианаамтаз ухы ыкәугеит уара арантәи,
Сузгәаан сыкан баша – уиашазаргь әуеит.
Сыңсында, агьычцәа рыңсқәа шңамтәи,
Урт зустцәада хәа, издыруеит, уцаауеит.

Иудыруа роуп – зҕызымдыруа еилоу.
Сыкоуп сара уи агәра ганы,
(Ажәабжь бааңсны иара уахьгы инафуюуп)
Ицәырцт зегьы рфарц илаганы.

Сеилаганы ашта сыкәуп, сөыза.
Иркымкымуа лаба дукгы скуп...
Исымхәаша схәзааит, изымфыша зфызааит,
Ишңазури... Сылахь цәгьа еикәуп.
2011

ГӘАДАЛА ИАХЬ

Уцә узыцәар ураҳатза,
Иуархәазшәа зегь табуп хәа,
Уан рыцҳа лвардым иадцан
Узрылалахуазар суафуп хәа.
2011

АУАФ ДУ ИЧАРАҢ

Уафдук ичарахь снанагеит жәахазны.
Исыздыруам илоу уи уафдурас,

Аха ихырхәа-хырхәо, ичаразны
Иаңхәа иаагылақәон аичеура
Иақәтәазшәа зычезызынымкылоз шыоукы.
Иаацәыригон иаразнак азә ахкы,
Ишьтагылаз егырт идыргызыхуан,
Ирзацсамхаз ари амшгы ныхуа.
Ус ухәаргы, иарбан ирзацсамыз
Урт арақа, аңшәма имтахырхәоз!
Арантә рымға ажәған ахь игамыз,
Атәақәа реиңш аетәақәа ахьфырхуаз.
Ауаф ду, – ахаккала, ахыда –
Арыжәтә анрыс акәу, инайтас,
Ажәған ахь, – уахьгы дызтахыдаз! –
Дрыма идәықәлеит, рнапсыргәытца
Даныргылан. Даацсахит хәа, нас-насшәа,
Акы дандыртәалан уаргьалазшәа
Инеимда-ааимдо, имааңсо, насың рыман
Ддыргьалон. Иңцәон сара скьатеиах.
Нас азәы иңшааит уақа афымаа,
Аңшәма изаирхәарцгы иман дниуан,
Ауаа ргәы анкыднах акәу атамгьар,
Цьарантә абжы аафуан ахьархьар.

Ауаф ду ичара чара дуцәан,
Игылазгы итәазгы тың рызхомызт.
Хы амамызт ирхәоз – иртуцуцәан,
Ихәатәыз арақа усгы ирхәомызт,
Уаф дыкамшәа адунеиаф иара ида.
Ашта итыцуан шыоукгы... ихәы наитан.

Ауаф ду дыччахуан аңықәңықәхәа,
Илымха агәырчыхәчыхәгақәа аңтархәоз.
Ианаастахха шәызгахуеит хәа шәықәхәан –

Днарылацшуан, аха иҕан дҕазхэоз:
Икэигоз игылазу ишыҕжэара-ишыткэацра,
Давардықыр аартаххон уа аатцра,
Арахь, уцшыр, – шыта амцхэ ржэыма, –
Чарами, ашыѿк есааира ишытытцны,
Иеибарбзо иааилалоит саси цшэымеи,
Иалагоит аныхэагы зегы рҕыцны.
Хаиламланда шырхэо шыоук уажэыкгы,
Ддыркэашоит иаалыхан ҕакэажэыкгы...
Чара еиҕшым ауаѿ ду ичара.
Имжэзакэа, сашыызшэа сзахахазгы –
Снаган сҕакын аҕшэма ибаагэара,
Ицъашыо, илакэшыо исахауазгы:
Ачара аума, ахаршэгы абанзаѿаргеи,
Ирыцалартэ ихытцны арахыгы аѿаркэа!

Аштаҕ акэын нас аускэа ахытказ.
Апатхыкэа неимырдон саси цшэымеи,
Цашыа ыҕамызт шыта арантэ аѿныҕа:
Ирфоз ыҕан, иржэуаз ыҕан, ирхэоз рыман.
Рымѿа икэлон урт нас, аҕшэма-ахыда
Рыбжыы ѿытган даҕазныкгы ихэы наитан.
2011

УАРА, СЫҔСЫР ИСХАДМЫРГЫЛО...

Уара, сыҕсыр исхадмыргыло,
Сышыта инхахало иаауаз,
Уаазылымтзо абна улоуп,
Узҕыц уаҕуп, сызтиуаз.

Сахьдэылдырҕо, сеиҕаѿнашылом,
Сылагылом азэгы ишэ,

Еиҳаб дук уанидгъежыло,
Сара сцәа анысхухуа, нышә.

Бафык умцаршәуп, уацрыхоит,
Ҷа бафыкгы уазыңшшә.
Арахь иааиуа акы духәап,
Унаиңыл, уаатыхәаршәа,

Уара, сыңсыр исхадмыргыло.
Сызтиуаз.
2011

* * *

Знымзар зны сеилыркаап хәа ушгәыгуа,
Ицаз хынхәып хәа угылан ушыңшуа,
Иумбазакәа, иааиз умшкәа ныхуа,
Атцыхә еиңш умцанарсып уара аңша.

Иузгәатарым иаразнак ицази иаази,
Иузеилкаарым изакә зыблароу узлашәаз.
Аңша ңшоуп, иасит уи, еиңасит,
Еиқәтәашья амоуа анубоуп уанацәшәаз.

Уабацәымшәоз, уи ахыбкәа ахнахит,
Атцла дуқәа рааны ишьтанатцеит.
Акы инахеит, арахь акы иаахеит,
Нас, иңшамыз, ицеит, ицазеит.

АҶаҳа-Ҷымтра адгьыл ианахаҳа,
Укәша-мыкәша анаанха иууаза,
Акгы ыҕамкәа убахит уара уаҳа,
Лада уца, уҶахызар Ҷада уца.

Сеилызкаауа дарбан хәа уаахәыцит,
Абри ажәѡан атцака иахья:
Игәынгатәыз: иеидгылашазгыи еицәызит, –
Уѡызцәа, ирытас, цшак иуцәагахьян.
2011

СТҢЦКӘЫМХА

Человек – только автор
Сжатого кулака,
Как сказал авиатор,
Уходя в облака.
Иосиф Бродский

Гәымхак сицыртын, җаа гәымхак
Дансышыклаха, исцәыргарц сыцсы,
Сышниуаз, иссирми, стҢцкәымхеит,
Иахьязы, уахазы, уатцәазы.

Хьѡоуп, итцаауеит, ацша асуеит,
Хагар хәа сшәоит иахьякәым.
Усцырц, апкацахәа суҗасуеит,
Иратцәан икуп стҢцкәым.

Ицәгьоума стҢцкәымны сахьырбо
Иахьыско, иахьялшо ськшар?
Шәеиламган, шәеиламган, ахьырцар,
Шәаатгыл, хәицәажәап иаашар.

Иамуазар – иамуит, исзымхеит
Сычхара – ахш еицш ихьцт.
Сшааиуаз, ианыжәму, стҢцкәымхеит, –
Ақәцара хналалап җыц.

Интэом уи дыканатг гəймха,
Исыцнатг сназгаша мчык.
Шəшыпшым саацəыртып стацкəымха,
Шəхьамтыргыи амуа җазнык.
2011

ИСЫМАН СКАЛАР ЗНЫ СХЫ АХА...

Исыман скалар зны схы аха,
Сгəи каршəны хьаада саатəар,
Махəык аҗы икнасҗауан шахак,
Схəыцхазшəа, знеипш саагьаларц.

Итцозеи, уаргьалак сақəтəан
Срымбеиҗьтеи арантə исыцəцаз.
Избоит хашта ду аақəтəан,
Хəыц гəартак сышытала ишааз.

Урт хгəарабҗьара ибҗьамзеит,
Адгьыл иахыцəеит рыбҗьы.
Урт зегь рҗаархеит ара амцəхь, –
Арантə ицахьазгыи аагьеҗьы.

Саргəырҗьоу сыздыруам, сархагоу,
Исыхан ак жəван ахь сагон.
Иҗам араҗа исцырхагоу,
Аратəи разын, агəра згон.

Нас... вагонын сызталаз,
Дəыгбак артəаахəа ихəхəеит.
Сшазхəыцуаз сахьылбааз, сахьхалаз,
Ихəатəызгыи аихарак сымхəеит.

Исхәаз схы иананырҕьоз,
Ианырбоз акыргы имцхәны,
Иҕаз са сакәын издыртәҕьоз,
Ишьтазгы дәыкаҕ ихәны.

Сангыла – иаасмоузеит схы аха,
Смыцәакәа атцхқәа сыршеит.
Амҕан исҕахаз сырхәахәан,
Срыртеит асабеи аңшеи.

Акраамта имтәеит уи асаба,
Иасуан акраамтаза аңша.
Сзон акы еидхәыцло, ихасабуа,
Саакәгылт ацәхәыраҕ, анша.

Исыцәнымхоз абаҕаз ацәхәыраҕ, –
Исываҕта игылаз иацы!
Снеиуан сеипхызуа шәшьырак,
Сахәо цәыцак азы...

Уртқәа бжъазит, – иңхызхап
Сгәаҕуа, сзышо сызлаз.
Избан адунеи зегы сгәыцхан
Сзаацәыртц, ишухәара, нас!

Избан уинахыс уаха,
Сзашьтам ак уаха схазы?
Сымгыларгы зуамызт санкаха,
Исхахаргь ҕаломызт сыңсы.

Сыхәда иахамшәац ашаха
Аршоз аамта исзыңцәоу,
Сылахь ианыртцаз сызнахом,
Снахар – иааскьо еицәоуп.

Уи – сара сызлашам ауп,
Иахыстәым цъара сымѡахыцт.
Усқан сымѡа лашам ауп,
Иахъанза сызлақазгы сцәызт.

Исыман сқалар зны схы аха,
Сгәы каршәны хъаада саатәар,
Идыр, исхадыршәхъеит ашаха,
Икақәеит, ишьтабеит сцәыкәбар.
2011

* * *

Зцәа итыцыз рцәа итанацалап хәа аамта,
Дтәаны дрыхәацшуеит – дкараха, дқьыңаха.
Ибоит аргама, идыруеит инамтаз,
Аринахысгы деиташәап, дқьып, аха
Иабақоу уиала иурееиуа, уназыхәо,
Урызмыргыло ақынза уаннеи уара иухо!

Имбозар бзиан уи иблақәа ирхысло,
Имаҳазаргы бзиамыз иааѡа.
Урт уандырхаго уабацо – ухысхысла,
Ақъаад ианымларгы ауам унап иаѡа.
Арахъ, зцәа итыцыз рыбақәа кылцан
Иухәацшуеит, укарцаанза удәылцан.

Иумарымкуа иқоузеи зѣаазхаз,
Имгыларан игылаз, иңхамшьо, имшәо.
Ухы еицоухәарц уаналага абасха,
Иргагәышьоит нақ иукугы умжәан.
Уахъцо узымдыруа амѡадукәа урныртап.
Ус еиңш иага... Иузыруа уздырзом.

Азыхэашь иалахаз далтцеит – дызсозар,
Иаразнак ацахь дагом уи – дхахэымзар.
Ибзиоуп – ихэо ибар – ихы ижьозар,
Дызхьынхалаша акы ахьыкоу дхынхэызар,
Гэанылагь акэзаит – иабжоуп аус ду,
Ма иааигэаланаршэоит уи дызустоу.

Дтэоуп мчылашэа икэхауа икэхуа,
Идыгэгаалацэан иаскьазаз днахо.
Насшэа акы дфьцнаркьоит икэхэаан,
Ацэара игэампхо анафс даеа хахагь.
Деиланакшама, интэеит, ура, ажэла,
Имфа ианигарц ацакьа дажэлоит.

2011

* * *

Аамта иафаз рацэацэоуп, иазырсом.
Уи гэакеит – икьеит, игызуеит.
Арахь, дгылт, рхэеит, иахьа Қырсa,
Уи сиңыларц стахуп, сааласуеит.

Истахуп ськэша-мыкэша лахфыхзарц,
Зегь лашарц, са сеиңш иааласырц.
Аха амш цъара амағ афыхоит,
Ихьтцны идэықэлеит асырзгь.

Сахьынаңшуа, ихахаза, аеацэ еиңш,
Икэгылоуп, уңшы, сфара хэык.
Ишызбо аамта азыхэашь афатэоит,
Саргьы снахьынхалоит махэык.

Дгылт, рхэеит, дгылт иахьа Қырсa!
Уи сиңыларц стахуп, сааласуеит.

Аамта иафаз рацәацәоуп, иазырсом.
Уи гәаҕуеит – икҕуеит, иҕызуеит.

Хрыцхашья, хрыцхашья, хрыцхашья, Анцәа!
2011

ИРҔЫРҔЫЗ

Схы сгәамҕхеит сара уаҕа,
зхы згәы азтазшәа
Иазтазамкәа иеидгылаз шәыбжьара.
Снашәҕырҕуан,
Сышәҕырҕырҕы сҕахымшәа, саҕынас-насуан
Шәҕәаҕәа,
сыҕам сҕәошәа зынза шәсырзуа.

Саахынхәрашәа шәсырбон
уатҕы, уатҕашьтахь,
Иҕалаз сшазхәыцуа шықәсык царҕы,
Сара истәым,
иснымаало акы сашьтан,
Ишауаз дырны сахьзарҕы нас,
сахьымзазарҕы.

Иага умхәан,
ҳаидажәлеит ҳара ҳшеицыз,
Саҕашәымтан, змахк ҳшеицтабылҕьоз.
Избон, ана,
иаалырҕһан шьоук анеицәыз,
Рцәартажәқәа
шынкарыжьыз наҕ идәылган.

Сара усқан сғыхахъан, ҳазтаҳаз
Стыцны саагылахъан – ҳаицәызхъан,
Аха исзымхәеит
 ҳашзеицымлоз уаҳа,
Арахъ исырғыцша
 зегъ сырғыцхъан:

Асаба ргыло
 шәааигәа снейны сгылашамызт,
Ахәынцәа җкьо
 шәышьта схыларымызт.
Шәара шәыжәџан атҗаҗа
 уахыкгы иршамызт,
Схәыцрақәа рҗанынарха
 арантәи срыман.

Сахышәпырцыз баша иҗашәшьеит,
 сара исыхыыз
Сыхът ибзиан,
 уаҗа схы сҗахымхеит.
Исҗахымхеит
 сшәыцны исырцәарц сыхыыз,
Насгы, ижәдыруз,
 сара уаҗа аҳауа сзымхеит.

2011

* * *

Агәыпшқа иахымсран иҗоуггы ахысуеит.
Ипҗстыхгаха уаман идәықәлеит, уабаго?
Сара исхынхало рацәами, иазызуеи,
Сықәдыргылом урт ашьха ма ага.

Сылбааҗьоит җара арџашқәа срыцны,
Схы нкыдҗьо срыбжәәҗеиит бахәқәак.

Сырташээзшәа збалоит зынгыи скәицны
Сара сеипштәкыа ибылуа гәкәак.

Иаасыдхалоит исускәамгыи сусха,
Сдәылцаан сыргоит иахьцатәым.
Ишқасылти урт, иараби, цысхан,
Ишқацатәым уахь, иахьцатәым,

Аха сцоит сара гәафакгыи сдалан,
Хәык сықәлан сынкахәуа сцоит.
Инеиуоу сыздыруам арантәи ибналан,
Шьоук амған усгыи срыхьзоит.

Срыхьзоит зны ицшыз, исзыцшымыз,
Сызхаштхьоу, ахаангыи сзымбац.
Ишаны ирыстеит сахьнеизгыи исымаз,
Ианызба ишакыз рыцсы ахац.

Сара схәақәа ирыцлеит урт хәақәан,
Саақәхеит ргәырфа сгәырфаха.
Срызхәыцуа сдәықәуп сахәақәлаз,
Цхыз избоит шьоук уаха.

Рацәак срыкәшәом исхәои изуеи,
Савалан снейуеит ус ага...
Агәыцшқа иахьымсран икоуггыи ахьысуеит.
Ицстыхгаха уаман идәықәлоит, уабаго?
2011

* * *

Сара злымха ак тамлазо хатцоуп, –
Италартә ианыкам, гәыцжәаган ианаафәуа.
Сара ишәызгәамто еидаракгыи сатцоуп,
Схы-сгәы ицоу ауп ара снапгыи иафәуа.

Дыстиуам, дагъаасхэазом ыызак,
Ус ауп сара сшааихьоу сахьырбо.
Сақәушыуазар – сақәшь, утахызар,
Сызцысуа сара ахаан сузахырқом.

Алада сықан аҭада сеастом,
Абжьара сызгылом наҕ-ааҕгы сатәны.
Иахьсылымшо – уа сыҕами, ҕа астом,
Адгьыл сықаларан сыҕам сятәны.

Ида ҕсыхәа смоузарггы, схеиха,
Дыстахушәа ара уаҕ дызжьом.
Изуам азәы сахьамкуа сахеихаргь,
Аҕхамшыа иҕаҕхьа сшәом, сыҕхашьом.

Шьоукы аннеиуа ирҕахымзарггы, еиваҭшәа,
Сырбандаз хәа абашаз саацәыртцуам.
Сара слымҕа акымзарак аҭшәом,
Сара сызцәымзран сыҕоу сацәызуам.
2011

* * *

Цәгьахәароуп иҕоу убзиа ахьырзымхәо,
Узлақатцәҕьоу цхьакны,
узлаҕам ахьдыршо.
Сыҕоуп макьана, шәуаами, сыҕсым хәа
Уаагылар, иухьран иҕоуггы уздыршам.

Иҕалап
атрышә иузасыр шьоук цәыртцны,
Урыҕхьазарггы ицхамшыакәа хагас.
Арахь уаақәлазшәа уламыс ырзны,
Хьызыда-цәада унаварцаргь ага...

Ауаа удыырбап атәыџа ухагылан,
Ухы итам, угәы итам дыртытып.
Уадырхәлап, уааилыхны, џа тәылак,
Ара акәым, иумоушәа уака насып.

Ирбарггы ртахымкәа убзиа ахьырзымхәо,
Уахьнеилакгы уаннеилак узлакам ахьдыршо
Умаалықхом, ургаанзаггы усымхәан,
Ирмузар – ушыңынышхо рдырааит издырша.
2011

* * *

Иудыруа ахьухадырштүа атәылаџ,
Иухазырштүагь пхьака пөипш ахьрымам,
Ихыблаау ашыац акраамтаза игылом,
Еилыхароуп, уа тынчрагь каларыма?

Уапшәыманы, арахь уахьапшәымам,
Уазымзырџуа, иатахзам ахьуархәо,
Изакаәizei, уара, иушәу шәума, –
Ианбадалеи уашта шьоук еибархәхәо?

Аброуп уара ушыапы уахьықәдыргылаз,
Уахьықәырқьаз иара аброума насшәа?
Дызнымхазеи угәылаггы дшугәылаз, –
Дузааигәаны – дыхтәаны дынхазшәа?

Шәанбадәықәлеи, уара, шәхы шәахыңан,
Избахьада цъара ус калахуа!
Дызбазом, даақәыжәгеи шәхыбаџ,
Дзымгылазеи, сцаашан, уи дзыпсахуа?!
2011

АДӘЫ СНЫҚӘЫРҚШ

И. А.

Алашара ацәмачхеит сара суада,
Итшәахейтхәагь сыкоуп уи, тшәаха.
Сара адәы сықәзаргьы зуада,
Сгәырџаха акәзаргь мамзаргьы сашәаха;

Сыџнахеит сара ара, сөыџнаскын,
Схы-сыңсы зегь адысдан ақьаад.
Ирымбоз, уаџы изымгоз назгон,
Сахьыџнаршәыз сара арақа, дад.

Итцуазеи, саарызгәамтәкәа сыџназит.
Исмырсзакәа сшааиуаз цшашәышәык,
Иниакәкәа ицеит ари азын,
Сныламгылазакәа дәәа шәык.

Сықан сара ара, сагьықазамызт,
Адунеи ду сакәшон иахьа шәынтә.
Зегь қатқазшәа збахуан, егьқатқамызт,
Зегьы рґыцуа сшааиуаз – зегь ажәын.

Адәы снықәырқш, иқалап иазхазар,
Сара уаҳа шьта ара сакуам.
Назатәи сдунеиахь схы сырхазаргь,
Адәы снықәырқш – сдәылымцыр ауам.

Адәы снықәырқш, адәы бзиа – исхьаахаз,
Сыңхыз иалоу, еснагь сызлаңшуа –
Сазымгакәа сааизар зны исаахаз,
Сазымгакәа сзыжәжәалоз аңша, –

Сызхара исзымбац, адэы снықәырқш,
Саларгыл, сагәылга сара стәы.
Истахуп уи сеихырхәар, иснықәыр,
Сабанзақәугь бгәахәуа уи адәы!
2011

* * *

Иузырбазеи усгыи иҕам ыҕан?
Дузынцәазтә закәызеи, уара, инцәам?!
Уивацало днаскьоугалоит афныҕа,
Шәызқәу амҕа уиала иныртцәам.

Уи аауеит, сыңшын, аңшахәала.
Акы шәахоит, шәатцакушәа уҕәк.
Аха, избоит, аңшахәа шәанаалом,
Капеикылтцәак ыҕагәышьам шәыхә.

Афыҕгара абас уидызкылаз
Рзеилкаауам шәахьнықәло шәызбалом.
Дызлоу, иара иеипшу, унарылазт, –
Машәыршәагь адунеиафь егьҕалом.

Ункахәыцуа уаахынхәлоит афныҕа,
Избоит, ух рацәакгыи иутахцәам.
Иузырбазеи уи, нас, иҕам ыҕан?
Дузынцәазтә закәызеи уара инцәам?
2011

* * *

Сара истаху шыта рацәак егьнымхеит
Ари адунеи аҕны, – ихәеит, – сышәцәажәзеит.
Исымам арбан, аха ахауа сзымхеит,
Аха стәоушәа стәоуп сара сеырзажәзан.

Сызрылымтца срылагылоуп ицази иаази,
Исгэыдычечеалоит урт арахь измышья.
Скарахыхеит даара, аха, аф асит,
Сызхамлакэа сгылоуп сара сышьха.

Уи атцасуеит ажәѡан, усшәа збазу,
Мѡабжара сышнеиуаз сцеит слеикәышла.
Аха ахьамыхәоз җара хыла иасуп,
Җьаргы аиааира згарц саҗын даушла.

Саазкәылаз сара исыкәхауа ацәоуп
Сшәарыцо сахьдәыкәу илеиуа – сым уи,
Арахь, уңшыр, зны сҗакәымкәа ратцәоуп,
Иага зунда, җынкылашьагь сымам.

Наҕ, сахьзымназо, җара сыңшыхуеит,
Сшыҕазамгы сара уахь сымѡасыртә.
Исзааигәахаз лаңшы хаак сгәы арчыхәчыхәуеит,
Сыңкәынра агәгы сыхахны, афы асыртә!
2011

ЛАҢШЬ УИҖАХЫМХАР...

Лаңшь дұтахымхар – дугәымзар, духымзар –
Иаргы уиҗаххома, суазҗаауеит, Лаңшь?
Шәыбжьара аринахысгы ацҗакәа хымзар,
Җара уҗамҗааит, унхьаңшла, уаахьаңш.

Лаңшь уиҗахымхар, иушьҗалап лаңшьаа,
Җара уахьдырхәырц, игәаар – урхәаҗып.
Иудгыло шьоук нхазар – шәааилабжьа,
Апҗаҗаҗәа унас уаргы уҗы,

Унарпыртц наӑ иумыхэаша – лапшыаа,
Шәымѡақәа еипыртцны ицоит хаз-хазы.
Аамта досу иахьатыпхадору аңшаап,
Уи неитасрангы икоуп лассы.

Нкылашыа амоума, аамта еикәшалароуп,
Азәы итәуп иахьа, уатә – җазәы.
Шьюуки ирхахәлар – шьюуки ирызшалароуп,
Изықәшәаран икоу дхаздыруам ахәтәы.

Даацәыртыргы аует, харакгы удцо,
Лапшь ситәуп, сиҗахуп хәа ахабжь.
Уи уишыргы җалоит инаугәйдцан,
Сара соуп хәа Лапшь иҗа Лапшь.
2011

* * *

Азатәра иагаз ихы иҗахымхап.
Изгәатарым, ирзп, изҗазаргы агәағь.
Ишҗарацәору усгы ауаѡ имхо!
Зегь ааныжны, унеироуп ауаа рахь.

Аха ауаа зегь уаам. Уназыдхало,
Дуаѡыхуп хәа, унатәгылар ижәѡахыр,
Иубап усқан изакә уауу ихалоу,
Иагьейгышыап уацзар абағыр.

Абағыр бағыруп, уи уабацило,
Ара баша рифмак иаанагеит,
Аха ара уиала исхәо – ухьатцла,
Уаламлан иубалак рдунеи.

Ацмакәа унарыцла ухы уазхәыцуа,
Умцәыжәѡакәа ааитцых –
уртәыз ацсаатә.
Ауаа узрыламгыло ухы анухытца,
Уахәамцшлан иахьнеихьоу хәа асаат.

Аамта ахьноугаз иҕоуп, изеипшутәыз
Еипшуп уи –
зынза иееим, иееи.
Ишызра изуеит изыр уара иутәыз,
Уаалаган уара утцлакәа каҕеи,

Ашәыр еипш, еилых абзиеи ацәгьеи.
Унапала итцумжәан зны удац.
Уара зегьы урылага иахьатцәкьа,
Иахьатцәкьа уара зегьы урҕәатц!
2011

* * *

Сызмыртынчуа, сызмыртәо искиз амцоуп,
Амца аныскуагь акы санаргәамтцоуп.
Исываргылан иаазгогь цьара ихьамтцоуп.
Сгәы тырхьахьа иахьа ныхак самтцоуп.

Сахьынтәаауа аиҕахәара злымшаз соуп.
Сара ара изхахәлаз, иагьыызшаз соуп.
Сызбахә уазхәо снап иатцоу амсоуп.
Сара Анцәа ида Нцәа дызмам соуп.
2011

* * *

Зны саван сара аатцра,
Снарцыргашәа сдыргылан,

Саван аатцра сгэы шыткѣацра,
Итцааршѣха сыкгы сылан.

Саштѣ шѣац иатѣа мгыларц,
Схы сымѣахарц зтаххаз,
Илашѣханы бнакы илан,
Ирзымдыруа рхы ахьдырхаз.

Ихы ныкѣго цѣгѣахѣарала,
Ихырхѣа-хырхѣо, игѣежѣ-гѣежѣуа.
Игѣактѣакуа атцх иалаз
Избон шыццракгы дашѣуа.

Иажѣа ироуит хѣатѣ змамыз,
Дрычхѣагѣышьѣеит уи акыр.
Ахѣз иашѣтазгы, саѣамамыз,
Дѣкѣантазза зны даацѣырцт.

Аѣып иашѣтаз дѣѣаркѣашѣеиуан,
Агѣыр атѣа дкылѣеит хынтѣ.
Аанѣасшѣа змамыз дреиуан,
Кѣардѣ татакгы иѣахын.

Дуѣаѣалон арахѣ дыѣан,
Жѣа уирхѣомамызт агаза;
Уишьыр калон уи аѣыѣаз,
Зны аргама, зны маза.

Сара ускан саван аатцра,
Снарѣыргашѣа сдыргылан.
Саван аатцра сгэы шыткѣацра,
Итцааршѣха сыкгы сылан.

Икӱз, икӱлаз еилкаамызт,
Акгыы исзӱтӱмӱзт хасаб.
Сымѡа ган... цьаргыы игазамызт...
Ари цхыззаргыы калап.
2011

* * *

Анцӱа ишихӱара укоуп, укӱша-мыкӱша
Иухӱогъ иуцырхагоугъ уѡ дубом.
Уныкӱлалоит аштӱ амра укӱшуа,
Уеыртынчны ашӱшырафгыы узтӱом.

Агӱашӱ унтыцдыр, арахь уѡ дупылом,
Уара уаха змоу азӱгыы даауам.
Ани, зны узыцхыраалоз угӱыла,
Ушцакоу, уцсы цоумахӱагъ дцаауам.

Ицкӱынцӱа уаа дуцкӱахеит, урыхӱом,
Адунеи амаа зкугыы дара роуп.
Агӱарбжьара ибжьюуаахьеит аеыхӱа,
Уи уакӱтӱоушӱа ахьубо газароуп.

Газароуп ухы ахьынахоу уахьдӱыкӱлаз,
Уамкуа ара уахьыкӱхаз адунеи.
Машӱыршӱагыы иѡааихом арахь укӱлак, –
Уззыцшымыз, узнымиащаз уаниеит.

Уцкӱынцӱа, убаагӱаракӱа, еилахӱаит,
Рхы зкӱыртцаз адгыыл иуцӱагеит.
Цьара акы ааузынымхазакӱоу уаха?!
Агӱара узымгеит уи, агӱрагъ угеит.

Адунеи цӱцӱазазар ас – угӱыгьрын,
Уеагьушьрын, уи уеибашьцӱа иуанарыжьыр.

Аарла уҕагәышьоуп, аха егьухьрым,
Иааиуа ари адәыҕба уеатцоумыжбыр.
2011

* * *

Уртҕы мѳасит иҕамызшәа:
Иац иаакылсын, иахьа ицеит.
Ирхаштаанза рыгәкәа ҕызжәаз,
Ражәра қәәцуа иаарыхьзет.

Ираҳаҕза измыргылаз,
Рҕыртынчны измыртәаз
Ихыҕеыгаха ирҕылан,
Иааилдыргақәеит атаз-чаз.

Икыднакьеит измырҕәышыз,
Рхы иҕаҕеит изыргазаз.
Иниасит дара шзышоз,
Акгы рзаламкәа изыхьзаз.

Ирзымгаша иѳуа ишашьтаз,
Иргаз мѳабжара иандырз,
Ирҕаххеит еибак-еибашьтуа
Рызегь рышьтахьҕа ихынхәырц.

Аха уахь ураҕагалан,
Иажәхьяз раандақәа қаҕсеит.
Адәы ишықәыз зегьы ргәалан,
Уаҳа рылымшо иааҕсеит.

Иагынымѳасит иҕамызшәа,
Иагаз агеит агәыҕжәа.

Убас затцөк атахызшә,
Инхеит ирыцыз атызшә.

2011

МАРИНА ЛАХЬ

Марина! Иахзеиламшә ббама иахзеилаз, –
Иахзеилаз, иахьанза хара хазлаауаз?!
Гха змамда, ихагхаз харееилап,
Иаххәалар – крахнатома ауаз?

Сара исыцрасуа баргы ианбыцрасуа,
Ианхацрыхо, ханажәжәло цшак,
Иаххагылап хәа ари ажәван казказуа,
Хагъатцацшып хәа ххәыцуам зынзак.

Сара снейуеит асы хьшәашәа сылсны,
Избом арахь иаауа шаацынроу;
Бара бгылоуп бхьаакәа зеггы былсны
Ихабжыысуа мѡакгы аѣароуп.

Икоу здыруада, уи хаицанылом,
Хаицырган, хаман ицашт хаз-хазы.
Бара ибықәшәацәгъан бгылоуп зегърыла,
Сара аацынха сзылсуам асы.

Марина! Аамтагъ аатгылазшәа сыкоуп,
Сыңсы тыхуа, исылшьаауа сдак.
Елабуга быцхьоит, сцоит сара аѡныка,
Схы схаштуа – Борис Пастернак.

2011

* * *

Дахтәыхуп хәа акрануҕартцо,
Зегь ануртагы – уоутәых!
Уныкәгылазаргь уаҕа абартца,
Аҕны уҕнарыжылом, атәитәых!

Уанаакәгылало зегь ныхны,
Ианрымцаука унапкәа еитцых,
Ухы убазахуам утәитәыхны,
Атәы итәы уара, атәитәых.

Уҕартцазар, – иалшоит усгы, –
Ушааиуаз ҕенак еимаатцыршыс,
Зегь акакәхоит инаухысгы,
Убла шааҕшуа уршыз, –

Уалашыцылоит узлахалоу,
Уҕануралоит узыкәшәаз;
Ауаа ирылоу, иҕоу зхала,
Уара акәыба – ахҕа зхашәаз!
2011

* * *

Инахпыртцыз ахәса җшзақәа сылаҗш ианнитцшәа,
Исхәоз шымцызгы снзхәыцит: смажәыцшәа,
Уимоу, саазкәылаз сычкәынха сшаауа,
Сара җхәыс даазгаргы макъана ишауа,
Зныкгы акәында, абас даҕа хынтә...
Исыхыз умбо, нас, сҕазар стахын.
Даасыргәыбзыгыр стахын сара җхәыск.
Сааҕалейт исзыҗшым ахкәажәк дысзыҗшыс.
Ғарагәышьам арткәа зызхәоу, ғаразам,
Ауаҕы дшыҕоу ухәейт хәа, дцазам.

Ихы анибало уи дѣамкѣа дѣашѣа,
Деихамшѣа игѣы инатѣит, аф аст, ѡажѣа,
Арахь, иажѣра ааскъан, дартѣахьѣит.
Ихьаакѣа нымтѣѣит, ихѣрақѣа мѣѣит,
Ибаѡқѣа ирылгоит ишрылгац аѣѣа.
Бжеихан сапылоит хѣа дыѣам аѣа,
Схаѣа-ѣсаѣа иакѣхоит, – ибѣа ааѣнатѣоит, –
Гѣыѣрақѣак иман дшааиуаз иаантѣоит.
Убасѣангьы ихастѡм сшаатѣаз сажѣны.
Сықѣхар уатѣызны сдагѣан, слашѣны,
Исзааигѣоу, издыруа бжык аасшѣырѣа,
Сааигѣа дыччааит акыркырѣа аѣыѣѣа.
Иснырп уи лыѣѣара, лыхаара снырп,
Сажѣақѣа лзыскып, адунеи дасырдырп.
Лымтѣѣыжѣѡақѣа еитѣнахып, илнаалап сѣѣахѣа.
Саагыларгьы уа сара ус, акгьы мѣѣа,
Ѣѣѣазаарак сыѣоуп, уи сгѣы ахыршѣам,
Ихьѣараз аѣахызаргь, ахааназ сажѣуам!
Абри сшазхѣыѣуа сырнысуѣит мѣѣақѣак.
Исыхьзоит сара амѡан икыдхаѣа қѣак,
Акырѣѣх гѣѣа леиуѣит, иасуѣит аѣѣа.
Акгьы ыѣам, зегь ыѣоуп наѣ, сахьыѣѣуа.
Арахь иагхоит есааира сшьаѣа,
Ишрылгац сыбаѡқѣа ирылгоит аѣѣа.

2011

* * *

Зегь нзыжьхьоу, иааурѣа,
Улымѣа кыдѣан уаазырѡишь.
Сара сусқѣа еиѣѣоуп еиха.
Зегь нсыжьроуп, зегь нсыжь!

Снарыгѣѣасызшѣа исырзуѣит,
Исызмырзуа цоит исытѣшѣан.

Истахзамшәа снарпыртцуеит,
Сышрызхьяауа сылапш итшәоит.

Исызтымгаша ахьсыцәтаҳаз
Сырхагәәкүа уа сырхазааит.
Псыхәак ыказами уаҳа, –
Сахьымаара схы сырхазаап!

Саунажыт ажәәан сахьынҳалан,
Адгьыл сгәытцаскын – ихьшәашәоуп.
Утәык салам, ҳәатәык салам,
Исзынхаз исзымхәац ашәоуп.

Аха уигьы гоит иашәамкәа,
Азәы илмыткәмахоуп ишааәуа.
Мәакы сықәуп сеикәыршәамкәа,
Инасхыкны хыхь асы аәуа.

Зегьы срышьталт исымбацшәа,
Снархьыпшуа, изшәа, имызшәа.
Саңхьа игыланы иабацо
Адунеи дугьы аҗырҗыцшәа!

Сызлахәмаруаз сылахәмаруа
Снанагашт акгьы ахьыкам.
Арахь, сахьнеиуа скарауара,
Схы сырхазшәа збоит аәныка.

Ари шрыцҳароу урҳа,
Зегь нзыжьхьоу, уаазырҗишь.
Сара сусқәа еицәоуп еиҳа:
Зегь нсыжьроуп, зегь нсыжь!
2011

* * *

Сназхэыцлоит адэ икәхацәаз ирхытцау,
Азэ – цшыынфажәа, егыи уи дахыхәхәоит.
Изфэыц иафуп, иушыуазаргыи иакәытцау,
Акы рхәақәоит уа узыхәа, сара сзыхәа.

Иргәамцхо шцарацәоу, ирылдыршо мацны!
Иртцаз рхаштхьеит, иудыртцо абаарго?
Фатә хкыс икоу зегь леилацны
Ирымтцагылоушәа, ирыздыруам нап зларкуа.

Пхәака акәхарым иахыцшуа адэ икәхаз,
Инрыжыыз ауп иааины рыбла ихгылоу.
Азэ дырбар дычча-ччо афықәфықәхәа,
Икалаз рзымдыруа иаaidгылоит.

Уамашәа ирбалоит асцена икәлаз,
Рыблаф иааиуам ишытыцо рыкәашашәа.
Дыцсит хәа рахар иааикәшәан рықәлак,
Дфамыз хәа ицьоушәап урт анашшуа.

Адэ икәхацәаз ахаан рдәы рызныжбуам,
Ачалаа зку арахь даакәнамгалар.
Икоу цьыршьоит, рыцха, икагәышьам,
Лассы имцои урт арантә еишьталан.

Ихавыфрны инеиуа аамта иацхоит,
Иагахьеит хәа соумхәан еикәчыцы хәа.
Адэ икәхацәаз ицәо амца иатцхоит,
Руазәы сара дсышьтахуп схәыцы хәа.

2011

ДЫРЖЬЕИТ!

Дыржьеит! Иаилалан убасгы ддыркъалеит,
Изымдыруа даакәхеит ахатца дахьцо.
Ахәкәа ирхытцит, агәаџакәа иртәлеит,
Инеиуан еишьталан, еихьымзо-еихьзо.

Иеизыргеит урт икам-ианым зегь,
Ирахаз, ирмахаз еидыркылт җарак.
Изхымсша хәа акы ыкан, ишиашаз иахымси,
Иахыхәхәеит, иахыкәласт, иахыркъеит лабак.

Иказ акы акәын – раҗхьаҗа ирыхәоз,
Иахтынцатәын уи җсы зхамыз, изхаз.
Дырцәацәазшәа рбазу, ддырҗыхон
Раҗхьа идыргылаз – агәаџа иҗахаз.

Убас еиҗш ажәабжькәак җархәон илымха,
Дытдыркъон, дагәйдлон атзамц.
Дааныркылон шыта устәкьа аҗахым хәа,
Длаларыжьюан амцеиҗш уи амц.

Дара ирыхәоз, арахь шыапы зҗамыз
Уи амц мышкала дунеик аанархәуан.
Ацәгьа зыршаз ахьз ду ихҗамыз,
Иаҗхьагыла игәы иахәаша ихәан.

Дыржьеит ахатца, анкьатәи сгәыраз,
Дыржьеит ахыда, убас еиҗш дыржьеит,
Иҗагылара инеиуа уеаанкыл, иудыруаз, –
Игәнаҗа рыкәшәартә, – инаугәйдцан уишьуеит.

2011

ТАМШЬ

(Лафны)

Инхартамкәа, ихырхартамкәа, –
Ауы уамшь, ахәа уамшь, –
Даур ихәан еипш, и-Цыгьардамкәа,
И-Кәтолымкәа, ишцакоу Тамшь!

2011

* * *

Ицаз зхьынхалам иааиуа изгәаџом.
Игәыдычәало имбар – дархәашан.
Исызцасуоу, ари аамџа сашаџом,
Уи убас аеарцәгъеит – уаашәап.

Сышьтахьџа схьаџшуеит саатгылан,
Снаныџшылоит амџа сызныз.
Акы сашьџуан, акы сыннакылон,
Сахәхаргьы џалон, анцәиныс.

Аха сымџа саџхьаџа игамыз,
Иџоу баны, иџамгьы аагәаџ,
Сыџкәынмыз усқан, сеилагамыз,
Сгәы мцеит ианцашазгьы, дад.

Сааит аранза, иахьанза, еибгала,
Сшылагылазгьы ақәыџмақәа ргәашә.
Иахьагьы сзыниалакьы сыбналом,
Иџадырџаргьы џалом схы аатәажәк.

Атыша сџахап сыблақәа хызџар,
Сызмыршәашагь ахьааиуа саршәап.

Утахоит утахарц утахызар,
Исгәыдычәало сымбар – сархәашап.

2011

* * *

Сымға ныртәо, сусқәа хыркәшо,
Схы сыкәәчә сахьаауа,
Исыздыруам шьта иахьсықәшо,
Шьта иахьауа, иахьауа.

Ирзысшахьейт сымчи спышәей,
Иныху ныхуп меигзарах.
Исзынхаз сызгом анышә ахь,
Ишәыдызгалоит уигь еиҭах.

Исылшозей сара уаҳа,
Исымчужей – скаҭсаҭәейт.
Иҭасымҭандаз ҭьара гәнаҳак,
Иарбан уаҳа, ажәла нҭәейт!

2011

* * *

Ақәа анлеиуа ас икыдҭәан,
Сдәықәнагалоит схәыцра иҭаз ахь.
Изыббазей сыжәған бкыдҭәан,
Сызбырҭшуазей уахь, уи аҭахь!

Инхазшәа ак насыдҭан,
Иҭамлазейтеи ааихыккашьяк.
Саҭаҭшуазаргь, сыжәған бкыдзам,
Иаамоужейт сымшгьы еилгашьяк.

2011

* * *

Рыңсы ңызхуаз ргәы изыҥкаашам
Дыңсны дықазаргь, ус ауп, ус.
Уи урт рыгәнаҥа изгашам,
Зны дахьымхәыз, ма дахьхәыз.

Иҥоуп амҫа узлацаша
(Хара хҥьалан уи ханым).
Агәы ҥадыҥь иалазаша
Иудыруазеи, уи хахәым.

Инахьысцәеит, иалакьысцәеит,
Имшаҥакәа иаша иаст.
Уи азакәхап, аарла исхысцәеит
Иснамырбаша аныснарбаз.

Ишейкәжәара избеит еиҥәжәазшә,
Иара убас сышыҥанакшеит,
Иҥастазаргьы сымшәазшә,
Сназлаҥаз аҥх мшеит.

Самырҥәышыз – сырғазамызт,
Иаргыломызт уи ашәах;
Сыргәҥеиуагь самазамызт
Агәаҥ иахылымцуаз агәаҥ.
2011

* * *

Исцәызыз сдырҥыхан, срылаҥшуеит илакәшьо,
Схахьы исзаамго сахьрылаз сызрылаз.
Шьханхыҥ сыҥазшә, сҥалеит уажә сакәшан,
Иубахьыз сакәзамкәа сааиуеит зегьрыла.

Сыхтѣазшѣа исыхѣаџшуа игылоуп исцѣызыз,
Иаашѣа-зызалоит зык сыхнатѣазшѣа.
Исцѣызыз ракѣым, исцѣызызгы ирыцыз
Ааиласырхоит, сахънеиуа срызцасшѣа.

Лабѣаба акѣым, исымбахуанда пхызлагъ,
Уахъ икѣаз џара наџ, иеитѣашыџуа.
Ирылшом иџоу шыџоу иазхѣыџлар,
Ирызгѣаџом уатѣызыны азѣазѣала ишызуа.

Исцѣызыз иџам дунеик ахъ ианиас,
Иртѣым анырго, иртѣыз андырз,
Ишышътнахуа рызгѣамѣазо зиаск,
Иеивасуа, иеижѣыло дѣык ахъ иааџѣыртџ.

Ѣџѣак ирыџѣтѣоуп иаагароуп хѣа апхъахѣ,
Ашьѣџ џѣыртѣѣо иахысуеит адѣы.
Ираѣѣам шырзымго рдыруазар акѣап,
Аргама, иуахартѣ, ирхѣом уи атѣы.

Аха мчыла ирѣахым дхъырхѣоит,
Дыладырзрашѣа рбоит уи ашьѣџ.
Дызлаџам ахъдыршо иаѣѣам изырхѣоит,
Иагъызгѣаазан игъежъуеит рыблахатџ.

Абарт роума, иааџъасшьѣоит, исыџыз,
Рыгѣра анызгаџѣа акѣу, сызџыз?
Сыхтѣазшѣа исышъклаџшуа игылоуп исцѣызыз,
Сылаџшгы рыџѣкым ишызра ианыз.
2011

* * *

Исзымхѣаз зысзымхѣаз сгѣахѣуа – ихѣатѣымызт,
Араџа иатѣымызт, иатѣымызт џарггы.

Сдәықәын сгәаҕ-гәаҕуа, хәыцрала сдәымыз,
Срытдан хәашыа змам зынзагы.

Исхәау урт ракәым, урт ракәым исгәалоу,
Иҕаз уа сгәы иҕахаз ахытаһаз.
Ихәатәымыз схәама ыарақыр ажәала,
Ажәада исынсырҕшма? Аф асит, аф аст!

Риашашыас иастаран иҕоузеи уи?!

2011

* * *

Аиаша ухәозар,
аҕсра иацәшәаны игылоу роуп
Игәытҕыа-ҕсытҕыаха итәаны аҕсра иазыҕшуа.
Аҕсра ахыҕоу харазам, агәылароуп,
Аҕаанахар – Анцәа ҕшзала иахзырша! –

Акы ахәаха умҕакәа, агәашә иааҕашылап,
Иааудгылап, ицнакаап уи ухәдацәа.
Агәыла ҕхәыс леиҕш, иаҕсахуам ашыла,
Уаахыаҕшаанза иаразнак уеихәнәтцәап.

Уацәшәа-уацәымшәа, аҕсра анааиша иааиуеит,
Уи зегы ирзеиҕшуп, ирыхызашт.
Азә дыҕсыргы иҕсрала аҕсра дааиуеит,
Агәыр аҕа дкылҕангы дацәцашт.

Сышзахымҕо здыруеит сара саҕыл,
Аха усгы, аха усгы сгәы мцазац,
Аҕсцәаха арахы иҕааихар иц хырҕаҕыа,
Зны сылазуеит, нас сылиаауеит ашыац.

2011

АЧАРА АЛАМҒАЛАЗ

Зегь цхырааџцәоуп. Дарбан зычезырҕыалаз,
Инаикәдыргаз абжыы зызмырхаз?
Ус ҕалома ачара аламғалаз, –
Иҳавнаган иабагеи зычәкәа рхаз?

Иахьарнахыс рыхкәа ахьхоу арахь ауп.
Иацжәац аахыс излацәажәо чароуп.
Иахьыцыркьуа ҕара, иахьахьуа ауп
Иахьацхраатәу аусғыы – агәра угароуп.

Аңшәма ицәа ҕыалеижьтеи итцуазеи!
Имоу, имам, – изымхаша, изхаша
Шихасабуа, зынза ҕаакы даарқәасқәасуеит,
Ибоит уи араҕа ишаҕаххаша.

Ауа, аҕахы, аҕыза, ақәла нымхаант
Ирахәамкәа ачара, ркьаҕешья абамоу
Уи, – ибжьаужьыз ргәы узнымхо!
Уажә иаабама уртқәа, уажә иаабама!

Ирымоуп ирызхаша ацәкәа нкылан,
Имцхәызаант – иагдырхома ачара акәац.
Аҕы ҕызаант, имшуп аңшәма дгылан,
Q-ацәцак эжәыз иҕнамҕыо иблахатц.

Ишыруша иалацәажәоит иааниуа рыматц,
Ирарымхәаша, ирархәаша иазхәыцп,
Ачара еилазго ҕанда дҕаларыма,
Ашҕа дықәдыргыларым атцәхәызз!

Агәыла иусу дадгылап агәыла,
Аган ахь усғыы дгылазом ҕынха.

Аҗарпшзоит ачара ду зегърыла,
Уара абригъ уазхәыцла, нас, уаха.

Аха днахәаахәуеит усгъы аңшәма,
Изибозеи азлагара млагоны?!
Ачара аламталаз амитә иақәшәаз
Амшгъы имоура җыишьоит еилганы.

Дзыргәамтцуа зегъ ртыпқәа инарықәцан,
Ачара иаабац чарак еипш ицашт.
Аа дахыгылоу аҗаца хәыч дчығәза,
Ак лыздыруам уи, еакы дазҗаашт.

Җакгъы дазхәыцуеит ачара аламталаз
Аңшәма хатца – дгәаҗуа, иҗырххацәо:
Җанзырхо лоума хашта иҗало,
Лара лакәу уацәызны хәхзыртцәо?!

2011

ЗЕГЪ УА ХҖАЛОИТ

Зегъ уа хҗалоит, акгъы ахыҗкам,
Аиҳарафык ахыҗкоу, уа хҗалоит.
Җаццакы-ццак хнеиуашәа афныҗа,
Уахь, акгъы ахыҗкам, хәихалоит.

Иҳазгәаҗа, иҳазгәамҗа, иҳаҗас,
Җынкылашьа хмоуа, акы хәгоит.
Җааҗсагәышьеит хәидара ду хшаҗаз,
Ғәы җадыць, арахь, игәыннагоит

Измыртынчуа – иаахогъы иамаахогъ,
Аҗатәыхәа иалҗьо иахцәашьуеит.

Ҳахъзом зны ҳахъцаша ацахагъ,
Ҳашътахъка җшыаала ҳаагъежъуеит.

Агәы иалазом уаҳа иҳаҳауазар,
Агәы тәарц егъагым – иааҗсаҗәеит.
Ҷынкылашьак җататәуп, иауазар,
Аешъра ҳағума, ажәла нҗәеит!

Аха ирмаҳазеит ари заҳаша:
Сара, уара, аҗәыш, агаза...
Раҗәак акгъы нымхоу ҳзеилаҳаша,
Ҳағуп ара ҳалҗырц ҳагәгәаза.

Ҳаццакы-ццак ҳнеиуашәа афныка,
Уахъ, акгъы ахыыкам, ҳаихалоит.
Зегъ уа ҳқалоит, акгъы ахыыкам,
Аиҳарафык ахыыкоу, уа ҳқалоит.
2011

ААМҒА ЦОН...

АамҒа цон, сара җьаргъы сҗазомызт.
Сара җьаргъы сҗазомызт, аамҒа цон.
Сахънеилакгъы усқан сгәы назомызт,
АамҒа саған – сгәы ахәрақәа аннаҗон.

Знызатҗәыкгъы уи самыргәыбзығит,
Аеардагәеит, исхәаз амаҳаит.
Иаалаган, җада исыхеит, лада исыхеит.
Иаасыдыххылақәан – аеепҗш ирҳаит.

Саргъы саршәеит, сыштәазгъы сымшәарызшәа,
Зегъы сзеипҗшәа, зхы зҗахым раҗәак.

Сыҕамыст ҕалашыа змам ак ҕаларызшәә,
Сзымцо, сылахазшәә стәән хәынцәак.

Сылазыжбыз ччомыст аҕырҕырхәә,
Сылыргомыст – срыхәомыст схаҕа.
Дара ирзынхон, иага рхәаргы, ирхәоз,
Исхагьежьюан сара схәыцрақәә еиңхытта.

Аамта цон, сара ҕьаргы сцазомыст.
Сара ҕьаргы сцазомыст, аамта цон.
Сахьнеилакгы усҕан сгәы назомыст,
Аамта саҕан – сгәы ахәрақәә аннатон.

Урт ахәрақәә, иахьанза сгәы ианхалаз,
Ихәыцымкәә, иҕаз шыҕақәаз сдырбан,
Амра аҕашәамтаз, схалан, схала
Хәы ңшзак аҕны сеиқәлымхаха стәән.

Арахь иааџуан иҕаз, иҕамхашаз
Ирылыџны убас еиңш ажәақәак,
Сшьамхы ааҕәҕәахон, шыта саргы сҕахашан,
Ицаз зегы аахынхәышан, аха иааг,

Исышыклаҳаз уаҕа исышыклажыызшәә
Сгәы иснаҕо сахьаатәаз срыжәжәахьан.
Стәән сара уаҕа аџы сашьызшәә,
Сҕарагы абаҕахыз, сажәхьан.

2011

АШӘАХӘАџ ВИТАС

Егьырт ирытамыст иҕаз,
Егьырт ирыламыст илаз.

Дабаҗоу, дабабжъази Витас, –
Дызгазеи дшаацэырҕъаз дкылаз?!

Аңарда ахъаатыз дысбартам,
Дыҕазар наҕ, аңарда ашьтахъ?
Иҕазма, схэыцуеит, ашэарта?
Баша, башаза сашьтан,

Имааџит Витас ибжъыхаа, –
Иарбан хабжъара ибжъахаз?
Схаҕа асценахъ ак сыхон,
Аха снарышьтуам уахъ уаха.

Дабаҗоу, дабабжъази Витас,
Дызгазеи дшаацэырҕъаз дкылаз?
Егьырт ирытамызт иҕаз,
Егьырт ирыламызт илаз...
2011

АМААЛЫҚЫЦӘА СХАҢЫРУАН

Саргыы зны амаалықьцәа схаңыруан,
Слымҳа иҕахэытхэытуан илбааны.
Шьоук анытҕьоз адгьыл аҕны аңырхәа,
Саашьтыраауан срыцҳарак баны.

Жәџан цәула иџалашәкәон срыман,
Сыкәа иҕашәшәоз, исҕашькьыруз цшан.
Сара уи аамта схаштуа ҕаларыма,
Ускан сара ахара сыңшуан.

Араҕа сара алашэага срыламшэацызт,
Исҕамгылацызт ац хырҕаҕа аамтэк.
Иауан-иашэан акы саамыршэацызт,
Издыруашэагы сыҕан зеггы ртак.

Амаалыкыцэа нас аҕауа иалазт,
Сабаҕахыз сара урт срыхзо!
Арахь пхызк салан сара сшалац,
Издыруашэа, исзымдыруа сахьцо.

Снацшаацшын – сықәнакхьан ацэхэыра,
Сныжыны хара инеихьан сызхыпшыз.
Ацстазаараҕ иҕоу, иҕам здыруан,
Уара идыр анаҭсан сыззыпшыз,

Сыкәша-мыкәша шэартэк ыҕазамшэа,
Сеырҕэышуа сааиуан, сеыргаза.
Зеггы ирыхьоз, акагы иахьзамшэа,
Иацсоу ак ҕацдамшэа, – агаза! –

Сгэы кажьуа, ҕыргэыбзыҕ ишьтыхуа,
Зеггы рцасгы хатцатцас саауан.
Исхьынхалаз ахымаара ишьтыхуа,
Сқәаны слеиуан, сысны сауан.

Сыҕан, иахьанзагы сыҕоуп ацсабараҕ,
Еиҕасуа пшақәак сыргоит сыжэжэо, –
Амаалыкыцэа ажәфанаҕ ихәмаруа,
Адгылаҕ аҕьныщэа срыцәшэо.

2011

СНЕИУЕИТ ААМҢА АЗИАС СҢАҢАН

I

Схы егытамкәа, сҗыба егытамкәа,
Саарылагылт сааины сҗыҗа.
Адәы азә дықәын ара дамкуа,
Даасыхәаҗлон ибла кылцан,

Дабаанагеи ари арахь хәа.
Аңхын сук еиҗш сырзаушәа,
Сааҗаршьалон, псышәак сахәан,
Инасҗырцуан усшәа, егысшәа.

II

Сҗарын, аха зынза сҗарзан
Сырбоу, саазрыламгыло,
Шьҗа сшеиҗымхогы аахартцан,
Инасафсны, нас лаҗшыла

Акраамҗа наҗ снаскьаргон,
Ишәахуазшәа саахынхәыр хәа.
Иқәгыежъаауан аматцарқәа,
Исзырхәаша анысзырхәа.

III

Дыҗаз, рхәеит, дыҗаз, дыҗа,
Зегь аками дцаргы дааргы.
Днахашьҗрым уи афныҗа,
Мчыла днеирц далагаргы.

Дмаҳәушәа аатцра даваз,
Амфәду даныз ихала.
Дарбан, рхәеит, абга иамфаз,
Зхала адунеи ианхалан?!

IV

Сара схалагь сыҕазамызт,
Ирымбозгьы шьоукы сыцын.
Ицан, аха арантә егыцамызт,
Иажәыз ықәгамызт, ирҕыцын.

Схы егытамкәа, сҕыыба егытамкәа,
Сшырбоз сычкәыңра снахыст.
Итаҕахәа зынгыы сламгәа,
Станагалан, гәафак стысит.

V

Адәы сықәын сықәырцазшәа,
Амш салан ус, имшымкәа.
Сшан акалашәагьы, цасшәа,
Саарыдгылалон иңшымкәа.

Сааңьаршьалон: «Мшәан, уабаказ,
Иахьа уажәраанза уабазыз?»
Иалагон шьоук ықәтәарц сҕәаҕәа,
Шәхахьы ишәзаагару уи иацыз?

VI

Сгәаан рхы ианықәсыргыла,
Азәазәала италт ахшыра.

Акраамта абна сылан, –
Иааикәтәанза сгәы ашыра.

Ишәон саалтыр абнаршәыра,
Шьоук арахь иаасҕагәыбзыгуан.
Иаасдырkit ҕенак ашәыра,
Ашкол ахь сыргон исыхан.

VII

Аха исызхан сара истаз,
Иагысцәымцхәын уи акырза.
Изымуз акы сардысзом,
Исзымдырша – уи сыздырзом.

Аңсабара иснаҕаз амхуа,
Мчыла уаха акгы ацәымго,
Еилыскаауеит шыҕа сышҕамхо.
Схы ҕацәымкәа, сгәы ҕацәымкәа,

VIII

Аамта азыжь ду салагылоуп,
Алҕақ еипш акы санашәуа,
Еилыскаауеит уаха шылам,
Еилыскаауеит уи сшаражәуа.

Аха сцом зынза сәәтан,
Иахьуҕаху сга, сгала хәа.
Иажәны имажәуа са сәада
Уаҕ дупылом, уангы илахәа.

IX

Акгы смыхыт уафы имыхьыз.
Уафы имыхьыц сара исыхьыз:
Исзыхынхәуа збоит иныхыз,
Икамшәарашәа сыҕоуп сыхьыз.

Азәырфы сыриааит уафрала,
Истәу, истәым мал сыхнамхит.
Азәы ибазар сцо сыбналан,
Баша амц шьапызатдә дамхеит.

X

Сацәыбналеит уаф ихәтамыз,
Дамцасыр изымгоз ныжьуп.
Сдунеи мшы алагам, саҕамыз,
Анцәа сшишаз сыҕагәышьоуп.

Дызбом, сишьтам сыхзыртәало,
Сыжәфан цқыами – иказказуеит.
Сыҕагәышьоуп сара стәала,
Сара стәала убас сымфасуеит.

XI

Сҕыыба иҕази схы иҕази
Иахьанзаггы ифәуа ирышьтоу,
Снауҕыртын, ашақә сасит,
Иубаранггы уҕам сышьта.

Снеиуеит аамта азиас сеаҕан,
Пҕстазааран, иҕаз хаамыз.

Сара сышыта ауаурағада
Иабансыжри, уи сызхамыз.

2011

* * *

Иаазбазар еилан хыла-гәыла,
Ирылымтца ирылан тызшәак.
Иааидымтәалт гәыкала ргәыла,
Игылан иқәкызшәа ршәақ.

Быста рзеицымфеит хаала,
Ианаатәоз иазкуамызт еишәак.
Ачарахь дцон азәы ихала,
Аәны дахын ғаазә иахьақ.

Ирхәоз ааикәымшәазеит, ируаз
Аармышәазеит уаха рацәак.
Идырәашьарц иағыхын издыруаз,
Ихәмаруан интыцыр таацәак.

Аәны еилазан лабахыла,
Игәкылтәаган ирхәоз ажәас.
Иеинышәон, еиҗах иааидыххылон,
Пшам урт арака изыжәжәаз.

Игәнигон абартқәа зегь ацкәын, –
Уи дгәыбжьанытәын, рашьа, –
Аәнаҗа еиламхарцаз датгәон,
Иргәыбзыҗ, ицырқьа, ижьа.

Дкарахеит, иламызт уаха,
Ицстыхгаз ара ирацәәцәан.

Дышнеиуаз, дыңсгәышьеит дынкахан, –
Иаңбал абас иааигәацән.

Аңсрағы сықан иахъа ашьыжъ,
Иһазгы збеит уамашә:
Иахәшьа леаларңсны дкажын,
Ихы даасуа иңиәуан иашъа.

2011

* * *

Сышнеиуа сгәы усшәа снарбахуеит:
Мышкоуп, гәаҕ, мышкоуп исзынхаз!
Сабацоз, сабеихоз, схы абахаз?
Азныказ аамтагы аанфәсп.

Мышкы акәзар, саахәыцуеит, еихамзар,
Ахықәаҕ саагылазар сааи,
Шъаҕак ңхъаҕа аргыларә аңсамзар?
Уи хыдароуп, иакәшәаз, уаиааи!

Имәцума ари амш ага дузза,
Ишңарацәоу, уәанахьугза, иңазо!
Ажәәан ианылап иануцаз,
Аәартбаап амәа узлацо.

Иутәызар, уатәызар дуней дук,
Уаауазар уи угәытцак, ихьчо,
Иарей уарей ас шәыхқәа анеиду,
Умәа уанысроуп уччо.

Мышкы акәыз инхазгы, уахьзароуп
Аңсәзаара, иумпытңпраауа аңсаатә.

Мыш дуззак умоуп, уцароуп.
Имтэароуп, иаацсазаргы усаат.

Угэы ашьтыбжь анааѡуа асаат еипш,
Ушьамхгы царуп, укэадам.
Уи сара гэыграқэак снатеит,
Исхэом, изуам исыхэтам.

Ахэааҕны сааихеит, сзахысзом,
Сынхеит арахь цэыкгы сшахаз.
Иҕоуп угыы сылахь ааиқэызцо:
Мышкоуп, гэаҕ, мышкоуп исзынхаз!
2011

* * *

Схы сгэы анахдыршэозгы,
Ирпҕаз, згэы ндырхаз ахэыч иеипш,
Аанда сеахажыны сгэы саататэыуон,
Сыекажыны ашэшьыраҕ
Ашьацра сыжэжэон.

Сгэааны,
Сѡагылан сҕыцуамызт хашта,
Имхылдызха акы сакын сара ара.
Исырзыз,
Ашьацра исцэылашэаз сашьтан,
Уи закэыз шысзымдыруаг иахьанза.
2011

* * *

Акрыҕоума, уцшыр, ауаа зышьтам хэа:
Агэыхэ, ацыфа, иаххэап, аихаза, аҗэмыжэ...

Агәаҗақәа дыртоуп Манча еиҗамхәа,
Иацы аҗныҕа игәарымлазт уи ижә.

Аҗны зыргыло дзышьтам акрыҕахума,
Атәымыҕ инаркны... Ақьырмыт, ахыб...
Имачума, имцхәума – ағәқәа хума...
Зегы урхьымзар алшоит, уаахыңхың!

Ара иҕоу ыҕоуп, ара иумоуа
Шьоук ашьтаҗа, ухаҗа ахәаа ухыҗ.
Аңшра уқәшәаргы, уааңшыроуп ма уа,
Узышьтаз ахыҕоу, иумамгы уаазхәыҗ.

Иҗынкажьуа ахьз дашьтоуп сгәылак,
Ицәа ихыҗхьейт – иахтнитҗо раҗәаҗоуп.
Аха хьзы имоуит уи ахәылак,
Изырхәатәҕьо иуахәхьоу ирейҗоуп.

Аҗны дтәан атыңҗа дахкәажәха,
Илышьтаз уаҗ дылгәамңхо, дагьажәит.
Ақәаҗра дыкҗоуп дацрыхо лашәха,
Иххны уаңхьа илзықәымтҗо – дыңсит.

Псрами амал иашьтаз дашьтазызар,
Даарылахазар дламысдаха акаҗбей.
Иейыҗҗәоушәа иҕыҗҗәан шьоук еиҗызар,
Иқәырхуазей, адуней рымбейт!

Акрыҕоума, уңшыр, ауаа зышьтам хәа:
Рыбла иабо, иамбо, изеилахаз...
Егьырҗ шыҕоу хәаҕам, хәпсқәа там хәа
Иааиуа тәа збаз роуп тәа зыхәхәаз.

Ситцашыцны ма азэы сихыбаан
Исхэом сара исхэо, сгэы иснархэоит...
Ахацэа ашьталан ицеит иаргарц акэыба,
Иеилагьежьюа штাকাф ахэса хэхэоит.
2011

* * *

Зны, санаабгэалашэалак, –
Зны сшаабгэалашэаша здыруеит сара усгы, –
Баакалашт акалашэа,
Ибзоу рахь сыбзаамго, сбзырыламыргыло ицсызгы.

Быгебыргаза, ибтахы-ибтахымха,
Ицсыз иаха сырзааигэахахьеит, хэарада.
Ирызкамьжыыз, аха имхаз
Мацэак еицш сабакнархауеи арада!

Сыказагэышьям, сыка,
Сакеытцхьеит арахь аaira пхызлагь.
Бсыпхэоит, багьсыпхэазом афныка,
Ус иаха еигьуп – баасызхэыцла.

Ара икан, иагьынтцэеит аныхэа,
Зны агэгэахэа ара еикэымыз хамца.
Газарак бмыхэаит, сызлабыхэо,
Бара уахь бдэыкэымлааит саахынхэаанза.
2011

* * *

Сыбжыы цеит, ихэеит, ҕымтзакэа сшыхэхэоз,
Ишсыхэацшуаз, сшыршыоз шыоукгыы ссис.
Саагылеит ченак избоз зегь сырхыхэхэо,
Иагьгэастеит сгэы ицаз сгэы иштэцсыз.

Итапсытѣкъангы акәмызт, егъагмызт, егъагмызт,
Уи тапсуан иара уатѣкъа, смышәхәар.
Аха сѣы еихеикит, уара, агмыг,
Дахыцсаарызшәа уа исхәаша схәар.

Сгәы сѣахәхәон акәымраѣ, сызмыцәо
Атх саларшәын, уаха иаамшеит.
Гәықәхак, асахьақәа итан азыцәа,
Ана цъара дгылан даапшуеит.

Уи даапшуан сыпсыргы сынхаргы
Изеипшны, дыхьшәашәаза, ҫымт.
Сзықәшәаз ала, исымамызт харгы,
Апсра мчыла саиааирц саҫын.

Сыбжы цеит, ихәеит, ҫымтзакәа сшыхәхәоз,
Рлымхақәа цап урт, ашә схазыркыз,
Иаарылаҫыр ҫенак сара исхәо,
Згәы итаз згәатца итапсыз

Хәа изхәапшуа.
2011

* * *

Адгыл гәнаҳарыла итәымыз,
Цъаҳаным агәашәқәа иртыст.
Ихы наикәает хара здымыз:
Иус рызбон ахара здыз.

Дтәан деилых, дыцхәықъантазза
Зегь еилазхәаз, игәрагаз.
Амца дырцәон амца ацразтаз,
Ашны дыргылон изырбгаз.
2011

* * *

Адәы сықәым сара қасшәа,
Иҕастом җемирба, җемирха.
Аамта хәашьқәа қазшәа
Изжәазом сәа, сыңха.

Изует хәа сағым исзымуа,
Сизасуам еиҳаб даул.
Сгәарам сыңсы қымқымуа,
Сахамхазац шыоук рыбкәыл.

Саргыы исыхыт зеггы ирыхыыз,
Изыргәамтца санаргәамтц,
Сырзырлашәуам сзыргәыбзығыз,
Сылагылам урт ргәам.

Инықәлалоит саңхәа «ассаа!»,
(Раңхәагыла зны дсашьан) –
Аамта хәашьқәа қазшәа,
Хәыңгыы дуггы еибажьан.
2011

* * *

Дыңсыр иҕахны, аха дзымпсуа,
Дааины даақәтәеит абартца.
Пхыз ибеит уи иахазны
Ахра дағазшәа дыбғартцо.

Ари хырзаманмыз, дырғыхан,
Шаанза уаха дызмыцәеит.
Ашамтаз ацәа хаа ихан,
Дынтахан, азыжь еиңш ихыцәеит.

Дыкан уа җара, атан,
Ивазсо идәықәхын аңсызқәа.
Даақәтәеит нас иеырхатан,
Арахь иааз шыоукгы ицқәан.

Аригь лабҗабамызт, иңхызхын,
Ацәа дзалымтцау дшалаз,
Днеиуан, кыр игызма, дызхьан,
Дгәықәхаха ддәықәын ихала.

Амра ытцхахон дгылеит,
Ишьтахьҕа дхьаңшуеит, иңхыз ахь.
Ирхынхәуа арахь акгы иңылом,
Иааиуа амш азырҗыцуам.

Иҕаз илсуан ихьааха,
Иҕаз, ҕалашья змаушаз.
Ишцагеи иаразнак ираахаз!
Иахьцазынтә ахаан ихынхәышам.

Аха ишьтагы ихыцуам,
Иңхызқәа ирылоуп ишрылац.
Ирзыз зегьытәҕьагы ызуам,
Егьырт ахьымаара ирылазт.

Уртгы егьыртгы ицрыхоит,
Жәымтацәгьа ңшыщацәгьа иртоит.
Дартазар акәхап аныха,
Дгәаҕуеит, ихарта иңсыртоуп.

Иңхызымшәа ибоит даҗазныкгы
Ахра даҗазшәа дыбҗарто.

Дыңсыр иҥахны, аха дзымпсуа
Дааины дахьаақәтәаз абартца.
2011

* * *

...Ҳаицыччап, ҳаицгәырғьап, ҳаиҥыхап,
Ҳаицынаскьап маҷк, даҕа аҥсык...
Иҥалоит уатә ашьыжь сымҥыхар,
Амра игыло сзаҥымлар ҕазнык.
2012

* * *

Иңсыз дыңсит, инхаз рхы иахьашьтоу
Еилыхароуп бааҥсыла – реырзыртынчуам...
Ңхьаҥа идәықәлан, ассир, аky иашьтуам,
Иааилатәалоит, ирзыңшушә рҥынңьуаа.

Аңшразы ишпаңшым, аха уртҥы,
Рхы рацәак арахь икыдму, иҥам.
Иҥысит аңшацәҥьа, иаст ауртҥы,
Рацәафьыкҥы рҥаарымхеит афьыҥа.

Иҥоузеи араҥа? Иҥам арбан?
Иҥоуп узеилаҳаша, узмаилаҳаша.
Иббаза ажәфәан иалоуп ашьха уарба,
Цаҥа иҥалалоит уи шиашоу.

Адгьыл аҥы иҥоуп цәҥьаҥы бзиагь,
Иухьааугьы, иуцәымгугьы, иугәалоугь,
Улбаа уарҥы арахь уҕырқьиан,
Зеырхаган хыхьза ажәфәан иалоу.

Иңсыз дыңсит. Инхаз русқәа ирыцлеит.
Ирхәазатәны раңхьа ишьтоуп қыдбажәқәак.

Урт рыкәгараз икарахеит пхызлагь
Ипшны итәаз ианбааимкьари хәа ашәкәа.

Ахара здырцо дцеит, згы дазызәзәом.
Ицкьакәакәараза арахь рәаархеит ицыз.
Аха арыцхара – иахьнышътало изыцәом
Ицшаауа атх иалоуп дара ирцәызыз.

Ирцәызран икоуп... Уи рхафь ирзаагом.
Рыерыларцсны иркуп макьана тыпкәак.
Рцабаа зегь нак атышахь иагәо
Ифацалоит урт уажәы-уажә ицан.

Ицсыз дыцсит. Ишәоу дымцсыр хәа,
Шьоукгы гылан ишьтахь усқәак дыршон.
Уазызырәуа уәааухар ауаа ирхәо,
Дарбан, уара, арака икоу здырша!

Иббаза ажәфан иалоуп ашьха уарба,
Иара убриггы иамоу зтаарақәоушә.
Икалараны икоузеи? Иааиуа дарбан?
Илакәуеит шьоукгы анахь, илаҳәақәоушә.
14.VII. 2011

* * *

– Хабаци, уара, иааиуа арт иреипшхар?
– Анышә хазтода арт иреицәахар?!
2011

* * *

Пшьынфажәа рахь снықәлеит. Саб сихьзароуп.
Уи пшьынфажәа шықәса дагьинархысит.

Иааишьалашәа сааиуеит, усгыы сцароуп,
Аха саб, иамуа аниба... дхысит.

Ашта дықәхаит, ҳақамкәа, ашамтаз,
Ахысбыжь иаразнак ахабла арфыхеит.
Угәы кыднахма, иузнаузеи аамта,
Изумоузеи, саб, ҳара ҳзыңшыха?

«Ихы дзамыхәо ҳағоу адәы дықәхеит, –
Ухәалон ура, – ухьаа шуиааиуа
Анудыргы... Ишәатәуп, уалқәак сықәхеит,
Нас саңылап сара амш исзааиуа

Даҕакала...» Абри акәызма, сабхеит,
Угәы итаз, ухы итаз итымтца?
Ура утәала арақа зегь ҳасабхеит, –
Уеаургеит зәааурхаз ахы-мца.

Скарахеит, удыруоу, саргыы сшааиуаз,
Исылқьалоит хьаақәакгы ақатдәыхәа.
Сааигәышьоит макъаназ ус, сыриааиуа,
Сшаагылахьоугь саалтңны сара сныхәа

Апстазаара – сныхәа – ашыкыбжь ааәуеит,
Сышьтнахуеит уи, сықәнакшоит уажәы-уажә.
Аха макъана цәақәақәакгы аәуеит
Ари скалам, ицаз зегь сышрыхтдәыуо.

Аамта сымоу цысшьоит. Саб сихьзароуп.
Уи пшьынфажәа шықәса дагынархысит.
Иааиашьалашәа сааиуеит, усгыы сцароуп,
Сеилызшьаауа – иамуа аниба... дхысит.

2011

* * *

Ухы ұтахцәамкәа Ақәа уаналоу,
Ара уанықам – иуцым уанрыцу,
Ирзеилкаауам иуцыло иугәалоу,
Уара улақш ақәшәом иґыцу:
Иқоуп, зегь ықоуп ишықац!
Ухы шытыхны уґынаха аґнықа.

Аха уара аатцрақәа урывоуп,
Уқьалазшәа ақалақь уалоуп.
Аамта иахәнатәыз зегьы ыфоуп,
Урт уахьырхьымзасгьы угәалоуп.
Иухьаауп инхашаз – инымхаз.
Ух зубогьы уи акәу уеитымха.

Ақалақь иалықуа ашәамкәоу?
Иазышьтымхуа иарбан гәырґацәгьоу?
Иқәа, сызшаз сара сшамкәа,
Ирґыхатәу арбан иахьатқькә?
Иарбан хшахәақшуа иахцәызуа?
Иарбан ара зегь зырґыцуа?

Срылоуп иааиуеи ицази,
Сгәыґуеит: макьана сыңсышам!
Аха сашьуазаап, аф асааит,
Слымха итасыз аңсышәам.
Изыхьушәа азыхәашьқәа сзыжәуам.
Ақәа дыргылоит – исзалоу

Егьықам – исымбац ханқәоуп.
Снеиуеит исгәалоу шысгәалоу,
Сынхоит ара, сагьнырхамкәа,
Сатцазуа есааира идырґыцуа,

Смызрашәа збахуа, сагызуа.
Сабакоу, саахәыцуеит, сабакоу,

Адәқан «Манхеттен» ахьахьзу?!
Аңсышәала ицәажәазом Ақәа,
Ишьтоузеи ҳаңхьақа, иҳахьцу?
Ирызгәамто аидара сшатцоу,
Снеиуеит ахатца, сабацо?

2011

* * *

Ааңынра ааит иацы ашьыбжышьтахь:
Архәара сахьнавшәаз ҳааиҗагылт.
Ибдыруазшәа ари абжъарак сышбышьтаз,
Шәазызарак быблақәа инархылт.

Бабабжъаыыз усгьы, сцаар стахыхын,
Ақалақь ду бышцалази агәыр еиңш!
Сара цъара бахьықам ахь исыхон,
Сагьнеиуан сузнымкыло аеуреиңш.

Ицарқаца ашәқәа назыркыдаз,
Иаадмыртит сахьнеилакгы, сахьнасыз.
Издыруада бцазар нақ, ақытахь,
Уажә бара уахьынтәи баауазу,

Бааңсашәаггы бықан, аха саныбба,
Акы аҳәаха сымтакәа баасҗаччеит.
Ак сыгымхеит сцарц схы снахыңан,
Нас саагылеит уақа сыц хырцаңа.

Сеигәырғьон ари амш, сышьтнахуан,
Исытасны сналанатцон ажәван.

Ғааихак ҕамта, ҕғанынаҕха, акы сҕаахуан,
Бара бзырѡуан, сара сцәажәон, сцәажәон.

Ақалақь уаѡ даламшәә ҕа ҕада,
Җааизныжыны ицазшәә зегьы бналан,
Җаиҕахәйтхәйтүа, – иаххәогь заҕауадаз, –
Җҕьалазшәә абра ақалақь ҕалан.

Акраамта схыңшылон бара бышьта,
Атқ баналаз – схы ахьсырхоз сыздырмызт...
Ааңынра ааит иац ашьыбжышьтахь,
Аха макьана ихыцыз зыкгы ирмызт.
2011

СЫЗХЫМЗАЗ

Адгьыл иқәзытит, иалазит ажәѡан
Сызхымзаз, уаҕа иаасымхәаз ажәа.
Амшын ду ихызлеит наҕ иҕбаха,
Ицәахит, икәа иҕеитдан саҕа.

Адәы иқәтдан, насшәә, иршьаҕаит,
Сааигәа иҕан, исымбеит, исмаҕаит.
сызхымзаз асы ақәаит, иазәзәеит ақәа,
Баѡык еиңш, имтарсны иргеит алақәа,

Сызхымзаз аҕәаҕәа иҕеықәижыт тәымк,
Азбахә дырцәеит, ахьзгы ҕәатәым...
Неихыркәа лымамкәа, деицакны, дшыңшыз,
Арымз дықәтәоуп сызхымзазгы. Пҕәыск.
2011

САРА ШӘЫШЫҚӘСА СЦАРГҒЫ ҰАЛАРЫН

Исыздыруам сызлагылоу ауаа шыршаз,
Излааиз урт иахъанза, ирыцсхакыз.
Ауафы данбанзазцо атәы ыршо,
Имѡа лассы интәозар уи, акыс?

Анцәа, харцәыхъча, сүхәоит, ахәыртлагъкәа,
Ацсахцәа, шә-цәак зхадырцаз.
Урт роуп иазырхъыз сара сгәы иахъуа,
Урт роуп хацсыра цәгъа сзырбаз.

Сышә дылахеит сыбла иасмырбашаз,
Дымцаа-дымпшаа иеыѡнаижът сыѡны.
Аханатәгъы издыруан уи дышбашаз,
Ари адгъыл дшықәымлаз дуафны.

Аха, деихан, арахъ азқәа дрырит,
Хәыстақәак дыртысит имѡа ааркьаф.
Ишьтицаара дшашьтаз лассы издырит,
Ифѡышәо адәқәа ирықәыз абгалац.

Счеицъыка дахатәан ицсы қымқымуа,
Сныхәәфә икыхын зны сырехәо.
Дынтыцдыргъы, дахънеилакгъы имѡа имѡан
Дназхъыслакгъы иаразнак дааитцаргәгәо.

Срыцхара, уи ара дазәымызт,
Ишьта ихылан иааиуан абгасса.
Урт қәасқәасуа баша ақәа ицәымызт,
Ицсы ихырхуан иахыхъзоз абза.

Исхъысзеи амѡан шақаѡ рышхам!
Иагаѡгъы сырцәыбналан саауаз,

Дыкоуп сара алажә еипштәкәа исыцхаз,
Иеыкатдан дшааиуаз зегь ауас.

Дышьтазаргыи уи ихы дзамыхәо,
Саргыи, аа, иц атыц сынтцоуп.
Сақәтәар хәа дышпашәоз иара сөыхәа,
Аха усгыи сшанзац санзоуп

Ари сымәа, сызныларан сызнылаз,
Ари сымәа, сықәха сызлаауа.
Исқымлазтгыи сшааиуаз сара исқылаз,
Исхымлазтгыи ирылзаашаз ауаа,

Ғакалаза избарын адунеи ду,
Мтәыжәәадагь әжәәан ахь сқыррын...
Ирахәтза, сымш, хәгәкәа шеиду,
Сара шәышықәса ссаргыи каларын.
2011

* * *

Сахьыржуа здыруеит, саныржуа сыздыруам.
Рацәафык нсыжьуам арахь исыхтәыуо.
Атцыхәтәантәи азиас саахықәгылеит, сзыруам,
Аатцәа иску уахәацш – итацәу ауп.

Ирызгарыз цьыршьеит рыцхақәак аума
Арантәи – иртәу, иртәым иахьахоз.
Сара идыртәыз аныздыр уажә аума,
Аха сааскьон исымамкәа схы аха.

Схабыхацуа сашьтазан сус ду,
Шьоуки ишырбоз рацәак исзацсамшәа.
Исзыпшыз, иухәоз кыр устоу,
Сыхгыи зжьоу сахьааиуаз сара, мшәан?!

Иузгазар – иара акэын иуатэаз,
Узыпшызгы иара акэын, хэарада.
Хайфеашуа хааны хахаатэаз
Усыхэапуеит сумбацшэа иахьада.

Ицёушьюу сызынтэалаз сахьаршлаз,
Усыхэапуеит сышэтушэагы сгэыхны.
Аамта анхахэапуа аехаршал,
Сагарызма сзымгашазгы сыхыны!

Сшубац, сшыказ, сахьыказ сахьаанхаз
Ицёушьяша акы акэым, сара исказьами
Исыхьуа сзыуа – сахьаахо сахьаахаз,
Аха ибатэым, уара, уртқаа зегь шанан.

Сеадышьюлоит, убра цъара аиаша
Анышэ иатан, иаадтэалт сызцымло.
Уафы издыруам ари сахьагаша,
Еилкаашьагы анырзамто сыгбагы зхымло

Амшын ду – скапданым, сагыцызам,
Сара амацгы иакэдырзуа хатцууп,
Аказыхэа дтиим цъара сөызак,
Ицсёыхгоу сашьталан, сацуп.

Атыхэтэантэи азиас саахықәгылеит, сзыруам,
Аатэа иску уахэапш – итацэу ауп...
Сахьыржуа здыруеит, саныржуа сыздыруам,
Рацэафык нсыжьюам арахь исыхтэюу.
2011

* * *

Иуахауа уанейкэнажэо, иубо уанашьюа,
Икоузеи уапхьака? Улацшуеит ашьа.

Адунеиажә хыдаха икказа иҗацәуп,
Уахънеилакгы уахъаилакгы уаҗ дыҗам, узатәуп.

Иҗоузеи уаҗхъаҗа? Улаҗшуеит ашъа,
Иуаҗауа уанеиҗәнажәо, иубо уанашъуа.
2011

АХЫДАРА – АРАЗҖЫДАРА

Ақалақъ ззымгац еибашъык иеиҗш,
Атзамцқәа сёынарыдкыло, маза,
Снеиуеит атх салалан. Җык еиҗш
Исыхәластәоз амш санаргаза,
Схы стәымкәа, истәушәа, сара нтәа,
Исыздыруам сгәы иҗоугъ рацәак.

Схынхәыр сҗахызар акәхап, аха иамуа
Мчыла иузаругәышъом, уәаназук.
Амҗақәа урынхалап угәамгәамуа,
Иухагылазамкәа зынза хык.
Уи аус әуеит макъана, имшаҗәац,
Аҗынкылашъа уақәымшәаргъ – утҗәацп.

Уара араҗа уҗамызт, шықәсыла
Уи җбаҗа иреиҗазарггы җалап.
Сабаҗаз, мшәан? Бнакы сылан,
Сцәахны саман. Исыхнагеит аазаб.
Уи уаҗы издыруам сара сыда,
Сацәызынггы сшыҗаз зынза ақыҗа.

Схы сцәызит, арыцхарагъ уи акәхеит,
Сагеит, сажъеит сызхыҗшыз акалт.
Аҗышыбжъон сәашъан адәы саақәхеит,
Аха нас... Аха нас сыбналт.

Сҕакызшәа анызба акәу, сеихеит,
ҕеа дунеик сналапшит – истәххеит.

Зны сызлаз акәын уи, исырзыз,
Исҕакыз арыц еипш, исыҕшәаз
Уажәоуп саназхәыцуагы ишыссирзас,
Уажәоуп санаргәырҕаз, санаршәаз.
Иҕалашаз ҕалон, сшәа, сымшәа.
Ах, адәы хашҕақәу уамашәа!

Саналаршәыз, саналазсоз аңсыз еипш,
Избеит сызлаз сналҕаргы ауашәа.
Усқан сара сдунеи сацәызуан,
Иҕаз шыҕац иҕан саауашәа
Збахуан ҕеа ҕәарак санатәнәтәуаз.
Ихәала, нас, шыҕа уахытәоу ауаз.

Сара ари ақалақь згахьан, саңшәыман,
Сгәы данадзытылоз ара пҕхәыск.
Сеивызгаран иҕаз акы жәыма,
Иарбан, уара, – ахыдара, – афы зсыс!
Исгәйдхалаз ҕенак тариала иныжь,
Сықәнагеит уи ахыдара анышь.

Хыдарахап аратә скыдҕьо инеиуаз,
Хыдарахап ҕаңхьа арахь саазгас.
Иахьсцәықәблааз ихәхәаза алҕатцә ҕеиуан,
Агәра згартәгы збомызт зыгәра згас.
Хыла дныҕәеит сара сеиха, хыла,
Ари атып, ари ақалақь иахылаз.

Сара сҕаңхьа еимахәхьан агәашәқәа,
Урт шыҕа иаатуамызт, сеибашьыр.

Исышъташуа рѣархар арахь лажәқәак,
Аѡрагь сықәшәар... Еиғхарын сыңсыр.
Сыңсы алызгар еиғын – схы здырт.
Иқалон сара уа схәәеыр...

Исықәыршәзар акәын уара сшыга,
Сшыга алаба, харамхәыц, агаза.
Ақалақь ззымгаз еибашьѡык иеиңш,
Снеиуеит атқ салалан. ѡык еиңш
Исыхәләтәоз амш санаргаза,
Уаѡы издыруам шыта схы ахьсырхаз.
Ахыдара. Аразкыдара. Иазхаз!
2011

* * *

– Цсҭазаара бзиа усгы исоуам,
Цсра бзиа, сухәоит, Анцәа, исыт!
2011

* * *

Издыруа сзымдыруазар, адунеи абанзабзиаз!
Сымѡахышәкьа, сшәырлашә, сагышәырдагә, –
Иқоу ықазамшәа, цшыаала сниасп,
Сшалаз уи аңхыз, аңхыз-алакә.

Сгәы кыдызжәо жәабжьыкгы спыларымызт,
Иааѡрымызт слымхақәа цызхуа.
Инахәрымызт, адунеи аахәрымызт,
Исѣагыларымызт арахь ацқәа хуа.
2011

* * *

Амш бзиоуп, хьааггы сывам,
Цшак сѣахәмаруеит сахьцо.

Сыкоу здырхуада, сыңсу ма,
Сашытоуп ыара сгәы җазто.

Иҗам, исхәыцыз атәылахь
Сшынаскъызгы сычезашә,
Иаасзеитымхит уаха сылахь,
Стәоуп акгы саргазашә.

Саргәатеицәозар идырым,
Самыртәозар уи сыңышыа.
Иара ассиртәҗыагы ссирым
Зны-зынла ара, сашыа.

2011

* * *

Уажә дымңсында уи, дымңсыр анамух,
Ачара аламталаз дхаламханда.
Аңсҗазаараҗ уаха мәа ыҗазаму...
Иаххәо нафыр – хара хзы ихамтан.

Акыр бжьоума, аа, ачара аенынза,
Атх ххаагар, амш хналсыр – уакоуп.
Ахәалыхәа асы леиуеит ашыа рымтан,
Амра цхоит араҗа. Ахатца дгәаҗуеит.

Ихыаа инатом ажәфан ацапшыа,
Уасиатхап, инатом акы ахәаха.
Импытахеит ицааршәха амш аңеыа.
Аңхәара ааит –
шыта наҗ узнахом.

Амәа иқәлеит шыоук «Радеда» рыман...
Дрыламханда шырхәоз агәарахәа,

Анаңалбеит, шрымшыз, деикәхарыма,
Ирызнымкылазт, иааџт аранзагь аҳәәабжь.

Уи иаиааирц аҭахызшәа,
игон «Радедагь».

2011

* * *

Умңсыр – шәкы ухытп, уагынахыҳәәап,
Аха Кәрыжәаа узрықәлахом уеизгы.
Имаңым сара исоуз сара сзыҳәа,
Зегь акакәны збахуеит шыҭа сыңсгы

Сыҭаггы – изгаша згахьеит, инсыжьшаз
Пыт-чытк ныжьуп – итцахәым, имцхәым.
Ауаа рашәа сыҭан Анцәа иишаз,
Сыхьчан сара араҭа, аха сегьхәын.

Аңсҭазаара сықәнакшеит, уи зныкым,
Исхаразгы ыҭан – сахьахьырхәыз,
Аха сара убас еиңшгы сарныгым,
Исхарам акы схы асҭо ҭаҭахәыс.

Иныстдызгы маңымшьо, снеихахуеит,
Санҭаз еиңш, сынхыттырц даеа хәык.
Иахашәаанза амџан сыхәда ашаха,
Инагзаны исхәароуп са сҭахәы.

Имаңхарым исхәаз, аха, афы асааит,
Цьара акы агуп усгы, уара, ихәоу.
Еилыргатәуп, – машәыршәагь еилаңсазааит, –
Ианыстцаран иҭоу даеа хәоук.

2011

* * *

Цшаашьа рымам, иҕам урт рыхьзашьа –
Сара исцэьызша сцэьызхьар ҕалап.
Сьехэьызжэом, иееи иееим сцашьа,
Ашьамхы сытцоу цьушьо ақәасаб.

Сьот ианыотэьыз, анаара сағалан
Хэьк сьытцит, дача хэькгы сьытцит.
Ацтэзаара аҕьбазыба салан,
Сьыҕамызшэагь амған цьара сьызт.

Аха нас еиҕа арахь сьынхэьыхит,
Сьықэьызгаран иҕаз зегьы рцас.
Ацтэзаарахь, лашарак ахь сгэьы сьыхеит,
Ашэақэакгы аҕьстцеит сахьауаз.

Исышькларыжьыз ҕацхьа ҕыц иргыло,
Иҕьаҕьаза иаасыртит дунеик.
Исмоурашэа сшааиуаз зны цыла,
Истэьыз, исзыцшыз срыниет.

Иара итэьы иагоит убама рхэахын,
Рацхьа даадыргылан уа хэартлаҕьк,
Сара сахь рҕаархеит аҕа иахоз,
Ацэқәа зыршуаз, ирызтоушэа гэаҕьк.

Исымҕэьылха исықэхаит урт шыьбжьышьтахьк,
Исытрьблаарц иалагеит ашьац,
Саиргарц дҕагылеит азы лазышьтуаз,
Ажра сьызжуаз иргьежыт сыблахатц.

Сьыцсы штэз, сыбла шаацшуаз, мчыла
Исцэьыргон сара истэьыз, сьызлашаз,

Аха сытдакызаарын уи илацш,
Зегь зымчу арака, зегь Җазшаз.

Иусызма амѡан зны слаҳәызар,
Стакызар снаган цъара акарс,
Иахьцалакгы, атдыхәтәаны схынҳәызар,
Ари амшгы сара истәны избарц.

Ауаа ирыхъуаз акәын саргы исыхъуаз,
Рдунеи сзааламгылт иуаам.
Сынхеит сара истәым сгәы шарҗыгъуаз,
Иауамызт, даеакалагь шыта иауам.

Убаскатәи еидара схалагь срыцан...
Инышьтастдар, урт шьюуки иргап.
Сара саапсеит, акрыкоума исырҗыцуа!
Сара исцәызшагь сцәызхъазар калап.
2011

ШӘАЗЫЗАРАК

Жәѡан иатцызбааз дгьыл сзықәнаршәаз ауп,
Уахь исзаатит ара сызлагылаз.
Исзымдыруа – абас еипш сзаршәаз ауп,
Игәыткягоума аҗарҗыцыр зегьрыла?

Аццышә сықәхар, ажәѡан ду збашам,
Адгьыл мпылушә дасрыма гәықәхак?
Сәаңхә иаацәырцыхт икоу зегь башан,
Сабацо, сабацо, иара ажәѡангы сықәхар?!

Нкылашә амамакәа иааиуеит ашъарѡаш,
Ихырқәақәо ахәса гылоуп азыхқәан.

Еигъын тынч уаатӕар, уцсы ушьар хӕа,
Амахӕ иаакӕтӕахт рдӕынак ӕыкӕӕыкӕуа.

Иаакӕыртцрашӕа шызбо ара зегъ лахӕыхза,
Сапхӕа иаагылоит иаины ицӕыӕӕажӕза,
Сзеитамцуа сахӕаагылаз сцыхза,
Избоит аамта иаразнак сшаражӕзо.

Ахарт еипш илеиуеит хыхтӕ етӕакӕакгы,
Хатданакында, схӕоит, азӕы ихакгы.
Дхамамкӕа хакӕоума, иараби, нцӕакгы,
Ихазхӕахганда, схӕоит, ма уахакгы!
2011

* * *

Дӕеак акӕым, ируам, уара, хайцызаргъ
Ихӕхартц хтахзамзаргъы ихабжьархӕо.
Ухы уазтаалоит: «Ирхӕарызма имцызар?»
Уагышӕалоит шыок еитӕ инахалабжьар хӕа.

«Шӕааибачхала», – лымшуп, халтахзоушӕа,
Лымхатаск зауз ааигӕа, хайсызшӕа.
Иазтаауа идӕыкӕуп ак мазоушӕа,
Арахъ иааиуа, иаатӕало рӕырсышӕа.

Агӕашӕ интытдыр, ирмахаз рахазшӕа,
Ирымбаз рбазшӕа, цӕык хӕхартцоит.
Иавакшӕа исымоу сцӕк изхазшӕа
Анырхӕалак, изахазгъы ихартцоит.

Ибжьажьӕ ишгылоу, агӕра гатцӕкъан
Рӕынархоит икъам дӕеак ыршо.
Абзиа нафк инышьтатцаны, ацӕгъа
Зманы идӕыкӕлаз дахънанаго уздыршам.

Идыргылаз асабала ажәѡан хыбу,
Адгьыл агәы кыдху еилыргам.
Ххы рзырхом (хара хзы инасыцуп)
Акгы ахыѡам, хәхызымцо, мѡа ахыгам.
2011

* * *

Ахәынткар Лир иеипш, схы сыхәәѣ сахәатәаз, –
Аѣымтра еигьшо ацәажәара аастагь, –
Псеивгарак сымта, исылѡалоит схәәқәа,
Иахә рацәак игәәтәтәугь гәастом.

Игәастом икыдышәшәа ишлеиуа абыгь ѡеижьқәа,
Ихәарчаруа ари амш ахьтагьы шатцоу.
Издырыр стахымкәа аамтагьы шсеижьѡ,
Сыѡоуп сшыѡам, сызбагьы – иахәарц ауп...

Аха избан, нас, схы сыхәәѣ сахәатәаз,
Схы итамлаша, итамшәаша зааиуа,
Хѡаха рымташәа сшааиуазгьы схәәқәа,
Иахә шыта, мац-мац, изысиааиуа?!

Азиас хыцны ахахәқәа анарбылгьѡ
Мчы аман иѡоума атәыц хәыч ныхшәалар.
Усгьы исылгаран иѡоуп зны исылго,
Сеынеидыцсалашәа стәар, уара, цшыаала?

Аха итырфаауа сгәы ами, иауаеи,
Схы итамлаша, итамшәаша зааиуа,
Хѡаха рымташәа сшааиуазгьы схәәқәа,
Иахә шыта, мац-мац изысиааиуа?!

Азиас хыцны ахахәқәа анарбылгьѡ
Мчы аман иѡоума атәыц хәыч ныхшәалар.

Ирхәон, еиҗархәон,
ирхәоз цқьа иахартә уи,
Дагыаадыртәон нас агәра ирганы

Иҗам-ианым, дара акала ирыхәоз,
Иқьышә иқәыркуан, рыцқа, сызлашам.
Иаҗатәын, – ирҗеитәын, – цыара цсыхәак,
Аиаша ирхәтәын... Сара сашшуам,

Сара сгылоуп баша сгәы сҗацәажәо,
Ахәынҗқар иҗыхәакцәа неицылт.
Уаарасгы азәы инаимҗо ажәа,
Скәакәылах аакәырхуан, скәакәыл,

Саатымҗкьазҗгы сара җенак ахаи хәа.
Иархагеит, рхәеит, уаҗа уи заҳаз.
«Изакәызеи, мшәан, ахатца иҗаиҳәо,
Дзеитцаз изымдыруа, дзеиҳаз!..»

Сандыргәаа – сагыреиҳан, сагыреиғызан,
Сандыргәаа – иузымкылоз цәқәырқан.
Ари заҳаз ахәынҗқаргы дсеигзап!
Нап сылеикит, сшибара сибан.

Даарылаҗааит еизаракаҗ «Еи, Андреи!» хәа.
(Андреи дарбан, иҗалап – Дамеи...)
Еиҗахәашыа амам нас иреиҳәаз,
Ихагалан иҗааихеит адунеи.

Асҗәҗыа дрымбацызт зны Никитагы...
(Уи хара дахтәым, дысҗашәашәоуп...)
Дыдрабжыны инашт ари ақытан,
Сан рыцқагы убасқан ауп, даншәоуп,

«Дхэынтқарымкәа, иңсыша, ҳахиртәалап,
Ҳахыцара ҳаздыруам...» – Дгәаит абырг.
Иахәатәызгы иалхәеит лара лтәала,
Амаң аҕны ахэынтқар дыбыр

Ҷынкылашәа имоур шалшо наццан.
«Иара иоума, иангы длыркәыкәлоит»
Зхәаз ргазара унеины ухы ақәца!
Рхәыртлағьрала урт нагәагәалоит.

Иара саргы сыбз сәы иаатаскыр...
Ажәа имактәызма ахэынтқар!
«Уаангыл, уара!» – имшын сгәыла Маска,
Иара итәала наҕгы даамақар.

Итәан зеггы ирыман гәалак-гәалак,
Аха аизарағ, ...иҕаз... шәахәаран.
Ианеилгагы – убзахәит, Никәала! –
Ддыркәашеит дықәцан Кәакәаа ран.

Умбо иҕоу, уара угәы назахуам,
Шьоук ықәгылоуп иаины агәаран.
Амҭа рылтом, уаха иаалузахуам,
Деиҕакәашоит дықәлан Кәакәаа ран.

Ицкәын ианхәа лакәзаап, анасыңда,
Ахэынтқар уиала игәы ҕалцоит.
Ихы кәапеиза дахьтәоу абхәа, Кәыпта,
Ихәатәуггы ихәатәымгы днарыхьзоит.

«Саламтәац, – ихәоит уи, – ас еизара...
Ауаа насың рымазаап, уңши...
Аха ани деиласгәышьеит, Хапара...» –
Ихәан, дахьтәаз акы дааиланаршит.

Избар сҥахымызт Хапарагь, абхәә Кәыптагь,
Дызбар сҥахын, ак иасхәарц, ахәынтқар.
Аха агәгәахәә рнапқәә изеинкьо анасыңда
Днаскьаргон, ишьтауа иматцуар.

Цсышьацәгьа иртеит иара насшәә
Ицыхәакцәә, ирбан деикәхарашәә.
Иааилагылеит урт егькамлазшәә,
Ирхәозгы даәа ажәан, ашәан.

Ак схәар сҥахын, зегьы ираҳартә уи,
Аха саҕәытцит, избоу игазараны...
Ицыхәакцәә зны ахәынтқар сияғартәит,
Алакәқәа рхәон иҕаҕхьа икаианы.

2011

* * *

Ари аҕны уара иутәым, уахыларгь.
Уара ара ахаан угәы раҳатхом.
Уцәырҳаны уаакәтәалоит уахынла.
Дарбан, уара, анаҕа ашәгы иадхо?

Атцх уалаз уара нас узмыцәә,
Инаскьахьоу хтысқәакгы урылаз.
Узхәыҕерашәә иубо анухытцәә,
Ицаз ныжьны, иааиуа унаңыла.

Амшын иху аҕба ду еиңш уаман
Аамта цалап. Бнаршәырак улаз.
Уаңшәымангы узахымлозаап убама
Ари аҕны – иутәым, иумыргылаз.

2011

* * *

Сара исхәаз сара исзынхар сҭахымызт,
Уи хәан уара узы, ҕазә изы, зегь рзы,
Аха баша мшынк агәы схымыз,
Изхызгап хәа уи аарла сыҕсы.

Исығенаңаан, аңша иагеит сыгәтыха,
Ирахашаз, иахьатәҕьа ихәатәыз.
Сахьзымназаша, ахара, исыхон
Исхы-сгәыз, сахьнеилакгы сызтәыз.

Уи ахьзалоуп амшынгы сышхылаз,
Ианшәартаз, сагаргы анауаз.
Цәқәырқақәаки сареи хәаидыххылон,
Сааигәара ихәон азәы ауаз.

Сангәаҕ, сара исхәозгы уазын,
Изаҳаша ирахар сҭахын.
Аха қдыжәк еиңш сажәа иагәтасын,
Ҕшак иаман амшын ду ихын.

Ицәахын нас акраамта, ицакыдан,
Иныжын, уафы имаҳаит уи, ихәаз.
Ҕасашәа азбахә иаҳан азә ақытан,
Акәукәухәа уи дгылан дыхәхәаз,

Иҕынеихаз исхәазгы еиҕахәо,
Хагас дыршьоу, инаиафст.
Икниңаарц иҕаххеит азәгы ахәа,
Ицаицаларц анаҕа шыок аф.

Урт ракәын цәыргашья змоуаз иахажьыз,
Имгоз, ихәамыз аамтала изхәаеыз.

Уафы издыруам хәа сыкоуп иахъажыз
Хәпхәака игылан иааиуазггы зәыз.

Амсыр қъаадыш ианылаз анызлар,
Агәы еикәызжәо ашытыбжь мгар...
Икалоит акы убар зны пхызла,
Агәгәахәа ант ашьхақәа бгар,

Дарбан, дабакоу уртқәа заҳаша,
Изхәаша дкаларггы, зеггы ирзырҳауа?
Сара сгылшоуп, шыта уаҳа исызҳашам,
Аха исхаштуам: ак сыман саауан.

Уи иахъзын Аиаша. Уи, сара сиаша,
Уафы имыхәо акеипш итәахуа
Ишааргоз, сыпстазаара драшан,
Хәатәеит уажә наф-ааф хәиҗаххуа.

Шыта иабардыруеи исхәаз иахытуа,
Ихәамшәа инхеит уи хәаны.
Ианызба акәу аргаматәфка ишызуа,
Шьоукы срыжәлеит наф сыхәхәаны.

Ицәырган рапхәа икәыстцо ықәзом,
Рҗыцтәыс исоуеит – апштәы ахыггахъеит.
Иқәнамгалашаз шьоук халахан, икәтцуам,
Хазқәызуазггы абакоу, азы иагахъеит.
2011

* * *

Убас саапсар – пхәыск сызлыцмышытало,
Убас сажәыр – адунеи сгәы ахымло,
Еилыскаап сара уи акгы шысзалам,
Ғынлаггы уахынлагь, ҕынлаггы уахынлагь.

Сыблақәа ааңшуазарғыы, слалзаап
Ипхызушәа, илакәушәа сызлаз.
Шьта арақа сара акғыы суалзам.
Сыкам шьта арақа акы сзауас.

Иқәысхуазеи ҕынлагь уахынлагь,
Ари адгьыл уаха анысзалам,
Убас сажәыр – адунеи сгәы ахымло,
Убас сааңсар – пхәыск сызлыцмышьтало!
2011

* * *

Сызшәа сыкоуп, аха усгыы сыззам,
Шәгәышәеанзамкәа рхәарағ саацәырцуеит.
Истахымы сызтахымы срыцзам,
Инаскьатәызар, арантә сышьта сырзуеит.

Сгәы хынхәуеит изеиҕампшуа анеицу,
Ирымхәаша ажәа тацәкәа анырхәо
Иахьаайдтәало, срылахаргыы, снейзом
Урт рааигәара – ашыршырхәа

Сғынаскоит ҕа мҕакала, усгыы
Еиццашьа хамам хаиваңало.
Ааигәа ирыцлаз – анкьа акрызкызгыы –
Дыхәмарҕахеит уақа – сгәы дышңалоу!

Исызгозар хәа дгәыҕуеит ак нарылңаан,
Ирҕеиращәагь ибахуеит дара рыла
Рҕеишья змам иускәа, ихылңа
Атыс тоушәа дңоит дрылагылан.

Арахь, имоу ихәазом – ргәағ ауп.
Дрыдырхәалт зеггы дрықәыргәыҕуа.

Ирхаиршәуазар ирхаиршәуа шахоуп
Урт ыхәдакәа – днел данырҗагәыбзыгуагь.

Ауаа рсахьа имам, ицәа ихырхын,
Иоухәартәгы дыказам аңсышәа.
Арыжәтә реатан ицәоуп ахырхырхәа,
Иейтаидтәалоит дара нас, иеинышәан.

Цәгьамзар бзиа иршазом хаҗыдак,
Хаиҗызцәоуп хәа анкьа, сызбахә имоуп...
Изхәода зегьы ртәы, рус иаҗыда,
Иахьызбогы схы схыцуеит, уимоу.

Хамҗақәа еиңырцт, ихаз-хазымы,
Еиңыларан иҗам урт ахаангы.
Анцәа иңьшьоуп зынза раха ахьсымам,
Срыдрыңхьалом шыта рқәацәгы рхангы.

Истахымы сызтахымы срыцзам...
2011

МАКЪАНА

Макъана иуршәуа сыркәымпылуп,
Изахьзугь уздыруам «мап».
Насшәа уатцамлашеи улу,
Узлагарагь млагалап.
2011

* * *

Тызшәак рыман хатей пхәыси,
Сара сҗы иртәахуан – ссасын.
Ирылацәажәо руси-рхәыси,
Аамта ргахуан – рыгәқәа цсын.

Ҳахъахатәаз иеизгәәашәа аишәа,
Сабаалаҳаи, сгәәхәуан, рышә.
Снарыхлафуа, сәыреешәа,
Садәырбалон уаҕа арыжәтә.

Аңшәма уи ансыдимцала,
Саргыи ихтасымкит рацәак.
Ирзымцәахуа уаҳа ргәала,
Искит нас ҕа ныхәәҕак.

Амза ытцаччон абартца,
Ҳаныҕагыла ифа-ижә.
Снаганы нас сышътартцан,
Иныдыртцеит саңхъа сышә.

«Имыцәазац Сырмеи Иуеи,
Ҳасасгыи хабжыи иаҳап...
Иумырҕыхан, уара, иууеи,
Деилагеит рымхәәшеи хаб!..»

Цхымыз, настәи цқьа исыздырцәом.
Уаҕ дымгәамтцуа, уаҕ дмаҕыи,
Ркаруат абжыи самырцәо,
Аамта неиуан цхагәахыи.
2011

* * *

Урмеисын! Ршыга лаба рықәыршәтәызаргь,
Уашта итцатәызаргь акакеиҳәа.
Рхы ртәымзаргь, избо, рхы ртәызаргь,
Рлымҳа италагәышьом уаҕы иреиҳәо.

Амҕақәа ирынтәалоуп шыоук еиҳәтҕәыҕәлан,
Абырқьхәа ртаҕынқәа ирыхо.

Ара идьргыло анаҕа икаҕыгэлап...
Уаһытэыџса дрыхэом, уара, дрыхэа!

Урт зегь ракэым, иалгаз ракэых, иҕоу,
Нкылашыа змам даҕа шыоукгы
Ара ҕара иҕоуп, хааигэа иныҕэоит,
Рыҕшра-рсахыа убанда, хаи, сыҕсыхгы.

Аха рымч агарта рымазам иахыала
Иузеилмырго раашыи рхырхартеи,
Атанк еипш урт арахы иуҕалоит,
Раҕхыа ишытоу ршатом, еиҕарартэуеит.

Иугэаларшэа уаргы зны ушархагоз
Нкылашыа амамкэа мыч ҕыдак.
Ушықэхалоз уцэхэырҕа аапкны ага,
Амч уқэымхо ишаацэыртцыз ақыта.

Еилараауа ҕшацэгъан зны урзасит,
Амџадуқэа зны урынтэалт узхыцран...
Иабаҕоу, нас, уртқэа? Зегы мџасит.
Иаҕахым, уара, абри азхэыцрагы.

Аамта ас ицом, аеыннакылап,
Иҕалоит уаргы гэысакарак уаақэхар.
Урмеисын! Шэааибашаҕ. Укэыба иатцагыло
Дара ракэхаргы ауеит зны, дара ракэхар.
2011

* * *

Ижэуеи, изысшэырбозеи зегь башан,
Сызшэырҕшуазеи уахы, шэххыҕшуаз!

Амшгаха сызтада снапыртыртә Аиаша,
Цсҭазаара зацәык ауп ихайтаз Хазшаз!
2011

* * *

Амыкәшәатә лоуп, дцәымыгха игәы дышцалоу!
Дагъзакәытцуам арахь уи лызхәыцра.
Ататын дахо амџа дахьантәалоу,
Дыбжыисми, ибалоит уи лшыацкәа имгытцран.
2011

ХАРА ХАХЬЫНТӘААУА

Дарбан изхаштыз уи, хара хәхьынтәаауа,
Амш иарлашәыз, атцх иалахаз, иажьаз
Ари аамта, иахьа шәынтә ихынаауа, –
Уаха иаазымуз, уцсы узмыршьаз?

Дарбан изхаштыз иахьыкоу урт хцашәкәа,
Хазлиааз, хуаазтәыз, зны хәикәзырхаз?
Агәарахәа иныдзыжылаз гәашәкәак,
Ихаштма нак уи имџакәа ахьхаз?

Дарбан ахәхәабжыкәа тамыџуа злымха,
Ахтыскәа идырдагәаз цакьоушәа ирынцаз,
Нас амџадукәа ирнылазгы икәха,
Амџан, лашәык иеипш, иказ зымбаз?

Иабакоу, иабагеи итаҳаз атыша,
Уи атца итацшыда, аамта анырхыс?
Дарбан изхаштны адә икәу дшыпсыша,
Ҷыц изыргыло уи аамта иархыз?

Уи амч хырзамануп, ара уаџ дашаџом,
Ана уаџ дашаџом, иахънеилак икшоит.
Аха анышә иазаџо зегъ аџам,
Иаахәлеит шухәо, адгъыл иаазшоит.

Азә даацәырцуеит иеы-ццышә кәадырны,
Акаршәрақәа дықәкба, дцоит дыпшаха,
Днеиуеит уи дахъынтәаауа дырны,
Днеиуеит уи данааиуа иаға.

Иаға – ихаштыз, ирзыз мариала,
Иқан иқамшәа, иныжбу хара.
Ирзу иаңхьақа, нақ, акгъы изалам,
Цшаашьагъ амам, ицар ишцара.

Зыхьуп уи, җазнык иузхымтауа,
Иуздыррангъы уқам зны уахъахъзо.
Изхаштны иааиуа ҳара ҳахъынтәаауа,
Сцаауеит, излеибарызеи дахъцо?!

2011

АКӘЫШҚӘА

Ҳшааиуа урт ылоуп, ақәышқәа.
Анцәа иқынтә, зегъы рзоит, зегъы ршәоит.
Акрызбахъоу роуп урт, ҳара ҳзышқәа,
Аха зны идьргазарҳәагъ саашәоит.

Иқоуп нас иага уургъы иузмырҗеиуа,
Ииашамкәа зны аусқәа збахар.
Агаза дқәышхар қалоит зны дышнеиуа,
Аха ҳабацо ақәыш дгазахар!

2011

ХЖЬАКЦА

Уара датəоумбан, дхаиғхейт ус хахынықəлаз.
Иахьидчаблaзгы инхейт уи хьыз чыдан.
Хжьакца дирабахьан дааисуа зны иқəлак
Уи азыхəан. Зегьы ирахаит ақытан.

Цəгьа-мыцəгьаран ихы итаз, царамызт,
Дəардацза ддəықəын, ашақə дасуа.
Ахəса ркалт дазыəуан уи, сатамыз,
Хыркəыкəыкгы удлышытан зны дқəасқəсуа.

Уихəацшыр, ишəын, ихан, ишəан,
Дыкьамызт, хара хаипш, акы дaзрыцхан.
Аха дзықəшəаз... Ашкол дтырцагəышыейт,
Длеирашəагь хақан ацкəын ғыцха.

Хгəы далан: дахьызамыз, иага умхан, уи,
Хгəыгуан уи арахь деиґахынхəып хəа.
Аха иамуит, зныкгы, ғынтəгьы иамуит,
Иагьааикəымтəейт уаха уи изырхəоз.

Дцəиккын дахьурхалакгы. Атцарамцa
Иаашьтимхит шəкəык. Ирхəон, шəкəыдагь
Ихы ишыуам хəа наќ-наќгы, амца
Дақəуцаргы ибылуаз иакəмызт уи ақытан.

Иара ақытагь даламгылейт уи нас-насшəа,
Ихабарк ыказамызт, наќ иеирзын,
Шьоукы ирбейт, ицшын, усгы ауазшəа,
Инангылақəейт имəа дара аацəырцын.

Аха итаркыз дубап, зынза идырзыз,
Измаузгы зынза арахь ғаахəыра.

Рацэак ирмышэазарггы ссөызцэа иртэз,
Ихымжэеит амшан руардын алыра.

Азэы анака дыкоуп, азэы арака,
Усда идэықэым, урт акы иацрыхоит.
Хжыакца дыкам. Уи уарггы уиргэакуам.
Сарггы дыспырхагазам, дагьсыхэом,

Избанзар, дыкам. Дыказам ахатца,
Изыпшра иафэытцит зны изыпшызггы,
Дсэзтаауан пхэыскггы: «Мшэан, дабацеи,
Дабази?!» Цларкэыкэын уи дзеипшызггы.

Ауашапшь, ахахэы капшь, нас – Ахжыакца.
Сыпстазаара дацын, схафы инхаз иоуп.
Дафызарггы сеидру уск ихы ақэтан...
Икацэфэаз анеилкаахаз нас-нас ауп.

Адуinei зегь имехак зны даацэыртцит,
Иеипш зеипшыз гыычцэак дрылагылан.
Енак ала зеггы ирхаштит иртэз,
Изыргачамкыз атцарамта иқэкын рылапш.

«Хара хаамта ааит» – рхэон ажэада,
Иааскыан урт ағыычцэа ахьеилагылаз.
Иааидтэалан, нас иржэит арака реатан,
Иеимнарпыпхэагь урт мшэеит пшак нарылас.

Адуinei дара иртэымыз, иааиз,
Иашын, афэфахэа ажэшан иатыхысуан.
Дара ракэын, избон, зеггы ириааиз,
Иказ-ианыз... Зегь хасаб рзызуан.

Инап хәыцқәа кны сахыгызлаз смаҭа,
Ицәазна ыжәны дшыҕазгы, дааскыхын,
Дҭааит Ахжыакца: «Ари дызҭада?»
Саргы «Сҭа иҭа иами!» схәахын,

Снаихәаччеит Ахжыакца. аҭарамҭа.
Ауаҭааза. Аҭшза. Ахәынҭқар.
Инасыхҕызшәа ибоу иаразнак амца,
иҭаххейт хәа сыҕоуп акы ихәар,

Аха иҭааникылейт, нас иҭыба
Дынҭалан,
 ҭарақәак смаҭа инаииркит.
Иҭынеихейт уаха мхәакәа и-«ҭып» ахь,
Дшынҭатәаз иаразнак ашәгы аkit.

Инаишьҭасхәейт ажәа затәык «Иаҭахымызт»,
Аха, сәашьом, уи иара имаҳаит.
Ахәыч ииҭаз аҭарақәа ҭа хымыз
ҭаацәа дук хныҕәыргеит... Хәхәаша хәаит...
2011

* * *

Ҷаҭхәа агырқәа аалахат Аҕәа!
Иеибарыҭны арантә имҭазазшәа,
Усқәак ирышьҭоуп, абар, иеибаргәаҕуа,
Иаахәит, уара, аусқәа зегь ҭасшәа.

«Харгы хәаами, нас... Иҕоу удыроу,
Аҭсуа хәа сәанысҭоит иахьатәҕәа!..»
Дааныскылоит: «Уақырҭоу, уагыроу?...»
Иалысхыр хәа дшәаху ак аҭәҕа,

Датцахэхэо иѣааихоит: «Сагыруоуп, сагыруоуп!»
Сара уи акы снаѣошэа ибаху,
Дагѣаасѣаччоит: «Нас, иѣоу удыруоу..»
Иѣоу сара исхэо абахэо,

Аха сажэа инацыстоит: «Сыуа,
Анахэ-аахэра акгы унаѣом, иудыруаз.
Наунагза аѣсуа дынхароуп даѣсыуан,
Уагыруазар, уа уѣаз, уагыруаз!..»
2011

* * *

Уанышьѣалоз иѣаз ыѣазам уангыло.
Уахык ала иаахэыр ауеит адунеи.
Уара иутэушэа ари амш уаѣыла.
Иааиуа аѣх улалашэаанза унеи

Уахынѣаауа уазхэыцуа, уеырхатѣо,
Узырѣашыо рѣасгы угэуеаныз.
Иузышьѣымхуа еидара хьанѣак уатѣоуп,
Аха уи ушаиааиуа, анѣеиныс!
2011

* * *

Ихы дазѣауан ахыда,
Ихала уи даназынха:
Сара араѣа сызѣахыда?
Сахыѣалак – саѣа, саѣа...»

Ихы дазѣауан ахыда,
Уи наикэаеыны дахыѣаз:
«Сара схатѣа истѣахыда?
Иѣастѣада уас, ѣынхас?»
2011

* * *

Аңсҕазаара имнахит имнамхышаз,
Ицѣамгашаз зиаск ицѣагеит.
Ишықәсқәа цахьеит, ихынхәышам,
Иаахәхьеит ишаахәра идунеи.

Уацѣтѣи амш иара итәым, дзаңылом,
Гәыгра хәычык имамыз, ицәызт.
Ачалаа зку даины дихагылоуп, –
Иааикѣтәахьаз ихьаа гәгәа аҕарҕыцт.

Аха усгыы, аха усгыы, иңьоушыап,
Дызхынхалоу амахә каткато,
Ауаа дрылагылоуп иңсы ҕоушәа,
Иҕоушәа ма иҕоушәа надырбо.
2011

* * *

Аамта! Арахь уаасыхәаңш, сутәызар,
Сумшатан, уааскыа, уасҕаххы.
Скаҕа, цлак еиңш сара скаҕатәызар,
Сцәахы сцәахтәызар, сцәахы.

Исҕахым сгәы нхаргыы бааңсыла
Уара узыхәан, сатәыз уцәкәырҕа.
Исылоу сылоуп, исыламгыы сылам,
Сдырбатәызар – сцәырган сдырба.
2011

АҢСҢАЗААРА ЕИДАРА ХҢАНҢАН САЦОУП

Сыңсҕазаара еидара хҢанҢан сацоуп.
Аамҕак сыман – аҕысхә еиңш иласын.

Аңша исцәагаргы ауан – иагар сабацоз! –
Иласын уи убас еиңш сара сзын.

Адәеиужьқәа срықәын сыџуа, сыңо,
Схы аңша җамыз, сахьдалак ауан.
Исгәйтәхәхәа искын зеггы сырхыбаан,
Мџакы сықәлан, сықәха арахь саауан,

Иахьатәи амш ахь. Скаҳа-бҗало,
џада иџеиуаз наарақәак сырҗан,
Аха сыңсы сгәы амкит аламала:
Сзыкәгәыгшаз сацны сааиуан – сҗан.

Хәык схыцын, гәаџак сҗанагалеит,
Уи сҗысын, схалеит даҗа хәык.
Анаџстәиқәа уадаџхеит, шәеиқәак салан,
Схыкәгылан сааины зҗык ахықә.

Исытасуаз сдәықәнагалон наҗ атышахь,
Исықәхауаз бҗыра-быжыцәа сагон,
Иаасгәаларшәо саргы зны сшыңсыша,
Аңсҗазаара макьана агәра згон.

Еидара хьанҗан уи акраамҗа саҗан,
Сажьалон, маҗ-маҗ сыңсы снаргон.
Сфырхатҗамзаргь, сара усгы схатҗан,
Аңсҗазаара макьана агәра згон.

Саанагеит уи аранзагы. Иахьанза.
Уатҗәтәи амш ахь гәыҗрала сарҗшуеит.
Хара дҗозар акәхап, уара, ихьамҗуа,
Акы сашьуазаргь, акы сеиланаршуеит.

Атх салоуп, иааиуа амш сацуп,
Сгәы каҗауа. Сгыло. Хататас.
Аҗстазаара еидара хьантан сацоуп,
Изгалоит уи сымызхуагы рцас.

2011

АЖӘАБЖЬК

Ирыцшааз рацәаршьон,
Иаалырҗьан зегь дырзит.
Ипцәеит рыҗба шаха –
Идырххацәеит.
Еиҗымларан иеиҗылан.
Аамта ргацәеит.
Изнымхашаз ракәын,
Инхан – рҗеыхдырцәеит.

2011

* * *

Сара зегь сыҗсахыр стахытәҗьан араҗа,
Марияла, ихәеит, сыриааирашәа збан.
Иҗам схьаан, иҗаз саргәаҗуан,
Сцаауан: избан, уара, ас еиҗш, избан,

Ашкәакәа зырбаз араҗа еиқәатәоушәа,
Агәнаҗа изатцоу иҗхамшьо, имшәо?!
Дзыҗартцо насгы иреиҗу дреицәоушәа,
Изымдыруа уи анафсгы дзықәшәо?

Җататә аныҗамгы аҗататә сыртон,
Хәатә ахьумоушаз иаапкны удырхәацәон.
Җымхақәак сыхан снаргон сыҗсыртахь,
Сындырхозшәа сырбо сыхдыртәон.

Сдырѡашьарц иаѣын, исзымдыруа исыхьыз,
Пхьаѣа хѣа мѡакы саныртѡон – сызлааз!
Исхадырштѡан итхѣраауаз сзыхькѣа,
Снарѣахауа змахкѣак сырхыкѣахалейт нас.

Сара истѡымхейт адгьыл исзалаз, –
Иааиз аамѣа кѡмлейт сара сзы.
Иасуазаргь саргѣыбзыгрѡашѣа цшаласк,
Схы снаркуан сара амшгьы лассы.

Сыкѣаша-мыкѣаша – ейѣахѣашьа змамыз,
Сацхьаѣа ишьѣаз ейцѣан – ихѣынѣѣан.
Уажѣгьы-уашьѣангьы ара хѣиватѣамызт
Шѣарей сарей – сускѣа рацѣан...

Зегь сыцсахыр сѣахын сара араѣа, –
Ианысхыр-иапысхыр –
 исырѣыцыр зынза.
Иѣам схьаан, иѣаз саргѣаѣуан,
Зегьы сыриааирашѣагь збон агаза.

Сыкѣѣтрын наѣ схы аѣѣѣан, сыцсы аѣѣѣан
Ари адгьыл, сыдгьыл хазына, сзаазаз,
Аха сашѣа иѣахаз... иара акѣзам!..
Издыруада шьѣа иѣазгьы ахьѣаз?!

Саргьы, иубац сабаѣоу, саражѣит,
Аамѣа, шѣырк ейцш, саршѣашѣейт.
Сааит абранза исышьѣоушѣа ашѣи,
Снацш-аацшуа сахьаатѣазгьы сшѣейт.

Сара зегьы сыриааирашѣа сыѣан.
2011

АХЫЦАКЫРҢАЗ

Абри ажәѡан ду ацака хыцакырҗа
Рымамакәа шакаѡ ықәхаз удыруама адәы?
Ирымаз рцәызит, иҗам ирыртѡ...
Салацәажәар сҗахым уи атәы,

Са сзызхәыцуа, избо, сзырхаго:
Ибаашха сҗацхәа ицәыртцуа аѡнаҗы
Ажәгы нырхагам, иҗоуггы нырхагам,
Ирыхәом рҗыба иҗоуггы еикәарчы,

Ихьшәашәаза игылоуп ахыбра цәцәызшәа,
Иѡныѡны иааѡуам арахь ччабжык.
Акы ѡнасит еилкаамкәа, имацәысшәа,
Адунеиггы аахәит уа шыжык.

Дҗацшуам уа ахатца лакҗа хаа,
Аҗхәысгы ажәа хаа лырҗам.
Иаазыхашаз цасхәашәа ирнахоуп,
Ирыҗацшуа иаагылт ирейхам.

ѡнрак-ахҗынрак... Сҗәы ахәуеит...
Салацәажәар сҗахым җаак атәы.
Хәыцгы дуггы ықәхазшәа рбахуеит
Хыцакырҗа рымамкәа адәы.

2011

* * *

Зегь сымашәа, арахь егысымазамкәа,
Сҗәы зыцәцаз зынза иацәцазаны
Санаанха, ари хдунеи ду самкуа,
Саатәеит сара арака сыҗезаны.

Араҕа ас атзамцқәа хьшәашәазамызт
Ускан, хара ианхааз зны.
Татцәах хамазамызт – ак мазамызт,
Ашәкәеипш хәаҕхьа икәын зегь аартны.

Иаафналаргы ырышон ашә иамыскәа,
Иртахаргы акәафра иныкәалон,
Ирейгы аныхәаҕақәа зыскуаз,
Сышрейгыргьоз здыруаз схи-сәалагы

Знымзар-зны арахь ырышә акып хәа
Пхыз избаргы – иамазма хатцашьа!
Иухаршт наҕ хәа бара иахьа ибхәо
Саргы исхәар сҕахымы, аха рцашьа

Схасырштыр, ускан иҕаз ыҕамызшәа
Рәаархаргы ееихом – газарамхо.
Ари аамта гәымбылцъбара, спызшәо,
Саамцатәап, сымчыдаха, самхо.

Аха ицаз цеит, иахмыхәо хәхәом!
Сгәы кыдызхыз аамта сырхынхәуама!
Сывараҕ шьоук шьтоуп анаҕа ихәахәан,
Аха аҕрыцхатәра аҕсазам, хәы-амам.

Ицъасшьалоит иахьанзагы ыргәра ахьызго
Зыгәра умгаша, аатцра иавакәаруа.
Агәрагара, – цхьаҕа мфак ианысгоу, –
Сацны сааиуан, сыччогы, сыхәмаруагы.

Аха нас, ицаз цашьа амоузоу,
Сҕацкәымқәа ратцәо сааикәашәахуеит.
Мчык снаҕоит сара ари, ихоутдоу,
Мчык снаҕоит, арахь сагыршәахуеит.

Атц далоуп, избоит, уха сөызак, –
Хтыстақәак дырхытцеит цәгьак сзыршо.
Дцәытцатәан шәкәы еикәатцәакгы ифызаап,
Дарбану уи заа иалтца здырша.

Сөеирашәа ибан, уи сышьта дхылеит,
Икам-иным еикәырчәо, рыцха.
Уи ацәаха имазам уахынлагь,
Ифәкәоит уахынлагь цәара сыцха.

Иказ шыказ анеилыскааз насшәоуп...
Сыфны дааиуан, дтәан иеыркәымшәышәны.
Уи ара дышхалатәаз дтынхазшәоуп,
Итахымкәоуп дшынахцыртыз изхара ыжәны.

Ус шакантә!.. Уи дысхарштца рфәархан,
Игәыкытцәыкуа иаасыдтәалт аа шыоукыхгы.
Хамхы драшәеит урт ажәала арха,
Шәаарылацшындаз ускан урт, сыцсыхгы.

Ишәархәарын са сзакәыз убас еицш, –
Нхытц-Аахытц исеиғыз дкаларымызт.
Хнеидтәалақәар ауазар хара цәсеицш,
Иахьа икоу шыкоуггы ззарымызт.

Иахьа икоу иахьзуп уафы имыхәо.
Даргы саргы иахмышәо – ирхәашоу.
Изацәшәазеи пхьахә агар хәа сөыхәа,
Ихәлазшәа збо сара сзы ианшоу?!

Еихабык ишә дылатәоуп иахьанзагь
Икам зыршо, икоу збар зтахым.
Сқәадқәа иоур, иалаижьуан амца,
Ихым, цәгьамзар бзиақ уи ихым.

Санаақәхало абри ҳдунеи ду самкуа,
Иқаз схысуеит, иқоу схысуеит имцаны, –
Зегь сымашәа, арахь егьсымазамкәа,
Сгәы зыцәцаз зынза иацәцазаны.

2011

ХАРА УЗЫРЦШУА

Иқоуп уи, хьзы ама, иамам,
Иқоуп уи, хара узырцшуа!
Имазам, зынза иаргаман
Иаанагеит арахь ақша.

Уагәытцакуп, уагьзацәцахуам,
Угәы икыдлоит ихәшаха.
Иутцасны зны ушьтнахуеит
Уахьаагылаз уеилыхха.

Зағәра умызцаауа җыџуп,
Уанахымқба – хьзы унаргоит.
Уеиқәзырхаран иқоу хшыџуп,
Зны исаркьалбжьны иаагоит.

Акы уалнагоит иутцас,
Уусқәа аншәартџоу уеиқәнархоит.
Аеырҗыцзан, уама ахытџуа,
Иудгылан уннархоит.

Унанагзоит уахьзымназашаз,
Убас акы уагьахьнарпшуеит,
Цашьа ахьықазамгьы уцашан –
Уарҗоит, ушьа еиланаршуеит.

Зынғы иаины иаауғағылоит,
Иунарқатом уи шыақак.
Уахьнархәып ианытшәа улақш,
Уарсуа удәықәнәтом ашақә.

Уа уажәыргыи, иара ғыцуп,
Иунарбоит ушцо, ушаауа.
Гәыгрупп, иламысны иуцуп,
Иҕоуп уи. хара узырцшуа!
2011

* * *

Сыңсы сыман игыгшәыгхаз
Срылсны сықәлан санаауаз
Исызрамхәаз, сара исыгхаз:
Иҕан агыгшәыгқәа ануааз.

Урт еибафо рғанаарха,
Рхы иахәарц зегь еихеит.
Иеибарбылгыо илбааит архәхь,
Агыгшәыгқәа иреицәахеит.
2011

АХТЫСҚӘА

Изакәызеи сыңсы ғызхуа,
Амш мшымкәа исзырбаз?
Снарылахаит ғапхәа хтысқәак,
Ишқақалеи, уара, абас, –

Ишқақалеи иқалашаз?
Хаззыңшымыз, хаззыңшыз,

Илатарҕаҕыны ҕенак аиаша,
Ауардын еипш инаххыст.

Арзынба ду дыҕаҕаҕышам, –
Ицаз уаха дымҕежыт.
Дыдрабжыушә иҕаҕышһаз –
Иури Воронов дыршыт.

ҕеи аныҕам, иаша аныҕам,
Зегь зыххыцуазеи? Рхоуп.
Схы сыкәәе сааит аҕныҕа:
Аиба Гарикгы дтархоуп.

Хара хусқәа цом ичыгәза,
Хаадыргәыҕит, хаадырҕшит.
Багаҕшь дыҕсит ихы нықәцан,
Шһаҕрылҕха заа дыршыт.

Дыбналахһеит сыҕсы ҕыхуа, –
Дыҕам, дызит зышыҕа схыз.
Еилаханто ицоит ахтысқәа,
Сацәдырҕһалахһеит сзызкыз.

Исыздыруам исхәо, изуа,
Исыздыруам цәҕһа сзыцәшәо.
Сышыҕа ихыми шһоук хысхысуа,
Шәареи сареи хһаикәмыршәо.

Ирахаз харымцеит, ихартцеит,
Илакәыршһеит, иаст ашақә.
Ишызбоз абҕьарк еитартцеит,
Сара сзы акә уи, уара узы акә.

2011

* * *

Хацәхәы-кьантаззахазшәа заабей,
Иахшәахцашагь хамазәапей!..

АНТ АФЫЦҲА

Сызрыхәацшуам ант афыцҲа: хара хакәны,
Иааскьацәаны арахь сыбла ихгылан,
Адунеи зегь сналацшуеит илакәны
Иара ус, сышгәакуа ишрышьтоу сылацш

Рҫынархоит рееибаркны ацшахәала.
Саргыи уахь снейуеит, рышьта схыцуам.
Сзалымцуа збоит акы сҫаналан,
Зегьы срызхәыцуеит – акагы ссзхәыцуам.

Ант афыцҲа неины амшын иҫалоит,
Лара лыччабжь аафуеит акыркырхәа.
Ацслымзраҫы акраамҫа урт еидтәалоуп,
Сара сҫынза иаафуам маза ирхәо.

Иабастаху, сара усгыи издыруеит
Урт афыцҲа ирхәо, ирымхәашагь.
Сылацш иҫшәар – наҫ амшынгыи сыруеит,
Аха урт ара сааныжьны иҫашам,

Арҫыс – сара, иахьатәи ахатҫа,
Санызҫымцуа амшын кәандашьшьыра,
Абар урт ахьаатҫалаз ақәатҫа,
Абар урт ахьаатҫатәаз ашәшьыра!..

Сылацш сызрыкәгом.

2011

* * *

Саныхэыңызгы, саныхбыцхагь,
Стəымтафы зны саннеигь,
Сымацара адəы сықəхоу,
Сызтацшлашаз Нцəа дсымбеит.

Исывагылз рхы иахəеит,
Изхьынхалаз шьоук рыцшааит.
Ишашьтаз аз ргəы излахəоз,
Иахьанзагы усшəа иааит.

Ргəы итамкəа, рхы итамкəа,
Убас ажəақəак рфьшəшəоит,
Аргамату, сызшаз сшамкəа,
Рацхьа инкаиар хəа сшəоит.

Аха иуоури укагəыгəыр,
Азəы ифацхьа ухəазар,
Иумнықəша зны дунықəыр,
Ушышьтабылгыогы уаацсар?

Имаацсеит, уара, уимоу,
Избоит уи рыцсы днаршьо.
Иуагоу тынхас данумоу
Сгылан сыцшуеит, уцъашьо.

Уаалаган, инцəам дынцəоутəит,
Уара иуоуз уи атакс, –
Сара стəала, уусқəа еицəоутəит,
Еидаран уатцоуп уахьцалак.

Имақахы уанадихəала,
Иумазамкəа уара утəык,

Уицны унеиуеит ицшаҳәала,
Уивагьежыуа – дшыҕоу тәык.

Уабаатдашәоз еиҕа сылапш!..
(Сыбла хыздаргыы ауам.)
Скәәҕза ажәәан сатҕагылоуп
Анцәа ида Нцәа дызмам.
2011

* * *

...Нас иааидтәалеит сыҕазамшәа,
Дара иныркылазшәа сҕыҕ.
Сыбжъазрызма ус сара, мшәан,
Инарыҕан урт насыҕ!

Урт, еснагь исышыкладалоз,
Маза-арҕама сҕызжаауаз,
Ирыздырмызт ацәа ишалаз,
Наҕ сынҕыҕзаргыы сшаауаз.

Санарымба зны аамтала,
Иааинырҕьарцгыы рҕаххеит.
Аха ашҕа санаатала,
Исаса ианахан дынхеит

Иаагылазаргь ацәгьа зыршоз,
Ашьыцра арҕама иарҕахьаз.
Иеизымдырт зеггы здыршаз,
Саниба ицәа даатаст...

Иеилатәан акы иарырхан,
Ицаз сшыхынхәыз баны;

Харак рыдны, хэатэык рыман,
Аха ражэа рҕабаны.

2011

* * *

Игэы дтатцэыуо дааиуан уи акраамта,
Инмырпшуа, иныпшуа – ирымбо, ирбо;
Изгэамташа гэаҕо, игэеиҕаша изгэамҕо,
Хцыстак дынхытцау, аандак дахаҕо.

Дцомызт уи уахь – иҕан дахьцашаз –
Уажэытцэҕыа дааирашэа зны иахьыпшыз.
Ара дынхар – алапҕыа дадыргашан,
Дцар – дизырхэарц иалагон пхэыс.

Иара уахьгы арахьгы иҕахымызт –
Уахьгы арахьгы акы ыҕан дызшыуаз.
Уи еилукаарц уидгьежыла хымыз,
Уи еилукаарц уазызырҕола иуаз.

Игэы дтатцэыуон ахатца, гэырҕола
Итхкэа ихигон... Имш мықашэатэха
Дшалагылаз, игэы аныпцэаза акэу,
Дрызнымкыло... ист кэашараха!
2011

* * *

Дызустада уи шыта, дтэкэажэымкэа,
Даацэыртцлоит илытцарсуа лаба,
Аха дубом лхы хэамкэа, ишэымкэа,
Цэаҕшыкгы налыҕшыымкэа, нас ишца!

«Дҕеырбо далагазаап ҕакэажэына!»
«Лыҕенылкылар еиҕын – деиҕышэшэап...»

«Ишәхәала, ишәхәогь шәара ишәымаз,
Акы шәцеит дышәцәылгаргыи шәаб!..»

«Уаха!..» Җаазтыз иналзацтом уаха.
Дшыцакыз уажәраанза рыц уа,
Иаатыцызшәа ицшуеит җара иҗахан,
Җакәажәына илхыччо, илыцашыцуа.
2011

САРИА

Срыцхашья, Анцәа иан Мариа,
Ари атцхлашә сзалымцыр җалап...
Абахҗаҗ усс илымоузеи Сариа!
Иузатаран иҗам уи җасабк.

Саҗхья уа даагылалон дахкәажәны,
Длаша-лашо, дазнан ахтынрак.
Зны аҗәара даван амра дашәны,
Шҗакы дыкәын...Дыҗан дахыцалак

Абри адгьыл, дызтәыз, цәгья данаало,
Ирцшзо дахын уи лыҗнаҗа.
Аҗсаатә еицш, хыхьза ажәван далан,
Даахынхәуан нас адгьыл ахь еиҗа.

Данаацәыртц, лаҗш иҗымшәоз цхәысын,
Азә лыччаҗшья жәларык ирызхон.
Илызгәамҗоз арбан, зегьы лусын,
Илгәыҗакны иналгалар лҗаххон

Лаҗсуареи, лгәыразреи, лыламыси.
Арахь иааиуаз ма арантә иҗоз,

Срыхъзоит хәа уи зегъы драпысит
Иааѡаанзагъ лара лкынза «SOS».

Икалазеи, изакәи нас иааѡыз?
Дызлалтцша мѡа ыкоу дызлашәаз?
Уаңхьартә икагәышьам аамта иааѡыз,
Дацәцаратәы дшааиуаз илыхъаз.

Дрыцхашьа, Анцәа иан Мариа,
Былхылацш, быразра лхьыгза!
Аха ақәыцьмақәа дрылашәеит Сариа,
Ицәгьартәрангъы икоуп ллахьынцә.

Илымхәаша шытахь ахаан илхәашам,
Дыцсааит, нас, илымуша луам.
Ибласаркьақәа цырцыруа, илхашуа
Иажәа цсажәоуп, мап, иллырхәуам.

Агәымхара иахтнылцо акгъы лымам,
Дзызшам усгъы, дзыниалак, дазшам.
Ашьа аншәылоуп, илбоит, лара лыѡмагъ,
Аха даныцырц ҭацъара дыпшуам.

Краҭахума, дызцымцаша данаццә,
Ахеикәырхара – днықәларын адәы.
Инхаша нхоит, ибжъазшагъ аныбжъазуа,
Иеилкаауп, ҳалацәажәом уи атәы,

Аха усгъы, иказазар цсыхәа,
Ахәычы дизхәыц, аду дизхәыц,
Дшамтагылац дамтагылоуп ныхак,
Илхәац лхәоит, илхәац – уи аарҕыц.

Днаган аамта азыхэашь дзаанаргылан,
Илылгарц рацэак агмызт, аха ацхэыс
Хататас абрака ацсра даңылон,
Нкылашьа абамаз, иагьылхыст,

Аха усгьы лхы лыкэамеит Сариа.
Инхеит мап захьзыз ишахьзыз мап...
Срыцхашья, Анцэа иан Мариа!
Ари атцхлашэ сзалымтыр калап.
2011

* * *

Сған сара усқан, уи азақөхап
Сеикэаргьежьюа пшаласк сагон.
Иқалон схы схаштынғы саақөхар,
Сынтаңаларғы сығны вагонк.

Сахьцозу? Иауан сахьцалакғы.
Еилкаамызт схынхэны санаауаз.
Иқамызт сымқақәа зкуазғы,
Сған сара храк санағаз.

Сгәырғьон – сымшқәа ласымыз,
Адунеи ду самкуа сеикәшон.
Ах, закә насыңыз исымаз!
Ацхқәа мариала исыршон.

Ргәыразра сңыргалон сөызцәа,
Иқьақьаза агәашәқәа сзартын.
Дарғы сарғы хәақәак ҳархысцәан,
Иаахәит ҳашнеиуаз ҳуардын...

Бнаршәырак сзылымтцауа сылан,
Исңеипшыз здыруадаз шыта.

Срыцхарақәа зегь еицылан,
Рееизганы саңхьақа ишьтан.
2011

* * *

Иахьукәхәлаз иукәшар,
иқалоит ушьташәыргы –
Иузықамтар алашьцараф еитатцрак.
Абри дырны уқазар,
уфазаргы уажәыргы,
Уатәызны унылагылар аует уара шыацрак.

Атх иалаз роуп амш аазгазгы –
Имцаз ихызтаз азиас реатан.
Ихәлеит хәа зшыапқәа аазытхны итәазгы
Дабоубари угыы хәа хәада!

Ирхахәлеит иагараан мәа иангылаз,
Ирыхькәеит иагараангы рөыққәа,
Аха имцеит урт,
имцеит урт нкылаз,
Рытәаабжь ахрақәа ирфөуа.

Иаацәырқьон
ақхаа хышәашәақәа иртүуаа,
Изхытцран
архақәа ирнылон ашамтаз.
Ирыламшәаеит атхқәа аңшацәгьа рхаууа,
Иааскьон, иаауан акы рeamта.

Хазмыртәо, хазмыргыло
урт рхыңша акәхап,
Хабаци, хдәықәларгы хашьтахьқа ххьатцны!

Уара изсоухәари, сџаауеит, уара, сшагхо,
Исышыклахауазар сыџсакгы ткәацны!
2011

«ТҖАСОУ ИАШТА»

«ТҖасоу иашта» ахьзын аџсуа џаџха,
Ауаа маџфын уаџа, иагькашшыран.
Агәгәахәа амџа хџеикәыртџеит инаџхан,
Ххәы дырхиарџгы хнадыртәеит ашәшыраџ.

«ТҖасоу иашта» зны хашџанагалаз
Баргы ибгәалашәозароуп макьана.
Ааџынразшәа хгәы иабейт џагалан,
Зынра ыџамызт усгы хара хганахь.

Насыџ змаз шџан ТҖасоу иашта,
Аха иара дабаџоушь, аџшәма хаџа?
Ашџа зегь ахашџу?.. Акгы ахашџуам,
Аха, аа, еидаракгы иахьаџоу:

Иаџсыуаран, иаџсыуарамкәа абахуеит
Ара иџоу – иџам еихахатџәџоу?!
Арыжәтә иашьыз гылан еиџахахоит,
Акоуп уи иахылџран иџоу – аџгәйоуп.

Аџсыуа шџоуп усгы ТҖасоу иашта,
Избар сџахым сара араџа акы ызуа...
Хангылагы, – сара уи ахаан исхашџуам, –
Хнаскьаргон шьоук лаџшыла, ихатџашьыџуа.
2011

* * *

Иахатәи сыцәа сзымхоу, смыцәазазу,
Иахьа сахьнықәиаз сыцәазеит, сыңсызшәа.
Ақәа ауыу сымбеит ара, аңша асу,
Саамта цеит исафсны, икамызшәа.

Саатғыло, сгарыгаео, ык сашьушәа
Сахьынтыцыз сналагылт шыбжышытахьк.
Иацтәи амши иахьатәи ииңшыушәа
Шызбоз, саарызхьаңшт исышьтаз.

Икан урт абра ңара, иагыиказамызт,
Ишнытшәалак еиғанарықәшәон сылаңш.
Ахьта ағамызт усгыы, амра цамызт,
Иааиз, иказ, икамыз сахьрылаз.

Инеихызгаз сшыақақәа исдырбеит сажәызшәа,
Ағәа аарылгеит сыбафқәа еилаңтәазшәа.
Уама бжәа агәашә ақынза, – сгәы ңызжәо, –
Арахь сгәы иабахуан кыргы сғазшәа.

2011

АКЫРЦХ ЛЕИУАН ВОРОНЕЖ АҚӘҚӘАХӘА

Апаркқәа ҳашрытаз аңхынра ҳгәы ахәо,
Ххахьы иаҳзаамго, амш ааиладәан,
Акырцх ағаанахеит Воронеж ақәқәахәа,
Ҳаибарыот адә иқәыз абри ҳағыаршәан.

Хәыцқәак амфакәа ирнылеит еибархәхәо
Ирыхьзон «Ахыбрахь, ахыбрахь!» ҳәа бжык.
Анақа, арақа ирыхьыз еиғанархәон,
Ахтысқәа еилалон, еилытуан – еиңшыын.

Даргылеит аарлаҳәа ишьтаз хамыхәак,
Аңенцыйр даахеит, дѡыкәтәан, абырг.
Ддәылнагеит ацәа иалаз дарґыхан,
Зегь еиланаргъежът иаразнак акырцх.

Сыцкәынзан снанагеит зны сара уаґа,
Саман Воронеж ахы сґарґашәа.
Саґомызт аґстазаара усґан сырґәаґуа,
Сааґагылон – саршәа, самыршәа.

Ақәа сыхьзеит сара нас, ақәа-хымкәа,
Азқәа хьтцит сымѡақәа ркырц.
Адәы санықәлагь зны схы сґахымкәа,
Аґәкәәхәа илеиуазшәа сыґан акырцх.

Акырцх леиуан Воронежгьы аґәкәәхәа,
Ихаҳәа, рхы днаркуа изаахаз.
Акраамґагы ирыман лакәк еиґш еиґахәо,
Илеилошәа збон саргьы уи, аха нас...

Аґхын ґхынран, азын зынрамыз –
Амра кацеицан, иауан асырхәы,
Аха лассы-ласс иаахнымхәыр ауамызт
(Даеазнык, даеа шәынтәгы ухынхәы!)

Уи акырцх, Воронеж зны илеиз,
Ихаҳәа игәыґґагаха акырцх.
Иаҳа избарґоуп уи аамґа ансаѡс
Акыр мыш анца, акыр ґхы.

Ччабжыкгы аалыѡлоит уи ахьхәа-ахьхәхәа,
Инґасырслоит гәаныла махәарк.
Амѡа санылан сышнеиуа саахьхәеуеит,
Исґаххоит ицаз азә дызбар.

Аха, аеыџқаа реиџш, кырџхуп ахыбқаа
Ирықәхәмаруа. Ишьџоуп асыршәы.
Сшыртәугғы, сшыргазгғы наџ даеа џыџқаак,
Иаахкәара џыысшьоит уажәымзар уажәы.

2011

* * *

Исзеилкаауам сара иџоу, иџахъыз,
Снаиазџааргғы цәгъамызт еиџабык...
Амаџура ду ирџеит зны хзыџсахыз,
Илыџџпрауа а-«џыип» дақәдыртәеит кахџык.

Ацәгъаџацәа аџамџақәа рзыршеит,
Иаџхъа икыџуп гәықәхаџ амеџал.
Иааидтәалан, цәгъақәаџ еиџадыршеит,
Деибашъуазшәа џартцеит азәгғы Дал.

Уаахъаџшаанза, – иурџом акы азхәыџџа, –
џыџк ахан иргылоит, еазәы абааш...
џхыззаап, уара, абартқәа зегғы џхызџап,
Ус маџъана иага џхыз збашт.

2011

* * *

Иааин иаасыџагыло исџагылаз...
Анцәа иумџәан! Уи са стәқәа ирушам.
Сара урџ ахыџџам бнакы сылоуп,
Схықәгылом снеины шыџа ртыша.

Ицази сареи џаилгахъеит, џаиџыхом,
Абна аџаџа-џымџра хәшәыми.
Еилыххоуп, аџауа, сарлахџыхуеит,
Хъаасгғы, рххатәысгғы сшәымам.

2011

* * *

Акәара даакәхар аует, зык дызмыруа.

Адәы уанықәу, иузытцәахрым угәала.

Хҗыа-жыо иааиуа, – ихы еиқәшәазами? –

Акы дамгеит, уаха акы дамгеит!

Иагыуцәырзом, ысымам саргыы иңыскуа.

Ирҳасабуа, иамбо ауаа рылапш?

Уатцәы исыпшаашт иахьа араҕа исцәызуа,
Маза ыҕазам, иага иутдәахыргы, ари атәылаҕе.
2011

* * *

Ацсны иахагылаз зәырҕы сырхаануп,
Иахатәаз сырхаануп, иахаҕаз.
Имҕасит. Рхы ахьдырхаз ихан ауп.
Иаххамыштүа дарбан – хьзы зчаҕаз?

Иахгәалашәоит макьана рыхьзи рыжәлеи,
Русқәа аамта азиас иагахьеит.
Ирыхьуазеи ирзынхазар рыжәлар,
Ирыбжьазуама урт Иаци Иахьеи?!

Зегь здыруашәа сыҕазам, итцоушәа
Сыҕазам итдам. Ирышьтасхәоит ицаз:
Угәы иабар уаныкоу уҕазоушәа,
Аҕамзаара уоуеит лахьынцас.
2011

ЕИЦӘАЖӘАРАК

– Иҕаз ыҕан. Ицәҕа-ибзиа – ихаман.
Хазпшы-ҳазыпшым, ҳаниеит ҳзыниазгьы.
Анаҕс ҳзынқо-ҳзынқо ҳәа акыр уаҳама?
– Иара убастәҕьа дцаауеит Алиасгьы...

Акрыздыруоу иҕало. Цьара иҕамлаша
Ак ҕамланда – ҳақәызго-ҳазрыцқо...
– Ҳаазҕәышымхеит! Ҳаишьталару ҳаизашшуа?
– Уи уажәытәҕьоуп, узазцаауеи, уажәытәҕьа...

– Илгәалашәоит ана ахәанаа иреигъыз...
– Уи смаҳаи. Уаҳа кәыш дзырмоузеи?
– Рычерызнымкылт, рхәеит, зны ианеихыс,
Анаңалбеит, изакә хыдароузеи!

– Хгәылацәак рхьынхалт атәымуаа,
Индырхарц иафуп арахь иаарыхан.
Ирхәо атәым, ируаггы атәым уа,
Ихартарцггы иафым, уара, аңсыха!

Нкылашья рмоуа, амал ихнахыз
Хәкәыргарц егърыгым, акы аарзымхо,
Зны абкәыл иахами, зынггы ахыз,
Исывагылоуп сарггы арахь исымхо,

Аха сара исцәуго сызтахыда!
Иргахьеит исымаз зеггы мтарсны.
Саразәк соуп, ихоутцару, ақытан
Анцәа имтагылоу зшьамхы арсны.

Ма цьара убри хәагәеитар схәахын...
Аха зеггы дхәхьзома – дхарацәоуп.
Ианхәаз зны акы халашахын,
Хәазкәылаз... Шьта зеггы хреицәоуп.

Ихаицәоуггы иагаф ыкоуп, схәахуеит,
Сгәы аасыргәгәалап хәа схы эжьоит.
Исылакшо гәырым, уара, сахәуеит,
Ацәыргашьягь сақәшәом – сыңхашьоит.

– Шака цәахны иҳамоузеи, иаазахуеит
Зашья змам, икәҳахьоу адәы.
– Хәивагылан, егъкамлазшәа хцахуеит,
Иумхәан, уара, иумхәан уи атәы!

– Сара исхәарым, наӋ истәахлагәышыап,
Иаташәагь стәазааит зынза анышә,
Аха иршәны арахь ианысфарыжьуа,
Слыџнакьякья сцоит, ура, сыџныжә.

– ИӋаз ыӋан. ицәгья-ибзиа – ихаман.
Хазыпшы-хазыпшым, ханиеит хзыниазгьы.
Анаџс хзынӋьо-хзынцә хәа акыр уаҳама?
– Уеитатцаахуеит! Уаргьы, иара Алиасгьы,

Дара егьыртгьы, сыбжьы џтыга ирахәо:
Ихәхьыз хәхьит, хзыниаз ханиеит,
Аха азәгьы акгьы хзимуит гәагшақә, цасхәа,
Изаамырхәзац уаџытәыџса хдунеи.

Хара ххы иазаауз ауп ихәхьыз,
Иутәым аауеит, ихәатәым ххәалоит.
Сзызхәыцуа удыруама иаха аахыс:
Анаџсгьы хара иӋахцә Ӌалоит!
2011

* * *

Ибатәым убо, ихәатәым ухәо,
Ацәымг еипш урылыхәхәо узцыз,
Уаарылагылар зны-зынлагь ухәхәо,
Урылырцоит, амееи, афы умыст!

Аха иузыруран иӋоузеи, уаахәыцыр,
Урт аӋьашьқәа, зыгага иацәшәо,
Ишеигьу шырдыруа наӋ изыр,
Ирытцәпжәо шыӋоу, ирхапжәо!
2011

* * *

Сышреипшымгы,
зегь среипшшәа сдәықәын,
Сааилон чхашьа змамгы схы рынраалан,
Сгәы тыган, схы шытыхын, ачча сфықәын,
Ауаа рыбзиа салан, рыцәгьа салан.

Сахьаҭахыз сықан,
еснагь рааигәа сгьлан,
Ажәа рыстон,
иааныскылон зажәа зроуаз...
Исытаццәо ҕенак сшыапы ианаграгыла,
Стәымыгха рышьхәа салкьеит, чхашьа смоуазт.
2011

* * *

Иузеилмырго хазлоу пхызу лакәу,
Уахьнеилак, уахьаилак, иахьеи уахеи,
Абаскафык хәазо адәы иахьықәу акәу,
Сажәымтыҕеҕа, амтцәыжәфақәа сымазар стаххеит.
2011

* * *

Абар даҕазныкгы, сцәа стацало,
Азынра ааины сышә иахьаалагылаз!
Итцәытцәза арахь аҕанаанаха ацшалас,
Избеит ицазгы шцаз арантә инкылаз!

Ицеит сымшқәа акакала, инеишьталан,
Иреигьыз, икаххаа иҕаз сытцхқәа цеит.
Амра есаaira ишыхаахаз тагалан.
Цьаргы смышьтуа, азынра аасыхьзеит.

Ишыстахыз наҥ сынтыт-аатытқар,
Ашәқәа аасханаркит ара амш.
Сындәылтыргыы ҕалап, мчык насытгәар,
Аңенцыыр аҕнытә азә изҕыстуеит: «Мәамш!»

Ихы ахыирхаз изымдыруашәа, идыруа,
Амҕаду дануп уи дмытцакзо.
Имбо-имахауазаргь ҕалап ирхәо-ируа,
Ихы ахынахоу дцоит уи, зегь ахыцо.

Иабациишь иццакы-ццакуа инеиуа,
Ццакыра змамгь – игылоу еиқәшәаны?
Избагәышьоит зегь акы ишаргәәтеиуа,
Уртгьы егьыртгьы адәы ишықәу ишәаны.

Иҕалап азәы дшәозар, ҕазә дымшәозар,
Ирымбозар шыоукгьы азиас иахьаго.
Егьызламыз амацаз угәы джәозар, –
Уи шхыдароу узымдыруа уеилагоу, –

Уаатгылар, уаахәыцыр... Сынкахәыцуа
Сара абраҕа аҕны сыҕнахацәан,
Избеит – убригь ахыдара! – зегь ызуа,
Сымшқәа зегь цхьазан, сымҕа ццәан.

Ҙагалантәи амшқәа ныжьны иааиуа,
Сгәы ннархазшәа аамта зегьы рзы,
Ашьхарахь сыңшуеит сықәра сияаиуа,
Ахәыцқәа реипшгьы сеигәыргьеит асы.
2011

ТАМАРА ШЬАКРЫЛЦА

Уа даанхеит Тамара,
Дышыны ашә дахьныларыжьыз,
Иааилагылеит нас,
Хара хтәы иагахт хәа.
Ахацәа ирхаштма, уара,
Араҕа аиқәа шрышьаз,
Аңхәыс илхыңон, итрыжьызшәа абахта.
Ажәа дахәон Тамара,
Ажәа лмоузеит,
Илоуз дызгарыз
Ахыкәалаа затәык ауп.
Иумбазар, уара уа уҕамзар, ихоуцдом,
Зегь амца хкырц
Ихагхаз ачык-чык ауп.

Хаҕацәа анылхьымза,
Хара хтәқәа дыршыу, нас?!
Изгәаҕрыдаз уи? Деилкаа, уишьтаз.
Рхы еикәдырхарц,
Рыңсы еикәдырхарц – иртахыназ –
Иара уатәкьа идырзит шьоукгы рышьта.
Дырпырыргеит ахкәажә,
Зегь рхьаа зхьааз,
Улахьынтҕеи слахьынтҕеи идмырцәаз.
Дшыҕаз еиңш ауп дшызбо уи ианлааз,
Анаөстәқәа ирылтцран иҕоугы сыздырцәом.

Дырпырыргаз цьыршьеит
Лымҕа цызтәаз,
Дыҕамызшәа рбатәкьоу уи нахысгы.
Ишеисыц лгәы еисуан Тамара, афызцәа, –

Лыңсырта иарбаны ианхысгы.
Иаалхаххыз
Уа дышьтоушәа рбоит иахъанзагъ,
Дышыны ашә дахъныларыжъыз.
2011

* * *

Сы́камыз цыушьома усқангы, арпыс,
Абри уара сануқәлаз, санақәтәаз аңша?
Сара сакәзар аамта бирақны иахарсыз,
Ашьакеипш дарсны дызкыз алахша?

Иубо хәа егъы́кам, уңшыр, уара арантәи,
Акы аацәыртыргы уахьтә гагәтас.
Сара сызлоугы қәңарами, ғарами,
Ихьтхәаазаргы ауеит уи зынзас.

Уахымзеит, зыжык еипш улаламхаит, арпыс,
Уи аамта уалазсо уаламызт, дад.
Аха сара, уи аамта бирақны иахарсыз,
Дызмам иахъазыхәа шаҳат,

Сахы́коу аракәзам, уахь ауп, иудыруаз,
Сыңсы итоугы ахьтоу, сахьынхаз.
Уара удәықәлар – азиасқәа узрыруам,
Уара шьағакгы узықатдом уахь.

Сара мцәыжәоақәак сымоуп, иубартам,
Иааитцысхит – сырхууа снеиуеит шьақәак, –
Арақа исмоуа санаақәхало хгәрта,
Сыннакылом сык, цъара қәак.

Сы́кан, сы́коуп, идыр, сара уақа,
Сааргоит уақантәи сымчи сдоухәи.

Уақа сахьгылаз, сахьгәырғьоз, сахьгәаҕуаз,
Уақа суаҕхеит сара нас, исызхәит.

Зегъ збейт сара уа, ибатәыз, ибатәымыз,
Уаҕа сагъеиҕын ара ааста, сгазас,
Исымбейт сара – уатәи сатәымыз –
Санаанагаз сара арахъ, сшаанагаз.
2011

* * *

Сара сызшыуаз уара иунатаз амч ала
Уааигэышьоит, уабанззцап зугэахэуа?!
Хара ицо хэа азэыр дыкоума ари амщала!
Уама узаарцап уаргыы зны: урхэахэап,

Икәләп жракы утарыжыргы акәәда
Уғыхны – узыхдырҗы зеиҗшроу ала.
Узықәшәз азиас еиҗш уеәтән
Унеилап нас, амшын ах, ухәууала.

Ажәфән уахьатцапшуа
иһьаауго уахьымдыруоуп,
Ирыцхароугы узыхдырҕаз ахьуымдыруоуп.
2011

* * *

Исзымхэац сахэачеуа, исхэаз рхы рыхнахуа,
Схы ахьхаз схадырштуа сшаауаз,
Саатцагылеит шэшшырак, сөы ағэра саахан,
Сеитарызхэыцуа иамуаз, шыта иауаз.

Сеҗәһымтыр, издыруан еиҗашысзамуаз, –
Иҗәнышьома – имаҗушәа исзаруз.

Пынгылада, амра схашамшамау,
Сазынрыжьран иҗадаз са сус!

Уртқәа зегь неидкыло, инеидхәыцло,
Ашәшырагь хәыцра еиқәаран исхақо
Сахьгылаз, соужьзар, мшынк сынхызлон,
Сақхәа ишьтазшәа сықан ицәқәырқо.

Сақхәа ишьтан сышьтахьҗа сызхысхьаз,
Рыҗедырғыцуан, сыбла ихыслон урт,
Шьоук сышьтоушәагь збахуан ихысхысуа,
Иааскьахуазшәа иалагылан уртқ.

Урт рақәу уртү сааиларзызан,
Сгәы тыцуа сақхәаҗа сзырқшыз,
Еиқәырхашьа ахьсымам җәара сызуан,
Исыздыруам сеы ағәрагь зағакыз.

Сызлаз саалтын, сзықәтәазгы җеымызт,
Сыдақәа зегь ирхууаахьан уи, сеы.
Зегьы сырғын гәаныла, акгы сағымызт,
Стәан, зык сызмыруа ақәарағы.

Аха аҗышьтыбжь ааџуан апқарахәа,
Сыңсҗазаара зегь аман уи ныбжьазт.
Изақәугьы сзымдыруа акы сахәон,
Сагьылхахуаз исцәызыз схаштны ашьац.
2011

* * *

Ихала дцәажәо, атқх далан хатқак,
Уажәы-уажә даатгылон, дааимхәон.
Изышьтымхуаз еидара хьантак датқан,
Ирахарц иҗахушәагь акы ихәон.

Аха изахауадаз, атх дагәан,
Ажәџан ихагылан иууаза.
Дызлаз алакә аетәәкәа ирлакәын,
Адгылафә ус амамыт зынза.

Цха зхымыз зык дталан дыруан,
Нас, иңсы ахьнырхалан хацк,
Днаңшааңшуан, игәы дааҭауазыруан,
Акы иаргъежьюа иаман иблахац.

Дахьяагылаз иҭацкәымкәа рацәан,
Цънышк дибон иахәа икәынцаны.
Иахьагаз издыруамызт ахацәа,
Иалатәазу ара атх рыезаны.

Иихәац ихәон, дызфыц дафын афыстаак,
Рыгәкәа ирчыхәчыхәуан зыкәа дтәз.
Ахатца дгылан, уажә ихатца дызустаз
Ихаштызшәа, изымдыруа ихадаз –

Икьарызу ишьтыхны иаргьы иахәа,
Дцарызу икоу имбошәа,
Хазшаз икнытә цхыраарак дахәо,
Иеыркәышуа ара, иеыргазашәа.

Атх далан ахатца дхагахазшәа,
Дыңсызшәагы ибеит игәы пжәаны.
Дааскьан слымха дтәхәхәо далагазшәа,
Саакәтәеит – уи сакәзар хәа сшәаны.
2011

* * *

Сеиңзар ауан, уи саргьы истахымыз,
Анцәа иңысшьоит сызлакоу сахьеицәам.

Ицәгъа-ибзиа, исхагылаз сара исхымыз,
Сахькыднакьоъ Анцәа идырааит, сара нцәа.

Сызлакам салакоушәа адәы сықәмызт,
Хатыр сықә, пату сықә, саңса, саңсам,
Сшыказ сықан, шәцәа, ҫыаргъы сыгмыгмызт,
Иалахтарым зны-зынла сцәцә ахьсам,

Аха сцәыртцхьеит иагаҫыара, иагарыла,
Смагәкәа сыртагылан, зны сеикәцаб.
Сыңхаршьо сара ҫыаргъы ауаа срылам,
Сагъынхоит сшыҫац, сшиҫоу са саб.

Акрыздыруоу ари аамта исызнауша,
Скьалар – саңшаап, икалоит сажьар.
Снаумган, амарҫыа, ахахә ахьысзауша,
Саарыларгыл даҫа ҫытрак, аамта, аҫыар.

Сеигъзар ауан, уи саргъы истахымыз...
2011

* * *

Зегь калоит арака сара сыдагь,
Убас зегь маншәалахоит – иааҫыоушьартә.
Иқалақхаргъы калап, уара, ақыта,
Уашьталаргъы, дгьыл ҫатцакгъы уоушам

Уахылатцо, уахырашәо – уахықәаарыхуа,
ҫырыртак атәы зынза ихамхәаргъы.
Уахҫыргагоуп хәа угәылацәа ирухуам,
Хьтак улалан уахьаагылаз уааимхәаргъы.

Икац калоит, икалоит иказамгъы,
Уззыҫшуагъы ааиуеит, уззыҫшымгъы.

Имазоушәа удырбап зны имазамгы,
Тәарта умоуа уқәдырхап уанымгыл.

Азә дааргап дҕьалан дгәарахызшәа,
Дытырҕьан азә дыргап арантәи.
Дахыргашоуп иухәаша, абаа хызжәо,
Уаф дыҕам хәа иаины еиҕаатәап.

Абзиа ҕалоит араҕа сара сыдагь,
Ацәгьагь ҕалоит, иамам уаҕа ҕсыхәа.
Сырмышьтит сара арантә зегь сытан,
Сдәылрымгеит ма сахьтәаз исыхан.

Ҙьанатҕа ма ҕьаханымҕа уруоу
Узмыруоу иҕшуа ирбааит илакәны.
Иҕало зегь иреицәоу удыруоу –
Ирымбар сара абра ҕьара сагны.
2011

САХЫЗ

Иеибаргәааргь, иеилаломызт лабахыла,
Мыц рхәомызт уаҕа, са сахыз.
Ҙсызкра хәа ицар, амшын еицхылон,
Зегьы ирхьысуан уаҕа акы анухьыс.

Иеицышәахәон, иеицырашәон еидгылан,
Иеицытаргалон, иеицхыраан, еафра дук.
Иара саргы, акәатана аанкылан
Сцәагәарц саҕын – ухатдоуп уи анук.

Шьта хәыцыс уршьома, нас, ухатдоуп,
Ажь рыцтаауа, ианрыцугогь амцәышә.

Сара сахъиз иаахъаттэхар ихъатцуан,
Иаамхэыцзакэа уаф дартомызт анышэ.

Исымбацзу, цсахфы дрылазамызт,
Дыказамызт уаазхэоз, узтиуаз.
Сара сахъиз маза рымазамызт,
Аргаман исыртэз санаауаз.

Саазқэылаз избази исаҳази
Саадыршанхеит – ара зегъы сырхыст.
Ирбаз ргеит ара – иртэым иасит...
Ных-ных, сыншэыжь сара уа, сахъиз.
2011

* * *

Фархасымтак ыкам амш: ишан – иааилахэлоит.
Иага уфларгь, ишцарацэоу, мшэан, узхымзо!
Ажэфан лафэын, ашылеицш асы ахэлоит,
Уаатэоит уаргъы унтыцны цъара узымцо.

Шака ус уара уацхъа ишытэз ухаштуам,
Уеырзукур, акгъы рылцуам, ухы ужъароуп.
Утагъежыла, унтыцыргы, башаза ашта,
Уи ааста уара иузеицъу – уцсы ушьароуп.

Итатоу кэардэык уқэтэан умш уазхэыцла,
Умш-упцстазаара, икьафэу, зынза икьафэзоу.
Лабфаба акэым, уи убазар уара цхызла,
Дафеа мшыкгъы, дафеа цхыкгъы узаццоуп.

Ааигэоуп сара асду леин саннылагылаз,
Инықэзыт ишцацеи, амра аацэыртын!
Стэоуп сара, игэырғо амш иапылаз,
Сымш хазына, сгэазырхага, сцэырзан.

Амш иалыџуа цоит наӀ итӀх илалаз,
ШӀахӀабжьума, хӀахӀабжьума хара иааџуа.
АжӀџан ду асы аџуеит, иажӀеинраалам
Сымш кьаӀ-сыӀсӀтазаара сара исзаџуа.
2011

* * *

«Узлагылоу уаарылмышӀхӀӀаар – урыладырзуеит.
Зегы урейӀшхар – иухъзхалоит «ХаӀыда».
УаамтӀар иумоу пхьакшӀа – иуцӀырзоит.
ИатӀамбо уӀааухар – уалырцоит ақыта...»

ИшӀџеиурыз, дабацарыз дандыршӀџуаз,
Ц̄ара дтӀаргы, дгыларгы анамуаз.
ИжӀыр акӀын, шӀхамзаргы, идыржӀџуаз,
АмӀаӀкӀа днарнымлозар дгӀамгӀамуа.

Акы ихӀеит, ак имхӀеит – имырзеит,
ДаџысӀтахеит – иимдырша идырцӀеит.
ДахьаарылыхӀӀӀааз Ӏенак ихы аахырсеит,
Иара уи акӀеит, избахӀгы кадырцӀеит.
2011

* * *

ИамазамкӀа ишӀацо аамӀа хаха!
Акы аннахуеит уи, еиӀа ак аџуеит.
ГӀџтор дыршыит – дтӀџуоит Андромаха.
ИтӀзозеи, аха атӀџабжь ааџуеит.
2011

* * *

Еилымгак сидтӀалан уӀкӀышми хӀа иахӀџо,
ДааилашӀацыпхьаза – исхӀӀаз неитӀахӀџо.

Иара уажэы-уажэ икниџауан иахэа,
Дагысаџаажэон ґы гэгэала, аґарахэа.

Имаскшаз шџараџаз – акымызт, џбамызт,
Идэықәигалазгы убас итџатгэыдан,
Унакысыр – иара уа еилырбгамыз,
Аха ус еипшгы сыґамызт схыдан:

Имаскыз сақәишыыр илшон ахатџа,
Аилымга схы схаџыххаа исхеитџон.
Сыпшын, егыртгы иџаџхыа иаахыџуан,
Ирымур – акакеихэа дрыџаґыа икеитџон.

Избалон уи зынгы деилагазшэа,
Аха сыззааиз – деилымган, деилымга.
Дгэаауан сивсыргы уи дсымбазазшэа,
Сааидтэалон сыбзамкэа, сыпсымкэа.

Абар, уажэгы стэами уґэышми хэа иахэо,
Дааилашэаџыџхыаза – исхэоз неитџахэо;
Иара уажэы-уажэ икниџаауеит ахэа,
Дагысаџаажэоит ґы гэгэала, аґарахэа,

Иџатџа далаччо сааигэара дныґэоит
Ауаџ ґэыш, хайбаргы иџахымшэа.
Сзықәшэаз ибоит – исыхыыз, сахыыґоу, –
Даасыдтэалашт сыхэда анизхымжэа

Ари аилымга, аха гәаґрами уанза:
Дсычхагэышыоит, имамкэа чхашыа.
Исиркуеит уи зны-зынлагь амџа,
Амґырґәареипш иихэо леилажыуа.

Сарах «уҗәышми» сымшуп дышнеиуа.
Аҗәыш, ана игылоу, сааихашт.
Җаибаргәаар, дсышытып дгәеигәеиуа,
Усгы дсышытуама – җааиҗыхашт.

Уи сижәларгы сылшоит даушла,
Ажәала, ажәа җыбарала, даахысхәоит.
Даасзыпшуеит уи җымтзакәа, дҗәышми,
Изызуша изызуеит, изысхәаша изысхәоит.

Иҗалоит уи сажәа дагыахәыр
Ускан, сгәы нмырхакәа дыбжәзуеит.
Сзыцәшәо – сеилымгоушәа ибахыр!
Сеилымгоушәа ибахыр! Саахьатцуеит.

«Сара аилымга!» – схәахуеит инытцак,
Иамамшәагъ збом ара акы җсыхәа.
Җаицны җнеиуеит нас җаццакы-ццак,
Иаапымтәәзо җаимак атыхәа.
2011

ИУХӘАП, АХА ИЗАУХӘОДА!

– Иухәап, аха изаухәода! – имшын хҗызак,
Җанааилагылалак җаиҗыхо, җаидшылан.
Ирмахац, уара, ирыздыруам, ихәатәызаап
Җзыргәамтцау, җазлацәажәо... җцәытцагылан.

Аха, ус ухәаргы, маза абаҗоу,
Иагараан, иагацъара ирҗарыжъхьеит,
Җазмырҗеиуа, җахьцалак җзыргәаҗуа
Излацәажәоз Лашькындари Кәтышьхеи.

Хәара агмызт иахьеидгылаз Акаңа,
Ирҗакын Гәымста азы иахьыруз.
Иалаңәажәон иахьдыргылоз мыңхә асаба,
Аус атәы ззымдыруз, издыруз.

Ирмаҳаз дхарҳауеит хәа иашьтан
Абьар иатңаз аибашьңәа-афьрхаңәа.
Ишгәақың. игәакуан аибашьра ашьтахь
Иалаҳхуеит хәа иаҳңәалахаз аңәа.

Аха адунеи зны аҗардагәаргы атахызаап, –
Аскатәи гәафра афьрвгашәа иаауа...
– Иухәап, аха изаухәода! – имшуп хәыза,
Дгьежы-хынхәуа дрылахан ауаа.

2011

УАА ЦАРШЕИҚӘАК ИНАРЫЛЦЫЗ

Ари ахәмарра сарааңсеит бааңсыла,
Сңоит сахьымаара, сахьырзымдыруа ңыара,
Иахьарнахыс усгыы сшәылагылам,
Шәафьыз шәара уака сырңыара.

Сшыжәбара сыжәба: сңагьан, схаган,
Сыхжәаны, шәтахызаргь – сгазаны...
Сара сңәағәоит, сара искуеит аҗага,
Сеиқәылоит хәышҗааракаҗ сымцаны.

Салазәоит аҗәәан схыләа-ңсыләан,
Салазуеит слеианза сқәаны.
Ари ахәмарра сарааңсеит бааңсыла,
Скаҗәоит мышмышәлак сахьыкәкәаны.

Сахыҥкалалак, сшыҥказаалак, ссагылан,
Сцоит сахымаара, сахырзымдыруа ҫара.
Сшәыцны амш иааиуа сзаҫылом,
Салатәом снейны шәҫбабара.

Сғынаскоит арантәи сылахь шейкәу,
Саҫхьаҥа сыҫшын, ҫардак аатуеит.
Шәара ишәымаз уи, ауаа ҫаршейкәа,
Сзалагылом уаха шәа шәдунеи!
2011

СШЫШЛАЗ СХАШҢНЫ...

Сшышлаз схашҗны, сажәымҗыҫеҫа, ахымдыр,
Слышьҗан, ихәеит, сылҫынҗәаауа, аҫкәажәк.
Иауазма ауаа рыҥны сымаза хымтыр,
Илхаркны даатәазарҫы иу ашә.

Аатҫра сахьаваз, – аҫҗныҫәсақәа ракәмызт, –
Исызкылҫшуан зыбз ада измауша ҫашәа
Ңыҫҫаҫәак, урт ирҫәозҫы лакәмыз,
Исаҫар, избар ҥалон уамашә.

Аха урт ирҫәоз, ируазҫы иашьҗаз
Сабаҥаз, шьҗа ҫа дунеин сызтәыз.
Исыхьыз насыҗас сахьымҫаша сашьҗуан,
Лара затҫык дсыман сахьнеилакҫы хыс.

Сара сара сакәын, аҫкәажә даҫкәажәын,
Лааигәара анеиха смоукәа слынҫон.
Ус дҥалагәышьеит, лымшын, даҫҫәажәын,
Даахьаҫәыр, сылбар лҗахызшәаҫы збон.

Усқан мцәыжәәда хәәлазуан ажәәан,
Хы уархалк ҳақәтәан ҳцон хараза.
Хлалбаар, аҳауа илалазуан сажәә,
Дсыхәәцшуан уи слымбацшәә зынза.

Аха дсыхәәцшуан усғы, – насыңын,
Нас сеикәалыргьежьюан, лыбз сағашәан.
Цьарғы сызцагәышьомызт сықәра сахыңан,
Сханы аамта цшоушәә ишәышәуан.

Бзиа сылбомызт аҳкәажә, сылбомызт,
Лааигәара анеиха смоукәа слынцон.
Абри шакәыз аус злаз агәра ргомызт:
Сара дызбон, сара бзиа дызбон!

2011

* * *

«– Сыңсхьазарғы ауан, аха сықоуп,
Сшьызарғы ауан, аха сшьым.
Сиацлабуа сгылам Сасрыкәә,
Сиабашьюа сцәырцуам Хашьым.

Уи, сара сгәыла, дышьтәызар,
Дызшышагь ықоуп, дыршып.
Саатәпи, макъана схы стәызар,
Исымоушәә даара насың...»

2011

* * *

Ирхәо акәу цьыршьоит абартғы исаҳауа!
Згәы итоу зғы иазмырхәәц ааилагылан,
Инеицхыраан бла иамбо аға ианахо,
Ишысмоуа збоит ара сара цыла.

Иааудыркуеит ирымам ахәакгы аазрыжәны,
Хеикәырхагоуп, уеыхьча хәа иуртоит.
Икәзар акәхап дара зегы ижәны,
Иуеагәыбзыгеит – рхы ақәкуп уцсырта.

Улымха дтахәытхәытуа азә дааскәхуеит,
Харашәа игылоу арахь даалацәкәысуеит.
Ахцатәи иршоит дахьгылоу ашаха,
Аңшыбатәи уажәы-уажә деицәкысуеит...

Абарт роума ззыблара ушьтнахыз,
Иухәаша, иуушагь уазхәахуа иныцак!
Афы акәымкәа, идыржәлатәуп арт зегы ахыз,
Иузымдыруа уахьрылагылоу уанызуа.

Уцаргы амуа, уаагыларгы амуа,
Уахьаарзыңшыз иаакыдцашәа улымха,
Мазала уцх азә далоуп дгәамгәамуа,
Умш азә дацуп днахьынхалахуа ушымха.

Ицаргы иааиуеит, уанырымба – иушьтафт,
Духьзарц дахыңоит ана азә ахцыста.
Алашәарыцақәа хуп уара ушьта,
Ихашхашуа. Иааңсаз дызуста?

Дызустада уи, ицәангы измыцәо,
Ишушьтоу амџан агәаџақәа иртәзуам.
Уара ара укоуп, азыжь еиңш иухытәоз,
Уара ара укоуп, уахьгылоугь уеитәцуам.

Уахьгылоу, уахьиашоу, еакалагь калашьа
Ахьумам, уа ицстәызаргы уцсыроуп.
Ирхәо улымха италом иџашьаз,
Баша иукәшоит ара еинкәа-еиныруа.

Урзырлашәуам убла ахәа ахьхыпсалогь,
Удагәам, удагәоушәа рбазаргь игәамтца.
Уңсы злаз ишалац уңсы алоуп,
Идырцәаргы – еиҥаикәылоит амца.

2011

* * *

Сызгылом аңсҥазаара азыжь еиңш схыңшыло.
Иалашәаз, иахәәеуа, – самгаргь, сагаргь, –
Иамхраз сеаласыжьрашәа сыҥоуп сәагылан,
Уара уи агәра умгаргы, иугаргь.

Сеаласыжьуеит уи, зны сыззаакәкәалаз,
Сықәҥбан, ахахә еиңш уа сызлашәаз.
Сыҥан иаанцәазшәа аңсҥазаара исзалаз,
Уаха акгы ыҥамкәа саңхьаҥа, нас.

Уи салтны саагылеит, избазаргь хаңсыра,
Сшьапы ахьнықәсыз сыңсы аатанатцеит.
Иага зиас сырхықәхалт сызмыруа,
Саньргы нкылашәа сьмамкәа сцеит.

Сааихьеит абранза. Избалозаргь сажәызшәа,
Иаасықәығәғәалозаргь сықәра, – сласзам, –
Схьечәан, сзиасны адамбақәа ңызжәоит,
Хыдараз уи, сҥәышмыз (сгазам!).

Сихьзар шңастаху иаатдашәаз сылаңш,
Атысхә еиңш дышьтысңаар, дымҥарс...
Сызгылом аңсҥазаара азыжь еиңш схыңшыло,
Сыңсып иахьцатәугьы сәагылан сымңар.

2011

Аилаџеилас иалиџааша иашъџу дыџџџм,
Алеипш, кџалаак мџарсны днеиуеит ашыџы.
Асахъкџа иџан азџгы азыџџа,
Дзахъзара џишыџит дыџны аашыџы.

Цъара тэшъак рыман икъам имтэыз,
Уахгъы ыынгъы игэакуа акы иахафойт.
Иртэым иахынхалаз идырзт иртэыз,
Ирдшаара цъыршьойт – ицоит иеивафуга.

Дыказамшәа сгәы касыршәт ацсыцкәа,
Аха дхахаза уи арахь даацәырцуеит.
Ицырхкәахьеит, уи дыздыруеит, ицкәа,
Аха, сыпшын, данырбалакгьы рәырзонт.

Дымчыдоушә ихәәпшуеит – ицәшәахуеит.
Иубап дгәааны аф ианытцеицалогь...
Сара сымшкәа еилатәоит ишәахха,
Сара сытцхкәа срылоуп сыцәа ркьалан.

Изакаэizei сызтарчалаз, сызтамзо?
Исахьа сыман збада, уара, ихьатцуа?!
Исызхымго ишсыцанатцо еиҭа амца,
Срылсны ссарц саеуp исытаткәацуа.
2011

Сынкахэыцуа стэан сара уажэ аҥхыашэа,
Акы аныстдон аҥбаад, акы анысхуан.
Инеитдыхшэа изфыр стыхын сышәкәы аҥхыажэа,
Мәакы саныдшылон, исмоурашэа анысха.

Сапхъаҕа ишытан уи амѡа сызнылаз,
Сышытахъҕа сышытақәа анхалеит сызнысыз.
Исхаштхъаз хынхэын, схэы-сжыы еиладыргылон,
Иҕоуп сахътәаз сымгылартә сзырдысыз.

Иҕоуп ихәамыз, ибамыз, итамыз,
Абар, избартоуп ицаз, аха изымцаз.
Сыхшыгә кылнатәо, амра зны ицамыз,
Сгәы кылжәан сышытан зны ахрақәа рымтан.

Лакхъаҕа змаузи ицсны ибзахази
Схы сыхәәе сахъаатәаз срызхәыцуан.
Уҕамшәа ануба нахысгъы умѡасит,
Сымѡасуеит саргъы, аха сшызратцәҕа сызуам.

Абас, сажәақәеи сусқәеи неипшыыхуа,
Исцәыхъантәхаз схы мацк иансыргәыгуаз,
Лапш ахъымназо шыҕоу сыпшыхуан,
Сымшқәеи сытхқәеи абҕыжә еипш иныхуа.

Апхъажәа итамзо – сгәы итамзо, схы итамзо –
Мчыла, ишсылшо иаaidкыло, саарыхоит.
Ишысклац, иахъанзагъ ишпәсдыркло амца,
Исызымто, зны исызтаран иҕоу ацсыха.

Шәҕәык апхъажәа сашъахаит, сапхъан,
Хыреҳәароуп уа, исмыхъаait исмыхъша.
Анаѡс уи ашәҕәы ықәын башаза сапхъа,
Акы ааснато гәыхъымшәа, гәыхъшәа.

Автор имаз анаѡстәи абҕыцқәа,
Хатак еипш ирчызар, апхъажәа мчызар,
Уара уи ала ара акгъы узырҕыцуам,
Еигъми, апхъаѡ, уи ада ҳаицызар,

Сцәәхәәқәә иуархәар схәаи сыгәтйхеи,
Сызнысыз амәа урт рыла уанылар...
Аңхәажәә, уара ушәтахым ахь исыхеит.
Еиғьуп арақа акәәңғыы сырғылар.
2011

* * *

Уеиҭаахьасырңшуеит, саҭамыз,
Аказыхәә згәы мназо,
Аңхәашьа уцарғыы цәғьамызт,
Сара афьышьа ансурҭо.
2011

* * *

Даеакала избон Аңсны
Сара афьызцәа ансымаз зны.
Амра гылон даеакала,
Даеакалаза иҭашәон.

Сыңсны сықәзарғыы, сыңсны,
Сыңсы ҭартон сара зны.
Исхагьежьуа исхагылаз
Смыхәар хәа баша сшәон.

Гашьа амамзаргь, ҭаны,
Избон сеидара ласны.
Ахара сыңшуан сахьгылаз
Сара афьызцәа ансымаз зны.

Исгәыҭакын адунеи ду,
Сахәәңшуан сара истәны.
Сышңеигәырғьоз, игәыҭгаган
Сара афьызцәа ансымаз зны.

Лада иказ, җада иказ
Збалон усқан зегь разны,
Сара аҗызцәа ансымаз зны.
Сара аҗызцәа ансымаз зны.
2011

АУАҢ ААҢСА, АУАҢ КАРА

Ирузгы сашьтам, ирхәазгы сашьтам, саагәашәтар,
Сыхгы сашьтам саазқәылаз рацәак.
Саркареит, даара саркареит ишәхаштуа,
Иҗамшәа ижәбо, – ишәхаштыз зынзак.

Исықәнауз сым, исықәнаңсаз сабам
Аамта, – сызлазыз, сызлам, сызлахаз.
Сдәықәлар, снанашьтуа збом сара җраңа,
Стәар – стәанхалеит, аброуп сахьтахаз.

Иансааз сшьа артәарц акгы агмызт,
Ажьағьырҗага скылган санҗаз.
Аамта, синыхькьаз җенак сара агмыг,
Сақәыхәхәеит (уи аҳарызшәа): «Уаанҗас!

Исумырқатқан исатәам, исусым,
Иахьцатәым, сахьгатәымгы сумган!..»
Аха аамта, ачалт еиңш исхысын,
Уи азлагараҗ арыц еиңш слаган.

Исзаанагеит арахь сыззыңшымыз,
Иасымташаз агеит уи арантә.
Шьоукы рзыхәан сықан, сымшымыз,
Исаҗацәаз сырпыртцит – сраған.

Сара стәала сшан – суафыцқан,
Сытұрқьар сытқьон, ысымамкәа қан.
Ейқаран сара сыцәгьей сыбзиеи,
Сани саби срейцшын, сырқан.

Рышьта сышхыз сыуагьы сдыргьы,
Сымтарсны адәқәа ишрықәлалоз сәеџ,
Исызхаит. Исаха-исмахагәышьеит акыргьы,
Сгазара сиааит, саркареит сыхшыџ.

Сыרבанда хәа сыкам абға сыртцысыргьы,
Абға зыртцысызшәа збаз сымбазеит.
Иқалоит шыта иахьала сыңсыргьы:
Сымқасит – саамта ықәхәаша ицеит.

Ех, уи аамта нкылашьа анбамаз,
Шәыртцлан игылазшәа, сағалан сығшәеит.
Избама, сабама, шәахшәа икабама?
Ауаџ ааңса, ауаџ кара саршәеит.
2011

* * *

Ақәарағеиңш саатәеит азатқара ахықәан,
Схы сәахан, ажәџан иалазуа сылаңш.
Сышьтахьқа схьаңшын, уахь зны акы ықан,
Уахьынтә санаахынхә – асы хьшәашәа сылан.

Аграпара ылго сахьнеиуаз саатғылон,
Уаџгьы дықамызт сышьтақәа ирхылаз.
Иназгон икаҳар ысылгоз аанкылан,
Изызназгоз дықамкәа саңхьақа хыла.

Ускангьы сықәлахьан азатқарахь амџа,
Ишызра изхьазаргь акәхарын изшаз.

Схы арагәапшь ианысъяр стахымызт иахьамуаз,
Исыздырмызт сызнылаз амѡагъ сшанытцшаз.

Азатѡара схашәышәуа схала санаакәха,
Ианызба уи акәа сѡаршәны сакызшәа,
Агъеѡхәа сыбжыы сыргеит, уи азакәхап
Ирхан аамѡагъ здәықәлаз итрысшәа.

Усшәа збоу – усгъы стахымыз –
Икалоу ара аргаматәкъя усшәа,
Азатѡара сақәѡо сѡон даеа хымыз,
Даеа хышықәсагъ сагарц аѡахызшәа.

Акгъы ыкәмкәа збон, аха акы ыкан,
Ихъзыдаха, игәыгъраха, сѡәа сытнаѡо...
Акәараеиѡш стәан азатѡара ахықәан,
Исмоурашәа, сѡагылар, арантәи сахъѡо.
2011

* * *

Ауаа хрылоуп, иахѡахы-иахѡахымзаргъ,
Хнеиѡылалоит, нас хара хнеиѡырѡеит.
Исхәо сара ара сшьамхы иахымсааит,
Аха аргама, ишыздыруа, шыоук сырзуеит.

Сгәы дмырхәашыырц уаха, нак снарыхоит,
Исышәт, схәоит, шәуаами, уара, аѡсыха.
Дара цом, иакызшәа арака аныха,
Рхаѡыѡан шыоук арахъ саарыхоит.

Избан иара исцәыѡсыз сызрыѡоу,
Зыѡсы ѡоу шыоук макъана ишыкоу.
Сара сахъыкоу ѡынч сахъымѡахыѡоууп,
Сахъкармыжьюуп срахаѡынгы сахъныкоо.

Сызрыхәәпшуам уаха сыбла ихысло,
Сәғәыбзыгра ртахзамкәа исәғәыбзыға.
Урти сареи уажәы-уажә хнейдыслоит, –
Хзеинкәалари иныхтәым хамчкәа ныхуа.

Сара истәу иамтасуа исызрытом,
Истәым усгыы афны исзыфнагалом.
Сара сызлафоу, сызлажәбақәахьоу рыда
Акгыы дшалафам жәдырузааит Никәала.

Ауаа хрылоуп...
2012

САҒАХЫМКӘА, САҒАХНЫ

Истахын илеиуа ақәа хымкәар,
Уи иахьа афны сыфнанакрын...
Адәахьы сындәылцит схы стахымкәа,
Аха макьана аамта сағахын.

Инаиасхәеит афхьа исәғәхаз цсышәак,
Инаисташәа ныфастдан снапы.
Рацәак цуамызт, уи ааигәа синышәан,
Дизастахьан зыкгыы иеихабы.

Уи игәалашәаху, дәғәакызу,
Днасафсит җырчча фаташәа.
Рхы еинырфкәаит, сара иабасусу
Рус фамла, иснафә агәыпжәа.

Аусхәартә ацадра ихы итарцазааит,
Иахьанза уи дрычхазар дзеихабыз.
Сыбз сфы итагыломеи, аф асааит,
Исусушәа зызбеи иара иус?!

Аха суси, җымыхейт, уара ууси,
Уаахәыцыр, рацәакгы рыбжьазам.
Иеилоукәәкәаз жәларык ирызнауази
Сара ишыснырызи цазам.

Схагоу җыушьяхуама зегь зхьяау,
Сҗам ахьяламгы иалатцо сымхатцә,
Сзаашәйдгылаз, – баша угәы иҗатцаауп, –
Дышәпыргатәны збоит аҗабырхатцә.

Иҗабырхатцәра анафсгы, иҗыргызмалны,
Аҗымшь еипш, быжь-цәак ихарҗаны.
Ажәлар рмал ибеит иара ималны, –
Ани ма акы нижьуама ибаны! –

Җәа збаз җәа ихәхәеит хәа ирхәо
Зырхәо иара изоуп, иаразәк!
Угәы аҗсы аршьала ицәа анихырхәо,
Убра уфнатәаз унеины уқәатцә.

Акы дамгар, акы дабжьо дыҗам.
Даазгаз дрымгазар – аҗсцәаха даап...
Схынхәыр сҗахуп сышьтахьҗа, афныҗа,
Схы сықәыжь, җшьяала саагәагәап.

Аха сназыдгыло дачеа гәашәуп,
Иаасыртыр – даацәыртцып сызтахым.
Сара араҗа исхәагәышьои, җсажәоуп.
Сыҗшын, исзыҗшыдаз, уаф дахым.

Афны гылоуп, сара сеипш, ахы ақәыжь.
Иҗарҗатца ашәгы аркуп, сыҗшын.
Агәысакара иқәхаз сара сакәушь,
Лара лакәу ихызлаз наҗ амшын.

Хъзы змам уи ацхэыс дабазхи,
Машэыршэа сара арахь санаанага?
Ибжыхуп ари амши иааиуа атцхи,
Ибжыызхызггы сара сакэым, сыгэра га.

Ицаз зеггы ыкамызшэа ибжыхын,
Иарбатэума сылацш, аха, сшы,
Акы саанагоит сара абрахь исыхан,
Агэашэ снылс-аалсуеит ес-шыжьы.

Анахь ауаа ирылоуггы ухэан-схэанхап,
Икоу иахаргылан акара,
Акэалаа аицш аха змоу зегь амхо,
Ирыхэозар, ирыман икэыз акэара.

Сара сеаласыжьуам кыба-зыбак,
Ухэан-схэанк ахааназ исырххом.
Тышак сеаласыжьуам арантэ сыцан,
Аха сгэакыа сдэықәуп, ак сызхом.

Сара исызхом иахьа арака икоу,
Икам сызхом – илашьтазуа цатәуп.
Сшьамхы снанагозаап – аа сахьныкэо,
Сылацш итцысмыжьуа ирыхьзатәуп.

Ирыхьзатәуп сус злоуггы изламггы.
Иарбан иара усггы сус злам!
Акы сагап амџан, акы самгар,
Сара ацсые, арыцха, сара аглам.

Ацсыеггы дуафыми, зны дыцсыехап,
Дшыцсыехаз дырны иеиргәгәап.
Ауафы дуафыми, иага игхап,
Иага дыркъап, иага деиладырхап.

Иѣаѣап дышнениуа иѣызак ицѣа,
Днаигѣасны зыхѣашьк даиргап.
Аха изыруа анибалак арыцѣа,
Дѣыхап, рыцѣа, ихггы агѣра игап.

Сара аѣсыѣ, сара арыцѣа, срыцѣам
Схыдырѣны сыламѣаит хѣынтѣаак.
Алаѣа реиѣш исыцѣауа срыцѣан,
Исхасырѣеит, сѣагылан, дѣаа цѣаак.

Сагънениуеит сара арантѣи ѣа дунеиак ахъ,
Сыцѣа хыхзааит – сымѣа ѣѣѣаз.
Агѣыгроуп сара исымоу ѣхѣаѣа анеигас,
Сыхггы сшьоит, жѣдыруоу, зынггы нѣѣас.

Ажѣѣан салоуп, исыдсымкылаз сыдсымкылазт,
Уахъ салазра сыѣоуп сара, аѣсаатѣ.
Аха иѣшны игылаз ара игылаз,
Сынѣыѣзарггы, саап арахъ, нас, саап.

Исѣахын уажѣ ари аѣа хымкѣар,
Саатѣар акггы схымкѣа, зегъ сыхны.
Адѣахыы сындѣылѣрын схы сѣахымкѣа.
Адунеи ду макъана сѣаханы.

2012

* * *

Дѣаа хышѣ шыѣѣсагъ егъсыхъуамызт, уажѣымоу,
Исымазар амал ду, шѣара ишѣымоу.
Иѣасыжьыр, уи аѣсѣѣахагъ дыннакылон,
Сыѣсны сыѣѣзарггы, уи амал саргылон.
Зѣаала кны иѣѣыршѣагаха иааиуаз,
Ишьапы дыѣѣѣан дызлагоз, сызлаииааиуаз,

Иахымаара иашытрым сагацәа зегь
Мчыс иҕоу рымч реиҳазаргь, иреицәамзаргь,
Аха малгыс сымам сара, шыалгыс...
Ишсықәугьы ишсықәыц шыоуы руалгыс,
Сацтамхакәа, исшәахуеит хәа сахънеиуа,
Сханы икыду етцәакәак кәеицеиуеит.
Сзықәгәыгъеи, схәыцуеит, абри сара, мшәан,
Етцәак кыдшәан иаша ськәа итамшәар,
Суалқәа зласшәо уаха ак ансымам?
Сыҕоуп, уара, ари адгылаҕе, сыцсыма,
Иага уалгыс сықәыстдап макъана.
Ицоит, ицоит цхьаҕа гәыграк саман.

Зны-зынла снықәкшар хәа сшәахуеит,
Аха усгыс исықәу суалқәа сшәахуеит.
2012

* * *

Сшыбыыҕац сыбыыҕазар саргыс истәхгәышъан,
Аха аамта иамуит, иҳабжьалеит.
Уи бымтарсны, цсаатәк еипш, багагәышьеит,
Бызлаздыруа иааџуа ани быбжьалоуп.

Ацсаатә ажәџан иалаззар – уахъзашам,
Абжьы еиқәтәазар – мчыла иузыргашам.
Мап уцәкызар уахъ – уахъааз уцашам,
Иубаргыс ауеит шыта иҕоу башан.

Истәхгәышъан сышхыз бышыта схызлар,
Аха, сажәын, мџабжара сеицәатәеит.
Сабаргаоишь цъара изымтәо срыцлар,
Изымбозар сара арахъ сеицәауа?

Шәәцъхәафык даарышьтыр арахъ сыуак,
Иҕаз иасхәап,

иагыцап арантә даман.

2012

* * *

Ирымбаша ҳарбанда хәа иандәыкәу,
Ирбаша антәоу ганкы рәәтә,
Сазызырәуа сгылоуп сара акәукәу,
Уи абжыы смаҳацызшәа иахьада.

Исанахәо шҕарацәоу акәукәу,
Хыңхьазара рымам сзызнархәыцуа.
Иснарбарц иаацәырцуеит уи исыгу,
Снарызхьаңшуа испырзаауа-исцәызуа.

Избар сҕахуп саңхьа иҕоу, сышьтахъ,
Бла иамбо, зәытцәах зычезырәашьаз.
Сықәызгаша ааиуазарггы исышьтахх,
Ицар сҕахуп сымәа сахьагаша.

Рәыргазашәа иаагылоит, арахъ иааиас,
Ирымбаша, зынза сымәа ркышоу.
Аңсы тырхырц иашьтоуп дара зхафаз,
Ирылшозар – сызтарыжыагъ тышоуп.

Арахъ иааскьоит амәа сыртарызшәа,
Иархаго – сара уи санылар.
Дәәазнык сыхггы дарггы ңысшәоит,
Җагьеилгоит ҳшеилгара зегърыла.

Асабшеиңш рыба ихаҳалт ирымбаша,
Стелевизор уажәы-уажә рыхқәа ңыҳәхәоит.

Анцәа идырааит урт зынкәа-зынцаша,
Җазшаз даархылацшырц исныхәоит.

Ирзырбазеи, мшәан, ирылам рылан,
Иахънеилакгы ирзыпшушәа, иртахушәа!
Дара цоит ишцац асаба ргылан,
Ишыкам агәра рзымго, иҗахушәа.
2012

* * *

Җакәажәык амәа данымзалт – илҗахаз
Лыхкәашазшәа рбеит, иаагәамтцхамтц.
Ари ақалақь ықазам уаха,
Ари ақалақь иахытәахъеит амц.

Иеибажьо иааиуа дырбахуама атакәажә,
Дкахар дзыргыло уаф дрылазам урт.
Ақалақь моу, адунеи аҗардагәан,
Бзиак ахартә уи, бзиак ауртә!

Ус лгәы илнаҗоит атакәажә дахънеиуа,
Ллаба налыцарсуа, аарла, дгәагәо.
Лмахәар аанызкыло зәыр уқоума, еи, уа,
Машынақәак амәа иануп икакәкәо,

Илаахап, цсышыацәгәа лыртап думбазар
Амәа ахъеихылтәо – лыблақәагь цеит.
Лыцсы анлоу, абахчаф днеины днатәзаап,
Ара сыцсы ааивызгап калтцеит.

Чкәынцәак аалыдтәалт атакәажә еицәхасуа,
Азарақьа зфо згабцәакгы ааскьан,
Иааиҗакаркарт. «Сабацо, ишцәзуеи? –
Лгәы интылхәааит. – Исылазом, нан...»

– Иаамтоуп, – ихәеит чкәынак дѡагылан, –
Аѡныҕа бѣынаха, бааҕсами цәҕыаза...
Ажәада ус инаикәылкын лылацш,
Илаҳазеи? – Иаамтоуп, ахца...

Аҕакәажә даахьацшит апҕаца аалыҕгазшәа, –
Лшьапкәа лытнахт иааѡыз, дашьит.
Дгәагәо аѡныҕа днеиуан уи насшәа,
Дааҕылан, ѡынтәҕа арахьгы даацшит.

Аха дзыкәгәыҕша уаѡ даатцамшәеит лылацш,
Итәаз гылахьан – цшак иагахьан.
Уаѡ длымбеит анаѡс уи илцылаз,
Амраҕь шьҕа иҕашәон – ихәлахьан.
2012

* * *

Сышьҕа ихызар сымцахә зырцәо,
Саҕхьа ишьҕазар саҕьал, иааз,
Иҕастцара цкьа исыздырцәом,
Иҕастцахуеи, сгылаз, сияз.

Иааиуа ахәеицш схы хнасаргы,
Акәанызанра саакәыц,
Агәыр атца скылцозаргы,
Цьара ак хәыцтәуп, цьара ак хәыц!
2012

* * *

Схы анызымбо акы саҕсаны,
Санаатәо сшьапкәатцәҕьагы сыцзаан, –
Абас сааҕсаны, абас скаҕсаны, –
Сааигәара быҕам ауп – бсыцзам.

Аңсҕазаара иамоузеи ҕамас,
Угәыҕрақәа шызра ианызза.
Азы сағозарғыы самаз
Анысхәо, иҕалаз – бсыцзам.

Арантәи сдәықәлазар сахан,
Сахънеиуагъ егъыҕазам – сыззап.
Сҕаңшыр анамуа блақта хаа.
Бсыцзам хәнеицугъ, бсыцзам.
2012

ЗАҚАРА ИҢА САНДРА ИХААН

Зақара иңа Сандра ихаан
Сықәтәан, иҳәеит, сарғыы ахан.
Исҕьон лаба дук сдыркын.
Соура қыағын, сҳаракын
Матцурала. Сымцуран.
Дааргәаларшәо шьоукғыы ран,
Лхәы лыстәлон агәаҕ.
Сызцагылаз абираҕ
Сара истәымызт. Имазан
Сусқәа зегғы. Исыргазан,
Инкаҳауа сышьта ихын,
Рыңсқәа аавыргарц рҕахын.
Цәҕыа ирныңшуан урт шшәоз,
Зақара иңа иңрышәшәоз,
Амаң захъзыз рзырханы,
Цыаҳанымҕа рхы рханы
Амҕа иқәын. Хаивас,
Хантәалоушәа атарантас,
Уахъ акәын ҳарғыы ҳахьцоз,
Иааигәа кәтаҕъ хәыңқәак зңоз.

Зақара иңа Сандра ихаан
Саргы бааңсыла сеилахан.
Исзышытымхуаз ак сырххон,
Цашыа ахыамамыз сеихон.
Исызгашаз зегь ганы,
Стәан еснагы сыгәра ганы.

Зақара иңа Сандра ихаан
Сымғануцартә еиңш сеихан.
Ираан ишытастцон саңхыа игылаз,
Аиҳарафык схаан икылазт.
Зақара иңа итаххан,
Шыоук аасхәахыан, истихыан.
Иахаркыакыан шыоукгы ацәы
Иаацәырызгон уа уацәы.
Схы ахыдырхаз сыфуа сцон.
Сусқәа шыахәла инасызгон.
Снацәа иахаргыежыуа итәыз,
Идсырхәон сара ихәатәыз.
Ихәатәым хәа зыезырххоз
Инаган иаластцон колхозк,
Арахә реиңш, уа ицаркуан,
Ран моу, рабгы дыддыркуан.

Зақара иңа Сандра ихаан
Хәыңгы дугы еилахан.
Ирхәазатәымыз дырхәазон,
Ахыдара иканаңсон.
Саргы уахынтәи саауан,
Хыла снацасуа атуан,
Аха убас сдырхәычын,
Ахәың иеиңш искын ачын.
Цымақәак срыцушәа саған

Наарак. Ацлеипш скафан.
Насшәа, схы сгәырѡаха,
Сгылан схала сгылѡаха
Уаѡгы изыдруам зны сахыз
Зақара иңа дананыц,
Ианеилаҳа наӳ ихан,
Иӳаз рхаштит иара ихаан.

Сызлацәажәо истәхханы
Сабду иман ицәахны.
Ианцәырызга еипхыitteит,
Сацхәа гәашәқәакгы аатуеит,
Анцәа идырааит иаазыртуа,
Иахызамуа, иахәауа.
Иааухиргаргы ауеит абақ
Зақара иңа Сандра иңак.

2012

* * *

Рґынархар иааиуа улаґымтуа,
Уныцхьаркыр аракаґ уаґахымшәа,
Иззынхода усқан уара умґак,
Аґахызарґ зны абаа хужәаз.

Урзырымгар аамґа хәашь азиас, –
Идырны ма ирзымдыркәа уанарґа, –
Ари адґылаґ, уґамызшәа униасп,
Иґоугы абри ауп, уара, шәартас.

Иамыхәо ахымаара ианашьтуа,
Иахәаша аамґа ианарґыцуа,
Иахьанхало маґума уи ашьґа,
Иґамызшәа иґоугы анызуа,

Иеилукаап ушыкам ажәѡан ду атѡа ухала,
Иубазаргъ амѡа уахыѡъыз адгъыл таѡъызшәа.
Иѡалом уара усгъы араѡа унхар, утәанхалар,
Уааласыроуп, идурбароуп инужьуа узыѡшызшәа.

Арахъ, уара уаѡхъаѡа дыѡам иуѡыло,
Ушьѡахъѡа инужьыз лышьѡыбжыгъы ааѡуам.
Уахъцалак ауа, унаѡшааѡшуа амѡа уангылоуп,
Амшѡгъаха, уханы ажәѡан асы анаѡуа.

Анѡәа ду уиѡәом исымам ак сыѡ хәа,
Иумоу зегъ руѡоит агәашә хәыѡ аатуазар,
Арахъ лѡәалхозар иатѡәахуа асыѡгъәа,
Алакәаѡ еиѡш, иамуа акы ауазар,

Иузхом уара ари ажәѡангъы хыбрас,
Уѡаѡхъа ишьѡталарын адгъыл бымбылза,
Аха, ѡсаатәк еиѡш, иѡеит инауѡыѡраан,
Иаѡтәи амш – унасыѡ – уѡзам.

Иудыруеит усгъы: аѡѡстазаара хәаадоуп,
Уахънанаго, иузааиуа узыѡшым ауп.
Алахъынтѡа хәа уаргъы саргъы ак хәѡоуп,
Гәыгърак уѡнатѡ иумамгъы умоуп.

2012

* * *

Ирнысѡъозар,
схы знысѡъаша шѡараѡәоу, ахәыѡыр,
Аха егъѡамлазшәа саауеит сеынкыл-нкылан.
Саахъѡуеит лассы-ласс, еиѡъзар ѡалап хәа саѡәыѡыр
Сеыззыскыз – хәилалар ауеит лабахыла.

Иашәт, уара, еилыргашьа змоу еилыргашьак,
Цьара ак хасабтәуп аус уи анамоу.
Избар азы иҗахысуа шьоук баша,
Сара усгыи схи рныскьоит – ианаму.
2012

ЗЫҢХӘЫС ИЛЫЛЦЫЗ ИЦАМҖАЗ

Сазыхынхәуам уаха ари атып,
Сцоит арантәи ауафы дысшьыызшәа.
Исымагәышьан зны ара анасып,
Адгьыл сықәын краамта афы сашьыызшәа.

Адгьыл тысу, иаагылт сыфны хынаан,
Ирбеит иааилоз сара сгәашәгыи җамшәа.
Аҗстазаара ысылаз сылнахыма, –
Саагылт изуа сзымуа, исхәо сҗамшәо.

Насып зманы ара зхы збахуаз
Сара сакәзу, дачәазәызу уазтцаа,
Қдызар акәхап, исзымго акы сахон,
Сымгәыҗуа сцалазап хәа асза.

Аамтак ыҗан, сара арахь сышҗеихоз,
Сыңрыр җалон, сара убас сласымыз,
Исмоур хәа сшәон сахьнейша анеиха,
Сара ара зны насып ансымаз.

Сышҗаагылеи ибхәо слымха иҗамло,
Сара исхәо бара бзы иажәамкәа!..
Ари атып збоит шыта цәа ахамло,
Сара сашәагыи уаха ара иашәамкәа.
2012

ХЪАЦШРАХА ИСЫСИТ УАХЬ...

Сыпстазаара зегъ сышътахъка иказар акәхап,
Хъацшраха исысит уахъ, зегъ ахъыказ.
Аамтакы сналалойт сзалымтцау, илакәха,
Сәагынасоит снацшаацшуа, сымала, аәныка.

Иахъанзагъ, икарауараха игылан ицшызаап
Сани саби, рацәакгы иажәымкәа, ифамкәа.
«Уабаказ, укъалама, узма, афы умысааит?!»
Рхәарызшәа аштә иқәхуп, уи иамкуа.

«Аа дахъааиуа, аа, уара!» – лхәахуеит
Сан сангәалта, дангәыргъа дшъақәхазшәа.
Сабгы иацхъака мчыла днеихахуеит,
Аәыцагъ сара уахъ снейра ртаххазшәа.

Иныкыло дыр уара, хашта изтыцуам,
Реынкыла-еынкыло иааскыхуеит агәашә ахъ.
Избоит, акы ыкоуп иааиуа зызхәыцуа,
«Иара иоуп», «Иара иакәзам» рхәахуеит, иааицәажәан.

Ирдыруаз ацкәын сакәны, схазымыз,
Иеилыскааит сара икалаз, схәыцын,
Аәны сыкамзар, иаххәап, сара хымыз,
Акы иамусын, уажәала – сырцәызын,

Хымз ракәым, хышә шықәса ираәсуа
Аамтак азы, санырба – сеицакын.
Хшанхашәа хгылан даргы саргы анаәсан,
Аха уеизгы-уеизгы хәицыларгы акәын.

Сәынасхеит уахъ, идунеи фыцха, хаштахъ,
Иаасышхсыршәазшәа алу ду исышъаз.

Даеа убри аҕара сыхтыргыы, исхаштуам
Саҕхыаҕа испылоз, сышытаһыҕа инсыжыуаз.

Урт дунеик иакуама, дунеи дук,
Хжэйтэи хэатэи аайдкыло, иртэмзо,
Избоит сара тынч рыхқәа ахьеиду
Избоит сара ишрылҕыогы амца.

Иҕоу ахыбо дахыгылоу дыччахуеит
Саб рыцха, сангыы, лэанаалха, дласымхеи.
Дысхынхалеит, сцар хәа дсыцәшәахуеит,
Дсыцрыхеит, дсымхеит, акырынтәгы дсымхеит.

Схахәхазшәа урт раҕхыатцәҕы сарсын,
Лакәмыз сызлаз, саақәацомызт.
Зегы збон сара ара, зегы сусын,
Слашәын сара нас, избазомызт

Анкьатэи хқәацэи икәыргаз хцацхеи.
Анашана утахызаргыы – нас
Сәаҕхыа иааикәыртцаз амца сагынатцхеит,
Инасысқәеит наҕ исхаҕаз:

Иаатит ҕа дунеик, даеа тәылак,
Ахәыцра атәыла, насыҕ дула итәыыз.
Сшыапқәа хырҕаҕы ашыац тата сылан,
Исхаштшәа сызтәыыз, сахьатәыыз.

Абахчыхьтә аҕсаатә рашәахәабжә аафуан,
Ажәфәан кеикеиуа ицқьан, ихаран:
Аамта иском каламк ала акы афуан,
Ааран, царан, қәңаран, тахаран.

Сара ашта сықәын сеітаѡуа,
Хәың гәартак ҳаишьтан ҳаишьтаххы.
Скарахоу нас, бжықәак слымҳа итаѡуа,
Сыцәеит сахьнықәтәаз сан лшьамхы.
2012

УАБАЦАРИ?

Уқыта уаалагылар шьоуқы ирқытан,
Уқалақь уаалахар тәым қалақьны,
Уаѡ дықамшәа шубоз уара уда,
Уаақәхап зынза ари адунеи уагны, –

Игылазар аарла иуцагыло,
Уара иухәо уаҳа иаармаҳазар,
Иуоуаны умбозар қхьақа қыла,
Уагыдагәаха, улашәха – уғаҳазар.

Иузаамышьтуа зны угәашә акызар,
Ухы умбозар уара ара уаңшәыман,
Утақым ахьзны лабәба утакызар,
Уѡны иѡныргахьазар шәтәы-шәымаа.

Зыхьк кеикеиуа иужәырц утахызар,
Уғажәкуа уаахықәхалар – уи хәашьызар;
Уабацари утәыла ухьз ахызар,
Ула шааңшуа иара абрақа ушьызар?!
2012

СНАПАЛА ИСЫРГЫЛАЗ АФНЫ

Бзиа ишқазбо снапала исыргылаз афны!
Сңабаақәа зегь схаштны саақәгылт абарца.

Иазынужып, упоетзар, поемак ѡны
Ауаа ара иказ, икамгы рбарцаз.

Акрыкоума, иказ анысхаа, бнарамыз,
Икоупхаагь икадаз ускан нхашьяк.
Аха атып, сабацаа ртып, сафхаарамыз,
Икалозма аказыхаангы сѡашьяр.

Сѡашьяр – агдара сықәлеит сынхап хәа,
Зы ахыыкам, цшы ахыыкам, цәхәырак.
Қәацәк сырғылар, исфон схәы сафәхәан,
Уакагь сыңсрымызт, схы сшахәаша здыруан.

Ғацъара снеир, уакагь егьсыхъуам,
Сытәѡаншьап асырсыр, уакагь сынхашан.
Аха иабаказ аракатәи сзыхъқәа,
Аарѡара ааир, атецъқәа табашан.

Аратәи ахауа аипшума хауа,
Аратәи адгьыл дгьылума, чашәуп.
Даамѡахыцыр арахь зны хауак,
Иаҳарын сара исажәоу, исашәоу.

Рыцҳаран ускан ақалақь сыхар,
Исиааир, ҕенак сымтарсны сагар.
Иамтагылодаз сабацаа рныха,
Уахь иаҳа ишеиғьу ҕенак агәра згар!

Сырнызаарын сцо-саауа, – сырнызларгы амуаз, –
Амѡақәа, ишьтаз асаба зныѡы.
Ареиңш исхагылозма амра шамшамуа,
Дуаѡны ареиңш дзынхом ауаѡы

Даҕаҕыара. Сатәушәа збарын даҕа тәылак,
Салашәазшәа сҕалон ҕа дунейк,
Сара истәым мҕақәак санырныла,
Сахыцаша сымцакәа, сахымнейша сней.

Сақәныхәон сыдғыл, аужәра ду хыстын,
Сытдәһан ахьасырсыз инсыжыт сыңсы.
Сгәатца итыһуаз ашәак еиңш ирыстон
Ауаа ирылтцыз, ишаз ауаа рзы.

Исыргылоит сыһны лаша абраҕа,
Сыхшара абра еитцагылт – ирызхәит.
Сара абра, абри адгылаҕ, сгәакуан,
Исмаҳашазгы абраҕа исахәит.

Слымха тнашьаазаргы азныказ иааһуаз,
Сыбла ихыслазаргы зны сызлаңшыз,
Саңхәон, сеитәңхәон аамта исзаһуаз,
Имшын, имшы лашан нас сыззыңшыз.

Илашон сыһны, сыһны – сас дызгымыз,
Иқашәқашәон ашта иқәиааз ашьац.
Закә насыңыз нас сара исымаз,
Ишңаргыежьюаз, уи сылс, сыблахатц!

Амтәыжәһақәа снаҕо збон, газаразаргы,
Сара снапала исыргылаз аһны.
Ауа-аҕахы, иһызоу, иауазар,
Даҕазныкгы ара шәаизыһы.

Чараз, иаххәап, чарамыз изуа,
Ашьац цәыртдәан шәықәлан шәкәаша.
Иаатәар хәа сшәон сара саамта хырсысуа,
Ашьамхы атцаауа... Пшзала хзырша!

Анцәа сихәон цәашык аасдыркызшәа,
Сылабжыш хәкәкәала, сгәы цәҭахоу,
Ианыхтәыз гәаныла абҭыц еицш иҭызжәон,
Абар, шытәакгы рзысшыын, сахоуп.

Иныкәцан уи хәҭа-хәҭала еиҭысхуеит,
Қәаб дук илҭажыны изжәып.
Ари ашҭаҭ аиҭара аҭысхуеит,
Ирыстоит зегы-зегь насып.

Избо хан хытәцәцарак иаҭызоуп,
Избо снапала исыргылаз аҭноуп.
Аброуп сара сгәы ахьсаҭысуа,
Сыламыс, саҭсуара ахыкоу аброуп.

Саҭхәа ииасуа аҭхыз еицш, алакә еицш,
Иаанкылан,
цқәа сҭаҭшыр сҭахуп алакҭа.
Аха сыбла ихгылаз абагеи,
Изсаҭахазеи, мшәан, аамҭа ахәҭа?!

Дарбану, дарбан иҭаз еилазхәаз,
Сахызбааз сашҭа, сгәара, сыҭны?!
Иҭаҭоу, уара, иҭаҭоу цасхәа,
Шыҭаҭашыа амоума иҭны?!

...«Ас цырақәа алышәшәоит ажәәан,
Абар, сара сызынрагь ааит.
Снышь хәыц инатцысшыуеит ажәәа
Мшын дук схушәагь саҳаит.

Исаҳаит сара слымҳа иҭархәо,
Иҭарымхәо саҳаит, сагьаргылт.

Ишэозшэа уатэы зны исызшар хэа,
Даеак акэым, атанк аасфеагылт.

Иааифагылт ара иааизи ицази,
Ирзутэхеит зегь еакала хасаб.
Абцъар анцэажэа, илеи афы асит,
Ахаанггы шыац мгылар калап

Саштафе. атанккэа арахь рфанаарха,
Иаангылара цъахшъан, мцын, ирцэагэеит.
Инахыст шэа-зызarak арха,
Сара сахыглаз сеитамтит, сыесыргэгэеит.

Сыфны гылазшэа збон иахьсыргылаз
Ицкъаны ианахысггы агацэа.
Ахаанггы итцшэаран иказам сылапш,
Иахан, иахоуп иара ацэа.

Ара саанхеит зны ара санахырца,
Сгэи сыңси ароуп иахьынхаз.
Сара ара сызлахырго сыздырзом,
Сдырхэыз, сырхэыз, стадырхаз.

Адуinei ду еазныкгы сабарцаз, –
Инымхарггы ара зегь фны, –
Сықэгылоуп сааин сыфны абартца –
Икам снапала исыргылаз афны.

2012

* * *

Икаггы икамггы сзеипшны снарылтцып,
Сымфала снеиуеит –
имариамкэа, аха исыман,

Азә дсышьклапшуеит иблақәа кылцан,
Снадирбарц иҫахызар акәһап атәымуаагь.

Иара итәқәа иреихәаша реихәахьеит усгы,
Дырҫахәйтхәытуа аатцрақәа дрывоуп.
Днасафкьоит, даасафкьоит, аха дсапысгы
Дсапымсгы акы акәзами, дыфоуп

Аф дырфатцәкьазшәа – ишәу акрахытцуеит,
Дызфәу акрахытцуеит –
акымзарак ҫыцым.

Иара ихарала акырцъара сызуеит,
Ибзоуралагь саацәырцуеит, мап, сызым.

Ихы ижъахуеит (ифызцәаггы убас ауп),
Дсылган, дысхысны, дықәла дцахьоушәа,
Аха, газа, зны-зынла ицаз ауп
Иаины уацхъа икахауа аҫафхәа.

Икахауа аҫафхәа ашырхәа игылоит,
Аф итацало иагәтасны иказыжъыз.
Еимбгъыжәаа ицааит урт, сышьтахъҫа игылаз,
Шьапҫаршә сытан ибналаз, сынзыжъыз.

Инапшаапшуеит иҫоу зхы азымцаз,
Ашьыцра адунеи ҫъашь иалам, изхьымсыз.
Излоудырри сызпыртцыз уатцәызны ишысхьымзо,
Иеабеизеи, саахьапшуеит, иацызынггы исысыз?

Аргама исҫагылаз дтынхоушәа сипылап,
Акы еимахкып, еиҫаххып, хайҫыхап.
Аха ицсыхәозеи аганахьшәа игылоу,
Хьаас изымкуа зны дартарггы аныха!

Мазалоуп уи дшыцхауа, длажәлоуп,
Мазалоуп,
изыхжәозар, ухәдагъ шхижәо.
Игарц дафуп уи иитәымгы длажәлан,
Уфны ахыбгы умырбакәоуп ишхишәо.

Маза-аргама инцәытасуа идәықәуп
Уи ифызцәагъ, бзиара рхымкәа.
Сара сәнтәоу ара, азатәра ахықәан,
Сырбар ртахызар акәхап сахымкәа.

Аракагъ, анакагъ – җара сырпырхагоуп,
Дара сырпыртыз – изпырттәым сапырцуам.
Сымға ауфәхтәах, сапхьака инагоуп,
Сахьнеиуа, ирдыруазар, иртәымгы сырзуам.
2012

* * *

Шәааи, нас, ныҳәак аипш ҳапылап
Азын аaira Аңсыра!
Асы хьшәашәа илагылоуп,
Ачча афықәыхх, Афара.

Ашта итыгоуп аграпара,
Агәашә интытшәа аеазоит.
Аграпара агәарабжьара
Ибжьысны амғаду иазцоит.

Иааиз азынра лахфыхуп,
Иҳацәцар ҳәа хшәоит лассы.
Сықәра сханарштын – схәычыхуп –
Сыфуа снылалоит асы.
2012

* * *

Нцәа дызмам Анцәа избахә ада
Збахә рымам уажә хаазқәылаз, ассир!
Ирхәагәышьоит амц, сцаауеит, иара зхәада?
«Анцәа, Анцәа!» – рымшуп, рыцқәа ааихасыр.

Избахә рымоуп аңьар ианрылагылоу,
Иҕами ауаа ианрылабжьахуагь;
Зегь шыҕало усгы дара рылоуп,
Ауаа ианрыхәо ма рхы ианахәо,

Избанзар, Анцәа дрымоуп, зхышьаргәытца
Иакәыхшаша, еснагь имџақәызцо.
«Анцәа ибааит, – ихәоит азәы, Кытца, –
Акы ыказар арака уара иуцәыззо.

Уара иуцәыззо, ауаа ирцәыззо сымам,
Анцәа иџапхьа сгылоуп, уи сибартуоп...»
Уңшыр, амџа дануп хыма-ңсыма
Инкылсуа ихьзас шыоукы итәарта.

Мцуп дызлааиуа, мцуп арантәи дықәха
Дызлацарц игәы итоугы, иеытәах.
Иахьа хәлаанза дкыдҕьала агәықәха,
Дызҕыц уи деиталагоит уатәытәҕьа.

Нцәа дызмам Анцәа димоушәа анырба,
Агәра анырга ицәытцабҕьаҕуа ирытдоу,
Ацаҕьа иаҕигарашәа ишнеиго ирцап.
Дызустзаалак. Уара уакәзаргь, Кытца.
2012

* * *

Ихы ахыгара изымдыруа,
Ауаа цэгъақәа дрылахан,
Дзымхәазо, дзымпыруа,
Егъкамлазшәа дгылахын.

Днеиуан нас, мчылашәа,
Иитәым дунеик далыгәгәан.
Иханы аңтақәа дрылашәан,
Длағырзны ажәџан далыкәкәон.
2012

АМУР АХЫҚӘАН

Амур ахықәан, ххәы дырхиан аруаа, –
Ухатџоуп, шыта хара ари хадга! –
Хаикәныхәо, хаихлафуа, хачча-хәмаруа,
Исгәалашәоит, ихамхажәит ауатка.

Аурыс уатка, хажәа аңсы ахазтџаз,
Хәанахтә, хашытнаџааит убас,
Сеыскәабеит хәа дааџналт азә дмадазџа,
Уара идыр дахыкәаз, дахыагаз.

– Шәтал шәаргы, Амур џхоуп, – ихәахит,
Даеа атәыџак аашытыхны илтарпкә.
Исгәалашәоит, иашызџаз азәы иџнахит,
џсыцәгыарахап уртқәа зегь зыхкәа.

Саргы сашыт. Самшыыц ус ахаангы,
Рыжәтә сымбаџшәа сеасџан, сагазеит.
Сџаларџ акәу, саргы схи хами
Амур ахықәахь, кыргы снаскәазеит.

Сышытахъка саахьацшын, иеынкыло,
Дсышыталан арахъ азэ дааскьоит.
Уаха сылшо сыкоума, саатгылоит,
Иаргьы иеааникылахуеит, избоит.

– Еи, уара! – сыбжыы насыргахуеит.
Ифеаихоит ахатцагъ, дааччаны:
– Саргьы ижэны сыками, – ихэахуеит,
Инацитцоит усгьы атдыхэтэаны:

– Шэыхьчара – уи хара иахуалуп.
Ныхэоуп – шэахтаит, шэсасцэоуп.
Аха хашьны хаџуа атх халоуп,
Ххықэзалом Амургьы, храцэацэоуп...

Ахэаа акны хаками, сағамыз...
Сара ижэны сыкам зынзагьы...
– Кыр кастама, – сназцааит, – исыхэғамыз?
– Акгьы, – ихэон иара уа, – акгьы...

Ицахьеит акыр шықэса уиаахыс,
Исхаштхьоу рацэоуп, аха, саахэыц,
Ажэақэак сааныркылоит исаахан,
Аха усгьы Амурка сымџахыцт.

Ханашьза акэу, хрыцхьон, хаитарыцхьон
Жэеинраалақэак, ғырхэалагъ, иара ус.
Шьоукы срыцлон уа, шьоукы срыгхон,
Ғаран, насыңын хашэқэа зызкыз.

Аишэа сахагылан исызхазшэа,
Адунеи зегъ ара сара истэны.
Ақсышэала санацхьагъ, ирахазшэа,
Рнапқэа еиныркъон игылан, шьоук тэаны.

Кәыцхак саргы саныртәалан
Ацыхәтәнтәи сымфала ицон.

Саашәеит иҕаз ангәаста,
Убас, зегь анышәа, саашәеит,
Псра-зран исыжәлаз сеанаста,
Уи хәаан, уи сеиҕәнажәеит.

Схы иҕашәазгы ак нацдан
Исхәом, шәазхәыц изгәаҕхо:
Сырроуп азиас саҕазсан,
Саццар – мшынуп сзыхәхо.
2012

* * *

Ихықәгылоуп сытдла хынаан
Аамта азиас. Сгәысеантоуп.
Саҕхәаҕа рацәакгы сыам,
Зегь анызбо зегь анцоуп.

Инхаз анзалоит снапсыргәыта,
Пшак асыр – ианнаршәап.
Ацәқәырқақәа еиҕаасытас,
Даҕазныкгы саадыршәап.

Азнырцә иҕоу салахәзам ауп,
Саҕазхәацшуам – уахь сназом.
Сызныцшыло шыхацамфоуп,
Иара уахьгы шыта сызцом.

Исытаҕеиоит аамта азиас,
Сызку сцашә аркәадацәеит.
Изурызеи, лассы сниасп,
Зегьы ирымфоуп, ажәла нтцәеит!

Ишҗалеилахәлеи, уара, имшацкәа!
Адгьыл сытцуаа ишцо,
Иаларбагъа искими сдацкәа,
Ихъаау хъаа цәгъас иҗамтцо.

2012

* * *

Еихаб дсымам, еитдыб дсымам, схы сазныжьуп.
Сахьцалак ауеит, сәагылар, сахьцалак!
Уажә сзыкәтәоу җыц амшын ихылаз нышьуп,
Срылсны снейеит, схы сыкәыршә, цәкәырпақәак.

Истахызар, амшын ныжьны, ашьха схалап,
Арха сыкәыз атрышә сасуа, саахынхәыр.
Ауаа срылаз, иаҗахызар, сыҗаз схала,
Шәааи, хнейдтәалап шәареи сареи, хайбадырп.

Схы сәкәитуп, аҗсаатә амтәыжәәа сымоуп,
Сцап ажәәан сәалаз, истаххар.
Сгәаҗ-гәаҗуа акгы сәҗым, хыма-җыма,
Сгәырҗа-гәырҗоит, исымамкәа анызба хар.

Ашьацра сылабылгъашан схәычхазшәа,
Ашта сыкәыз, сынтыцп сшыапкәа хтны.
Сихынхалоит, сиццоит бзиақ сазхәо,
Лашарала, насып мацарала сытәны.

Исхасырштит амш иацу җыязыбак,
Ачча рҗықәыхх зегь сҗылоит сахьцалак.
Ажәәан сахынхалашан сышьтыпан:
Схы сәкәитуп. Схы сәкәитыз ма иахыак!

2012

* * *

Иахьатәи амш зеицшыҕам мшуп,
Аҕны уазыртәома, адәахьы иухоит.
Итаркыз сытрыжьюеит хәа дыцшуп,
Итрыжьыз сеиҕатаркым хәа дгәыҕуеит.

Иахмыхьыц иҕахьрызеи хәа уаха,
Хатцак дхарахацшуа даацәыртцуеит.
Ирцәизагәышьоит егыи дшатоу гәнахак,
Дшаацәыртцыз ишьҕақаагыи ирзуеит.

Хәыцырта имамкәа ихада,
Аҕны дахуп ихала сара сгәылак.
«Хаззынхада, – имшуп, – хаззынхада!»
Зегьы ргәаҕгыи имахуп ахәылак.

Хара хәхь иаауазар акәхап, азы иааруеит,
Хәсақәак, еицушәа урт, еицымшәа.
Рацхьа игылоу ҕакәажәык дуаруаруеит,
Лакгыи дара ирыцуп иаарыцрымшәо.

Анцәа идырааит урт ахьааиуа ируа,
Уазыцшыз, иахҕахзоушәа, ихархәо.
Хтыск ааскьоит азы ируа-измыруа,
Сшәоит амш цхастазтәуа ак халахар хәа.
2012

* * *

Урылыркаар – уҕыларҕашь. Урылызкааз урылырбаап,
Иаалаган, зықҕык рахьтә уара азәы хәа.
Амарцъа, газарак умышын, урылыркаар – урылырцаап,
Уахьыҕоу-уахьану ааухадырштүеит ашышьыхәа.

Ана укыдкьо рфынархашт, ушьтарыкшап атазхәә,
Вба зүто дыкамкәә, иухьыз узымдыруа.
Уназыдтәало дуоурым уара абасгьы абас хәә,
Зны апырра зтахыз уаха узымпыруа.

Иутахы-иутахым, ргәы аңсы ауршьароуп-тәа
Амца зташуа ахш еипш згәаг зыцәхыцуа.
Ухы ужьароуп уеизгьы-уеизгьы ухы ужьароушәә,
Нахьхы ңыара угәы итахароуп уызыхәыцуагь.

Иахьатәи усқәоуп артқәа зегь, аамталоуп
Аганахьшәа иангылатәу – иаачхатәуп уатцәынза.
Иузыкәтар – уа утәы иагеит, итауршәт кәаталак,
Икәлом, иахьцалакгьы, уатцәтәи уара уахьымзар.

Хазшаз иоуп уалызкааз, илңха уоуроуп,
Узлалыркааз хамтак еипш иутоуп.
Утбаара утбаароуп, уоура уара иуоуроуп,
Уеитцәзтәуа узлақоу – уатцәазы дымчыдоуп.
2012

ДРАНДА

Иңьоушьаша, раңхьа схағ иааиуа абахтоуп,
Избогь абахтоуп, иңьоушьаша, избан?
Акыр калама, уажә уи исызтәтәахда?!
Сахьынаңшыз, уахь, амш шәшьык ахаңан.

Уи ашәшьы, уи амш сызлаңшуаз, иахьатәимызт,
Уанза акыр бжъан, уңшы, ихараңәан.
Ицахьаз амшқәеи атқхқәеи ирыңшьымыз,
Драндантәи рғаархан, уақа иныртәан.

...Хара здымыз, ағыара ихгылаз,
Дрыман идәықәлеит арахь, сара стәык.
Атх далырқааит ашътахьшәа сгәылак,
Ишазымныкәара изныкәо цстәык.

Аамта ауаа ирмышәашагы аәуеит,
Иеикәдырәәәаз иаархоуп амхәыр.
Иргаз дахьыргаз... Дранда хәа аәуеит,
Икалап уи уатцәызны дхынхәыр.

Гәыгра хәычык зцымда, измамда
Ипшны итәоу зегь уиала иаауеит.
Ихынхәыз ихъзеи, иоузшәа ахамта,
Егькамлазашәа афныка дхынхәуеит.

Уи азә иакәхап, ыыца ма ихыыкыз,
Егырт абагеи, иабаци ибжъаз?
Иказамшәа рбарын, уара, ак рыгыс,
Иаграмгылакәа инеиуаз ашъац,

Аамта азыхәашь рытцала ихнамтар,
Атцахь иамгар, иамхәәеыр уи.
Исыхььоит иахьанзагы сара амца,
Сцаауеит: ускан ахахә зырзауи?

Дара рзыхәа Нцәа дыкамкәа зырбеи?
Изрықәхәзеи жәәан ду, изтапшуаз?!
Хара рыдымкәа, изтысуаз иахдырцеит,
Саб иашъа рыцха уака дназлаз.

Иахәыртәит, ирылгеит, ириааит абанда,
Ашъапы иқәкьан ишытан с-Ацсынра.
Уара уртқәа угәалашәоит, Дранда,
Иузацәнырхаз шакаф ыкада ақсра?

Итарцалан изтымцызшәа ашахта,
Шьюкы снархыпшуеит Баҕлан, Абаата...
Дранда анырхәа, схаҕе иаиуа абахтоуп,
Избоҕе абахтоуп, иңьюушьяша, еиҕа.

2012

* * *

Иҕоу ааста избо еихазар ҕалап, уара, илакәми,
Урт хыпхьазара рымам, еиҕахәашьяк рымам.
Иагаҕы ирылаҕаз хдунеи, аха усҕы акы агми,
Иааташәоит уи сара сылапш. Агәра угарыма
Иумгарыма хәа хьяасҕы исымамкәа, сылапш
Сзаҕәымго сгылоуп абраҕа, сышгылац.

Аамта иахәхаз баа хыжәжәарақәак рымтан,
Ианрааз еипш, рзарақәа ҕкәыцәаа иаацәырцуеит
Уаа нырхақәак, ирцәыцәаанзаҕь рымца,
Ахы неиҕакны, ҕе мцақәакҕы еиқәырцеит,
Мца хароуп урт уахьынтә ипшыргы
Ирбо. Унархыпшыргы, ргәаҕа уҕапшыргы,

Ҧашьяра зқәым роуп, ицаз роуп – инхаз роуп
Хашьята мырзкәа, хара ханзырхаз роуп.
Уа сахьнеиуа иажәыз зегы рҕыцуп,
Дара зҕуҕы – избац, изҕыц ауп:
Зытра иҕарымцо рахәақәа нкылан:
Иқәызгарц иаиуа акы иаҕагылоуп.

Избо... Иарбан сызлажым, изымбо арбан?!
Срыҕнаҕежьюа ҕнқәак срыҕналоит – иргылам.
Амцәыжәшақәа срыҕцак сагоу шьяа уарбак,
Ахара сыҕоуп, аратәиқәа срылам.
Срыламзо, исыламзо – уи даҕеа усуп,
Сара сызлагылоу зынзаск даҕеа хҕысуп.

Аамта уаргы уналапшыр –уаахап,
Сызланагалаз хәа икоугь җа уаахуп.
Иеиҗаччо еидтәалоуп, иубартоуп – еиҗамхац.
Абз шхамым, иамхәаша акы амхәац.
Анцәа иишаз роуп, илапш рыхирдом,
Цәгьак атан рбом дара ирбо.

Хапхьака, лапш ахызымназо икоу,
Сханагалоит, цсаатәк еипш, цәфандәыка.
Сышҗеиуа, сышҗеиуа, саампытҗьар, саашәахуеит,
Анаҗалбеит, сҗыххаа сымцашеи!
Аха арҗашқәа леиуеит ишәахха,
Ари амшгы каххаа ишҗашеи!

Избо... Икаҳаз иаразнак дыштырцааит,
Ихьыз ихарштны, днаргоит ихзызо.
Ишҗасеигәыргъеи саргы амҗан санырба,
Сыҗәадыртәеит снаганы рымца.
Хьта самкыцшәа, исыдымкәа харагь,
Сымҗа санысуан исныруа рыпхара.

Зегь соузшәа сҗалеит акгы змамыз,
Сыззыпшыз зегь саарылагылт сааины.
«Саҗамыз» сымшын, иссирми, «Саҗамыз»,
Санаагыла исиааиз сыриааины.
Саргы сара сакәымкәа, схарахапшуа сгылан,
Саланагалан исзымдыруз тәылак.

Истахыз салан ипхызымкәа ипхызны,
Иҗамкәа иҗаз салапшуа сгылан.
Исыргылон дунеи дуззак хәыцны,
Иааиуаз, истәымыз амш җыц сапылон.

Арѡашқѡа шлеиц илеиуан ишѡахха.
Акы саргѡырғѡн сара, сагѡаршѡахуан.
2012

* * *

Унеилар адѡы уқѡнатц ушиашоу,
Уи уиаша уаман ахара ицоит.
Ицеит ари амш, иааиуагѡы мцашеи,
Нкылашѡа амоума, аамта цырзоит.

Ишѡнато егѡыѡам шѡазтѡар исхытѡуа,
Шѡазтѡа, уи аастѡа, иахытѡуа сгѡырѡа.
Исылѡѡоит уажѡы-уажѡ сгѡы сахѡтахѡыцѡуа:
«Иахамшѡашеи ѡенак сара скѡыбагѡ ахѡа!»
2012

* * *

Истѡххеит сара сымшқѡа хнырхѡызар,
Пѡсеипш, ишырбац схахѡы еикѡархѡызар.
Сазхѡызар ѡалап, дысмышѡо уаѡы,
Икны саагѡыларц аѡатхѡ ала аѡы.
Тѡпѡхацѡак срылапшын, сгѡы насапѡыст.
Сѡазар сѡаххазар ѡалап, аѡы амыст.

Амра кыдшѡоит зны – уаблыртѡ ицоуп,
Иихѡо иара акѡым, акѡыш дыргацоуп,
Апсқѡа қымқѡымуеит – итѡымзар ѡалап.
Сара араѡа сатѡымзар ѡалап.
Ахѡта аѡѡалеит – слахѡызар ѡалап.
Адунеи аѡархагеит – иаахѡызар ѡалап.

Саапсазар ѡалап сара, саапсазар,
Сахѡымааша саазар, сахѡымцаша сцазар.

Сыҗесыркаразар зны ағыра ихыз,
Иаҗахымыз иағыз, иағыз иаҗахыз.
Сааңшызар җалап, скаңсазар җалап,
Слашәхазар, сажәызар, сыңсуазаргы җалап.

2012

* * *

Сшыгәакҗәаҗуаз ицеит, аха имцандаз,
Исымандаз хәа сазыңшуеит, ихарахан,
Уи аамҗа. Иҗегь ма сеитцандаз,
Схәычымзаргы, ицәгьазма, уи җаран.

Җарамзаргы, снықәлахьазаргы, сара исаан,
Ускан аамҗа сара истәын, сатәын.
Инаскьеит уи наҗ, хара, аҗаргәаан,
Җәырәалеи, хьаалеи, гәҗыхалеи сарҗәын.

Исзыннажызы маңцәоуп – гәыҗра дуңәам,
Еиңшуп ишныкәңраара икәтәоу җыск.
Сыҗерылазгалом, ара акгы ыртутуңәам,
Ицаз цеит, иҗам, амца ахыст.

Аха иҗоу, – исымпыҗымшәац, сызхьынхалоу, –
Иаркны иаазго макьана сыңсы ахац,
Исанахәоит: «Җқамханда, ажәван халоуп»,
Иагьаргыҗежьюеит уажәы-уажә сыблахаҗ.

2012

* * *

Сара, бара беиңш,
иагаә схаштит, иагаәы сырхаштит.
Ишңақалеи, иара усгы, быҗан – быҗамызшәа!
Иқәблааз аәны макьана аләатҗә ашьтуеит,
Харантә иубартоуп уи мблызшәа, иблызшәагь.

Убасшәа җәара снахыпшлоит, ассир, былфатә,
Асҗатәи қәа илеиз акы иазмырцәеит.
Ицаз хаамта даҗьақәак агәылфәан
Иаақәыстдарын баҗхәа – зеггы здырцәеит.

Иҗазггы иҗамызггы еилала-еилытцуеит,
Урт, аҗта злачқәа, аарла ажәфәан иатцоуп.
«Ибгәалашәома?» – снахыпшын, акы сазхәыцуеит,
Исырҗыхар сҗахшәа, иаасызмырҗыцзо.

Цқьа исгәалашәом, бара ибхаштхәеит ишыбхаштра,
Баахьапшырггы бааигәа сыбжыы аагарггы.
Җаипыртзаны ацара ҳаҗуп, акы ҳашьтуам,
Уи шыҗоу агәра аагарггы, иҳамгарггы.
2012

* * *

Ус, сышә иаалагылт иаины азын,
Аҗәанахеит сыкгы аҳәалыҳәа.
Аапын сацын сара, аҗхын сацын,
Инымтәарашәа сыҗамыз аныҳәа.

Аха азын, сыла сҗанаҳәаҳәзаргь, –
Снеилшәааит, – иахьугалак изнуп.
Саамта ихәатәу кыр снархәазаргь,
Исзымхәаз рахь мфакы сануп.

Анаара снаҗысыр, хәык сынхытцуан,
Сналагылон снеины җәа дунеик.
Сырзыпшаарымызт, наҗ җәара сырцәызуан,
Аа, уҗши, сшәахха сынкабеит.

Акгы збартам, зеггы збоит арантәи,
Иҗоу, иҗам, иҗало сатәуп.

Сабамгылеи сахъаауаз, сабамтэеи,
Хъыслеи гәтыхалеи стәуп.

Снеиуеит акы сеигәыргъо, сарфыхо,
Сзапырымтцуа, исхъааха, ак гәырџо.
Сахъом сара ахара аңшыха,
Исықәхауа асы саныхнаџо.
2012

* * *

Имцуп ирхәо, ағәғәакәа ракәушәа еиқәхо,
Агәәҕреи ашәартәи зхы рцәызго зегърыла.
Адгъыл еиџыжаан ихы аиҕарц данеихо,
Ашәаргәында урт ағәғәакәа дрылам.

Рааигәарагъ дыҕам. Ашәаргәында дшәаргәындоуп.
Дахъумбаша дгылоуп, иеыцәахны, аганаф.
Уи даҕеакала дҕалом, иага рунда,
Уи дшәаргәындоуп, ус дыҕоуп макъана.

Нас дфырхатцахап угәахәуама ахәылак,
Аатцра дшавоу мацара дымџасуеит.
Аха, мап, иҕахаз зәырџы дырхагылап,
Уатцәызны, даацәыртцны, ибыкыгъы дырзасуеит.

Салцеит хәа амца, аиааира ду сыман
Сааит хәа уи дгылан данбыжәуа,
Иҕахаз, иңсыз даҕазныкыгъы иңсыма, –
Агәы цысуеит иахъамоу анышә уа.

Ағәғәакәа гылоит аамта иаргәәҕуа,
Аңсы тоуп ари адгъыл ағәғәакәа рыла.

Аҕаҕааҕа еиқәхашыа рымазма араҕа,
Иааиуаз ашәартә ныркылт иаңылан.
2012

* * *

Анцәа идырааит усқан хара хәхыһкалаша.
Аихарааык ахыһкоу акәхап. Ус ауп, ус ауп.
Хазгәалашәо ирхәогь ируагь башоуп,
Ирбо иахыа ашыыжь асы ирзауз ауп.

Уи шытоуп еиқәшәы. Ахәырд-хәырдхәа
Улалан уғынаухар, угәы аағыцхап.
Шьоук рызбахә аацәырыргоит «урт» хәа,
Рғынархоит нас ицеит хәа ғыцха.

Излацәажәо хрейуам. Удырҕхәамоу,
Удырцәозаргы – уааргәалашәахыр!
Акы рхы ақәкны ицоит, иуахәамоу,
Ибахтоу узымдыруа. Уаашәахыр, –

Ушьтахыһка уеихашан уара ушзахәо,
Уаазарашәа угәы иабоу ҳа хһынза.
Ҳа хтәы цахьеит, уахьзаргы уахәом,
Уапырхагамхозар. Уаблып рымца,

Рылаңш уаблып ма зынза урбашам.
Даҕа аамтоуп, даҕа уаауп ицәырцыз.
Мшәан, ухы зургәакуеи уара баша,
Идырхынхәрашәа узыһкои зны иуцәырзаз

Аамта? Уи иахоу ҕа цәами,
Узалагылом, удәықәлап уалқан.
Шьоук нырхами ара, шьоук хыртцәами,
Иузымшәакәа иахьуқәхаз шьоук руалқәа.

Иргәләшәар, урт ауалқәа ирышьтауада,
Изқәу дырхаштны тынч иахьеилагылоу.
Инатәаны иқалаз атәы зыуада,
Ианеизуаам уеи тахи, гәылеи гәылеи.

Анцәа идырааит ҳахьаго, ҳахьықалаша,
Аиҳарауык ахьықоу акәхап. Ус ауп, ус ауп.
Уа субаргы, сыуа сзышьтоу сияшоуп,
Исыхьызгы аамта исызнауз ауп.
2012

* * *

Урцырахар – урцырыгоит. Хаала ма мчыла.
Ршьапы уацахар – иухысуеит, иудыруеит.
Урт уагацәазар – угәы тадыреылап,
Ушьтызхуа ракәзар – узиасқәа урыруеит.

Урцырахар – урцырыгоит. Уиаша, уиашам,
Уахьынтәаауа иазтаауам, нақ уахьцогы.
Дара апырызхуагь нас ак қамлашеи,
Иқамшәа шырбо уи зынзагы.
2012

АБЫРГ ИХӘАМҘАНЫ

Сыңсыр срымтәыуартә ақынза анысхытхьоу,
Исхызгаз ажәабжьны еиҗаҳашьа анамам,
Ар рышьтоуцар, ианырзеизымго исцәызхьоу,
Ианузцәырымго исытакны иаазгогы аргама,

Җсаатәк еиҗш сымтәыжәәқәа еитцыхны сахьалоу
Җьоумшьан, – ажәәан сахьтацшша сгылан.

Қәра дук шсымамгы удыруаз иахьала,
Иазхоуп хәа акы сартәазаргы саанкылан.

Иқан, иқоуп иахьамуаз, иахьамуа,
Аха аңсәзаара азиас ду иаңцо,
Схахьы иаамго сшангылоу аңсра амџа,
Снеиуеит саамта иагсырхаз наңцо.
2012

* * *

...Иқартаз уаңәы иаабашт,
Иахьала ҳаргазо,
Ицаркәақәаша Ҳабашь
Иусқәа назыгзо.
2012

АҢСЫ АНГӘАҚУА

Ианеишьтоу аңси аңси еихьымзо,
Иангәақуа, ианеизыхьуа, ианҗыхо,
Иабыкәу, иага ихаразаргы, иахьымцо, –
Адунеи ианакәнаршо агәтыха!

Хыхь иқоу кыдыбган ианлеиуа,
Ианеиқәыбго цәқа игылаз рызегь,
Азы ихнатазар иңеиңеиуа,
Узхьынҳалаз шыта узлахьзарызеи!

Изаақәрылаз иахакәашо цәқәырқами,
Ишьо уи ахаангы иқамызшәа,
Атысхә еиңш уаргы уқьо уахьамоу,
Иқам гәанылагь узынахьышам.

Аха аңсы ңсыми, аңсы ахами,
Уахьагаша убап, уахьаанагаша.
Асаркьалбжьқәа ахыџеит ауахәама,
Уахьынтәи иааџеит зыгәра угаша,

Бла иамбо, бла ахоушәа,
Зегьы ириааиуа ицәырцрашәа мчыдак,
Аңсы ицаз хынхәызшәа, иагьыгәгәоушәа,
Аеырцагьа иналалоит ақыта.

Иаршанхаз шәаны арахь иаңылом,
Изыршанхаз акгы ыкамкәа, аеыртатан,
Инаңпшааңшуа амџаду иангылоуп,
Ѓстазаарагь амбо ңара арада.

Игылоуп, идыр, нас, изызхәыцуа,
Улахь ада ңызтәо акрабама.
Гәшәк аартуа, аха аштахь имџахытцаум,
Акы агәампхеит уи ара аргама.

Ус, деимхәа-еимсошәа, дхәарчаруа,
Иџааихеит аңшәма ңсы ихазамкәа.
Имазаргьы акәхап дзырмақаруа,
Даакәхазшәа дгылоуп идунеи дамкуа.

Днеиґаґында, аха, уңшыр, ассир,
Шьапык акәхуп, рыцґа, ахаґа имоу.
Иґахушәа иааиуа лакгы днасыр,
Лабак икуп, еакгы икыхуп, уимоу.

Инаиґарсуа агәашә ахь иџанааиха,
Сгәеиґоу, ҳаґсқәа еинкьоу сыздыруам,
Аџыстаак даахабжьаңалеит ахаихәа,
Ассир, ура, иахәа аґы ңырцыруа.

Ашьапызатә илаба ааиркымкымуеит,
Дахысхымзо дараапкуеит дахыгылоу.
Саангылоит саргы арахь сымѡа,
Схьапшкәацшуа, сьейнкыла-нкыло.

Ашьапызатә! Ихатә! Сгәы згахьаз иоуп,
Сымѡа уа дангылазан дѡацѡацѡуа.
Дыкам рымхәаз, аха уи дымѡасуам,
Дхырсысуазаргь, дамгеит уаха ацәа.

Дунеи дук далзаахьан агәықәха,
Ицсы штәз дартахьан анышәгы.
Ари адунеигы далазаап дыгмыгха,
Иаиркырц игәы итамкәа ишәгы.

Ицс-къала акәхап дықәзыркыакьаз
Ишьапызатә – сахьаахынхәыз дысѡахаит.
(Сыпсы ауп, сара сакәым ауаѡага,
Иаахынхәыз – са сқалашам уаха!)

Апсы гәакуеит, цаса знеипш игәакуеит,
Уахьгы арахьгы иамбаша изрылцуам.
Сара кататә сымазам арака,
Сцахьеит уахьгы нак снарылзаа.

«Сахьатәу абыкәу, злыцха ҳауша?!» –
Сыпсы гәакуеит, еикәыртәашьа сзәтом, –
Шәшьырак схагылахуп аероушәа,
Сылагылоуп саины ашьац тата.

Аха цсшьашьа сымазам арыцха,
Снатәаанза акы сѡыцнаркьахуеит.
Сгәы иамыхәашаз ажәабжк аарыцхан,
Снылахәаша сахьымаара сцахуеит.

Иарбан уа сахънеиуа исырѣеиуа,
Иагахъазар, избоит, зегъ азыхѣашъ?!
Сара абаа хызжѣо зынза среиуам,
Ма усшѣа збое, аха цсыхѣак,

Цъара цсыхѣак змоу, сықѣнагозаргъ,
Цсыхѣак астарц салагап ѣазныкгы.
Са сахънеиуа уақа сыгѣра ргозар,
Гѣыгра хѣыцқѣак лыстарын аныкгы.

Сшықаз, зны сшырдыруз саацѣыртыр,
Сгѣыгуеит, рнапқѣа рхахъан зегъы сцылап.
Ашьапызатцѣқѣа рыда. Исмырзша сырзыр
Шықамлоз здыруан уахъ санрылаз.

Уаѣрак ныжъны сцеит сара арантѣи,
Сыцсы ныжъны, сгѣы арақа итыхны.
Саакылсп уажѣы сымцазашѣа арантѣи,
Зегъ ырзны, зегъ сырхынхѣыр сѣахыхны.

Еиқѣтѣом сыцсы, – сара сыцсгы цсыми, –
Ицъашѣымшьан уи арахъ иахъеихо.
Зны арақа саргъы насыц сыман,
Сахъзар даѣазныкгы уахъ анеиха...
2012

СЫРЦѣАХЫН

Иаагылазаргъ ацѣгъа рхын.
Рыбз къашъын, рыцқѣа хын.

Сахъцалакгы сышыѣа ихын,
Рхазыхѣан сырѣахын.

Ахаскын еипш сдырхын,
Икәцит, сашта иаатаххын.

Дара-дара ааифаххын,
Реиныршәараз саҫахын.

Ианеинсырнышәа, зык ихын,
Саргы срыцлар рҫахын.

Санырмышәа – ҫак рхын,
Сыхыз дырцәарц рҫахын.

Уи анаму, сыртәахын,
Үсызын иркуаз. Уи лахын.
2012

* * *

Сатәахырц иафын ақыта.
Снатәар снейны ҫнык ргылан, –
Истәыз сақәйтны исытан, –
Қаф зуларын уа зегьрыла.

Ак ластдарын, ак аасрыхын,
Ҫык ҫастәарын атәца итыҫо.
Ара краамта егысыхьрым,
Иаакылсыргы – аҫра сахыҫап.

Ас шысхәоз, сагышгәыҫуаз,
Салгеит сара сыҫны ргылан.
Саанагеит ақыта сыхан,
Иаасҫагәыбзыҫт иара сҫылан.

Сатәахырц иафын ақыта,
Аҫхыз сшалаз, алакә сшалаз,

Дабаанагеи, сгәағ зкыда,
Дсызтымцеит ашта италаз.

Саафс инхада, снафс инхада?
Сара араҕа уаҕа сылам.
Ажәџан сатцаңшуеит ҕынхада,
Аццышә саба сылагылан.
2012

ИЦО-ИЗЫМЦО

Абзиала хәа расхәахьеит, аха ацашья
Сақәымшәеит сара арантәи, анцәиныс
Афы сшашьыз. Иҕастцоит азә иҕатцашья,
Дахасыргьежьырц саҕуп азәҕы снацәккыс.

Дысшьахаит, силгеит уа ажәала,
Искуп ихәда ашаха ахатцаны.
Санаанха, инхазгыы сырманшәалом,
Шьоук шыччоҕыы араҕа ихтцаны.

Снаскьаргарц наҕ, игәашә аҕынза,
Исывагылан арахь шьоук аауеит.
Арантә сышцо, аха усгыы сшымцо
Рбазар акәхап, исышьтоу аахынхәуеит.

Анцәиныс афы сшашьыз, илакәха
Акы салoup, сахьагашаҕь сеидру шыта.
Нахьхьи абартцахьтә иааңшуа атыңҕа лакәхап
Сара усгыы арантәи сызмышьтуа.
2012

АУАА ДУҚӘА

Ауаа дуқәа рымқан сықәлом, иааины исыҳәаргь,
Иахзеилоузеи, иуаа дуқәоуп, са схәыццәоуп.
Сықазамшәоуп урт шсаѿсло наф ашышыҳәа,
Руаѿдура иатцаеырбо, ацәа рцәоуп.

Азә сара дсыуоуп, уара дуыуоуп,
Азә иахьада сиқәымшәац зынза...
Дабоубахьоу ауаѿ хәыц иакара зычезырдууагь,
Ажәѿан датцасуашәа, адгьыл дықәмыҳәхәо газа.
2012

* * *

Сшыкоугьы ҳакоуп ҳәа икоугьы реиҳа,
Исхәалоит: «Сымпсыцзар қалап».
Уқатцәкьоуп ҳәа сѿызак исеиҳәаз
Мцызар қалап. Мап, уара, мап,

Иқамкәа икоушәа збаз даеазәызааит,
Ирзиуааит уи зегь ҳасаб.
Сқалоит ҳәа сгәыға сымѿа санызааит,
Уатцәызны сқаларгьы қалап.
2012

* * *

Артист дызлабзиоу –
асцена иаарласны дықәтцуеит,
Агә иқәҳаз дықәрымгар –
дақәшәом ацашәа.
Ачҳара змам мчыла иқәгатәу дрықәзуеит,
Иамоур аус уаҳа еакала қатцашәа.

Изрыламгыло дрылазмыргыло уазхэаран икоу
Иара иакэхап,
егьырт зегь ирхэо ухэан-схэанхап.
Иара иоуп издыруа макъана
идақәа ишъа шыртаныкэо,
Апстазаарагь цафъак дафахацэфъазшэа дзамхо.

Иазқэынтдан ахара изымгошэа ибар уи
Икэхаз, иацхьака ифынеихаргь дрыцакъ,
Сценоуп дызқәу, идыруеит, дыхәмаруеит,
Ажәфән ду датцапшуа дахәазом ицегь.

Дкахаанза, асцена ааныжьны, акулисахь
Днавалоит, цэгъа имбозаргь даафьыргь,
Дцоит дышцара, даатгылан даапшызаргь,
Изеицшшэа напеинкьабжькэак аафьыргь имаафьыргь.
2012

* * *

Узнымшэо анышэ уфаргэарц ианашьтоу,
Ианырбо зегь реиха уаразэк урпырхаган,
Урцэыбналар акэын, аха, иамуитеи, уашьтуам,
Уакуп акы арака – баацсыла узырхаго.

Акъахэ рыман иаакәлеит урт арха,
Агәафақәа иртысны наарак иафәлеит.
Биракцас ишьтыхны икы хәа рфәнаарха,
Иубеит: урт рдунеи акгы узалам.

Иеилукааит: неивысшъа шәымам қәңарада,
Уагозаргь уагароуп иутәым, иуатәам.
Тың рымамкәа зырбеи арада,
Цатәызар, ицааит дара реатан

Изтаһаз, изтыцрангы иҕам азыхэашь!
Сара ара сыҕоуп уи заанза, изаргы.
Ихабжыаһаз, иамашэа иҕазар цсыхэа,
Истахын амшқәа анааилга итыкәкәаргы.

Иугәазгы уашьтуам, иухазгы уашьтуам
Уара арантәи, баацсыла уархагаз,–
Узнымшәаз анышә уғаргәарц ианашьтоу,
Ианырбо зегь реиҕа уаразәк урдырхаган.
2012

* * *

Иаххәа-иааза, иҕагу цхарсуп,
Цааршәк хабжыара ибжыахеит.
Сара исхароу, уара иухароу
Здыруада – хагәқәа нхеит.

Аганқәа хрывоуп хеыргәаан,
Хааидгылом хааилахаргь;
Иудырузааит, хара ахаан
Хацхазом – хаибамырцхар.
2012

* * *

Ргәы ухшәаанза умҕасыр – умҕасуеит
Акы уацсоушәа, уацсамзаргь, иудыруаз.
Сара саамта цацәеитеи, ишпазуеи
Ргәы сыхшәазар арахь азы исзыруаз!

Саанацшаацшын, зныхәәҕа скыз роуп
Иҕам, – иабагеи, иабаци, иабази?!
Ғаныла, лацшыла ҕазныкгы санысроуп
Сызныз амҕа – иаразнак саахьатит.

Сыбла ихгылаз игагоуп икоу,
Итахэаеза иааѡуа издыруз бжьюма?
Арахь зѣаазхаз аарлахэа дныкэоит,
Уи днатэаргы итахуп, дашьюма?

Иагызхьацшуам, ргэы анихшэа акэу,
Арымзаѣ, ихала хатцак даатэахуеит.
Уи сара сакэху, дад, уара уакэу?
Дгыланы дцаргы, деитыхынхэны даахуеит.

Рыгэкэа ихшэаны дымѡасыр хэа дшэахуеит.
2012

УАѡРА АХЬЫКАМ

Уаѡра ахьыкам укэнакыр – уа цэхэырахоит,
Ацсышэа зауҳэаша уаѡ даауцылашам.
Бнара ыкамкэа зны абнатоура улахоит,
Дарбан уара уака умшкэа зырлашо!

Уаѡра ыкоушэа, арахь азы уѣатэахуа,
Уѣажэкуа ажэѡан гэытбаа уатцацшуеит.
Иѡагылаз амрагь аѣанатэахуа
Ацстазаара ақэаб ду уатцашуеит.

Уаѡра ахьыкам, мал дук уалатэазаргы,
Умѡасрашэа збоит уара ушымлаго.
Ихырқэацэаан уца ацш узтазаргы,
Уабацари ара злагара анымлаго!

Ухазыхэа узѣу баша еихеигэароуп,
Уаацсара, иубап, рацэак унатазом.
Инаугаран икоу уара инаугароуп,
Аха иноугозар уи мчыла, уатцартцан?

Уахәарым – иузышьтымхуа еидарахоит,
Унафсыргыы калап наҕ инышьтатаң,
Ушнеи-шнеиуа уара убас укарахоит,
Акгыы уашьтам, арахыгы иушьтазам.

Уафра ахыыкам адунеи зегь цэышхахьеит,
Анцәа идырааит уи шыта цштәы ахалогыы.
Зыгәра угоз, иуфызаз, дыцънышхахьеит,
Иеиргәгәеит, умч икәымхо ухалагыы.

Изеиҕамцшуа хыла-гәыла еиларцахьеит
Анкыа зны иубахыаз агәыразкәа.
Ишьтырхшаз иаабахыаз зегь ларцахьеит,
Цлакы икәушәа икарҕоит атыраскәа.

Уафра ахыыкам зегь иреигыу ацәароуп,
Иамбаша убла уаха иамбарцаз.
Адгыл икәу ирзымхо ахацәа роуп,
Ламыс змоу, аныха цшыа иамцартцо.

Адәкәа ирыкәуп,
амфакәа ирнуп еиҕыхо,
Рыблакәа ҕибахуеит ахәса уафра ахыыкам.
Уара иудыркуеит инаган схы аҕеыха,
Ашәакгыы хәахуа рҕынархоит нас афныка.

Уафра ахыыкам, уешыы, узтәом, узгылом,
Ишубо иулоу науларшыуеит мариала.
Уафра ахыыкам... Хара иахтәылам уи атәыла,
Иазукуртәгыы икам уи жәеинраалак.

2012

УАРА УАХЫЫКОУ...

Сара сыҕазам, уара араҕа уҕазар,
Саахьяпшаанза исыттыҕаауа сҕэрдэ.
Ахарамхэыц, уара утэала уныхазаргы,
Изуазеи уахыыкоу зны сҕалартэ!

Аз иаутаз, згымыз, иагагэышьеит,
Зцэа зхухыз ирхалом шыта цэа.
Ух иаурхэаз уафугоит, инужьеит,
Инылакэахауа унеиуеит ахэынцэа.

Иумыхэеит имцарсны еидыхэхэалоу, –
Аз иаанагаз зегь аутахьеит аҕша.
Иабыкэу, нас, хара хэхьеиднагалоз,
Машэыршэа акэзаргы, уара, уара алахша!

Шыта ахаан еишэак уахасыртэашам,
Уи азы иҕалом сашта, сыфната,
Мфэа умазар, уи уаныз ушиашоу,
Унхытц сыбла уамбо ахэада...

Изуазеи уара уахыыкоу зны сҕалартэ!
2012

* * *

Ииасхьоу азэ иеицш санаатэало, ибашан
Избалоит сгэаҕтэаҕуа иахьанза сызфыз.
Сыхэхээргы, сыхэхэабжь арантэ ирахашам
Сфызцэак, сызцыз сара сақэкьякыа сфыз.

Акы хэҕхон даргы саргы усқан,
Чаразу цсразу еилкаа уара шыта.

Арахь сымцәыжәѡақәа шыта еидыңсалоуп,
Схы сыкәәе сеиҗаатәахит нас,

Ииасхьоу азә иеиңш.

2012

* * *

Ари адунеи уқәзар зегьы узеиңшхан,
Дәеакала иаххәозар уи – угәатәажәпан,
Цқьа уазхәыцыр амуеи уара иуңеиңшхо, –
Уи зхы азымцогьы дабажәбо, –

Бжъазроуп, бжъахәашароуп хыда!
Зегьы ззеиңшны ицаз дызгәалашәода,
Иргәалашәаша ауаа шықоу қытак!
Аңсҗазаара зегьрыла ҳаиқәнаршәонда,

Уаргьы арақа уеиқәшәарын. Уазхәыци,
Адәы уқәзар уааизаргь зегь ухьааха,
Ауаа ургеит, арахь ухы уацәызит,
Иумаахашазгьы уажәы-уажә ишуаахоз.

Уи уара иуҗахымхеит, уеырѡашьан
Унавазит аатҗра. Уца, ухазыхәан
Шақа ықоузеи усгьы иқоуҗаша,
Нҗәара ақәымкәагь умбари уныхәа.

Ажәакала, узлагылаз унарылзаа
Уанца, ухы уахәеит уахь зегьрыла.
Уара узыхәан ашәтқәа зегьы гәылҗуан,
Ишәтҗуан уара узыхәа атәыла.

Иубарц уҗахымхеит уи иазыруз,
Унацәа наузақәымкит иахьахьыз.

Угәы иаднамкылт анафсгы изыруазыруаз,
Иагъахыгәышьеит ишааниуаз иара иахыыц:

Зегы ззеипшыз рнапы иаанахалейт,
Урт амееикәа иара уаргы урылан.
Унхазшәа убаргы җашьатәым ухала,
Ианутданак аамта шыта зегьрыла.

Уҗан, аха умфасит уҗамызшәа,
Иаахыкәласлоит ухыз зыгәкәа җыҗыыз.
Зегы ззеипшыз! Иахыа сгәы җызжәо:
Иузеилымкаит уара иухыыз зухыыз.
2012

* * *

Узҗу аус аускәа зегь иреихамшәа
Ануба нахыс, акгы алтцум уи аус.
Хара иахтәыз, аха иргаз наҗ ихамжәан,
Ихаурангы иҗам шытарнахыс,

Изахцәызыз дыр: ххы ақәахцдомызт,
Иаабейт иахтәымзаргы ауашәа,
Иандәықәыргала, ххагахан хәхьзомызт,
Уатцә ахала арахь иахзаауашәа.

Абасшәоуп ара ирзу зегы шырзу,
Хәхьз шырхыу аханатә изхыз.
Умтәыжәфәкәа хьыдфырзар – уңрырцу!
Амца зкыз умырцәар – инахыст.

Ус хәычхап сара сызҗу, саахәыцлоит,
Сара сыда уи уафы изаңсам.
Аха исмырзырц амшын дугы схызлоит,
Ацәқәырқақәа ирылызгоит – сааңсам.

Уахааргы, уаргылоит цхаака иухо,
Ахра уахааргы, нас уафысп.
Сара сус хэыц убас иус духоит,
Икамшэа уи еихау ча уск.

2012

АШӘТҚӘА КАНЗААНЗА

Инаган бгәы икәыртцаз ашәтқәа канзаанза
Дымцсыр, издыруеит, егыхыуам ахатца.
Сааиуеит, бымшәан, ихәахуеит уи, саанза,
Ифынеихоит нас, аха дцаргы дабацо?

Иабакоу абри ажәван ду атцака убас еипш
Тыпк, уеикәхарц утаххар, уеикәзырхаша?
Ара акгы убла иаахгылазом цасеипш,
Ахауатцәкыа ыкам арака иузахаша.

Амца днанылар, дыршыап, уара, хагас,
Дахыцатцәкыо дакәымшәо ахатца даннеиуа.
Зынзагы ицырхагам уи цаса ицырхагаз,
Зхы атыц икәкыашәа икоугы дреиуам.

Аха иабацатәу шыта бара быда?
Уззыцшу, иузыцшу шыоук абакоу?
Датәымшәа даакалт иаразнак акыта,
Убри акәзар зегь реихагь дзыргәакуа?

Иибац ракәымшәа ибахуеит ицыло,
Ицәажәоит чакала, чакалагы ихәыцуеит.
Димбазшәа днаивсны дымцанда игәыла,
Рацаакгы итахымкәа уахь дымцахыцуеит.

Иихэара дақәшәом, иажәа хьырвыруп,
Ибахуеит, насыпда, иаҳазгьы цакыдан.
Фатәуп аишәа иаакәырцаз, шәыруп,
Аха уигьы егыгьы зтахыда!

Афы хәа, ассир! Цәыцак, ҕа цәыцак...
«Узыкәшәаз уаиааируп – ухацоуп...»
Акрифом дахьаатәаз, даацрыхалоит цыцак:
Ахатца изышьтымхуа аидара датцоуп.

Ашта дтыцуеит дашьымкәа дашьушәа,
Амфәа дыкәууп ахатца дахьымцо.
Хы икәымшәазакәууп уи дшьушәа
Шибо. Акы итцарцгьы дафыхуп изымцо:

Узыкәшәаз уеанраалан анеируп ахшыф хәа,
Узго уеатан удәыкәлар – иухыччап.
Саццалароуп макьана хәа шухәо,
Иуцасуа зны изиасны ихыччап,

Уахьагашагьы здыруада атәаҕьеицш!
«Лара илмышәо, уара ухзыртәашоуп
Узфәу» хәа ихшыф ааимшәахит уа ахьеицш,
Иагынацитцоит: «Ибашоуп, зегь башоуп...»

Данаалтц, дааины, аа, дылхагылоуп,
Ауафы замана, дхагоушәа, дкәафза.
Сара сажәа араҕа иаанкылоуп,
Издыруеит, уи лара лҕынза инафзам.

Иара дшылхагылаз цәашьтцас дылхагылоуп,
Иаҳауазаргьы акәхап лыбжьы.

Аиҳарафык иртәылоуп уи лтәыла.
Дагеит. Ибылуеит, изытуеит ацәашы.
2012

УЗЛАСЕИҢУ

I

Узласеиҥу – уалагылам уа ҥыязыбак.
Хара удым, иагьумам ҥыцныхәа.
Ухы лыхтынцо улышьтам узхыбааз,
Интәоушәагь убом шәара шәныхәа.

Узласеиҥу – иумбаша убла ихгылом,
Иаауҥахауам уажәы-уажә, унтыцыр.
Акы уоунашьтуам, акы уннакылом,
Митә ҕалом узцәымзша уацәызыр.

Утәазам уа ихәаамгыы ухәааха,
Азә амҥа дануцом, данугом.
Ухы уазныжьуп, иуаахогыы уаахоз,
Уаазыргәаҕуам, зынзаскгыы игәнугом.

Уахьцалакгыы ауеит, уахәаалакгыы,
Узцәажәозар – уақәитуп уажәа.
Иузеицшхахьеит ацхызгыы алакәгыы,
Ацәгәагь абзиагь – угәжәажәом.

Узласеиҥу – са сеицш, урзыкнахар,
Иухәацшлом, ирымам ушьышә.
Уара узы шыта дыҕам ацсцәаха,
Уцеит, унаскьеит зегь ааныжьуа.

II

Узласеиҕу салнахып ацѐа,
Иснарҕатцап ҕатцашья змазамггы.
Саагылап сҕачкәымқәа ааратцәан,
Ианаму, ара иансызшамггы.

Ғәыҕра шҕасмоури – сызрым!
Хѐахашьяк сақәшәароуп мчыла.
Узласеиҕу шыҕоуггы, сшыыцрым,
Схы аасыкәәешәа сгылаз:

Иҕамхаша, сыҕами, сыҕа!
Сааҕсазоу, цъара сынкагәыгәхьеит.
Ухынхәуам уара уаҕа аѐныҕа,
Узласеиҕу узымдыруаҕы уқәхеит.
2012

* * *

Ғахымҕсыц ҳаигәыргъо адәы ҳахықәу
Ари адггылаҕе иахья шәкы удыршәоит.
Улымҳа кыдцан ушазызырѐуа акәукәу,
Ахрақәа реипш, аѐын дуқәа еиҕәжәоит.

Еинышәашья змамыз шьоук еиҕахан,
Наҕ-ааҕггы былзаны иахыст.
Ана шьоук дыргылоит рнапқәа рахан,
Реаадыртынчит шырхәоз еиҕахыст.

Амца акуп рцәашьяк амазамшәа,
Ихытын, зегь архәашоит агәаҕ.
Азиас иаңыарыжыт ацаҕья амжәан,
Нибартәароуп, еибашьроуп еиҕах.

Ихароушәа сгәы иснаҗон, иааигәацәазаап.
Исхашәышәуа ахызатцәкәа сдыршәоит.
Имачушәа избоз, уи еицәазаап.
Ахракәа реицш, афын дукәа еиҗәнажәоит.

Дгьылк атдыхәан иҗало неитасыр,
Сара сҗынза, аранза, уи аазоит.
Ауафытәыфса дақәшәеит, уара, ассир,
Иргылаз зегь ықәыблаауа дцоит.

Ихәаны ҳазрылцуам арт «Радеда»,
Ҳаргьы ҳалоуп ҳзалымцуа мцакы,
Хкыдкылартоу цысшыоит җеа планетак,
Уахьынтә амфә иқәзар шыоук ццакы

Хкыдкыларта роуа цышыа араҗа...
2012

УАРА МАКЪАНА...

Уара макъана, излазбо ала, уңсы змыштыша
Акы уахьынҳалоуп, ҳәарада, иҗба шахам.
Аха уажәы уахәаңшуеит уахьхықәхалаз атыша,
Цәашьагь уман уҗам даҗеа хаха.

Ибзиагәышьам уахык, ма уахык, утаҳәахаа
Узыцәагәышьар, аха иамуа анамуа,
Ухы уазхәыцуа, иумазоушәа уи, ухы аха,
Гәаныла мфәқәак урнызааит угәамгәамуа.

Анцәа дидырааит уара уахьгьы иуңыло,
Иеырфашьан, арантә ицаз афыстаак,
Иеырцәахәны умфә деитаангылар,
Уфашьашәа даауазтааргьы: «Узуста?»

Иоухэараны икоузеи, уфымтра цьеишьап,
Умѡа инанижьлап ѡапхьа ахахэкэа.
Илшозар, иара уатэкъа уцсхеишьып,
Дануцыртцуа ма уиацихэап, даахьахэуа.

Ишѡабзиаз узлахаз шьоуку унарылзаа
Уцар, уцазар, уахьымаара акэзаргь.
Аха аратэикэа, мап, макъана узрылцуам,
Акы уеналагало, цхыззаргь, лакэзаргь.

Уара макъана...
2012

* * *

Ахада ихатэ уицахымхар –
Ддырѡашьар –
Имцакэашо урымпытацсуеит,
Иумам рыцэцашьа.

Иаалаган уи убас ддыргэауеит,
Ддыргэауеит,
Иѡахьааихо атцлакэа зегь
Иаразнак ираауеит, –

Итцжэан ишьтеитцоит
Ихаккала игылаз,
Уара уахь ѡааитуеит:
«Усцырцкъа, укылаз!»

Крыртахума уаха,
Итцыхэкцэа гэыргьоит,
Урцыхьашэар, урхэхэа
Атзамц ду уаныркьоит.

Ускан иара, дызлаҕоу ааста
Дауха,
Дааган рҕаҕхыа даадыргылоит
Ддауха.

Рнапқәа изеинкьо
Иахытцаҕсоу ихәмаруеит,
Иара макьана дгәаауп,
Макьана дмақаруеит.

Ус, илымха шьоук
Ҙацаажәахуеит иааины.
Ихы даиааины –
Дызлажыу даиааины

Дырзызырҕуеит нас,
Даалахҕыххан,
Дагьяацәырыргоит икнархауаз
Ихан.

Иара дшәоит,
Макьана дшәагәышьоит.
«Акгы схарам,
Сеилышәкаа» ихәагәышьоит.

Мчы змоу, иархәаз дыр,
Даагәыбзыҕуеит.
Инеиҕаҕшыхуеит ара,
Иааиҕаҕшыхуеит.

Анаҕстәи уеилазго усуп,
Иччархәуп.
Ахада иааигәа иртәазгы
Дхәынтқархуп.

Имтдакәашаша иаразнак
Иаацәырцуеит.
Ак иртошәа җартан,
Шәкы ицәырзеит.

Ишьацәхартәуа акраамта
Икәуп ара амтан.
Аа, рашәахәабжь
Ааџеит аранзагы.
2012

* * *

Иаҗацәа данрылашәа,
Дрылтцит – дырзымшыт.
Икылатәан иеихсуаз
Дырцәыбналт – дырзымшыт.

Аргама иҗагылаз
Егырылымшеит – ихьатцуан.
Иҗакра иашьтаз
Ихьымзеит – дыбжьазуан.

Имџа кны иаатәаз
Рымџақәа мџамхеит.
Ацаҗьа икыдлаз
Башаза иамхеит.

Ишьап иатҗькоз ахаҳәқәа
Идыргылеит асаба.
Ишанхашәа ахрахьтә
Иаацшуаз қәасабқәан.

Азы иартахьаз иакәын,
Дамгеит – дырцәырит.

Ихъзгы дырцѳон –
Ауаа зегъ дырдырит.

Икарауараха ишьтаз
Аацсан, иаагъежит.
Ианимышѳаза, иаалаган...
Ажѳала дыршыт.
2012

БЫЗХАШТЫЗ ДАНЫБГѳАЛАШѳО...

Бызхаштыз даныбгѳалашѳо –
батѳуп даѳа тѳылак.
Даѳа дунеик балоуп, ибѳахы-ибѳахым.
Хѳааигѳара бшыѳоугъы,
хѳааигѳара бгылам,
Башаза хѳацѳажѳоит – араѳа бахым.

Быѳаз, нас, уахъ,
бахъагаз, бахъанаало,
Бахъанымаалаз, бахъѳашъаз, бахъжъоу.
Ибымазамшѳа хѳбырбоз хѳара хѳѳалак,
Бзызхъаауа хароуп –
арантѳ акыр бжъоуп.

Бызхаштыз даныбгѳалашѳо бзыласуп даара,
Ибцѳыхъанѳоуп даара –
наарак баѳоуп.
Ихѳадны ббозар хѳара зегъ ахара?
Ибнахѳажъеит. Бѳоуп бара, бѳоуп

Ибгѳалашѳо быцсы ѳнакаауа аѳынза.
Иѳкаларызеи бааигѳалашѳар,
зны даахынхѳыр?

Бара бишъталаргъ амуеи, бихъымзар?
Иаархоуп, иаархоуп ара җъара амхәыр.

Иҗалаша җалахъеит.

Ицагәышьеит хазы-хаз,
Шәара шәымџақәа еиҗыларан иҗазам шыҗа.
Ихъааны инхеит
шәара ишәзеилаз, игәҗыхан,
Еидкылашыа амамкәа,
ишьтоуп еиҗхытта.

Аха уи даныбгалашәо, игәхъаабго,
Бызхаштыз данаацәырцуа
бымџа аханза,
Бшәаны бааҗылоит ибҗылазшәа абга,
Нас бара арака быҗам зынза.
2012

* * *

Саргыи зны сыхъчатәын – суаџымыз,
Адәы сықәын сгәы еиҗәыццо.
Аамҗа иахәлабгеит исымаз,
Нышәуп сара шыҗа сзыхъчо!

Снеины зәышыкыл саатцагылаз
Арахъ дсыжәлеит деиханы.
Сгәыргъацәан зны сызҗылаз
Аган давоуп дсаҗаны.

Хра иаҗыгаз, тыша иҗахаз,
Иџазга-џазго зыҗсы згаз,
Сидырбеит данааи аҗсәаха,
Азә даацәырымҗт зыгәра газ.

Сықәызкыада ҕаҕыа сышыһа,
Избоит, шәартак ааигәахоит.
Иеҕаиҕыырц араһы сышыһа
Исзымдыруа азә деихоит.

Дысзымдыруоу, уи дысхашту,
Дыхылт сыбла дгаҕаҕа.
Акы дашытоуп, даһыааз дашытуам,
Иазырха, сҕәоит, иазырха!

Дшеихац уи араһы деихахуеит,
Акы ихәахуеит, сырҕазо.
Сдагәоушәа шыоукгыы хәхәахуеит,
Иеилыскаауеит, сгәы сҕанцо.

Адунеи сара исзыриашом,
Салоуп уи сгәы еийкәыццо.
Ари еицшгыы абауахашеи:
Нышәуп сара шыта сзыхычо!
2012

* * *

Амза сатцацшуа саһыаатәаз,
Салагылоуп даҕаа цхык.
Саруалыуашоит исхыаахаз,
Сықәнаргылоит хара хәык.

Нас, уи атцх салазызшәа,
Цыара шәахшәа сынкабоит.
Аха ҕаса знеицш хайцушәа,
Аамта саһыақәак снарбоит.

Ицаз сыцсҕазаарагыы цхызхап,
Инасытас, сааикәнаршеит.

Иаацәыртт исцәажәыз җыцхан,
Арахь сахьнышьталаз имшеит.

Иаастахымхеит нас ишаргы,
Сиан иааиуа сацәшәшә.
Иагацъара сықәнакшаргы,
Сыкан иказ хынхәрашә.
2012

* * *

Ианузымбогы ыкоуп абзиа бзиан,
Уанзахәамцшуа ацәгъа цәгъараны...
Дыкнахатәны рбеит ауаф қыа.
(Усгыы қалахъеит иагарааны),

Амца атцартцеит ирахаз, идыдмырхашаз,
Ирымбашаз – икамыз – рбеит.
Иара уи акәхеит, иаакәыргеит аиаша,
Аатцәак нага ихы илтадырцеит.

Даатцухып уи уатәы дцырцыруа,
Зегъы дцъаршьо, длакәыршьо, дыхъны!
Ихъчараз ажәак зхәаз дсыздыруам,
Ифагылаз иара изы, игәагъны.

Рыцхарыла итәу ара ҳадунеиажә,
Аеардагәан, мфа харак иануп.
Сынцәытцаххлоит амфәан са сахънеиуа,
Сахъынзааихъоу азыхәангъы итабуп.
2012

ААМҒА ЦАР...

Аамґа цар – даабап ииашоу,
Иагаз даабап – аамґа цар.
Ирмаҳаша зны ирмаҳашеи,
Уи уареи сареи ҳахьзар.

Аамґа цар – зны идыргылаз
Асаба җшыаала инатәап.
Икылазша цап инкылаз,
Ацамґаз рыцыпхьгы ҳәәтәап.

Ирхаштыз ғыц иргәаламшәашеи,
Ирызгәамґаз шьоуку рбашт.
Ирзымхәозгы зны ирымхәашеи,
Иладырхашт, иґадырхашт.

Иҗьаршыап иҗьашьатәымыз,
Иааилагылап, иаашанхап.
Ргәы дадырґап итәымыз,
Иҗсы ґоушәа дындырхап.

Аҗґазаара иалахәмарыз,
Дыґамызшәа аамґа дарзп.
Уи азиас арахь иаарыз
Дәагылап хара дцарц.

Адунеи ґакала иҗәажәап,
Иамаҳаңыз иага аҳап.
Рыґедырғыцып ашәеи ажәеи,
Иуаҳар – угәы аздырҳап.

Риаша ажәәан иалахалап,
Хара ицап уи ала ицар.

Иааиша ааип арахь ахалагь,
Уи уарей сарей ҳахьзар.
2012

* * *

Ирылшаран иҗаз җыршәан,
Изхымзаша рәахьыгза,
Инасҗырцит сыгәгы җыржәан,
Егьҗамлазшәа – зегь җатҗа.

Иахьнеиуазгы иаамаҗарлон,
Рыҗедырхаттахуан, иагьшәон.
Рыҗныҗақәа рахь иангәарла,
Ирыдыз харак еиҗәнажәон.
2012

* * *

Акгы сыхьуам, бдыруоу, иахьа ашьыбжышьтахь
Бгәы иқәыстҗаз ашәтқәа канзаанза сымҗсыр.
Хтысқәак арахь рәаархеит исышьтахх,
Срыҗәарҗаз еигьын маҗк сааласыр,

Аха сақәшәан, сҗозаргь сахьҗаша:
Сышьтахьҗа мәаҗам, сабаҗо схынхәыр?
Акы сахьыҗшызшәа збанеи сзыхьзашаз,
Сахьзаргы – иаасырхарызшәа амхәыр,

Иааг, иныҗабейт сылаҗш ахьнақәшәаз,
Ихылҗа-җсылҗан жәҗан ахь иҗоу?
Иҗоуп араҗа иҗоу зегь лакәшәа,
Иҗамгы ыҗоушәа гәаныла ирыхьзоуп.

Иҗоуп араҗа, зегь ыҗоуп ба быда,
Арахь ара ба быда акы збом.

Итацәышәа сгәы изыснарбазеи ақыта,
Ара такәажәыкгы дхахон ма дпом.

Ағара дхызлеит ашыжь ихылаз,
Дагоу заагара ицазгы азы,
Азәгы синиом, җаргы хаидыххылом,
Избон, урт ара икан иацы.

Бара баныкамла – иказгы бжъазит.
Пшак иаццеит, арахь ихынхәуам.
Иара саргь исыцрыхацәаз саццеит,
Ус иааныжны иуым ара, ихәам.

Илакәуп, ицхызуп, сзалцуам исхәаз.
Ишысымбогь сацхьаҗа икан җа ссирк,
Акгы сыхуам, ибасхәозеи уаха,
Бгәы икәыстцаз ашәтқәа канзаанза сымцсыр.
2012

СЫЗНЫМШӘО

Еилкаашәа рзәтом сызнымшәо сзанымшәо.
Исзеиҗын, издыруеит, сызнымшәо санышәар.
Шьоук арахь иаацшуеит схы стахымшәа,
Исыдыргалоит шьоукгы ахьаакәлало рдышәа.

Уртгы, са сеицшәа, изнымшәоз рацәамыз,
Унарышьтуамызт рааигәа, иртахимхар.
Уи газароушәа рбеит – иреицәамыз,
Иамуит амҗан, ишнеиуаз, иааиҗымхар.

Рыхәдацәақәа тцибакааит, инымцәазеит реимак.
Хыдаран уи хәа иҗагылеит, ианкаха.

Изнымшәоз ианышәеит – русқәа рзырәеима?
Рыхқәа шытыхны рәаархама? Уаха!

Азәы апырча ифеит амалахәа,
Дагъалацәажәон игәы икыдушәа ахәшеипш.
Егы ддәықәлеит иимхәаша рахәо,
Иқан игәағ анхыцуазгы ахш еипш.

Иахытахыз дниуан, иитахыз даахон,
Дкәашон уқәла ахәархәалак дықәлан.
Имбеит ихәда иахашәозаргы ашаха,
Даимшәтеит дшәтәтәзаргь иқәлак.

Цлакы дыгәыдырцар рылшон – длапкәамыз,
Дларца-варцалон, хәынтцәан ицрататаз.
Хәи ахыырхәоз дықан – деилкәамыз,
Дцон, зык еипш, иаархәоз иеәтан.

Зегь изеипшын – ихәоз данаалеит,
Даргәырғеит, дышытнахит, дагъарлашәт.
Хара хәхыыкоу дапырцит, дыбналеит,
Иуздыруам игәартцыз дангәарлогь.

Саргы абартқәа сырнышәарцу, схыдан?!
Иргазозаргы исымоу зегь сымхәан,
Сызго саццар – анафс сызтахыда!..
Еилкаашыа рзәтом сызнымшәо сзанымшәо.
2012

УАКАРА ҢБА НЫСЦИТ

Уакара җба нысцит. Исызхамцо,
Ицаз салапшуеит, җыашәтәысгы

Исымоуп акырынтә сахьалқаз амца,
Сҕамлазакәа уаҕа ҕара тәысгы.

Сара исеиңшымызт зеырқаҕа игылаз,
Иаттамхарашәа збоз иага ҕаларгы,
Аха иззыңшым ашә ианнылагыла,
(Иабартахыз ирҕагылаз аргы)

Рнапқәа ирәахеит, ишәоу, рыҕедыртаслымит,
Иаццеит урт изцымцашаз рәатан.
Сара сыҕба усқан ҕаргы ихимлеит,
Исархәазгы исхәазгы заҕада,

Сааиуан ус, сара стәала, мчыла,
Сахо сгәы ахьсыхоз ахь, сахьахац;
Ажәырт сылсны, зны бнатоурак сылан,
Исырымто дгьылгы жәәангы хәаха.

Сгәы сажьозу, сара исусын уафы иусым,
Җшаашьа змауз, иҕаз акы сашьтан.
Хтысым – усшәа збоит – сара исыхтысым,
Җхьаҕа исыхоз самыртәеит, саҕашьтуам.

Шьоук мариала иззыңшыз ргәйдхалт,
Иазыңшымкәа, ишнеиуаз зегы рцәызит.
Насыпк леиуан сара сәаңхьа икыдхан,
Уафытәыәсаҕ амәан ситтамшыыцит.

Ашьыцра згәы җнафааз шьта иабаҕоу,
Ауаа рашәа ирмоуит азәгы нтыра.
Сара слеиәеиуа салоуп уажәгы Аҕәа,
Снықәыңшлоит азәгы ихы цырцыруа.

Инаицарсуа лабак икуп, дажэзаап,
Аамта далагылоуп агәағ иман.
Дмаамынха дықәхацәеит аф асааит,
Ицсы изаҭо иааигәа дҕаларыма,

Ҷа ҕытракгы дцашоу, дшааиуа, гәагла,
Аха иурҕатцозеи шыта мчымхак...
Сара агазах, ианалагагь еилахәло,
Аганахьшәа инышьтацан исымхо,

Азәы сихәацшуеит хәа ҕара сцәыртцуеит,
Истәым усқәак сеитәрфуп سخачахо.
Рыгәхәа мкыкәа, саамтагь сымчқәагь сырзуеит,
Егьсмыхьрашәа смыцәаргь даҕа хаха.

Уаҕара ҭба нысцит, стәанда, изуеи,
Исымпытцышшо смышьтырц снахьынхалоит.
Саҕхәа инеиуаз цеит ҕара ихысхысуа,
Сышьтахь иааиуеи сареи шәикқәак халоуп.
2012

* * *

Сыңсҕазаара сышьтахька иныжьны,
Скарауараха сықәлан сшаауаз,
Саахықәгылеит – тышан ма изыжьны –
Иамуаз – иахьанза иауаз.

Издыруан сымҭа шыптәашаз
Нахьхьи, ҕара наҕ, хараза.
Аха избомызт, зегь башан,
Насыҕла мышқәак санрыхьза.

Аҕьалхап иааигәамкәа сызҕызтыз,
Стыхәтәа ацәара сзырбаз.

Изакаэizei сышша сыграпызёыз,
Сацсамшәә сҕазтаз сара абазк?!

Сыпшын, шытагы хаилахәымаз,
Ампын сықәлом, иацсам.
Сдунеи ду цоит исыцәхынаан,
Риашашыагы амам измам.
2012

* * *

Исцәыргаз амшқәа ргеит, ибжбырхит,
Сара исмыхәо, дара ирмыхәо имџаст.
Саамта иахаҳашаз арахь иаҕырхит,
Уи сара исаамтамхеит, аф аст.

Иҕам ара уажәы акы ааурыхуа,
Акы анаалом адгьыл – ҕәыдыз, пшыз...
Иудыруан, исцыражью снарыха-аарыхан,
Зны схы усырбаргыы, усзыпшыз.
2012

* * *

Иахьагаз збом исыцыз,
Даргы саргы акгы ҳақәмызт.
Сырзымпшааит сахьырцәызыз,
Сахьырыпшааз ирбац сакәмызт.
2012

* * *

Сыпсы ықәхазар схәыцра атәыла,
Сцәеижь ргәаҕуа арахь сабацо?!
2012

АМҘА УҚӘНАТЦ

АмҘа уқәнәтц, – гәанылагь акәзааит, – амҘа уқәнәтц,
Ирзымцәахуа, уаңхьаҕа иҕоу аацәыртцуеит.
Арҗашқәа ааикәтәашам ацәхәыра уанықәнак,
АмҘа уқәнәтц ирзырзуам иуцәырзо.

Угылап уаннышьтас (ҕыц уеырҕееила),
Иубап уаңхьаҕа ишьтоушәа иуцәырыз.
Уи амч иунаҕаз уаманы инеилашт,
Инхазшәа шубо иуцызгыи шуцыз.

АмҘа уқәнәтц ихьаам иуцрыхо,
Узтаҳаран иҕаз ажрақәа урхыңап.
Илакәшьо уаатгыла уахьану уананырхуа,
Иааугәыдыкыло адунеи ду уахыбаан.

АмҘа уқәнәтц иагаңьара иддыржлап
Нкылашьа змамкәа иааиуа зтарыжьуа.
Ипцтыгахоу, ишьартәагоу амҘан удыршлап,
Артқәа зегь зламзо угәы уагагәышьап.

Аха амҘа уқәми, унеилап,
Ахаангыи абашаз, амаңаз ухьатцрым.
Рееишьа змамкәа ирбогь урҕееилап,
Уаргыи ус аламала убжьазрым.

АмҘа уқәнәтц аамта уражәзом,
Уаатәар – уаргылап, цхьаҕа уңханарсуеит.
Иузымгаран иҕоу баагәаракгыи уажәңан,
Уззыңшымыз цьарк науханарсуеит.

2012

* * *

Исафсыз ааиуеит изхыцран-исхэыцран,
Исытцасны наӑ, аҫафқәа рахь, саршәуеит.
Сыӑазаарын, ааидысхэыцлоит, сызран,
Саақәтәан, лафкгы схәахуеит, сыхәмаршәа.

Сара сусқәа инымцәазоз усқәан.
ҫынч саадыртәеит, сдырқаран, сыдражәын.
Сара сыхтысқәа иузхамташаз хтысқәан,
Сара аранза саазгаз дахқәажәын.

Уи дабаӑоу? Сабаӑоу, сабаго
Саргы арантәи? Сышнейуа, арыц еицш,
Слахәлашәеит алу, срывшәап срымбакәа,
Сагызышт нас, араӑа зегь шызуеицш.
2012

* * *

Хаиғымхазар акәхап, нас, хазлаӑаз,
Хааидгылалоит, хнейпыртцуеит хаицәгәышшәа;
Фыза дхәамазамшәа азәгы араӑа,
Ихамхәацшәа ахаангы азә игәшәа.

Хнейшыклацшуеит, игәастоит, гәрамгарала,
Хаицылаанза хнейпыртцуеит хаз-хазы.
Сахымфәахыцуа уара сажәа уалам,
Уара ҫеик ааузымхәеит сара сзы.

Чарак аӑны иахтахны хайдтәалам,
Иаахалахан хәхәатәаз цәгәхәацәак.
Аныхәәҫа хкызар, хажәа еинаалам,
Хаибаныхәаргы хтахыхымшәа рацәак.

Иҗеридкылан дыҗоуп аиҗабыра
Аҗамтақәеи ахъзи зтаххаз.
Ихәжәеит амҗан иуардын алыра
Иззымфашаз, иззымгашазгы згаз.

Иҗаламгыло усгы дҗалагылом,
Дцааит, җамшуп, наҗ азы шцара,
Рееибаркны шьюук амшын ианхыло,
Егырт зфүзеи? Урыхәаҗш – аезара.

Уара идыр снаган зык санарто,
Уи салтыргы – анаҗсан сыздырго...
Ибаргәызеи, шыри, иҗоу збартам,
Зегы ирылоу, ирыцу, рыгәра зго!
2012

* * *

Афырхатца ихарҗ ахыкнаҗау
Бираҗушәа игылан иазыҗшуеит.
2012

* * *

Исзыҗамтаз ауп ирбо
Иҗастаз иаҗсны инеиуа.
2012

* * *

Иҗалалакгы, амарҗа, умшәароуп,
Ушәар – мрагыларагы мраташәароуп.
2012

МҶЫШЪТА АХЫҚӘАН

Макъанагъ ана-ара иануп уи ишьта.
Адгъыл танареылон ишьапы ахнықәсуаз...
Иагәалашәо рацәоуп иахъанзагъ Мҷышьта.
Иңсы гәеигәеиуа арахъ җара идәықәзар?

Ихы ибон уи зны ара дақшәыман,
Дахънеилакгъы ишибоз еипш – дынцәамыз.
Ҷсызкра хәа арахъ ианаақәла дрыман,
Итәгәыр аашьтихт, ицыз дагъреицәамызт.

– Уағашәеит! – ихәон уажәы-уажә дғагыло,
Иара иаастагъ уи иеигәырғьон ицыз.
Ныхәағәқәакгъы ижәуан араҗа инкылан,
Ажәақәакгъы ихәон ирмышәо – ихәыцыз.

Акы даргәырғьеит шухәо, цәгъа дааргәамтцуан
Ихы иааташәаз җакы, акәиц ташәартә уи.
Днатцхон дненины ачуан зхакнаҳаз амца,
Ивакәашоз усгъы уа дынцәартәуан.

Иара уи даргәаауан, усшәа рбозу,
Рҗааныркылон иара уатәҗьа рыбз инацқан.
Ажәған лассы аңтақәа ахаңозу,
Днықәгылон шьта ҳцалап хәа ацҳа.

Илакта еимарцаҳә, дхыңшылон Мҷышьта,
Даанапшаапшуан, дақәымшәо дахьцаша.
Иҗанынеиха, ицыз җымткәа ишьтан,
Ирзымдыруа дара уртгъы ахыхьзаша.

Азы итицааз ысызқаак ааңатпауан,
Уи дааргәыргәеит, ишытаһка дааһаңшын.
Кыргы даагылт, тынч, игәы раһат уа,
Иагыбон адунеи ду дабжан,

Дҕаларгы шҕеитаһыз уи дазнан!
Зегь аахәрашәа ибеит нас, иаадыдыр.
Мчышыта аһықәан дхәыцуа баша дтәазма,
Ихасабуа ишафашәаша шыоук итәгәыр...
2012

* * *

Исхаштуам сықәзаргы сыңсны:
Анкьа зны, анкьаза зны,
Дагар хәа дшәозшәа аңша,
Дхахаза, амра лхашуа,

Лыхцәы шла лыбла итаңсо,
Сыңсааит хәа аафуа ушыбзоу,
Хашта дықәзытуа сан,
Дгылан акраамта дааңшуан.

Меышан, мамзаргы шәаһьан...
Аңсҕазаара цәҕьа даршәаһьан,
Аңсра алакта дтанарҕшһьан.
Уажә сымҕаһь сышытра лгәағыуан,

Аха усгы аһыргы дсыцәшәон.
Аңша лыхцәы еиланажәжәон.
Деиҕамцуа дыңшын санцагы,
Уртқәа сымбоу зынзагы.

Саццеит сара амҕа исзыңшыз,
Дгәаҕуа дышгылаз аңхәыс.

Дабаҗоу? Сылаңш лыхъзом.
Дцеит уи наҗ, зегъ ахьцо.

Ирхынхәла ицаз уара шыта!
Сабаҗоу, уаасыхәәңш схаҗа:
Сеиқәышла, ҳашта агәтаны,
Сгылоуп иаауа сазыңшны.

Сантыцуаз агәашә асмыркзеит,
Уаҗәытәҗкә сааирашә сцеит.
Исхаштуам, сықәзаргъ сыңсны:
Анкә зны, анкәза зны,

Ҳашта дықәзытуа сан,
Дгылан акраамта дааңшуан.
2012

* * *

Зны-зынла, иахьанзагъ,
Салоуп уи ақалақъ сҗыалан,
Исцәызхьоу,
Җшаашьа змам ак ңшаауа.
Сынхазшә схы шызбо,
Аамталашә, схала,
Агәра згахуеит,
Бныҗаха бцазаргъ, бшаауа.
Акы бымҗанарсит,
Ахьшь еиңш. Ибыхьыз
Бхаҗагъы ибзымдырзар җалап –
Бааилышшеит,
Ара ңыара инхазшә,
Инабхьысгзеит быхьыз,
Садырсызшә,

Сгылан харантə сыбзыцшуеит.

Ажəџан багазар –

Схалашан ажəџан,

Адгьыл батəызар –

Шьапылагь сахысп.

Бара бымбара –

Абриак ауп сызражəуа,

Сызну ари амџа

Санзоуп шьтарнахыс.

Уи санызлап,

Уатцə уаха снабхьымзар,

Исымоу-исымам –

Зегь астап ацша...

2012

* * *

Саргьы сыцсышт, уаргьы уцсышт.

Уазхəыцхьоума настəи? Нас

Даџа дакьақəак аатышт,

Акгьы знымцакəа инхаз.

Аамта дəықəлааит наќ икəарны,

Арахь зегь ааныжьны, аарцə,

Аамта азеибафара ҳарны

Ҳамзаакəкəалакəа ҳазцар –

Ҳхацəоуп...

2012

* * *

Иќаимташа ирќатцə, иимхəаша ирхəо,

Дшааргоз уи, даарылахеит дтəитəыххан.

Пасеипш дзыцəом, днықəхан, ахырхырхəа,

Дхьантами, дагьырзыргылом ихан.

Аха иажәа җсажәами, җак амам,
Дыззымҗәахуа, жтәыс дзаузгы иқытоуп.
2012

* * *

Адуinei агәра игаҗәон,
Ахьаҗша иоуаанза дхыртәан.
Адуinei ду агәра имгазт,
Хыла адамра данарст.
2012

* * *

Сара истәыз, ихәеит, ихьыршәыгәха,
Ажәәан иалакнахан – исзыпшын.
Сшаҕьо адәы сықәын сара агәықәха,
Мра схаҗеиуан, аҗхзы сәашын.

Ашьха схалон гәаҕра сымазамкәа,
Сыҗсы ааиҗакуа ахракәа сырған.
Уара идыр адуinei ду сзамкуаз,
Уара сеилкаа, схы җыруан, дад, сәан.

Арха снықәлар – тәамәахә сымахызма,
Уи снахысыр акәын сыҗшаха.
Изымбаша анызбоз сыбла хызәон,
Сыкнархазшәагь сыҕан схы ларха.

Амшқәа цон иҗсаатәушәа, исхыпраан,
Истәыз акы сашьтан сыҗекынҗа.
Исхагылаз ажәәан сара исхыбран,
Иалакнахан уи – сара агаза! –

Сара истәыз акы, ихьыршәыгәха.
Уи ангәаста, снахысырҗ сҗаххан,

Аха снапқәа шейтдыхыз агәықәха,
Иаасхашәышәыз ңшацәгьак иагахьан.
2012

* * *

Уәны дырбгар, уатә ағыц ургылап,
Иулшозар, идырба аамта иажыз,
Аха ргылашыас иамоузеи атәыла,
Иацы арақа ҳара еилаҳажьыз?!

Иамоузеи, сцаауеит, уара, хнырхәышыас
Адәышкәағьаз иқәыңсаз иццышәха?!
Ахацкалак ауп икоу иацы иушыаз,
Икоуп зынза иумыхәогьы, инышәхаз.

Ари адгьыл ықәыблаан иахысхьеит,
Уафы имыхәо инрыжхьеит издынтәалоз.
Иеиғарыкшеит раҳәақәа, ихысхьеит,
Иеицәажәахьеит ғтызәзәала, ңара – цәалагы.

Иаауеит аамта иузмырғыцуагы рғыцуа,
Уззыңшым ашыапы иаақәнаргылоит.
Ишыздыруагы сызхынхалоу шызуа,
Уи сахьзарц мғақы снанылоит.

Сзахьзозар, иабыку, нас, сахьымцо,
Аха, избоит, сықәра нарха снатом.
Избоит икажбу ашытыхра ссахьымзо,
Уи атәы сымхәацзаргы иахьада.

Исзырбылгьом, ихьантәцәами ихабжьаҳаз,
Ихаҳәхеит иахьышытаз, иағьазҳахт.
Азбахә сҳәарым сгәахәын сара уаҳа,
Аха иамуит, бааңсылатәқьа сгәы ахәт.

Псахроуп уи, җа хъзык амагәышьям,
Сыззымгаз ауп, аха сагаргь амуаз.
Амшқәа ааилгап хәа сымшын, иааилгагәышьяп,
Ус иагьызбеит уаха рееишья шамам.

Хара иҳахьыз: ирбган иеилаҳажьыз
Җыңныҳәаны иутоуп, саргы исытоуп.
Сара сакәу, уи уа уакәу, иажыз,
Хагьзашьтоузеи, иңсыз усгы иңсит ауп.
2012

* * *

Сзыкәымтцит Краков. Адәыгбақәа срыгхеит,
Ажәәан иәалаз ицеит аҳаирплан.
Ара сара агәысакаратәҗьа сықәхеит,
Сахьнеиуа сзымдыруа сгылоуп, ихәлан.

Сахьнеиуа, сахьаиуа... Адырраз издыруаз,
Аха сашьтуам акы, сәәнаҳәоит.
Исымхәаша схәозаргь суазыруа,
Зегь акоуп, исхәашагь схәоит.

Схьаңшын, –
Сахьынатәаз ара акәым, ана акәым, –
Исықәшәоит, ишиашоу, скылкаан лаңшык.
Саднакылазшәа збанеи, мшәан, Краков,
Сзаланаргылозеи снаган җа мшынк?!

Илаңштәашәаран ицоит уи, аңхыз еиңш,
Инасыхҗьеит наҗ, шьаңхәак сағашәан.
Унархыңшаанза усгы зегь ызуеит,
Изуазар акәхап аригь хәа саашәан,

Салагылоуп атх сара истәым,
Сыздыпшыло ашәгы маатыц.
Амәа сангылоуп, изныстәу, изныстәым,
Сыцсы ахнырхалашәа атәыц.

Уатәтәи амш стәымхаргы истәымхеит,
Сагап уи арантәи, иаашар.
Краков, укәа итауршәыз дысзымхеит,
Исуғаз дунеи җыцк сызхаргь.

2012

ДСАЦӘАЖӘОИТ ИБЛАҚӘА ХҖАНЫ

Кәат Кәыҗниа игәаларшәара иазкны

ИҖны ықәпраауа иқәгылоуп абрақа,
Ирейгьу атыц аҗны, ахәаны.
Даамыртынчуа уаха, акы даргәаҗуа,
Дсацәажәоит иблақәа хҗаны.

Дсацәажәоит аңшәма җәыш, ахыбаф,
Зегьы здыруа, изаҳаз, избаз.
Узымцо иихәаз җәара акы унахыңан,
Дшааиуаз ус лашьцаракгы зхаңаз.

Идмырбозгы ибон уи зны, ианиааз,
Ахтагы итаиршәуан знык данхыс.
Игәы җнарқсаагәышьон цәгәа ихәааз,
Ихы ихнахуан иажәлар иара ихыз.

Ишьапы даақәнаргылалон иаразнок
Имаҳашаз, аранза уи анааф.
Знымзар зны иҗырдагәан дтәазма,
Шаҗантәгы иҗеицалахәааз уи аф

Ауаа ирылаз урт рсахъа рытан,
Аха инытцак еснагъ ахәа зжуаз!
Иамоузшәа псыхәа дара рыда,
Мыхътәын урт злажъыз дахьыпшуаз.

Аҫаанахар ихъшьыцба бла тнахуа
Аамта асаба ргылан иаанагаз,
Изаркуамызт аҫардеипш наҫ днахан,
Имәа арахъ ианахалоз абас.

Дгъыл икәхаз цәгъа ибла аркареит,
Ихагылаз ажәәан аахәашьит.
Имгар амуа дажәлалон баагәарак,
Изгәамтәкәа иааигәагъ шыоук ршьит.

Нас ауп уи данаатәаз ахыбаә,
Зегъы здыруа, изахаз, избаз;
Узымцо иихәаз ҫара акы унахыҫан,
Дшааиуаз ус лашьцаракгъы зхаҫаз.

Иәны ыкәҫпраауа икәгылоуп абраҫа,
Иреигъу атыҫ аҫны, ахәаны.
Даамыртынчуа уаха, акы даргәаҫуа,
Дсацәажәоит иблақәа хәаны.

Ианаахитуа сааибалоит сгагоушәа,
Инаиҫықәлалоит ччапшьыкгъы хааза.
Дызныз амәа саргъы сышьта ангоушәа,
Сыҫшуеит уажәы абрантәи хараза.

Ус иблақәа инархыцәалоит лабжышқәак,
Рҫаархоит урт арахъ итыкәкәаны.
Нас ихифоит, дтәоуп сҫаҫхәа дзышза,
Дсацәажәоит иблақәа хәаны.

Сыблақәа ҥырхаха ажәған аҗа
Саҗаңшуеит, ус сықәыңшуеит адәы,
Иағыздыруеит сызлаңшуа шыбжәзуа,
Даеакала ишыкоу иара итәы:

Ибоит уи иказ, икоу, икалаша,
Ишьтихрашәа урт хәаны, ифны.
Алабашьеиңш инаитцарсуа ииаша,
Дсацәажәоит иблақәа хәаны.
2012

* * *

Аңсҗазаара ахәрхь еиңш исҗыхо,
Самышьтуа-сашьтуа сеиха,
Адәы сықәуп дыңсыр исыңсыхәо
Сзымдыруа, схы сгәырәаха.

Исыцәцази исзааниуеи еиҗыхо,
Сшахац аҗәы сахаха,
Адәы сықәуп сыңсыр илыңсыхәо
Сзымдыруа, схы сгәырәаха.
2012

ИКАЗ ЫКАН...

Ирзымдыруа аибашьы ибака арҗаңхәа
Икан урт хәылҗазык еиқәшәараны.
Даатәеит уи ааигәа шәкыкгы даңхьо,
Акгы наиласыхт уака шәараны,

Шәазызаран, аиашаҗәкәа уҗахызар,
Ихаҗагы изымдыруа уи зыхьо.
Уақәымшәахьазар акәхап уара, афыза,
Мцак аңырқьхәа иаины ианухьо.

Убасшәа акәхеит усқан иара абрақағь.
Лара дагхеит. Дагхацәеит. Дыңшын.
Инимырпшырц иҥахны акы дшаргәәқауа,
Дхыңшыло даагылт, иеырҥынчшәа, амшын.

Лара дықамызт. Дахьынхоз харамызт.
Иеааникылахт,
 днaлышьҥаларҥы цәҥа имбазт.
Аңшахәаҥы – ауаа рацәа. Еилыхарамыз.
Даарылибаарц иҥахын арахь иаауаз,

Икыдхалаз, амҥа иқәхаз, иццакы-ццак
Изааигәахоз... Дыңшын, аха дааг!
Ихы дацәажәо акы ихәон иныццак,
Иусымшәа, даар, дынзырхалак.

Ус ләаалхеит уи арахь, дыркаран,
Ауаа рыжәпара дҥалкәрааит дшыңшыз.
Даагылт иқәихызшәа икәәкәа еидарак,
Игәҥы мацк ҥазныкҥы инаиаңыст.

– Кыр қалазма? – рҥанынарха аңшахәала,
Инамҥатәшәа дналазцааит, аха аҥак
Қалымцеит иаразнак. Игәы неиқәхәалан,
Пхьақа инеихигеит шыаҥақәак.

– Егьқамлаз, бзиараз, – ихәахт уи,
Иаха мацк иҥелыдкыл, даагәыбзыҥ.
Иаалырқьан лара акы даршәахт уа,
Изақәызеишь уи, аха, ных-ных,

Илҥаххар илхәап нас, илҥахымхар –
Ихәатәым ауп, ихәатәым хәатәым.

Иамоузеи җазшыала зегъ ҳаипшымхар,
Еипшхашасгы иҳамоузеи, җыым-җыым!

Азә имаза мазазоуп, душьыргы
Ихәараны дыкам, агаза,
Сара исеипшу, иахьа мацк даапшыргы,
Имазам уи зынза маза.

– Иуасымхәаз уасымхәеит иахьанза, –
Ғаалтит уи иахьаатәаз ашьтахьшәа –
Уалахар сҗахымхеит сара амца,
Иҗалап, схәеит, уагаргы агәыпжәа.

Имырхьаакәа хзынеипыртра җыысшъан,
Аха уи уадаҗхеит сара сзы.
Схы зжъеит уара шыта уанызжъа, –
Җамҗақәа мцацшәа хаз-хазы.

– Беилагама?! – иааҗирҗьаз ажәак ауп,
Днахьысын җшыаалашәа лмахәар.
Изеилымкааз иацыҗҗьаз дуаҗагоуп,
Уаҗытәыҗсагы иахауам ухәхәар.

– Иҳахьзеи, – ихәеит уи, – иҳахьзеи?
Җамҗақәа шҗацо хаз-хазы?!
– Җацҗа җабгахьазаргы, ҳақәсхьеит,
Насгы – дузыргылом шыта аҗсы.

– Уи закәи, мшәан? Ихәа аргама,
Изакаызеи иҗалаз, иҳахь?
Сыхазына, – ихәеит, – бажәа еилгамеи,
Бызцәажәозеи быҗамшәа арахь?

– Арахь сыкам, сара уахьгы сыкам...
Сгазара сыхьзагэышьеит, иааурха...
Иахьныкэгатэым мѡак ала зны сныкѡан,
Скѡалейт, сѡашьейт сшааиуаз атыпѡа.

Исхасырштхьоу пхызуп сызлацаажѡо...
Зегь аахѡуас, ѡакалаза икѡалос
Абаздыруаз зны, ссыхнахуаз уажѡа,
Схы-сгѡы уѡамкѡа амѡан ушсыниоз...

Еиѡазхѡара ѡыѡа ражѡа иацу,
Ргылашьа аныкам ѡара акѡаѡ!
Рымѡа нарыгзо, дара аахьацу?
Иаазалымѡуа излаѡаз... Уеилагап!

Заа хаипырѡыр еигьуп хѡа, даргѡакуа
Илыкѡшѡацѡгьан дгылоуп, илхѡац хѡо.
– Сара ѡазѡы истахьейт сызлаѡаз...
Унеилашт, хныѡѡлар, уара уи сыхьхѡо...

– Иѡаз ыкан, иѡхьаза икамызшѡа,
Слымѡа иѡалом ибхѡо, наѡ ибхаршт...
Игьлан нас акраамѡа урт ѡф рысшѡа...
Иахьа хѡѡык ахшара рымоуп, уѡаххар,

Аха еидарак ныѡѡѡалоит иѡѡѡѡа,
Иааигѡалашѡоит лажѡа акгы мхѡо:
«Сара ѡазѡы истахьейт сызлаѡаз,
Унеилашт, хныѡѡлар, уара уи сыхьхѡо...»
2012

* * *

«Уѡа уахьымаара! Иамуазар иамуит.
Егькамлазшѡа ѡшьаала саатѡап.

Снаныңшылар сызнаҳалаз амѡа,
Схыдара ѡазныкғы агѡра згап.

Сышнанагаз збап сахътѡамыз,
Сышѡашъаз, сызлаз сшаргаз.
Ускан насыңла сгѡы тѡымыз –
Амѡеи уансоу лахынѡас.

Сагъхаңшуам, шыта уахъ сызтахыда,
Ихагахан иқѡзаанит аңша.
Аха илакѡшьала ари: сара ахыда,
Бзиа ушызбац узбоит, алахша!
2012

* * *

Иеицхыраан, ирулакғы дѡаган
Дѡықѡдыртѡеит – алѡақ иашѡны.
Ианаахъаңш, ирбаз лакѡын:
Рхы дықѡтѡан иеырзажѡны.
2012

ИРХѡОЗ ХАСТЦАР...

Ирхѡоз хастцар – рааигѡаратѡѡы стѡазаарын,
Ишахѡшахѡуа сгѡы икыдшыло рымѡа.
Русқѡа сусны, рыңсѡазаара сыңсѡазааран –
Анѡѡа иумхѡан! – сназарын уатѡынзатъ.

Иѡаларын снархыхѡхѡарғы уатѡашътахъ,
Исхасмырштыр хѡиѡызара, хѡиуара,
Хъзыкғы згарын сара, ахъз иашътаз,
Иахынзастаху сналачо хдунейи уаара.

Ирхэоз хастцар – иаадыртрын агэашэқәа,
Сналахарын икэандаза рзы-мшын.
Игэыруа сашта итазаарын ахэажэқәа...
(«Қыафурууп икоу» хэагы рымшын.)

Ирхээз хастцар – зынгы сыбла хыздарын,
Иахьахыз цыара сыесырдагэарын.
Сеыртажны зыхэшэқәак еихыстэарын,
Сналагылон снейны шыоуы рхагара.

Шыцэас урт шытыхны срыцларын,
Рышхэа стамыз, рашэақәагы рыцысхэон.
Сара стэқәа саныртахыз сызларын,
Ицэйтхэатэымгы уажэ-уажэ иаацэйтцысхэон.

Ирхээз хастцар – сымша акыргы салацон,
Сызлагылаз аамта ома ацэызгашан.
Сымцэыжэақәа ааитцысхыр – ажэван салазуан,
Дқаломызт уахь сара исаңызгашагь.

Ирхээз хастцар – ирбахьаз срыцэашыарын,
Саарыдхалон зны сзымкэа, сшымкэа.
Дыззеит шырхэо, саалагылон ргэшэ ара,
Ауаа рсахьа сыман, сагыуашымкэа.

2012

* * *

Ецэак сахьынхалейт ажэван саншатцапш,
Уахь сеихагэышыейт, сытра саназымк.
Аха, сцар, уаф дахьыкам сабацо,
Сгэы иалоу атэымагь изалхуам хэқымк.

2012

* * *

Хшеицәызра хәицәызхьан хәикәшәахит,
Хзеиғампшуа иахзеибымхәо аңсышәак.
Симбазазшәа дахымаара дахеит..
Хқыңағь хәхкәа хан шыта анышә ахь.
2012

* * *

«Уатцәызны зиаск сыхкәхалашт – сзыруам,
Сырыр – уара еилкаа сахьагаша.
Сахьыржуа здыруеит, саныржуа сыздыруам,
Исыңсышьахо иамам еилкаашьа.

Исхагылоу ажәәан исанахәо хастом,
Адгьыл сыңууаа ицоит – исзынкылом.
Арахь исгәйдхахало пхастом,
Ағаңхьа сымчыдаха сгылоуп.

Сааихьеит, рыңа, сааихьеит сахьааиша,
Икәадахеит, сшьамхкәа насыңцааит.
Испырган саауеит, сыриааихьеит сызиааишаз,
Инсыжьуа нсыжьуеит, исыңцаша сыңцааит!»
2012

* * *

Саргы саатәеит афь сеаған,
Сыкәша-мыкәша зегь хәашьын.
Азәы иахәлахьан, тынхадак,
Ғазәы изыхәа уажә шыжьын..
2012

Дсазцаауан алғақ иашәыз,
Итәаз аеҳәа иеҳәаханы:

– Уи закәызеи – узымражәыз,
Уаҳзаазгаз уеиқәырханы, –

Уцкәынра агәы уман,
Ихәашьымкәа улакта?
– Ацстазаараф насып сыман,
Анасып сшон схаҭа.

Ацәҕамыцәҕа наҕ сапыртцит,
Сымдан иқәлан – изымуит.
Сизашшны уаф дысмырзит,
Ибзиа ахыҕказ аасырцшит.

Сгәыраз сыман ашта сҕытцит,
Уи раҳатза саахынхәуан.
Уафытәыфса ситдамшыцит,
Ихәатәыз хәатәын – ихәан.
2012

Урт злацәажәозгы ацсышәан,
Аха еиқәымшәазеит хбызшәа.
Аамталашәа зны сырнышәан,
Нас ҳаицәажәақәеит иаахжәа.

Исаҳашаз бызшәазамызт
Излацәажәоз. Цоуп, ҳаицын.
Аха истахымызт, сыртахымызт,
Ирхәоз, ируаз зеггы мцын.

Имшымкәа мышқәак сырдылон,
Шьоукы срыман сыхтакны;

Сызрылымтцагъ срылагылан,
Ажанаа иеипш, искиз кны.

2012

Исзымдыруа сыздыруам, исылам сылам,
Аха сыхшыѿ цырны зегъы срыхъзоит.
Пастернак дызбалоит дысгэылан,
Дыздыруашәа сыкоуп Виктор Цои...

2012

АҘНЫШ ЗЫҖИЗҘАЗ

Аҗныш зыҗизҗаз ддәыкәуп дыҗнышха,
Имѿа дануп уи, акыргы диеицәоуп.
Ушнеиуа духъзар – уқәиҗбап ушьхәа,
Уалгоит ауп усқан, умѿа ныртәоуп.

Аҗныш зыҗизҗаз аҗныш диѿызан
Дахъаацәыртцау рыгә иахәаша ихәоит.
Шьоук анаҗа ишьтоуп рыхқәа хисан,
Шьоук араҗа җымтзакәа ихәхәоит.

Аҗныш зыҗизҗаз дахънеилакгы дшәартоуп,
Узицлом, иҗырҗбан цатәуп – игәра гам.
Иваиргылогъ иуртарым царта,
Уларыжъп уртгы унаганы агәам.

Аҗныш зыҗизҗаз, аҗсыцәгъа, дагътәышам,
Имѿа уанхалар, уахишьаап амал.
Мышкызны дазцозаргъ, ишидыруа, атыша,
Иахъа ихижәарц дафуп ухәдаҗьал.

Знапы даныпшыло рѣапхъа дкъақыахуеит,
Хәшоуп иѣыцуа – ргәы канатцоит.
Дынтыцыр, урт гәхъааигазшәа даахуеит,
Цәгъак ыршо, еитаршало дцоит.

Инархәаархәуп иибо зегъ, дѣашьоуп,
Иблақәа ирхылахъеит аш.
Аикәатцәа шкәакәоуп, аиатцәа џежъуп,
Ихъынаашәа игылоуп абааш.

Аңыныш зыѣизтаз ддәықәуп дыңынышха,
Атәыла инапы ианхалар хәа сшәоит.
Иага иундазгы, сықәымкыац сышьхәа,
Дахъызбо баѣ-баѣы сеиѣышәшәоит.

Мышкгы мѣасран икам хәиѣымхо,
Азәы сицәцан, ѣа цынышк даасыхъзоит.
Ари адгыл аңынышцәа ирымхым,
Ари адгылаз ақәцара цоит.
2012

Исзыруит исзырымүшаз,
Исзырымхәашазгы рхәакәеит.
Сара ишсышьтаз ицәкәыкәыша,
Ирыцәхалацәеит си қәеи.

Исыртанда, уара, аңсыха,
Ишқагъежъуеи сыблахатц,
Аха азә дасымтац аныха,
Дсаға-дсыуа – дсымшәицац.
2012

Исытцааны иргазшәа сөыхәа,
Испыртцны, сныжыны ицазшәа сыр,
Стәоуп исзымдыруа ибыцсыхәо,
Үенак сынхкаҳаны сыцсыр.

Нтәара ақәымзааит агәтыха,
Иснато ахыхь, агәыхь,
Стәоуп исзымдыруа исыцсыхәо,
Бара үенак ак ансыцәбыхь.
2012

Аццышә сақәҳауа, зны аҭәхәа
Сааҭәхәахар хәа сшәоит сажәны, –
Уаф дысмацәажәо ағацхәа,
Схы сыкәәҭ, сеихашәны.

Сзатцымтцуа сықәра еидаран,
Сзымгыло сәеиханы,
Адәы сықәхар сҭахым даарак, –
Саацсаны, зынза сханы.

Сышьҭахьҕагы сылҭатцә ҭеироуп.
Сара инсыжыуа ажәаны:
Ацлеипш агәарахәа слеироуп,
Иасуа цшак сыхнажәаны.
2012

Инасыхеит ҳара уаҳатәым хәа,
Инасыгәеит, иагысыцәхаст,
Изгарызшәа рмал ду рымхәан,
Рыҭенақәыжыуа ирзынхаз.

Еизаракаҕе ажәа сыртҕом,
Уахь сагынарыҕхьом зынза.
Рнацәа ақәыркуеит сыпсырта,
Иалахәмаруеит слахынтца.

Ирҕахуп сыбла хыздар,
Сҕы ааихаскыргы бжеиҳан,
Хзеиҕампшуа ханынеиҕысуа
Дааргәаладыршәалоит хан.

Уи са сашыцәа анархаго,
Иансызнымкылогь убап.
Адәы сықәуп сырпырхаган
Изла? Улазцаа арупап.

Сыртәым. Акымзарагь хзеилам.
Иахзеилам аңсра, абзара.
Исылшагәышьом ҕхәаҕа снейлар
Сара сакәымкәа сара.
2012

Аңсрақәа рацәахеит ачарақәа рышьтахь.
Ара ңсроуп, ана ңсроуп, ирылалазеи!
Харихан дцагәышьеит Жыгәа дишьтахх,
Аңсрақәа ирықәшәеит Цышәааи Лазааи.

Инхаз иңсыз ирышьтоуп игәаҕ-гәаҕуа:
Дыңсит, аха аңсҕы дырҕеитәуп.
Снеит, срыхзеит шуҳәо уара анаҕа,
Анаҕсҕы ңыара рыцхароуп, инеитәуп.

Уаңьал арахь аҕаанахар – инаңшышам,
Уҕҕәара узахыңом, иага уургы.

Арахь, шьоуки ирыздыруам ишыңсыша,
Аха иңсгәышьоит, рыцха, дара уртгы.

Абар иаин иахьаидгылаз, дышгәыгуаз,
Ишьапы дықәкъан дныштанатейт Гәада.
Акы дархәацәоит уи, дакызшәа аныха,
Ас дпато иааихамгылац иахьада.

Сара соуп, ихәахуейт, зегы зхароу,
Аха хәашьа изаҗазом ихароу.
Хәи, дад, Гәада, җа җытрак унеихароуп,
Угәнахагы ухухроуп, иумзароуп.

Башагәышьоуп, далгейт Гәада ашамҗаз.
Ука, укам уаргы зны сыңсып хәа,
Рацәак акгы унарҗаҗазом аамҗа,
Уагагәышьоит, зегь реиҗш, уаргы уқәхәан.

Укала, иааиуа, уқанат азәы хәа,
Уназхәыцлеи умҗагы ушанысша.
Ирымбазар, уанца, утыҗ тацәызшәа,
Уаныҗазгы ирбон ауп укамызшәа.

2012

АҖСЫУАК

Париж дықан, зны Калькутта,
Ниу-Йорк, Лондон дыҗхәахьейт,
Дналс-аалсуашәа Гәдоуҗа,
Рими Венеи ибахьейт.

Дсасны Варшава далан,
Шьоуки дрыцныкәон Пекин.

Дыкан Гана, Гватемала,
Венециа ссир дазгэыкын.

Иныкэахьада, избахьада
Уи иибакъоу – дкамлазац,
Аха днанамгазац Лаҭа,
Цабал дненины имбазац.
2012

БЫЦӘОУП

Быцәоуп амш иаркараз, ибыцымныкәаз
Аамҭа аҭлакь еиҭш бахьангылоу
Уаҭа чхашьа бымоупхәагы сыкам,
Ибымнамхзацзар уи, акара, ибылаз.

Атәаха бнамтәит бахьаауаз, агылахагь,
Агәыр аҭа бкылнарцәит иагаҭьара,
Зынгы биеиҭшын, избон, абна илаҳаз,
Аха цасгы бгылан баҭын аччара.

Бшылҭра бдыруан уахьынтә, гәыҭрамыз
Ибыханы бназгоз наҭ, адәы иаҭәахь.
Жәфән ду аҭаҭа быззыҭшыз ҭсҭыхрамыз,
Баанызкылоз, бызмышьтуаз анырацәаз.

Ибызтадаз, рыцха, бара азы аисаха,
Амч абаҭаз, аха уи баналашәа,
Бызгәтылазкуаз ирымҭакшәа аизаха,
Бнарылҭәраан быҭшаабхаз бгәалашәоит.

Бызҭазсоз уи азиас зыхәашьын,
Ибыцасны баршәуан амфән ампыл еиҭш.

Сгәәкуеит арантә: җара акала сбыхәашан,
Аха адгыл икәу амца самбылуеи.

Санынабхыпш схаҗагъ уи саналаз ауп,
Схыблаа-җыблаа сныжуп уа кәарашк аҗы.
Адунеи зегъ сара исхынхалазу,
Сызгыломызт, сыҗсны сыштан гәашәк аҗы.

Хнеипҗахалар хҗахны, аха ихалымшо,
Ус ауп хара хшеиднагалаз, хгәәкцәаны.
Сааҗсан саргы, изулакгы суалымшәа,
Сғынасхон еипш, хрыҗхарақәа ааҗахцәоны

Баасывагылт – шыҗа уҗәк еицахатәын.
Баасыхәаччан – амш збеит җакалашәа.
Иус хьантан – ишыҗаз шыҗхны ирахатәын.
Амшын ду цәыкәбарқәан хайцалашәон.

Изт, иагеит хәа ишхалапшуаз, халамзит,
Арахь хәкәхәит цәкәырҗақәак хәҗырылакны.
Җыаргы игамыз амҗа хдырбон, халамцеит,
Аамҗак ааин, хәцныкәон зегъ рылагы.

Аха хара иахтәымызт уи иахнаҗоз,
Иахмыхәагәышыеит, сымш, хазларгәыбзыгуаз.
Җә кәаракгы ханнакьон хзымшаҗаз,
Ағынанахеит хамшқәа, хәҗхқәа ныхуа.

Баркаразеит бара уи, баргәашеит,
Бахыныкәхәзгы барцәеит бҗахәахаа.
Хәеибаргыларгъ, җара тынч хәзтәашам.
Быцәаз тынч, бзыцәозар, җә хахагъ.
2012

Лыкэчарақәа зегь ахышь илцэагазшәа,
Ашта дыкәгылоуп, илфашәышәуа аңша.
Уахь егышықам ҕазнык агәра лгазшәа,
Лылаңш кыдхалейт сан дахыңшуа.

Ахышь ишьтнаңааз агейт, ихынхәышам,
Аха ара аеартынчуам аҕеарт.
Ицейт акәчышь лалаз амҕыша,
Ицейт, иаахә шыта иубар.

Лымтэыжәоақәа хрыттак хлыман иахьанза,
Хәың гәартак ихаласма ахышь,
Уи ауп ашта икәхаз дзыргәамтцау,
Уи ауп лылаңш зкыду ха хәхь.

Сынкашәа-аакашәо ашыац иатцәа сшылаз,
Сызкәыз адәы сыкәңаауп, исдәым.
Дхьаамацараха хан рыцха дгылоуп.
Сымтцанарсыз, сара ажәоан сатәым!
2012

ДАҒАЗНЫКҒЫ АҢСҢАЗААРАЗ

Схы аршаҕеит, сгәы афеит ишааиуаз,
Сыблақәа арааңсеит – слашәхарц егысыгым.
Сымчқәа каңсеит, исиааиуейт сызиааиуаз,
Скаңа-чаңо, ңасейңш, адәқәа срықәым.

Сымтэыжәоақәа хыдыфрит, сңырра ңыысшьон,
Сдагәамханда – ираңеауп исмахауа.
Зегь ңызшьалоз акымзарак ңасшьом,
Ицаз сахьтэыуом, саршанхом иаауа.

Иҗалалак – схәы-сжыы еиланаргылом,
Сгәы цәымсахоу, сарпыруам акгы.
Аңсҗазааратҗәкыагы сгәы каршә саңылоит,
Сшацәшәалоз еиңш сацәшәом зынзакгы,

Уажәы-уашытан сықәнагарашә шызбо,
Иҗаз, иҗоу аацәыргало иҗакыдан,
Уабаццакуеи, макыана ара уңшыз хәа,
Сааргылалоит гәыҗрақәакгы сытан.
2012

Срыцхара ззымгаша шыоук ыҗоуп ари адгылаҗ,
Урт уи иаднамкылазарг, иқәуп игәеигәеиуа.
Шыаҗакгы җасымҗазеит зны ргәымхара садгылан,
Срыцны шыҗагы агәашә аҗынза снейуам.

Иушыыр иузымшыуа ауаа ирылоуп иуааушәа,
Уахынтыцуа ақыдқәа реиңш иаауцырахоит.
Иңсны иқәушәа акы рхырхәаалоит уоушәа,
Иңсуам арахь, ибзиан иңсыр аха.

Аңсы гәырҗа иаҗоу аңсҗәа карахеит,
Ирызцәырымго иаарыдхалт, ирзымҗәахуа.
Дара рхара нарган шыоуки ирхарахеит,
Иқәлан ицоит, ицоит җыаргы изымҗахуа.

Шыоук рымҗәыжәаҗаг иаатцарклоит, гәымхақәак,
Ирҗахымы уртгы җыара ирыдгыло.
Ргәылацәа ахыҗо рыздыруам, изхымҗәакәа,
изнымхакәа,
Иааидашшыло иаатәалоит, рысабицәа ргәыдкылан.

«Абарт рааигәа иҕам, абарт рааигәа иҕам роуп
Зыңсы аавыызгаз», – рымшуп урт, лахыыцәҕақәа,
Иңшаауа идәықәуп, изҕугь баша ныҕәароуп,
Иааиҕахалоит ианаахынхәуа, еибырхәалоит
рыцәҕақәа.

Еибаргәамтдроуп иҕоу агәымхақәа рдунеиаф,
Иага уургы, иага ухәаргы узалагылом.
Рхы ахыдырхаз ухәонда, уара, инеиуа,
Аха ацәажәарагы улшом – уаха улам.

Изыбазеи сара абастәҕыа схазшәа,
Уаасыхәаңши, иацтәи иахыа исылазом.
Срыцхара – арт агәымхақәа еиҕахазшәа
Збо салагеит, сышнеиуа сагырылазуа.
2012

Уалагәырҕа амш: икаххаа еиҕашахт,
Абас иҕан иацтәи амшгы – уацын.
Ишңарацәоу, уңшыр, угәы аззырхаша,
Ирыцхароуп абасеиңша ңыара убжызыр.

Улымха иҕахәытхәытүа ушаргәыбзыҕуа,
Аңша ҕәанда ушашышыуа аңхәыс леиңш,
Угәуеанзамкәа ахәархь еиңш акы аауҕыхоит,
Инеилажыуа уусқәеи шыоук русқәеи.

Аңсҕазаара иацу, ҕаҕа иацоу,
Ирызгәамто зыхәашыа иаахытүеит.
Уи умбазшәа ҕаҕа, нас, ухатцоуп,
Зегь шумаз... Иумаз зегь уцәызуеит!

Ус убазар акәһап амш ануцас,
Узалымцуа атцх уаналоу, иухаҳаз,
Ари ссирми, зеггы ианырцәузо,
Идсырбахуам хәа ишсылам уаҳа,

Уанаатәо згәы цаз уеыреицъыпшәа,
Хаара-бзаарас иҕоу зегь уцәызлоит.
Азәггы издыруам уара иахьа иуқәшәаз,
Ахш еипш уажәы-уажә уаарыцәхытцлоит.

Арахь амш шыҕац иҕоуп – икаххаа,
Адунеи ду арцхахьейт шәахәала,
Аха дшакыц ахьта дакуейт хаха,
Ғәтцәыхьума акгы ихьт Пахәала.

Аңсҕазаара иацу, цаҕа иацоу,
Иабейтахыз, уиггы ибейт арҕама.
Уара убла хәа, нас, ухацоуп,
Ус ҕатцашьа амам, уара, иамам.
2012

АМЗА САЦАЦШУА

Сара арыцха, абри амза сатцацшуа
Сызтәарым акраамта – зеггы нтәашт.
Адгьыл сшықәыз абри ажәәан сатцашуа,
Сцап снеикәабыл, еилыбгашт абааш.

Сгәыҕрақәа идырғәғәаз, уи ала иргылоу
Абааш дырхәашон ишдырхәашара,
Иахьанзаггы саҳәа ҕых сызцыло
Ирылшазтгы, еак акәым, сыршәара.

Исылгахъазаргъ ауан урт иахъанза,
Уатцэынза урт снармыштырггы ауеит,
Аха идмырбакәа ара сзыргәамтца,
Сара стәала, сымәала саауеит.

Стахааит атахызаргъ сахътанажьуа,
Сызлапытца амәәқәа цшаауа
Сааит иахъанза, схыдарак сканажьуам,
Сшаац ауп скамҳакәа сшаауа.

Убри азоуп ари атцхггы сзалоу,
Игылаз амза шытытца изысхаццо.
Исхәахъеит, еитасхәоит: зегъ аамталоуп,
Хараза сызцашам наӀ сыччо.

Сахъзагәышъар, иааиуа амш сартцәуауп,
Сықәнакшап, сқәыбасагъ сагап.
Сынасыц датцанакыр зны сыуак,
Сыеидкылан цытрак снагәагәап.

Уахеипш, иага цхы сырпылап,
Са стәы иакыр – сигәацхар хазшаз.
Амза ташәар, ашыжь амра гылап,
Рәырҕыцны испылап сызлацшуаз.

Сымнеираны сыӀказаргъ уатцэынза,
Ари атцх салазсоит, сатәуп.
Уи азы мацарагъ, зхышъаргәытца
Сакәыхшоу, идуззан итабуп.

Сара рыцха, абри амза сатцапшуа
Сызтәарым акраамта – зеггы нтцәашт...
2012

АУАЛЫРҒАЦӘ

Рыцхарақ ықазар, дырракғы уртап,
Иңшны итәома, иңрысп, иухъзап...
Амға ианылан иаауеит ауалырғацә,
Уаха акымзарақ ықазам, мап.

Ауалырғацә гәаргәаруеит бааңсыла,
Ишьтыхны иакушәа абирақ,
Иаршанхап, ишаақәшәаз еиңш рылаңш,
Инаскәа-ааскәан игылоуп нақ-аақ.

Игылоуп ауаа уалырк рымбазацшәа,
Иара шытыңоит, ишьтасуеит еиңа.
Аңхәақа акы ықамыз шыацшәа,
Ицәғәыхаа, иқәсны иаауеит ахәада,

Абжы цәгәахәзеит ианынғала агәаға,
Акы иазнымкылеит уақағы, иңыст.
Харантә абжы акраамтағы иаауан,
Ицеит уи нас нақ, иахьахыз.

Ус, ишыңшыз, ағаанахат, лакәми,
Амға асаба анырчыла ауалыр.
Уалырымкәа иеызар – кәадыршәағ ак ақәми,
Кәадыршәағ иауазеи, избоит акәадыр.

Аңхыз салоу, уалырымкәа, ыызаап,
Иақәтәоугь иаразнак дыздырит, дыздыр.
Уи дызғыц иахьанзагь дағызаап,
Иажәа узахыңом иңацәу ауалыр.

Алада дығлоит, ағада дығлоит,
Уахьғы арахьғы дыбжьоуп, дагьахьзоит.

Хтелевизор ибжы цэйтэ аатылоит,
Даахалахан, днытча дцоит.

Хэычгы дугы даакылсыр хэа хшэахуеит,
Иаадыруеит дшымцо уи дышцара.
Амшын а́кэара днықэахуеит дшэахха,
Даақэахуеит дбылгъан, дуалырха, а́кэара.

Нас арахь амѡа даанылоит дгэаргэаруа,
Рхы игеит, избоит, митэ ианиаз.
Шьоуки ишьта ихыхуп икэаруа,
Рышьтыбжыгы шытыцуа иаауан иахьаауаз.

Сымш мшымкэа иснарбеит ауалыртаца,
Сытх иалоуп агэгахэа, иаанкыл!
Исышьтагылоу аңсыхагы сыртом,
Инцэартэ саңхьа инеиуа ркэакэыл!

Уртгы егыртгы рхага, ишьтыцо,
Инеиуеит асаба ргыла ауалыр.
Сыбла дыхгылоуп зэабаа хыңхыцуа
Иғәапза иантэалоу нахьхы акэадыр.
2012

Цшацэгъак сагозаргъ сыжэжэа,
Ажэѡангы ааилымго сханы,
Ааңынак схы азырхашэа,
Мѡакы сануп сеиханы.

Сабацо абас сыццакы-ццак?
Сабацо абас сөыхэжэа?
Ашэакгы схэахеит инытцак,
Ижэны, сашьны саауашэа.

Зиаск сааҕынгылт, сырзом,
Сыррашәа збахзар газа,
Сааҕын шынхазгыы сыздырзом
Сышытахьҕа, наҕ, хараза.

2012

Исыпхаз сыбжа ргахьеит, инеицхыраан,
Сыбжа моу, уи инеиҳазаргы ҕалап.
Зиаск ҳабжысуеит, сан, аха сзыруам,
Уи сықәхәан сагар ҳәа дшәозаргыы саб.

Урт ирдыруеит иҕам рахь амҕа
Сықәлар шхыдароу – цсроуп сааццакыр.
Ашта сҕаз, нас, араҕа сгәамгәамуа,
Схәартаны рбозар арахьтәиқәа акыр.

Сылапш иҕашәоит ихароу сҕызцәак,
Исызгәаазшәа, урт еилагылахуп ҕымт.
Сааит сара арахь ҳәаақәак сырхысцәан,
Рацәак уаҕ ихәо ускгыы саҕым.

Срылсны сааит сара арахь ибатәымыз,
Сызхара исзымбакәа уаҕа ибатәыз.
Мҕакы ианыцсалоуп еидкылашәа исымаз,
Сышытахьҕа инмыжькәа ҕыцкгыы сахьтәыз.

Сгәы далҕьоит уажәы-уажә қәрахьымзак,
Дшыхгылац сыбла дыхгылазоуп зышк.
Сгәы иалоуп урт цқьа сахьырхьымзак,
Ус, уи сгәы ишалоугь, сыцсышт.

Ғәнаҕа сацтам сҕәоит, аха усгыы
Лылахь ахьейқәцәаз хьаазгеит пҕәыск.

Аамта хара дагеит уи аңхәысгы,
Датәуп җеа дунеик, даҗеа хтыск.

Сыңхыз иалоуп ахәсеи ахацәеи,
Рышьта сыххалейт – избоит, избазом.
Урт злагылаз аамта иахацәейт,
Дара арантәи җьаргы ицазом.

Сажәа иалоуп, сашәакәа ирыцуп,
Аха, иазууеи, сыбжа ргахъейт.
Дара рылоуп, – исхәаша иҗыцуп, –
Сызлагылоу иахъанза адунеи.

Зны-зынла җсаатәк еиңш ажәәан ду салоуп,
Анцәа сизааигәан схы збоит уамашәа.
Махәык еиңш, иацтәи амш сахъынхалоуп,
Акы сцеит сара уи аныхжәа.

2012

Хаибамбар бзиан, хәнеибабагь – хңеиңырцыр,
Аха ацашъа дақәымшәо даасыдхалт.
Истахым ихәозшәа зынза усырзыр,
Дгылан уи дсыдхо, деитасыдхо.

Хәыци дуи дразцаауан дгәыбзыгза,
Иҗаз, иҗамызгы хъаас иман.
Арахъ, дцахъан зны ашәкәы саныхзан,
Днасыгәтас. Җишъаалагь ситима!

Уажә иршәшәоит, даасыдхалан, итцыхәа,
Ажәлеиңш иҗбоит жәакәак, исмаҳаша.
Измам хәагы акы ыкоуп, уара, җсыхәа,
Иага аамта царгы иузыриашо.

Анышә иаҫо уҫааухеит узиаиуаз,
Иахья уи иабамоу, мшәан, зашьа!
Ааишьа уақәымшәеит уара арахь уанаиуаз!
Уақәымшәо угылоуп уажәгы ацашьа.

2012

Раамҫа рафрыжыт изыпсаз еилымкаазакәа,
Раамҫа рафрыжыт беиеи ғари.
Ахылағьарахь, нақ, иҫартцеит иагәан,
Хыдарала рымшқәа ирылахәмарит.

Изқәышымхеит. Ргәы иажьеит баапсыла,
Наунағза арақа иқахушәа.
Иқәибагеит шыоукгы нас, инеидыпсылан
(Уааилымго угәыла ихәда хужәар),

Шыоукгы дәықәуп ус, ипсымкәа, ибзамкәа,
Изеиҫампшуа, арахь – еидхалан,
Иқоуп – ҫаказы акәым – амгәаз,
Цьара нақ иагаанза дара бғалан.

Амал иалатәаз рмал нтәеит ишнеиуаз,
Иамазамшәа шырбоз уи аантәашьяк,
Аха инымтәо хәа акрықоума адунеиәҫ,
Иану арахәыц анытдроуп акәаркәашья.

Уртҫы егыртҫы ааилагылт уажә иааины,
Ирбаз ицаз рымшқәа шырахәмарыз.
Ирхууааны инеиуеит аамҫа риааины,
Ирзеилымкаауа иаахьяхәны изрықәмақарыз.

2012

Иҗаз ыҗан – мап рцәыскуам
Сара истәыз, сызлахәыз.
Мап лцәыскуам исаңызгаз, –
Хара ңшак иагаз аңхәыс.

Мап рцәыскуам иҗалашаз,
Иҗамлашаз – сызшыахаз.
Мап ацәыскуеит сара аиаша,
Исмаҳашаз, исаҳаз.

Иҗаз ыҗан – иҗамызшәа,
Уара иухымсызшәа умхәан.
Иҗан сара сыхәда хызжәоз, –
Ухатцоуп, усҗан умышәхәан.

Чхашья амамызт – саапкызар,
Сеикәанаргежықәазар амц.
Апырпырхәа амца скызар,
Саннаҗьазар уи атзамц.

Иҗаз ыҗам – иҗамхашаз
Дсываңало дааскьяцәеит.
Сымшқәа ирылахаз, израшаз,
Дсыдызхәалоз зегь аантәеит.

Сара сшыҗаз сыбла хәазшәа,
Иеихан, иртәым мҗадырст.
Акы схәалон зынгы уазшәа,
Хәашья змамгы ахьхәатәыз.

Сывараҕы, сыҗеырдагәоу,
Җасашәа амҗалатә җалан,

Исзеитархээз са сзы илакәуп,
Иҕаз ыршо зегь еилан.

Еилыхара-еилафеиласроуп,
Истахымзаргь, сызлаха.
Сара сымфала сымфасроуп,
Егьсымбазшәа, аха нас?

Исыхъзеит сназыцәхъацыз,
Сызцәыбналаз зегь сыхъзеит.
Сынхеит сара иҕаз сшацыз,
Иҕам сашьталаны сцеит.

Иҕам, иҕаз, иҕалаша...
Арахь исыжәлоит еилафьнт.
Зегьы ирышьтоу дызрыхъашам.
Пстазаарагь соуам ынтә.

2012

ҔАИРПЛАНЛА

Воронежи Ростови рацәак аурыбжьаху,
Аха ҳара амфә ҳақәхацәеит усқан.
Ажәфәан ҳалан, сгәы уи ибжьаху,
Избеит ҳақхьаҕа иееимызшәа ҳусқәа.

Ҕҳаирплан неиуан итахауа, ишьтыцуа,
Аҕсы ахәлаха, иаламкәа уаха.
Изаазари, зегьы иҳахьуан ашыз уа,
Иҕалон уажәы-уашьтан ҳқахар.

Рыгәқәа ааиласын, шьоуки ирыфәнахуан,
Шьоук хәыцқәак ркын ихьусууа.

Азә дахьтәаз «Иазхоуп!» хәа дыхәхәахуан,
«Халгеит хәа сыкоуп», – имшын аңсыуак.

Пхәыск снапы дахьынхәлеит хангыла,
«Шәтыңқәа нышәмыжын!» – лхәон стиуардессак.
Дәыхан, хәбакоу хәа дсәзтәауан сгәыла.
«Хәбакаху, – атак кәицеит азәы, – Одесса!»

«Одесса иауазеи, хкыалама, хкыала?!» –
Аилиуминатор днадтәалт ахатца.
Хәаирплан кәлаауа ажәәан ду иалан,
Хтыцыр хтахын, аха утыцыр уабәцоз!

Сталарым хәирпланк сара ахаан хәа,
Дматәнеиуа дтәан ауаә аса.
«Бара боуп, бара ибтаххан...» – хәа,
Аеңныхәа налиңон дахьтәаз уа,

Ижәынгыи дшыказ мәашьо, еадабагык.
Нас, ахәирплан аеартынчшәа анауы,
Ишәаз ахатцагы даатәеит иеырбаба,
Деимиаа, исахьақәа ита адауы.

Еиңалталахт, ажәәан иаеңкәазшәа,
Хәаирплан кәдыңь, ицәгыатцәкызаап хусқәа!
Стәан сара тынч абри самыршәазшәа,
Аха сыңсы схаҳахьан усқан.

Ицзозеи уиаахыс!.. Цыарак сузыртәомызт.
Ажәәан салан, амшынгыи сынхызлон.
Саазгаз сагомызт, сызгаз саанагомызт,
Изызхәыцтәу, изызхәыцтәым срызхәыцлон.

Уахьагалакгы, еилыскаауан ашьтахь,
Ушьап адгьыл ианықәсуоп, хәарада,
Уанығәғәу. Сынтытыргы хашта,
Сымчыдоушә збоит сара арада.

Иаазымтәазоз сабацало сахан,
Аха, ишқауури атәахагы хамам.
Ажәџан салакнахаушә збахуеит,
Иаасгәалашәар инымтәоз уи амџа.
2012

Угәуеаныз иушьтоу рыцқәа анырхуа,
Урлаган, уанырғашәа, сақә-сапыншәа.
Иудыруазааит ариггы: укназхаз укнырхуам,
Шьоукы анухәапшуа уңсызаргы уңсымшәа.

Ауаа ирыздыруам ауаргәала ишантәалоу,
Игылоу дкаҳар, икаҳаз дышџеиуа.
Амшын ду аңшахәа акалт ианантәало,
Иқәназәзәар хәа уи иаршәақьо среиуам.

Сыкнарҳа, сыкнырх, ица исыграгыла,
Санеикәха, агәағ цыжәарак атам.
Цәгьа сымуит, ламыск сыннакылан,
Ус сықоуп, ус сықан иахьадагь.
2012

Схы сымагәыхьқа сеиҗаатцагылт ажәџан,
Сзықәгылоу адгьыл сыцууаа ицо,
Исышьклаҳаз аңырцшәа смоуа, саражәуа,
Саңхәақа ишьтоу сымшқәа цхьазо.

Урт рацәагәышьям схы зжьаргы, исымжьаргы,
Ахьаңшха соуаанза ипрып, исыцәцап.
Сааңсами, истахуп маңк сыңсы сшьяргы,
Аха шьта уаха шсылымшо ззап.

Сёынасхап мөа хара саңхьака ишьтоушә,
Шьханхыт икоушә иахьанза сзышьтаз.
Инсыжьыз аацәыртып арахь рыңскәа тоушә,
Инсыжьыз – сгәы тызфааз, зны иагьзырдаз.

Ирбахьац сакәхарым икоу сахьрылоу,
Снеиуеит, абар, сара икоу чҳаны.
Иахьанза сизнымлац мөакгы санылоит,
Сеикәлымҳаха снеиуеит исмаҳац саханы.

Исмаҳац, изымбац шңарацәоу, ассир,
Сыблахатц дыргьежьюеит урт, сызлаңшуа.
Рыңхаран сара абартқәа сымбакәа сымөасыр,
Ишсышьтагьежьюа, ишсышьтахынхәуа аңша.

Сыкәнагахьазар акәын уи зны, уаахәыцыр,
Иааргылаз асабағ схәәхьазаргы ауан.
Издыруеит, митә калахуазма сызыр,
Аха смыззакәа, сыкәха саауан.

Акы сашьтан, зегь реиҳа ихадоушә,
Исықәхазшәа имшәакәа макьанаггы уалк.
Иңьасшьо мөахарак саңхьака ишьтоушә
Ахьызбаз ауп, сызлаҳаз саналт.

2012

Бнарахеит зны афны ахьсыргылаз,
Қьаңтахеит сыңсы штаз, саныз.

Ишҗастахыз уа сеитанахылар,
Анхара сеиталагаргы җыц.

Аха амца сзалымцит иахъанзагы,
Сыеҗәә саҗацәә җеҗәтәуоп, сыцшын.
Идырцәазшәә сыҗамыз уи амца,
Ирыцалазшәә ихытцны арахъ амшын.

Аха дхаккала дықәгылоушәә сбартца,
Ицатца еимиаан сизыцшуеит гыгшәыгк.
Итахушәә аҗәәан цқәа дабарцаз,
Днықәс-аақәсуеит ашта даҗазнык.

Җыжәроуп нас ара изҗу еидтәалан,
Сышәҗәқәә амца иақәйтцит аныхтә.
Сыцшуеит арантә зынхара акгы ззалам,
Сгылоуп җымт саҗәылацшуа җтоурых.

Акырза зхыцуа рхәаақәә рыҗедырҗыцуеит,
Амца хәытҗкәеит, икашуеит ашә.
Сацхәа игылан зҗәазхаз дысцәызуеит,
Ишьта схылан сдәықәлоит уи, сашә.

Иааиз цом, иртәым сымаркыхуеит,
Рхы анырҗкәоит сбаагәара атзамц.
Сыбжа сымырхызаргы, сара сгәыҗуеит,
Сзаламгыло саамта азыхәашь, сгәамц.

Исылнахуеит, скыдҗан, уи исылаз,
Ихәааха, имцаха ак сыцроуп...
Бнарахеит зны аәны ахьсыргылаз,
Исцәыхъантоу арантәи ацароуп.
2012

Быѣтѣѣѣамзар акѣхап – атѣх баналаз,
Амш арахъ баналамгыл – анша.
Саауан сара гѣыѣрак сахъынѣалан,
Баныѣѣнага ибыѣдасыз аѣша.

Сашѣа бааѣашѣеит зны,
иѣшѣаз абѣгыѣ еиѣш,
Ашьаѣ ѣшѣа бнылашѣеит шыѣжыѣк.
Схагахоу, нас бахъѣазгы сбыѣцѣеит,
Быхѣда зны аймхѣыѣ еиѣш сахшыѣн.

Саршанхѣит иахъа иѣам тѣылак,
Дгъылбжъахак аѣны снанагазшѣа збан,
Ажѣѣан сыѣѣѣарызшѣагы саагылан,
Сханы икыдыз аѣѣа сырзыѣшуан.

Руак сыѣѣа иѣашѣеит аргама,
Сшазыѣшыз сарѣырт – зегъ аахѣит.
Сынасыѣ уахъ, ажѣѣан ахъ, сагама,
Ма арахъ сыннажъма – сыбзахѣит.

Адгъылбжъаха бара быхъз ахысѣеит,
Атѣыла ссир сазыѣѣалеит аѣас.
Исылаѣаз атѣымуаа наѣ иахысѣеит,
Сынѣѣахѣит ба бажѣаѣѣа ахъсаѣаз.

Сгѣы дырѣѣѣандон урт, сдыргѣыбзыѣуан,
Насыѣ змаз ѣазѣ дабаѣаз ас!
Ахааназгы нѣѣѣара зѣѣымыз сызаѣшыхуан,
Сыѣѣызгашаз сышыѣа ихылан ианаауаз.

Бара боуп уи аѣшатлакѣ имѣѣанарсыз
ѣадгъылбжъаха ѣѣала ѣанахыз.

Хнырхэышыа амам усқан исыцәнарзыз
Сара аамта, скәахангы исхыст.

Адыд сшыапы сықәнакьеит иаразнак,
Исхамацәыст, икалаз саршәеит.
Бшықаз бара сдунеи ду базнан,
Уи балқаан бызгаз цшак шәышәуеит.

Ажәәан ахь багама, адгьыл бықәу?
Бышыта бырзит, шәахшәа бынкабеит.
Ашықәсан зны абжы аргоит акәукәу, –
Быбжы смахаит ма цъара бсымбеит.

Амәадуқәа сырныз нақ сгәеигәеиуа, –
Сахымаара шыкоу сыргарын.
Срыцхара – быкам шыта адунеиае,
Бықазар – ма быхәхәабжь сахарын.
2012

КӘЫДРЫ АРРА

Иахцәыцәгъан хара уи, Кәыдры арра.
«Сара сдалом ацхъа, уара унеи!..»
Ххәыцқәан, аха ихамахын хәынтқаррак,
Халагылан хәаины ххатә дунеи.

Хгазақәамыз, Кәыдры азиас хәисон,
Ақаә хәқәгылан хыла хәзцалон.
Акәарафә акәын есены хәхъеизоз,
Хнеицылар, кырынтә хнеизтаалон.

Хәхықаз рдыруан, хәзлацашагъ,
Еилагъежыуа ацахъ хәхъагоз,

Дмадагьмадашә измырыз иҗаташә
Җаитон зегь реиҗа зхы агәра згоз.

Аарцәа иаагылон рееидкылан измырыз,
Рәынархон нас ирзымгәгьуа-игәагьуа.
Арахь уаҗа дықәлозма зхы здырыз,
Аатцрақәа дрыван наҕ, дагьуа.

Аха уигьы ари ихын – Кәыдры арра,
Дыңсызхарашәа ибон иахьа-уатәы.
Ишиниҗра иниҗьеит ххәынтқарра,
Илоутца уи, илоумтца атәы.

Сара сакәын аҗәара аанызмыҗуаз,
Зегь реиҗагь иеисоз Кәыдры азы.
Исытцасны қдык еиңш сагагәышьон,
Иагыҗазаарын сшагара сагарацы.

Саршәит уи, сагеит даеа җәарак ахь.
Изулакгы, иага сгәаҗзаргь, сырт.
Санышьтнаңаа раңхьа зны, аеархаган,
Сышзацәымцоз, иара сшатәызгы здырт.

Аха уигьы салцәраауан, азы атцахь
Самгеит сара, сымчыдаха, схаҗәха.
Сцеит ашьтахь арантә, сабацей?
Сахьаанагаз сазхәыцуа стәоуп уаха.

Сыбла ихгылоуп арахь исгәыдыеалоз
Цәқәырпақәак, – иахьанзагь урт еикәтәом, –
Сыбла ихгылоуп Кәыдры хьшәашәа сағалан
Санызсоз, – ишәахха уи сғәтәон.

Имариамызт усқан уи, Кәйдры арра,
Аха изулакғы зны санырх,
Саалагылар замуазеи сҳәынтқарра,
Схәыцра атәыла, исдаҳалаз аасқырх?
2012

Сзалымтца ацәа сахьалаз дыңсыхын,
Азә дысцәуон сней снейагылан.
Сцәуарала исзымхәац ак сҳәарцғы сафыхын,
Сзытымтца сыттахан хәса гәартак уа рылацш.

Пхәыск лмыткәма иалыфны иаафун
Исхаштхәаз, исхысны фыц сызбылуаз.
Ҷазә лажәақәа саркьалбжьны икафун,
Сгәы еикәнажәон лара луаз.

Сыбла дыхылан аңсы, санихытгы
Исыштан, уажәы-уажә саахьарпшуа, ихәахьак.
Иааилсыргахызшәа шызбоз ианызгы,
Ишсыцрымтцаз аагәастеит иахьак.

Псҗазаарак салашәеит уаҗа сцәыкәбарха,
Замҗак снахьыкәкәахт слағырзны.
Арантә акы сагеит сара архахь,
Ашьхаҗа хдәықәлеит, анкьеипш, ҳаицны...

Дарбан уи иааи сымтазырсыз,
Ахәхәабжь салган ахара ицаз?
Акгы имыхкәа зыкгы дахьнырыз
Дынкабеит уи нас, сахыхьяз.

Сышьтахьҗа сҳәаңшын, ахәса еилагылоуп
Ршәы рхьыхәхәа, гәыршала еикәатәы.

Адунеи зегь ҕыц инахызгеит сылапш,
Сзықәымгыло саҕаакәхахт адәы.

Аңабацаә антәыуоз агәакьақәа срыцны
Снеихагылеит снеин ҕапхьа аңсы.
Амбатә ахыцуа, арахь иара ҕыцны
Иаатуан ҕа дунеик сара сзы.

Иаатуан, иааигәан, ихаран, иагысцәызуан,
Сеицәкызыкызуан, сгәы тыңсаауан.
Сапхьа икәыз икәыз снаизхәыцуан,
Лабжышла мацара сыгәгы аасырдан,

Снаиҕапшит, снаихыцуа, схы сҕахан,
Снаиҕапшит... Уи сара сакәхуп! Ухәхәә!
Аха исмоут ара акы ахәаха:
Схы схицкьаарц арахь ажьахәа

Аҕааирххеит дгыгшәыгха ҕадажәк.
Саапшит, аха саапшит сыхәхәаны.
«Даажәг, – ихәеит хатцакгы, – даажәг!..»
Даасҕагылеит арахь уи даахәны.

Санаапш сзызхәыцуаз: иңсыз сара сакәхын,
Сахьышьтоу сышьтазаргы акәхап сыңсны.
Икаларым, схәон, ас зегь анлакәха,
Цьара азә дыкамкәа исыхәаша Аңсны!
2012

Аамтак ыкан зны аңсра санахәоз.
Ара акамзаара еиҕушәа снарбан,
Адгьыл сныкәхар сҕахын агәарахәа,
Ихымцрашәа цта хәашькәак схаңан.

Аңсра саҳәон сара атх сахьалаз,
Аңсра саҳәо снықәлалон адәы.
Акгы ыҕамкәа збон сара иахьала,
Схы итаҕежьуа итан аңсра атәы.

Абар уи ахьааигәахо есаaira,
Иаалагылеит сгәахәуеит шыта сышәхымс.
Аха макьана иасыргом аиаaira,
Цьанат сагазозаргь – истәхым!
2012

Иңсуа зегь псуазар, еиқәырхашьа
Аман иҕазма ари адгьыл дузза.
Иҳазныкәалозаргь ҳара аамта ҕашақә,
Инутцуа зегь адгьылағ, инутцуам.

Нас ҳааггы акы ыҕоуп, псыншытахь,
Иара убри ауп аус злоу, настәи.
Игылада, зәыр дынхама сышытахь?
Уахь азы ықәыршан имәастәым.
2012

ЗГӘАМСАМ СГӘАШӘ ИЛАЗЫЖЬЫЗ ИЗКНЫ

Сара сахь даауеит ихы шытацалан,
Амәа дықәуп игәамсам еизыхәхәаны.
Абна дылоу цуушыап, уара, дкьалан,
Ибжьггы наиргахуеит ак хәаны.

Ибазар акәхап иахьа аҕны сахымшәа,
Даалагылеит даaины уажәы сгәашә.
Акгы ахтнымтца, уаҳа акгы ахымшәаа,
Иаасзышытеитцит иааганы иаатцәажә.

Ифынеихеит нас цэгъара имузашәә,
Иффышәо италаанза лақәак.
Пхьаҕа акы дазыџуеит уи иусшәә,
Ихьзарашәә ибаху шыта қәак.

Дцоит ахатца игәам ара исызныжьны,
Илаңш ҕыашь сгәашә иахьырхәаза.
Драбазар акәын уи дааилышьны,
Аңсы хьшәашәә, аңсцәеирымга – абза.

Сыбла хызџаргь, иамбо крьҕахума,
Сахьыҕоугы... схарам, сааигәам...
Аатцәажә наҕ исыршәып, краҕахума,
Аха иңсыхәозеи иара, иара агәам?!
2012

Ауаа бзиақәа ирышьтаз, аха изңымлаз,
Ауаа бааңсқәа ирылаз, идыргәашаз,
Дахьықәиоу иблақәа ацәа рхымло,
Иҕазамшәә ибоит уаха аиаша.

Аха иашак ыҕамзаргьы шңауеи,
Иахьа иуңымлар, уатцәы иуңылап амџан.
Унеилеишь уахь, уаңхьаҕа, угәеигәеиуа,
Уеыкнаумхан махәык еиңш цлакы уамџаан.

Аиаша ахы имџахо ҕаларыма!
Иузалымхуа ҳара иҳаиңшу ржәаргьы,
Иаақәымлашеи зны арахь ирыман,
Агәыр еиңш цъара шыацк инылашәаргьы.
2012

Ишьтәу уоуп наӳ инаугәйдцан,
Укнаҳазар акәын, укнаҳа!
Аха харакгы удцан
Сцәажәом, иудырузааит, уаҳа.

Уцатәаз умала уқәатца,
Уанызааит ухалагы амџа.
Указ, угәнаҳа уатцаз,
Мышкызны иухухургы амуеи.
2012

Лучше быть жертвой, чем палачом.
А. П. Чехов

Исзуухьоу сзуухьейт, самгагәышьац, –
Исхызаргы амуеи Анцәа илацш.
Ах, ишцәцәгьоу, ах, ишцәцәгьоу усаз,
Дцара дыкоуп уаҕак днауҕрагылан.

Усшындаз хәа сҕалахьейт, иуцәыизом,
Сыҕызынымкыло сыҕрысхьоузеи шаҕантә!
Изаауркәрылоз сыҕба ҕыц ихысцон,
Снышь ажәоакәа нҕажьуа зны саауан.

Уара изееихо уакәымзаап, игәастаз, –
Изакәызаалак ак хабжьара ихәыцзам, –
Аха ушыны сеысзымшьуа сықәхар ааста,
Сеысшьыр еиҕуп сшәақь схы инагәйдцан.
2012

Ацстазаара иацәызгазгы мачым,
Имацмоу, акрыкоуп, хәарада.
Цъара сытхацъуп, сытхацъым,
Насыцгы сымам арада.

Ахацәа срыднагалт, ҕеџқәак,
Зхы ақәцо игылаз аиаша.
Урт ражәа ахынаџшаз инаџуан,
Иамгашаз дыкан, иагашаз.

Ахәса сызцәырцт Анцәа иишаз,
Икьақьаза сымџа аазыртышаз,
Еиџыжаан агмыг санижуаз,
Сеитарц данашьтаз атыша,

Сыхәса хазынақәа ируамызт,
Сымчи сылшареи дырҕыцуан.
Саазрыламгылеит иуаамыз,
Инасьхыцшаанзагь сырцәызуан.

Адгьыл ду сгәыцакны сдәықәын,
Изгон сара ажәџан иснаҕаз.
Сгәырҕон – аччацшь сҕықәын.
Хьаақәакгы сыцын, хәарада.

Имцхәымызт са сзы, ицахәымызт,
Ари адунеиаҕ исаҕәаз.
Сахьнеилак абзиара схымыз,
Уи акәын сзызхәыцуаз сахьаатәоз.

Акгы саҕымызт иааилышыуа,
Арака сызуа, сагьмызуа;

Акыр иаңсоумашь инсыжьуа, –
Абриак ауп сцамтаз сзызхэыцуа.
2012

Иацтәи схьаа иахьатәи анацла,
Исхысхәахьаз ґыц ианысхаґа,
Адацқәа аакәадахазшәа атцла,
Уи сара сакәны анаба

Итыршьаахьоу сґәы ґадыць –
саашәахит,
Сшәарц шыстахымызгьы зынза.
Сымшқәа сґаґхьа иниаст ишәахха,
Ғазныкгьы сназырхәыцуа слахьынца.

Снанагоит сара аамта атцыхә еипш,
Сацәыласуп, сымчыдоуп, иара ґәґәоуп.
Схы сахәарц саґуп, снапқәа еитцысхуеит,
Схьантоуп, сзаакәкәалоит – сқыдуахәоуп.

Цәґьагьы избазалом саахьатцлар,
Аха сышьтыцны сдәықәлеит – ацәқәырґа! –
Иацтәи схьаа иахьатәи анацла,
Исхысхәахьаз ґыц ианысхаґа.
2012

Шәара шәсыхәаран шәыкоума акыраз
Исықәхаз мчыла срылтырц санеихо.
Ицаз шсымац исымоуп маакырас,
Убри ала ґа цытракгьы снеихып.

Снеип снеиран сахьыкоу, иауазар,
Иауазар, зны сыззыпшызггы снахысып.
Сгәакрымызт ас ауаа зеггы уаазар,
Реапыражь амѡа рымкуазар ирусым.

Досу итып датәуп, дагьакыроуп,
Уара ауаа уреицәам, дад, уагьрейгьым...
Ицаз шсымац исымоуп маакырас,
Убри ала ѡа цытракгы снеихып.
2012

Срызхәыцуеит сызпыртцыз, испырцыз,
Сызпыларан сыкам шыта уаха.
Сашьтам, пшашьяггы амам исырзыз,
Ицеит, иахьтаҳаша итаҳаит.

Схы сеиҗаадхалт санымшәо,
Саадтәалт кәакык икҗацалан.
Избоит ари адггыл санымшәа,
Сыкам уи акгы сзалан.

Сахьықәхаз саркарахеит, санымзалт,
Схыҗеан рѡашшәа скаҗәахуеит.
Идырцәарц ианашьтоуггы сымцахә,
Лафқәак нараҳәо саатәахуеит.

Иныжьтәу анаѡсггы инсыжьуеит,
Сгәырҗоит сылѡатцә ахьѡеиуа.
Исырҗеиуеи схы җархагәышьян, –
Саҗсамкәа сынхарггы исырҗеиуеи!
2012

Аҕаа иаалалт ҕеҕаак кырккыруа,
Ауахьад реиҥш шарҕазшәа.
Избан, ирхысхәаара сыздыруам,
Сырзыпшуеит урт сшанхашәа.

Пҕхәыск, илаҳазшәа ахәхәабжь,
Дѡагылт лшәа-зызара цәахуа.
Аеқәа цоит апҕара-апҕарахәа,
Амѡа рцәажәо, ажәѡан цхуа.

Даргәыргьоу узымдыруа, даргәаау,
Абартца даатцаххуеит цәамхьак.
Зеггы хрыгхоу, артқәа хьаау,
Җнарызхәыцлап нас, иахьак.

Исызмышынхәуа акы саҳәо,
Сгылоуп цаҕьак саҕаххуа.
Аеқәа цоит апҕара-апҕарахәа,
Амѡа рцәажәо, ажәѡан цхуа.
2012

ГАРСИА ЛОРКА

Ихынхәны рҕаархеит, сыршьыхын,
Рхы ахьхаз рхашту, иашьзоу,
Жракы сынтарыжьит исыхан,
Җаилгеит, нас, русқәа ҕатцоуп.

Иңьасшьом ихынхәны рҕахьаархаз
Иҕоушәа рызегь ашьны:
Пҕхьаҕа узцома, мшәан, иархан,
Са исеиҥшу, ишьтәымыз, дышьны!
2012

САШЬАК ИАХЬ

Уара ауаа уздыруам зынзаскгы,
Рыгара угацэоит урт, сашья.
Забцъар харшалоу
срыцэшэом сара рацэакгы,
Срыцэшэоит бцъар тмыркъазакэа хазшыа.

Итастцарц стахушэа наф цъара ахшыырахь,
Срылтырц стахушэа хаала ма мчыла,
Схэыцрақэа сымхо стэоуп сара ашэшьяраф,
Скарауараха, шыта уахаггы сылам.

Аха схэыцрақэа сыдхалт, испырцуам,
Иааизыкэкэан, исхапан, саадыргэашеит.
Уцсы аашья, рхэеит, ргара саныртдан,
Аха сычырыстар – сықэган срымгашеи.

Сдырхынхэит урт, иааскыан, ицахьаз ахь,
Саларыжыт снаган зыршык изыршымшэа.
Мшынк агэы сынхыцшылт иказказуа,
Иасырбарцггы стаххахит уи сшымшэо.

Схызларггы схызлааит схэахит гэаныла,
Сахьнеиуаз снышь хэыц ажэақэа нтажьюа.
Сызхытыр, убас еицш мфа тбаак санылон,
Сыцхыз иалаз дунеик ахь сагашан.

Ацэқэырц сыжэлеит иаразнак ицхлымуа,
Амшын ду агэы сықэтцаны саршэуан.
Уаф дутахым, ухггы утахым уа,
Аамта азыхэашь афеицш ианунаржэуа.

Сагар ауан, исиааиуан исѣатѣаз,
Аха Җазшаз уалѣаатѣны ибазар,
Амшынгѣы уагом, уаалѣызшѣа аѣѣа,
Ѣнак унеины ѣѣаракаѣ уаатѣазар.

Пхызу, лакѣу, хыѣѣааз аѣахызар,
Импѣсран иѣоу деикѣхоит дахѣѣалакѣгы.
Бзиак уазнеиуеит абзиара ухызар,
Абраѣа иаанѣѣоит сара слакѣгы.

Ахшѣырахѣ иѣѣѣѣоит, наѣ ѣѣара ахшѣырахѣ
Сымѣа ианыѣылаз, ианызгаз, сызиааиз.
Абар сѣырѣынчны сахѣаатѣаз ашѣшѣыраѣ,
Салагѣырѣгарѣѣ ѣѣахны уи, исзааиз.

Ажѣѣан срылакѣларѣѣ салагоит хѣыскѣак,
Уртѣ сышѣѣырхуеит, есаaira сѣараркуеит.
Адѣыли ажѣѣани рныѣѣѣаѣа аныскуа,
Уѣѣѣхѣ ѣыркѣкѣѣ ѣѣа аѣѣѣ сыхѣтаркуеит.

Пхашѣыроуп, саахѣыѣуеит, сашѣыр уа...
Злыѣѣха ѣаура, схѣыѣѣра сабагеи!
Сиоуп, арахѣ, сѣѣы каршѣшѣѣа, ашѣшѣыраѣ,
Иѣаз, иѣоу, избо сѣырхаго.

Изымбогѣ арбан, сыблаѣѣа хѣазаргѣ,
Исмаѣазѣѣагѣы акрыѣоума араѣа!
Аѣѣа ѣарѣѣар амахѣѣѣа ѣазар,
Иара шгылаѣ игылоуп, игѣѣѣуа.

Сара сыѣѣиан – аѣѣиаха сымам,
Сара сгылан – идѣыѣѣѣеит ак сыхан.

Сажәымтыҗеҗа аҗарҗыцуама сымѡа,
Сажәымтыҗеҗа изсымами җсыха!
2012

ѡАҢХЪА УАХЪ, САМЫРЗАКАНКА

Агәы сықәҗеит сара усҗан,
Садгъеҗыылон баша гәашәк.
Цәгъа еилалхәеит уаҗа сусқәа,
Схы дсызтымгазат аҳкәажәк.

Гәыҗрак сыманатҗ макъана,
Иҗаҗьҗаҗьуа игылан сәы.
Исзыҗшуаз самырзаканаа
Срыҗахомызт акаҗы.

Аетә кыдысҗаарын ажәѡан,
Аҳкәажә ус еиҗш лҗаххар.
Абаагәара хыла сажәлон,
Раҗхъа сгылон сара ар.

Сатҗахаҗәан, ажәѡан сажәуан,
Адгъыл сықәзомызт, сласҗәан.
Лара усгъы дтәан, даҳкәажәын,
Сааигәа дыҗан – дхараҗәан.

Исзааиҗакрашәа шызбоз сымҗа,
Сшахъынхалаз зынгы ахаҗ,
Саазымнаҗеит лара лҗынза, –
Сара сусқәа цон ишҗаҗ.

Иага зунда, агәашә ааимҗьомызт,
Агәы аанартуамызт аҳҗынра.

Акы сахъьон, сагъахъьомызт,
Лылацш смоут ауаара.

Ус, агәашә ду шадгъежылоз,
Сәаңхә дфыцхахейт иаауаз.
Уи агәашә данынташыла,
Избейт, игәастейт ишакуаз.

Сара сзыхәа аринахысгы,
Зегь акакәны збахит шыта,
Арцәаахәа сыхәхәа, схысгы,
Сиашьапкыргы Анцәа ихата.

Настәи уахь инхейт, иңсыма-
Инхама... Сажәа цқан:
«Исзалоузеи шыта, иумаз,
Уара иугейт Самырзакан!»
2012

Сахъаацсахъаз акәу, саңырцны,
Саатәарц сҭаххакит сызфыз.
Саауазшәа саамта зегь ырзны,
Иара акәмызшәа сзыкәтәахызгы ҭыс,

Амфә саанхалейт сзымаауа, сзымцо,
Исытасуаз сымчкәагь акы иаркәадан.
Сыҭхәаңшуан анахь ҭа шьоук рымца,
Ифыншәаазарызу, суадаҭ ихытан.

Уцашьа бзиан, уцашьала уца хәа
Слымха иаатафт ааигәа бжык.
Скамчышьтыбжь геит апкацахәа,
Аштагь сынтытцит шыжык.

Сҗанынасха – акымзарак сагмызт,
Сыҕаны збеит ауаа рҗы.
Аха аҗра зкыз сара сакәмызт
Икәаша-кәашо инеиуаз аҗы.
2012

АБАС СЕИХӘОН ААИГӘА ЦЫБАК

Абас сеиҳәон ааигәа Цыбак,
Иҗахымшәа-иҗахшәа:
– Салагылоуп җыбазыбак,
Сзалымтцуа, саҗеит сыхәжәа.

Аҗаанахан иуҳәан-схәаншәа,
Зегь маҗ-маҗ еибанаркын,
Хәақәнархеит аус хамжәан,
Амцҗы амцеицш иааиҗакын.

Иаашатцәышатцәит ианатәхәа,
Инеин аиаша инахьынхалт.
Хәҗеит хара абрантәи хәқәхәан,
Хылаҗьарак ахьҗы хҗалт.

Еҗьызхарам харак идцан,
Даннакит ихыцәкәыкәын.
Шьоук артәеит араҗа иҗәитца,
Шьоук җагылеит, ибыбын.

Зны мариала иҗеины иқәтәаз,
Инеицәхасын, даагазәазт.
Ицхәдырсит зыршык рықәтәан
Ишгылаша зхашҗны итәаз.

Ирхәаз, ируз агәхьаа зкыда,
Ианейдысла – зегь дырґыцт.
Ашьапы иқәгылеит ақыта,
Атызшәа ахәқәа инархыцт.

Настәи назеит шәара шәкынзагы
Шәазыңшзамкәа, шәеиґанажьт.
Иарцәаанза зынза шәымцахә,
Шәнаган азмах шәынтанажьт.

Иамуит, хзалцуам кыбазыбак,
Саргы исықәнаршәеит лабак... –
Абас сеихәон ааигәа Цыбак,
Ихәатәымкәа, аха иааг...

2012

Аамта сахәон:
– Дыгәхьаазгеит, сан дысзырхынхә...
Атакс абри акәын
Исанахәоз аамта аагылан:
– Уахь уназгоит уаргы лассы,
Шәеиқәсыршәоит, иаачха...

2012

Ицагылан даакәдыртәеит абартца,
Днықәдырцшит ачымазаф иашта.
Даанацшаацшит ибла акы абарцаз,
Иааигәаларшәо ицахьаз, ихаштхьаз.

Дықәиахуп нахьхьи ашәшьыраґ
Иаб рыцха уажә акы даркаран.

Иан лакəхəп, – дарбану издыруам, –
Илырцысуеит уа́ка азəы агара.

Далацшуеит адуней ду лакəхə,
Ҷытбжуп, шəхəабжуп иахыџуа.
Иџацхьатџəкьа, ана́ка, иара иакəхəп
Ашта тбаа иқəу иџуа.

2012

Ауаа уанаарылагыла, рылтцшə шумам
Абаздыруз сара усқан – сџамыз...
Хьта сакуама, а́такар схашума,
Сшəылызгаша акы схы азырхамызт.

Сышнеи-шнеиуаз хара убас хайдхалеит, –
Сгəырғьозаргь, сагозаргь агəыцжəа, –
Ҷнак адəы саакəхəзаргьы схала,
Ари цьоушəп, сы́кан сымцсрашəа.

2012

Иахьантəарак ацша асуеит ахəхəахəа,
Амра цхоит ишыцхац, ихааза.
Ишцарацəоу иахьала сгəы иахəо,
Ицоит ари амшгьы, уахьза!

Ажəџан ду цта ласқəак хəмаруа
Иатцоуп са сус саџнатцы.
Ацша асуеит ахəхəахəа,
иара акəымкəа еилараа
Ишьтазтаз цла гəартак иацы.

2012

Ихы дацэыбналан дышнеиуаз – иааифахат.
Ац хырцаца иаацэыртызшэ қэыцмак,
Иацхьа ишьафақәа ааизеихымго уаха,
Амфа даанхалейт дкыцкыцьюа.

Ицъеишьейт аранза дызлаазгы иеырѡашъан,
Зегъ рѣаѣхъа дызлаѡаз тѣахшѣа.
Уи дызгашаз шыѣа арантѣи дагашан...
Ѣакы дамгаргы, дамгоз ашѣа!
2012

«Сбыцымкә, сбыцынғы җстазашыа сымам», –
Овидии иажәкәа аакәыххуа сқышә,
Мәакы сықауп. Сықәму – сыңсыма?
Сартахәуә снаганы анышә?

Бааины сханы баатэазар? Саагэакуеит.
Исзымхээз сахышыштоу самоуп схэаены.
Адуinei зегь ыкэхазаап скэакаа,
Сахьагаз, абар, уи сара сыркэыены.

Сбыцмызт, уи акәһап сымчыдаха сзааиуаз,
Инымтәошәа избоз сымҗа зынтәаз.
Санбыцыз... Уи акәын зеггы сызлариааиуаз...
Сәахьсыртынчызгы – сәахьцаз иахьеицәаз.

Сбыцымкәә, сбыцны... Усгыы егыысгыы
Акы сҫанархон, ҫаакы сеикҫанархон.
Исхарштуа, исгәаларшәә анафсан сзызкызгыы,
Сыҫамызт – сыҫан, сзынхомызт – сынхон.
2012

Сажәоуп исзынхаз, сгәы иҗамгыло сажәә,
Егырт зегь сымырхит иаалаган.
Стәаз, нас, сxy ськәәч, сыгәжәажәә,
Сахьынрыжьыз аамҗа цәгьак сналагәән.
Исыхьри, сажәә сыцми...
2012

Днахарашәә дсыман,
Сара сахь дааҗшуан.
Уи дыҗхәыс хазынан,
Аҗстазаараз дшан.

Дытсыршәомызт сылаҗш,
Днытшәаргы – саашәон.
Лааигәә җазә даагылар,
Иаразнак сеикәашәон.

Дазыҗшымкәә сызуан,
Дыҗшаауан, дцаауан.
Сахьцалакгы дсыцзан,
Смыззакәә саауан.

Сҗьалан бнакы сылан,
Сызгоз азқәә срырт.
Сыҗсны сықәзар сгьлон,
Ллакҗа сынтаҗшыр.

Сара сзыхәән иршаз
Дгәәҗуан сара сзы.
Даасыхьзеит саныршьуаз,
Дацташәеит сыҗсы.
2012

Еиҥаҥаашыа змам зны еиҥаҥаашыак сзатар,
Шәхахыи ишәзаамгоз ассирқәа цәыртып.
Сахыаиуаз шаҥашыа змамызгыи шаҥан,
Ҙакала шәарҕыһап, шәаргылап, шәархәыцып.

Шәаҥхыа исзықатар ицәыргатәыи цәырган,
Аццышә зхахаз дунеик асырбар,
Иусым нас сара арантәи сахыирго,
Ирасхәогыи здыруеит анаҥс исҕапар.

Ахыи ажеләи рымамшәа идырзыи,
Иахыиҕаз рхаштызшәа иқәла ишаауаз,
Игәыргыон, иҥшымкәа, раҥхыа сахыцәыртцыи,
Ианырба иамуашәа иҕаз шауаз.

Иауит, асеиҥш ирықәҥаит иҕыцыи,
Ихыидхәаз махәык еиҥш иаршәшәеит, иаркацеит.
Иарцыруан уи, ишызра зны изыи,
Хәыхәк еиҥш рнапы ианыртәалангыи ицеит.

Еиҥаҥаашыа змамгыи еиҥаҥаашыак амоуп.
Агәыр аҥа укылҥан иааугар,
Зегыи иртәуп, ирзушап, иаргамоуп,
Аха уабацо ирымбар, ирмахар?!
2012

Игәаҕ-гәаҕуа,
Зегь ццакуан сара сахь.
Ишаасыдгылаз ус ауп сыҥсрагыи.
Иццакы-ццак.
2012

Ицзозеи, анацалбеит,
Еишьтагәаҕуа еишьтоуйжәтеи!
Кәрыжәаа ирықәлоушәа ианаайдгыла –
Аарла рнапқәа ааибадырkit аҕароуп.
2012

Асҕатәи цша иасуаз,
Асҕатәи қәа илеиуаз...
Сыҕенамыршәеит сара аамта
Ахауа иалакнахаз бҕык еипш,
Уи схахәха сышьтанатхъеит.
2012

Апсцәа срыцәшәалон сара зны, санхәыцыз,
Сыҕан сышнеиуа испыларгыы ауазшәа.
Апсцәа цсцәоуп, нас, ирымоузеи мчыс,
Иузыруран иҕоузеи?... Схәыцлон абасшәагь.

Срыцәшәом сара урт. Игәеигәеиуа
Шаҕаф спылахьоузеи иахьалагь!
Рыпсқәа тоушәа ргәы ишцажьо иахьнеиуа,
Исапысуа срапысуа, ибзамхо, исхьынхало...
2012

Ухахьы ишымааиуагь
Знымзар зны схагахап хәа,
Ухагахар –
Узидҕархәало цьара азә думаз.

Аха ухагахар узыдҕархэало
Дхагахар – уабацо?!
2012

Лабҕаба рнапы дықәыргылан дыркын,
Гәаныла рхы иаасуа ихагылан.
2012

АМЦХӘАЦӘА РЕИЗАРӘҘ

Уи аизара сара акыр сархәыцит,
Саруалыуашеит, цәгъа сгәы пнажәеит.
Иҕамыз акеипш наҕ сапырцит,
Еиҕа арахь сахъаахынхәыз саршәеит.

Избахъаз ара избац ракәмызт,
Издыруаз анцәажәа цқъа издырт.
Срыхәапшын, иуаан, рхы иагмызт,
Аха иахъаархаз иашамызт рымхәыр.

Ауаа дыргазозар – иргазадаз,
Ирзызырџуа узжъозма – рхыртәын.
Аха ижәны иҕоушәа аџы рҕеатан,
Ихәатәым, иутәым акы иаҕын.

Уи аизараҕ ажәа анирҕа, ироуцәеит
Амахагъа – захәшьапҕа дызкуаз.
Иҕаз цәахны, иҕам ирхаухауцәеит,
Хәатә ыҕамызт иажәа дахъагаз.

Икәымжәи икабей ишәуп, ихылҕарч датцоуп,
Маршьан Таташь дуба – иара дуба.

Дахънеилакгы, дахъырбо цсыуа хатцоуп,
Иахъа хынтә, иаџаххар, иуеит џоуба.

Иааиуа дырзыбзиоуп, рцәа рхыхуа
Инаскъеигоит аамџа наӕ иаго.
Дрылагылоуп бџыжәк еиџш иажәа ныхуа,
Игәра рзымго, зныхгы иигәра рго.

Игәра диргоит уатә шыапџаршә ззиуа,
Икаиршәуам урт иахъа рхатцкы.
Дааџсом, иахъцалакгы дрышьџоуп дыџуа,
Иуеит, дахъзоит уи изыруа ацкы.

Лаџшхырџагак имоушәа, аиџабыра
Ирымиџааз иашџа иузаркуам.
Иџыжуа инеиуа иуардын алыра
Хжәаанза дылсны дџарц даџуп агәам.

Ажәа ирџоит уи иахъитатәзамгы,
Ирџаху ихәоит – дара дыртәуп.
Иааимоу зегъ – ара изоуггы изамгы –
Иара итәушәа дрылатәоуп, дагътәуп.

џымшгы дтәуп, хымшгы... Мызкы анаанџәо
Изымхо акы дашьџалоит деиха.
Иахәшыаџха лызбахә дунеи иамџәом,
Бзла уи деимџырхт маха-маха.

Ауаа рашәа даацәырџуеит иџырџагъа,
Ачараџ уи днеиуеит, аџсраџы.
Илахъ иану ажәа «Амаџагъа»
Егъагым иагарц наӕ ихы лџаџеы.

Җа махагъакгы дцәажәахуан араҗа,
Ажәа җәышкәа ихәон дцо-даауа.
Аламыси ацсуареи ддыргәаҗуан,
Дгылахын иабагеи хәа дцаауа.

Амҗаду даныжылан зны дырдықхъан,
Ианхәыпҗа, ион иҗаз, длыхдырҗан.
Аган даван гәысакарак дықәхан,
Уажә даацәырцит, даеа аамтак җалан.

Ауаа акы рхаштуа җышьоит, рыцҗа,
Аеарҗыцуеит даарбацыпҗаза ахтыс.
Ихитцарашәа ибоит иҗабгаз ицҗа,
Ицсы иман змахқәак даныртыс.

Иахәозгы иамыхәозгы ажәа рыртон
Инымцәазоз уи аизараҗ, абар,
Ирыман, аха уаҗы имоуа икырта,
Иаатра иеаваркыакъан ахәынтқар,

Дҗагылеит дхыцәза, аҗ дырфазшәа,
Ихы дҗахан илакта иҗамырпшуа,
Иеицырдыруаз җычк. Аф исыртә,
Иҗанагалазгы ихәон уи апша.

Ирацәан игәы иалаз, даауазыруан,
Ихакәшеит хәа җычцәақәак ирххон.
Дигәалашәеит зны дызцыз агыруак,
Дыхирцәан, ихан аҗгы дынхон.

Аратәикәа ихаштызшәа, жәыргытаа
Дышрылаз, җапҗа даахынхәуан.
Ацәа ахыхуа далалон ақыта,
Ақалақьқәа ирмахашаз хәан.

Са дсытцкаруп хәа акәым хәа нарылажь,
Дхарпхашьеит ихәахуан ахәынтқар.
Иҕоу жәбоит, ламысдароуп, хайдгылам,
Арахь шьоукгы ирухуам акы ххәар...

Срылапшуан иажәа ицнажәарызшәа,
Иахьанза имахац иахарашәа.
Аха ицон зегь неихыс-ааихысшәа,
Иназхьысуа, дырҕакәағ, дыхәхәарашәа.

Ишәахаз ажәа ауаа рҕы еиҕашәхәа,
Ихшыфортцагоуп хәа дҕагылахит ахца.
Уара аҕны уакындаз уа алажә хәа,
Дынтахәытхәытт лымхак азә маза.

Аизара мҕаҕызгозгь дгәыптәаган,
Кәрыжәа дрықәлан, ауағ кәыш хәа дшьян.
Акырҕьара дықәдыртәахьян днаган,
Зегьы дырҕызан уи, зегьы драшьян.

Ибжа ыҕан макьянагь хазтахым рахь,
Егьи ибжа шыта арахь ижтәын.
Дыфнаиршәын ипҕа днаган кәымрак,
Шәаалхылапшла хәа ҕыбақәак иртәын,

Рнапы дықәыргыла арахь иаацәыртцит,
Убас еипшгьы илыртәит матцурак,
Иаргьы ларгьы рыхьз уи ала идырзит,
Инапы шлыкәиршазгьы мцурак..

Уи иазаауеи, иара иоуп, ахымдыр,
Хабла ихгылоу ахәа ицрыппы.
Ииуа, иихәо иахьагь хабла азхымтыр,
Ибап хәхқәа егьыртәмло аихабы.

Ламысдак дивагылоуп җеа ламысдак,
Имаалыкыцәоушәа урт харантә иаауеит.
Атримхәа днахыңарашәа ахтыста,
Саргы ара сыкоуп хәа дтәаауеит

Ашә еимңааны арахь җеаафназыжьыз,
Аҗәҗәа зхартцаз, аха изхаштхьоу иңа.
Иаң ақалақ далант имагәқәа шишьаз,
Иахьа ишәу, ихоу, ишьоу ба.

Дшытцаку мфашьо азәы имтәыжәфә,
Ажәа дахәоит, ихы шытыхшәа икны.
Ибзиоуп ихәоит шәара ишәхәо, ижәуа,
Харгы хшәыцуп, хәҗаз зегь хазәны.

Икоу, ихәахуеит, аңсыуароуп, ламысуп,
Абираҗ еиңш ишьтыхтәуп иахшәырбаз.
Зегьы дрылацәажәоит – аггы иусым,
Зегьы ирдыруеит, даңсазам абазк,

Аха, рыгәнаха рықәшәартә, днаган
Шьоукы дырхадыргылеит; митә ианияз
Иртахзамкәа дрымоуп гәазырхагас,
Ишңартаху дцаргы наҗ, дахьааз.

Аха зыкәа дтада, змаҗра дтысда,
Дахьынатәаз итра убас ихәит,
Иҗаитцалак ауеит уа аламысда,
Уи зегьы игәартәит, ирахәит.

Дамырхрашәа ицәажәон, аха дфаргеит,
Итатаза дықәтәоуп дача җәардәк.
Дызтахым, дызтахугьы иага иҗаркуеит,
Аха җырцыс имазам аҗәарт.

Хазлагылоу акы игәы амырцыхцыхыц,
Уи изтоушәа збоит ицәымсаха.
Дацагылоуп днеины ихала ацыхаз,
Дагһаасҗаччалоит уи арахь, саға.

Дсывацалоит ацәгһа-абзиаҗ, дыстынхоушәа,
Хнапкәа еикәыршоушәа шьюуки ижьоит.
Ихы дирбоит еснагь ацәы дахоушәа,
Зегь ихьяашәа днықәиан ицсы ишьоит.

Зегь ззеипшу иасхәарызеи, сыцкьар,
Са сгәы цызжәап, иара ус дынхап.
Ртыц иқәитцоит ажәала зегь уажәытқәкьа,
Ус хьантак дадгал – иеирххап,

Ишьтыхтәу шьтихрым, җа шьюук рыжәа
Инықәитцап дызцәаашьаз, игатәу.
Интәааит, рхәоит, иа дызлоу зегь рыжәла,
Излиааз җа дунеиуп, уи иатәуп.

Зегь ззеипшу, уцсны иацхьа уқәзар,
Икейтәаран дыкам лағырзык.
Ида цсыхәа умамкәан удәықәзар,
Цхыраарак уиҗашам бзанцык.

Ажәа анирта дгылан иихәашазеи!
Зәыр арака имазар ламыс,
Иара иоуп уи, абадакь дырзасуеит,
Дырзасуа днеилашт шьтарнахысгь.

Дыкьюеит, дгызуеит, дрыцоушәа аатцәажәқәак,
Иусымгьы иусугьы ирххошәа,
Уахьнеилакгьы дрылатәоуп агәашәқәа,
Изадмыртыр – днеиуеит деихашәа,

Икартаз акгы ыкамкәа акрахыруа,
Ирхәац акгы аанамго иахьхәоу.
Инеиҕаңшны блала иеибадыруа
Урзыңшы, тәа ахьырбаз еизыхәхәоуп.

Иузымгаша ирышьталан ицәыртцыз
Назхысуа зегь блуп ара, ишьуп.
Иргәалашәом раңсуара ахьдырзыз,
Уразтааргы ршьапкәа ирыхшьуп.

Арахь, ажәа анрыртақәа, иеицлабны,
Ихараркуеит, иакәгылом аҕацә.
Ҙыңхак илбом лабгы лара длабны,
Иажәа абас иажәамзар ҕабырхацә.

Дара ирымаз, ирхәалааит, нас, ирхәо,
Ажәа ңара инымтәар, ңара интәап.
Зегь ззеиңшу сшәоит Аңсны ртир хәа,
Урт еилоумган, суашьапкуеит, Анцәа.

Аизараҕ ахәсагь ажәа рымоуп,
Уцқәа ытдырхып, илумтар, хыркәыкәык.
Уи илхәо зхәаша дкаларыма,
Изызтада илмырцыхцыхша гәык.

Хынтә хатца дцахьеит лыңхазатцә,
Дкарыжьхьан лара хәынтә, данҕаз.
Уи илхәалак, илулак ауазаап,
Ухатцоуп иузхәозар: «Шьта баанҕас!..»

Хьзуп, хьымзгуп, аңсуароуп, ламысуп
Дызлацәажәо, шьоук ахшыф дыртцо.
Аиңка лшәуп, улыхәаңшыр, дыңхәысуп,
Аха иубар дахьаауа, дахьцо,

Душьтып наҕ Аҕсны дагыналцан,
Узахыңом, арахь, лажәа ңкоуп.
Зегь лҕәәкәа икәуп, акгы луалзам,
Рыц дытырххьеит дыздыруа – дҕаҕоуп.

...Уи аизара инымтәазоз еизаран.
Игәыңдәаган абасгы ицонаты
Хынтәгы сцаны саарын сара Аҕара.
Иаргы анбаҕаз? Иацоуп уи, иацы.
2012

Самжыац, ахьз сыхнамхын,
Сышцо збозаргы сыбжыаз,
Ғашақә хатцак дсымпсахыц,
Пҕәыскгы лҕәы нысмырхац.
2012

Ирацәоуп сара сымшқәа ирыхтнысто –
Сыңстазаара ахәтак, даҕа ахәтак..
Ирыхтныстоит урт сқәад иузанысто,
Сахьгәаҕуа икастарц зегы ртак.

Исықәхаз еидаран сымшқәа анысхызго,
Аамта сарырхан цаҕыак санаҕоу,
Сханы имааиуаны збар уи ағысгак,
Адунеиажә нсыжыыр акәхоит сышҕоу.

Иҕан ас санхәыцуазгы, усҕан
Срықәгәыҕуан сымчи сылшареи еиха,
Аха, ицәгыазшәа анызбалак сусқәа,
Схәаақәа ирыцлалон усҕан мшызха.

Сыкоуп мшыкгы смоузшәа хәаада,
Зеггы сзеицшны сымтәацыт бзанцдык.
Ахеицш зегь сылҕо сдәықәын иахәадагь,
Сацны ҕара сымѡахытцамыт мцык.

Исыздыруам саҕхәака иныстцау,
Сзыхзызо арт сымшқәа ахынтәо.
Сшәоит исцәынцәар хәа урт ирыхтныстцо.
Ирыхтныстцаз рацәоуп, ирацәоуп.
2012

Сшәапырхапуа дәышкәағьазк сшықәыз,
Ишсышьтаз сызгаша еишьтаххы,
Саакылсит абрака – иабыкәу? –
Абнатоураҕ. О, абна, сцәахы!

Срумтан исышьташуа исышьтоу,
Сырхәумтәын зыцқәа зхуа.
Исырзызшәа сыками сышьта,
Аха дмыззац, дыкоуп саҕа.

Днылҕьаргы илшоит дымцабзха
Ари абна, уара суцәахырҕь.
Ишыкоу схадырштхьейт абз-хаа,
Истаххейт саргы сыцқәа аасхырц.

Инымтәазо уаха еибашьразар,
Иазхоуп хәа итәаз, зеггы рҕыц,
Ирхәаз рхаршт, еибажьазар,
Иалагарц акәзар изҕыц,

Сылазааит абна сгыгшәыгха,
Саакәтәалап хҕыцк сөырҕәап.

Азэы хэа айбашыцэа сшэыгхар,
Исшырангыы икоу деикэхап.
2012

АҢАҢАХ

Зегы ирымоуп, иашан, аңаахк-аңаахк,
Рыңсы иацоуп, ргы итаршэуп, имацоуп.
Аңах имамшэа дыкоуп сгылак-аңаагы,
Аха иара убригыы ыыргацоуп

Иаңахны имоу аңахзаны ишимоу,
Урткэа зегь ааңытышэшэап, дуршэар,
Дурхэаңэар – акгы зхарам Шымагы
Иаңахзеит хэа уеихэеит аңэаркэар.

Аха Шыма икэаркэар зтахыда,
Ихаагагы дызтахыхда шыа!
Ааигэа амц ихэазаап, ура, хыдак,
Ахы аңахны ысымоуп хэа схаа.

Далаехэазу, дашыны дрылатэазу,
Уара идыр уи, дасны шыоук ижэеит.
Ари захаа зынч ызыаңахуазу,
Уахык иаакылсын, дыаңахны «дрыңшыеит».

Дыаңахгыжэуа рэаархеит, дыкэаргылан
Ивахыст аңаңаахэа, ддырхэаңэеит.
Дандыргэаңа, даирбеит игыла,
«Аңсеивгаха сыртап, аңэла нэаеит!»

Аха агылагы изаадаа аңааңах,
Башамашак акэымкэа, ихынгы.

Аха иман, иман ани ацәағь
Бзантцы арахь изцәырымго игәағьны.

Уи дызгашаз акәын, даазымгашаз,
Импытаңжәар алшон иаадырпшыр.
Ус еиңш иҕоу, иахьзыртдан аиаша,
Ахы ршышыуеит шыоук ана, уңшыр.

Арахь уаахар, ицәыргазар, хьыз амам,
Унахьыңшыр – шәахшәа инкабоит.
Изыхьзатәу шаҕа ыҕоузеи, хрыхьзема,
Иаакылсыргьы арахь хара иаххаңоит.

Иузеилмырго уаха ахи атцыхәеи,
Ҙьара ибжьазуеит, ишыртәахра иртәахуеит.
Исымамзар акәхап саргыи цыххәа,
Исышьталан шыоук баша иаасҕаххуеит...

Сгәи иҕоу нхоит уаҕа сгәи иахьтаршәу,
Бара шбакәу здыррыда, исымхәар.
Аамта ҕьбара аҕы ҕьбараҕь снаржәу,
Быхьз сҕьышә иахьаакәыххыз, абар.
2012

Иаха цхьызла избаз бара бакәзам,
Сара сҕаңхьа дгылан даҕеа цхәыск.
Исыхьуазу, ҕынч схы лнапы ақәтан,
Далацәажәон уи дахьаатәаз хтыск.

Уи лажәабжь инымтәазоз ажәабжьын,
Дарччон, даҕьартцәыуахуан изхәоз.
Харазантә исҕаңхоз хәылң шәаңшыын,
Иаауазшәаҕыи сыҕан уахьынтә «SOS»

Ацхыраара иахэоз рахь снеихахын,
Сгэы ытцуа сныкэыххит цхатцэрык.
«Аа, амарца, амарца» хэа аагахын,
Саахьанарцшит сышьтахькала бжык.

Исзыцшуа игылаз бара бакэхын,
«Укькыап, амарца» хэа бааскьеит.
Изура сзымдыруашэа саакэхан,
Исхалашо сналацшт адунеи.

Афеанахат сыргэыбзыгуа цшаласк,
Хналалт хара иахтэыз даеа хтыск.
Снацшаапшын, дцахьан сыцхыз иалаз,
Цьаргы дыказамызт уи апхэыс.
2012

Аамтак ыкан, азынраха сгэы сапыс,
Ашэа ахэозшэа збон акарматцыс.
Илеиуан ахэалыхэа адэахы асы,
Аацынран иказ ускан сара сзы.

Мэакы сыкэуп исхацеиуа атакар.
Икалап сымэа сахымаарагы сагар.
Аацынрам, ашэа ахэом акарматцыс,
Исзеилкаауам абас ахьтагы сазыркыз,
2012

АЗАТЦЭ – ИУАДАФ

Акэа леиуеит ахаеахэа,
Игэыцдэагахеит, ихкэом.
Акгы сашьтам, акгы сахэом,
Сэагылан снагэагэом.

Сыфнатәами скәымра-суада,
Исырҗееири, ихәхьша анҳахь?
Азқәа хытзар, зымға акуада,
Амға иқәда сара сахь?!

2012

Саб дынхафын. Истахын сарггы сынхафызар,
Ағьара схызар ахәхәахәа сцәағәо.
Аха ацәқәа тдыртлан, хәаақәак сзырхысуам,
Патхьума искугь ыла ихыхәхәо?

Аамта афы җьбара патхьдагь сашьыма,
Иархәашьма уи иаркараз сыхшыф,
Иахьа икоу еилкаатцәкьаны исымам,
Иахьа адәқәа зегь ирхууаахьейт сөыф.

Дшықәиац дықәиоуп дкараха ашәшырағь
Җаидара иатцаз, иагьзатцымтцыз ҳаб.
Сымшқәа зегь талан ишҗацей ахшыырахь,
Акы иаасзамтакәа уаҳа ҳасаб!

Сцамтаз сарггы сынхафызар сҗаххакит,
Сыҗсы снаршьон, уи здыруейт, еиха.
Саб имаҳаша ажәақәа сҗәахуейт,
Сеатқак сахьгылоу ҳабдуцәа рдоуха.

Асахьақәа цәыртцуан, акакала ибжьазуан,
Ак лашоуп урт, акггы еикәатцәоуп.
– Инаугаша умоуп, – аафит ус, – уатцаз,
Уцхраара сылшом, сара сааҗсацәоуп.
2012

Дцан, дцазеит уи дынкылаз,
Иаара ишазыпшыз, ус, енак,
Инапшызар, агәашә аҥны дгылан,
Ицарсшәа, деиқәышла, лабак.

– Узгылоузеи, уааи уара аҭныҕа,
Асҕаамтагы уабаҕаз, уаныз?
– Анцәа идырааит, – иҕәахит, – сахыҕаз,
Абра акәхап, сабацоз, шәазхәыц...
2012

Ирзынсыжъзеи, уара, игыло,
Иатцамырзкәа аамта амагә?
Сыхъз анызхуаз срылагылан
Ақьаад ианыстцаз цәахәақәак.
2012

АТӘЦӘА

Ихы ипҕхьазахуам азәгы тәыс!
Арахь, русқәа рацәацәоуп,
Зәырҭы ирымоуп хәазатәыс,
Қьақьатәыс – итәцәоуп, итәцәоуп.
Арахь иубап цьашьатәыс,
Ихы ипҕхьазахуам азәгы тәыс!
2012

Абраҕа джуп сара сзыпсахыз,
Зәыспыражыны сымҭса зкуаз,
Згәы ааразымхаз, зажәа сахәыз,
Иршаз ҕызшәак сазыргаз.

Заа сызцылаз, заа сызпыртыз
Иакэын уи, хара дымцеит.
Ихьаасымгеит зны дахьсырызиз,
Шьта хаихьысрымгы кастцеит.

Аха уи агэра сызгама,
Дцэырѣацэырасуа даауан.
Ацэгьа иршон маза-аргама,
Урт хахэны исзаируан.

Дыказамызт дсыташыцыртэ,
Дахьынхалартэ сара стэык,
Аха итахын усгы сзыз,
Хаицыкэымзар уаха дэык.

Ус анакэха, икан, икан
Иара имоуз, сызлашаз,
Смааит уи сыман сара ашныка,
Уи ус шакэу ибоит Хазшаз.

Ишцеитахыз, цкьа санихэацш,
Дырбартазар зегь иаразэк.
Уи азыхэа са санихуан,
Дѡагылт итачкэымкэа ратэ.

Ишитаххаз иауаз цыишьеит,
Уи дагыараапкит уажэык.
Игэы цыхтын – дагагэышьеит,
Иааимыхэазеит уаха хэшэык.

Дрыцхан уи, зажэа сахэыз,
Дцеит, сыказам даауас...

Абраќа джуп сара сзыпсахыз,
Зѐапыражыны сымѡа зкуаз.
2012

САХЬНЕИЗ

Араќа пси бзеи еилышкѡан,
Ирылшоз алагы инеихѡон.
Рапхѡа иќѡтан цѡахѡа цѡышкѡак,
Иссиркѡоуп хѡа идырехѡон.
2012

ГѢАЛАШѢАРАК

Сыќоу цѡылшьѡит сара араќа,
Лааигѡа стѡоушѡа лбоит, газѡ.
Ихѡбжѡахѡаз самыргѡаќуѡа,
Сѡагылахѡеит скалазѡ.

Илызгѡамтѡ – лаха сымѡм,
Ара исымаз зегь уаарѡн.
Сѡагылахѡеит, сара, уимоу,
Сышцара сцахѡеит арантѡ.
2012

Ахаф иѡаиуѡ ухѡар... Иѡрбан
Иѡаиуѡ хѡа иќоу ухафѡ.
Ашьѡжѡ хѡблѡк ѡбжѡы алыѡуѡм ѡрбаѓѡ,
ѡдѡы инѡќѡлом иќѡыркѡыруѡа аѡы.

Лѡѡцѡ ѡеиуѡм иѡра убѡраќа, ѡхѡблѡн,
Иѡѡтуѡм ѡѡарахѡа гѡашѡк.

«Хаҗазам. Җабацеи, уара, хақәлан?» –
Игәыла диазцаауеит газажәк.

Игазом ҳаи-чеибыжь, җаха-җымтроуп,
Адгьыл уаф дықәым, иҗацәуп.
Убла хәазар, ус ихәаз, ихумтроуп,
Ари адунеиаф узацәуп.

Сара сакәхуп уи, араҗа зхала
Иҗаа-пшаауа иқәгылоу адәы,
Цәхәырак еипш адгьыл ду ианхалаз,
Исымамшәа ара утәы, хәатәы.

Изуа сара сыда изтахыхда,
Дабаҗоу уи, исхәо заҳауа?
Сдәықәлар, сахънеиуа исзыпшыхда,
Сааигәа-сигәа иҗазам ауаа.

Амал ыҗоуп – иҗазам агартә,
Ахан дуқәа гылоуп, ирыфнам.
Сарҗарахь избозеи? Ашәартә.
Арымарахь уанцаггы узаауам.

Исышьтахуп сышьтахьҗа шьоук ыфәуа,
Анышә сартәит иааиуа аасыхьзар.
Сапхьаҗа адгьыл шытыбжь ахыфәуам
Уахь җәара җалап, уара, сызцар.

Аха сызфәу закәызеи, хжъарахуп,
Уаф дықәыршәым җәарггы, итыккоуп.
Сарггы ара сабаҗаз, скашәараху,
Агәысакара сықәхеит, сеилагоуп.

Схаҕы иабааиуаз сыҕы ҥызхуа!
Сҕалозар салтҥны сызлашээз,
Абираҕ еиҥш ауаҕы дышытысхуан,
Изыскранҕы иҕаз закә ашәаз!

Ара иагаҕ сҕахымызт, сырҕахымызт,
Ҧнибартцәахһан, акырынтә ҕаибашһны.
Сыҕы ҥызхуа сзалцыр, ҕакы схымызт:
Дызбон раҕхһа испыло дсашһаны!
2012

Дыкнырхит ахатцә, ааигәазны, иеыкнеиһан,
Иҥсы иаҥшәмахеит, машәыршәа ихьзан.
Еилаҕеиلاسран, узгылоузеи, унеи хәа
Ансархәа, уахь шһаҕақәакҕы ҕатцан.

Иасхәаран иҕоузеи, схәыцуан, икнырхыз,
Аҥсҕазаара мап ацәызкуа?.. Сааҥшит.
Нас, зегь реиҕа араҕа иссирхаз,
Дахһеиқәхаз лакәшьо уа снейҕаҥшит.

– Иууазеи, – сҕәахит нас, ак хәатәүп хәа, –
Иууазеи ухәда ашаха ахатцә!..

– Скашәыжь, уара, шәнапала ма сықәхәан,
Иазхоуп, – ихәеит, – сцароуп сахьцо!

– Умцакәа, ачарахь удәықәлеит угылан,
Иууазеи ухы аҕыҥ иқәҕьоу, газә!..

– Сара сҕыза, – ихәеит схәы-сжһы ааиларгылан, –
Абри адҕыл дықәымзар еиҕһуп зынза...

2012

САРА ИСТӘЫЛАМ

*Я сам себе боюсь признаться,
Что я живу в такой стране...
А.С.Н.*

Дахъаацәырцыз Цәыхь дфырхатан,
Дахьырбо Цәыхь деилыңхаауа,
Ихытқагоу жәа гәы ахьаттам,
Иҕоу иахьеицәоу иаауа;

Итагылан хыхь дахьдаргаз
Җа дахтәыхуп хәа җадажәк,
Изыхзызааша иалахәмаруа
Иахьыларыжьыз хәаңхьатцәкьа ашә;

Бжыы зхам ахапа ахьихәо,
Җахьиркәышуа цара змам,
Инаувалаз уахьихәо,
Шьта уареи сареи хәхьуаам,

Амц ахьырыхьчо еидгылан,
Имтадырсра ахьрымоу хыс...
Сара истәылам уи атәыла,
Шәара ишәымаз, шәыхьз ахыз.
2012

Ишцарацәоу, схәыцуа стәоуп, сызхьымзаз,
Имачымзаргь, аиаша ухәар, сзыхьзаз.
Сцап хәа сыкам сара зны сахьымцаз,
Сазыхынхәып хәа сгәыгуам зны сахьцаз.

Шаҕа дгьыл шьтоузеи саңхьа ужәран,
Сара соуп издыруа шаҕа хтым.

Ус аҗахаз җысшыалон аҗыжараан,
Саниеиҗшызгыы ыҗкан зхы зтәым.

Уи иахкъя, еакы иахкъя, исхыпраан
Ицеит сара истэыз зны мышкээк.
Ишысхагылаз ажөөдөн иатцөа хыбран
Сыцэхалазшөа саакөхөн цъара көөк.

Аамта иагеит исмырбакәа, исаџган,
Амтәыжәџакәа сызташаз избар.
Наарақәак ахәычкәа реипш сырџаџқан,
Хракәакгы сара сырџалт, абар.

Сөеираны сахьыказ усгы иџеизам, –
Хәдакәак сырхытыз, шьхақәак.
Згәы цаз усгы рускәа џеизам,
Сара сгәы смышьтит, аха, иааг,

Сышѣтахъ инхаз зегъ сзынмыжыт,
Исхынхалаз сиааиуан, саркѣадон.
Еиқѣто сдѣықѣын зынгы сышы-сышы,
Уантатѣыс исымам ак суантон.

Суафмыз, иага сыгхеит, иага сыгха,
Саауеит сымч зқәымхаз шытацаны;
Знымзар зны саацәырымкьеит сгыгшәыгха,
Ауафразы суафын сара, цаны.

Ицозар акәһап сымға ахылағъарыхъ,
Гәһәк стаңшуа салагеит, саашәоит.
Аха амға сықәушәа ачарыхъ,
Зны-зынла сара сгәы шәәхәоит.

Ишцарацәоу, сгәәхәуеит нас, саатғылан,
Сызхьымзаз, сызхьымзо – снәскьазаргь.
Икьдхалоит бара ишбықәку сылапш,
Абзиала хәа бахәаха сахьзар...

2012

ДАҢАЗНЫКҢЫ АЦЫХӘТӘАНТӘИ АБҢЫЦ ААРХӘУА

Шақантә иаасырхәхьоузеи сара уи, ацыхәтәантәи
Абґыц, ахәа ахәшәазшәагь бахуа акәалап.
Сабакоу шыта, схыцуеит –
 сымтәи, уара, сымтәи,
Ари адгьыл аґны сымцхәызаргь қалап.

Исышьталан иааиуа ирызныжьтәуп зегьы-зегь,
Амацґы адугьы, иацсамґы иацсоугь.
Икоу дара еилдыргааит, сара сзәтахузеи,
Изгаша анызга, ара сара исоуша ансоу.

Аштақәа нсыжьып, агәарбжьарақәа срыбжьытцып,
Скылсп амәаду ахь, сцап сара уи сахьаго.
Сышьтахьқа, арахь, сшаанамгаша сназхәыцып,
Иззом, уи сара мацк сыхґы еиланаго.

Сцап сара арантә сышьтақәа аныхуа,
Аха усґы ишаныцтра ианыцзар хәа сшәо.
Сзыцәар бзиан шыта акы самырґыхо,
Исхагьежьюа цшацәгьак схамлар, сыжәжәо.

Ацыхәтәантәи абґыц
 иацзар стахьызар ґәа бґыцқәак?
Ацыхәтәантәи сыбґыцқәа-сымшқәа хаацәоуп.

Иааиуа аасгәытцаскт,
наӀ ицаз снарызхәыцқәан,
Урт сымшқәа еилгацәам, сытцхқәа еиқәатцәоуп.

Арахь, сыбгьыцқәа ирнысташа сымоуп макьана,
Цәахәақәак ирышьтахх

иааиуеит арахь җеа цәахәак.

Сханы ажәџан иаакыдлар амза маганан,
Иага зуп макьана, иага зџып, иага схәап.

2012

Љынтә иуоуам, ацстазаара ссирми,
Аха иуҗацәкәырцо зиасуп уи.
ШаӀаџ рҗаларыжьда, аха изырма?
Шьоук ахьгылаз ахахә рзауит.

Аха усгы, ацстазаара ссирми,
Апыртшыагы иакәшәом иажьаз.
Акымзарак ахьдырым зегь дырми,
Уи акәу, имбеит дахьашьуаз,

Дахьдәықәнагалаз дзазымхәыцт ахатца,
Илыхьуаз лызгәамтҗеит ацхәыс.
Ирзышьтымхуаз еидараны ишатцаз
Хара изымцаз рымџа ианыст.

Изыргәыбзыгүа ркуп иахьынҳалан
Ихахаза иаацәырцыз җыц.
Уи ацхыз барггы сарггы ҳалан.
Иаҗуп ара зеггы зҗыц:

Иааицылеит шухәо – иеипырцуеит,
Иеицәызит шухәо – иааикәшәахт.

Гәыграқәак роун – ирцәызуеит,
Ирхәләшәа ишықаз – иаашахт.

Аңсәзаара ссируп, иссирзоуп,
Уааиуазаргь уи уархәацәо.
Излаузурхаша уздырзом.
Рыцхароуп уи ахьынцәо.
2012

ИАНЕИЛЫЦ...

Аоны ддәылтцит лысаби дылгәытцак,
Акы даршәазшәа, днаңшуан дааңгылан.
Лфыналхат нас уи дыццакы-ццак,
Лыкәша-мыкәша ааимылдақәан лаңшыла.

Зегьы лхәашәа, арахь, акгы лхәамшәа,
Илзыңшу уаф дықамкәагь дабеихо?
Амш нымцәо иқоума, иахьа, мшәан?
Илымамшәагь зылбои акы арееиха?

Лхы иташәаз уара идыр, даанкылан,
Адунеи зегь уажә лара илпырхаган.
Днаңш-ааңшуа амәаду дангылан,
Иқалцара лзымдыруа ахага.
2012

...Узгылоузеи, мшәан, абас иугхан,
Уфыноухар – уаңхьа зык узмыруа?!
Иқәухуа узымдыруа уанықәха,
Ари адгьыл уцабгоит, иудыруаз.
2012

ЗНЫ-ЗЫНЛА

Зны-зынла – алакә утахызаргь – сажәыхым,
Сажәймоу, сыцкәынзоуп, сыцкәынза!
Ишәеикәаран исшәыстдало сшәыхым,
Еикәыхуп агәгәахәагы сымца.

Снатгагыларгы ҫасшәазом арѡаш,
Гәаныла зиас дук сыруеит.
Ашта сынтыцуеит сыхәмаруа,
Сахнеиша сышнеишагы здыруеит.

Иңьюшьап, машәыршәагь сааиласуам,
Иахыстәым ҫара сымѡахыцуам.
Исхагылоушәа ажәѡан казказуа,
Ускан насыңуп сзызхәыцуа.

Сеигәырҫоит мшы ссирк саңылан,
Аѡны акы сартәазахуам.
Исыршәуеит ахәса рахь сылаңш,
Сааеырбаргы ҫәгьа избазахуам.

Изакәызеи жәѡан ахь исыхо,
Амцәыжәѡақәа сызтаз закәи?
Исымамшәа хьаак, ҫара гәтыхак...
Зны-зынлоуп, зны-зынлоуп уи.

2012

Алашьцара жәпаҳаҳара адгьыл инықәхан,
Ақыта раҳатза ацәа ианалоу,
Иаагашт лыбжы ҫахәәеза гәықәхак:
«Ишца, уара, иухәо закәызеи, Никәалоу?!»

«Иара иакәгәышыоуп ашара изаңымлаз...»
«Акгыы ы́кәмызт ихьзала уаха!
Уи акәын сыблақәа ацәа зырхымлоз.
Зеггы даарыдгылагәышыоит аңсцәаха...»

Нас акраамта рышьтыбжь дыргахуам,
Ицәазар акәхап – атцх наскьацәеит.
Ецәак ықәсны, ажәған агәы ахәуа,
Ца́ка илтәлеит, атцыхәагь ааңцәеит.

Убасшәа акәхап уафы кадыңь дшыкоу,
Длашо дшааиуа илеихацәоит уахык.
Аңсы өеиуеит хыхьза, цәғанцәы́ка,
Уаха арахь ихынхәыргыы атахым...

Азы ықәыршоуп адгьыл, акымзарак сзалам.
Ара инсыжьхьеит исхьаау, исгәалоу...
Зны илзыскхьан хәа сы́коуп жәеинраалак
Уи аңхәыс, ґаазтыз «Никәалоу?!»
2012

Сыбжьахеит анкьатәи агәарабжьара сзыбжьымцуа,
Хгәашә саа́талан – хашта стахеит.
Иарбан хтыстоу ара́ка сызхымцуа,
Цәыргылак ка́сцан, сахыңар стаххеит.

Икахахьоу алцла сы́охаңалеит – сґахуп,
Уи иалкьан уажәы-уажә илеиуеит сымцәышә.
Сы́оуа, исхьымзо наарак саґахуп,
Иааоуеит арахь схәычыхьызгыы – Кәышә.

Ажь ахьырхәо аиахәа стартцом,
И́коугыы здыруеит – схәыццәоуп уи азы.

Сасны сыхәмаруеит, сызхарацәкьа сыхәмарзом,
Ахәалыхәа исықәнауа сгылоуп асы.

Абна сылоуп, санынтыт, сшәарыцо,
Ахәаџхәа схысыбжь ааџуеит харантә.
Ачарахь идәықәлаз, иҳахәами, срыццоит,
Псрак ахь снейуеит, ахәхәабжь саҳан.

Исзышьтымхша еидарак сатцоуп, сеырхатан,
Сан даагәаҕлоит: «Дхәычуп, иехәижәоит...»
Сыццакы-ццак снейуеит, сабацо?
Схала цхылашәк сагәылоуп, саашәоит.

Хәәны-хгәара макьана исызныжьуам,
Издыруашәа, инсыжьыр, сцар – сышцазо.
Срыцашыцуеит ирықәтәоу анышьқәа,
Снейуеит кәарак ахь, уахь, сыҗеза-зо.

Кәарақәак срыруеит, зиасқәак саархәеит,
Иреихахуп урт зегь Кәыдры.
Слымха иҕахәытхәытуаз ак сархәеит:
«Ажәәан уцхьоит, уееитцых, упры!»

Сара сгылоуп исымамкәа ацрыха,
Хәәны-хгәара, хашта сатәуп.
Акы сагаргы ахара исыхан,
Аәныҕа ак сыцхьоит – хынхәтәуп.

Абар, сеиқәышла, сааталахт уажә ашта,
Арантәи изымцо, иахьцаз инхацәаз.
Сыҕам, иҕьасшьо, араҕа акы схаштуа,
Сагьтагьежьуеит сахьааиз мацәазк.

Амш сзымхазт, сатцапшуа ажәѡан,
Сгәыпшаа-хыпшаауа саалахеит цхык.
Хәатә сывамкәа, иҕамкәа сажәа,
Схықәгылоуп сзыцәшәаз акы ахықә.
2012

Абна дылахар иабаргәыз, дҕыалан
Ауаа дрылахеит – издыруам дахыцо.
Хы зхагылам рхеилак дахыалаз
Даарылҕыалон уи дкәаратцо.

Аха нас еиҕа рыжәпара далан,
Уажәы-уажә дрынҕыон, дагырынҕон.
Шьоук ак рымихлон уалла, –
Уатцә ак иоуран дыҕоушәа рбон.

Ихысқәахыан зныкымкәа учалтны, –
Зны ихаран, ихарамкәа зны.
Ипхыазон уи рымбара иуалны,
Дааиргь, дырҕырцуан дласны.

Дцаркны аҕыара дхызшәа,
Акы дахон еснагь шьоук рзы.
Дырхызшәа, цәгыагы дырҕахызшәа
Изырбоз иҕырхлон иҕсы.

Дыѡуа дышрышьҕаз дзыдгылаз,
Еидараха дшатцаз рус,
Ицеит ҕенак зегь нкылаз,
Изышьҕаз, еиҕыыз зауз.

Иара адәышкәаҕыз даакәхеит.
ҕеа шьоук уа иааизыѡѡын,

Русқәа ҕартцеит – иара уи акәхеит,
Дара дыртәын, дматцуфын.

Икьахәын аиаша хәа ирымаз,
Ихы аназцазгы ашьтахьшәоуп.
Дзышьтәцәҕьоу ҕара иҕаларыма?
Иибаз-иаҳаз данаршәоуп

Уаџ дахьыҕам данеихаз,
Ауаа днарылаз данцаз.
Имам шыта ҕара анеиха,
Аамтацәҕьоуп уи дзыргазаз.

Хы зхагылам рхеилак деиҕалалт,
Даарылҕьоит, аа, дкәаратцо.
Абна дылахар ибаргәыз, дҕьалан
Ауаа дрылахеит – издыруам дахьцо.
2012

Ҷазәгы дыҕсгәышьеит – хгәыла Кәаҕына.
Ҷацәҕьа хәо амџақәа ирныз
Кәаҕына бзиа, Кәаҕына хазына,
Уажәоума уи даныҕсыз!
2012

ИАЦУХА

Дгьыли жәџани хрыбжьууааит иацуха,
Аҕсра абла хтаҕшит – иааигәазан.
Ҷақәҕьан ҳабацоз иҳамамкәа ҕшыха?
«Ғәаҕра рымазма?» – иҳақәшәаз цаауан.

Ишьтыпрааит, идәықәлеит ажәван ахь хаман
Нкылашья змамыз, ихәтдас иаауаз.
Акы ҳарғыхеит ус – ахәхәабжьқәа гама,
Ихақәхаз закәыз уа, хахәызма иауаз?!

Сыблақәа җызхуаз лашарак сзапыртзом,
Сарлашәит уи, сарблаҗеит, нас...
Настәи сардагәеит, сархагоу – исыздырзом,
Ирасхәо сыздырзом акраамта итцауаз.

Пхыззаап ҳара ҳазлаһазгьы иацуха,
Иахьнырҳалан изкыз ҳаҗсы ахац.
Неишья ахьыҗам шыкоу ак сыхон,
Сагьцеит дгьыли жәвани срыбжьаз.

Ускан, санаапш, быбжьы акәу сзырғыхаз,
Дхымтцуа сыбла даахгылахит пхәыск.
Уи бара шбакәыз еилыскааит иацуха,
Салтцуа еилкаашья змамыз ахтыс.

«Дгәыргьатцәа амџа данымыз, – ихәахуеит
Хатцак иҗсы ааивганы ашьтахьшәа, –
Дықәсны дынкаҗеит..» – Шьоукгьы ааччахуеит,
Лафк атыҗ аман, уччар ауашәа.

Бара макьана аҗаџаҗ быкнахауп,
Саргьы бааигәа – схы лархашәа.
Уҗсырцаз акратәхума, нас, уаха...
«Шәымшәан, – ихәоит хатцак, – шәымшәан...»

Иаадыруа уаамызт хтызгаз атыша,
Җазшаз иакәхап хзыхьчаз, зегьы збаз.
Абри ашьтахь акраамтагь ҳаҗсышам,
Аҗсра ҳанацәца ҳара абас.

Хзыхъчаз сиашьапкуа саатцагылт ныхак,
Иахъатәи ари амшгъы сахъзан...
Дгъыли жәџани хрыбжьыууааит иацуха,
Аңсра абла хтаңшит – иааигәазан.
2012

Ѡаңхъа аҕәҕәахәа ишишьклахысуаз,
Даахалагылт азы даарны.
Ишьтаз, ишьтаз ихысхысуа,
Дтәоуп, зегь акоуп, дхәынтқарны.

Зегь аңхыз еипш акы иалан.
Иҕамлар ҕалап неивысшьа.
Итәахуамызт азәгъы игәала:
«Иаарзымтазеит уаха ахысшьа!»
2012

АБЗАГӘИ ХӘЫҶЫНЕИ

I

Жәаџаҕа, жәахаҕа... Уаха лхытцуамызт уи.
Шьоукы ирхәалахуеит итцегь деитцазшәа.
Дашьтазшәа збон ааигәанза азыркәи,
Кәыдры дырырц даҕушәагь дсызцазшәа.

Ғыстуан сырны сахьгылаз: «Хәычына!
Бтамлан, иағьуп, ихьшәашәоуп, бегъзыруам...»
Аха уи лахауамызт Хәычына хазына,
Дталон Кәыдры, са сеипштәҕьа, дагьыруан.

Дкараха ахахәра дылалан хага,
Акыркырхәа акраамтагь дыччахуан.

Стынчымызт лааигәа, избон дысцырхаган,
Исылтоны, ашана утахызаргы, агәахәа.

«Бца, – схәон, – быхнымхәыр бабацо баргы,
Чым ари, сара бсычхынтәалартә!..»
Лыгәра згаргы, шыта исымгаргы,
Днеиуан уи азиас леишәацәгәа дталарц,

Сшәон, сшәатцәкьон Хәычына дагар хәа,
Илымцасны, даман иахьнеиуаз азиас.
Агәра сзымго сангылоу исархәо,
Аәнеипш, аамта ихамаз анниас,

Цхыраарак дахәошәа иаафует лыбжыцар,
Адунеи зеггы иахыфуа «Абзагә, уара, Абзагә» хәа;
Иеикәтәом уи абжы, игалоит иага ахыцдыргь,
Исыхәошәа ишсыхәац, ушкә ма снаг хәа.

Сыхыз лхаштыр хәа дшәазаап, убама,
Ацхкәа ирылыфны иаафует, еиҭагоит.
Сархагоит уи, сархагоит аргамә,
Нас, ишнеи-шнеиуә, амфәан сардагәоит.

Снеихует лышыҭа схылан, асы пуә,
Саазылхьымзо, иамуә сылхьымзаргь.
Изакәызеи, схәоит, Хәычына, исзыбуә,
Сынхазшәа збоитеи ак сзымуә, ак сзымцо.

Бара быда акгы аныҕам ақыҭан,
Акгы аныҕам уаха адунеиаф,
Ихьыз чыдан исмоуааит «ахыда»,
Шьоукгы схыччо имгылааит сахьнеиуә.

Уи хьаасгьы ибымамшәа бцахуеит,
Азынха, асы цуа мацара, бабацо?
Сахьзом иахьа сқьаад акы антцаха.
Саахьацшаанза бабаззеи? Бабаззеи?

II

Абзагәи Хәычынеи! Хәхьзқәа неицыртцон,
Иахьаацәыртцлакгьы еицрымшәо еицын.
Агәра згом ма иҳахьыз сьыздырзом,
Схы итыкәкәазар қалап, акыр цын.

Иҳахьыз, срыцқара, иқоума исхаштуа,
Иҳахьыз – ибыхьыз – бсымцаан бызгаз.
Сышықәсқәа цазаап сгәақуа уи сшашьтаз,
Саацәыртцар сыббар сыбызмдыруа абас.

Ианыстцаз, аамта сияаиуа, акраныхуп,
Иқоуп сызлаз, аха шьта сызхьыңшым.
Ихьыдыфрны илеиз шьтысхыр сҭахыхуп,
Аха истәым, иныжьтәым саңшыым.

Исзынмыжьуа сыблақәа ирхыцуам,
Урт ырыгхаз, зегь збоит еилыкка.
Сгәағгьы, схағгьы бықазоуп, бызуам,
Саңхьа баагылалоит бааин, сыгәра га.

Ирҕыцны быбжьы аафлоит Абзагә хәа,
Ҷазәызар ҕызтуа, са сакәму изыңхьо?
Хәычына, Хәычына, ас еиңштәқьа лакә хәа
Уафы иаҳахьоума, ахәра азмырғьо!

Изакәызеи ахаан сгәы итымтәо,
Псраҕенынза ацәашьеиңш иаҳзаку?

Адунеиаҕ акы ыҕоуп инымтэо,
Адунеигь иара убриала еибаркуп.
2012

СУС

... Абжеихангы сус сазкымызт.
Аамта сарблаҕьон, ус-ус,
Иара усгы шыта истахымызт,
Сус аламшэа уи, сус.

Хаала-мчыла сҕадысцалон,
Истаххахуан саахынхэыр.
Аха бнакы сылан сҕьалан,
Цҕьа исзаархомызт амхэыр.

Ҳаицэыхшэашэо, нас ҳаицэтэымха
Ҳаннықала, сыхшығ ааимшэеит.
Сғэы иснаҕеит ишысзымхоз,
Ҳаицэызырхэағ кыр саашэеит.

Мап, иауамызт тэык сахамзар,
Садгьежыло искын сызғыз.
Сарааҕсомызт, шамахамзар,
Сара исусын азы сус.
2012

АЧЧАҢШЬ

Шаҕа лағырз сғэы иҕаҕсаз уздыррым,
Изымбаша анызба, исмаҳаша ансаҳа.
Са сдунеи иахығны игоз уазырран,
Аха саагылт ишгыло аҕырҳа.

Егъсыгзамызт, снапқәа сывасыжьхъан,
Исыткъасоз зыхәашьк сытцназәзәаан,
Аха икалозма сықәкьар усқан сышьхәа,
Сызтапшуазгьы игәра згон – дынцәан.

Исыцыз угәы ыызшыауаз ажәабжьын,
Уи гәафра цәгъан, уазын иснархәаз.
Саналт, ауаа рахь иназгаз ччапшьын,
Сшыкамызгьы иалазуаз схынхәуас.

Ччапшьын инаскъазгоз ашта итытцуаз,
Арахь иааиуаз ччапшьын ирзыпшыз.
Лабашьяк еипш иааитцарсуа изуаз
Сыччапшь иман амәақәа дырныст.

Апстазаара апсы тәуам, иазмырсаз
Шака ыкоугьы здыруада, аф аст.
Аңьарсахьяф икыдыртцаз Иаса Қыырса
Атцыхәтәантәи иччапшь ауп инхаз.
2012

АИДАРА

Апстазаара кадыць ахәархь еипш сахуеит.
Сәагылалоит. Иагаңьара санкьяп.
Исықәхаз аидара сзатцымтцрашәа рхәахуеит,
Уи насып знатогь азә дубап.

Сыкьуам, сгызуам, цхырааракгьы сахәом.
Сызлагара макьаназ илагоит.
Сеидара сықәхәан агәарахәа
Ианнышьтастцо абри агәра згоит:

Ибҗаҗдәаган исзыкалом уи даарак –
Сеидара еихау даеа еидарак.

2012

Аоны быкамызт ааигәазны снымоахытын,
Бысымҗшааит сбышьталан иацызны.
Сара сзыхәан сахыцалакгы бызын,
Саахынхәит уажә адгыл зегь сахысны.

Схы шытыхны ажәван снаҗаҗшыхын,
Инакәымшәеит уахь еҗәакгы сылаҗш.
Җазнык сыбжы бықасыргар сҗахыхын,
Җьаргы бшыкам аасгәаламшәо сахыглаз.

2012

Акы аасыгымхеит, сышнеиуаз, снышьацәхныслан,
Исыхьыз здыраанза сҗәыбаса сҗарц.
Иахьеиҗш, сара иацгы сгәы саҗыслон,
Сеихон җьара саҗхьака сназарц.

Сеихон, исзыҗшымзаргь, исзыҗшызшәа,
Снеиаанза сдәыҗба царашәа.
Ишәатәымзар акәхарын зегь шысшәоз,
Ибатәымызгы ыкам уамашәа.

Иназвыстәыз ыкан – сыбла хыздар,
Схьызжәоз снахыкәшар – җсгаран.
Аха сара исусын сара изуа,
Исхасыршҗуаз – адунеи уааран.

Иуааран уи Анцәа ду ҳаишазаргь,
Иацгьы, иахьагьы, уатәгьы иуаароуп.
Абри дырны, акы хнахъьашазаргь,
Ихьчатәыз, ихьчатәу уафроуп.

Исхапхомызт еснагь амра каххаа,
Амџан сара акоума сзыхъьашаз!
Аха саауан сшахац акы сахо,
Исыдитцаз сатцалан Ҳазшаз...

Сшьацәхныслоит ҳәа амџақәа сзырныцуам,
Сзыруам ҳәа сыхықәхалом азыхықә.
Исыздыруам пхьақа зны сахьызуа,
Икылнатәозаргь амра ца сыхшыгә,

Иҝоуп наҝ сара сахьыназаша,
Сара сыда уаф дызмышәо уск.
Иҝоуп уахь, сахьнеиуа, сгәы ҝазтцаша,
Дшысыпшугьы здыруеит цъара пхәыск.

Аанкылашьа амоуа аамта схыслап,
Саршлеит уи, саннахзап адунеи.
Аха уанза снеилап... Саашьацәхныслаз,
Сҝәыбаса сцама, митә ҝамлеит...
2012

Анышә агәы ытцсырчаашт уатәызны.
Ианааиқәтәалак иҝалаша ҝаланы,
Агәысакара иқәхо изхамацәысны
Уажә дгылоушәа збахуеит дхараны.

Аха уи убас дааигәоуп, убасгьы
Сгәи сыңси дрыласоуп, сыңсыр,

Акгы ыҕамшәа лымбашеи илзынхазгы,
Адуinei ду шымаахәызгы дыр.
2012

Сышәкәкәа трыжьюам, сара аора саҕәыцуам,
Рҕатца иалаччо итәоуп сымға зкыз.
Дарбан, уара, усгы исыташыцуа?
Азәы дыздыруеит – ишыбзәз иҕсыз.

Агәаҕ игәы тнафаахьеит арыцха,
Иаҕхәа азә диргыларгы иҕахым.
Уааивалар – аҕаҕыхәа дуцхап,
Цәҕамзар бзиа усгы иара ихым.

Ашәацхәақәа акырҕара иргылан,
Ацәа ахыуа дадтәалоуп сцәахәак.
Абраҕцәа реиҕш ааигәа, абна дшылаз,
Ихаҕа даҕаҕалеит шәацхәак.

Иара иааста деиҕума, деицәамзар,
Акырҕара инеихьюу сыцәҕа хәо.
Дидтәалоу зхы зыхуа ирәхәацәамзар,
Аатцрақәа дрывоуп уи деимхәо.

Дхырхәа-хырхәо дрылоуп аихабыра,
Итихаахьеит дцо-даауа урт рышә.
Са сахьibo дахьцара издыруам,
Дытәанацалалоит дахьыздыруа анышә.

Дкәаѡза иѡны дыѡнахеит хзыҕсахыз,
Ауаа рахь дызцәырымцуа, даҕшәо.
Сыхәда иахаиршәшан уи ашаха,
Даасылгон наҕ игәы данахапжәо –

Иѳаз шыѳаз сара саналацѳажѳо,
Ианахѳаѳшуа игылан шыоукгы ѳымт.
Шаѳа мцы ихѳазеи иртѳан ажѳа,
Иахыагъ ѳара ихахѳо ус даѳым.

Иѳытѳакны дааит мчы змоу рышѳшыра,
ѳа ытѳракгы дыѳѳшыа дыргалашт, –
Зны дыхнамтѳар сара сгѳы аилашыра,
Дыѳѳтѳоушѳа шибо дѳеин абааш...

Изуа дызп, дыѳазааит имызуа.
Сшааиуаз сгѳы шыкдзааз, анѳѳиныс.
Сышѳѳѳѳѳа трыжыуам,
сара аѳра саѳѳытуам.
Рѳатѳа иалаччо итѳоуп шымѳа зкыз.
2012

Сгѳы змыртынчуа шѳарацѳоу – исыцрыхо,
Сызмыргыло, сызмыртѳо, сызшыаѳауа!
Сыргоит сара абрантѳи ѳара исыхан,
Сыѳсы тырхуеит избо, исаѳауа.

Азѳѳа хытѳны ирытѳалеит ишыцѳаз,
Аѳнѳѳа ѳара ацѳышѳ рхатѳеит.
Агѳыразѳѳа гѳымхароуп ирхытѳаз,
Мыч заушаз мчыдаха иаатѳеит.

Издыруандаз адгыл агѳы ейѳѳызжѳаз,
Иѳоит ана ишызбо зегъ тѳаны.
Саашѳа-зызоит адунеи ааѳѳызшѳа,
Исѳѳо ажѳа сѳѳазшѳа атѳыхѳтѳаны.

Изакаэizei сханы ажәван иаәуа,
Сымшәа сыкоуп, усгыи изакәхари?
Иаха-иаха сархагоит арахь иаәуа,
Нак инаәуа ара сызлацәцари?!

Сабацари ажәван саатцамгылар,
Бжъара-быжъцәа сзыцалом анышә.
Иага шықәса царггы, сгәи тагылом –
Адәи сықәхазарггы даеа хышә,

Хышә шықәса дузза!
2012

Атцаа иаргъаәуан,
Убас атцаа иаргъаәуан,
Хшыа-хдақәа иртәшәыр хәа
Хәцәшәәшәа,
Хәехарпхарц хашьтыңа-шьтыңон, хәәуан,
Ихәхәәпшуаз уи рбозаргь уамашәа.

Амәа хәқәын,
Ашколахь, хәхихьымза-еипымзо,
Изыхтәалаз змахкаф икәхтдон чараз.
Дхәрхынхәуан
Ихәцны пхьака изымцаз,
Дысгәалашәоит иехьныртәалаз зны Темраз.

– Шәласы, – ихәеит Темраз, – змоурахә мызыз,
Ахьта шәыламланда – атцаа иаргъаәт...
Исгәалашәоит, хәннықәла, дшымәахытцыз,
Хәра хәеибарк хәпхьака хнеиваәт.

Атцаа иаргыёуан, ҳара амџа ҳақэын,
Ҳанаауаз зџаазхаһыз сырҳэын.
Ихьтан, аха усканаз зегь лакэын,
Уи алакэ уажэ сналаңшит, саахынҳэын.

Сарпхарашџа сыкан ускан аџра,
Иабаздыруаз снықэлар – зегь збоз –
Ишыказ аамта атцаа еиңш исзаргџаџран,
Агџгџахџа еиқэыз мцакгы сшамырпхоз.
2012

Иџоу анымцхџу, ицаз анысзымхо,
Ихџоу анысхаштуа, ихџам санаргџаџуа,
Еилкаашџагь амамзар акџхап сзызнымхо
Сшынхац сахьынхоз сара араџа.

Амџақџа ансыпхџо, сашта сантамзо,
Хџык схалар, џа хџыкгы санхыцуа,
Саршанхо, сарлашџуа, иџоу сызхамтџо,
Иџалаша хџа акы саназхџыцуа,

Шџара ижџбахџоу, ижџдыруа сакџзаргь,
Иџкалап, саагџашџтар, сџезџызар;
Хзышыцылахџоу апсџазаара лакџзар,
Сара уи сызханаргџежџуа тџызар,

Уара идыр, нас, уатџы сахџагаша,
Сызыпшым ааскџо исызнауша.
Сызлагара еснагь илагашам,
Сџамлазаргь иуеит нас, сануша.

Снеилашт уанза ицаз акы сзымхо,
Ихџоу аасхаштуа, ихџамгы саргџаџуа,

Еилкаашьягь сзамтӱозар акӱхап сзызнымхо
Сшынхац сахьынхоз сара арака.

2012

Еиҳауп сзынышӱо ааста сзынымшӱо,
Икӱзшья сымазар акӱхап сабдук,
Иугар зуам иусымтӱо сымжӱан, –
Умч уанақӱгӱыгь, сгӱагь ма ианук.

Исымоу схазы мацарақӱа исымам,
Изтӱаху шьюук анашьтӱо – исшап.
Абна тоура илгазаргь сымѰа,
Сара уи амѰа саныланы сцап.

Сзынышӱааз сгӱы иатӱуп, ицсыршьагоуп,
Ихьантӱазаргь, са сзықӱа иласуп.
Амц зыхьнырқалоу зегьы-зегь еижьягоуп,
Ицсу иблақӱа аацшуазаргь дыцсуп.

Иӱесыдкыла ддӱықӱлар зуам азӱы дгӱамха,
Саштӱа дтӱахар – агӱашӱа исырбап.
Иаргьы саргь лассы қайлыргамхар,
Дықоуп нарцӱынтӱа иѰааихара саб.

Исанарыжьрым сабдуцӱа рабдуцӱа
Уртӱ иркӱзшьамыз, излиааз хӱашьыр,
Сыхьз дара ишратӱам иахьтӱаар,
Иқалап рнапалагь сыршьыр.

Издыруеит, иқоуп изнымшӱӱоз, санышӱӱом,
Ухатцоуп, сзыну амѰагь саныгь!

Сара сфышәа сызлиааз ирфышәоуп,
Иҗазшыа сымазар акәһап сабдук.
2012

Дыздыруашәа иҗоугь рацәак дрыздырцәом.
Изынмыжыа иҗәхауа – ихъзан –
Дамыртәо, дамыргыло, дамырцәо
Иҗәаад дадтәалоуп, иблақәа цан.

Ари ацстазаара абҗыцқәа ирнихуа
Нцәара рықәым, зегьытцқәа изанцом,
Ажәала мацараггы иҗыхуа
Шьоукы дрышьтоуп, иныжъзан дызцом.

Ирмаҳазшәа ибалоит ираҳашаз,
Даҗуп ихәарц, еиҗеихәарц җазнык.
Ибашамшәа дашьтоуп зны абаша,
Дааирҗәышранггы ибахуеит арныгк.

Дахыыҗамггы дыҗоуп – днеиуеит гәаныла,
Ихъымзас низьуам, дызхъымзас дрыхъзоит.
Даагылазаргь имәа данылан,
Иара имәа даныланы дцоит.

Шьтыбжъ ааикәымшәеит илымҳақәа ирҗауа,
Даазрылымцит ишьталаны иааз.
Атх абакоу, дтәоуп уи деиҗауа,
Ибла ихгылоуп иамуаз, иауаз.

«Иблақәа цеит, уара, иблақәа!» – лхәахуеит
Ари атх иалахаз цхәыск.
Аа, дахьаатәаз иааигәара дхахо...
Иан лоуп уи, уара, иан, анцәиныс!

Иара иаңхъа иқәу дзаңырцуам,
Иаңхъа иқәу ақбаад шкәакәа, ақбаад.
Зегъы ицәызуеит,
арахъ акгъы ирзуам,
Уи дхәыцхеит, дхәатәхамтахеит, дад.

Анбанқәа еихыңа-еитыңоит, ихцәышаауп,
Иубап наӀ ианызуагъы нбанк.
Аха иахънеигаша инеимгаргъы иушам,
Ицсы ҥызхуа, иҥазто романк.

Ус ауп, днеилароуп дрылсны ибҕыцқәа,
Цстазаарак ижәло арахъ ицәқәырцо, –
Ишьтақәа мырзуа,
имџақәа рҕыцуа, –
Ибла иамбаргъы, игәы ианабо.
2012

Саха рymoума арҕ ауаа,
Сара баша сгәы ззынхо!
Срызгәәтом санырҕаауа,
Ҧымҕ аганахъ санынхо.

Саха рымам, саха рымам,
Ргәы икылахо рыҕсы,
Мџакы иқәуп хыма-ҕсыма,
Акы иашьтоуп рхазы.

Инасаџслоит срымбазазшәа,
Ажәак схәаргъы ирмаҕауа.
Ршьапы саҕашәалоит шыацшәа
Зынза исзымдыруа ауаа.

Уара идыр, нас, изыргәәкүа,
Иаузынкылом, иццакцәоит.
Сахьаатәаз уажә арака
Сгәыгҥрақәа аасцәынцәоит:

Иаасызхьаңшуа дыказамзаап!
Анышә иабагеи сызтахыз?
Иқанамцахьаз снап амса
Урт сара иансымаз хыс.

Сгәы бажәхоу, схы сыкәәе,
Саргьы сҕынаскоит снаряџс.
Сыкам, усқан ара сыкам,
Сгылоуп схықәхалашәа аңаџ.

Ииаџруеит аамта азиас,
Ихынхәышам уи иагаз.
Шәгәы бзиаз, шәхы бзиаз,
Шәыказааит, зегь шәеибгаз.

Саха шәымамзар – ишәымам,
Инасаџсааит уи шәычкәар.
Аха, инеиуа хыма-ңсыма,
Истахытәкьоуп хңеиңаңшкәар.
2012

Атцлеиңш, саргьы саагылоит схынаан, –
Ирбахьоу шсакәым шыта, анцәинныс.
Ҝакалашәа иҕоуп иаңыџуагьы схымаа...
Сшаңылаша сеидру нахьхы сназхьыңшыз.

Нкылашәа амам, сгылан сыхәхәаргьы
Дыкам уи ара изаҳара.

Иага зургы, изфыргы, исхэаргы,
Сеысзакыкатом ачареипш апсра.
2012

ДАЕАЗНЫК ИШӘТРЫМАШЬ АДӘЫКРЫН?

Амрахәага ләәтаны дахьаатәоз
Лассы-лассы арт ажәәкәә ләакын:
– Сдыргәамтца иалагахит схьаакәә...
Дәәазнык ишәтрымашь адәыкрын?

Ачкәын адәы днықәлон дәагылан,
Адәыкрынкәә ааигон еизыкәшәаны.
Илхирқомызт нас дахьылаз илақш,
Дагьаатәалон лааигәә уи дшәаны.

– Иухьша сара исыхьааит, нан, иухьша,
Усыдымхалан, уфызцәә рахь унтыт.
Ак сымоуп хәә сара атакәажә гәыхьшәә,
Сазгарым, аеарфьыц, аеадырфьыц...

Ачкәын дтәан дахьтәаз иеидықсалан,
Илхәаз иафжь, еырдагәә катцашәә.
Атакәажәгы қхызк еипш акы далан,
Иара ибахуан иибац – дықсрашәә.

Аха атакәажә азынра акгы лмыхьит,
Ааңнынза шылхәоз дагьахьзеит.
Ддыргәамтцаргы краамта гәыхьы хыхьы,
Дцеит шықәсык, еа шықәсыкгы дцеит.

Амрахәага ләәтаны дахьаатәаз
Данықсышазгы арт ажәәкәә ләакын:

– Сдыргәамтца иалагахит схьаакәа...
Даҕазнык ишәтрымашь адәыкрын?
2012

Ауаа урылоушәа уанрылам,
Иага уршап, иага ухәыцп.
Уаатгыланы цқьа унарылацш,
Узғыз нышытатца, уаакәытц.

Иунаало уатәыз, уацца,
Ушьтызцаауа убар – уанаал.
Иузацтозар, абжыи инацца,
Нас, уеитас уара асаркьал...

Избан шьоукы сызрыламгыло,
Сынхар замуа ибаны?
Сыртәыртәырц арахь исцыло
Сцоит, сышцац еипш, срынцаны.

Сыхшыѿ ажәѿан ахь сагазар?
Иҕалоит саргыи сыцрыр...
Иҕалап сара сҕатәазар,
Диоген иеипш, ауалыр.
2012

Абас ҳаихәон жәаха Бадра,
Даатәан илахь еикәтцаны:
– Иҕалаз шәаҳама, дадраа,
Сажәит, сиасит, цаны.

Сеырцацашәа саагылоз,
Исхәалозааит лафк зынгыи,

Аха исоуам шьта цыла!
Абри сазхэыцуеит есқынггы.

Истахы-истахым сазхэыцуеит
Ишааигэахо уи, сзыцэшэо:
Сы́камызшэа уатцэы сшызуа,
Ахѡа скэыба ишахашэо...

Ишцац ицоит аамта азиас,
И́канамтдои иара атэы.
Изурызеи, сажэит, сиаст,
Сықэнаргылом уаха адэы.

Сымѡа антэамта шы́коу инеиуп.
Иага исна́тазаргь агэыхь,
Ап́стазаара зыхь кэеикэеиуп,
Ишэмырхэашын уи азыхь!
2012

ААРЦӘ СЫЗХЫМЗАЗ САХЪЗАШАШӘА НЫРЦӘ

Аусқәа сыман сара аарцә, ихыцәхэыцха
Сап́хьа ишьтан еилыргашьа сызрымто.
Зны ап́шыха смоуит ара, зны ахэыцха,
Изгаша згарц санафыз инарымдан.

Сызтаз нышьтастдар акәхеит, сгазѡазын,
Иб́гап́тэаган уи, сара иназгоз.
Амѡа сзанымгылт п́шацэ́гьақәак асын,
Сеықәырпс стәан схэы ҳарак азқәа.

Амш анеилгагь усқәак сырхьымзеит, –
Даѡа усқәак сѡап́хьа иаацәырцуан.

Ссараны сыкан, иамузеит, сзымцеит,
Саамта баша, башаза исырзуан.

Сақәгәығны сашьталт ргәы зыцәкарыжьыз,
Ишьтысхит, ихысцеит инаганы цхак еипш.
Амџа сшықәыз ихеит сара исышьаз,
Акгыи сшәеит сара амџан ахақ еипш.

Шьта саатәаргыи ахәтоушәатцәкьа шырбо,
Сџеихоит сара жәџан ахь сыпрырц.
Саауеит сара аңсрақәа зегь сеырхырцә,
Аарцә сызхьымзас сахьзашәә нырцә.
2012

Абри адгьыл снықәзыт сымцашеи, ас цыреипш,
Сгьежьы-хынхәуа, акы ыкоушәа, арахь сшаауаз.
Ихыш-хытцәа инеиуаз зиаск сшызмыруаз
Еиыскааит нас, аха сыкан иауас.

Злакытцәкәа цшәаау амшқәа сычырылак
Ҷа пытрак аџеира – шьацхәак ацәцара.
Аха уи цьара сапхьака иргылан,
Акгыи иаңсамызт ара аңсы азара, –

Уаңьал анааи, – иааит ауп, узнахом,
Ас цыреипш, унықәзыт уцоит уара адәи.
Уқазаргь, иаххәап, Ҷа шәи жәаха,
Зегь акоюп, акгыи ыкам анаџс уара утәи.

Адгьыл иалабоу, ицоу ихылџа-ңсылџан,
Уңсы злазгыи изламызгыи цеит.
Зны саргыи срыцны сҶаасхеит аңсилаа,
Сыңсы сыман цьара амџан сухьзеит.

Аастәи аҥауа иалоуп, иабаҕоу,
Ибжамзрашәа ишааиуаз, ишыбжъазра ибжъазт.
Шьтыбжъаак шгац игозаргы анаҕа,
Араҕа ар реицш ижәылозгы хьатт.

Аамта риааит фырхатцагь шәаргәындагь,
Изфаз аттла амахәқәа аршәшәеит.
Уи аиааишьа ҕамлеит иага рундагь.
Ианаасыдгыла, суаҕыми, саршәеит.
2012

Схы аныстахымгь ыҕоуп, иззозаргь,
Сагозаргь – ианцәыргам сгәырҕа.
Сцап, нас, арантәи сызцозар,
Саҕхьаҕа ишьтои шаҕа мҕа!

Идәықәлалоит гәахәарак саман,
Мҕақы снаныххыларц имшацкәа.
Сагыцашан, аха срышьтуамеи
Ари адгьыл иаларсу сдацкәа!
2012

Иаанда, иааскьанда хәа акы сазыцшыхуеит,
Агәашә иааталара цьысшьоит сасык иеицш.
Инхацәар, ашьта сынхылоит, сыцшыхәуеит, –
Атәаха умам хәа сахәо, ак сыгәеит.

Издыруада иажәлоу, иахьзу сызпыло,
Схьагәгәа сҕаасхар – шьта сазыцшым ауп.
Аха исыцасны ҕаҕхьа саргылан,
Сахьцалакгы гәыцхас исымоуп.

Иҗам акоуп уи, хымҗада, сашьтоуп,
Сара сыхьзала ишоуп уи, исзымхо.
Ахала иаины иҗаху сашта?
Иаин иаасыдтәалахыргы, исымхо!

Ажәџан иалпраа исзасуеит акы аршәа,
Суаџыми, иамуит, адгьыл санымзалт.
Ари аамта шхамума иснаржәуа,
Агәи иахәаша ақьаад исзанымтеит.

Ари аамта сырблақьо идәықәхуп,
Саңхьақа ишьтоу зегьы срыхнагзашоу.
Уаха! Зны исықәыз аиҗагы сықәхуп,
Сзыхзызо ара сзыдтәалазгы башоуп.

Ибашам сгылан арантә сазыңшыхуеит,
Инхеит уи сахьзаанзагь сыңсы алан.
Арахь, уңшыр, алакта сҗанарңшыхуам,
Сагьаабжьажьоит: истәым, акгы сзалам.

Сдәықәлахьеит, сааихьеит, сықазам схьатцуа,
Снеироуп уахь, сышнеилак, анеираз.
Дарбан, уара, иавахаз уа аатра,
Сақәиршәарц игәи иҗамзар уи җеирак?

Зегь ықашәа шызбоз иаразнак исцәызуеит
Иқаларан иқазгы икоугь неидкылан.
Сышәхымс аңсцәаха дмаалықьха даахьтцуеит,
Акраамтагы дсыхәаңшуеит дгылан.
2012

Җазшаз илаңш ухызар, иуазар,
Ушнеиуа иагарыла уссирха уааңшып.

Уағацәа анышә урзамтар, ихьатдыр,
Уфызцәа уи рылшап. Ара иҕоуп. Уржып.
2012

Хнеивысызтгыы ус, акгыы ыҕамкәа иахзеилаз,
Архәара снавалар ңшыаала, слашәызшәа,
Баргыы былаңш насықәымшәа бнеилар,
Хәатәарызу наскыа-ааскыа, хажәызшәа?

Баңхыа саагылеит исхәара сҕамшәо,
Сзынеитамцуа шыаҕакгы, садырсу;
Аңсеивгара сцәыцәҕахоу – сҕамшәа,
Бшыздырра иаразнак быздыру,

Бңыртшыа сымамыт уаха, сыңхабцаргы,
Бныжышыа сымамыт ар аасҕагыларгы.
Истахын сара ибасхәақәоз хабтар,
Хәаңхыа ишытаз мҕаакы хәицанылар.

Сара схаҕы исзаагазом ҕеила
Иҕалаз усқан, сҕы иснаҕаргыы усшәа,
Хнеивысызтгыы наҕ, акгыы ыҕамкәа иахзеилаз,
Архәара снавалар ңшыаала, слашәызшәа...
2012

ИСПЫРХАГОУ

Еилкаа дгазоу, дҕәышу, дхагоу,
Даазшәа, дцазшәа, дцәырҕыацәырас,
Иҕааизыртынчуам испырхагоу,
Аха сыҕам зыхәашь дзыруас.

Иҕеизарц далагоит дысҕахар,
Даамақарлоит ус ажәадагы.

Сиба – диба иара аңсцааха,
Ихьқаахьеит ус уажаадагы.

Сағацаа рахь имѡа нагоуп,
Сыуак дидгылан дижъахуеит.
Анышә дыцоуп испырхагоу,
Маза имамшәагы ихәахуеит.

Сазымгазац азы сеитан,
Ицаа пиеит – сцаа ссихын.
Иѡызада, иааигәа инеида?
Инеипырцқәеит, иааиѣагыгын.

Агәаг гәагуп, итархагоуп,
Гәагла иааиуа, шыцра змымцәаз
Ихы акәгышыоуп дызпырхагоу, –
Иаазнымхазаз уаха, изхымцәаз.
2012

Абзиа абзиа изазымхәо,
Дахьнеилак ацәгыя цшаауа.
Даханы иску насымхәо,
Дықәгатәноуп дықәлан дшаауа.

Духъзом акы инаѣытган,
Духъзаргы дуаѡсырц деихоит.
Ушыыцган мацара, ушыыцган,
Илшар, цъара утаирхоит.

Арахь, зегърыла дхазыноуп,
Дуѣаччо даатәоит дааигәаны.
Ицъасшьо, ѡызасгы дрымоуп
Изымжъаз, дызмоугь деилкааны.

Сыкоуп арака, сыцсым хәә,
Дрылоуп ишамуа-ишауа,
Абзиа абзиа изазымхәә,
Дахънеилак ацәгъа цшауа.

Уөеигарц дафыхушәә дутгәән,
Дануцла – аказы уиҥаххоит.
Ушьыцган мацара, ушьыцган,
Илшар, цъара уҥаирхоит.
2012

Ишеит. Иссируп ари амш, иахьатәи.
Сәашьоу, еицшымшәә сыкоуп ҥа мшык.
Схы-сгәы зегъ иаразнак насыцла иаатәит
Нахъхы хара ашьхақәә шыкоугъ снацшын.

Ажәәан казказуеит. Уалазы уцсаатәха.
Адгъыл иқәлан иааиуеит насыцк.
Адуinei наумпыцшәап ацысхә еицш, унаҥәхәар, –
Убас иласуп уи, убас иласуп.

Ашҥа сазымкит ааигәатәик сазхәыцын,
Харатәик сазхәыцын – арантә сышьҥнаҥааит.
Сыцкәынха схы збеит сара, сымш аасырҥыцын,
Баргъы избац бакәзамкәә бааит,

Быцкы грацкәын балыцхо, бшанан,
Быччацшь ахыцәо сызлаз адунеи...
Ипхызызшәә збеит сара ари, егъаргаман,
Иахъанза сызламыз лакәк аҥгъы снеит...

Сгәы цшқацәахазар хәә сыкоуп иахъала,
Сгәы цаҥахазар хәә сыкоуп зынза.

Адгыл сазхьаауеит ажәџан сахьалоу,
Ажәџан сазхьаауеит арантәи цәгьаза.

Ажәабжь ссируп ацсаатәкәаггы исархәо,
Ацстазаара иалыџуа – ашәоуп сара сзы.
Сыцсышоу, саашәахуеит амшггы сцәынцәар хәа,
Игылаз ари амра җашәар хәа лассы.
2004/12

Дысхабырштит исхамыштран иҗаз – сыбтәыбтәит.
Зегь зымчу боуп – издыруан бшаиаишаз.
Еихау җаакы сашьтамызт – анасың сыбтәит.
Сарпырра цьысшьоит, ибдыруазаит, бааишьа.

Сзызхәыцуа салагаз бдыруама? Сцашьоуп,
Аха сымам, уи наҗ ихаразаит.
Аха зны-зынла игәнызгақәо башоуп,
Сгәы карыжьуашәагь сыҗоуп, аф асаит.

Сыбла иамбаша сраџган бнеихахуеит,
Исмаҳаша саҳарггы бҗахыхым.
Сарггы акырынтә акырцъара снахоит
Исыдхало, уи ала сегьыхам.

Саналахо ари аамҗа сатәымшәа,
Салцаан, ажәџан ахь бцап – ибҗаххар.
Исыцрыхо, исхыкәласло срымжәан,
Бышнеиуа, ҳахьаатәо схы схаршт!
2012

Игәы қаҳан дсацәажәалон Цәызбак,
(Иахьа ҳабжьара егьыҗам – цҳа хым):

– Са сызҗу уаҗы иҗахымшәа зызбо
Схатаҗгы исыздыруам... Иҗахым!

Арахь садыҗсылахьейт – исҗырьшөм.
Ажәа бзиа рҗыҗшәан исмаҗаҗ.
– Ишҗа, уара?!.. – Мышгараҗәҗьюу җырьшөйт..
Иеибаҗалоит зны-зынла җаҗ.

Аҗша иагоит, исхәо рыдыркылом.
Иҗәҗбахьоушәа рбахуейт схы аҗыҗ..
Ажәакала, сааигәа уаҗы дгылам,
Сагыҗкалом исыман шыҗа насыҗ.

– Узҗу уара иуҗахыми? – Исҗахымкәа!
Ада җсыхәа сымоума, мамзар!
– Иарбан, нас, араҗа иузхымго,
Умааҗсазшәа убахуазар уааҗсаргы!..

Дубап азәы зус иаҗугы мчыла..
Уара ас насыҗ унаҗозар уус,
Исҗахым ааҗшлааит арахь игылан,
Дара рзгы инасыҗхап – уазыҗшыз!
2012

АХҚӘА

«Бысхаштызшәа гәарарцама, былахь...»	3
Абақазы	3
«Иеиҫағылоу, – еиышәашағы змам роуп...»	4
«Ауахәамаҫ иқәғылоу цәашьқәак реицш...»	5
Ацхьаә иахь	5
Афьжәра иақәытцыз	6
«Убла иамбаша абазар – итырхып...»	7
Сажәымтҫыха	8
«Акреизызгеит сара сахьаауаз...»	8
Сәара хьааго	9
«Избаз саргәырғьон, исхызгаз згәырөеит...»	11
«Ашә анныдхала агәарахәа...»	11
«Ахәса ириааиуа хатца дықам...»	11
«Хара арахь заа ҳаацәазар акәхап...»	11
«Цьара дырөхәоуп, цьара дырцьоуп...»	13
Аеазықатцара	13
«Шәара ишәтәыз аамта саргьы истәымызт...»	14
Ицахьоу сышрылаз.... ..	15
Сара аибашьра ашьтахь сыршыт	16
Сара аратәзам	19
«Шәитәызар хәа сықоуп шәзыргәыбзығыз...»	20
Сәырхатцо	21
«Амәақәа зегь Римқа ицоит хәа баша...»	21
«Зыцсра иахаанхаз ыцъа еивағылан...»	22
«Деихбаалан дынхеит, рхәеит, иғьычыз...»	23
«Саазқәылаз сгәы кыдгылацәан сықоу...»	23
«Имазаргьы ауеит шьта – имамзаргьы...»	24
«Узхарафан, узхаражәны...»	25
«Зны-зынла аамтақәа зегь иреицәазшәа...»	25
«Ацсшәа сәырхырц иалаган, изуамызт...»	27
Ара акәымзар... ..	27

«Қаца анимам – амееи! – иқатцоу зегь...»	28
«Днеины дахьаатәаз аевкалипт цладу амцан...»	29
«Днадыртәан матцура дук итан...»	31
Дышпаччоз уи зны! Дышпәтәыуоз, рыцха!	31
«Дарбан дошьтаныкәгаџк изыпшымыз...»	33
«Дкәапза дыками, – ихартцом...»	34
«Сара исхаштит нақ исхасмырштышаз...»	34
Еицәажәарак	34
«Саргыы ҫаргыы сыкамызшә, самкьахьоушә...»	35
«Уазыпшыны уаатәеит атуз...»	35
«Рөыргәашәа инасывс-аасывсуан рызегь...»	36
«Ашәа шылзихәоз...»	37
Инеиуа	38
«Икәыбаса ицаанза аамта иахзаргылаз...»	38
«Икәлаша аныкала ашьтахь...»	39
«Ахәалыхәа асы ауазар – зынразар...»	40
Ақәрахьымза ипатрет аҫапхьа	40
Денис Чачхалиа иахь исзымыштыз шәкәык	40
«Азыблара, ихәеит, иалаз сара сакәымкәа...»	44
Бжык	45
«Сыкәшамыкәша, Баҫыгана Кәакәуаа...»	46
Смизар...	46
Ацәартанхала	47
Аҫныка	49
«Иааиаанза ицеит ари ақхынгы, уашьтаз...»	51
«Тәылакаҫ хәкан, иахзеипшымкәа хтәыла...»	51
«Бонапарт ихаан инцәар акәын артқәа...»	52
«Хатқак усгыы сеихәалон, сырхәыцуа...»	53
Саахьапшуа, сапхьакаҫ сыпшуа	54
«Апстазаара алу хьанта сшатқаз...»	56
«Ханыкамгы ...»	57
«Зегь абоит иахьықәтәоу ашьха уарба...»	58
«Рызбахә имазам жәыргытаа...»	58

«Иҳадызцалазеи, мшәан, ҳазырхагагәышьяда?..»	89
«Иҗаәуеит сара ара сахуҗаар...»	89
«Ахьҗаха, аҗша җәыҗәы ааиҗрыхо...»	89
«Зегь ҳара иҳахҗысуа, хрылахәымшәа...»	91
Апатриарх	91
«Сшыҗаз сыҗан, сзымҗеит җазә итәала...»	92
«Урҗахыҗәҗьюушәа – аказы урҗахызар...»	93
«Иахьагь, җасеиҗш, ажәван ҳаҗаҗшыхуеит...»	94
«Сихәан – иҗеишьеит...»	94
Аныхәахь	95
«Ирымҗиуа ҳәа акрыҗоушь иаазкәылаз?...»	97
Җабыҗь	98
Алаҳа амҗан	98
Хкыдкыларҗак снашьҗауа...	99
«Иҗаз, избахьаз, издыруаз ызны...»	103
«– Иҗазма ак рыхьшәа, ак рыгшәа...»	105
«Сааҗсазар акәхап, сызлалазгьы җхызхап...»	106
«Иабаҗеи, мшәан, иаҗызны исыҗыз...»	107
Авартәа	107
Ахатәа	108
Аҗсны саныҗам	110
Сеынкыло, сыҗҗакҗәо...	110
«Сеиҗалт сыштәаз уаҳа схы саамҗахо...»	112
«Рхы ахьырҗахым уаф дупылом дуҗәнымхо...»	113
Амҗ	114
Җашәа змәм	115
«Уахагь амҗа еиқәыхуп сҗаҗхьа агәгәаҳәа...»	115
«Мчы змоу шьюуки ирырҗазшәа дҗаны...»	116
«Адәы сықәуп ажәван сахьынҳало...»	117
Аҗьала	117
«Архәара иаавҗьан схы иасыз...»	118
«Саҗхьаҗа иҗоуи сышьҗахьҗа инхази...»	118
Агладиаторҗәа	119

«Сара афны сыҕамызт амцахь иандыршәуаз...»	120
Аикәшәара	122
«Еикәыцәаак...»	125
«Жәабжык еиҕархәоит инароушәа...»	126
«Схагахозар – иҕоуп сзырхаго...»	127
«Абзацәа рахь дыҕамижыҕеи краатцуеит...»	128
«Исымҕатәны саадымгылазеит, сымҕасны...»	129
«Сара исхаштыз уара иугәалашәашам...»	130
«Итшәоуп ари ауада, схы сзыҕнакуам...»	131
Үшахәала	132
«Ауахәама асаркьалбыжь шаафыц иаафуеит...»	134
«Иҕам азәы аҕел сизасуеит...»	134
«Крызбахьоу, крыздыруа рыхьзын...»	135
Сгәы ишҕалоу	136
«Освенцим сыҕан. Ицзозеи уи аахыс!..»	137
«Ахәдацәа иаатцаркыз ахәызбеиҕш, аамта...»	138
«Азмах еиҕш, абаскатәи ҕыязыба...»	139
«Заа ҳаиҕыртыр, нас ҳаиҕыртыр амуаз...»	140
Уалқәак сықхәеит	141
«Сара иахьеиҕш исгәалашәоит...»	144
Ирмараа	145
«Уара иуархәаз уархәеит, аха иуархәаз...»	147
«Афны сыҕнахеит сара иахьа, адәахь иҕоу...»	148
«Зхы цаз рхы мцацшәа ианцәажәо, ианыҕхәо...»	149
Зфызцәа зцәызуа иааиуа	149
Амца ацразцо	151
Аҕоурых аҕнытә	151
«Жәашықәса ирычхауаҕь дубап, аха, аф исааит...»	152
«Смааит арахь исмыргәыбзыҕшаз ыргәабзыҕуа...»	152
«Алымха иагзаргь, аҕы иахаша ахароуп...»	153
«Ианырбоҕь ыҕоуп зны хшыҕ аҕахымшәа...»	153
Аби аҕеи	154
«Уеилазго – дырхаануп жәафык ахәынҕқарцәа...»	155

Абартца икәтәоу	153
Ахтыс	157
«Еинкѣа-еиныруа шыоук арахъ иаацәырцуеит...»	158
Издыруада.....	159
«Узламгылаша аскаамта урылагылар калозма...»	160
«Анымха-хымтәа дсумтан ура гәылас...»	160
«Иухәаз хәаз – иахъа ирмахар, уатәызыны...»	161
Еицәажәарак	161
«Иажәны ичкәынхахъада, иины импсуа дарбан!...»	162
«Сыңсы сгәы икылахо снарылаҳаит иахъатәиқәа...»	162
«Хамцхәхеит ихәеит атәарауаф Бестужев-Лада...»	163
Акаҳара	164
«Исцәыпсыз шыоук ыкоуп, исыргыларц...»	164
«Даншаргоз аеыхацәа еибархәхәон...»	164
Хааиуеит ус.....	165
«Избоит санызхуа наф цьаргы ишанымло...»	165
«Уабацо ағычцәа ирфәгылоу данғычуа...»	166
«Мап зыцәку дашьтам мап ацәкымшәа...»	167
«Сыкан икоу дшыкоу ахьрызгәамто...»	168
«Зынза амац изирхеит, амацза...»	168
«Дызфәгылаз дызиааиран иказ мчымызт...»	169
Иранажьуа – иранамыжьуа	170
Саахьапшы	174
«Мшыбзиа» хәа зауҳәо даныкам...»	176
«Псҭазаара хазто...»	177
«Упсры зыпсы танато уанрылоу...»	178
«Апсҭазаара гәхыршәагоуп – уазхәыццәо уфәнаауха...»	178
«Ақалақь саланаргылом ақыта...»	178
«Аңныш Анцәеи ахъеифәгылоу...»	180
«Иаххәцыруан каргы зны амаалықыцәа...»	180
«Агәнаҳа иатцоу, аха Хазшаз ифихуа...»	180
Аамтәи сарей	181

Айхабы.	182
«Адгьыл агэы сықэгылан саауеижьтеи...»	182
«Ибзиан смизарггы, аха саних...»	183
«Ишқахахы хара, хаи, ас...»	183
«Абасггы шихәалоз сгәалашәоит Чыла...»	184
«Ғыстуан. Исхәаз раҳама, ираҳама?...»	184
«Ара сызтахыз зеггы псхьоушәа, срыцәтәымха...»	185
«Абзиа аңхьа убла ихгылоит ацәгьа...»	187
«Ашықәс ғыцуп, аамтаггы ғыцхап...»	188
«Сырцәызыр хәа ишәон, сахьытдакыз рылаңш...»	188
Ушыпсыша дыруа	189
«Ашьха ухаларц уандәықәла...»	192
Ақды.	193
«Афы ахьықәсуа днанагарггы, дхәытдалан...»	197
Рыцҳароуп	198
«Аламысдақәа аламыс иахьалацәажәо...»	198
«Сахьынтәаауа убарц умхьаңшын, улаңш...»	199
«Иургылаз афны ауасхыр уашәшәыроуп...»	200
Уус.	201
«Исазтаауа дарбан? Дхатцоу дыпхәысу?...»	202
«Уаама?...»	202
«Пызараа, Такьараа, хы дамакьараа...»	204
«Уафытәыфса дыстахымшәа...»	205
«Избазомызт сгәы зырмачуаз...»	205
Ахашңха	206
«Са соума сыказу сыкамзу здырша...»	207
«Сахьцалакгы ауашәа, сахьаалакгы...»	208
Ғызада, ңызада.	209
«Сгәы антнафаауаз ахыбаара-ахәынаң...»	210
«Быкам. Бәалашәкәа бцоу бара ажәәан...»	212
«Ишатцәышатцәуа сыфны ифнагъежьуаз амца...»	212
«Сара издыруа апоетцәа иреихаз...»	213
«Иааитәху зегь имагәышьоуп...»	213

«Урыцца, – лхәеит, – нан, урыцца...».....	243
«Сшәоит иаазқәылаз аиаша мцушәа...»	244
«Сыңсы снамыршьеит ааңын, аңхын саркареит...»	245
«Укнызхрыдашь уңсы штоу укнархар?...»	245
«Баргы саргы Ақәа ҳзалтыр насшәа...»	246
«Дәы иатқәам саңхәақа ишьтоу, сахьнықәлаз...»	247
«Ажәәан ахь умцозар...»	248
«Сцоит, ихәеит...»	250
Ицаны изымааз сәызак иахь	251
Гәадала иахь	254
Ауаә ду ичараф	254
Уара, сыңсыр исхадмыргыло.....	256
«Знымзар зны сеилыркаап ҳәа ушгәыгуа...»	257
Стәцкәымха	258
Исыман сқалазар зны схы аха.....	259
«Зцәа итытцыз рцәа итанацалап ҳәа аамта...»	261
«Аамта иафаз рацәацәоуп, иазырсом...»	262
Ирцырцыз	263
«Агәыпшқа иахьымсран иқоугьы ахьысуеит...»	264
«Сара злымха ак тәмлазо хатцоуп...»	265
«Цәгьахәароуп иқоу убзиа ахьырзымхәо...»	266
«Иудыруа ахьухадырштүа атәылаф...»	267
Адәы снықәырқш	268
«Иузырбазеи усгы иқам ықан?...»	269
«Сара истәху шыта рацәак егьнымхеит...»	269
Лаңшь уиҥахымхар.....	270
«Азатцәра иагаз ихы иҥахымхап...»	271
«Сызмыртынчуа, сызмыртәо исыз амцоуп...»	272
«Зны саван сара аатра...»	272
«Анцәа ишихәара уқоуп, уқәша-мыкәша...»	274
«Уртгы мәасит иқамызшәа...»	275
Марина лахь	276
«Дахтәыхуп ҳәа акрануҥарцо...»	277

«Инахпыртыз ахәса цшзақәа сылапш ианнытцашәа...»	277
«Зегь нзыжхьоу, иааурха...»	278
«Сназхәыцлоит адә иқәхацәаз ирхытцау...»	280
Дыржьеит!	281
Тамшь	282
«Ицаз зхьынхалам иааиуа изгәәтом...»	282
«Сымәа нырцәо, сусқәа хыркәшо...»	283
«Ақәа анлеиуа ас икыдтәан...»	283
«Рыңсы ызыхуаз ргәы изыҕкаашам ...»	284
«Исцәызыз сдырҕыхан, срылапшуеит илакәшьо...»	284
«Исзымхәаз зысзымхәаз сгәахәуа – ихәатәымызт...»	285
«Аиаша ухәозар...»	286
Ачара аламталаз	287
Зегь уа хқалоит	288
Ааамта цон...	289
Ашәахәә Витас	290
Амаалықыцәа схапыруан	291
Снеиуеит аамта азиас сәәтан	293
«Иаазбазар еилан хыла-гәыла...»	297
«Сышнеиуа сгәы усшәа снарбахуеит...»	298
«Схы сгәы анахдыршәозгы...»	299
«Акрыҕоума, уңшыр, ауаа зышьтам хәа...»	299
«Зны, санаабгәалашәалак...»	301
«Сыбжыы цеит, ихәеит, ҕымтзақәа сшыхәхәоз...»	301
«Адгьыл гәнаҳарыла итәымыз...»	302
«Адәы сықәым сара цасшәа...»	303
«Дыңсыр итахны, аха дзымпсуа...»	303
«...Җаиңыччап, җаиңгәыргәп, җаиҕыхап...»	305
«Иңсыз дыңсит, инхаз рхы иахьашытоу...»	305
«– Җабацо, уара, иааиуа арт иреиңшхар?...»	306
«Пшьынәажәа рахь снықәлеит. Саб сихьзароуп...»	306
«Ухы утахцәамкәа Ақәа уаналоу...»	308
«Ааңыра ааит иацы ашыбжыышьтахь...»	309

Сызхьымзас	310
Сара шәышықәса сцаргы ҕаларын	311
«Сахьыржуа здыруеит, саныржуа сыздыруам...»	312
«Иуахауа уанейкәнажәо, иубо уанашьуа...»	313
Ахыдара – аразҕыдара.....	314
«– Ыстазаара бзиа усгы исоуам...».....	316
«Издыруа сзымдыруазар, адунеи абанзабзия!...».....	316
«Амш бзиоуп, хьаагы сывам...»	316
«Уажә дымцсында уи, дымцсыр анамух...»	317
«Умпсыр – шәкы ухытп, уагынахыхәхәап...»	318
«Ышаашьа рымам, иҕам урт рыхьзашьа...»	319
Шәазызарак	320
«Дачеак акәым, ируам, уара, хайцызаргы...»	321
«Ахьынтқар Лир иеицш, схы сыкәәф сахьатәаз...».....	322
«Иаартны, шәкәык еицш, хәцстазаара сымцоуп...»	323
Ахьынтқар сияҕартәын.....	323
«Ари аҕны уара иутәым, уахыларгы...».....	326
«Сара исхәаз сара исзынхар стахымызт...».....	327
«Убас саацсар – цхәыск сызлыцмышьтало...».....	328
«Сызшәа сыкоуп, аха усгы сыззам...»	329
Макьана.....	330
«Ыызшәак рыман хатцеи цхәыси...»	330
«Урмеисын! Ршьыга лаба рықәыршәатәызаргы...».....	331
«Ижәуеи, изысшәырбозеи зегь башан...».....	332
«Амықәшәатә лоуп, дцәымыҕа игәы дышцалоу!...».....	333
Хара хәхьынтәауаа.....	333
Акәышқәа	334
Хжьакца.....	335
«Ҙацхьа агырқәа аалахәхт Акәа!...».....	337
«Уанышьталоз иҕаз ыҕазам уангыло...»	338
«Ихы дазцауан ахыда...».....	338
«Ацстазаара имнахит имнамхышаз...»	339
«Аамта! Арахь уаасыхәапш, сутәызар...»	339

Апсҗазаара еидара хьантан сатцоуп	339
Ажәабжык	341
«Сара зегь сыңсахыр сҗахытәҗьан араҗа...»	341
Ахытақырта	343
«Зегь сымамшәа, арахь егьсымазамкәа...»	343
Хара узырҗшуа	346
«Сыңсы сыман игыгшәыгхаз...»	347
Ахтысқәа	347
«Җацәхәы-җьантаззаха заабеи...»	349
Ант ашыҗьа	349
«Саныхәычызгы, саныхбыҗхагы...»	350
«...Нас иааидтәалеит сыҗазамшәа...»	351
«Игәы дтатәыуо дааиуан уи акраамта...»	352
«Дызустада уи шыта, дҗакәажәымкәа...»	352
«Игәы дтатәыуо дааиуан уи акраамта...»	352
Сариа	353
«Сәан сара усқан, уи азақәап...»	355
«Иахьукәхәлаз иукәшар...»	356
«Тхасоу иашта»	357
«Иахатәи сыцәа сзымхоу смышәазоу...»	358
Акырцх леиуан Воронеж аҗәҗәәхәа	358
«Исзеилкаауам сара иҗоу, ихәхьыз...»	360
«Иааин иаасытагыло исәагылаз...»	360
«Маза ыҗам, иага иуцәахыргы, ари атәылаҗ...»	361
«Апсны иахагылаз зәырфы сырхаануп...»	362
Еицәажәарак	362
«Ибатәым убо, ихәатәым ухәо...»	364
«Сышреипҗымгы...»	365
«Иузеилмырго хазлоу пзызу, лакәу...»	365
«Абар даҗазныкгы, сцәа сҗацало...»	365
Тамара Шьаҗрылҗха	367
«Сыҗамыз җыушьома усқангы, арҗыс...»	368
«Сара сызшыуаз ура иунаҗаз амч ала...»	369

«Исымхәәц сахәәеуа, исхәәз рхы рыхнахуа...»	369
«Ихала дцәәжәо, атцх далан хатцак...»	370
«Сеигъзар ауан, уи сарггы истахымыз...»	371
«Зегъ калоит арака сара сыдагы...»	372
Сахыз	373
«Ғархасымтақ ыкам амш: ишан – иааилахәлоит...» . . .	374
«Узлагылоу уаарылмышәхәар – урыладырзуеит...» . . .	375
«Иамазамкәә ишцацо аамта ҳаха!...»	375
«Еилымгак сидтәалан укәышми хәә иахәо...»	375
Иухәап, аха изаухәода!	377
Уаа ңаршеикәәк инарылтцыз.	378
Сшышлаз схаштны.	379
«– Сыцсхәзарггы ауан, аха сыкоуп...»	380
«Ирхәо акәу ңыыршьоит абартггы исахауа!...»	380
«Сызгылом иңстазаара азыжъ еиңш схыңшыло...» . . .	382
«Аилаәеилас иалипааша иашьтоу дыцәом...»	383
Аңхәажәә.	383
«Уеиҗаахәасырңшуеит, саҗамыз...»	385
«Даәеакала избон Аңсны...»	385
Ауаә ааңса, ауаә кара	386
«Акәараәеиңш саатәеит азатңара ахықәан...»	387
«Ауаа хрылоуп, иахҗахы-иахҗахымзаргы...»	388
Саҗахымкәә, саҗахны	389
«Даәә хышә шықәсагы егысыхуамызт, уажәымоу...» . . .	392
«Сшыбзыкац сыбзыказар сарггы истахгәышьан...» . . .	393
«Уара ара укамлан санынаскьарго...»	394
«Ирымбаша ҳарбанда хәә иандәықәу...»	395
«җакәажәык амәә данымзальт – илҗахаз...»	396
«Сшышҗа ихызар сымцахә зырцәо...»	397
«Схы анызымбо акы саңсаны...»	397
Зақара иңа Сандра ихаан	398
«Рҗынархар иааиуа улаҗымҗуа...»	400
«Сара сызнымшәо, усмышәан, санышәом...»	401

«Хкыдкыларта умамкәа амѡакәа урнызар...»	401
Зыпхәыс илылтыз ицамтаз	403
Хьапшраха исысит уахь...	404
Уабацари?	406
Снапала исыргылаз аѡны	406
«Иѡагы иѡамгы сзеипшны снарылтып...»	410
«Шәааи, нас, ныхәак аипш ҳапылап...»	412
«Нцәа дызмам Анцәа избахә ада...»	413
«Ихы ахыгара изымдыруа...»	414
Амур ахықәан	414
«Зыпсадгыл згәы ахымшәо иоуп – згәы ахымшәо!..»	416
«Анаѡстәикәа ахыѡау азнырцә ауп...»	416
«Ихықәгылоуп сытла хынаан...»	417
«Еиҳаб дсымам, еитыб дсымам, схы сазныжьуп...»	418
«Иахьатәи амш зеипшыѡам мшуп...»	419
«Урылыркаар – уерыларѡашь. Урылызкааз урылырбаап...»	419
Дранда	420
«Иѡау ааста избо еиҳазар ѡалап, уара, илакәми...»	422
«Унеилар адәы уқәнатц ушиашоу...»	424
«Истаххеит сара сымшқәа хнырхәызар...»	424
«Сшыгәаѡцәаѡуаз ицеит, аха имцандаз...»	425
«Сара, бара беипш...»	425
«Ус, сышә иаалагылт иааины азын...»	426
«Имцуп ирхәо, ағәғәақәа ракәушәа еиқәхо...»	427
«Анцәа идырааит усқан ҳара ҳахыѡалаша...»	428
«Урпырахар – урпырыргоит. Хаала ма мчыла...»	429
Абырг иҳәамтаны	429
«...Икартаз уатцәы иаабашт...»	430
Апсы ангәаѡуа	430
Сырцәахын	433
«Сацәахырц иафын ақыта...»	434
Ицо-изымцо	435

Ауаа дуқәа.	436
«Сшыкоугы хакоуп хәа икоугы реиха...»	436
«Артист дызлабзиоу...»	436
«Узынымшәо анышә уғаргәарц ианашытоу...»	437
«Иаххәа-иааза, ихагу пхарсуп...»	438
«Ргәы ухшәаанза умѡасыр – умѡасуеит...»	438
Уаѡра ахыыкам.	439
Уара уахыыкоу...	441
«Ииасхыоу азә иеипш санаатәало, ибашан...»	441
«Ари адунеи уқәзар зегы узеипшхон...»	443
«Узѣу аус аусқәа зегь иреихамшәа...»	444
Ашәтқәа канзаанза	445
Узласеигъу.	447
«Хахыымцсыц хайгәыргъо адәы хахыықәу...»	448
Уара макъана.....	449
«Ахада ихатә уиҭахымхар...»	450
«Иаҭацәа данрылашәа...»	452
Бызхаштыз даныбгәаламшәо.....	453
«Саргыи зны сыхычатәын – суаѡымыз...»	454
«Амза сатцапшуа сахыаатәаз...»	455
«Ианузымбогъ ыкоуп абзиа бзиан...»	456
Аамта цар.....	457
«Ирылшаран иказ пыршәан...»	458
«Акгыи сыхыуам, бдыруоу, иахыа ашыыбжышыҭахы...» ...	458
Сызнымшәо.	459
Уаҭара ѡба ныстцит.	460
«Сыпсҭазаара сышыҭахыҭа иныжыны...»	462
«Исцәыргаз амшқәа ргеит, ибжыыхит...»	463
«Иахыагаз збом исыцыз...»	463
«Сыпсы ықәхазар схәыцра атәыла...»	463
Амѡа уқәнатц	464
«Исаѡсыз ааиуеит изхыцран-исхәыцран...»	465
«Хайгыымхазар акәхап, нас, хазлаказ...»	465

«Афырхатца ихарҗ ахыкнахау...»	466
«Исзыҗамтцаз ауп ирбо...»	466
«Иҗалалакгы, амарҗа, умшәароуп...»	466
Мчышыҗа ахықәан	467
«Исхаштуам сықәзаргы сыҗсны...»	468
«Зны-зынла, иахьанзагы...»	469
«Саргы сыҗсышт, уаргы уҗсышт...»	470
«Иҗаимтцаша ирҗатцо, иимхәаша ирхәо...»	470
«Адунеи агәра игацәон...»	472
«Сара истәыз, ихәеит ихьыршәыгәха...»	472
«Уоны дырбгар, уатцә аҗыц ургылап...»	473
«Сзықәымтцит Краков. Адәыҗбақәа срыгхеит...»	474
Дсацәажәоит иблақәа хәаны	475
«Аҗстазаара ахәархь еипш исҗыхо...»	477
Иҗаз ыҗан	477
«Уца уахьымаара! Иамуазар иамуит...»	480
«Иеицхыраан, ирулакгы дәаган...»	481
Ирхәо хасцар	481
«Етәак сахьынхәлеит ажәван санҗатцаш...»	482
«Хшеицәызра хәицәызхьан хәикәшәахит...»	483
«Уатәызны зиаск схықәхалашт – сзыруам...»	483
«Саргы саатәеит аҗы сәатан...»	483
«Дсазцаауан алҗақ иашәыз...»	483
«Урт злацәажәозгы аҗсышәан...»	484
«Исзымдыруа сыздыруам, исымам сылам...»	485
Аҗьныш зыҗеизтаз	485
«Издыруеит исзырымүшаз...»	486
«Исытцәаны иргазшәа сәыхәа...»	487
«Аццышә сықәхауа, зны аҗхәа...»	487
«Инасыхан хәра уахтәым хәа...»	487
«Аҗсрақәа рацәахеит ачарақәа рышьтахь...»	488
Аҗсыуак	489
Быцәоуп	490

«Лыкөчарақәа зегь ахьшь илцәагазшәа...»	492
Даеазныкгы ацстазаараз...	492
«Срыцҳара ззымгаша шьоук ыкоуп ари адгылаф...»	493
«Уалагәырғьа амш: икаххаа еиҫашахт...»	494
Амза сацацшуа	495
Ауалырҫацә	497
«Пшацәгьак сагозаргь сыжәжәа...»	498
«Исыцҳаз сыбжа ргахьейт, инейцхыраан...»	499
«Ҳаибамбар бзиан, хәнеибабагь – хнейпырҫыр...»	500
«Раамҫа рафрыжыт изыцсаз еилымкаазакәа...»	501
«Иказ ыкан – мап рцәыскуам...»	502
Ҳаирпланла	503
«Угәуеаныз иушьтоу рыцқәа анырхуа...»	505
«Схы сымагәыхька сеиҫааҫагылт ажәфәан...»	505
«Бнарахеит зны афны ахьсыргылаз...»	506
«Быҫацқәкьамзар акәхап – атцх баналаз...»	508
Кәыдры арра	509
«Сзалымҫуа ацәа сахьалаз дыцсыхын...»	511
«Аамҫак ыкан зны ацсра санахәоз...»	512
«Ицсуа зегь псуазар, еиқәырхашья...»	513
Згәамсам сгәашә илазыжьыз изкны	513
«Ауаа бзиақәа ирышьҫаз, аха изцымлаз...»	514
«Ишьтәу уоуп нақ инаугәйдҫан...»	515
«Исзуухьоу сзуухьейт, самгагәышьац...»	515
«Ацстазаара иацәызгазгьы мацым...»	516
«Иацтәи схьаа иахьатәи анацла...»	517
«Шәара шәсыхәаран шәыкоума акыраз...»	517
«Срызхәыцуейт сызпырҫыз, испырҫыз...»	518
«Ақәа иалалт еқәак кьыркьыруа...»	519
Гарсиа Лорка	519
Сашьак иахь	520
«Иҫаҫдарц стахушәа нақ цъара ахшьырахь...»	520
Ҷацхьа уахь, Самырзақанка	522

«Сахьаацсахьаз акәу, саңырцны...»	523
Абас сеиҳәон ааигәа Цыбак	524
«Аамта сахәон...»	525
«Ицагылан даакәдыртәеит абартца...»	525
«Ауаа уанаарылагыла, рылтшыа шумам...»	526
«Иахьантәарак аңша асуеит ахәхәахәа...»	526
«Ихы дацәыбналан дышнеиуаз – иааиҕахәхт...»	527
«Сбыцымкәа, сбыцынғыы цстазаашыа сымам...»	527
«Сажәоуп исзынхаз, сгәы иҕамгыло сажәа...»	528
«Днахарашәа дсыман...»	528
«Еиҕахәашыа змам зны еиҕахәашыак сзатар...»	529
«Игәаҕ-гәаҕуа...»	529
«Асҕатәи цша иасуаз...»	530
«Аңсцәа срыцәшәалон сара зны, санхәыңыз...»	530
«Ухахыы ишымааиуаҕ...»	530
«Лабҕаба рнапы дыкәыргылан дыркын...»	531
Амцхәацәа реизараҕ	531
«Самжыац, ахьз сыхнамхын...»	538
«Ирацәоуп сара сымшкәа ирыхтнысто...»	538
«Сшәапырхапуа дәышкәаҕазк сшыкәыз...»	539
Аҕацәах	540
«Иаха цхызла избаз бара бакәзам...»	541
«Аамтак ыҕан, азынраха сгәы саңыс...»	542
Азатцә – иуадаҕ	542
«Саб дынхафын. Истахын саргыы сынхафызар...»	543
«Дцан, дцазеит уи дынкылаз...»	544
Атәцәа	544
«Абраҕа джуп сара сзыцсахыз...»	544
Сахьнеиз	546
Гәалашәарак	546
«Ахаҕ иааиуа ухәар... Иарбан...»	546
«Дыкнырхит ахатца, ааигәазны, иҕеыкнеиҳан...»	548
Сара истәылам	549

«Ишпарацәоу, схәыцуа стәоуп, сызхымзас...»	549
Даеазныкгы атыхәтәнтәи абҕыц аархәуа	551
«Ұынтә иуоуам, ацстазаара ссирми...»	552
Ианеилытц...	553
«...Узгылоузеи, мшәан, абас иугхан...»	553
Зны-зынла	554
«Алашыцара жәпахаҳара адгыл инықәхан...»	554
«Сыбжыхеит анкятәи агәарабжыара сзыбжымтцуа...»	555
«Абна дылахар иабаргәыз, дҕылан...»	557
«Ғазгы дыпсгәышьеит – хгәыла Кәағына...»	558
Иацуха	558
«Ұақхәа ақәқәахәа ишишыклахысуаз...»	560
Абзагәи Хәычынеи	560
Сус	563
Аччапшь	563
Аидара	564
«Афны быҕамызт ааигәазны снымфыхытын...»	565
«Акы аасыгымхеит, сышнеиуаз, снышыацәхныслан...»	565
«Анышә агәы фытсырчаашт уатцәызны...»	566
«Сышәқәқәа трыжыуам, сара афра сақәыцуам...»	567
«Сгәы змыртынчуа шпарацәоу – исыцрыхо...»	568
«Ацәа иаргәауан...»	569
«Иҕоу анымцхәу, ицаз анысзымхо...»	570
«Еихауп сызнышәо ааста сызнымшәо...»	571
«Дыздыруашә иҕоугь рацәак дрыздырцәом...»	572
«Саха рымоума арт ауаа...»	573
«Ацлеипш, саргы саагылоит схынаан...»	574
Даеазнык ишәтрымашь адәыкрын?	575
«Ауаа урылоушәа уанрылам...»	576
«Абас ҳаихәон жәаха Бадра...»	576
Аарцә сызхымзас сахызазшәа Нырцә	577
«Абри адгыл снықәызт сымцашеи, ас цыреипш...»	578
«Схы аныстахымгь ыҕоуп, иззозаргь...»	579

«Иаанда, иааскыанда хәа акы сазыңшыхуеит...»	579
«Хазшаз илаңш ухызар, иуазар...».	580
«Хнеивысызтгыы ус, акгы ыҕамкәа иаҳзеилаз...»	581
Испырхагоу.	581
«Абзиа абзиа изазымхәо...»	582
«Ишеит. Иссируп ари амш, иахьатәи...»	583
«Дысхабырштит исхамыштран иҕаз – сыбтәыбтәит...» ..	584
«Игәы каҳан дсацәажәалон Цәызбак...»	584

КӘЫТЦНИА НИКӘЛА ҘАРАШЬ-ИҘА

АҫымҘақәа реизга

Ажәохәтәи атом

Ажәеинраалақәа

КВИЦИНИЯ НИКОЛАЙ ТАРАСОВИЧ

Собрание сочинений

Том пятнадцатый

Стихотворения

На абхазском языке

Аредактор И. Аҳашба
Компиутерла аиқәыршәә С. Аргәын

Аформат 84x108/32 Атираж 300.
Икәтә. акь. бгь. 19. Инықә. акь. бгь. 32.
Ағәтәпкә №

